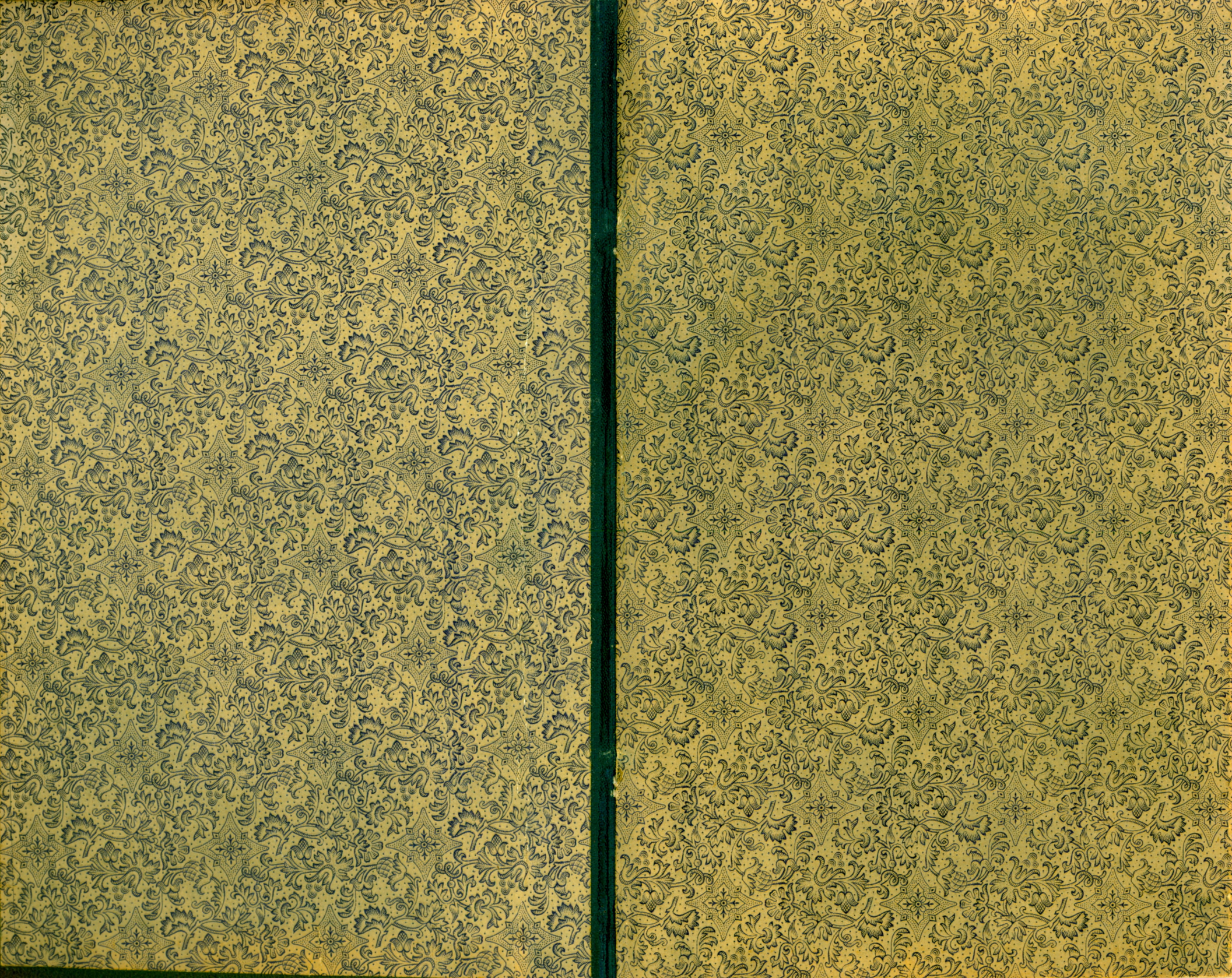

Kalendarz
Statystyczno-Ekonomiczny
na rok 1893

Wielmożnemu

Kazimierzowi Langie

Szefowi biura statystycznego

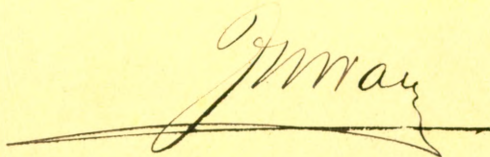
Tow. wzaj. ubezpiecz. w Krakowie

w dowód wysokiego poważania

za skromną pracę opiniuje

wydawnictwo

z upoważnienia

poner pacca Langiego opracowanie

Bis. G. Korm.

KALENDARZ ASEKURACYJNO-EKONOMICZNY

na rok

1 8 9 3

który jest rokiem zwyczajnym mającym 365 dni.

Wydawca

KAZIMIERZ MICHALEWSKI

EX. NA OKAZ

RÓCZNIK II.

L W Ó W.

Z Drukarni Zygmunta Golłoba.

1892.

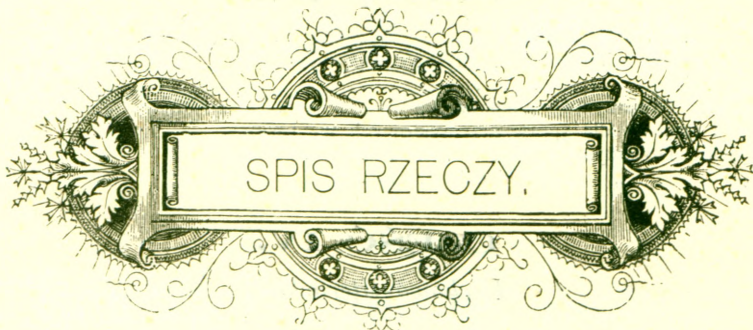
КНИЖНИЦА

УНІВЕРСАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ

1921

№ 21520

CZĘŚĆ I.

- Kalendarz astronomiczny.
- „ święteczny.
- „ łowiecki.
- „ stuletni.
- Wykaz ciągnięć losów loteryjnych Państwa austriackiego w r. 1893.
- Skale s:emplowe.
- Spis adwokatów we Lwowie.
- „ „ w Krakowie.
- „ „ w Galicyi i na Bukowinie.
- „ c. k. Sądów w Galicyi i na Bukowinie.
- „ notaryuszów „ „ „
- „ rządowo-cywilnych techników w Galicyi i na Bukowinie.
- „ doktorów medycyny w Galicyi i na Bukowinie.
- Najnowszy poradnik telegraficzny.
- Ogólne przepisy pocztowe.
- Spis urzędów pocztowych w Galicyi.
- Przepisy kolejowe.
- Wyciąg z taryfy premij na ubezpieczenie życiowe.
- Tablica od obliczania procentów.
- Taryfa i rozkład jazdy kolei konnej (Tramwayu) we Lwowie.

CZĘŚĆ II.

A) Banki i Asekuracje krajowe.

Banki krajowe	do strony	16
Asekuracje	strona	17—22
Towarzystwo Wzajemnego kredytu	„	22—27
Spis agentów i lekarzy	„	27—34
Zakład ubezpieczenia robotników od wypadków	„	34—39

B) Asekuracje pozakrajowe.

1) Stowarzyszenie przemysłowców celem asekuracji od wypadków nieszczęśliwych	„	39—43
2) Towarzystwa ubezpieczeń: Dnister, Anker, Dunaj, Phönix austr., Slavia, Concordia, Adriatica di Sicurtia, J nus, Fonciere, Equitable, Mutual.	„	44—47

Kalendarz świąteczny powszechny.

Suchedni.

We	Srodę,	w	Piątek	i	w	Sobotę,	to	jest:	22,	24	i	25	Lutego.
"	"	"	"	"	"	"	"	"	24,	26	i	27	Maja.
"	"	"	"	"	"	"	"	"	20,	22	i	23	Września.
"	"	"	"	"	"	"	"	"	20,	22	i	23	Grudnia.

Wigilie z postem ścisłym.

W dnię krzyżowe — do uroczystości Zielonych Świąt — do śś. Apostołów Piotra i Pawła — do Wniebowzięcia N. P. Maryi — do Wszystkich Świętych — do Niepokalanego Poczęcia N. Maryi P. — do Bożego Narodzenia.

Uwaga. Jeżeli która z tych wigilij przypada w Niedzielę, wtedy przenosi się na Sobotę poprzedzającą, a jeżeli uroczystość Bożego Narodzenia przypadnie w Piątek lub Sobotę, wtedy postu nie ma żadnego.

Dnie krzyżowe.

W Poniedziałek, Wtorek i Środę przed Wniebowstąpieniem Pańskim, to jest 8, 9 i 10 Maja.

Święta ruchome.

Według kalendarza rzymskiego.

Popielec . . .	15	Lutego.
Wielkanoc . . .	12	Kwietnia.
Wniebowst. P.	11	Maja.
Zielone Świąta	21	Maja.
Niedz. ś. Trójcy	28	Maja.
Boże Ciało . . .	1	Czerwca.
I. Niedz. Adw.	1	Listopada.

Według kalendarza grecko-kat.

Nedila miasopust.	31	Januarja.
Nedila syrop.	7	Fewruara.
Woskres Chrysta	28	Marcia.
Woznes. Hospoda	6	Maja.
Soszeście ś. Ducha	16.	Maja.

Posty ruskie nakazane.

Post wełkij od Nedili syropustnoj do Woskresenia.

Post przed śś. Petrom i Pawłom od perwoj Nedili po Sosześciu św. Ducha do 29. Junija czerez 2 nedili.

Post do Uspenyja Bohorodycy Diwy od 2. do 15. Awhusta.

Post przed Roźdestwom Chrystowom, od 15. Nowembrja do 25. Dekemwria.

Styczeń — Januarij

ma dni 31.

Dnie tygod.	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Odmiany księżycy i domyślny stan powietrza
1. Ew. u Łuk. ś. w R. 2. W onym czasie dziwili się		Knyha Rožd. Chrysta Mat. 1.	⊕
1 N.	Nowy rok	20 N. pr. Rožd. Hł. 5	Pełnia dn. 2 o g. 3 m. 14 wieczór. Jasno i mroźno
2 P.	Makarego opata ⊕	21 Julyanny	
3 W.	Genowefy panny	22 Anastazyi m.	
4 Ś.	Tytusa biskupa	23 10 mucz. w Kreti	
5 C.	Telesfora mecz.	24 Ewhenyi <i>Wigil.</i>	
6 P.	Trzech Króli	25 Rožd. Chrysta	
7 S.	Walentego biskupa	26 Sobor P. Bohor.	
2. Ew. u Łuk. ś. w R. 2. O Chrystusie w 12 latach.		Isus uchodył do Ehyptu. Mat. 2.	☾
8 N.	A. 1 po 3 Król.	27 Stefana m. Hł. 6	Ostatnia kwadra dn. 10 o godz. 2 m. 2 rano Pogodnie i mroźno
9 P.	Marcyanny panny	28 2000 mucz.	
10 W.	Pawła pustelnika ☾	29 SS. Mładańciw	
11 Ś.	Higiniusza	30 Anysyi m.	
12 C.	Honoraty panny	31 Melanyi	
13 P.	Hilarego biskupa	1 Henwar 1893	
14 S.	Feliksa z Noli	2 Sylwestra	
3. Ew. u Jana ś. w R. 2. O godach w Kanie galilejskiej.		Joan przepowiadajet w opust Mark 1.	⊕
15 N.	A. 2 p. 3 Kr. Im. Jez.	3 N. pr. Boh. Hł. 7	Nów d. 18 o g. 3 min. 1 rano. Zamiecie śnieżne.
16 P.	Marcelego I. pap.	4 Sobor 70 apost.	
17 W.	Antoniego pustel.	5 Fteopempta	
18 Ś.	Pryski panny ⊕	6 Bohoj. Hospod.	
19 C.	Ferdynanda	7 Sobor ś. Joana	
20 P.	Fabiana i Sebastyan.	8 Hryhorya pr.	
21 S.	Agnieszki p. m.	9 Połyjewkta	
4. Ew. u Mat. ś. w R. 8. O uzdrowieniu trędowatego.		Josyf opuszczajet Nazaret. Mat. 4.	☽
22 N.	A. 3 po 3 Kr. Zaślubienie NMP.	10 N. I po Boh. Hł. 8	Pierwsza kwadra d. 25 o g. 8 m. — rano. — Śnieg. W Styczniu przybywa dnia o 1 godzinę. Długość dnia w przecięciu 9 godz. Księżyc oddala się od ziemi dn. 12 a przybliży się d. 28.
23 P.	Tymoteusza bisk.	11 Fteodozya pr.	
24 W.	Nawr. ś. Pawła ☽	12 Tatianny m.	
25 Ś.	Polikarpa biskupa	13 Ernyła i Str.	
26 C.	Jana Chryzostoma	14 SS. Oteć w Synai	
27 P.	Karola Wielkiego	15 Pawła Ftew.	
28 S.		16 Petra Weryhy	
5. Ew. u Mat. św. w R. 20. O robotnikach w winnicy.		O Mytari i Farysei Łuka 18.	
29 N.	A. Starezapustna	17 N. o Myt. i F. Hł. 1	
30 P.	Martyny panny	18 Aftanazyja	
31 W.	Piotra Nolaski	19 Makarwa prep.	

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

18 Stycznia — 1 Szabat 5653.

Styczeń 1893.

Jeżeli możesz ubezpieczyć się dziś, nie odkładaj tego do jutra.

Należy odnowić ubezpieczenie, które się kończy:

w folwarku	Budyn- ków	rucho- mości	inwen- tarzy	kresten- cyi	wołów opas.	spiry- tusu		Od nie- szczęśli- wych wypad.	Na życie
	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia

Podano do ubezpieczenia w Agencji

Dnia	Ilość	Przedmiot	Cena po- jedyn- cza		Wartość ogólna	złożono zadatek		Otrzymano Nr. policy	Zapłacono nale- żytość					
			złr.	ct.		złr.	ct.		dnia	złr.	ct.	gotówką lub weks.		

Wskazówki gospodarcze:

Dom i gumno (zajęcie domowe) W najzimniejszych dniach młócić konieczyne na nasienie i nasienie lniane. Kopce z ziemniakami i burakami doglądać, w piwnicy ziemniaki przebierać, suchą paszę wiązać, zboże w spichrzu szufłować. Nawóz sztuczny sprowadzać. Łód do lodowni wozić. Młocka i czyszczenie zboża.

Stajnia. Stajnie ciepło utrzymywać, obficie podściółkę dawać, w południe przy słońcu trochę przewietrzać, a bydło na oborę wypędzać. Zimno nie pić, podczas ostrego mrozu zbyt często gnoju nie wnosić, jeżeli silny zapach amoniakowy czuć się daje, przesypać nawóz gipsem, bydło i konie starannie czyścić i dobrze karmić. Woły robocze używać do wywozu obornika lub drzewa z lasu przy dobrej sannej drodze. — Krowy się cięlą, jałówki od krów najmleczniejszych przeznaczać do chowu, byczki od mniej mlecznych na woły robocze, jałówki zaś sprzedawać rzeźnikom.

Ogród warzywny i owocowy. Drzewa czyścić i obcinać, pale przygotowywać, wieczorami pleść słomiane sznury do przywiązywania drzew, maty do inspektów robić, żywe płoty obcinać, inspekta zakładać.

Polą i łąki. W dniach nie mroźnych orkę kończyć, wody śniegowe z pól obsianych odprowadzać i nawóz wozić, krzaki wycinać.

Chmielarnie. Kompost i tyki do chmielu przygotować.

Gospodarstwo stawowe. (Rybacko). Jeżeli lód gruby, robią się przerebłe w stawach do łowienia ryb siecią.

Pszczelnictwo. Dbałość o spokój pszczół, ochrona przed zimnem.

Las i łowiectwo. Drzewo budulcowe i opafowe ścinać i wywozić, zagajenia chronić od uszkodzenia przez zwierzynę. W lasach niskopiennie hodowanych, wstrzymać się z cięciem, gdyż w czasie mroźnym pień łatwo się szczepli i odrośli dawać nie będzie. — Wilki ciekają się zaczynają i włóczą się gromadami. Lis szuka myszy po polach, można go podjechać sankami z ukrytymi w nich chartami. Urządzają się obławy i wielkie polowania na dziki, jelenie, łosie, sarny. Małe polowanie na zająca trwa ciągle. Paszę dla zwierzęny rozsypywać, tropić kuny i tchórze.

Styczeń.

1.		9.	
2.		10.	
3.		11.	
4.		12.	
5.		13.	
6.		14.	
7.		15.	
8.		16.	

Styczeń.

17.		25.	
18.		26.	
19.		27.	
20.		28.	
21.		29.	
22.		30.	
23.		31.	
24.			

Luty — Fewral

ma dni 28.

Dnie tygod.	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Odmiany księżycy i domyślny stan powietrza
1 Ś.	Ignacego bisk. ☉	20 Eufymija w.	☉
2 C.	NPM. Gromniczej	21 Maksyma ep.	Pełnia d. 1 o godz. 3 m. 44 rano Wietrzno i śnieżno
3 P.	Błażeja biskupa	22 Tymofteja ap.	
4 S.	Weroniki panny	23 Klymenta	
6.	Ew. u Łuk. św. w R. 18. O nas'eniu i wielorak. roli.	O obłudnom syni Łuk 15.	
5 N.	A. Mięsopest. Agaty	24 N. o obłud. syni	☾ Ostatnia kwadra dn. 8 o g. 9 m. 45 wieczór. Deszcz i śnieg.
6 P.	Doroty panny	25 Hryhorya	
7 W.	Romualda	26 Ksenofonta	
8 Ś.	Jana z Matty ☾	27 Joana Chrys.	
9 C.	Apolonii panny	28 Jerema	
10 P.	Scholastyki panny	29 Ilnatyja ep.	
11 S.	Lucyusza bisk.	30 Trech Świąty.	
7.	Ew. u Łuk. św. w. R. 18. O uzdrowieniu ślepego.	O strasznom sudi. Mat. 25	
12 N.	A. Zapustna Eulalii	31 N. Miasop. Hł. 3	☉
13 P.	Katarzyny Ricci	1 Fewr. Tryfona	Nów dnia 16 o g. 5 min. 50 wiecz. Pogodnie i zimno
14 W.	Walentego biskupa	2 Strytenje Hosp.	
15 Ś.	Popielec. † Faustyna	3 Symeona i Anny	
16 C.	Julianny panny ☉	4 Izydora	
17 P.	Konstancyi panny	5 Ahaftyi muez.	
18 S.	Flawiana	6 Wukola	
8.	Ew. u Mat. św. w. R. 4. O czarcie kusząc. P. Jez.	O postu i myłostyni. Mat. 6.	☽
19 N.	A. I Wstępna Konr.	7 N. Syrop. Hł. 4	Pierwsza kwadra dnia 23 o godz. 3 m. 47 wieczór. Powietrz. łagodne. W Lutym przy- bywa dn. o 1 g. i 27 minut Długość dn. w przecięciu 10 g. i 10 minut.
20 P.	Nicefora muez.	8 Fteodora m.	
21 W.	Eleonory królowej	9 Nykyfora m.	
22 Ś.	Such. Piotra †	10 Charalampya	
23 C.	Romany panny ☽	11 Własya muez.	
24 P.	Macieja apostoła †	12 Meletya arch.	
25 S.	Anastazyi m. †	13 Martyniana	
9.	Ew. u Mat. ś. w. R. 17. O przemien. Pańskim.	O Nafaity. Joan 1.	
26 N.	A. 2 Sucha Wiktora	14 N. I post Hł. 5	Księż. oddała się od ziemi dn. 9, a przybliżyła się d. 21.
27 P.	Aleksandra biskupa	15 Grysya ep.	
28 W.	Romana opata	16 Pamfylyja m.	

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

17 Lutego — 1 Adar.

Luty.

Ubezpieczenie nakłada skromne ciężary na wszystkich, by chronić od groźnych klęsk jednostki.

Należy odnowić ubezpieczenie, które się kończy:

w folwarku	Budyn- ków	ruchomo- ści	inwen- tarzy	kresten- cyi	wołów opas.	spiry- tusu		Od nie- szczęśli- wych wypad.	Na życie
	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia

Podano do ubezpieczenia w Agencji

Dnia Ilość	Przedmiot	Cena po- jedyn- cza		Wartość ogólna	złożono zadatek		Otrzymano Nr. policy	Zapłacono nale- żytość					
		złr.	ct.		złr.	ct.		dnia	złr.	ct.	gotówka lub weks		

Wskazówki gospodarcze.

- Dom i gumno.** Dalszy wymłot, czyszczenie i odstawa zboża, nasienie przygotowywać, zaległe roboty styczeniowe wykończyć, narzędzia rolnicze do dobrego stanu doprowadzić. Siano zwozić z brogów stojących na łąkach.
- Stajnia.** Wołom roboczym dawać pożywniejszą paszę. Klacze źrebce ostrożnie do roboty używać, dobrze karmić, równie jak i krowy cielne. Stanowienie klaczy się rozpoczyna. Cielęta od krów wcześniej wycielonych oddzielić i zagrody dla cieląt urządzić.
- Ogród warzywny i owocowy.** Zrazy do szczepienia zdejmują się z drzew owocowych, młode drzewka przesadzać, żywe płoty zakładać, szpalerowe drzewa owocowe chronić od mrozu, drzewa z mehu oczyszczać, starą korę zdrapywać. Zasiać w inspektach sałatę, rzodkiewkę i ogórki.
- Pole i łąka.** Rowy wodne (bruzdy spadowe) oczyszczać, nawóz dalej wozić.
- Chmielarnie.** Jeżeli możliwym jest, dołować ziemię na 50—75 ctm. pod nowo zakładane mające się chmielarnie, gdzie spodnia warstwa ziemi nieodpowiedna, należy wywozić.
- Gospodarstwo stawowe.** (Rybactwo). Szczupaki trzeć się zaczynają; nie powinno to jednak wstrzymywać od ich połowu, zwłaszcza, że w tym miesiącu, jako w porze początku wielkiego postu, ryby są poszukiwane. Przeręble zostawić otwarte. Nadzorować przyływ i odpływ wody w stawach.
- Pszczelnictwo.** Pszczółom słabym trzeba dodać miodu przechowanego na ten cel w plastrach. Przeprowadzenie ulów zakupionych lub przestawić się mających.
- Las i łąki.** Młode lasy przecinać. Usuwać drzewo ze zrzębów. Zbiór nasion z olszyny, sosny i brzozy siać i sadzić. Załające w łągodnych zimach zaczynają się parzyć, równiż i lisy lenią się i tracą swe futra, dla tych powodów polowanie ustaje. Ptaki drapieżne strzelać.

L u t y.

1.		9.	
2.		10.	
3.		11.	
4.		12.	
5.		13.	
6.		14.	
7.		15.	
8.		16.	

L u t y.

17.		25.	
18.		26.	
19.		27.	
20.		28.	
21.			
22.			
23.			
24.			

Marzec — Mart

ma dni 31.

Dnie tygod.	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Odmiany księżycy i domyślny stan powietrza
1 Ś.	Albina biskupa	17 Fteodora	☽ Pełnia dnia 2 o g. 5 m. 36 wieczór. Pogodnie i zimno.
2 C.	Symplecyusza ☽	18 Lwa pap. rym.	
3 P.	Kunegundy ces.	19 Archyppa	
4 S.	Kazimierza kr.	20 Leona ep.	
I O.	Ew. u Łuk. św. w R. 11. O wyrzuceniu dyabłów.	O rozstąpieniem w Kafarnaum. Mark. 2.	
5 N.	A. 3 Głucha. Fryder.	21 N. 2. Post Hł. 6.	☾ Ostatnia kwadra dnia 10 o godz. 6 min. 47 wiecz. Deszcz ze śnieg.
6 P.	Kolety panny	22 SS. Mucz. w Ef	
7 W.	Tomasza z Akwinu	23 Polykarpa	
8 Ś.	Jana Bożego	24 Obr. hoł. św. Joana.	
9 C.	Franciszki panny	25 Tarasia arch.	
10 P.	40 Męczenników ☾	26 Porfiryra	
11 S.	Konstantyna.	27 Prokopia	
I I.	Ew. u Jana św. w R. 6. O nakarmieniu 5000 ludzi.	O hradeni po Chrysti. Mark. 8.	
12 N.	A. 4. Środpost Grzeg.	28 N. 3. Post Hł. 7	☽ Nów d. 18 o g. 6 m. 7 rano. Pospęno i silne wichry.
13 P.	Krystyny panny	1 Marta. Jewdokii	
14 W.	Matyldy panny	2 Fteodota	
15 Ś.	Longina męczennika	3 Ewtropia	
16 C.	Lubina męczennika	4 Harasyrna	
17 P.	Gertrudy panny	5 Konona mucz.	
18 S.	Edwarda króla ☽	6 42 Mucz. w S.	
I 2.	Ew. u Jana św. w R. 8. O żydach ch. ukam. Jez.	O iscitemii nimoho Mark. 9.	
19 N.	A. 5. Czarna. Józefa	7 N. 4. Post Hł. 8	☾ Pierwsza kwadra dnia 24 o g. 11 min. 7 wieczór. Pogodnie. W Marcu przybywa dnia o 1 g. 47 minut. Dzień długi w przecięciu 11 g. Księżyc oddala się od ziemi dnia 9, a przybliża się dnia 20.
20 P.	Joachima, Klaudy	8 Fteofylakta	
21 W.	Benedykta opata	9 SS. 40 mucz.	
22 Ś.	Oktawiana	10 Kondrata	
23 C.	Wiktora męcz.	11 Sofronya	
24 P.	7 <i>Boleści NMP.</i> ☽	12 Fteofana	
25 S.	Zwiastowanie NMP.	13 Nykyfora	
I 3.	Ew. u Mat. św. w R. 21. O wjeździe Jez. do Jerozolimy.	O synach Zewedowych. Mark. 10.	
26 N.	A. 6 Kwietna Eman.	14 N. 5. Post Hł. 1.	
27 P.	Ruperta	15 Ahapia mucz.	
28 W.	Sykstusa papieża	16 Sawyna	
29 Ś.	Cyryla dyakona	17 Aleksya pr.	
30 C.	<i>Wieczera Pańska</i>	18 Kiryla	
31 P.	<i>Wielki Piątek</i>	19 Chryzanfta	

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

1 Marca 13 Adar Post Estery.

3 Marca 15 Adar Szuszan Purim.

2 „ 14 „ Purim czyli Haman.

18 „ 1 Nisan.

Marzec.

Ubezpieczenie jest przeciwne zasadom komunistycznym, gdyż ono rozdziela szkodę, a nie własność na ogół.

Należy odnowić ubezpieczenie, które się kończy:

W folwarku	Budyn- ków	rucho- mości	inwen- tarzy	kresten- cyi	wołów opas.	spiry- tusu		Od nie- szczęśli- wych wypad.	Na życie
	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia

Podano do ubezpieczenia w Agencji

Dnia	Ilość	Przedmiot	Cena po- jedyn cza		Wartość ogólna	złożono zadatek		Otrzymano Nr. policy	Zapłacono nale- żytość				
			złr.	et.		złr.	et.		dnia	złr.	et.	gotówka lub weks	

Wskazówki gospodarcze.

- Dom i gumno.** Kończyć młóckę, przygotować nasienie, opatrzyć narzędzia, opatrzyć groble i opusty w młynach. Gdy lody puszcza, nawodnić łąki, ująć ziemi z kopców kartoflanych, wywożony nawóz zaraz rozrzucić.
- Stajnia.** Woły robocze, jakoteż konie dobrze karmić. Klaczy wyżrebionych do roboty nie używać. Owczarnie dniem i nocą nie odstępywać. Klacze się stanowią, sadzą się kury, kaczki i indyki.
- Ogród owocowy i warzywny.** Gałęzie uschłe u drzew owocowych upiłować, pnie z mchu oczyszczać, kopać doły na młode drzewka, zimowych okryć z młodych drzew nie zdejmować. — Grządki ogrodowe uprawiać, zakładać rozsadniaki, przesadzać agrest, porzeczki i maliny.
- Pole i łąka.** Początek robót w polu, skoro ziemia rozmarnie i należyście obeschnie, siać owies, groch i jęczmień, jeżeli rola zbyt obsiadła, wzruszyć extyrpatorem. Zasiew koniczyny w oziminach w miejscowościach równych, na łąkach kretowiny zrównać.
- Chmielarnie.** Kontynuować rygolowanie pod chmielarnie.
- Gospodarstwo stawowe.** Czas tarła szczupaków, miętusów, łososi, ślizów, i t. d. z łowieniem tych gatunków wstrzymać się, z wyjątkiem szczupaka.
- Pszczelnictwo.** Pasieki powinny być chronione od szkody, ale ocienione, aby promienie słońca padające na wyloty nie pobudzały pszczoł do wylatywania, co dla nich w tej porze, z przyczyny chłodnego powietrza byłoby zgubnem; słabe pnie karmić miodem.
- Las i łowiectwo.** Wyrób drzewa towarowego i budulcu kończyć, drzewo z lasu uprządnięte, drzewo opałowe porządnie w sęgi ułożone. — Wysiew nasion drzew iglastych: sosny, modrzewie, jodły i świerki: przy cieplej porze zasiewać nasiona drzew liściastych, dębu, buku, jesionu, klonu. Pręty użytkowych gatunków wierzb, jakoto: wierzba łoża, w. wiklina i w. łożina przynąć i niemi obsadzać groble i rowy.
- Polowanie na wszelkiego zwierza, z wyjątkiem wilków, wzbrania się. Następuje paszenie się zajęcy, tokowanie głuszców i cietrzewi, przylot kaczek dzikich i czajek, rozpoczyna się ciąg stówek i bekianie bekasów.

Marzec.

1.		9.	
2.		10.	
3.		11.	
4.		12.	
5.		13.	
6.		14.	
7.		15.	
8.		16.	

Marzec.

17.		25.	
18.		26.	
19.		27.	
20.		28.	
21.		29.	
22.		30.	
23.		31.	
24.			

Kwiecień — Aprilij

ma dni 30.

Dnie tygod.	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Odmiany księżycy i domyślny stan powietrza.
1 S.	Wielka sobota ☉	20 Prep. Otec.	☉ Pelnia dn. 1 o g. 8. m. 51 rano. Śnieg z wiatrem.
I 4.	Ew. u Marka ś. w R. 16 O Zmartwychw. Jezusa.	O hradenji Jisusa wo Jerusałem. Joan 12.	
2 N.	A. Wielkanoc	21 N. 6 Cwit. Hl. 2.	☾ Ostatnia kwadra dnia 9 o g. 1 m. 8 wieczór. Deszcz i śnieg.
3 P.	Poniedz. Wielkanocny	22 Wasylya	
4 W.	Izydora biskupa	23 Nykona prep.	
5 Ś.	Wincentego Ferer.	24 Zacharya prep.	
6 C.	Celestyna papieża	25 Czetwer welyki	
7 P.	Hermana wyz.	26 Piatok welyki	
8 S.	Dyonizego	27 Subota welyka	
I 5.	Ew. Jana ś. w R. 20. O ukaz. się Jez. uczniom.	O bożestwi Isusa. Joan 1.	
9 N.	A. 1 Biała ☾	28 Woskres. Hosp.	☉ Nów dn. 16 o g. 4. min. 8 wieczór. Pogodnie.
10 P.	Ezechiela pror.	29 Poned. Woskres.	
11 W.	Leona Wielk. pap.	30 Wtor. Woskres.	
12 Ś.	Juliusza papieża	31 Ipatya ep.	☽ Pierwsza kwadra dnia 23 o g. 6 m. 59 rano. Wietrzno i dżysto.
13 C.	Justyna męcz.	1 Aprylya Maryi.	
14 P.	Waleryana męcz.	2 Tyta prep.	☽ Pierwsza kwadra dnia 23 o g. 6 m. 59 rano. Wietrzno i dżysto.
15 S.	Anastazyi męcz.	3 Nykity	
I 6.	Ew. u Jana ś. w R. 10. O Chrystusie dobr. past.	O newirnom Tomi. Joan 20.	☽ Pierwsza kwadra dnia 23 o g. 6 m. 59 rano. Wietrzno i dżysto.
16 N.	A. 2 po Wielk. ☉	4 N. 1 po Woskr.	
17 P.	Rudolfa biskupa	5 Fteodula m.	☽ Pierwsza kwadra dnia 23 o g. 6 m. 59 rano. Wietrzno i dżysto.
18 W.	Apoloniusza m.	6 Ewtychya ep.	
19 Ś.	Emmy wdowy	7 Hrehorya prep.	☽ Pierwsza kwadra dnia 23 o g. 6 m. 59 rano. Wietrzno i dżysto.
20 C.	Agnieszki polie.	8 Irydiona ap.	
21 P.	Anzelma biskupa	9 Jewpsychya	☽ Pierwsza kwadra dnia 23 o g. 6 m. 59 rano. Wietrzno i dżysto.
22 S.	Sotera i Kaja	10 Terentya	
I 7.	Ew. u Jana ś. w R. 16. O odej. Chryst. do ojca.	O Josefi z Arymatei. Mark 15.	☽ Pierwsza kwadra dnia 23 o g. 6 m. 59 rano. Wietrzno i dżysto.
23 N.	A. 3 po Wielk. ☽	11 N. 2 po Woskr.	
24 P.	Jerzego męcz.	12 Wasylyja pr.	☽ Pierwsza kwadra dnia 23 o g. 6 m. 59 rano. Wietrzno i dżysto.
25 W.	Marka ewangelisty	13 Artemona	
26 Ś.	Kleta i Marcelina	14 Martyna	☽ Pierwsza kwadra dnia 23 o g. 6 m. 59 rano. Wietrzno i dżysto.
27 C.	Peregryna wyzn.	15 Arystarcha	
28 P.	Witalisa męcz.	16 Ahapii, Iryny	☽ Pierwsza kwadra dnia 23 o g. 6 m. 59 rano. Wietrzno i dżysto.
29 S.	Piotra męcz.	17 Symeona pr.	
I 8.	Ew. u Jana ś. w R. 16. O przyczynie odej. Chr.	O rozstąbennom. Joan 5.	☽ Pierwsza kwadra dnia 23 o g. 6 m. 59 rano. Wietrzno i dżysto.
30 N.	A. 4 po Wielk. Katarz.	18 N. 3 po Woskr.	

K A L E N D A R Z Ż Y D O W S K I .

1 Kwietnia 15 Nisan. Pocz. Wielkanocy	8 Kwietnia 22 Nisan Koniec Wielkanocy
2 " 16 " Drugie św. Wielk.	17 " 1 Ijar.
7 " 21 " Siódme św. Wielk.	

Kwiecień.

Ubezpieczenie wszczęcia poczucie do obowiązku, gdyż istotą tegoż są wzajemne zobowiązania.

Należy odnowić ubezpieczenie, które się kończy:

W folwarku	Budyn- ków	rucho- mości	inwen- tarzy	kresten- cyi	wołów opas.	spiry- tusu		Od nie- szczęśli- wych wypad.	Na życie
	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia

Podano do ubezpieczenia w Agencji

Dnia	Hość	Przedmiot	Cena po- jedyn- cza		Wartość ogólna	Złożono zadatek		Otrzymano Nr. policy	Zapłacono nale- żytość				
			złr.	ct.		złr.	ct.		dnia	złr.	ct.	gotówką lub weks	

Wskazówki gospodarcze:

- Dom i gumno.** Młockę i czyszczenie zboża do siewu kończyć. Im klimat surowszy, a więc i wiosna późniejsza, tem więcej robót się gromadzi, dla tego pilnie na to uważać należy, aby z robotami zimowemi zawczasu się ułatwić, ażeby wiosennym nie przeszkadzały.
- Stajnia.** Woły i konie mają teraz dużo pracy, mogą być tedy obficie żywione zdrową i posiłną paszą. Cieleta odsędzone karmią się papką, owsem i do-brem sianem, klacze w marcu wyźrebieone używać do lekkich robót. W in-wentarzu samce nie mające przeznaczenia do rozrodu, wyczyścić należy.
- Ogród owocowy i warzywny.** Roboty z marca kończyć. Zasadzać i zasiewać ja-rzyny, grzędy szparagowe przekopać, wycinać zeszłoroczne pędy w ma-linach.
- Pole i łąka.** Zasiewy trwają dalej, sadzą się ziemniaki. Bronuje się pszenica i koniczyna, z lucernika zgrabia się zimowe przykrycia, lucernia się bronuje. Rzepak zimowy podgartuje się. Łąki suche i żyźne równają się grabiami i przechodzą walcem i lekką bronią, nawożą się popiołem i skrapiają gnojówką.
- Chmielarnia.** Rozpocząć obcinanie pędów.
- Gospodarstwo stawowe.** Czas tarła prawie wszystkich gatunków ryb, więc szczu-paków, jęlców, karasi, okoni, sandaczy, jesiotrów, łososi: złowione przy po-łowię ryby powyższych gatunków napowrót do wody wpuszczać. — Chro-nić sadzawki i stawy od odrostów, od wodnego ptactwa domowego i dzi-kiego, aby ikry i młodego narybku nie pożerało.
- Pszczelnictwo.** W dniach ciepłych obsuszyć wyloty, aby się pszczoły obleniły i wyczyściły, obczyścić ule pszczół pomartych, zrewidować stan i siłę pszczół; niezaniebywać karmienia pszczół miodem.
- Las i łowiectwo.** Wierzby i osiki puszczać czynają, późno tedy jest brać z nich pędy. Zagajniki troskliwie ochraniać. Korczowanie rozpocząć; wypalanie wę-gli, pędzenie smoły, wyrób gontów, klepek, rznicie tarcie, w tym miesiącu rozpocząć. Głuszec i cietrzew kończą tokowanie, jarząbki znoszą jaja, kuro-patwy wywodzą młode, czajki i inne błotne ptactwo niesie się. Dla saren, jeleni i łosi urządzać lizawki (z soli). Polowanie odbywa się tylko na słomki w ciągu, na głuszcze i cietrzewie na łąkach.

Kwiecień.

1.		9.	
2.		10.	
3.		11.	
4.		12.	
5.		13.	
6.		14.	
7.		15.	
8.		16.	

Kwiecień.

17.		25.	
18.		26.	
19.		27.	
20.		28.	
21.		29.	
22.		30.	
23.			
24.			

Maj — Maj

ma dni 31.

Dnie tygod.	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Odmiany księżycy i domyślny stan powietrza
1 P.	Filipa i Jakuba ☉	19 Joana Wel.	☉ Pełnia dn. 1 o g. 9 m. 56 rano. Powietrze chłod. jednak pogodnie.
2 W.	Zygmunta króla	20 Fteodora.	
3 Ś.	<i>Znalezienie św. †</i>	21 Januarja	
4 C.	Floryana męcz.	22 Fteodora Syk.	
5 P.	Piusa V. pap.	23 Heorhya mucz.	
6 S.	Jana w oleju	24 Sawy mucz.	
19. O	Ew. u Jana ś. w. R. 16. skutku próśby w Im. Jez.		O Samarytani. Joan 4.
7 N.	A. 5 po Wielk. Dom	25 N. 4 po W. Hf. 4	☾ Ostatnia kwadra dnia 9 o g. 3 minut 57 rano. Dżdżysto.
8 P.	Stanisława } Dnie	26 Wasylija	
9 W.	Grzeg. ☾ } krzy-	27 Symeona ep.	
10 Ś.	Izydora } żowe	28 Jasona arch.	
11 C.	Wniebow. pańskie	29 Dewiat mucz.	
12 P.	Pankracego	30 Jakoba apost.	
13 S.	Serwacego	1 Maja. Jermyi	
20. O	Ew. u Jana ś. w R. 15 i 16. O przyjściu pocieszyciela.		O śliporożdennom. Joan 9.
14 N.	A. 6 po Wielk. Bonif.	2 N. 5 po W. Hf. 5	☽ Nów dnia 16 o g. 9 minut 20 rano. Pogodnie i ciepło ☽ Pierwsza kwadra dnia 22 o g. 4. minut 25 wieczór. Powietrze niestale
15 P.	Zofii i 3 córek	3 Tymofteja	
16 W.	Jana Nepom. ☉	4 Pelahyi mucz.	
17 Ś.	Paschalisa wyz.	5 Iryny mucz.	
18 C.	Feliksa spowied.	6 Wozn. Hospod.	
19 P.	Piotra Celestyna	7 Znam. cz. kresta	
20 S.	Bernarda S. †	8 Joana Boh.	
21. O	Ew. u Jana ś. w R. 14. O zesłaniu Ducha św.		O proślawienyi Isusa. Joan 17.
21 N.	A. Zielone Świeta	9 N. 6 po W. Hf. 6	☉ Pełnia d. 30 o g 4 minut 56 wiecz. Pogodnie. ☽ W Maju przybyw. dnia o 1 godzinę i 15 minut. Długość d. w przecięciu 15 godzin. Księżyc oddala się od ziemi d. 3i30, a przybliży się d. 16.
22 P.	Poniedz. Ziel. Św. ☽	10 Symeona	
23 W.	Dezyderyusza	11 Mokija	
24 Ś.	<i>Such.</i> Joanny †	12 Epyfanyja ep.	
25 C.	Urbana I. pap.	13 Hlyheryi m.	
26 P.	Filipa Nereusza †	14 Izydora mucz.	
27 S.	Jana papieża †	15 Pachomyja	
22. O	Ew. u Mat. ś. w R. 28. O władzy Chrystusa.		O Duchu światom. Joan 7.
28 N.	A. 1 po Św. Ś. Trójcy	16 Sosz. ś Ducha	
29 P.	Maksyma w.	17 Poned. Sosz.	
30 W.	Feliksa papieża ☉	18 Fteodota m.	
31 Ś.	Petroneli panny	19 Patrykia	

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

4 Maja 18 Ijar Szkolne święta.
16 > 1 Siwan.

21 Maja 6 Siwan Zielone Świeta
22 > 7 > Drugi dzień Z. Świąt.

M a j.

Wielkie nieszczęście powstaje często z małego zaniedbania.

Należy odnowić ubezpieczenie, które się kończy:

w folwarku	Budyn- ków	rucho- mości	inwen- tarzy	kresten- cyi	wołów opas.	spiry- tusu		Od nie- szczęśli- wych wypad.	Na życie
	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia

Podano do ubezpieczenia w Agencji

Dnia	Ilość	Przedmiot	Cena po- jedyn- cza		Wartość ogólna	złożono zadatek		Otrzymano Nr. policy	Zapłacono nale- żytość				
			złr.	ct.		złr.	ct.		dnia	złr.	ct.	gotówką lub weks	

Wskazówki gospodarcze.

- Dom i gumno.** Bielić płótna, zboże w spichlerzach, szczególnie z omłotów zimowych pilnie przerzucać. Przygotować co potrzeba, do zbioru siana i konicznej. Pamiętać o ubezpieczeniu od gradu.
- Stajnia.** Inwentarz roboczy dostatnio żywić, krowom dojnym zacząć podawać zieloną paszę i przeznaczyć pastwiska. Jeżeli ciepła pora na to pozwala, owce się myją i strzygą.
- Ogród owocowy i warzywny.** W tym czasie wymagają ogrody i sady wiele starań i pracy: pienenie i obsypywanie, okopywanie warzyw, przesadzanie, rozsady i podlewanie flanc. Drzewa owocowe kwitną, wszystkie tedy czynności około ich oczyszczenia powinny być przed tym czasem ukończone. — Chrabąszcze tłumnie teraz obsiadają drzewa, trzeba je więc niszczyć, otrząsając je rankami na podestane płachty i parząc gorącą wodą.
- Pole i łąka.** Koniec zasiewów. Zaczyna się siew kukurydzy, prosa i hreczki, włóczenie ziemniaków. Jeżeli pszenica nadto wybuja, trzeba ją zżąć. Plewienie pszenicy! Główną czynnością jest: wywożenie nawozu na ugory czyste, pod rzepak i oziminy. Ugory podorane, w jesieni bronuje się teraz.
- Chmielarnie.** Początek tyczenia chmielu, okopywać i dołki gnoić.
- Gospodarstwo stawowe.** Trą się karasie, karpie, lence, liny i sumy, chronić stawy przed szkodami przez samą wodę wyrządzonemi.
- Pszczelnictwo.** Pszczoły w tym miesiącu, jeżeli pogoda sprzyja, obfite mają pożywienie, z kwiatów, drzew owocowych, drzew i krzewów ogrodowych i leśnych, z rzepaku kwitnącego. W końcu tego miesiąca wylęgają się trutnie i zaczynają wylatywać z ulów, co zapowiada, że pora rójki bliska. W drzystej porze, gdy pszczoły nie mogą wylatywać, karmić je.
- Las i łowiectwo.** Karczowanie drzew zbutwiałych, odzieranie kory garbarskiej. Nasienie wiązu (*Ulmus campestris*) dojrzeła, chcąc je zbierać, należy pilną na nie zwracać uwagę, gdyż z końcem maja samo się rozsiewa. Największe dawać należy baczenie na ochronę ptaków śpiewających, które najbardziej przyczyniają się do tepienia szkodliwych lasom owadów.
Łanie i sarny ciela się, zajęce koca się, głuszcze, cietrzewie, jarząbki, słomki, bekasy, kaczkę, znoszą jaja i siedzą na gniazdach, wszelkie tedy polowanie najsurowiej wzbronione.

M a j.

1.		9.	
2.		10.	
3.		11.	
4.		12.	
5.		13.	
6.		14.	
7.		15.	
8.		16.	

M a j.

17.		25.	
18.		26.	
19.		27.	
20.		28.	
21.		29.	
22.		30.	
23.		31.	
24.			

Czerwiec — Junij

ma dni 30.

Dnie tygod.	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Odmiany księżycy i domyślny stan powietrza
1 C.	Boże Ciało	20 Ftałaleja	☾ Ostatnia kwadra dn. 7 o g. 3 m. 16 wieczór.
2 P.	Erazma bisk.	21 Konstantyna	
3 S.	Klotyldy męż.	22 Wasylýska	
23.	Ew. u Łuk. ś. w R. 14. O wezwaniu na wiecz.	O yspowidaniu Isusa. Mat. 10.	☽ Powietrze niestale.
4 N.	A. 2 po Św. Kwirynd	23 N. I W. ŚŚ. Hf. 8	☼ Nów dnia 14 o g. 7 m. 24 rano. Dnie ciepłe i gor.
5 P.	Florenyi panny	24 Symeona prep.	
6 W.	Norberta bisk.	25 Obr. hol. ś. Joana	
7 Ś.	Roberta bisk. ☾	26 Karpa ap.	
8 C.	Medarta biskupa	27 Fteraponta	
9 P.	<i>Serce Jezusa</i>	28 Nykyty prep.	
10 S.	Malgorzaty p.	29 Fteodozyi m.	
24.	Ew. u św. Łuk. w R. 15 O zgub. owcy i groszu.	Peter ide wo ślid Isusa. Mat. 4.	
11 N.	A. 3 po Św. Barnaby	30 N. 2 Tit. Ch. Hf. 1	
12 P.	Onufrego wyzn.	31 Jeremia Ap.	
13 W.	Antoniego z Padwy	1 Junij. Justyny	
14 Ś.	Bazylego b. ☼	2 Nykiora m.	
15 C.	Wita i Modesta	3 Lukylyana m.	
16 P.	Franciszka Regis	4 Mytrofana	
17 S.	Adolfa biskupa	5 Dorofteja ep.	
25.	Ew. u Łuk. ś. w R. 5. O obfitym połowie ryb P.	Nykto ne może dwom hosp. służyty. Mat. 6.	☽ Pierwsza kwadra d. 21 o g. 4 m. 11 rano.
18 N.	A. 4 po Świąt. M. i M.	6 N. 3. po So. Hf. 2	☼ Chłodno i dżysto. W Czerweu przybywa dnia do 20. o minut 19, a po 20 ubywa o m. 5.
19 P.	Gerwazego i Prot.	7 Fteodota	
20 W.	Sylweryusza	8 Fteodora Str.	
21 Ś.	Alojzego Gonzagi ☽	9 Kyryła arch.	
22 C.	Paulina biskupa	10 Tymofteja	
23 P.	Zenona biskupa	11 Warftolomeja	
24 S.	Jana Chrzeciela	12 Onufrya prep.	
26.	Ew. u Mat. ś. w R. 5. O sprawiedliwości.	O sotnyci. Mat. 8.	
25 N.	A. 5 po Świąt. Prosp.	13 N. 4 po So. Hf. 3	☼ Długość dnia w przecięciu 16 godz. Księżyc przybliża się do ziemi d. 13, a oddala się dn. 26.
26 P.	Jana i Pawła	14 Elyseja prep.	
27 W.	Władysława kr.	15 Amosa prep.	
28 Ś.	Leona II. pap. †	16 Tychona	
29 C.	Piotra i Pawła ☼	17 Manuila m.	
30 P.	Wspomn. ś. Pawła	18 Leontyja muez.	

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

15 Czerwea — 1 Tamuz.

Czerwiec.

Zaniedbania jednej chwili, często całe życie wynagrodzić nie zdoła.

Należy odnowić ubezpieczenie, które się kończy:

W folwarku	Budynków	rucho- mości	inwen- tarzy	kresten- cyi	wołów opas.	spiry- tusu		Od nie- szczęśli- wych wypad.	Na życie
	dni a	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia

Podano do ubezpieczenia w Agencji

Dnia	Ilość	Przedmiot	Cena po- jedyn- cza		Wartość ogólna	złożono zadatek		Otrzymano Nr. policy	Zapłacono nale- żytość				
			złr.	ct.		złr.	ct.		dnia	złr.	ct.	gotówka lub weks.	

Wskazówki gospodarcze.

Dom i gumno. Najważniejszą czynnością w tym miesiącu jest zbiór siana, należy zatem powtórnie opatrzyć narzędzia i maszyny do oprętu siana służące. — Szpichlerz i stodoły wietrzyć.

Stajnia. Krowy przy obfitej a pożywnej paszy, najwięcej teraz dają mleka. Stajnie czys:to utrzymywać, wyrzucać często gnój. Konie robocze, stadninę i bydło przy suchej pogodzie pławić, należy 3 razy dziennie poić. Owce po strzyży brakować.

Ogród owocowy i warzywny. Grządki pielą i oczyszczają się, drzewka owocowe okulizują się. Okna z inspektów zdejmują się, kończy się wycinanie szpara-
gów. Sady się wydzierżawiają.

Pole i łąka. Na ziemiach ścisłych rozpoczyna się powtórna orka ugoru, który dotąd służył na pastwisko, ugor nawożony przyoruje się zaraz po roztrzą-
śnięciu nawozu, a więc jeszcze z Maja, na gruntach lekkich teraz dopiero się podoruje. Zyto kwitnąć zaczyna. Ziemiaki obsypują się po raz 2-gi i 3-ci, jeżeli czas pozwoli. Koniczyna, nim jeszcze kwiatowe jej główki błękitnej barwy nabiorą, zdatną już jest pod kosę, dość wcześnie skoszona, nim na wszystkich łądogach ukaże się kwiat da 2-gi pokos obfitszy. — Wyka siana, jako przedplon powinna być akże skoszona. Pielenie, przeorywanie buraków cukrowych powtarza, się kośba łąk jest w pełnym rozwoju. Na łąki nawadniane puszcza się woda zaraz po zżęciu siana, aby tym sposobem zapewnić bujny odrost potrawu.

Chmielarnie. Przywiązywanie pędów, powrotne okopywanie.

Gospodarstwo stawowe. Trą się karpie, liny — wywożenie szlamu.

Pszczelnictwo. Przypilnować rójki, zbieranie i osadzanie młodych rojów.

Las i łowiectwo. Ochrona lasów, szczególnie przed pożarem; staranna uprawa w szkółkach. — Z końcem miesiąca rozpoczyna się polowanie na dzikie kaczki po zarosłych stawach i jeziorach. — Tępienie drapieżnego ptactwa.

Czerwiec.

1.		9.	
2.		10.	
3.		11.	
4.		12.	
5.		13.	
6.		14.	
7.		15.	
8.		16.	

Ozerwiec.

17.		25.	
18.		26.	
19.		27.	
20.		28.	
21.		29.	
22.		30.	
23.			
24.			

Lipiec — Julij

ma dni 31.

Dnie tygod.	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Odmiany księżycy i domyślny stan powietrza
1 S.	Teobalda opata	19 Judy apost.	
27.	Ew. u Marka ś. w R. 8. O nakarmieniu 4000 ludzi.	O dwóch bisnujuszczych. Mat. 8.	☾ Ostatnia kwadra dnia 6 o g. 11 m. 38 wiecz. Pogodnie.
2 N.	A. 6 po Św. Naw.	20 N. 5 po So. Hf. 4	
3 P.	Heliodora	21 Julyana m.	
4 W.	Józefa Kalasantego	22 Jewsewya	
5 Ś.	Filomeny panny	23 Ahrypiny	
6 C.	Izajasza pror. ☾	24 Rożd. św. Joana	
7 P.	Puleheryi panny	25 Fewronyi	
8 S.	Elżbiety król.	26 Dawyda Ftes.	
28.	Ew. u Mat. ś. w R. 7. O fałszywych prorokach.	O rozstąpiennom żyłamy. Mat. 9.	☽ Nów d. 13 o g. 2 min. 20 wieczór. Posepnie i deszcz.
9 N.	B. 7 po Św. Cyrylla	27 N. 6 po So. Hf. 5.	
10 P.	Jana z Dukli	28 Kyra i Joana †	
11 W.	Pelagii męcz.	29 Petra i Pawła	
12 Ś.	Henryka	30 Sobor SS. 12 Ap.	
13 C.	Malgorzaty ☽	1 Julij Kosmy i D.	
14 P.	Bonawentury	2 Pol. Rzyz Boh.	
15 S.	Rozesłanie apost.	3 Jakynfta mucz.	☽ Pierwsza kwadra d. 20. o godz. 6 min. 36 wieczór. Pogodnie.
29.	Ew. u Łuk. ś. w R. 16. O niesprawiedliwym szafarzu.	O dwóch ślipcach. Mat. 9.	
16 N.	A. 8 po Św. NP.Szk.	4 N. 7 po So Hf. 6	
17 P.	Aleksego	5 Aftanazyja	
18 W.	Szymona z Lipnicy	6 Syzona welyk.	
19 Ś.	Wincentego a Paulo	7 Ftomy prep.	
20 C.	Czesława i Kas. ☽	8 Prokopija m.	
21 P.	Praksedy panny	9 Pankratya ep.	
22 S.	Maryi Magdaleny	10 SS. 45 mucz.	☽ Pełnia d. 28 o g. 9 m. 43 wieczór. Pogoda i wielkie upały.
30.	Ew. u Łuk. ś. w R. 19. O zburzeniu Jerozolimy.	O piaty chlibach i dwoju ryb. Mat. 14.	
23 N.	A. 9. po Św. Apolin.	11 N. 8 po So Hf. 7	
24 P.	Krystyny	12 Prokla	
25 W.	Jakóba apostoła	13 Sobor św. Hawr.	
26 Ś.	Anny matki M. P.	14 Akyły apost.	
27 C.	Natalii panny	15 Kyryka	
28 P.	Innocentego p. ☽	16 Aftynohena	
29 S.	Marty panny	17 Maryny mucz.	
31.	Ew. u Łuk. ś. w R. 18. O Faryzeuszu i celniku.	O małowirstwi Petro-wom. Mat. 14.	
30 N.	A. 10 po Św. Abdon	18 N. 9 po So. Hf. 8	
31 P.	Ignacego Lojoli	19 Makryny.	☽ Księżyc przybliża się do ziemi d. 12, a oddala się dn. 24.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

2 Lipca 18 Tamuz: Post. Zdobycie świątyni. — 14 Lipca 1 Abh. — 23 Lipca 10 Abh: Post. Spalenie świątyni.

Lipiec.

„Niechaj nie będzie szyzmy w ciele, którego jesteście częścią, ale niechaj wszystkie członki sprzysięgają się wzajemnie dla wspierania jedne drugich“ (L. św. Pawła do Korynt. R. XII. w 25).

Należy odnowić ubezpieczenie, które się kończy:

w folwarku	Budynków	rucho- mości	inwen- tarzy	kresten- eyi	wołów opas.	spiry- tusu		Od nie- szczęśli- wych wyпад.	Na życie
	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia

Podano do ubezpieczenia w Agencji

Dnia	Ilość	Przedmiot	Cena po- jedyń- cza		Wartość ogólna	złożono zadatek		Otrzymano Nr. policy	Zapłacono nale- żytość				
			złr.	ct.		złr.	ct.		dnia	złr.	ct.	gotówką lub weks.	

Wskazówki gospodarcze.

Dom i gumno. Zbiór i zwózka rzepaku. Polewać pilnie gnojówką nawóz. Jeżeli w spichlerzu są zapasy ziarna, szufłować. — Przy zwózce wytrzęsiony w płachty rzepak użyć na nasienie, uważać jednak, by się nie zgrzał i często go przerzucać. Ubezpieczyć rzepak i siano od ognia.

Stajnia. Konie robocze dobrze karmić, pławienia nie zaniedbywać, owce od upałów chronić.

Ogród owocowy i warzywny. Zbieranie jagód, ogórków, wczesnych gatunków gruszek i jabłek. Porzeczki i agrest obcina się, czas okulizowania!

Pole i łąka. Bronowanie odwrótki ugoru; perz bronami wydobyty zgrabia się na wały i wywozi się z pola, używając do poprawy dróg i grobel. Początek żniw, równocześnie ze żniwem rozpoczyna się orka siewna ugoru, tak, aby przy najwcześniejszym siewie żyta, rola miała dostatecznie czasu do odleżenia się. Zżęty rzepak zwozić do stodół na wozach płachtami wystanych. Rzepaczysko podrzucić. Zbiór siana ukończyć o ile możliwości przed żniwami, aby zamieszania wśród nawału robót nie dopuścić. — Łąki nawodniać.

Chmielarnia. W drugiej połowie miesiąca ponowne podgartywanie.

Gospodarstwo stawowe. Czyszczenie stawów z trawy — wśród wielkich upałów doprowadzić świeżą wodę; trą się jeszcze liny i karpie.

Pszczelnictwo. Jest to pora najobfitszego miodobrania dla pszczół, teraz bowiem kwitną lipy, których kwiaty dostarczają pszczołom najwyborniejszego gatunku miodu. Jednocześnie jest to pora najsilniejszego naturalnego rojenia się pszczół.

Las i łowiectwo. Ochrona lasów od szkód przez ludzi, zwierzęta i owady wyrządzanych. Polewanie w szkółkach. — Polowanie na dzikie kaczki w połowie miesiąca rozpoczyna się, polowanie z wyżłem na młode cietrzewie, w końcu na bekasy i dubelty.

Lipiec.

1.		9.	
2.		10.	
3.		11.	
4.		12.	
5.		13.	
6.		14.	
7.		15.	
8.		16.	

Lipiec.

17.		25.	
18.		26.	
19.		27.	
20.		28.	
21.		29.	
22.		30.	
23.		31.	
24.			

Sierpień — Awhust

ma dni 31.

Dnie tygod.	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Odmiany księżycy i domyślny stan powietrza.
1 W.	Piotra w okowach	20 Ily pror.	☾ Ostatnia kwadra dnia 5 o g. 5 m. 56 rano. — Deszcz.
2 Ś.	<i>NMP. Anielskiej.</i>	21 Symeona prep.	
3 C.	Znal. ś. Szczepana	22 Maryi Mahdał.	
4 P.	Dominika wyznawcy	23 Trofyma	
5 S.	<i>NMP. Śnieżnej</i> ☾	24 Chrystyny	
32. O	Ew. u Marka ś. w R. 7. uzdrowieniu głuchoniemych.	O bisnujuszczymia na nowom misiacy. Mat. 17	☼ Nów dnia 11 o g. 10 m. 21 wieczór. Pogodnie.
6 N.	A. 11 po Św. Prz. P.	25 N. 10 po So. Hł. I	
7 P.	Kajetana wyznawcy.	26 Jermolaja	
8 W.	Cyryaka wyzn.	27 Pantalejmona	
9 Ś.	Romana i Śek.	28 Prochora i Nik.	
10 C.	Wawrzyńca m.	29 Kalynyka	☽ Pierw. kwadra dnia 19 o g. 11 m. 25 rano. Dżdżysto.
11 P.	Zuzanny panny ☼	30 Syły apostoła	
12 S.	Klary panny	31 Jewdokima	
33. O	Ew. u Łuk. ś. w R. 10. miłosiernym samarytanie.	O dwóch doźnykach. Mat. 18.	
13 N.	A. 12. po Św. Hip.	1 Awh. N. 11 po Ś.	
14 P.	Euzebiusza †	2 Stefana mucz.	☽ Pierw. kwadra dnia 19 o g. 11 m. 25 rano. Dżdżysto.
15 W.	Wniebowzięcie NMP.	3 Izaakija	
16 Ś.	Roeha wyzn.	4 7 Otrok w Efez.	
17 C.	Liberata	5 Ewsyhnia	
18 P.	Heleny cesarzowej	6 Preobr. Hosp.	
19 S.	Benigny p. ☽	7 Dometya	☼ Pełnia d. 27 o g. 10 m. 16 rano. Powietrze niestale W Sierpniu ubywa dnia o 1 g. i m. 33.
34.	Ėw. u Łuk. ś. w R. 17. O uzdrow. 10 trędow.	O Junoszi bohatim. Mat. 19.	
20 N.	A. 13 po Św. Stef.	8 N. 12 po So. Hł. 3	
21 P.	Joan Fremiot	9 Mašteja ap.	
22 W.	Filiberta opata	10 Ławrentyja m.	
23 Ś.	Filipa biskupa	11 Jewpła	☽ Długość dnia w przecięciu 14 godzin i 12 minut. Księżyc przybliża się do ziemi dn. 8, a oddała się d. 20.
24 C.	Bartłomieja apostoła	12 Fotya m.	
25 P.	Ludwika króla	13 Maksyma p.	
26 S.	Zefiryńy p.	14 Mycheja pr. †	
35. O	Ew. u Mat. ś. w R. 6. służ. Bogu i mamonie.	O złych diatelach wo wynohradi. Mat. 21.	
27 N.	A. 14 po Świąt. ☼	15 N. 13. Usp. Boh.	
28 P.	Augustyna biskupa	16 Ner. Obr.	
29 W.	Ściegie ś. Jana Chrz.	17 Myrona mucz.	
30 Ś.	Róży z Limy	18 Flora i Ławra	
31 C.	Raymunda wyzn.	19 Andreja mucz.	

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

13 Sierpnia — 1 Elul.

Sierpień.

„Łączcie się jedni do drugich w ce'u wzajemnego wspierania się,
tak jak Chrystus was złączył ze sobą na chwałę Bożą“ (List
ś-go Pawła do Rzymian R. XV. w 7).

Należy odnowić ubezpieczenie, które się kończy:

w folwarku	Budyn- ków	rucho- mości	inwen- tarzy	kresten- cyi	wołów opas.	spiry- tusu		Od nie- szczęśli- wych wypad.	Na życie
	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia

Podano do ubezpieczenia w Agencji

Dnia	Ilość	Przedmiot	Cena po- jedyni- cza		Wartość ogólna	złożono zadatek		Otrzymano Nr. policy	Zapłacono nale- żytość				
			złr.	et.		złr.	et.		dnia	złr.	et.	gotówka lub weks	

Wskazówki gospodarze.

- Dom i gumno.** Przygotować ziarno na nasienie, szufłowac świeżo młócone zboża w spichlerzu. Ziemiopłody ubezpieczyć od ognia!
- Stajnia.** Konie mają zwiększoną pracę przy zwózce zboża, młócce na nasienie, przy bronach i siewnikach, karmić tedy obficie. Krowy dojne pasą się po ścierniskach. Kupują się woły na opas, aby po pracy wypoczęły i odkarmiły się na pastwisku. Drób znajduje na ścierniskach obfite pożywienie.
- Ogród owocowy i warzywny.** Zbiór owoców, dojrzałych nasion, kopanie wczesnych ziemniaków. Przy wilgotnej porze okulizowanie, sadzenie pestkowych owoców.
- Pole i łąka.** Żniwo w pełnym toku, poczem następuje zwózka, należy zatem zasieki w stodołach wyprzątać, oczyścić, wyłożyć słomą. — Młocka żyta i pszenicy na nasienie, poczem następuje siew, najprzód rzepaku, potem żyta. Zbyt wczesna siewba żyta i pszenicy ma swoje niegodności, zwłaszcza, jeżeli po siewie trwa posucha, ziarno wtedy dla braku dostatecznej wilgoci kiełkować niemoże i często w ziemi próchnieje. — Następuje rwanie lnu. Potraw zbierać.
- Chmielarnie.** W drugiej połowie miesiąca zbiór chmielu.
- Gospodarstwo stawowe.** Wszystkie prawie ryby tarło ukończyły, można je więc łowić, z uwagą, by złowiony młody narybek lub niezupełnie wyrosłe ryby, napowrót wpuszczać do wody.
- Pszczelnictwo.** Pożywienie dla pszczoł coraz ubywa. Następuje wyrzucanie z ula trutniów, jako już niepotrzebnych.
- Las i łowiectwo.** Przygotowanie gruntu pod zasiewy leśne, oznaczanie drzew w porębach do cięcia przypadających. Nasienie brzozy dojrzewa, może być zbierane.
- Polowanie z wylętem na cietrzewie, bekasy i kuropatwy.

Sierpień.

1.		9.	
2.		10.	
3.		11.	
4.		12.	
5.		13.	
6.		14.	
7.		15.	
8.		16.	

Sierpień.

17.		25.	
18.		26.	
19.		27.	
20.		28.	
21.		29.	
22.		30.	
23.		31.	
24.			8

Wrzesień — Septemwryj

ma dni 30.

Dnie tygod.	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Odmiany księżycy i domyślny stan powietrza.
1 P. 2 S.	Idziego opata Justa biskupa	20 Samuila prep. 21 Ftadeja	☾ Ostatnia kwadra d. 3 o g. 11 m. 15 rano.
36.	Ew. u Łuk. ś. w R. 7. O wskrz. Syna w Naim.	O zwanych na braki. Mat. 22.	☽ Dżdżysto i chłodn.
3 N. 4 P. 5 W. 6 Ś. 7 C. 8 P. 9 S.	A. 15 po Świąt. ☾ Rozalii panny Wawrzyńca b. Zacharyasza pr. Reginy panny Narodzenie NMP. Gorgoniusza m.	22 N. 14 po S. Hł. 5 23 Luppy mucz. 24 Jewtychia m. 25 Wartolomeja 26 Adryana m. 27 Pymona pr. 28 Mojseja	☼ Nów d. 10 o g. 8 m. 38 rano. Powietrz. niest.
37.	Ew. u Łuk. ś. w R. 14. O uzdrowieniu opuchłego.	O myłosty Boha i bliżn. Mat. 22.	☽
10 N. 11 P. 12 W. 13 Ś. 14 C. 15 P. 16 S.	A. 16 po Ś. ☼ Im. NMP. Jacka i Prota Gwidona wyzn. Tobiasza <i>Podwyższenie ś. 7</i> Nikodema mucz. Ludmili p. m.	29 N. 15 po S. Hł. 6 30 Aleksandra 31 Pol. Poj. P. Boh. 1 Sept. Symeona 2 Mamanta 3 Anftyta m. 4 Wawyly	☽ Pierwsza kwadra. dnia 18 o godz. 5 m. 52 rano. Deszcz
38.	Ew. u Mat. ś. w R. 22. O miłości Boga i bliżn.	O rozdiżeniu tałentiw. Mat. 25.	☼
17 N. 18 P. 19 W. 20 Ś. 21 C. 22 P. 23 S.	A. 17 po Św. Lamb. Tomasza z Wil. ☽ Januaryusza <i>Such.</i> Eustach. † Mateusza apost. Maurycego m. † Tekli p. m. †	5 N. 16 po S. Hł. 7 6 Wosp. cz. Mych. 7 Sozanta 8 Rożd. Bohrod. 9 Joakima 10 Mynodory m. 11 Fteodory pr.	☽ Pełnia d. 25 o g 9. m. 56 wieczór. Pogodnie. We Wrześ. ubywa dnia o 1 god. i minut 32.
39.	Ew. u Mat. ś. w R. 9. O uzdrowieniu paralityka.	O żeni chananejskoj. Mat. 15.	☼
24 N. 25 P. 26 W. 27 Ś. 28 C. 29 P. 30 S.	A. 18 po Św. Ger. Kleofasa m. ☼ Cypryana Kosmy i Damiana Waelawa króla Michała Archan. Hieronima wyzn.	12 N. 17 po S. Hł. 8 13 Kornyla Sot. 14 Wozn. cz. kresta 15 Nykity mucz. 16 Ewfemyi 17 Sofii mucz. 18 Ewmenya pr.	☽ Długość dnia w przecięciu 12 g. i 32 minut. Księżyc przybliża się do ziemi dnia 4 i 29, a oddala się dnia 17.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

11 Września	1 Tiszri.	Nowy rok 5654	20 Wrześn.	10 Tiszri.	Święto pojedn.
12 "	2 "	Drugie św. N. r.	25 "	15 "	Pierw. św. Kucz.
13 "	3 "	Post Gedalja.	26 "	16 "	Drug. św. Kucz.

Wrzesień.

Żal po stracie, sikawki pożarne i dobre zamiary przychodzą zwykle po niewczasie.

Należy odnowić ubezpieczenie, które się kończy:

W folwarku	Budyn- ków	rucho- mości	inwen- tarzy	kresten- cyi	wołów opas.	spiry- tu-su		Od nie- szczęśli- wych wypad.	Na życie
	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia

Podano do ubezpieczenia w Agencji

Dnia	Ilość	Przedmiot	Cena po- jedyn- cza		Wartość ogólna	Złożono zadatek		Otrzymano Nr. policy	Zapłacono nale- żytość				
			złr.	ct.		złr.	ct.		dnia	złr.	ct.	gotówką lub weks.	

Wskazówki gospodarcze.

- Dom i gumno.** Nawał robót zmniejsza się! Zaczyna się przysposabianie zapasów zimowych na zimę.
- Stajnia.** Inwentarz robczy łarmić obficie — zasiewy trwają dalej, więc praca ciężka w bronach i siewnikach. W owczarniach, w których wiosenna kotelnia się utrzymuje, puszcza ją się tryki do naciórek. Krowom pastwiska ubywa przez zaorywanie ścierniska, dodawać liście buraczane i kapuściane, koński żąb. Cielęta tegoroczne wypędzają się podczas pogody na świeże powietrze dla ruchu.
- Ogród warzywny i owocowy.** Zbieranie owoców i dojrzałych nasion. Kopanie buraków, marchwi, obłamywanie liści kapusty na karm dla bydła.
- Polna i łąki.** Po ukończeniu siewu żyta następuje siew pszenicy. W gospodarstwach uprawiających poplony, jak n. p. rzepę ścierniskową, sporek jesienny t. j. podorywka ścierniska następować powinna zaraz po sprzęcie. W drugiej połowie miesiąca następuje kopanie kartofli wczesnych, buraki cukrowe i pastewne kopią się także, pierwsze odstawiają się do cukrowni, według kontraktu, drugie składają się podobnie jak ziemniaki w kopce lub groble, okrywają się słomą i lekko ziemią. — Sprzęt potrawu.
- Chmielarnie.** Kończy się zbiór chmielu, starannie przypilnować suszenie.
- Gospodarstwo stawowe.** Trą się pstrągi i niektóre gatunki łososi. Połów siecią na stawach ułatwiony, ponieważ zielsko wodne ginie i nie okręca sieci
- Pszczelnictwo.** Pszczoły w dnie ciepłe i pogodne wylatują jeszcze na wrzosy; w ulach trzeba zmniejszyć wyloty, dla zapobieżenia rabunków, słabe roje łączyć z silniejszymi, zachowując młodszą i płodniejszą matkę.
- Las i łowiectwo.** Zbiór żołądźi, nasienia brzozy, drzewa uschłe lub przez wiatry obalone wycinają się i z lasu uprzątają. — Rozpoczyna się polowanie na zające z ogarami lub nagórką po gajach i zaroślach, z chartami w polu. Ciąg bekasów dubeltów trwa jeszcze, kuropatwy przesiadują w zaroślach polnych, cietrzewie można strzelać rankami.

Wrzesień.

1.		9.	
2.		10.	
3.		11.	
4.		12.	
5.		13.	
6.		14.	
7.		15.	
8.		16.	

Wrzesień.

17.		25.	
18.		26.	
19.		27.	
20.		28.	
21.		29.	
22.		30.	
23.			
24.			

Październik — Okłotwryj

ma dni 31.

Dnie tygod.	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Odmiany księżycy i domyślny stan powietrza
40.	Ew. u Mat. św. w R. 22. O wezwaniu na gody.	O łowytwi ryb. Łuka 5.	
1 N.	A. 19 po Św. NMP.	19 N. 18 po S. Hł. 1	☾
2 P.	Leodegara ☾	20 Eustafia m.	Ostatnia kwadra
3 W.	Kandyda męcz.	21 Kodrata	d. 2 o g. 4 m. 52
4 Ś.	Franciszka Seraf.	22 Foki m.	wieczór. Pogodnie.
5 C.	Placyda męcz.	23 Zacz. św. Joana	
6 P.	Brunona wyzn.	24 Ftekly mucz.	
7 S.	Justyny panny	25 Ewrozymy	☉
41.	Ew. u Jana ś. w R. 4. O chorym synie król.	O lubwy wrahow. Łuk. 6.	Nów d. 9 o g. 10 m. 0 wieczór.
8 N.	A. 20 po Św. Brygidy	26 N. 19 po S. Hł. 2	Pogoda trwa dalej
9 P.	Wincentego Kad. ☉	27 Kalistrała	
10 W.	Franciszka Borg.	28 Charytona	
11 Ś.	Placydy męcz.	29 Kyriaka	☽
12 C.	Maksymiliana	30 Hryhoria Wet.	Pierwsza kwadra
13 P.	Edwarda króla	1 Okł. Pokr. P. B.	d. 18 o godz. 9
14 S.	Kaliksta papieża	2 Kypryana m.	m. 53 rano.
42.	Ew. u Mat. ś. w R. 18. O dłuźn. i złoś. słuźde.	O woskr. syna wdowy w Naim. Łuk 7.	Chłodno i dżdźyst.
15 N.	A. 21 po Św. Pośw. kośc.	3 N. 20 p. S. Hł. 3	
16 P.	Gawła apostoła	4 Jerofteja	☉
17 W.	Lueyny	5 Charytyny m.	Pelnia d. 25 o g. 9
18 Ś.	Lukasza ewang. ☽	6 Ftomya apost.	m. 1 rano.
19 C.	Piotra z Alkantary	7 Serhya m.	
20 P.	Felicyana biskupa	8 Pelahii m.	
21 S.	Urszuli p. m.	9 Jakowa apost.	
43.	Ew. u Mat. ś. w R. 18. O oddaw. mon. czynsz.	O rozsjianii simena. Łuk. 8.	W Październiku ubywa d. o 1 go- dzinę i minut 44.
22 N.	A. 22 po Św. Kord.	10 N. 21 po S. Hł. 4	
23 P.	Jana Kapistrana	11 Fylypa apost.	
24 W.	Rafała Archaniola	12 Prowa mucz.	
25 Ś.	Jana Kantego ☽	13 Karpa mucz.	
26 C.	Ewarysta pap.	14 Nazaryja	Długość dnia w przecięciu 10 g.
27 P.	Sabiny męcz.	15 Ewfyimija	i 48 minut.
28 S.	Szymona i Judy	16 Lonhyna m.	
44.	Ew. u Mat. ś. w R. 9. O wskresz. córki księcia.	O bohatim i Łazari. Łuk. 16.	
29 N.	A. 23 po Św. Nare.	17 N. 22 po S. Hł. 5	Księżyc oddala się
30 P.	Klaudysza	18 Łuki apost.	od ziemi dnia 15, a
31 W.	Wolfganga b. †	19 Joila pror.	przybliża się d. 27.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

1 Paźdz. 21 Tiszri Palmowe święto. | 3 Paźdz. 23 Tiszri Radość z prawa.
2 » 22 Zgromadz. cz. koniec Kucz. | 11 » 1 Marcheszwan.

Październik.

Zabezpieczenie tworzy pewność, bez której nie ma ani oszczędności, ani produkcyjnej pracy.

Należy odnowić ubezpieczenie, które się kończy:

W folwarku	Budyn- ków	rucho- mości	inwen- tarzy	kresten- cyi	wołów opas.	spiry- tusu		Od nie- szczęśli- wych wypad.	Na życie
	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia

Podano do ubezpieczenia w Agencji

Dnia	Ilość	Przedmiot	Cena po- jedyn- cza		Wartość ogólna	złożono zadatek		Otrzymano Nr. policy	Zapłacono nale- żytość				
			złr.	ct.		złr.	ct.		dnia	złr.	ct.	gotówka lub weks	

Wskazówki gospodarcze.

- Dom i gumno.** Suszenie i tarcie konopi i lnu. Opatrzeć na zimę domy mieszkalne. W oborach, stajniach i chlewach pułapy z żerdzi nastać słomą, mchem lub wrzosem. Kopce ziemniaczane obsypać lekko ziemią, grubsze nałożenie zie-
mią do pierwszych mrozów odkładając.
- Stajnia.** Woły mają robotę aż do ukończenia jesiennych podorywek. Owcom daje się przed wypędzeniem na pastwisko słomę lub łubin. Woły, krowy i owce wybrakowane sprzedają się. Za nastaniem silniejszych przymrozków, cho-
ciażby jeszcze śniegu nie było, zaprzestać wyganiania na pastwisko, gdyż przemarzła i szronem pokryta trawa sprowadza porzucanie krów.
- Ogród owocowy i warzywny.** Kończy się zbiór owoców nasion i ogrodowizn. Kapusta się wycina. Grzędy szparagowe przykrywają się drobnym, przegni-
łym gnojem. Przesadzają się młode drzewka, kopiają się doły na drzewka, które mają być na wiosnę sadzone. Drzewka młode obwiązują się słomą; rośliny delikatne nachylają się i przykrywają ziemią i gnojem.
- Pole i łąka.** Kopanie kartofli i buraków kończy się. Po ukończeniu podorywek. na zasiewy jare, podorać ugory na gruntach gliniastych, przez co odwrócona skiba wystawiona na działanie mrozów, traci zbyteczną swą spójność. Lu-
cerniki pokryć mierzwiastym gnojem. Wodę, gromadzącą się po deszczach na obsianych polach spuszczać.
- Chmielarnie.** Tyki złożyć w kupy; chmielarnie przekopać.
- Gospodarstwo stawowe.** Łososie oszczędzać z powodu tarła.
- Pszczelnictwo.** Ule na zimę opatrywać, chronić przed wilgocią i innymi szkodli-
wymi wpływami.
- Las i łowiectwo.** Cięcie opałowego drzewa rozpoczyna się, budulec wstrzymać do Listopada. Drzewa iglaste i liściaste przesadzają się. Jałowiec się zbiera. Miesiąc ten jest właściwym do polowania, polowanie z chartami na zajęce najładniejsze. Futro lis: jest już dobre. Cietrzewie strzelają się, z ptactwa białego mały gatunek bekasów (figlasy) trzyma się po błotach.

Październik.

1.		9.	
2.		10.	
3.		11.	
4.		12.	
5.		13.	
6.		14.	
7.		15.	
8.		16.	

Październik.

17.		25.	
18.		26.	
19.		27.	
20.		28.	
21.		29.	
22.		30.	
23.		31.	
24.			

Listopad — Nojemwrij

ma dni 30.

Dnie tygodn.	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Odmiany księżycy i domyślny stan powietrza
1 Ś.	Wszystkich Sw. ☾	20 Artemija	☾
2 C.	<i>Dzień zaduszny</i>	21 Ilaryona	Ostatnia kwadra
3 P.	Huberta biskupa	22 Awerkija	dnia 1 o g. 0 m. 15
4 S.	Karola Borom.	23 Jakowa ap.	rano.
45.	Ew. u Mat. ś. w R. 8. O Jódce Chrystusa.	Isus ishaniajet bisy. Łuk. 8.	Posepno i zimno.
5 N.	N. 24 po Św. Elżb.	24 N. 23 po S. Hl. 6	☉
6 P.	Leonarda w.	25 Markyana	Nów d. 8 o g. 2
7 W.	Engelberta	26 Dymetryja	m. 30 wieczór.
8 Ś.	4 Koronatów ☉	27 Nestora m.	Pogodnie.
9 C.	Teodora m.	28 Terentya m.	☽
10 P.	Andrzeja z Awel.	29 Anastazyi m.	Pierwsza kwadra
11 S.	Marcina biskupa	30 Zynowija	d. 16 o g. 7 m. 18
46.	Ew. u Mat. ś. w R. 13. O nasieniu dobr. i kłakolu.	O woskreseniy doczki Jaira. Łuk. 8.	wieczór.
12 N.	N. 25 po Ś. OMP.	31 N. 24 po S. Hl. 7	Posepno i dżdżysto
13 P.	Eugeniusza	1 Noj. Kos. i Dam.	
14 W.	Serafina wyzn.	2 Akindyna	
15 Ś.	Leopolda wyzn.	3 Akepsymy	☉
16 C.	Otmara opata ☽	4 Joannyka pr.	Pelnia d. 23 o g. 7
17 P.	Salomei panny	5 Halaktyona m.	m. 41 wieczór.
18 S.	Otona opata	6 Pawła archep.	Deszcz.
47.	Ew. u Mat. ś. w R. 13. O ziarnie gorczyzнем.	O wpađom mezy rozbijniki. Łuk. 10.	
19 N.	N. 26 po Św. St. K.	7 N. 25 po S. Hl. 8	☾
20 P.	Feliksa de Wal.	8 Mychajła arch.	Ostatnia kwadra
21 W.	<i>Ofiarowanie NMP.</i>	9 Onysifora m.	dn. 30 o g. 10
22 Ś.	Cecylii panny	10 Frasta ap.	m. 41 rano.
23 C.	Klemensa p. ☉	11 Myny m.	W Listopadzie
24 P.	Jana od Krzyża	12 Joanna Myl.	ubywa d. o 1 go-
25 S.	Katarzyny panny	13 Joanna Zlot.	dzinę i m. 11.
48.	Ew. u Mat. ś. w R. 24. O okropności spustosz.	O bohatim kotor. nywa mnoho zarod. Łuk 12.	Długość dnia
26 N.	N. 27 po Św. Konr.	14 N. 26 po S. Hl. 8	w przecięciu 9 go-
27 P.	Waleryana i Wirgili	15 Hurya i Samona	dzin 17 minut.
28 W.	Krescentego	16 Mafteja apost.	Księżyc oddala się
29 Ś.	Saturnina m.	17 Hryhorya ep.	od ziemi dn. 12, a
30 C.	Andrzeja ☾	18 Platona m.	przybliża się d. 24.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

10 Listopada — 1 Kislew.

Listopad.

Zniszczenie kapitału jest klęską, która cięży nietylko na człowieku zrujnowanym, ale na całym społeczeństwie.

Należy odnowić ubezpieczenie, które się kończy:

w folwarku	Budynków	ruchomości	inwentarzy	kresteneyi	wołów opas.	spiry-tusu		Od nie-szczęśli-wych wypad.	Na życie
	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia

Podano do ubezpieczenia w Agencji

Dnia	Ilość	Przedmiot	Cena pojedyncza		Wartość ogólna	złożono zadatek		Otrzymano Nr. policy	Zapłacono nale-żytość				
			złr.	ct.		złr.	ct.		dnia	złr.	ct.	gotówką lub weks	

Wskazówki gospodarcze.

Dom i gumno. Początek zimy, jakkolwiek miesiąc ten do jesiennych się zalicza, częste przymrozki i słoty kładą kres wszelkim robotom w polu, zaczyna się młocka, kopce ziemniaczane przykrywa się grubo ziemią. Kapusta się kwasi.

Stajnia. Stajnie na zimę dobrze opa rzyć. Bydło idzie na suchą paszę, za nastaniem mrozów i ślizgawicy konie na ostro przekuć, owce i krowy dobrze karmić. Woły opasowe po poprzednim przeważeniu postawić na wypas, przyrost wagi co 14 dni obliczać.

Ogród owocowy i warzywny. Jeżeli stan pogody pozwala, kończą się roboty sadzenia drzewek, kopanie dołów, zakładanie żywych płotów. Przekopywanie i gnojenie grząd.

Pole i łąka. Wyjątkowo, gdy mrozu i słoty nie ma, prowadzą się dalej podorki, gdy ziemia zamarznie, wozi się nawóz. Na niedostępnych zatem a teraz zamarzłych bagnach i stawach koszą się suche trawy błotne i sitowie na podściół.

Chmielarnie. Wywozić nawóz.

Gospodarstwo stawowe. Przeręble się robią; — trą się łososie w jeziorach.

Pszczelnictwo. Chronić ule przed zimnem; zabezpieczyć pszczoły od myszy, Wyrabiają się nowe ule i inne przyrządy.

Las i łowiectwo. Po wycięciu drzewa opałowego, przystępuje się do wyrębu towarowego i budowlanego. Jeżeli stan dróg pozwala, drzewo się wywozi na skład. Rozpoczyna się polowanie na dziki — strzelają się jelenie, sarny, zające i lisy.

Listopad.

1.	9.
2.	10.
3.	11.
4.	12.
5.	13.
6.	14.
7.	15.
8.	16.

Listopad.

17.		25.	
18.		26.	
19.		27.	
20.		28.	
21.		29.	
22.		30.	
23.		30.	
24.			

Grudzień — Dekemwryj

ma dni 31.

Dnie tygod.	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie	Odmiany księżycy i domyślny stan powietrza
1 P. 2 S.	Eligiusza biskupa Bibianny panny	19 Awdyja 20 Hryhorya O.	☉
49.	Ew. u Łuk. 5. w R. 21. O znak. na nieb. i ziemi.	Isus isciłajet w Sabat. Łuk. 13.	Nów dnia 8 o g. 9 m. 13 rano. Śnieg.
3 N. 4 P. 5 W. 6 Ś. 7 C. 8 P. 9 S.	A. 1 Adw. Fr. Ks. Barbary panny Sabby opata Mikolaja biskupa Ambrożego † Niep. Pocz. NMP. ☉ Leokadyi panny	21 N. 27. Wow. B. 22 Fylymona ap. 23 Amfylokia 24 Ekateryny 25 Klymenta 26 Alyppa 27 Jakowa mucz.	☽ Pierwsza kwadra dnia 16 o godz. 11 m. 55 rano.
50.	Ew. u Mat. 5. w R. 11. O poseł. Jana do Chr.	O mnoho zwanych na weczeru. Łuk. 14.	Mroźno i wietrzno
10 N. 11 P. 12 W. 13 Ś. 14 C. 15 P. 16 S.	A. 2 Adw. M. Lor. Damazego pap. Aleksandra Żol. Lucyi i Otylii Nikazego Fortunata Adelajdy ces. ☽	28 N. 28 po S. Hł. 3 29 Paramona 30 Andreja apost. 1 Dek. Nauma 2 Awakuma 3 Sofonia 4 Warwary mucz.	☉ Pełnia d. 23 o g. 6 minut 10 rano. Zawierucha śnież.
51.	Ew. u Jana 5. w R. 1. O poseł. żydów do Jana.	Isus isciłajet 10 Proka- żennych. Łuk. 17.	☾
17 N. 18 P. 19 W. 20 Ś. 21 C. 22 P. 23 S.	A. 3 Adw. Łazarza Gracyana męż. Nemeczyusza <i>Such.</i> Teofila † Tomasza apostoła Zenona męż. † Wiktoryi p. † ☉	5 N. 29 po S. Hł. 4 6 Nykolaja ep. 7 Amwrozya 8 Patapia 9 Zaczat. P. Boh. 10 Myny i Erm. 11 Danyła pr.	Ostatnia kwadra d. 30 o g. 0 m. 51 rano. Powietrze mroźne
52.	Ew. u Łuk. 5. w R. 3. W 15 r. pan. ces. Tyber.	O bohatim Junoszi. Łuk. 18.	☽
24 N. 25 P. 26 W. 27 Ś. 28 C. 29 P. 30 S.	A. 4 Adw. Ad. i E. Boże Narodzenie Szczepana męż. Jana ewangelisty Młodzianków męż. Tomasza bisk. Dawida króla ☾	12 N. 30 p. S. Hł. 5 13 Ewstratia 14 Ftyrsa mucz. 15 Elewteryja 16 Ahbea 17 Danyła Świasz. 18 Sewastyana	W grudniu ubywa dnia o 16 minut. Długość dnia w przecięciu 8 go- dzin i 30 minut.
53.	Ew. u Mat. 5. w R. 2. W onym czasie gdy Herod	Knyha Roźdestwa Chrysta. Mat. 1.	☽ Księżyc oddala się od ziemi dnia 9, a przybliża się dnia 23.
31 N.	A. po B. N. Sylw.	19. N. 31 p. S. Hł. 6	

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

4 Grud. 25 Kislew. Pośw. świątyni Chanuka. 10 Grudnia 1 Tebet.
19 Grudnia 10 Tebet. Post. Oblężenie Jerozol.

Grudzień.

**Kto niechce opłacać haraczy tysiącnym przypadkom losowym,
niech się ubezpiecza.**

Należy odnowić ubezpieczenie, które się kończy:

w folwarku	Budyn- ków	rucho- mości	inwen- tarzy	kresten- cyi	wołów opas.	spiry- tusu		Od nie- szczęśli- wych wypad.	Na życie
	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia	dnia

Podano do ubezpieczenia w Agencji

Dnia	Ilość	Przedmiot	Cena po- jedyni- cza		Wartość ogólna	złożono zadatek		Otrzymano Nr. policy	Zapłacono nale- żytość				
			złr.	ct.		złr.	ct.		dnia	złr.	ct.	gotówka lub weks	

Wskazówki gospodarcze.

Dom i gumno. Młocka i czyszcze ie zboża. Przędzenie włókna. Opatrzeć strychy i piwnice, by śniegu nie nawiało. W pogodne dni przewietrzyć piwnice, gdzie jarzyna złożona, przebierać i odrzucać nadgnite. — Młode wieprze się biją na szynki i kiełbasy.

Stajnia. Często utrzymywać inwentarz; jeżeli sucho, można owce wypuścić na wczesne i wybujałe żyta. Krowy cielić się zaczynają.

Ogród owocowy i warzywny. Przy sprzyjającej pogodzie powykopywać drzewa neurodzajne; z gąsienic szczyścić drzewa.

Pole i łąka. Nawóz się wywozi.

Gospodarstwo stawowe. Połów ryb po lodach, na jeziorach, stawach i rzekach. Popyt na ryby za nastaniem adwentu i zbliżaniu się wigilii Bożego Narodzenia znacznie się zwiększa.

Pszczelnictwo. Pszczoły pozostają w zimowym spoczynku, niczem więc niepokojone być nie powinny.

Las i łowiectwo. Ścinanie i wywózka drzewa, jak w Listopadzie — chronić przed kradzieżą. Zwierzyna w młodych zagajnikach i szkółkach wyrządza szkody, strzedz tedy należy. Drzewa wyrosłe mogą być teraz przesadzane po wydobyciu ich z miejsca, na którym rosły, wraz ze zamrożoną koło korzeni ziemią.

Dziki, łosie, jelenie, dają się łatwo po śniegu wytropić. Zające strzelają się albo na wytropionego, albo w kniei z nagónką, albo też w polach szcząją się chartami po ponowie. — Lisy łapią się w żelaza. — Kuropatwom należy posypywać koło stodoł poślady i łowienia ich w sidła surowo zabraniać.

Grudzień.

1.		9.	
2.		10.	
3.		11.	
4.		12.	
5.		13.	
6.		14.	
7.		15.	
8.		16.	

Grudzień.

17.		25.	
18.		26.	
19.		27.	
20.		28.	
21.		29.	
22.		30.	
23.		31.	
24.			

KALENDARZ MYŚLIWSKI.

(Pole oznacza czas połowania, pole † czas ochrony).

Dla Galicyi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

wedle ustawy kr. z 30. stycznia 1875.

Rodzaj zwierzyny	M i e s i a c											
	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Paździer.	Listopad	Grudzien
Jeleń	†	†	†	†	†	†						
Kozioł (Rogacz)			†	†	†							
Łanie, kozy, cieleta i szpiczaki	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
Zając		†	†	†	†	†	†	†				
Borsuk	†	†	†	†	†	†	†	†				†
Lis		†	†	†	†	†	†					
Jarząbek		†	†	†	†	†	†					
Ślonka				†	†	†	†	†				
Cietrzewie i głuszce					†	†	†	†				
Kury głuszców i cietrzewi	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
Bażanty i kuropatwy	†	†	†	†	†	†	†	†				
Przepiórki i dzikie gołębie	†	†	†	†	†	†	†				†	†
Dropie i pardwy				†	†	†	†					
Ptactwo błotne w ogólności				†	†	†						
Ptactwo wodne w ogólności				†	†	†						

Dla Bukowiny

wedle ustawy kr. z 20. grudnia 1874.

Samiec jeleń	†	†	†	†	†	†						†	†
Samica jeleń ciele	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
Samiec jeleń, ciele						†	†	†	†				
Kozioł		†	†	†	†								
Sarna, koza i kozłę	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
Samiec, kozłę					†	†	†	†	†				
Zając		†	†	†	†	†	†						
Głuszec		†	†	†	†	†	†						
Głuszec kura	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
Cietrzew		†	†	†	†	†	†						
Cietrzew kura	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
Jarząbek		†	†	†	†	†	†						
Kuropatwa	†	†	†	†	†	†	†						
Dzika kaczka, dubelt, kszyk				†	†	†	†						
Przepiórka				†	†	†	†	†					

KALENDARZ 100-letni

wskazujący jaki dzień w tygodniu przypadał, a względnie przypadać będzie na każdą datę począwszy od r. 1801 do r. 1899.

Data i rok każdego ważniejszego zdarzenia czy to historycznego w bieżącym stuleciu czy też familijnego jest najczęściej znaną — zachodzi jednak pytanie nieraz bardzo interesujące, jaki był dzień w tygodniu owego roku, w którym ten wypadek się zdarzył. Następująca tablica daje w tej mierze wyjaśnienie, wskazując każdy pojedynczy dzień w każdym tygodniu począwszy od r. 1801—1899 tak, że komu znanym jest rok i data pewnego wypadku, ten za pomocą niniejszej tabeli oznaczy czy ten wypadek zdarzył się w niedzielę, czy w poniedziałek, czy we wtorek itd.

Tabela lat.										Tabela miesięcy.																
Lata zwyczajne.										Stycz.	Luty	Marzec	Kwieciec	Maj	Czerw.	Lipiec	Sierp.	Wrzes.	Paździ.	Listop.	Grudz.					
Rok tysiąc ośmset:																										
1	7	18	29	35	46	57	63	74	85	91	4	7	7	3	5	1	3	6	2	4	7	2				
2	13	19	30	41	47	58	69	75	86	97	5	1	1	4	6	2	4	7	3	5	1	3				
3	14	25	31	42	53	59	70	81	87	98	6	2	2	5	7	3	5	1	4	6	2	4				
5	11	22	33	39	50	61	67	78	89	95	2	5	5	1	3	6	1	4	7	2	5	7				
6	17	23	34	45	51	62	73	79	90	—	3	6	6	2	4	7	2	5	1	3	6	1				
9	15	26	37	43	54	65	71	82	93	99	7	3	3	6	1	4	6	2	5	7	3	5				
10	21	27	38	49	55	66	77	83	94	—	1	4	4	7	2	5	7	3	6	1	4	6				
Lata przestępne Rok tysiąc ośmset:										4	32	60	88	—	7	3	4	7	2	5	7	3	6	1	4	5
										8	36	64	92	—	5	1	2	5	7	3	5	1	4	6	2	6
										12	40	68	96	—	3	6	7	3	5	1	3	6	2	4	7	4
										16	44	72	—	—	1	4	5	1	3	6	1	4	7	2	5	2
										20	48	76	—	—	6	2	3	6	1	4	6	2	5	7	3	7
										24	52	80	—	—	4	7	1	4	6	2	4	7	3	5	1	5
28	56	84	—	—	2	5	6	2	4	7	2	5	1	3	6	1										

Tabela tygodniowa

Data	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1	Ponied.	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.
2	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.
3	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek
4	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda
5	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.
6	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek
7	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota
8	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.
9	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.
10	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek
11	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda
12	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.
13	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek
14	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota
15	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.
16	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.

Tabela tygodniowa							
Da- ta	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
17	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek
18	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda
19	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.
20	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek.
21	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota
22	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.
23	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.
24	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek
25	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda
26	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.
27	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek
28	Niedz.	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota
29	Poniedz.	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.
30	Wtorek	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.
31	Sroda	Czwart.	Piątek	Sobota	Niedz.	Poniedz.	Wtorek

Przykłady do zastosowania powyższego Kalendarza.

Pierwsze zgromadzenie ogólne Tow. Wzaj. Ubezp. w Krakowie odbyło się dnia 1 Marca 1860 roku. Na który dzień w tygodniu przypadało to zgromadzenie?

Szukaj w tabeli lat rok 1860. W tabeli dat zwyczajnych nie ma tego roku. Szukaj go przeto w tabeli lat przestępnych. Znajdziesz go w pierwszej linii. W tejże samej linii znajdziesz w rubryce „Marca“ cyfrę 4. Szukaj w tabeli tygodniowej rubrykę oznaczoną cyfrę 4 i datę 1 a znajdziesz, że pod rubryką 4 zapisany jest w tej linii gdzie jest data 1 Czwartek. To znaczy, że powyższe posiedzenie odbyło się we Czwartek.

Dnia 26 Maja 1831 roku stoczoną była nieszczęśliwa dla Polski bitwa pod Ostrołęką. W którym dniu tygodnia ponieśliśmy tą klęskę?

W tym samym rządzie, w którym zapisany jest rok 1831, zapisana jest w rubryce Maj liczba 7. W rubryce 7 tabeli tygodniowej zapisany jest pod datą 26 „Czwartek“. Bitwa pod Ostrołęką była przeto we Czwartek.

Bitwa pod Racławicami odbyła się 4 Kwietnia 1794. Na który dzień przypadnie rocznica tej bitwy w roku 1894?

W tym samym rządzie w którym zapisany jest rok 1894 zapisana jest w rubryce Kwiecień liczba 7. W rubryce 7 tabeli tygodniowej zapisany jest pod datą 4 dzień „Sroda“. Rocznicę bitwy Racławickiej przypada tedy w roku 1894 na Srodę.

Wykaz ciągnięć losów loteryjnych Państwa Austr. w r. 1893.

Dzień i miesiąc ciągnięcia	Nazwisko Losu	Wartość nominalna Losu	Trafne	
			najwyż.	najniż.
2 Stycznia	Losy kredytowe	100	150.000	200
2 "	5% Losy uregulowania Dunaju	100	80.000	100
2 "	Losy miasta Krakowa	20	25.000	30
2 "	Losy Lublańskie	20	25.000	30
2 "	4% Losy państwa z r. 1854, Serye	262 ⁵ / ₅	—	—
2 "	4% Losy miasta Tryestu	50	10.000	50
2 "	Losy miasta Wiednia	100	200.000	140
2 "	Losy austr. Czerwon. Krzyża	10	50.000	50
4 "	Losy miasta Insbrucka	20	25.000	30
5 "	Losy miasta Salzburga	20	25.000	31
15 "	Losy księcia Salm	42	12.000	63
1 Lutego	5% Losy państwa z r. 1860 Serye	500	—	—
1 "	Losy hr. St. Genois	42	52.500	63
15 "	Losy miasta Stanisławowa	20	9.000	25
1 Marca	Losy węgiers. Czerw. Krzyża	5	25.000	25
1 "	Losy państwa z r. 1860	100	150.000	200
1 "	Losy Bazylika Buda-Peszt.	5	15.000	25
1 Kwietnia	Losy zakładowe Rudolfa	10	20.000	12
1 "	4% Losy Ciscańskie	100	100.000	120
1 "	4% Losy państwa z r. 1854 Numera	262 ⁵ / ₅	105.000	315
1 "	Losy miasta Wiednia	100	200.000	140
16 Maja	Losy prem. węgierskie	100	120.000	152
2 "	Losy kredytowe	100	150.000	200
2 "	5% Losy państwa z r. 1860 Nra	500	300.000	600
2 "	Losy austr. Czerw. Krzyża	10	25.000	50
1 Czerwca	Losy państwa z 1864 r.	100	150.000	200
1 "	4 ¹ / ₂ % Losy miasta Tryestu	100 ⁵ / ₅	21.000	105
15 "	Losy miasta Budy	40	21.000	63
1 Lipca	Losy żeglugi parowej na Dunaju	105	63.000	105
1 "	4% Losy państwa z r. 1854 Serye	262 ⁵ / ₅	—	—
1 "	Losy miasta Wiednia	100	200.000	140
1 "	Losy węgiersk. Czerwon. Krzyża	5	15.000	25
15 "	Losy księcia Salm	42	21.000	63
15 "	Losy hr. Waldsteina	21	21.000	31 ⁵ / ₅
30 "	Losy księcia Clary	42	26.250	63
1 Sierpnia	5% Losy państwa z r. 1860 Serye	500	—	—
1 Września	Losy austr. Czerwon. Krzyża	10	15.000	50
1 "	Losy Bazylika Buda-Peszt.	5	10.000	25
15 "	Losy księcia Palfy	42	42.000	63
1 Paźdz.	4% Losy Ciscańskie	100	100.000	120
1 "	Losy zakładowe Rudolfa	10	10.000	12
1 "	4% Losy państwa z r. 1854 Nra	262 ⁵ / ₅	31.500	315
1 "	Losy miasta Wiednia	100	200.000	140
2 Listop.	Losy węgiersk. Czerw. Krzyża	5	10.000	25
2 "	5% Losy państwa z r. 1860 Nra	500	300.000	600
15 "	Losy prem. węgierskie	100	150.000	152
1 Grudnia	Losy państwa z 1864 r.	100	150.000	200
1 "	Losy księcia Windischgrätza	21	21.000	37 ⁸ / ₈

Skale stemplowe w Austriji.

Skala I.

na rekście i asygnaty pieniężne.

	Do sumy	75 zfr.	Zfr. ct.
nad	75 zfr. do	150	— 5
"	150	300	— 10
"	300	450	— 20
"	450	600	— 30
"	600	750	— 40
"	750	900	— 50
"	900	1050	— 60
"	1050	1200	— 70
"	1200	1350	— 80
"	1350	1500	— 90
"	1500	3000	— 1
"	3000	4500	— 2
"	4500	6000	— 3
"	6000	7500	— 4
"	7500	9000	— 5
"	9000	10500	— 6
"	10500	12000	— 7
"	12000	13500	— 8
"	13500	15000	— 9
"	15000	16500	— 10
"	16500	18000	— 11

i tak dalej za każdej 1500 zfr. o 1 zfr. więcej, przy czem resztę nie przeliczając 1500 zfr. jako pełną przyjąć należy.

do 50 zfr. 1 ct., nad 50 zfr. od każdego arkusza 5 ct. — Rachunki nieostemplowane podlegają karze 50-krotności.

Rachunki, konta, odpisy, kopie lub jakkolwiek nazwane wykazy należytości do 10 zfr. nie podlegają stemplowi; od zfr. 10

Skala II.

na kwity i dokumenta.

	Do	20 zfr.	Zfr. ct.
nad	20 zfr.	40	— 7
"	40	60	— 13
"	60	100	— 19
"	100	200	— 32
"	200	300	— 63
"	300	400	— 94
"	400	800	— 125
"	800	1200	— 250
"	1200	1600	— 375
"	1600	2000	— 5
"	2000	2400	— 6 25
"	2400	3200	— 7 50
"	3200	4000	— 10
"	4000	4800	— 12 50
"	4800	5600	— 15
"	5600	6400	— 17 50
"	6400	7200	— 20
"	7200	8000	— 22 50
"	8000		— 25

Nad 8000 zfr. od każdego 400 zfr.

opłaca się nadwyżki po 1 zfr. 25 ct. — ilość nie dochodząca 400 zfr. uważaną jest za całkowitą.

Skala III.

na kontrakty kupna lub zamiany.

	Do	10 zfr.	Zfr. ct.
nad	10 zfr.	20	— 7
"	20	30	— 13
"	30	50	— 19
"	50	100	— 32
"	100	150	— 63
"	150	200	— 94
"	200	400	— 125
"	400	600	— 250
"	600	800	— 375
"	800	1000	— 5
"	1000	1200	— 6 25
"	1200	1600	— 7 50
"	1600	2000	— 10
"	2000	2400	— 12 50
"	2400	2800	— 15
"	2800	3200	— 17 50
"	3200	3600	— 20
"	3600	4000	— 22 50
"	4000		— 25

Nad 4000 zfr. od każdego 200 zfr.

opłacana ma być należytość wraz z nadzwyczajnym dodatkiem po 1 zfr. 25 ct. przy czem sumy niżej 200 zfr. uważają się jako pełne.

Spis adwokatów lwowskich.

- Ambes Maurycy, Jagiellońska 15.
Balko Władysław, Sykstuska 46.
Bieliński Stan. Szopena.
Bliziński K. Jagiellońska 17.
Błażejowski B. Halicka 20.
Bodek Maks. Łukasiewskiego 4.
Bund Salomon, Sobieskiego 20.
Byk Emil, Jagiellońska 11.
Byk Maurycy, Sykstuska 20.
Czarnik K. Karola Ludwika 5.
Czaykowski J. Trzeciego Maja 21.
Czaykowski R. Kopernika 20.
Czemeryński I. Sykstuska 29.
Czeszer Józef, Teatralna 7.
Dąbrowski P. Kościuszki 7.
Dobrzański J. Chorążczyzna 4.
Dornbach Julian, Kopernika 7.
Dulęba Wł. Marjacki 9.
Dziędziewiez A. Jagiellońska 8.
Dziubiński M. Maryacki 10.
Fedak Stefan, Kapitulny 3.
Feiles Edward, Sykstuska 6.
Feiles Izidor.
Flaschner S. Kołłątaja 10.
Gorecki Wł. Słowackiego 3.
Gottlieb H. Kościuszki 17.
Gottlieb Karol.
Hahn St. Jagiellońska 23.
Holzer W. Trzeciego Maja 10.
Horwath Adam, Hetmańska 4.
Horowitz Jakób, Ormiańska 2.
Jekes Maurycy, Kościuszki 5.
Klarfeld Leon.
Kohn Józef Sykstuska 20.
Kosiński Ad. Trzeciego Maja 17.
Kostrakiewicz Michał.
Kratzer F. Mickiewicza 12.
Krosiński Wł. Mickiewicza 6.
Krygowski K. Trzeciego Maja 10.
Krzyżanowski St. Jagiellońska 5.
Kuczkiewicz J. Bernardyński 11.
Kulikowski Wiktor.
Kwiatkowski Ferdynand.
Landesberger S. Kopernika 11.
Lehman Albin, Krasickich 16.
Lewicki K. Krasickich 16.
Lilien Edward, Hetmańska 12.
Lill Jakób. św. Stanisława 10.
Lisiewicz A. Kopernika 9.
Luka Anzelm, Ormiańska 8.
Löwenstein N. Teatralna 1.
Łękowski, Chorążczyzna 7.
Łoziński August, Pańska 2.
Majewski Wł. Teatralna 12.
Małachowski G. Kościuszki 20.
Maryański A. Trzeciego Maja 21.
Maks Henryk, Sykstuska 52.
Menkes A. Trzeciego Maja 8.
Nurkowski F. Bernardyński 12. A.
Nathansohn H. Jagiellońska 4.
Ostrożyński Wł. Słowackiego 5.
Pajak Józef; Kościuszki 10.
Paździera Karol, Kapitulny 3.
Pohl Samuel, Hetmańska 24.
Pomianowski A. Grodzickich 1.
Popiel Juliusz, Ratusz.
Raabe Jakób, Sykstuska 14.
Rares Adolf, Skarbkowska 7.
Reich Bernard.
Reiss Albert, Kościuszki 2.
Reiss Jakób, Jagiellońska 13.
Rogalski Aleks. Kościuszki 5.
Roiński Emanuel, Teatralna 1.
Romanowski E. Jagiellońska 22.
Roth Maurycy, Kościuszki 3.
Schaff Szymon, Hetmańska 21.
Semilski Teobald, teatr.
Sietnicki Maryan. Sykstuska 21.
Simonowicz P. Akademicki 3.
Skałkowski T. Karola Ludwika 1.
Skowroński Zygmunt, Rynek 3.
Smolka Józef. Sykstuska 31.
Sokal M. Jagiellońska 11.
Sołowij T. Sykstuska 42.
Srokowski Teofil, Teatralna 7.
Stand O. Karola Ludwika 9.
Starczewski Stanisław
Steczowski Jan, Kościuszki 2.
Stromenger K. Jagiellońska 14.
Święciecki W. Karola Ludwika 9.
Szydłowski H. Sykstuska 38.
Szydłowski T. Sykstuska 38.
Szwedziński Bazyli, Pańska 23.
Tabaczyński St. Kopernika 15.

Till Ernest, Pańska 7.
Waldmann S. Trzeciego Maja 13.
Weiss Adolf, Krakowska 14.
Weistein Michał, Hetmańska 10.

Wüllerstorf M. Jagiellońska 15
Zbyszewski Stanisław.
Zion Leon, Sykstuska 17,

Spis adwokatów krakowskich.

Dr. Ablamowicz Stanisław
„ Berman Henryk
„ Blatteis Zygmunt
„ Bogusz Adam
„ Boroński Lesław
„ Brummer Herman
„ Chmurski Serafin
„ Czesznák Feliks
„ Czerny Bolesław
„ Dadlez Wilhelm
„ Deiches Izidor
„ Dobija Antoni
„ Doboszyński Adam
„ Eibenschütz Zygmunt
„ Eichhorn Stefan
„ Gross Adolf
„ Grudziński Stefan
„ Guńkiewicz Bronisław
„ Hajdukiewicz Jan
„ Horowitz Leon
„ Hubacek Eugeniusz
„ Ichheiser Michał
„ Jakubowski Faustyn
„ Jakubowski Jan
„ Jakubowski Roman
„ Kapiszewski Ludwik
„ Kastory Władysław
„ Kaufmann Daniel
„ Kaufmann Józef
„ Kirchmayer Kazimierz
„ Klein Zygmunt
„ Kopff Józef

Dr. Koy Michał
„ Lewartowski Adam
„ Lisowski Władysław
„ Ławrowski Roman
„ Markiewicz Władysław
„ Mochnacki Józef
„ Olearski Bronisław
„ Paszkowski Franciszek
„ Pieniążek Karol
„ Propper Jan Albert
„ Raczyński Tadeusz.
„ Retinger Józef
„ Rosenblatt Joachim
„ Rosenblatt Józef
„ Rothwein Leon
„ Schoen Henryk
„ Schönberg Maurycy
„ Smolarski Kazimierz
„ Staniszewski Walenty
„ Starzewski Rudolf
„ Styczeń Wawrzyniec
„ Szaflarski Jan
„ Szalay Ludwik
„ Szlachtowski Feliks
„ Unger Samuel
„ Wechsler Maurycy
„ Weigel Ferdynand
„ Wędrychowski Władysław
„ Wilkosz Ferdynand
„ Wilkosz Władysław
„ Winkler Samuel
„ Włyński Wiktor

Spis adwokatów w Galicyi i na Bukowinie.

Andrychów: Malec Jan.

Biała: Aronsohn Maurycy, Cieszyński Jan, Ichheiser Bernard, Peterek Ferdynand, Reich Samuel, Rosner Jan.

Bochnia: Broder H., Maiss Ferdynand, Michnik Władysław, Serafiński Ant.,

Trybulec Józef, Weisto Andrzej, Zakrzewski Ferdynand.

Brzesko: Parvi Ludwik.

Bóbrka: Kahane Mojżesz.

Bełz: Kleczewski Ignacy.

Bolechów: Rabinowicz Jakób.

Borszczów: Komeriner N., Orłowski St.
Brody: Braun M., Dołżycki Jan, Gros B.
Brzeżany: Czajkowski A., Madejski L.,
Schätzel S., Schüssel A.
Brzozów: Festenburg Eugeniusz Gerard.
Buczacz: Ausschnitt I., Didoszak B.,
Hubrich T., Reiss E.
Budzanów: Schaffel Ignacy.
Busk: Scherr A.
Czerniowce: Allerhand J., Ausländer J.,
Beiner I., Billig N., Chodorower J.,
Dornbaum J., Fechtner J., Fleischer J.,
Fränkel M., Freundlich O., Funken-
stein B., Goldenberg M., Grabscheid
L., Horn A., Horowitz D., Klesler H.,
Kehlmar S., Katz J., Klimkiewicz R.,
Kohn I., Pie'ey M., Neweczereł R.
Paszkes M., Reiss E., Rott J., Schätz
B., Selzer K., Solecki E., Straucher
B., Strzelbicki A., Salter M., Tabora
A., Ulrich M., West E., Wachtel J.,
Czortków: Czaczkowski A., Diamant I.,
Lewandowski Ludomir.
Chrzanów: Gaszyński Antoni, Keppler
Zygmunt, Kremer Józef.
Dobrowil: Byk Józef.
Dąbrowa: Datka Józef, z Psar Psarski
Emil.
Dębica: Friedberg Sydon.
Dolina: Dobrowolski Józef.
Dorna: Hauslich J., Fein A.
Drohobycz: Apfel N., Fruchtmann J.,
Gelehrter H., Popławski L., Rosen-
busch H., Tiegerman I., Wollerner M.,
Wolski Wł.
Dukla: Agatstein Ignacy.
Gródek: Czarkiewicz Longin.
Gurahumora: Jolles A., Köhler J.
Gorlice: Neumann Karol, Radomyski Jó-
zef, Robinsohn Henryk, Śleczkowski
Czesław.
Grzybów: Władysław Junosza Sulerzeski.
Horodenka: Białkowski B., Markus N.,
Okuniewski T.
Jarostaw: Gottlieb E., Grabowski Wł.,
Jahl Wł., Myszkowski L., Ruczka J.,
Jasto: Adamski Roman, Chwalibóg Wła-
dysław, Gaszyński Feliks, Steinhaus
Ignacy, Wiediger Franciszek.
Jaworów: Hibel Józef.
Jordanów: Kutrzeba Wiktor.
Kalusz: Stanecki M., Wittlin Baruch.
Kamionka Strum.: Króweczyński M.,
Kafliński Waleryan.
Kimpolung: Juster M., Sternberg M.
Kolomyja: Allerhand A., Dębicki T.,
Freudenberg J., Goldfarb L., Herdlicz-
ka A., Ilnicki P., Kawecki W., Kro-
bicki M., Maramorosz K., Milgrom E.,
Rittigstein J., Schuster E., Stauber W.,
Trachtenberg M., Zipser Ł.

Kossów: Wilkowski E., Karpiński M.
Kopyczyńce: Braun Józef.
Kuly: Rosenbusch Henryk.
Kalwarya: Bresiewicz Tadeusz, Silber-
feld Feliks.
Kęty: Afie Maurycy, Chrzanowski Fran-
ciszek.
Kolbuszowa: Bryk Adolf.
Krosno: Czajkowski Feliks, Jugendfein
Jan, Lewakowski Karol.
Krzyszowice: Bąkowski Klemens.
Lisko: Strutyński Jan.
Lubaczów: Turzański Albin.
Leżajsk: Gaberle Ernest.
Limanowa: Zelechowski Kazim., Młod-
zik Karol.
Łańcut: Herbst Jak., Szpunar Walenty.
Lopatyn: Brzechowski Franciszek.
Mielec: Brandt Henryk, Brzeski Mieczys-
ław.
Milówka: Grabowski Roman.
Mszana dolna: Młodzik Karol.
Myslenice: Adelman Emil, Klakurka
Mikołaj.
Nadwórna: Alter Leon, Bardach.
Niepolomice: Dzikowski Adam.
Nisko: Rotblum Józef.
Nowy Sącz: Barbaćki Władysław, Ber-
son Leon, Chlebowski Mieczysław,
Gałkiewicz Tadeusz, Kalman Dawid,
Olszewski Włodzimierz, Schornstein
Henryk, Sterkowicz Jan, Wąsikiewicz
Henryk.
Nowy Targ: Greissler Ernest, Kozłeczki
Marcin.
Oświęcim: Gąsiorowski Ludwik, Nowak
Gustaw.
Pilzno: Krudzielski Tomasz.
Podgórz: Chajes Adolf, Feuerstein Izy-
dor, Peiper Marek.
Podhajce: Pawlikowski Kazimierz. Roth
M.
Przemysł: Baumfeld J., Blumenfeld Osk.
Czajkowski Wł., Doliński F., Frey-
berger H., Gans B., Glanz J., Hillel
H., Kozłowski M., Łużeczki J., Men-
drochowicz L., Niemezyński J., Ro-
senbach W., Skórski W., Smutny F.,
Tarnawski L., Wajgart W.
Przemysłany: Dr. Kohl Izak.
Przeworsk: Zborowski Bolesław.
Radowce: Brunstein L., Kübel E., Men-
kes M., Trompeter J.
Radziechów: Alter Bernard Marek.
Rawa ruska: Segal A., Bernfeld H.
Rohatyn: Lipiner M., Mańkowski W.
Ropczyce: Ujejski Gustaw, Bolesław Prus
Strowski.
Rozwadów: Reichman Wiktor.
Rzeszów: Als Roderyk, Binder Noe,
Fechtdegen Józef, Koppel Otto, Le-

- cker Herman, Piliński Włodzimierz, Reich Samuel, Reines Maurycy, Reiner Izidor, Zbyszewski Wiktor.
- Sadagóra*: Ebermann W., Hulles L.
- Skalat*: Ehrlich Aron.
- Suczawa*: Frisch E., Finkler A., Isepepskul S., Lupu M., Robinson Z.
- Stary Sącz*: Szayer Edward.
- Sambor*: Błoński-Silberstein A., Bryliński J., Budzynowski I., Chłopecki W., Irzycezek K., Kohn J., Nanke F., Pawliński K., Steuermann J., Witz L., Witz J.
- Sanok*: Affe A., Gaweł J., Iskrzycki A., Flakowicz J., Łobaczewski E., Słaczka W., Goldhammer A.
- Szczerzec*: Lityński Jan.
- Seret*: Hatschek J., Brillant A.
- Skalat*: Ehrlich A.
- Sokal*: Filipowski W., Fraenkel S., Hahn Stanisław, Wejda Wł.
- Stanisławów*: Buczyński M., Fischler E., Fischler M., Gelehrter S., Hauser F., Hauslich B., Katzenellenbogen L., Kwiatkowski K., Majeranowski J., Mandyczewski J., Rosenberg J., Szydłowski W., Wurzel M., Zins Z.
- Storożyniec*: Tittinger W., Weisstein E.
- Stryj*: Aichmüller W., Altmann E., Baczynski H., Bylina F. J., Fink L., Fruchtmann F., Oleśnicki E., Popiel Śniatyn: Dawidowicz A., Rosenheck W., Schäfer E.
- Tarnopol*: Axelrad M., Binder J., Blaustein C., Csillik B., Delinowski A., Gloger St., Gromnicki F., Horowitz J., Kwiatkowski A., Landau M., Landesberg J., Langer A., Leiplinger Z., Łosznów J., Łuczakowski Wł., Mantel J., Pohorecki St., Schmidt B., Schwarz H., Trzciniński T., Weisstein J., Zarzycki Wł., Żywicki K.
- Tłumacz*: Schweizer K.
- Trembowla*: Blaustein J., Frisch A.
- Tarnobrzeg*: Reben Wilhelm, Surowiecki Antoni, Winkler Samuel.
- Tarnów*: Buś Wojciech, Chodacki Juliusz, Foebus Salamon, Foryst Piotr, Gałeczki Bronisław, Gałeczki Mieczysław, Glaser Ludwik, Goldhammer Elias, Holzer Gustaw, Kronhelm-Nordheim Henryk, Malawski Alojzy, Mikuciński Jan, Pietrzycki Ludwik, Ringelheim Adolf, Rost Józef, Stec Jan, Stojałowski Stanisław, Szancer Wiktor, Tokarz Stan.
- Tuligłowy*: Illasiewicz Stanisław.
- Wadowice*: Daniel Izidor, Iwański Jan, Korn Józef, Łazarski Stanisław, Marek Andrzej.
- Wieliczka*: Borzewski Feliks, Dziewoński Jakób.
- Wiśnicz*: Sulerzyński Junosza.
- Wyżnica*: Kostenband B., Perl B., Tittinger J., Loria L.
- Zaleszczyki*: Letz M., Stoklasa E.
- Zator*: Biegański Karol.
- Zbaraż*: Dr. Kossor B. J.
- Zborów*: Kiniower H.
- Złoczów*: Billet D., Heyne L., Kołaczkowski E., Rożankowski L., Mijkowski A., Wittlin B.
- Żółkiew*: Karcz M., Korol M.
- Żurawno*: Rosenthal Jan.
- Żywiec*: Bogdani Władysław, Raschke Władysław, Udziela Edmund.

Sądownictwo w Galicyi i Bukowinie.

Sądy wyższe krajowe są: w Krakowie i we Lwowie.

Sądy krajowe znajdują się: w Krakowie, we Lwowie i w Czerniowcach.

Sądy obwodowe: w Brzeżanach, w Kołomyi, w Przemyślu, w Samborze, w Sanoku, w Stanisławowie, w Tarnopolu, w Złoczowie, w Tarnowie, w Jaśle, w Nowym Sączu, w Rzeszowie, w Suczawie, w Wadowicach.

Sądy powiatowe: w Andrychowie, Baligródzie, Bełzie, Białej, Bieczu, Birczy, Bóbrce, Bochni, Bohorodczanach, Bolechowcie, Borszczowie, Boryni, Brodach, Brzesku, Brzostku, Brzozowie, Buczacz, Budzanowie, Bukowsku, Bursztynie, Busku, Chodorowie, Chrzanowie, Cieszanowie, Ciężkowicach, Czarnym Dunajcu, Czortkowie, Dąbrowej, Dębicy, Delatynie, Dobczycach, Dobromilu, Dolinie, Dornie, Drohobyczu, Dubiecku, Dukli, Dynowie, Frysztaku, Glinianach, Głogowie, Gorlicach, Gródku, Grybowie, Grzymałowie, Górahumorz, Gwoźdźcu, Haliczu, Horodence, Husiatynie, Janowie, Jarosławiu, Jaworowie, Jordanowie, Kałuszu, Kalwaryi, Kamionce strumiłowej, Kętach, Kimpolungu, Kolbuszowy, Komarnie, Kopy-

czyńcach, Kosowie, Kocmaniu, Kozowej, Krakowcu, Krościenku, Krośnie, Krzeszowicach, Kulikowie, Kutach, Łące, Łańcucie, Leżajsku, Limanowej, Lisku, Liszkach, Łopatynie, Lubaczowie, Lutowskich, Makowie, Medicach, Mielcu, Mielnicy, Mikołajowie, Mikulińcach, Milówce, Monasterzyskach, Mościskach, Mostach wielkich, Mszanie dolnej, Muszynie, Myślenicach, Nadwórnej, Niemirowie, Niepołomicach, Nisku, Niżankowicach, Nowemsiole, Nowymtargu, Obertynie, Olesku, Oświęcimiu, Peczeniżynie, Pilźnie, Podbużu, Podgórzcu, Podhajcach, Potoku złotym, Przemyślanach, Przeworsku, Putilly, Radławie, Radomyślu, Radowcach, Radymnie, Radziechowie, Rawie, Rohatynie, Ropczycach, Roźniatowie, Rozwadowie, Rudkach, Rymanowie, Sadogórze, Sądowej Wiszni, Seletynie, Serecie, Sieniawie, Skafacie, Skawinie, Skolem, Slemieniu, Śniatynie, Sokalu, Sokołowie, Solcu, Sołotwinie, Stanowcach, Starejsoli, Staremmieście, Starymsączu, Storożyńcu, Stryju, Strzyżowie, Szczercu, Tarnobrzegu, Tłumaczu, Tłustem, Trembowli, Tuchowie, Turce, Tyczynie, Tyśmienicy, Uhnowie, Ulanowie, Ustrzykach dolnych, Wieliczce, Wielkich mostach, Winpikach, Wisńcu, Wiśniowczyku, Wiźnicy, Wojniczu, Wojnińowie, Zabłotowie, Żabnie, Zaleszczykach, Założcach, Zastawnej, Zbarażu, Zborowie, Żmigrodzie, Zótkwi, Żurawnie, Żydaczowie, Żywcu.

Notaryusze w Galicyi i na Bukowinie.

Andrychów. Gajezak Marcin.
Baligród. Lisowski.
Belz. dr. Kuryś Jan.
Biała. Stiasny Edward dr.
Biecz. Meus Stefan.
Bircza. Rawski Jan.
Bóbrka. Wajdowski Teofil.
Bochnia. Ramult Konstanty.
Bohorodeczany. Kuryś Piotr.
Bolechów. Krupiński Jan Kanty.
Borynia. Jurkiewicz Jan.
Borszczów. Witosławski Teofil.
Brody. Vacat.
„ Janiszewski Władysław.
Brzesko. Kurlata Antoni.
Brzeżany. Morwitz Karol.
„ Wolski Franciszek.
Brzostek. Twigolski Antoni.
Brzozów. Witkiewicz Tomasz.
Buczacz. Stupnicki Konstanty.
Budzanów. Widawski Konstanty.
Bukowsko. Żukowski Seweryn.
Bursztyn. Burzyński Franciszek.
Busk. Szumpeter Jan.
Cieszanów. Długoszewski Wieniawa St.
Ciężkowice. Remiszewski A.
Chodorów. Paślawski Wład. dr.
Chrzanów. Vacat.
Czerniowce. Wexler K. dr. pr.

Czerniowce. Morgenbesser Aleks.
„ Vacat.
Czortków. Bieńkowski Adam.
Dąbrowa Trzecieski Władysław.
Dębica. Wisłocki Aleksander.
Delatyn. Gruński Franciszek.
Dobczyce. Rogalski Bruno.
Dobromil. Mikołowski Józef.
Dolina. Gumiński Bronisław.
Dorna-Watra. Bayer Edward.
Drohobyecz. Błażowski Wiktor.
Dubieko. Peđracki Artur.
Dynów. Narajewski Józef.
Dukla. Minkusiewicz Floryan.
Frysztak. Stenzel Franciszek.
Gliniany. Körber Rudolf.
Głogów. Machowski Mikołaj.
Gorlice. Vacat.
Gródek. Henze Adolf.
Grybów. Klemensiewicz Edmund.
Grzymałow. Manaczyński Stefan.
Gurahumora. Prunkol Teodor.
Gwoździec. Jarenowicz Porfiry.
Halicz. Przesmycki Tytus dr.
Horodenka. Bosakowski Jan.
Husiatyn. Zawadzki Władysław.
Janów. Wiesenberg Abr. dr. pr.
Jarosław. Bartoszewski Karol.
Jasło. Prochaska Karol.
Jaworów. Holub Mikołaj.

Jardanów. Vacat.
Kałuż. Baczyński Michał.
Kalwarya. Jaworski Wiktor.
Kamionka. Lenartowicz Karol.
Kęty. Sporn Julian.
Kimpolung. Drohomirecki Ho-
wora Mik.
Kolbuszowa. Lityński Józef.
Kolomyja. Vacat.
" Praszchill Antoni.
Komarno. Gromnicki Józef.
Kopeczyńce. Polański Felicyan.
Kossów. Łuszczyński Włodzimierz.
Kocmań. Nientowski Tad. dr.
Kozowa. Sobel Franciszek.
Krakowiec. Deller Ludwik.
Kraków. Brzezki Wiktor.
" Niemczewski Franciszek.
" Muezkowski Stefan.
" Rudolfi Karol.
Krościenko. Gabryel Sylwester.
Krosno. Jaciewicz Sylwetter.
Krynica. Runge Aleksander.
Krzyszowice. Lipowski Aleks.
Kulików. Sawicki Michał.
Kuty. Zaręba Mieczysław.
Łañcut. Hanusz Antoni.
Łąka. Madejski Poray Artur.
Leżajsk. Nowiński Bronisław.
Limanowa. Gross Franciszek.
Lisko. Kokurewicz Antoni.
Liszki. Jendl Filip.
Łopatyn. Holzer Leon.
Lubaczów. Kapko Józef.
Lwów. Jasiński Aleksander.
" Kwaśnicki Samuel.
" Wurst Karol.
" Pizsek Franciszek.
" Lenartowicz Michał
" Kukawski Leopold.
" Witosławski Antoni.
Maków. Paczoski Aleksander.
Medenice. Fellner Michał.
Mielec. Fibich Antoni.
Mielnica. Zubek Józef.
Milówka. Kusinowicz Józef.
Mikołajów. Adamski Robert.
Mikulińce. Sadowski Władysł.
Monasterzyska. Błonarowicz Jan.

Mościska. Krokowski Wiktor.
Mosty wielkie. Tabiński Józef.
Mszana dolna. Wysocki Jan.
Myślenice. Romanowicz Leon.
Nadwórna. Skwareczyński Jan.
Niemirow. Puszczyński Antoni.
Niepołomice. Gatty Teofil.
Nisko. Rucki Zygmunt dr. pr.
Nowe Sioło. Vacat.
Nowy Sącz. Marynowski Jan.
" " Lipiński Łucyan.
Nowy Targ. Trybulec Jan.
Obertyn. Ambros-Rechtenberg E.
Oświęcim.
Olesko. Reis Leon, dr. pr.
Peczenizyn. Scheib Henryk.
Pilzno. Bujnowski Tytus.
Podgórze. Adamski Wacław.
Podhajce. Borowski Michał.
Podbuż. Herdyński Michał.
Przemysł. Frankowski Ignacy.
" Rokicki Julian.
Przemysłany. Zaleski Aleksander.
Przeworsk. Wodecki Jan.
Putilla. Kluger Ludmił.
Radłów. Vacat.
Radomyśl. Krasicki Władysław.
Radowce. Ratsay Karol.
Radymno. Janicki Władysław.
Radziechów. Więckowski Wacł.
Rawa ruska. Kuryłowicz Eug.
Rohatyn. Manasterski Władysł.
Ropezyce. Strzelbiński Stanisław.
Rozwadów. Martynowicz Jan.
Roźniatów. Minkusiewicz Mar.
Rudki. Dembowski Stanisław.
Rymanów. Rzewuski Ludwik.
Rzeszów. Pogonowski Jan.
" Midowicz Ludwik.
Sadogóra. Ingwer Adolf.
Sądowa Wisznia. Stroneczak Wł.
Sambor. Budzynowski Sabin.
" Kasperek Wihelm.
Sanok. Vacat.
" Schneider Alojzy.
Seletyn. Soniewicki Adrian.
Sereth. Zajac Antoni, dr. pr.
Sieniawa. Zielonka Władysław.
Skałat. Biliński Tadeusz, dr. pr.

Skawina, posada nieobsadzona.
 Skole. Nartowski Bronisław.
 Ślemień. Huze.
 Śniatyn. Vacat.
 Sokał. Kraus Ignacy.
 Sokołów. Aweyde Jarosław.
 Solka. Mayer Phäbus. dr. pr.
 Sołotwina. Studziński Teofil Ad.
 Stanisławów. Zathay Hen. dr. pr.
 „ Zdrassil Ignacy.
 Stanowce. Kuźniarski Stanisł.
 Staremiasto. Władczyński Marc.
 Stary Sącz. Meissner Hen. dr. pr.
 Stara-sól. Mokrzycki Norbert.
 Storożyniec. Sachnowicz Luejan.
 Stryj. Opolski Edmund.
 Strzyżów. Holzer Zygmunt.
 Suzawa. Prunkul Abraham.
 „ Iscezeskul Piotr.
 Szczerzec. Matkowski Stanisł.
 Tarnobrzeg. Hinziger Gustaw.
 Tarnopol. Szydłowski Ferd.
 „ Promiński Adolf.
 Tarnów. Brzeski Bron. dr. pr.
 „ Vayhinger Adolf.
 Tłumacz. Orski Alfred.
 Tłuste. Rubezyński Władysł.
 Trembowla. Berkard Karol.
 Turka. Teliszewski Konstanty.

Tuchów. Gojski Kazimierz.
 Tyczyn. Kaschnitz Karol, baron.
 Tyśmienica. Szelewski Franc.
 Uhnów. Celewicz Juljan.
 Ulanów. Jarema Kazimierz.
 Wadowice. Wilezyński Kazim.
 „ Pawlikowski Józef.
 Wieliczka. Przechodzki Kaz. bar.
 Winniki. Groblewski Zygmunt.
 Wiśnicz. Runde Aleksander.
 Wiśniowczyk. Lewicki M. Wł.
 Wojnicz. Bartman Stan. dr. pr.
 Wojniów. Czechowicz Wincenty.
 Wyżnica. Rutkowski Józef.
 Zabłotów. Szapira Adolf.
 Zaleszczyki. Gross Antoni.
 Załoście. Mejseowicz Marcin.
 Zastawna. Macieliński Karol.
 Zbaraż. Vacat.
 Zborów. Onyszkiewicz Józef.
 Złoczów. Bodyński Wład. dr. dr.
 „ Misky Feliks, dr. pr.
 Złoty Potok. Rudnicki Konst.
 Żmigród. Obmiński Floryan.
 Żółkiew. Hejda Józef.
 Żurawno. Ludkiewicz Jan.
 Żydaczów. Waniek Karol.
 Żywiec. Sądecki Bronisław.

Izby notaryalne znajdują się we Lwowie, Krakowie, Przemyślu, Tarnowie i Czerniowcach.

Spis wszystkich rządowie upoważnionych cywilnych*) techników

w Królestwie Galicyi i Wielkiem Księstwie Krakowskiem.

Inżynierowie cywilni dla wszystkich zawodów technicznych:

Bodaszewski Łukasz, Lwów, Chorążczyzna 12. A.
 Cieślukowski Jan, Stryj.
 Długoszewski Bolesław, Lwów, Trzeciego Maja 8.

Hubel Ludwik, Kraków.
 Jaegermann Józef, Stanisławów.
 Kędziński Zygmunt, Lwów, Ochronek 4.
 Miszke Juliusz, Nowy Sącz.
 Radwański Ludwik, Lwów, Sykstuska 23.
 Reiniger Juliusz, Przemyśl.
 Uderski Edward, Kraków, ul. Dolne młyny 2.

*) Używanie tytułu „cywilny“ przyszuża jedynie rządowo upoważnionym cywilnym technikom, kreowanym na mocy rozp. minist. z dnia 11. grudnia 1860 l. 36413 i dnia 8. listopada 1886 l. 8152, jak to orzeczenie ministerstwa z dnia 11. września 1887 l. 19000 wyjaśnia, co również c. k. Namiestnictwo okólnikiem swym z d. 13. października l. 58799 ustęp 3 -ci do wiadomości podało.

Zajączkowski Michał, Przemyśl.
Zakrzewski Jan, Tarnopol.
Zarzycki Andrzej, Kraków, Zwierzy-
niecka 29.
Ziembicki Mieczysław, Lwów, Krasic-
kich 12.

**Inżynierowie budowy dla wszyst-
kich zawodów technicznych, z wy-
jątkiem działu budowy maszyn i
architektury.**

Grzybiński Jan, Lwów, Trzeciego Maja 2.
Grzegorzewski Stanisław, Borszczów.
Jasiński Zygmunt, Lwów, L. Sapiehy 9.
konc. budow.
Jägerman Józef, prof. Lwów, Garnear-
ska 24.
Kopystyński Piotr, Jarosław.
Lisiewicz Karol, Horodenka.
Maślanka Marcin, Lwów, Sokoła 1.
Olszański Józef, Podwołoczyska.
Pfeifer Eugeniusz, (Przemyśl) Lwów.
Rypuszyński Janusz, Tarnów.
Śroński Kajetan, Kraków.
Świerzyński Stanisław, Kraków, Smo-
leńsk 24. i kon. budownicz.
Szczepański Ludwik, Lwów ul. Bato-
rego 1. 13/B i kon. budownicz.
Widt Seweryn, Lwów, gmach polite-
chniki.

**Inżynierowie budowy maszyn dla
działu mechanicznego, włącznie
z budynkami, stojącymi w bezpośre-
dnim związku z urządzeniem maszyn.**

Tuszyński Józef, Lwów, Sykstuska 43/B.

**Architekci dla wszelkich budynków
prywatnych i publicznych, tak zwy-
czajnie jak i artystycznie wykonać
się mających.**

Holzer Jakób, Rzeszów.
Janowski Józef, Lwów, Rynek 3.
Kuhn Adolf, Lwów, ul. Zimorowicza 9/A.
Rawski Wincenty, Lwów, Pańska 4.
Stryjeński Tadeusz, Kraków, Batorego 12.
Zaremba Karol, Kraków.
Zubrzycki Jan, Kraków.

**Geometry dla wszelkich robót
mierniczych.**

Andrósowski Wincenty, Lwów, Kam-
piana 3.
Daniłowicz Feliks, Żólkiew.
De Laveaux Henryk, Kraków, Mikołaj-
ska 20 i kon. bud.
Frantsek Jan, Kołomyja.
Hackbeil Franciszek, Tarnów, i konc.
budow.
Hauser Mieczysław, Lwów, Teatrna 16.
Helebrand Sante, Przemyśl.
Jakubowski Alojzy, Kraków, plac Do-
minikański 6.
Lang Józef, Kraków ul. Niecała 9.
Mierka Fryderyk, Przemyśl.
Marxen Julian, Bochnia.
Pawlinkowski Antoni, Stryj.
Sieber Maurycy, Kraków, ulica Sław-
kowska 1.30.
Sokoll Józef, Łańcut.

**Inżynierowie górniczy dla pomiarów
i robót górniczych.**

zamianowani na mocy rozp. minist.
rolnictwa z dnia 23. maja 1872 l. 5420.
Syroczyński Leon, Lwów, Kopernika 23.

Oprócz powyższych posiadają jeszcze rządowe uprawnienie:**))

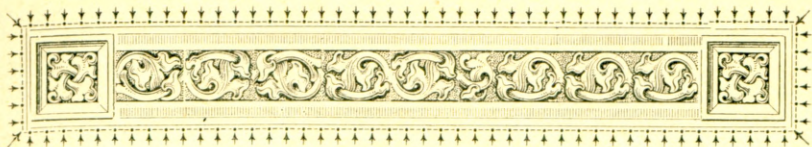
Inżynierów cywilnych: Hawliczek Józef w Stryju; Miczyński Kazimierz
w Nowym Sączu; Wojwoda Wacław w Białej; Wdowiszewski Wincenty w Kra-
kowie.

Inżynierów budowy: Spalke Henryk we Lwowie; Mali Józef we Lwo-
wie; Ott Józef w Żywcu.

Geometrów: Bilski Jan, Bochnia; Godzieliński Seweryn, Słotwina; Ja-
worski Franciszek, Brody; Kieswetter Ant., Brzeżany; Kwiatkowski Aleksander
Bochnia; Noach Wilhelm, Sokal; Nowakowski Adam, Gorlice; Pistol Abraham,
Rzeszów; Pyllik Jan, Rzeszów; Wiśniowski Stefan, Jasło; Zygmuntowski Józef,
Rudki.

**) Za dokładność adresów się nie poręcza; panowie ci pomimo zapro-
szeń kilkukrotnych nie przystąpili do Izby.

Służba zdrowia w Galicyi.

Lwów.

Dr. Med.

- Aschkenazy Zygm., Kaźmierzowska 41.
Auerbach Emanuel, Skarbkowska 2.
Barański Antoni, profesor szk. weter.
Chorażczyzna 24.
Barącz Roman, ul. Teatralna. 11.
Berezowski Kazimierz, ul. Braje-
rowska 6.
Berthlef Karol, plac świętego Ducha 3.
Bett Maks, Kaźmierzowska 26.
Błotnicki Teodor, pl. Smolki 3.
Bogdański Wład., Blacharska 1.
Bylicki Wł., Kościuszki 7.
Chomin Antoni, ul. Zimorowicza 3.
Chądzyński Jan, pr. sz. p. Kopern. 3.
Czerkawski Juljan, Franciszkańska 9.
Czerkawski Stanisław, Piekarska 8.
Czyżewicz Ad., pr. sz. r. z. Cłowa 2.
Dębicki Kl., plac Bernardyński 13.
Dekański Stanisław.
Dobiński Włodz., Puławs. 1.
Dubanowicz Paweł, Ormiańska 33.
Durst Adolf, Kaźmierzowska 23.
Ebers Henryk, Mickiewicza 3. (w le-
cie w Krynicy),
Ehrlich Dawid, Grodecka
Elektorowicz Emil, Lwów 1. m., Ły-
czakowska 6.
Feigel Longin, pros. sz. p. pl. Bernar-
dyński 11.
Festenburg Edward, Dominikańska 11.
Fiałkowski Lud., Syxtuska 13.
Fuchs Franciszek, dentysta plac Ma-
ryacki 9.
Gesang Bernard, ul. 3 maja 7.
Gluziński Lesław, Wałowa 14.
Głowacki Bol., dyr. sz. p. Batorego 24.
Godlewski Kazimierz, Karola Ludw. 7.
Gońka Andrzej, dentysta ul. Koper-
nika 4.
Gostyński Józef, lek. sądowy ul. Ko-
ściuszki 2.
Gussmann Izaak, em. lekarz wojsk.
Żółkiewska 38.
Gross Karol, lek. szp. Wekslarska 9.
Hellmann, ul. Jagiellońska 6.
Hoszard Franc., czł. W. kraj. Osso-
lińskich 4.
Jana Stan., Czarneckiego
Janda Franc., Pańska 21.
Jaroszyński Witold, Rynek 41.
Jasiński Wł., c. k. radca rz. ul. Kur-
kowa 4.
Jendl Teodor, Akademicka 5.
Kadyj Henryk, prof. sz. w. ul. Zie-
lona 15.
Kicki Tytus, Kopernika 1.
Kilarski Józef, pry. szp. Rynek 35.
Kniaziołucki, Kopernika 15.
Kosiński Franc., em. fiz. m. ul. Skarb-
kowska 37.
Kossak Leon, Wałowa 59.
Krobicki Tadeusz. 1. m. Skarbk. 2.
Krokiewicz Ant., Kopernika 8.
Krówczyński Ign., rad. zdr. Lind. 7.
Krygowski Tadeusz, ul. Kaźmierz.
Krzyżanowski Franciszek, ul. Kaźm.
39.
Kucharski Piotr, sek. szp. dzieciniego
Pańska 2.
Kuhn Adolf, Sobieskiego 9.
Lachowicz Zdzisław, pl. Halicki 14.
Landau Salamon, Karola Ludwika 29.
Lateiner Em., sek. szp. pl. Maryacki 10.
Lukas Ad., 1. sąd. Blacharska 8.
Łopacki Ludw., 1. m. Choraż. 18.
Machek Em., Wałowa 7.
Mahl Jakób, Jagiell. 24.
Majewski Ad., 1. z. hydr. Kąpielna 4.
Mehrer Henr., Jagiell. 13.
Meller Dawid, Jagiell. 6.
Merezyński, Em., pr. s. d. Ossoliń. 10.
Merunowicz Józef, c. k. protomedyk,
ul. Wałowa 31.
Mosing Kaz., Wałowa 13.
Mukowicz Edward, Szpital.
Nowiński Seweryn, Sykstuska 48.
Obtułowicz Ferdynand, Wałowa.
Opolski Wiktor, pr. sz. p. rad. zdr.
Wałowa 13.
Pawlikowski Ant., fiz. m. Choraż. 2.
Piotrowski Gustaw, Akademicka 5.
Pisek Wilh. Jagiell. 12.

Dr Prus Jan, Kościuszki 7.
 Rapaport Józef, Karola Ludwika 31.
 Reitzes D., Skarbkowska 27.
 Rieger Zygmunt, rad. zdr. pl. Hal. 10.
 Roicki Ant., Karola Ludwika 7.
 Rosenbusch L., Kopernika 14.
 Rosenzweig Leo, Sykst. 6.
 Rosner Ignacy, Sykstuska 14.
 Rosner Jan, Wałowa 11.
 Rożański Józef, prym. sz. Sykst. 36.
 Sawicki Edward, prym. szp. Bator. 9.
 Schaff, Krakowska 20.
 Schmidt Edm., l. m. Akadem. 11.
 Schram Hilary, Halicka 20.
 Seifmann Piotr, dyr. sz. w.
 Sielski Szczęsny, Akademicka 8.
 Sieradzki Antoni, Akademicka 15.
 Singer Menele, Krasicich 20.
 Skałkowski Władysław, Teatralna 10.
 Skałkowski Bronisław, Kościuszki.
 Smitowski Miecz., Sobieskiego 7.
 Smutny K., Chorążczyzna 14.
 Sobolewski Kaźm., s. sz.
 Sochański J., Hetmańska 10
 Stachiewicz Teofil, Plac Maryacki 8.
 Stahlberger Teodor, Sobieskiego
 Stark J., Karola Ludwika 37.
 Steinhaus Józef, em. lek. pow. Sykst. 13
 Stella-Sawicki Jan, ins. szp. Dług. 15.
 Strojnowski Edw., Plac Maryacki 67.
 Szuszkiewicz Piotr, Chorążczyzna 2.
 Świętkiewicz Mich., Ormiańska 29.
 Szpilman Józef, doc. szk. wet.
 Sztembarth Celestyn, sek. szp. Bat. 26.
 Taschmann Albert, Sykstuska 24.
 Tatarczuch Władysław, l. m. Kołłąt. 3.
 Tomanek Józef, Teatralna 21.
 Urech Marek, Żółkiewska 1.
 Ulrich Teofil, Jagiellońska 2.
 Uhma Czesław Wałowa.
 Wachtel Antoni, Wałowa 11.
 Wagner Arnold, l. k. Ossolińskich.
 Wechsler Emil, plac Bernardyń. 15.
 Wehr Wiktor, Sykstuska 9.
 Weigel Józef, Akademicka 20.
 Wernicki Józef, Mickiewiczza 3.
 Wiczkowski Józef, chem. szpitala. p.
 Skarbkowska 4.
 Widman Oskar, pr. szp. Grodzick. 2.
 Wiktor Jan, l. m. Żółkiewska 8.
 Willer Abr., Janowska 12.
 Zakreys Franc., Grodecka 50.
 Ziembicki Grzegorz, pr. szpitala
 3 Maj. 5.
 C. Aderschlager Adolf, Kościelna 1.
 Beschloss Manisch v. Maksym, Żół-
 kiewska 29.
 Chliff Sam., Wekslarska 12.
 Gabel Hil., Sobieskiego 26.
 Gallasch Józef, Janowska 32.
 Gąsiorowski Juljusz, l. k. Dworzec.

Gotlieb Leo, Rejtana 2.
 Grabscheid Max, pl. Krakowski 7.
 Haynrich Józef, Czackiego 6.
 Knopf Salom., d. inwalid.
 Krainer Emanuel, Krakowska 7.
 Lateiner Jak., Grodecka 57.
 Lateiner Nathan, plac Maryacki 10.
 Letz Samuel, pl. Gołuchowskich 15.
 Lisowski Maryan, dent. plac Halicki.
 Madeyski Edw., ortoped. Piekarska 21.
 Mark Sal., Plac Maryacki 8.
 Szymonowicz Jan, Teatr. 23.
 Weis Ign., Jagiellońska 6.
 Zawirski Konst., Bator. 34.
 Zrogowski Jan, Halicka 26.
 W. Kubicki Leon, w. m. Bat. 7.
 Borkowski Jan.
 Kretowicz Paweł, n. szk. w.
 Markowski Tomasz.
 Serwacki Mich., as. szk. w.
 Sikorski Narcyz, wet. p. w biurze san.
 Thúr Dawid, Namiestn.

Kraków.

Dr. Adamkiewicz Albert.
 Beck Adolf, Dietla 68 (2—4).
 Blatteis Jakób, Krupnicza Nr 16; w le-
 cie w Krynicy.
 Blatteis Stefan, Zwierzyniecka, Nr. 24.
 Blumenstok Leon, ul. Podwale Nr 10.
 (3—4).
 Bobkiewicz Henryk, Mały Rynek Nr
 3 (3—4).
 Borcowski Walenty, pl. Matejki Nr 6.
 Bossowski Aleksander, Floryańska Nr
 35 (3—4).
 Braun Stanisław, ul. Długa 5.
 Braunstein Fryderyk, ul. Krakowska
 Nr 25.
 Browicz Tadeusz, Podw. Nr 10 (3—4).
 Buszek Jan, Fizyk miasta Krakowa
 Rynek główny linia A—B Nr 39
 (2—4).
 Buzdygan Mikołaj, Klinika.
 Cercha Maksymilian, ul. Jagiell. Nr 11.
 Cholewicz Franciszek, ul. św. Jana Nr
 4 (3—4).
 Choróbski Stanisław, Szpital św. Ła-
 zarza (3—4).
 Czaplinski Stanisław, Szpital św.
 Łazarza.
 Cybulski Napoleon, ul. Szczepańska
 Nr 11.
 Domański Stanisław, ul. Szczepańska
 Nr 9 (3—4).
 Doskowski Józef, ul. Bracka Nr 4
 w lecie w Szczawnicy.
 Drobnier Jakób, Stradom Nr 25 (1—3).
 Drożdż Bolesław, ul. św. Jana Nr 11
 (3—4).

Dr Eichhorn Ferdynand, ul. Krakowska
Nr 35.
Filipkiewicz Stefan, ul. Grodzka Nr 7.
Filimowski Antoni, ul. Grodzka Nr
42 (2—4).
Fraenkel Henryk, ul. Grodzka Nr 32
(3—5).
Gabryszewski Antoni, Klinika chirur-
Gawlikowski Stanisław, ulica Mikoł.
Nr 24.
Gluziński Władysław Antoni, ul. Flo-
ryjańska Nr 35.
Gold Józef, Zielona Nr 1 (3—4).
Grabowski Kazim., ul. Bracka Nr 11.
Gwiazdomorski Jan, ul. Łobzowska
Nr 32 (Dom zdrowia).
Harajewicz Jan, Szpital św. Łazarza
Harajewicz Władysław, Podwale Nr
14 (2—4).
Hirsch Herman, ul. Jasna 4.
Hyżycki Stanisław, ul. Szewska,
Idziński Wiktor, ul. Lubicz.
Jakubowski Maciej Leon, Podwale Nr.
10 (3—4).
Jaworski Walery, ul. Sławkowska Nr.
12 (4—6).
Jordan Henryk, ul. Wiślna Nr 5 (3—4).
Junger Jakób, ul. Krakowska Nr 7
(2—4).
Jurowicz Izidor, S radom Nr 17.
Kaden Kazimierz, ul. Kolejowa Nr 1
(3—4).
Kaufman Michał, ul. Grodzka Nr 32.
Kirschner Aron, Mostowa 10.
Kohn Maksymilian, ul. Floryańska Nr
19 (3—4).
Komorowski, Szp. św. Ludw.
Kopff Leon, Szczepańska Nr 1 (3—4);
Korczyński Edward, ul. św. Krzyża
Nr 5 (3—5).
Korczyński Ludomił, Klinika.
Kozmiński Franciszek, Szpital św.
Łazarza (3—4).
Koy Stanisław, ul. Floryańska Nr. 3
(3—4).
Kozierowski Eugeniusz, ul. św. To-
masza 28.
Kozłowski Sykstus.
Kramarzyński Karol, Mały Rynek Nr
6 (3—4).
Króo Józef, Starowiślna Nr 23.
Krongold Wilhelm, ul. Krakowska
Nr 17.
Kryński Leon, Klinika chir.
Kulczycki Maryan, Krowoderska 130
Kwaśnicki August, ul. Basztowa Nr
4 (3—4).
Langie Adam, ul. Garbarska Nr 5 (3—4)
Lustgarten Ludwik, ul. Grodzka Nr 62.

Lustig Samuel, Krakowska 17.
Łazarski Józef, Grodzka 62.
Łepkowski Wincenty.
Łowczowski Wiktor, ul. Kanonicza
Nr 10, I p. (2—4).
Madurowicz Maurycy, ul. Bracka Nr
6 (3—4).
Majer Józef, ul. Wiślna Nr. 8.
Malinowski Gustaw, Starowiślna Nr 15
Marcisiewicz Feliks, ul. Wiślna Nr 10
Mars Antoni, ul. Szpitalna 19 (2—4);
Mączka Tomasz, ul. Floryańska Nr
24 (2—4).
Mayzel Tadeusz, ul. św. Gertrudy Nr
8 (3—4).
Mendelsburg H., Grodzka 27.
Momidowski Stanisław, Szpital św.
Ludwika (2—4).
Momidowski Waleryn, ul. Szpitalna
Nr. 17.
Murdzieński Franciszek ul. Floryańska
Nr. 51 (3—4).
Nycz H., Szp. Braci Miłos.
Obaliński Alfred, ul. Kolejowa Nr 7.
(3—4).
Oettinger Józef, Rynek główny Nr 10
Olszewski Bronisław, ul. Szpitalna Nr
20 3—4.
Opieński Jan, ul. Straszewskiego Nr
22 (2—4).
Orski Jan, ul. Kolejowa 5.
Orzechowski L., Mikołajska 7.
Ożarowski Stanisław, ul. Batorego N. 1
Paleczny Bronisław, ul. Szewska Nr
7 (3—4).
Pareński Stanisław, ul. św. Jana Nr
1 (3—4).
Paszkowski Stanisław, ul. św. Anny
Nr 7 (3—4).
Pelczar Zenon, Mikołajs. 11.
Piasecki Wenanty, ul. Sławkowska.
Piątkowski M., ul. Zwierzyn. 29.
Pieniążek Przemysław, ul. Bracka Nr
10 (3—5).
Pohorecki Władysław, Szpital św.
Łazarza.
Ponikło Stanisław, ul. Bracka Nr 5.
(3—4).
Porębowicz Ignacy, ul. Grodzka Nr 2
(2—4).
Puchacki Edmund, Sławkowska 27.
Raczyński Jan, ul. Floryańska Nr 30.
Radecki Paweł, ul. św. Jana Nr 12.
(2—4).
Regiec Jan, Długa 58.
Rościszewski Erazm, ul. Kolejowa
Nr. 47.
Rosenzweig Józef, Klinika.
Rosenberg Antoni, ul. Kanonicza
(2—3).

Dr Rosenblatt Emanuel, ul. Grodzka Nr 11 (3-4).
Rosner Aleksander, Rynek gł. Nr 21.
Rosner Antoni Rynek gł. Nr 21 (3-5).
Rozłucki Michał, ul. Straszewskiego Nr 22.
Rydel Lucyan, ul. Sławkowska Nr 22 (11-12).
Rydygier Ludwik, ul. Karmelińska Nr 31 (3-5).
Schaitter Ignacy, ul. Grodzka Nr 62.
Schuman Franciszek, Klinika chirurg.
Schneider Ludwik, Rynek Kleparski Nr 9 (2-4).
Schwarz Albin, ul. Sławkowska Nr 8 (3-5).
Ściborowski Władysław, ul. Franciszkańska (pałac biskupi Nr 3 (3-4); w lecie w Szczawnicy.
Siedlecki Jan, Karmelińska 54.
Skobel Stanisław, Rynek gł. Nr 23 (3-5).
Skórczewski Bol., ul. Batorego 24; w lecie w Krynicy.
Skrzyński Stef. Pijarska 2.
Śliwiński Michał, Mały Rynek Nr 4 (3-4).
Smoragiewicz Kazim., Szpital św. Łazarza.
Sokołowski Henryk, ul. Floryńska Nr 5 (3-4).
Spira Rafał, Dietla 62.
Sroczyński Klinika okulista.
Stopezański Aleksander, ul. Kopernika, zakład chemiczn.
Surzycki Józef, ul. Floryńska Nr 13 (3-4).
Świtalski Ludwik, ul. Mikołajska Nr 7. (3-4).
Szewczyk Józef, ul. Bracka Nr 17.
Szymkiewicz Kazim., Rynek gł. Nr 26.
Teichman Ludwik, ul. Floryńska. N. 53.
Torczyński Teofil, ul. Batorego Nr 22.
Trzebicki Rudolf, ul. św. Anny Nr 4.
Tuszyński Ferdynand, plac Szepep. Nr 9 (9-10, 3-4).
Wachholz Leon, ul. Kolejowa Nr 15 (3-4).
Wilkosz Aleksander, Mały Rynek Nr 4.
Windakiewicz Władysław. Szpital św. Łazarza (3-4).
Wiszniewski Ludwik, ul. Krupnicza N. 5 (3-4).
Wojtaszek Jan, ul. Wiślna Nr 9.
Zarewicz Aleksander, ul. Floryńska 40 (2-4).
Zaremba Tomasz, ul. Szewska Nr 7 (2-4); w lecie w Szczawnicy.
Zieleniewski Michał, ul. Szpitalna Nr 32.

Żuławski Karol, ul. Długa Nr. 82.
Walentowicz Andrzej, weterynarz, Plac Dominikański Nr 1.
Bandrowski Juliusz, lekarz-dentysta, Rynek gł. Nr 7 (10-1, 3-6).
Dłużyński, Jan dentysta, ulica Floryńska. Nr 12 (9-1, 3-5).
Hrebenda Władysław. lekarz-dentysta, ul. Szpitalna Nr 17 (9-1, 2-5).
Łukasiewicz Karol, ul. Sławkowska Nr. 16, (9-1, 3-5).
Matuszewski H., dentysta-technik, plac Dominikański Nr. 3.
Szymkiewicz Kazimierz, Rynek gł. Nr 26. (9-1, 3-5).
Starachowicz Jan, plac WW. Św. N. 10, lekarz-dentysta.

Pow. Białski.

Dr Bogdanik Józef, Biała.
Długołęcki Kar., Kęty l. m.
Dworzański Karol, Kęty.
Kaczorowski Bronisław, Biała.
Kapelusz Eissig, Biała,
Kwieciński Maciej, Biała.
Łucki Sas Julian, Oświęcim.
Plessner Jakób, Oświęcim.
Schlank Maurycy, Oświęcim. l. k.
Słosarczyk Antoni
Nycz Wincenty, Biała l. p.
C. Kupka Józef, Biała l. m.
Spelda Aleks. "
Kunz J., Wilamowice l. g.
W. Smoluchowski Jan, Biała w. pow.
Łucki Teofil, Oświęcim.
Lubliner Leon, Biała w. m.
Sochaniewicz Teofil, Kobierniec wet. szk. roln.

2. Pow. Bobrecki.

Dr. Żukotyński Fr., Bóbrka.
C. Sochacki Fel., Chodorów.
Handt Izidor, Chodorów l. m.
Roth Wolf, Bóbrka.
Sternberg Bern., Strzeliska.
Głowiński Wincenty lek. p.
Urich Salamon, Bóbrka.
W. Herasymowicz Stanisław, Bóbrka w. p.

3. Pow. Bocheński.

Dr Bielański, Bochnia l. p.
Bartmański Ferd., Niepołomice l. m.
Górski Czesław, Bochnia.
Oświęcimski Sz., Bochnia sek. szp.
Nodzyński Bolesław, Bochnia.
Piórko Ad., Niepołomice.
Słapa Teofil, Bochnia em. l. sal.
Dobruchowski Adam, Wiśnicz l. domu kar.
C. Wiesemann Mor., Wiśnicz l. m.
W. Fertig Zygm., Bochnia w. p.

4. Pow. Bohorodczański.

- Dr Coghén Antoni, Bohorodczany 1. p.
Fejerstein N., Sołotwina.
Głowiński Winc., Sołotwina 1. sk.
C. Tumin Ad., Bohor. 1. m.
W. Schweiter Feliks, Bohor.

5. Pow. Borszczowski.

- Dr Doroczyński Jak., Borsz. 1. p.
Dawidowicz Emil, Mielnica.
Jodłowski Jan, w Bilezu.
Kalnowicz Mikołaj, Korołówka 1. m.
Mosler Maks., Borszczów.
C. Czaudena Kar., Skała 1. sk.
Minczeles Lazar, Uście b.
Paślawski Wiktor, Skała.
W. Fedorowicz Włodz., Borszczów w. p.

6. Pow. Brodzki.

- Dr Borysiewicz Wiktor, Załośce.
Bujalski Maryan, Załośce.
Goldhaber Paweł, Brody 1. m.
Jendl Ignacy, Brody 1. p.
Kalach Feliks, Brody.
Leiblinger Fel., Brody.
Madejski Wł., Pieniaki 1. p.
Schorstein Lud., Brody.
Silbermann Edw. „
Sołtysik St., Brody pr. sz.
Strumiński Adam, Brody.
Zaorski Bronisław, Podkamień.
C. Bardasch D., Załośce 1. m.
Grünfeld Iz., Brody 1. m.
Nussbaum Melchior, Podkamień 1. m.
Rager Izydor, Załośce.
Rosenbaum Leon, Łopatyn 1. m.
Weiss Pink., Brody s. sz.
W. Haraśymowicz Dionizy, Brody w. p.
Szczerba Jan, Brody weter. pogr.

7. Pow. Brzeski.

- Dr Kisielewski Franc., Zakliczyn 1. m.
Bernadzikowski Sz., Brzesko.
Bernacki Franc., Brzesko.
Michalik Józef, Szczurowa.
Pałka Konrad, Radłów.
Pietrzycki Antoni, Brzesko 1. p.
C. Czernek Hen., Wojn. 1. m.
W. Grodecki Miecz., Brzesko.

8. Pow. Brzeżański.

- Dr Milerowicz Józ., Kozłów 1. m.
Skibicki Adam, 1. p.
Teitelbaum Melech., Brzeżany.
Uranowicz Tadeusz, 1. m.
Zauderer Albert, pr. szp.
C. Schenker E., Brzeżany sek. szp.
Stern Rachmiel, Kozowa.

9. Pow. Brzozowski.

- Dr Lic Henryk, Brzozów 1. p.
Słączka Antoni, „ 1. m.
Gąska Jan. Dynów.
Baraniecki Artur, Dynów,

10. Pow. Buczaccki.

- Dr Bóbek Jan, Potok Złoty.
Koerner Ed., Monast. 1. m.
Krzyżanowski Edw., Buczacz 1. m.
Hirschler Miecz. 1. p.
Nacht Fabiusz, Buczacz.
Stokosiński Franc., Jazłowiec.
Witoszyński Teofil, Uście zielone.
C. Mosler Mojżesz, Buczacz.
Adler Szymon, Monasterzyska 1. m.
Feder Jak., Jazłowiec 1. m.
W. Majkowski Bazyli, Buczacz w. p.

11. Pow. Chrzanowski.

- Dr Dura Józ., Krzeszowice 1. s.
Damski, Jaworzno, 1. gór.
Klein Leon, Chrzanów 1. m.
Berggrün Alf. 1. p.
Schneck Karol, Szczakowa.
Steinkeller Hen., Trzebinia,
C. Kowarzik An., Siersza 1. g.
W. Ochnicz Michał, Szczakowa w. pogr.

12. Pow. Cieszanowski.

- Dr Jabłoński Jac., Cieszanów 1. p.
Mildner Józef, Lubaczów 1. m.
Szymański Ludw., Lubaczów.
C. Rotter As., Cieszanów 1. m.

13. Pow. Czortkowski.

- Dr Bubeniczek Franc., em. lek. pułk.
Czortków.
Wągrowski Karol, Czortków.
Stoekl Adolf, Czortków.
Lutyński Lud., Jagielnica 1. fabr.
C. Oestersetzer Ad., Czortków 1. m.
W. Marko Dymitr, Czortków.

14. Pow. Dąbrowski.

- Dr Cymbler Walery, Żabno 1. m.
Kramarzyński Mieczysław, Dąbrowa
1. p.
Ozimek Stan., Dąbrowa.
Zaremba Ant., 1. m. sąd.
Rudnicki Karol, Szczucin 1. m.
C. Kluczycki Wit., Mendrzechów.

15. Pow. Dobromilski.

- Dr Bińczowski Aleks. Dobromil 1. p.
Cwiklicer Lud., Dobr. 1. sal.
Nycz Henryk, Bircza.
C. Brauner Leon, Dobr. 1. m.
W. Bardach Zach.

16. *Pow. Doliniański.*

- Dr Peters, Dolina c. k. as. san.
Kotłowski Stanisław, Dolina l. m.
Podłuski Mikołaj, Bolechów l. m.
i kol.
Witoszyński Fr. Roźniatów.
C. Kujłowski Leon, Wołoska wieś l. sal.
Baumöhl Naf., Roźniatów.
W. Piskorski Jan, "

17. *Pow. Drohobycki.*

- Dr Janowski Ig., Droh. l. p.
Lechowski Wik. Droh. pr. sz.
Jurkiewicz Kazim., Droh. l. sal.
Bermann Dawid, Borysł.
Antoniewicz Włodzimierz, Drohobycz.
Löw Bernh., Borysław l. kop.
Rudorfer Jonas, Borysław.
C. Reich Baruch, Droh. l. m.
Rosenöhl Joach., " l. kol.
Kelhofer Sam., Borysł. l. m.
W. Fischer Joach., Drohobycz.

18. *Pow. Gorlicki.*

- Dr Wroński Bartł. Gorlice l. p.
Kukulski Antoni, Biecz.
Neumann Eugen., Gorlice.
Przesmycki Jan, "
Grzybczyk Stan., "
C. Koller Józef, Gorlice l. m.
W. Lipiński Ludwik, Gorlice.

19. *Pow. Grodecki.*

- Dr Danielski Jan, Gródek l. p.
Freudenthal Izaak, Gródek.
Gawroński Aleks., Gródek l. m. i kol.
C. Landau Ad., Gródek.
Schöps Ignacy, Janów.
W. Langhaus Józef, Gródek wet. pow.

20. *Pow. Grybowski.*

- Dr Jakubowski Adam, Grybów l. m.
Kronenberg Karol, Grybów l. p.
Mikołajski Stefan, Ciężkowice l. m.
i kol.

21. *Pow. Horodeński.*

- Dr Schmidt Filip, as. sanit.
Jastrzębski Julian, Horodenka.
Roszko Antoni, Horodenka.
C. Burnatowicz Rom., Obertyn l. m.
Kurzer Gustaw, Horod, l. m.
Landes Leon, "
Piotrowicz Mar., Horod. l. m.
W. Gnatewicz Piotr, Horod.

22. *Pow. Husiatyński.*

- Dr Frydmann Zeno, Husiatyn l. p.
Auerhahn Wilch., Chorostków.
Wilson Rysz. Kopyczyńce.
C. Hładaj Sz. Chorostk, l. m.

- C. Margules Elias, Husiatyn.
Pomeranz Filip, "
Rares Izidor, Husiatyn l. m.
Siebner Nath., Kopyczyńce. l. m.
Sobelsohn Dawid, Probużna l. m.
W. Dorożyński Teofil, Husiatyn w. p.
Sigal Herm., Husiatyn, ogl.

23. *Pow. Jarosławski.*

- Dr Plech Aur., Jarosł. em. l. p.
Dietzius Adolf, Jarosław l. m. i kol.
Friedwald Abr., Jarosław.
Jastrzębski Walery, Sieniawa.
Meissels Zygm., Jarosław.
Marynowski Miecz., Jarosław l. pow.
Richter Fryder., Jarosław.
Trzaskowski Bron., Jarosław.
Turzański Grzeg., Jarosław.
Warzycki Bron., Radymno.
C. Thalheim Joachim, Pruchnik l. m.
Morecki Pink., Sieniawa l. m.
Reiss Abr., Radymno l. m.
W. Waśniewski Fr., Jarosław w. p.

24. *Pow. Jasielski.*

- Dr Biesiadecki Jan, Jasło l. p.
Ciąglewicz Stan., "
Hicner Aleksan., " l. m.
Kadyj Józef, " s. sz.
Macudziński Wal., " pr. sz.
Natter Wiktor, Fryszak
Pawlicki Teod., Żmigród,
C. Spiegel Em., Fryszak l. m.
W. Ulrich Leopold, Jasło w. m.

24. *Pow. Jaworowski.*

- Dr Hordyński Andrzej, Jaworów l. p.
Gracka Józef, Krakowice.
C. Bendel Zygm., Jaworów.
Gabel Rubin, " l. m.
Piotrowski Ign., Wielkie Oczy.

25. *Pow. Kałuski.*

- Dr Wurst Adolf, Kałusz l. p.
Kurowiec Jan, "
C. Kiczales Herm., " l. kol.
Finkelstein Moritz, Kałusz l. m.
Hand Leop., Wojniów.
W. Atlass Hermann, Kałusz.

26. *Pow. Kolbuszowski.*

- Dr Filewicz Jan, l. p.

27. *Pow. Kamionecki.*

- Dr Janiszewski Ant. as. sanit.
Ciuk Aleks., Radziechów.
Prochaska Teofil, Busk.
Stupnicki Wł., Kamionka.
C. Brand Jul., Radziech. l. m.
Raps Maks., Kamionka.
Siegelbaum Jakób, Busk.
W. Kwieciński Stan., Kamionka w. p.

29. Pow. Kołomyjski.

- Dr Głaczynski Wł., Kołomyja pr. sz.
Piaskiewicz Wł., l. m.
Romaszkan Józef, l. m.
Rosner Maksym., Kołom. l. p.
Sysak Gabriel " "
Kirschen Ozyas " "
Schmidt Józef " e. l. p.
Wojda Marc., Peczen. l. m.
Lic Feliks, Gwoździec.
C. Mazacz Jan, Peczen. l. m.
Pistol Don., Gwoździec l. m.
Reder Eman., Kołomyja.
Stauber Adolf, " "
Terner Hersch, " "
W. Janowicz Stefan, Kołomyja w. p.

30. Pow. Kosowski.

- Dr Tarnawski Apol., Kosów l. p.
Bazant Wacł., Kosów l. sal.
Skomorowski Jan, Kutry l. m.
C. Rudich Leon, Kosów.
W. Wolf Geller, Kosów.

31. Pow. Krakowski j. w.

32. Pow. Krośniński.

- Dr Najedło Feliks l. p.
Wain Jan, Krosno,
Humiecki Mod. Krosno.
Mazurkiewicz Dym., Krosno l. m.
Reiss Karol, Dukla l. m.
Kocay Aleks., Krosno.
Przysłopski Jakób, Korczyn l. gm.
C. Horak Karol, Dukla.
W. Pawlikiewicz Piotr, Krosno w. p.

33. Pow. Łańcucki.

- Dr Witkowski Edw. l. p.
Fleszar Jan, Łańcut l. m.
Hłowiecki Mateusz, Przeworsk.
Koncewicz Jan, Przeworsk l. m.
Mach Seb., Kańczuga.
Nidecki Apolin., Leżajsk.
C. Arzt Ignacy, Łańcut l. sk.
Peszowski Ad., Leżajsk.
Dobiasz Teod., Przew. l. m.
Malina Filip, " l. k.
W. Sołtykiewicz Jan, Przew.

34. Pow. Limanowski.

- Dr Ściborowski Kazim., a. s.
Kruk Kazim., Limanowa.
Odrobina Jerzy, Mszana l, k.

35. Pow. Liski.

- Dr Dembowski M., Lisko l. p.
Zadurowicz Emil, Ustrzyki.
Zduń Józef, Procisne.

- C. Freysinger Józ., Lisko l. m.
Propst Jakób, Lutowisko l, m.

36. Pow. Lwowski.

- Dr Kolberger, Kulpark. s. sz.
Maliszewski H., Kulpark. prym. sz.
Neusser Gust., " dyr.
Pluciński Mich., " p. sz.
Vacat Winniki l. f.
C. Markel Ig., Szczerzec l. m.
Raps Maur., Jaryczów l. m.

37. Pow. Mielecki.

- Dr Kijas Błażej, Mielec l. p.
Warzycki as. sanit.
Lorenski And., Radomyśl.
Schaffer Wład., Mielec.
Iwański Kar., Radom. l. m.
C. Schabus Em., Mielec l. m.
W. Nestajko Euzeb., w, p.

38. Pow. Mościski.

- Dr Lebedowicz Em., Mościska as. s.
Pordes Majer, Sąd. W.
C. Raab Hen., Sąd. W. l. m.
Korner Wilh., Mośc. l. m.
W. Kruczkowski Sylw., Mośc.

39. Pow. Myślenicki.

- Dr Dereniowski Bol., Jordanów l. m.
Knihyniecki Klem., Myślenice l. p.
Łodziński Wikt., Myśl. l. m.
Uchacz Bł., Maków l. sk.
Spitzel Jakób, Rabka.

40. Pow. Nadworniański.

- Dr Bednarski Jan, Nadwórna as. s.
Bogdański Bron., Delatyn l. m. i sal.
Bibring Szym. Nadwórna.
C. Feuerstein Maur., l. m.

41. Pow. Niski.

- Dr Loewy Alojz., Nisko l. p.
Hernich Franc., Rudnik.
C. Hand Saul, Ulanów l. m.
W. Zoerner Ferd., Nisko w. p.

42. Pow. Nowosądecki.

- Dr Przybylski Wacł., N. Sącz l. p.
Dziembowski Józef, Muszyna l. m.
Fierich Tytus, N. Sącz.
Gawałkiewicz Leop., S. Sącz.
Głuchowski Miecz., N. Sącz.
Kijas Tadeusz, " "
Kosterkiewicz Franc. " "
Kończakowski Józ., " "
Mohr Dawid, " "
Richter Józef, N. Sącz l. m.
Sławik Karol, " "
Zengteller Luc., " pr. sz.
Kozubski Ludwik, N. Sącz.

Dr Chilewski Aleks., S. Sącz 1. m.
C. Zauderer Maur., N. Sącz.
W. Stuber Krystyn, „

43. *Pow. Nowotarski.*

Dr Blumenfeld, Nowy targ 1. p.
Schein Her., N. Targ 1. m.
Chramiec And., wł. zakł. hydr. Zakop.
Chwistek Bron., „ 1. st. klimat.
Nieszkowski Zdz., Szczawnica (tylko
w lecie).
Hammerschlag Rudolf, Krościenko.
W. Sochacki Ed., Nowy Targ w. p.

44. *Pow. Pilzneński.*

Dr Januszkiewicz Ig., Pilzno as. san.
Gumowski Franc., Brzostek 1. m.
Mydlarski Wład., Pilzno.

45. *Pow. Podhajecki.*

Dr Dzikowski Zyg., Podhajce 1. p.
Feuerstein Leon, Podhajce.
Galusiński Antoni, Podhajce pr. szp.
Lidechower Maur., Podhajce pr.
C. Sternschuss Henryk, Podhajce sek.
szp.
Bardach Teod., Wiśniowczyk 1. m.

46. *Pow. Przemyski.*

Dr Cassina Ferd., Przemysł 1. p. rad.
zdr.
Szyzkowski Mich., Przemysł.
Kiebuziński Baz, „
Keller Maurycy, „
Smolarski Zyg., „ 1. m.
Lityński Luc., Przem. 1. k.
Trybulec Franc. Przem. 1. m.
Ziemiański Leon, „
Rosenbluth Efr., „
Ruczka Stan., Niżankowice.
Salay, Przem. em. 1. szp.
Gąsiorek Fran., Dubiecko.
C. Chilf Joachim, Przem.
Biber Maur., Przem. sek. szp i więz.
Salwer Joach., Przemysł.
W. Horodyski Stefan, Przemysł w. p.
Łukaszewski Andr., Przemysł w. m.

47. *Pow. Przemysłański.*

Dr Waligórski Alb., Przemysłań 1. p.
Dolnicki Cyryl, Przemysłań.
C. Eliasiewicz Mar., Gliniany 1. m.
Kostmann Ig., Przemysłań 1. m.
Sternberg Józef, Przemysłań.

48. *Pow. Rawski.*

Dr Lisiński Lud., Rawa 1. p.
Dadlez Julian, Rawa.
C. Elner Mark., Niemir. 1. m.
Herold Izidor, Rawa.
Hirsch Henryk, Lubyca.

C. Kibitz Bernard, Uhnów.
Kibitz Natan, Rawa.
W. Rożankowski Jan, Rawa w. p.

49. *Pow. Rohatyński.*

Dr Wasylewski Tyt., Rohatyn 1. p.
Węgrzynowski, Rohat. 1. m.
Płochocki Tadeusz, Bursztyn.
C. Friedmann Maur., Rohatyn.
Chamaides Bern., Bołszów.
Goldscheider Jak., Bukaczowce 1. k.
W. Eried Fryd., Rohat. w. p.

50. *Pow. Ropczycki.*

Dr Wyszycki Fr., Ropczyce 1. p.
Bentkowski Zyg., Dębica.
Sędzieliowski Fr., Sędzisz.
Roller Fryd., Ropczyce 1. m.
C. Sztolzenberg Kar., Sędzisz.
Benda Ant., Dębica 1. m. i k.
Reiss Elias, Dębica.
W. Dr Rasp Kar., Ropczyce w. p.

51. *Pow. Rudecki.*

Dr Żelazowski Wiktor 1. p.
Maciulski Józef, Kołbajów.
Jakliński Leon, Komarno 1. sk.
C. Bardasch M., Komarno 1. m.
Gizelt Józef, Rudki 1. m.

52. *Pow. Rzeszowski.*

Dr Barzycki Józ., Rzeszów 1. p.
Drobner Edw., „ sz. p.
Jabłoński Stan., „ pr. sz.
Kohn Ignacy „
Niesiołowski Wł. „
Segel Edward, „
Szczepański Tyt., Strzyżów.
Kolański Alf., Błażowa.
Szczepański Włodz., Rzeszów.
Zagórski Ad., Rzeszów 1. m.
Patryn Józ., Strzyżów 1. m.
Fiałkowski Wojc., Rzeszów.
Kraus Herman, Rzeszów.
Bujniewicz Jakób, Rzeszów.
C. Kopeczny Jan, Błażów.
Bernfeld Leon, Tycz. 1. m.
Herzum Józ., Głogów 1. m.
Rotter Herm., Rzeszów.
W. Vergesslich Józ., Rzeszów wet.

53. *Pow. Samborski.*

Dr Skalski Wł., Sambor 1. p.
Biegelmayer Alf., Sambor pr. szp.
Kopaczynski Wład., Sambor.
Markiewicz Hen., „
Pulman Ad., Sambor,
C. Luster Herm., Sambor.
Reiss Leon, „
W. Machalski Wł., Sambor w. p.

54. Pow. Sanocki.

- Dr Czyżewicz, Rymanów l. p.
Bielecki Ignacy, Rymanów.
Dukiet Józ., Ryman. l. zdr.
Galant Józef, Zagórz l. k.
Zaleski Karol, Sanok.
Lemer Tytus, „
Krzyszkowski Er., Rymanów.
Szajna Józ., Ryman. l. m.
Drewniński M., Sanok l. szp.
C. Stangenhaus Józef, Sanok sek. szp.
Atlas Sal., Bukowsko l. m.
W. Olbrycht Piotr, San. w. p.

55. Pow. Skałacki

- Dr Męciński Konstanty. Skałat l. p.
Świdzki Miecz., Podwołoczyska l. p.
Wojtkowski Jan, Grzym.
C. Bügeleisen Wilh., Touste.
Kümmermann Sal., Skałat.
Starwer Maurycy, „
Metal Izaak, Podwołoczyska l. m.
W. Tychowski Wikł. Podwołocz. w. p.
Rohr Henr., Podw.

56. Pow. Śniatynski.

- Dr Werner Kar., Śniatyn l. p.
Lic Feliks, Zabłotów.
Mehrer Izaak, Śniatyn l. m.
C. Pomeranz Izaak, Śniatyn.
Berger Aron, Śniatyn.
W. Gotlieb Aleks., Śniatyn w. p.
Faulent Karol, „
Prager Sam., Zabłot w m.

57. Pow. Sokalski.

- Dr Broniewski Ant., Sokal l. p.
Wyspiański Gwido Sokal p. s.
Jajus Miron, Sokal.
Łuszczkiewicz J., Sokal.
Feuerstein El., Krystynop.
C. Markl Józef, Wareż l. m.
Pordes Sal., Krystynopol.
Blum Zygm., Beż.
W. Eitelberg Br., Sokal w. p.
Orzechowski, Beż.

58. Pow. Stanisławowski.

- Dr Wolański St., l. p.
Frankfurter Józ., l. m.
Sztenzel Bernard, l. m.
Csessnak Julian, l. m.
Gąsiorowski Leodgard, l. domu kar.
Żukowski Aleks., Stanisł.
Machnowski Wacł. „ l. k.
Ochsenhorn Mojż. „
Konkolniak Grzeg. „ p. s.
Ostafiński Marian. „
Konarzewski J., Halicz l. m.
Mołczkowski Dyon., Halicz l. k.
Lachawiec Apol., Stanisławów.

C. Kurzer Leon, Stanisławów.

- Grader Maur. „
Blausztein Elias, „
Klaar Szymon „ l. k.
Hoffman Jan, „ l. sz.
Szczipkowski Tyt., Stanisławów l.
kar.
Rosenbaum Maks., Stanisł.
W. Dulęba Maryan, „ w. p.
Frucht Maurycy, „ w. m.

59. Pow. Staromiejski.

- Dr Balicki Stan., l. p.
Laskiewicz Alfred, Stara sól.
Mężyk Jan, Chyrów lek. zakł. wych.
OO. Jezuitów.
C. Obuszkiewicz Stanisł., Stare miasto
l. i wet. m.
Berko Hersz, Staremiasto.
Schubert Mikołaj, Chyrów l. k.

60. Pow. Stryjski.

- Dr Serkowski Bol., Stryj l. p.
Jakobi Lucyan. Stryj.
Michalski Wiktor, Skole l. s.
Papieski Antoni, Stryj l. k.
Mironowicz Kor., Skole l. s.
Jeż Andrzej, Stryj.
C. Temple Dym., Stryj l. m. i pr. sz.
Kräuterblüth Jak., Skole.
Rosenberg Nach., Stryj l. k.
König Iz., Stryj sek. szp.
W. Horodnicki Mikołaj, Stryj.

61. Pow. Tarnobrzkeski.

- Dr Momidłowski Walery as. san.
Reifer Ad., Tarnobrzeg l. m.
Dumaire Wł., Rozwad. „
Bąkowski Teofil. Baranów.
Szostkiewicz St., Radom.
C. Hellmann Tob., Tarnobrzeg.

62. Pow. Tarnopolski.

- Dr Gładyszowski Emil, Tarnopol l. p.
Eckhardt Józ., Tarnop. p. s.
Karmin Józef, „
Korngrün Joach. „
Leiblinger Izyd. „
Moszkowicz „
Rosenfeld Ad., „ p. s. ż.
Weissberg Zyg. „
Brudziński Lud., Mikuliń.
Koller Bolesław, Mikuliń.
Świstun Stan., Tarnopol.
Münzer Maks., „
Zgórski Kazim., „
C. Brauner Izydor, „ s. sz.
Planer Jakób, „
Stein A.J., „ dent.
W. Weissberg Adolf, Tarnop.

63. *Pow. Tarnowski.*

- Dr Stanko Wojc., Tarnów l. p.
 Metzger Jan, „ l. m.
 Białkowski Wład., „
 Kowalski Henr., „
 Skowroński Wł., „ p. s.
 Bromberg Leon, „ l. k.
 Glaser Leopold „
 Lerner Wihelm, „
 Pilzer Herman, „
 Wolfram Adolf, „
 Józefczyk Tad., „
 Kaczkowski Wit., „
 Pochron Józef, „ l. sk.
 Midowicz Kaz., „ l. sz.
 Portik Józef, „
 Kalisz Al., Tuchów l. m.
 W. Wójcik Wł., Tarnów w. p.
 Bernstein Józ. „ w. m.

64. *Pow. Tłumacki.*

- Dr Litwinowicz Orest, Tłumacz l. p.
 Ebersohn M., Tyśmienica.
 C. Nussbaum Al., Tyśm. l. m.
 Philip Herman, Ottynia l. m. i kol.
 W. König Pinkas, Tłumacz.

65. *Pow. Trembowelski.*

- Dr Grünhaut Bern., l. p.
 Olpiński Jul., Trembowla.
 Stoklassa Józ., Budz. l. m.
 Glücksmann Natan, Budzanów.
 Kummer Leon, Strussów.
 C. Neustein Joach., Trembowla l. m.
 Fischer Leon, Trembowla.
 Rosenstock Ign., Budzanów.
 Rosenstock Ad., Janów.
 Hrazdilek Ed., Strussów.

66. *Pow. Turecki.*

- Dr Ciepielewski K., Turka l. p.
 Kowalski Karol, „
 C. Kelhofer Sal., „ l. m.
 W. Kisiel Daniel „ w. p.

67. *Pow. Wadowicki.*

- Dr Zawadziński Stan., Wadowice l. p.
 Bukowski August, „
 Żędzianowski Stan., „
 Opydo Franc., „
 Gedl Władysł., „
 Lewandowski An., Tłucz.
 Gęślak Jan, Zebrzydowice l. szp.
 Tarchalski Józ., Zator l. m.
 Zborowski J., Andrychów l. m.
 C. Frychleb Jan, Kalwarya.
 Weczerka August, Wadowice.
 W. Hryniewiecki Em., „ w. p.
 Bogdan Grzeg., „

68. *Pow. Wielicki.*

- Dr Malinowski Kaz., Dobezyce.
 Aronsohn Sam., Podgórze.
 Kownacki Józ., Wieliczka l. p.
 Morawiecki Jan, Gdów.
 Podobiński Ant., Wiel. l. m.
 Scheuring Ed.,
 Skakalski Eu., Podg. l. m.
 Świętek Winc., Podg. l. k.
 Nawrat Stanisł., Skawina.
 Pancewicz, Podgórze.
 Steiner Stanisław, Wieliczka.

69. *Pow. Zaleszczycki.*

- Dr Sobolewski Fran. l. p.
 Omeis Jerzy, Zaleszczyki.
 Jaworski Bol. „
 Kretz Ber., Tłuste.
 Morawski „ l. m.
 Sołowski Jan, Zalesz. p. sz.
 Pawlikiewicz J., Uścieczko.
 C. Reischer Izaak, Zaleszczyki,
 sek. szp. i l. m.
 W Raff Chaskiel., Zaleszczyki.

70. *Pow. Zbaraski.*

- Dr Węgrzynowski Wład. as. sanit.
 Berger Michał, Zbaraż l. m.
 Bieler Max, „
 Celewič Al., „
 C Mantel Maur., „ l. sz.
 Reisner Wilh., „ l. m.
 W Pawlikiewicz Jan „ w. p.

71. *Pow. Złoczowski.*

- Dr Heyne Bol., Złoczów.
 Wysocki Aleks., Złoczów p. s.
 Stein Elias, „
 Zaleski Eustachy „ l. p.
 Skórski Em., Zborów l. m.
 C Aderschläger Izaak, Biały Kamień
 l. m.
 Bienenwald S., Sasów j. m.
 Deutsch Hen., Złocz. l. m.
 Eskreis Markus „ s. sz.
 Hassman Ludwik, Nowosiołki l. sz.
 Hischhorn F. Jeziern. l. m.
 Nagler Maur., Zborów.
 Raps Mayer, Pomorz. l. m.
 Tischner Dion, Złoczów sek. sz.
 i sąd.
 Tokayer Jak., Pomorzany.
 Fuchs Mojż., Olesko l. m.
 W Tłomak Henryk, Złoczów.

72. *Pow. Żółkiewski.*

- Dr Krzyształowicz Adam l. p.
 Drzymalik Sylw.
 Muszkiet Karol Żółkiew p. sz.
 Radmesser Karol „

C Bardon Em., Kulików l. m.
 Elner Sal., Żółkiew s. sz.
 Sakler Elias, Mosty w.
 W Tantos Jan, Żółk. w. p.

73. Pow. Żydaczowski.

Dr Goldhaber l. p.
 Gozdecki Józ., Żurawno l. m.
 Kraetschmar Fel., Drohow.
 Kurasiewicz Józef, Rozdół.
 C Petersill Józ., Rozdół l. m.

74. Pow. Żywiecki.

Dr Gawlik Jan, Sucha l. hut.
 Janota Rud., Węg. górka.
 Podgórski Czesław.
 Seidler Ant., Żywiec l. sk.
 Szajna Józef, as. sanit.
 Blumenfeld Joa., Zabłocie.
 C Klein Ad., Rajcza l. sk.
 W Nowak Jan, Żywiec w. m.

Najnowszy poradnik telegraficzny.

Telegraf przeznaczony do publicznego użytku, może być przez każdego użyty. — Rząd jest jednakowoż uprawnionym wedle potrzeby na pewnych liniach telegraficznych i na pewien przeciąg czasu wstrzymywać prywatną korespondencyę.

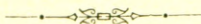
Prywatna korespondencya, której treść sprzeciwiałaby się bezpieczeństwu państwa, ustawom krajowym, publicznemu porządkowi lub obyczajności jest wykluczona.

Urzędowi telegraficznemu przysługują prawo zażądania uwierzytelnienia podpisu nadawcy na depeszy. — Nadawcy przysługują tak samo prawo swój podpis uwierzytelnić.

Należytości za depesze w Austrii wynoszą za każde słowo lub liczbę z 5 cyfer 3 ct.	Taksa zasadnicza	Taksa słowna
	centów	
Do Anglii i Irlandyi via Niemcy	30	13
„ Belgii via Niemcy	30	11
„ Francyi	30	8
„ Hiszpanii via Włochy	30	14
„ Niemiec	30	4
„ Norwegii via Niemcy	30	16
„ Portugalii via Francya.	30	17
„ Rosyi europejskiej via Rumunia	30	12
„ Szwecyi via Niemcy	30	12
„ Szwajcaryi	30	4
„ Serbii via Węgry lub Bośnia	30	4
„ Turcyi via Bośnia	30	14

OGÓLNE PRZEPISY POCZTOWE.

Adresy. Wszystkie listy powinny być opatrzone jak najdokładniejszym adresem. Na listach wysyłanych za granicę musi adres łacińskimi literami być napisany i dodać należy prowincję. Napisu *franco* skrobać, odmieniać i przekreślać nie wolno.

Listy zwyczajne. Pod firmą listu nie wolno wysyłać cięższej paczki nad 15 łutów cł. (250 gr.).

Należytość za listy zwyczajne w całym państwie austr. do wagi 20 gr. ($\frac{20}{16}$ l. cł.) jest 5 ct., nad 20 do 250 gr. (15 l. cł.) 10 ct., listy takie mogą być przy oddaniu opłacone lub nie, a wtenczas za listy niefrankowane do 20 gr. 10 ct., od 20 do 250 gr. 15 ent. płaci odbiorca. Listy za mało frankowane podlegają tej samej opłacie, z tą różnicą, że wartość przyklepionych marek odlicza się.

Za listy, które w miejscu doręczane bywają, opłaca się: do 20 gr. 3 ent., od 20 do 250 gr. 6 ct. Za nieopłacone opłaca odbiorca 6 ent. do 20 gr., 9 ent. do 250 gr.

Listy kartkowe po 3 ent. dla doręczenia adresatom w miejscu nadania zamieszkałym, jakoteż listy kartkowe po 5 ct., które do wszystkich krajów monarchii austriackiej, Prus i Niemiec przesyłane być mogą.

Listy poste restante mogą zalegać przy urzędach pocztowych przez 2 miesiące, adresowane być mogą nie tylko pod imieniem i nazwiskiem, lecz także pod rozmaitymi znakami, cyframi, literami i t. d. natenczas adresat powinien się sam zgłosić po odbiór tychże, jednakoż listy pod znakami, literami, liczbami *rekomendowane* być nie mogą.

Karty korespondencyjne po 2 ct. mogą być przesyłane do wszystkich krajów monarchii austriackiej, Prus i Niemiec — karty te można wysyłać zagranicę z dołepieniem odpowiedniej należytości. Karty korespondencyjne mogą być rekomendowane jak listy za opłatą 10 ct. na rekomendacyę, lub przyklepieniem marki 10 ct.

Na listy rekomendowane otrzymuje się receptis. Należytość rekomendacyjna do wszystkich krajów europejskich wynosi 10 ct.

Jeżeli nadawca po upływie pewnego czasu nie otrzymał odpowiedzi, natenczas ma prawo przy urzędzie nadawczym zrobić zapytanie (reklamacyę) za opłatą 10 ent. Jeżeli zaś był doręczony receptis zwrotny, natenczas reklamacya nie podlega żadnej opłacie; jeżeli okaże się, że list zaginął, wtenczas ma prawo żądać wynagrodzenia 20

zlr., gdy list był do miejsca w obrębie monarchii położonego, adresowany, zaś 21 zlr., gdyby był za granicę wysłany.

Na listach rekomendowanych nie można kłaść żadnej wartości; za granicę muszą być pieczętowane jedną lub dwoma pieczętkami, w kraju zaś mogą być tylko zalepiane. Listy rekomendowane do Prus i Niemiec mogą być posyłane na koszt adresata. Przy listach rekomendowanych, jakoteż i zwykłych, zaleca się także: na odwrotnej stronie listu podać imię i nazwisko oddawcy (aby w razie jeżeli taki list zwrócony zostanie, mógł być doreczonym oddawcy).

Na listy rekomendowane, przesyłane w kraju służy reklamaeya w przeciągu 6 miesięcy, do urzędów zagranicznych rok cały od dnia oddania listu; po upływie zakreślonego terminu, chociażby list zagiął, oddawca nie ma prawa do wynagrodzenia.

Druki. Przedmioty drukowane, litografie, sztychy, fotografie przesyłają się pod przepaskami, których można nabyć w urzędzie pocztowym; są one opatrzone marką 2 ent., sprzedawane bywają tylko po 5 sztuk za 11 ent., można je także nabyć w paczkach po 50 sztuk za 1 zlr. 10 ent., jednakże nie jest to przymusowem, mogą być także robione w domu; frankowanie cięższej przesyłki dopełnia się markami 2 ent. Należytość za przesłane druki do państwa Austriackiego oraz Niemiec wynosi: do 50 gr. 2 ct., do 250 gr. 5 ct. do 500 gr, 10 ct. do 1 kilogram. 15 ct. Waga nie może przenosić kilgr. (2 funt. cł.) Niedostatecznie opłaconych druków nie wysyła się, lecz zwraca się oddawcom; niekiedy taksowane są jak list zwyczajny, od każdego luta 10 ct. Pod przepaską posyłać nie wolno listów; adres pisze się na przepasce. Pod jedną przepaską można kilka przedmiotów posyłać, jeżeli pochodzą od jednej osoby i do jednej są adresowane. Cyrkularze, od kilku osób pochodzące, posyłać wolno, jeżeli są drukowane na jednym papierze. Oprócz adresu, daty i podpisu, żadnych innych dopisków robić nie wolno. Za dopiski uważane są wszelkie zmiany robione za pomocą stempla, druku, naklejenia wyrazów, liczb lub znaków; dalej punktowanie, skrobanie, wycinanie pojedynczych słów, liczb lub znaków; jednakże wolno ołówkiem zakreślać z boku na marginesie miejsca, na które chce się zwrócić szczególną uwagę adresata. Wolno także przysyłać korekty ze stosownemi poprawkami, które nawet w braku miejsca na brzegu, mogą być dopełniane na osobnym arkuszu; nie wzbrania się wreszcie i kartek manuskryptu odpowiednich korekcie dołączając.

Próby towarów nie powinny mieć wartości kupieckiej. Płynów, szkiel i narzędzi ostrych, jako próbek, nie wolno posyłać. Opakować tak należy, aby urząd pocztowy mógł sprawdzić, iż to są próbki. Sukna, płótna i wszelkie tkaniny pod opaską krzyżową; zboże i wogóle rzeczy sypkie w woreczkach obwiązanych, lecz niepieczętowanych. Adres na mocnym papierze winien zawierać dopisek: *próbki (Muster)* oraz nazwisko lub firmę, znak fabryczny towaru, numer i cenę; lecz nad to żadnych innych dopisków robić nie wolno, ani też przywiązywać do nich listów; powinny być frankowane i nie przenosić wagi 250 gr. Oplata pocztowa bez względu na odległość wynosi od każdego 250 gr. 5 ct. uiszczając ją należy markami.

Taryfa opłaty listów.

Do	Należność za opłatę						Należ. rekom.	za Recep. zwrot.	Należ. ekspres.	Za nieopłacone listy za każde	centów
	Listy		Druki		Próbki						
	za każde	cnt.	kor. kar.	za każde	cnt.	za każde					
Belgii	15 gr.	10	5	50 gr.	3	50 gr.	3	10	10	15 gr.	20
Danii i Islandyi	"	10	5	50 "	3	50 "	3	10	10	15 "	20
Niemiec z Alzacyą i Loaryngią, Helgoland i Lixemburg	do 15 gr.	5	5	do 50 gr.	2	bez różnicy	2	10	10	15 "	10
	nad 15	10	2	" 250	5	do	5	10	10	15 gr.	15
	— 250			" 500	10	250 gr.				250 gr.	15
				" 1 kil.	15					15 gr.	20
Francyi z Algierem	15 gr.	10	5	50 gr.	3	50 gr.	3	10	10	15 gr.	20
Gibraltar przez Niemcy	15 "	10	5	50 "	3	50 "	3	10	10	15 "	20
Greeyi i wysp Jonskich: Korfu, Cefalonia, Zante	15 "	10	5	50 "	3	50 "	3	10	10	15 "	20
Wielkiej Brytanii i Irlandyi	15 "	10	5	50 "	3	50 "	3	10	10	15 "	20
Włoch	15 "	10	5	50 "	3	50 "	3	10	10	15 "	20
Czarnogóry	15 "	7	4	50 "	2	50 "	2	10	10	15 "	14
Niderlandów	15 "	10	5	50 "	3	50 "	3	10	10	15 "	20
Norwegii	15 "	10	5	50 "	3	50 "	3	10	10	15 "	20
Portugalii	15 "	10	5	50 "	3	50 "	3	10	10	15 "	20
Rumunii (Mokdawii i Wołoszczyzny)	15 "	10	5	50 "	3	50 "	3	10	10	15 "	20
Rosyi z Polską	15 "	10	5	50 "	3	50 "	3	10	10	15 "	20
Szwajcaryi	15 "	10	5	50 "	3	50 "	3	10	10	15 "	20
Serbii (z Węgier	15 "	5	4	50 "	2	50 "	2	10	10	15 "	10
(z Austryi	15 "	7	4	50 "	2	50 "	2	10	10	15 "	14
Hiszpanii	15 "	10	5	50 "	3	50 "	3	10	10	15 "	20
Turcyi europ. przez Tryest, Belgrad, Orsowę	15 "	10	5	50 "	3	50 "	3	10	10	15 "	20

Do wszystkich tych krajów mogą być listy, korespondencyjne kartki, druki, próbki towarów rekomendowane. Do Francji zaś tylko listy i karty korespondencyjne.

Marki i koperty. Marki pocztowe znajdują się po 1, 2, 3, 5, 10, 12, 15, 20, 24, 30 i 50 centów i po 1 i 2 zlr. Przyklepać je należy na górnym krańcu listu, przy prawym narożniku. Koperty są tylko po 5½ ct. Koperta zepsuta, lecz nie przestemplowana, może być wymieniona w każdym urzędzie pocztowym za dopłatą 1 centa. Wyrzynane marki stemplowe i z kopert, a przylepiane na listach lub frachtach, nie mają żadnego znaczenia i wartości.

Listy pilne. Jeżeli oddawca życzy sobie, ażeby list natychmiast po odejściu do miejsca przeznaczenia był doręczony, winien dopisać na kopercie po lewej stronie u dołu „*doręczyć zaraz przez umyślnego posłańca*“ (expresa). Za to dopłaca się 15 ct., jeśli adresat mieszka w miejscu, gdzie się znajduje urząd pocztowy. Za każde 7½ kilometra (miał) odległości od urzędu pocztowego płaci się posłańcowi 50 ct., zawsze jednak adresat jest odpowiedzialny za uiszczenie przypadającej kwoty. Na kowercie można i godzinę oznaczyć, o której list musi być koniecznie wręczony. — Należytość uiszcza się przyklepaniem marek odpowiedniej wartości, zaś przy pieniężnych gotówką. Za doręczenie awiza razem z przesyłką opłata wynosi 30 ct.

Listy z pieniędzmi winny być zaopatrzone w kopercie trwałej pięcioma pieczęciami, w urzędowej zaś kopercie dwiema, lub też jeżeli wartość przynosi 500 zlr. a waga 250 gramów, przynieść je można na pocztę, ale nie zapieczętowane, aby urzędnik mógł sprawdzić kwotę znajdującą się w nich; wtenczas jednak portoryum musi być zaraz uiszczone i wynosi więcej niż zwyczajne. Koperty nie mogą być kratkowane i nie powinny być na nich jakiegokolwiek podkreślenia. Banknoty wybierać trzeba jak największe do wypełnienia przesłanej kwoty, a drobne tylko do uzupełnienia dodawać można, nie przekraczając ilości 1 zlr. w. a.

Gotówkę brzęczącą posyłając, należy obwinąć w papier i zapieczętować wewnątrz kowerty, aby się nie poruszała. Ciężkie przesyłki pieniędzy mocno upakować w pakiety, worki, skrzynki lub beczulki. Kwoty nie przeważające 3 funtów, których wartość nie przynosi 5.000 zlr. w banknotach, a 500 w monecie, można posyłać w papierze grubym, kilkakrotnie obwiniełym i obowiązany. Większe ilości tylko w mocnym płótnie, ceracie lub skórze dobrze obszyte lub obwiniete, a na węzłach i szwach opieczętowane. Cerata powinna być na zewnątrz stroną lakierowaną obrócona. Jeżeli moneta brzęcząca nie jest spakowana w rulony, trzeba używać podwójnych worków płóciennych; szew powinien znajdować się wewnątrz, a koniec worka po zawiązaniu dosyć długi, oba zaś końce sznurka obwiązującego zapieczętowane. W beczulkach skrajne obrączki gwoździem przybite, a beczulka obwiązana i tak opieczętowana, aby bez uszkodzenia otwartą być nie mogła. Pieczętować można tylko pieczęciami grawirowanymi.

Opakowanie. Przedmioty małej wartości, którym przyciśnięcie nie szkodzi, nie przepuszczające tłuszczu lub wilgoci, nie przynoszące ciężaru 2 — 3 kilgr. na niewielką odległość pakować można w pa-

pier mocny i obwiązać sznurkiem. Przesyłki cięższe kilkakrotnie obwiązać należy grubym papierem i obwiązać sznurkiem. Przesyłki większej wartości mogą być uszkodzone przez wilgoć, tarcie lub przyśnienienie, należy starannie pakować w skrzyneczki.

Flaszki z płynami należy posyłać w skrzyneczkach lub faskach i po obwiązaniu sznurem tak opieczetować, aby bez uszkodzenia obwiązania nie mogły być otworzone. Posyłki większej wartości od 3½ do 20 kilog. tylko w mocnym płótnie lub skórze dobrze opakowane, sznurkiem grubszym opasane, opieczetowane, mogą być przyjęte.

Do wszystkich wartościowych posylek, jako to: listów, pakunków, może być na żądanie oddawcy wydany receptis zwrotny za opłatą 10 ct., również za reklamacje przypada tasama należytość do uiszczenia. *Czas reklamacyjny przy wszystkich wartościowych przesyłkach* tak w kraju jak i zagranicą jest 6-cio miesięczny. *Za doręczenie posylek wartościowych do wagi 1½ kil.* płaci się w Wiedniu 5 ct., we wszystkich innych miejscowościach 5 centy, w Krakowie i Lwowie 3 ct., za doręczenie kartek awizowych 2 centy.

Za przesyłkę w miejscu za każde 150 zlr. po 2 centy.

Powziątki pocztowe w kraju (Nachname). Wolno wysyłać przesyłki do wszystkich w kraju poczt monarchii austr., jakoteż węgierskiej za pobraniem do wysokości 500 zlr. Służy do tego list frachtowy z papieru ciemnego, opatrzone marką stemplową 5 ent., który jest zarazem połączony z przekazem powziątkowym, a nie może być inny, jak tylko w urzędzie pocztowym kupiony za 6 ent. Osoba wysyłająca ma wszystkie linie na liście frachtowym oraz górny przedział na przekaz powziątkowym dokładnie wypełnić. Pieczęć, ma być w miejscu oznaczonym (kółko). Skrobania, poprawki są wzbronione. Jeżeli list powziątkowy zepsuty zostanie, a stempel nie jest przestemplowany, natenczas może być wymieniany na nowo z dodaniem 1 centa. Gdy przekaz powziątkowy zaginie przed odebraniem należytości, natenczas należy wnieść prośbę o pozwolenie wypłaty 50 centową marką stemplową zaopatrzoną, do krajowej Dyrekcyi poczt w drodze urzędu pocztowego, gdzie przesyłka nadana została, następnie załączyć do prośby przekaz powziątkowy.

Prócz należytości za przesyłkę opłaca się jeszcze bez względu na odległość, prowizję do

10 zlr.	6 ct.	za 15 zlr.	9 ct.	za 20 zlr.	12 ct.	za
25	15	30	18	35	21	„
40	24	45	27	50	30	„
55	32	60	34	65	36	„ itd.

o dwa centy więcej za każde 5 zlr. Wszelkie przesyłki pobrania (Nachname) jeżeli w przeciągu 14 dni nie zostaną odebrane przez adresata, odesłane zostają napowrót do miejsca nadania. Należytości zaś w przeciągu 2 miesięcy muszą przez nadawcę być uiszczone, w przeciwnym razie po upływie tego czasu, tylko dyrekcyja pocztowa może zezwolić na wydanie. Tensam termin odnosi się i do podniesienia należytości powziątkowej (Nachnahmebetrag). (Podanie 50 centów i stempel).

Pobrania pocztowe za granicę mogą być do Anglii, Belgii,

Danii, Francyi, Irlandyi, Niderlandów, Norwegii, Szwecyi, północnej Ameryki, całych Niemiec (Luxemburgu i Holandyi), Szwajcaryi przy wszystkich urządach pocztowych monarchii austr. oraz Węgier, do wysokości 75 złr. w. a. nadawane, jak również z całego państwa niemieckiego do 150 marek, z Szwajcaryi 187¹/₂ franków do Austrii i Węgier przesyłane. Wpłata pobrań z państw niemieckich i Szwajcaryi uskutecznia się monetą austriacką z obliczeniem podług dziennego wiedeńskiego kursu. W Niemczech zaś lub Szwajcaryi w markach lub frankach. Do wszystkich posyłek pobraniowych mogą być użyte tesame przekazy pobraniowe co i w kraju (za 6 ent.), z wyjątkiem Szwajcaryi. Przesyłki te muszą być w przeciągu 7 dni wykupione, w przeciwnym razie zwrócone będą; na żądanie mogą być także przez umyślnego pościańca doręczone, a wtenczas strona nadawcza musi uiścić za doręczenie w miejscu 15 centów, poza obręb miasta za każdą milę 50 centów.

Przekazy pieniężne (Postanweisungen). Za pośrednictwem urzędów pocztowych można przekazywać wypłaty w kraju do wysokości 500 złr. w. a. W tym celu używa się drukowanych przekazów, udzielanych za ¹/₂ ct. z odpowiednią sumie marką przez urzędy pocztowe. Na kuponie należy kwotę, złożoną do przesłania wpisać liczbami i słowami. Przesyłający opłaca porto przyklepieniem marki do 5 złr. 5 ent., od 5 do 50 złr. 10 ent., do 150 złr. 20 ent., od 150 do 300 złr. 30 ent., od 300 do 500 złr. 50 ent.

Drogą zaś telegraficzną przyjmują i wypłacają przekazy pieniężne i zaliczki pocztowe (Postanweisungen) do wysokości 500 złr. w. a. Przy posyłkach przekazów drogą telegraficzną opłata pocztowa jest tasama, co przy przekazach zwykłych, z dodatkiem opłaty depeszy zawisłej od ilości słów w całym państwie austr. Za doręczenie telegramu do urzędu telegraficznego, jeżeli tenże w temsamem zabudowaniu nie znajduje się co i poczta, opłaca się 10 ct., za doręczenie zaś telegramu adresatowi 15 ct. w miejscu, za każdą milę 50 ct. pościańcowi umyślnemu.

Przekazy za granicę mogą być przesyłane do całych Niemiec, Szwajcaryi, Bawaryi i Wirtembergii, Bułgaryi, Rumunii, Turcyi i Egiptu, jako też do Stanów zjednoczonych Ameryki, jak również ze wszystkich tych krajów do Monarchii austr. i węgierskiej. Blankiety są inne jak w kraju, opatrzone 10 ct. marką. Kwoty mogą być przesyłane do wysokości 200 złr. albo 400 marek czyli 500 franków.

Przekazy do Włoch można również przysłać; takowe mają być wypełniane na blankietach zwyczajnych (do przekazów za granicę używanych).

Kwoty przekazane tak w kraju jak i za granicą, muszą być w przeciągu 14 dni, a we Francyi w przeciągu 3 miesięcy podniesione; w przeciwnym razie wypłata nie nastąpi, lecz nadawcy przekazana zostanie.

Do Belgii, Niemiec, Egiptu, Francyi, Helgolandu i Luxemburgu, Włoch, Niderlandów, Norwegii i Szwajcaryi można posyłać pieniądze do wysokości 200 złr. drogą telegraficzną.

Przesyłki z deklarowaną wartością. List frachtowy ma być nabyty w urzędzie pocztowym za 6 ent., który jest już opatrzony marką stemplową 5-cent., i taki list ma być opatrzony tąsamą pieczęcią co i paczka. Rubryki muszą być jak najdokładniej wypełnione. Jeżeli list frachtowy, kupiony w urzędzie pocztowym zostanie zepsuty, a marka nie jest przestemplowana, wtedy może być za dodaniem 1 centa wymieniony na nowy. Na przesyłkach pieniężnych muszą być wyraźne pieczętki; w żaden sposób nie mogą być pieczętowane czemś takim, coby liter nie zawierało. Na liście frachtowym oprócz adresu należy wymienić: co przesyłka zawiera, z dodatkiem w czym jest zapakowaną (np. w skrzyni, beczułce, koszu, pakiecie, i t. d.), dalej znak frachtowy i wartość. Znak ten ma być z dużych, czytelnych głosek lub jakiegoś narysowanego godła. Posyłając zwierzynę, rzeczy tłuste i t. d. robi się znak na deszczułce lub skórze, do przedmiotów wysyłanych przymocowanej. Oznaczenie wartości winno być podane rzetelnie. Miejsce przeznaczenia jest niezbędne.

Wyłączone od przesyłania przedmioty. Przedmioty, zagrażające niebezpieczeństwem, wyłączone są od przesyłania, mianowicie: ciała zapalające się łatwo przez tarcie, przystęp powietrza lub uciśnienie, nadto rzeczy łatwo zapalne i płynne, gryzące. Tu należy proch strzelniczy, nitrogliceryna, fosfor, bawełna strzelnicza, srebro piorunujące, zapaliki, papier strzelający, eter, nafta, fotożen, ligroina, kwasy mineralne i t. d.

Zywe zwierzęta także są wyłączone, lecz warunkowo. Pijawki np. w ilości nieprzenoszącej 3 kilogr. wolno posyłać tylko w workach mokrych lub skrzynekach podziurkowanych.

Przesyłki do Królestwa i Cesarstwa Rosyjskiego można i bez wartości posyłać; należy je tylko w płótno opakować.

Listy z pieniędzmi do Rosji muszą pięcioma pieczętkami być opatrzone; urzędowe koperty również pięcioma. Wartość na kopercie ma być w wal. austr. i frankach wyrażona. Paczki wartościowe muszą być w płótno lub ceratę opakowane i dwiema deklaracjami zaopatrzone.

Listy pieniężne, pakiety z rosyjskim złotem, srebrem i papierami wartościowymi bez względu na wartość mogą być przyjmowane i tak: listy pieniężne do wysokości 250 gr., pakiety pieniężne do 8 kilogr. 190 gr.

W międzynarodowym ruchu listowym weszły podług rozporządzenia ministerstwa handlu w życie z dniem 1 lipca 1892 następujące zmiany:

1) Taksy za pošyłki frankowane do wszystkich obcych krajów, tak należących, jak nie należących do światowego związku pocztowego (z wyjątkiem Niemiec, Czarnogóry i Serbii, dla których pozostają w swej mocy dotychczasowe opłaty) wynoszą przy listach 10 et. za każdych 15 gramów, przy kartach korespondencyjnych 5 et., przy kartach z odpowiedzią po 5 et. za każdą połowę takiej karty, przy papierach kupieckich, drukach i próbkach towarowych po 3 et., za jednostkę wagi 50 gr. przy minimalnej opłacie 10 et.

za każdą taką posyłkę z papierami kupieckimi, a 5 ct. z próbkami towarowymi, w kwocie 10 ct. za należytość rekomendacyjną.

2) Do kart korespondencyjnych odnoszą się postanowienia z dnia 27 maja 1892 z tą różnicą, iż nieofrankowane albo nieważnie ofrankowane karty korespondencyjne podlegają opłacie pełnej należytości za nieofrankowane listy, karty zaś nieodpowiadające formatem lub zewnętrznem uposażeniem, przepisany warunkom, — do płacie należytości, brakującej do pełnej taksy listowej. Karty z odpowiedzią, wysyłane nie do kraju, z którego pochodzą, a opatrzone tylko znaczkami tego ostatniego kraju, uważa się jako nieważnie ofrankowane i taksuje się je jako nieofrankowane listy. Postanowienia te dotyczą i wymiany z Niemcami, przyczem niedostatecznie ofrankowane karty korespondencyjne obciążą się podwójną kwotą brakującej do zupełnego ofrankowania części taksy.

3) Druki w kształcie zwojów są dozwolone do długości 75 ctm., o średnicy do 10 ctm. Przy wymianie z Niemcami pozostaje w mocy postanowienie, iż posyłki druków nie mogą przekraczać wagi 1 klg., a w żadnym kierunku, choćby miały kształt zwojów, rozmiarów 45 ctm. Co do wagi, rozmiarów i zewnętrznego opakowania podlegają papiery kupieckie tym samym postanowieniom, co druki. Próbki towarów tak przy wymianie z Niemcami, jak w ogóle w ruchu międzynarodowym są dopuszczalne do długości 30 ctm., szerokości 20 ctm. i wysokości 10 ctm., a gdy mają kształt zwojów, do długości 30 ctm. i średnicy 15 ctm. Przy wymianie z Belgią, Bułgarią, Francją, Grecją, Wielką Brytanią, Włochami, Portugalią, Rumunią, Serbią i Szwajcaryą mogą próbki towarów być posyłane do wagi 350 gr. Dla każdej innej wymiany jest unormowaną maksymalną wagą 250 gr. Zakaz przesyłania próbek towarowych, zawierających wzorki płynów, tłuszczów i farb odnosi się odtąd tylko do wymiany z następującymi krajami: Kolumbia, zamorskie ochronne terytoria niemieckie (do Kamerunu wolno przysyłać wzorki płynów), Equador, Wielka Brytania, angielskie kolonie (z wyjątkiem Kanady, która dopuszcza tego rodzaju posyłki z wzorkami) Guatemała, Liberya, Meksyk, Nicaragua, Paragway, Persya, Rosya, Uruguay i Venezuela. Jako opakowanie zewnętrzne próbek towarowych z płynami i tłuszczami mogą w przyszłości używane być także obok łusek metalowych, naczyńia drewniane z przyśrubowanem wiekiem, albo naczyńia z gęstej, twardej skóry.

4) Posyłki z żywymi pszczołami mogą być wyprawiane w przyszłości po cenie próbek towarowych przy wymianie z wszystkimi krajami, należącymi do związku pocztowego z wyjątkiem Boliwii, Brazylii, Danii, Equadoru, W. Brytanii, angielskich kolonij (pominąwszy Kanadę i angielskie Indye, które posyłki dopuszczają) Guatemali, Japonii, Nicaraguy, Persyi, Peruwii, Rosyi, Salvadoru, Serbii, Uruguaju i Venezueli. Posyłki te winny być w ten sposób opakowane, by wykluczały wszelkie niebezpieczeństwo i umożliwiały badanie zawartości.

5) Jeżeli oddawca listu poleconego żąda rewersu zwrotnego, jest obowiązany podać na odwrotnej stronie posyłki swoje nazwisko i swój dokładny adres.

6) Zarządzenia oddawcy w celu odebrania napowrót, lub zmiany adresu korespondencyj, jest dopuszczalnym przy wymianie pomiędzy wszystkimi krajami pocztowego związku, z wyjątkiem angielskich kolonij między Azyą, a Australią, Boliwii, angielskich Indyj, Kanady, Kolumbii, Equadoru, W. Brytanii z koloniami, Haiti, Hawaju, Honduras, Japonii, Liberyi, Meksyku, San-Domingo i Wenezueli.

Pojedyńcze sprostowania adresu bez zmiany nazwiska lub oznaczenia odbiorcy, mogą być żądane bez szczególnych formalności w urzędzie wydawczym.

Spis urzędów pocztowych galicyjskich.

Alwernia. Andrychów. Babice. Baginsberg. Baligród. Baranów. Barzczowice. Bartatów. Barycz. Barysz. Baworów. Barwinek. Bednarów. Betz. Bełzec. Besko. Bestwin. Biała. Biadolin. Białogóra. Białkamiń. Biecz. Biezanów. Bircza. Błażowa. Bobowa. Bóbrka. Bochnia. Bogdanówka. Bogumiłowice. Bohorodczany. Bojanów. Bolechów. Bolestaw. Bołszowce. Borki Wielkie. Borszczów. Bortniki. Borynia. Boryńcze. Borysław. Borzęcin. Brody. Brodki. Brzesko. Brzeżany. Brzeźnica mal. Brzeźnica Radw. Brzostek. Brzozdowce. Brzozów. Buczac. Budzanów. Bukaczowce. Bukowsko Bursztyn. Busk. Byszów. Chabówka. Chmielówka. Choćmierz. Chodaczków. w. Chodorów. Chotojów. Chorośnica. Chorostków. Chorzelów. Chrewt. Chrzanów. Chyrów. Cieszanów. Cieżko. wice. Cisna. Cło. Cu:yłów. Czarna koło Ustrzyk. Czarna koło Pilzna. Czehów. Czerlany. Czermin. Czernelica. Czernichów. Czorsztyn. Czorków. Czudec. Dąbie-Dąbrowa. Dawidkowce. Dawidów. Dębowiec. Delatyn. Dębica. Dębni. Dobczyce. Dobra. Dobromil. Dobrosin. Dobrotwór. Dobrowiany. Dolina Drogina. Drohobycz. Dubiecko. Dublany. Dukla. Dunajec czarny. Dunajów. Dublika. Dynów. Dziewin. Dzikowiec. Dzików. Dżuryn. Felszyn. Felsztyn Głęb. Firliejów. Frysztak. Gaje. Gaje wyższe. Gawłów nowy. Gawłuszowice. Gelsendorf-Komarów. Gdów. Gliniany. Głogów. Gładyszów. Gogołów. Gorlice. Grab. Grabownica. Grabowa. Grębów. Gródek koło Lwowa. Gródek nad Dunajcem. Grodzisko. Gromnik. Grybów. Grymatów. Gwoździec. Halicz. Hłuboczek. Horedenka. Horodnica. Horyniec. Horożanka. Hruszów. Husiatyn. Hussaków. Hawcze. Iwaneczany. Iwonicz. Izdebnik. Jabłonica. Jabłonów. Jaćmierz. Jagielnica. Janczyn. Janów koło Lwowa. Janów koło Trembowli. Jarosław. Jaryczów. Jasiénica. Jasiénów górny. Jaśliska. Jasło. Jastrzębica. Jawiszowice. Jawornik. Jaworów. Jaworzno. Jazłowiec. Jedlicze. Je:śnia. Jezierna. Jezierzany małe koło Czortkowa. Jezierzany dworzec. Jezupo'. Jodłowa. Jordanów. Jurowiec. Kalinowszczyzna. Kałusz. Kafaharówka. Kalwarya. Kamiń. Kamionka-Lipnik. Kamionka Strumiń. Kańczuga. Kasparowce. Kalnica. Kenty. Kłęzany. Klimiec. Kniaże Knihynicze. Koberzyn. Kociubińczyki. Kocmyrzów. Kołaczyce. Kolbuszowa. Kołomyja. Komańcza. Komarno. Koniuchy. Kopeczyńcze. Korzyna. Korolówka. Koropiec. Korczów. Korszów. Kosienice. Kossów. Koszyłowce. Kozaczówka. Koziowa. Kozłów Kozowa. Kozy. Kraków. Krakowiec. Kranzberg. Krasieczyn. Krasne. Krechowice. Krechów. Krościenko. Krosno. Krukienice. Krynica. Krystynopol. Krzeszowice. Krzywca. Krzywce. Kudryńce. Kulików. Kurowiec. Kuryłówka. Kutty. Kutkorz. Kurzany. Lanckorona. Leńcze. Leszniów. Leżajsk. Libiąż wielki. Liliatyn. Limanowa. Lipica. Lipinka. Lipnica. Lipowiec. Lisko. Kiszki. Litwinów. Lubaczów. Lubień koło Myślenicy. Lubień wielki. Lubieniec. Lubyca król. Lwów. Łabowa. Łanczyn. Łañcut. Łapanów. Ławoczne. Łącko. Łąka. Łobzów. Łodygowice. Łomna. Łopatyn. Łopuszanka. Łowcówek-Pleśna (dworzec). Łupków. Łysiec. Magierów. Maków. Majdan koło Kolbuszowy. Majdan Sieniawski. Maksymówka. Mariampól. Matyjawce. Medenice. Mięksiz nowy. Mie'ec. Mielnica. Miejsce. Mikołajów-Drohowyże. Mikuliczyn. Mikulińce. Milatyn. Miłowka. Miżyniec. Mogilany. Monasterzyska. Mokre i Morochów. Morszyn. Mościska.

Mosty Wielkie. Mrzygłód. Mszana koło Bartatowa. Mszana dolna-Mucharz. Muszyna. Murzyłowice. Myślenice. Nadbrzeżne. Nadyby-Wojutyce (dworzec). Nadwórna. Narajów. Narol. Nawarya. Niebylec. Niemirów. Niepołomice. Niewistka. Niezwiska. Nisko. Niwiska. Niżankowice. Niżniów. Nowa grobla. Nowe miasto. Nowesioło koło Stryja. Nowesioło koło Zbaraża. Nowostaniec koło Sanoka. Nowy Sącz. Nowy Targ. Obertyn. Okocim. Olejów. Olesko. Oleszyce. Olpiny. Olszanica (Złocz.) Olszanica (dw.) Olszanica koło Ustrzyk. Olszany. Olsowce. Oświęcim. Ostrów. Otynia. Ożydów. Padew. Pecezeńzyn. Perehińsko. Pieniaki. Pilzno. Pistryń. Piwniczna. Pleszów. Płuchów. Podbórz. Podgórze. Podhajce. Podhajczyki. Podhajczyki koło Trembowli. Podhorce. Podkamień koło Brodów. Podkamień koło Rohatyna. Podliski małe. Podwoleczyska. Pomorzany. Popielniki. Porąbka. Poronin. Połok złoty. Potylicz. Probużna. Pruchnik. Przecław. Przegonia duch. Przemysł. Przemysław. Przeworsk. Rabka. Radawa. Radłów. Radomyśl k. Czarny. Radomyśl nad Sanem. Radymno. Radziechów. Raniszyn. Rawa ruska. Raycza. Rogoźno. Rodatyce. Rohatyn. Romanów. Romanówka. Ropczyce. Ropienka. Rosulna. Rozdół. Równe. koło Dukli. Roźniatów. Rożnów. Rozwadów. Rudki. Rudnik. Rudniki. Rybotyce. Ryglica. Rymanów. Rzegocina. Rzepiennik. strz. Radgoszcz. Rzeszów. Rzochów. Rytro (dw. kol.) Sambor. Sanok. Sarzyna. Sasów. Sącz stary. Sądowa Wisznia. Schodnica. Sgdziszów. Siedliszowice. Sieniawa. Sienków. Sierosławice. Skała. Skatłat. Skawina. Skole. Skomielnia biał. Skoryki. Skrzydlna. Slemień. Słoboda run-gurska. Słobudka. Słotwina. Smolnica. Smorze. Sniatyn. Snietnica. Sokal. Sokołów koło Rzeszowa. Sokołów koło Stryja. Sokołówka. Sokołówka koło Kossowa. Solina. Sołotwina. Sosnów. Spas. Stanisławów. Stanisławczyk. Starasól. Staremiasto. Staresioło. Stojanów. Stratyn. Stróże. Strusów. Stryj. Stryszów. Strzeińska. Strzyżów. Sucha. Suchostaw. Sułkowice. Surochów. Świątyni górne. Swirz. Swoszowice. Szczakowa. Szczawne. Szczawnica. Szczerzec. Szczucin. Szczurowice. Szkoło. Stryhańce. Synowódzko wyższe. Tarnawa niższa. Tarnopol. Tarnobrzeg. Tarnoruda. Tarnowiec. Tarnów. Tataraków. Tęgoborza. Tłumacz. Tłuste. Toporów. Touste. Trembowla. Truskawiec. Trzciana. Trzebinia. Tryńcza. Tuchla. Tucholka. Tuchów. Turka. Turka przy Kołomyi. Turze. Tyczyn. Tymowa. Tyrawa. Tyśmienica. Tymbark. Uhersko. Uhnów. Uhrynów. Uhrynów średni. Ulanów. Uła-zkowiec. Ujścieczko. Ułacz. Ujście biskupie. Ujście ruskie. Uścierzyki. Ujście solne. Ujście ziełone. Ustrzyki dolne. Wadowice. Wadowice górne. Wareż. Wasylkowce. Wełdzierz. Węgierska górnica. Wiązownica. Wieliczka. Wielkie oczy. Wielopole skrzyń. Wilamowice. Winniki. Wiśnicz. Wiśniowa. Wiśniowczyk. Witków. Wojtkowa. Wojnicz. Wojniów. Wola. Wolica. Wybranówka. Wysocko wyższe. Wygoda. Wzdów. Zabierzów. Zabłote. Zabłotów. Zadwórze. Zagórz. Zagórzany. Zakłuczyn nad Dunajcem. Zakopane. Zaleszczyki. Zaleszczany. Załośce. Załucze. Załuż. Zamarstynów. Zapałów. Zarcze. Zarszyn. Zarudzie. Zassów. Zator. Zawadka. Zawałów. Zawoja. Zbaraż. Zborów. Zimnawoda-Rudno. Złoczów. Złotniki. Zwierzyniec. Zabię. Zabno. Żegiestów. Zelechów. Zmigród. Zótkiew. Zółtańce. Żofynia. Żurawica. Żurawno. Żurów. Żydaczów. Żywiec.

Przepisy kolejowe,

tyczące się przewozu osób i pakunków na zasadzie taryfy strefowej.

W Galicyi i na Bukowinie obowiązuje taryfa strefowa na wszystkich szlakach kolejowych z wyjątkiem kolei lokalnych: Lwów-Bełzec, dalej lokalnych kołomyjskich i bukowińskich.

I. Przewóz osób.

Podróżny, będący w posiadaniu biletu jazdy (karty wolnej, zniżenia itp.), ma temsamem prawo bezpłatnego przewozu pakunku ręcznego.

I. ceny jazdy.

A) Ceny zwykłe (jazdy jednorazowe).

Zasadą obliczenia dla przewozu osób jest, że pobiera się za kilometr jazdy III-cią klasą 1 centa, II-gą klasą 2 centy, I-szą klasą 3 centy.

Według tych zasad oblicza się należności za przewóz osób:

Strefa	Kilometry	Płaci się od osoby przy pociągu					
		pospiesznym			osobowym lub międz.		
		I.	II.	III.	I.	II.	III.
złr. łącznie należności za stempel							
1	1— 10	045	030	015	030	020	010
2	11— 20	090	060	030	060	040	020
3	21— 30	135	090	045	090	060	030
4	31— 40	180	120	060	120	080	040
5	41— 50	225	150	075	150	100	050
6	51— 65	293	195	098	195	130	065
7	66— 80	360	240	120	240	160	080
8	81— 100	450	300	150	300	200	100
9	101— 125	563	375	188	375	250	125
10	126— 150	675	450	225	450	300	150
11	151— 175	788	525	263	525	350	175
12	176— 200	900	600	300	600	400	200
13	201— 250	1125	750	375	750	500	250
14	251— 300	1350	900	450	900	600	300
15	301— 350	1575	1050	525	1050	700	350
16	351— 400	1800	1200	600	1200	800	400
17	401— 450	2025	1350	675	1350	900	450
18	451— 500	2250	1500	750	1500	1000	500
19	501— 550	2475	1650	825	1650	1100	550
20	551— 600	2700	1800	900	1800	1200	600
21	601— 650	2925	1950	975	1950	1300	650
22	651— 700	3150	2100	1050	2100	1400	700
23	701— 750	3375	2250	1125	2250	1500	750
24	751— 800	3600	2400	1200	2400	1600	800
25	801— 850	3825	2550	1275	2550	1700	850
26	851— 900	4050	2700	1350	2700	1800	900
27	901— 950	4275	2850	1425	2850	1900	950
28	951— 1000	4500	3000	1500	3000	2000	1000

Pierwsze 50 kilometrów dzielą się na 5 stref, po 10 kilometrów,

dalsze 20 kilometrów obejmuje 1 strefę,

dalsze 100 kilometrów dzielą się na 4 strefy po 25 kilometrów, każda dalsza strefa obejmuje 50 kilometrów odległości.

B) *Bilety abonamentowe.*

Ważne na cały rok bieżący.

Za bilet upoważniający do jazdy na wszystkich szlakach, na których taryfa strefowa obowiązuje, bez różnicy ile kilometrów pojedyncze jazdy obejmują, płaci się:

I. kl. zhr. 300 — II. kl. zhr. 200 — III. kl. zhr. 100.

Hość jazd odbytych za biletom abonamentowym nie jest ograniczoną.

Bilet abonamentowy ważny jest tylko dla osoby, na której nazwisko opiewa — do tego biletu musi być dołączona podobizna (fotografia) teje osoby i podpis jej własnoręczny.

Bilety abonamentowe zamówić można w e. k. Dyrekcji Dyrekcji kolei państwowych we Wiedniu, lub też w e. k. Dyrekcjach ruchu, a otrzymać je można bądź to wprost pod wskazanym adresem bądź to za pośrednictwem którejkolwiek stacyi kolei państwowej.

W dyrekcjach odebrać można zamówiony bilet w 48 godzinach po zamówieniu, na stacyi zaś dopiero w przeciagu 4 dni.

Zamawiając bilet, załączyć trzeba należytość (*franco*) i fotografię osoby, dla której bilet ma być wydanym.

Za biletom abonamentowym jeździć można każdym pociągiem, przeznaczonym do przewozu osób, z wykluczeniem pociągu: Orient-Express.

C) *Zniżenia ceny za bilet.*

I. Bez opłaty jechać mogą dzieci niżej dwóch lat, jeżeli towarzyszy im osoba dorosła. W towarzystwie jednej osoby dorosłej, może tylko dwoje dzieci niżej dwóch lat jechać bezpłatnie — za resztę opłacać trzeba połowę ceny jazdy od każdego dziecka.

II. Za opłatą połowy ceny jazdy jechać mogą:

a) Dzieci liczące od 2—10 lat.

b) Uczniowie i uczennice publicznych zakładów naukowych, celem uczęszczania do zakładu.

Legitymacje upoważniające do tego zniżenia, ważne są tylko na przeciag jednego roku szkolnego. Formularz takiej legitymacyi nabyć można na każdej stacyi kolei państwowych. Legitymacya w rubrykach swych odpowiednio wypełniona, winna być sprawdzoną i potwierdzoną przez dotyczący zarząd zakładu naukowego i musi być podaną do e. k. Dyrekcji kolejowej, celem widowania. Osoba zaopatrzona w taką legitymację, winna ją okazać konduktorowi przy pociągu.

Legitymacya taka może być wydaną tylko na odległość jazdy do 50 km.

Zniżenia *sub a) i b)* wymienione, mogą być żądane dla którejkolwiek klasy wagonu i dla dowolnego pociągu.

c) Robotnicy i robotnice (towarzysze, terminatorzy, robotnicy i robotnice fabryk i t.p.), przy wykazaniu się legitymacją, wystawioną przez swego chlebodawcę i potwierdzoną przez urząd gminy miejsca zamieszkania — jeżeli jazda nie przekracza odległości 50 km.

Taka legitymacja ważną jest tylko na bieżący miesiąc, użyta być może każdego dnia z wyjątkiem niedziel, dla dowolnej ilościjazd za każdorazową opłatą połowy ceny. W razie gdyby w sobotę wieczór lub w poniedziałek rano odpowiednie pociągi nie kursowały, może Dyrekcja ruchu wyjątkowo oznaczyć pociągi, którymi za okazaniem legitymacji w niedzielę rano na miejsce pobytu powrócić, względnie w niedzielę wieczór do miejsca zatrudnienia udać się wolno. Ta legitymacja upoważnia tylko do jazdy z miejsca pobytu do miejsca zatrudnienia i do powrotu, również do przewozu narzędzi lub naczyń, które podróżny łatwo do wagonu ze sobą zabrać może.

Nazwisko osoby, dla której legitymacja jest przeznaczoną, musi być wymienione.

Na żądanie personelu kolejowego przy pociągu, okazać trzeba legitymację. Formularzy nabyć można na stacjach kolei państwowych.

d) Robotnicy i robotnice przy wykazaniu się jako osoby należące do stanu robotniczego, jechać mogą za opłatą połowy ceny jazdy na odległość nad 300 km., jeżeli odbywa całą podróż przynajmniej 10 osób w jednym gronie. Jeżeli mniej niż 10 korzysta z tego zniżenia, natenczas opłacić muszą wspólnie cenę za 10 biletów zniżoną do połowy.

Jeżeli takie towarzystwo (10 robotników lub robotnic) odbyć ma podróż niżej 300 km., a cena zwykła wyższą jest, niż opłata za 301 km., natenczas pobiera zarząd tylko tę niższą cenę, to jest uważa jakoby to towarzystwo miało odbyć podróż wyż 301=350 km.

e) osoby odstawiane przymusowo do miejsca przynależności;

f) osoby ze zakładów poprawczych;

g) aresztowani, więźnie i konwoje tychże;

h) konwoje wracające.

Osoby *sub e—h* wyliczone, wykazać się muszą odpowiednią legitymacją dotyczącej władzy.

Zniżenia ceny jazdy dla osób *sub c—h* oznaczonych, udziela się tylko dla jazdy III. klasą i dla pociągów osobowych lub mieszanych.

C. i k. wojskowi w mundurze i c. k. funkcyonaryusze, wykazujący się legitymacją urzędową opłacają:

Za bilet I klasy dla pociągu pospiesznego, 1 bilet II i pół biletu III klasy dla pociągu osobowego.

Za bilet I klasy dla pociągu osobowego, bilet II kl. dla pociągu osobowego.

Za bilet II klasy przy pociągu pospiesznym-osobowym, jeden bilet III klasy, dla pociągu pospiesznego-osobowego.

Za bilet III klasy przy pociągu pospiesznym, półtora biletu wojskowego III klasy.

Za bilet III klasy przy pociągu osobowym, jeden bilet wojskowy III klasy.

Bilet wojskowy oblicza się po 0·8 centa od kilometra — a ilość kilometrów, liczy się na podstawie taryfy osobowej, nie zaokrąglając jej w ten sposób, jak przy taryfie strefowej.

D) *Zamówienie osobnych pociągów dla przewozu osób.*

Osobne pociągi osobowe zamówić można na każdej stacyi kolei państwowych.

Zamówienie takie zgłosić trzeba w stacyach wyposażonych w ogrzewalnie maszyn co najmniej na 2 godz., a w mniejszych stacyach 24 godzin przed żądaniem odejścia pociągu. Zamówienie to kolej tylko o tyle urzeczywistni, o ile na to kurs innych pociągów i t. p. okoliczności zezwalają.

Należytość za taki pociąg oblicza się według ilości kilometrów, a mianowicie:

Za parochód pobiera się 60 ct. od km.

Za każdą oś wozów przeznaczonych do przewozu osób, pobiera się 20 ct. od km.

Za każdą oś wozu zamówionego oprócz wozów osobowych, lub wstawionego do pociągu na zasadzie obowiązujących przepisów, pobiera się 10 ct. od km.

Sumaryczna opłata od kilometra wynosić musi co najmniej 2 złr. w. a., względnie od pociągu 45 złr.

Jeżeli pociąg czekać musi z odjazdem z przyczyn od zamawiającego zawisłych, pobiera zarząd 40 złr. za każde 30 minut czekania.

Można także żądać wstawienia do pociągu wagonu należącego do innej kolei. Jeżeli zarząd temu żądaniu może zadośćuczynić, natenczas pobiera oprócz wyżej wymienionej należytości od osi, jeszcze kosztu najmu tego wagonu od drugiej kolei, jakoteż 0·035 złr. od osi i kilometra drogi, którą wóz rzeczony przebywa, nim się go wstawi do pociągu zamówionego.

Można także zamówić kursowanie pociągu w nocej porze na szlaku nie będącym przysposobionym dla ruchu nocego. Jeżeli zarząd może zadość uczynić temu żądaniu, natenczas pobiera oprócz wymienionej należytości jeszcze 1 złr. od kilometra.

Zamawiający nie może czasu odjazdu dowolnie leez tylko w przybliżeniu oznaczyć; w tej mierze musi się z zarządem kolejowym porozumieć i temu przysługuje prawo decyzji.

Można sobie także z góry zamówić, aby pociąg czekał z odjazdem. W takim razie zaraz przy zamówieniu złożyć trzeba kwotę, przypadającą za zamówiony czas czekania.

W razie gdyby zamawiający nie użył pociągu zamówionego, musi zarządowi zwrócić kosztu spowodowane zamówieniem, ewentualnie zapłacić musi należytość za czekanie, gdyby już był minął umówiony czas odjazdu.

Należytość za pociąg, oblicza się nie tylko według zasad wyżej wymienionych, lecz także przez zliczenie pojedynczych należytości taryfowych, któreby opłacić wypadło, gdyby osoby i rzeczy przewożone tym zamówionym pociągiem, przewożono zwykłymi pociągami — a zarząd kolei pobiera więcej wynoszącą należytość.

E) *Zamówienie osobnego przedziału (coupee).*

Aby otrzymać przedział o dwu ławkach dla swego wyłącznego użytku, zapłacić trzeba za każdą osobę jadącą w tym przedziale, lecz pod tym warunkiem, że zapłaci się co najmniej:

za przedział I klasy, 4 miejsca tejże klasy.

„ „ II „ 6 „ „ „

„ „ III „ 8 „ „ „

a zamówiwszy mniejszy przedział (*Halbcoupe*), o jednej ławce zapłacić trzeba:

za przedział I klasy za 2 miejsca tejże klasy.

„ „ II „ „ 3 „ „ „

„ „ III „ „ 4 „ „ „

Za dzieci niżej 2 lat, nie opłaca się żadnej należytości — dwoje dzieci od 2 do 10 lat, liczy się jako jedną dorosłą osobę.

Zarząd dostarcza przedziały do wyłącznego użytku, o ile stosunki na to zezwalają.

Zamówić je trzeba:

W stacyi, od której pociąg kurs poczyna, co najmniej na pół godziny przed odejściem pociągu. W innych stacyach na 24 godzin, przed nadejściem pociągu.

W ten sam sposób zamawia się także pojedyncze łóżka, lub wagony sypialne.

Aby otrzymać przedział I klasy przy pociągu, prowadzącym tylko II i III kl., trzeba takowy zamówić co najmniej na 2 godziny przed nadejściem pociągu i zapłacić trzeba za 6 miejsc, t. j. za wszystkie miejsca tego przedziału. Do przedziałów zajętych do wyłącznego użytku, można psy zabierać, uściwszy przedtem należytość taryfową za tychże przewożenie.

F) *Zamówienie całych wozów.*

Zarząd oddaje całe wozy do wyłącznego użytku, jeżeli się takowe zamawia: W stacyi, w której pociąg kurs rozpoczyna co najmniej na 2 godziny przedtem. W innej stacyi, co najmniej na 24 godzin przed nadejściem pociągu, do którego wozy zamówione doścać trzeba.

Za dostawę wozu salonowego, uścić trzeba należytość taryfową za każdą osobę, jadącą w tym wozie, a co najmniej zapłacić trzeba bilety I klasy dla 9 osób. Bilety tych osób, oznaczone są stampilą *Coupe* i należy wszystkie razem pokazać organom kolejowym rewizyjnym.

Chorym dostawi zarząd, jeśli to w ogóle jest możebnem, wóz kryty towarowy do wyłącznego użytku za opłatą 6 biletów I klasy.

W tym wozie może się także mieścić osoba towarzysząca choremu, łóżka i inne dla wygody potrzebne sprzęty i naczynia bez dalszej opłaty. Za kufry, kuferki i t. p., opłacać trzeba należytość według taryfy.

Wóz dla chorych musi się zamówić na 24 godzin przed nadejściem pociągu i złożyć trzeba kaucję w kwocie złr. 480. Przed odjazdem trzeba się uiścić z należytości, a kaucya przepada, jeżeli zamówiony wóz nie został zużytkowany. Wozy z chorymi nie mogą być transportowane pociągami pospiesznymi.

2. Zakaz dokupywania dwóch lub więcej biletów strefowych.

Nie wolno podczas podróży dokupywać biletów strefowych na dalsze strefy w tym celu, aby przez to ominąć opłatę wyższą, dla stref dalszych oznaczoną. Jeżeli n. p. jedzie podróżny wprost ze strefy pierwszej do strefy 24 pociągami osobowym III klasą, natenczas powinien zapłacić 8 złr.; jeżeli zaś poczynając podróż kupi tylko bilet do 12 strefy za 2 złr. mimo tego, że jego cel podróży leży w 24 strefie — a przyjechawszy do strefy 12 do tego samego pociągu znowu kupuje za 2 złr. bilet do 12 strefy, licząc od tej stacyi, w której znowu bilet kupuje, natenczas ten podróżny zapłaci tylko 4 złr., a ujechał bez przerwy 24 stref, za co powinien był zapłacić 8 złr.

Takie dokupywanie biletów jest wzbronione, a pasażera, któremu się to udowodni, uważa się jako jadącego bez biletu i wdraża się przeciw niemu dla takich wypadków *sub* 8) wymienione postępowanie.

Pasażer powinien albo od razu bilet kupić do tej strefy, do której bez przerwy jechać zamierza i faktycznie jedzie, lub powinien podczas jazdy zgłosić u konduktora, że bez przerwy dalej jedzie niż bilet opiewa, a konduktor przeprowadzi dopłatę w ten sposób, że suma obu zapłat równa się kwocie, którą pasażer by zapłacił, gdyby od razu wziął bilet do strefy, do której wprost dojeżdża.

3. Wsiadanie do wagonu bez biletu.

Podróżny wsiadający do wagonu bez biletu, powinien bezzwłocznie konduktorowi oznajmić, iż biletu nie ma. Natenczas pobiera się od niego za bilet przynależną kwotę za dodatkiem 50 centów, bez względu na wysokość ceny biletu.

Nie pobiera się tej dopłaty 50 centów, jeżeli pasażer przyjechał innym pociągami, który tak późno przybył, że między jego przyjazdem a odjazdem drugiego dalej idącego pociągu, nie ma dostatecznego czasu do zakupienia biletu przy kasie.

4. Zaniedbanie pociągu.

Podróżny, który się spóźni tak, że pociąg go odjechał, nie może żądać zwrotu pieniędzy za zapłacony już bilet, lub jakiegokolwiek odszkodowania ze strony zarządu. Przysługuje mu jednak

prawo za tym biletem pojechać tego samego lub następnego dnia do tej stacyi, do której bilet opiewa i takim pociągiem, za jaki należytość zapłacił.

Również nie należy się żadnego zwrotu, chociażby podróżny pojechał pociągiem, za który przypada niższa należytość taryfowa, niżeli bilet opiewa.

Bilet trzeba wszakże okazać naczelnikowi stacyi, aby zanotował przedłużenie ważności biletu.

5. Przerwania jazdy.

Podróżnemu przysługuje prawo jednorazowego przerwania jazdy na którejkolwiek stacyi, a bilet nie traci swej wartości na przeciąg 24 godzin i do pociągu, za który przypada taka sama, lub niższa opłata.

Jeżeli podróżny jedzie pociągiem nie zatrzymującym się w stacyi, do której bilet opiewa, natenczas w poprzedniej stacyi na której pociąg stanął, wysiąść należy.

Aby bilet ważności nie stracił, trzeba wysiadłszy celem przerwania jazdy, udać się do naczelnika stacyi, aby ważność tego biletu przedłużył.

6. Przejście do przedziału wyższej klasy, lub do pociągu pospiesznego.

Podróżnemu przysługuje prawo przejścia z przedziału niższej do wyższej klasy za opłatą różnicy i jeżeli w przedziale klasy wyższej są jeszcze wolne miejsca.

Również za odpowiednią dopłatą przesiąść się można do pociągu pospiesznego.

Posiadający bilet abonamentowy (roczną kartę), także może przejść z niższego przedziału do wyższego, a dopłata oblicza się odpowiednio do tego pociągu, którym ten pasażer właśnie jedzie.

7. Dopłacanie za dalszą jazdę.

Podróżny może tym samym pociągiem dalej jechać niż bilet wskazuje, za dopłatą należnej kwoty. W takim razie pobiera się dodatkową różnicę za bilet między już pobraną należytością, a kwotą przypadającą za podróż do stacyi, w której podróżny wsiadł, aż do tej, do której dalej jechać zamierza.

Zamiar przedłużenia jazdy należy oznajmić konduktorowi, nim się minie stację, do której pierwotnie kupiony jest ważnym. W przeciwnym razie, podróżny podlega postępowaniu *sub* 8.

8. Postępowanie przeciw pasażerowi bez biletu, albo posiadającemu nieważny bilet.

Pasazer bez biletu, albo posiadający nieważny lub na inne nazwisko wystawiony bilet, zapłacić musi podwójną opłatę, przypadającą za drogę już przebytą, a co najmniej 3 złr. w. a.

Jeżeli nie da się skonstatować, ile drogi ten pasażer już przebył, natenczas zapłacić musi wspomnianą należność za całą drogę przez użyty pociąg ujechana.

Pasażer jadący w przedziale wyższej klasy, niż mu się należy według okazanego biletu, zapłacić musi różnicę w należnościach za te klasy i za całą drogę przebytą w przedziale wyższej klasy. W razie gdyby długości tej drogi nie można skonstatować, zapłaci pasażer rzeczoną różnicę w należnościach, za całą drogę, na jaką opiewa pierwotny jego bilet, a co najmniej zapłaci 3 zfr. w. a.

9. Zwrot opłaty za bilet.

Opłatę uiszczoną za bilet, zwraca się tylko w następujących wypadkach:

a) Jeżeli podróżnego dla braku miejsc wolnych przy pociągu, nie można umieścić w klasie mu przynależnej według biletu, tylko w przedziale niższej klasy, a tenże nie chce miejsca wskazanego zająć. W takim razie zwraca się mu cała należność.

Jeżeli zaś pasażer zajmie miejsce wskazane mu w przedziale niższej klasy, zwraca się mu tylko różnicę w należnościach.

b) Podróżnemu wykluczonemu od jazdy z powodu choroby lub z innej przyczyny, zwraca się kwotę przypadającą za drogę jeszcze nieprzebytą.

c) Jeżeli pociąg, do którego bilet zakupiono, weale nie kursuje, lub podczas drogi dalszy bieg zaniecha — zwraca się pasażerowi kwotę przypadającą za drogę nieprzebytą.

Częściowy zwrot należności uiszczonej za bilet abonamentowy (roczny), ma miejsce:

a) Przy biletach, upoważniających do jazdy na wszystkich szlakach, zwraca się częściowa należność w razie śmierci właściciela biletu, lub jeżeli tenże niespodziewanie miejsce pobytu zmieni i wskutek tego już nie może korzystać z nabytego biletu. W takich wypadkach zwraca zarząd $\frac{2}{3}$ zapłaconej kwoty, jeżeli zwrot biletu nastąpi w przeciągu trzech miesięcy, licząc od dnia ważności biletu — jeżeli zwrot nastąpi w 4, 5. lub 6. miesiącu, zwraca zarząd $\frac{1}{4}$ część uiszczonej kwoty. Za bilet później zwrócony, zarząd żadnej kwoty nie oddaje. Przy obliczaniu miesięcy, liczy się każdy rozpoczęty miesiąc, jako cały miesiąc.

10. Ogólne uwagi.

Bilety sprzedaje się w mniejszych stacyach przez pół godziny, a w większych przez godzinę przed odejściem pociągu.

Po drugim dzwonieniu, podróżny już niema prawa żądać sprzedania biletu.

Na biletach strefowych oznaczone są: stacya wyjścia i stacya, aż do której bilet jest ważnym, liczba strefy, klasy i ceny.

Bilet strefowy ważny jest tylko dla najkrótszej ruty. Chcący dalszą rutą do tejsamej stacyi jechać, winien to przy kasie oznajmić.

II. Przewóz pakunków.

Za pakunek ręczny nie pobiera się żadnej należności, ale zarząd weale nie odpowiada, jeżeli zostanie uszkodzony lub zagubiony.

Pod nazwą „pakunek ręczny“ rozumieć trzeba: przedmioty małej objętości, które łatwo przenieść można, niezawadzające towarzyszącom podróży i które w siatkach dla pakunków przeznaczonych tylko tyle miejsca zajmują, ile stosunkowo do zakupionych miejsc w przedziale dla każdego pasażera przypada. Inne pakunki muszą być według taryfy opłacone.

I. Taryfa pakunkowa.

Za każde 10 kilo wagi i za każdy kilometr drogi, płaci się 0·2 centa; a co najmniej 10 centów.

Należność zapłacić trzeba przy nadawaniu. Jako pakunek uważa się tylko przedmioty, które pasażerowie dla swoich potrzeb podczas podróży wiozą, a mianowicie w kufrach, walizkach, pudełkach, tłumoczkach, skrzyneczkach i t. p., również kuferki z wzorami.

Nie przyjmuje się jako pakunek: rzeczy łatwo zapalnych, strzelb nabitych, płynów, przedmiotów, mogących inne uszkodzić i t. p. Przedmiotów takich nie wolno brać ze sobą jako ręczny pakunek. Tylko strzelcom (myśliwym) i osobom, będącym w publicznej służbie, wolno trzymać przy sobie mały zapas amunicji.

Pakunki nadać trzeba co najmniej 15 minut przed odejściem pociągu.

Zarząd może wyjątkowo i później pakunek przyjąć, lecz w takim razie nie wydaje na razie żadnego potwierdzenia i uważa się ten pakunek, jakoby jeszcze nie był nadany, aż do tej chwili, kiedy zarząd potwierdzenie (recepis) wyda.

Po ukończeniu podróży, wydaje zarząd pakunek, odbierając w zamian dotyczące potwierdzenie.

Jeżeli zarząd potwierdzenie odebrał, ustaje wszelka gwarancja i zobowiązanie co do tego pakunku.

Można także nadać towary jako pakunek, chociażby nadający nie jechał tym pociągiem, lub weale nie jechał.

2. Dopłata za deklarowanie wartości.

Za deklarowanie wartości dopłacić trzeba 2% sumy deklarowanej za każde 150 kilometrów drogi, a co najmniej 10 centów.

Suma deklarowana musi być zapisaną na potwierdzeniu (recepis na pakunek), wydanem ze strony zarządu.

3. Dopłata za deklarowanie interesu w dotrzymaniu terminu dostawy.

Dopłata za dotrzymanie terminu dostawy wynosi 2% kwoty deklarowanej przez nadawcę — a co najmniej 50 centów.

Przez deklarowanie kwoty, zabezpiecza sobie nadawca odszko-

dowanie aż do wysokości tej kwoty, za straty poniesione, gdyby pakunek w terminie przez przepisy określonym, nie nadszedł.

Suma deklarowana musi być uwidoczniiona na potwierdzeniu (recepis na pakunek), a nadać trzeba takie pakunki co najmniej pół godziny przed odejściem pociągu.

4. Składowe.

Pakunki odebrać należy w przeciągu 24 godzin po przybyciu pociągu; w przeciwnym razie pobiera zarząd po 6 centów od każdej sztuki i za każdą dobę, chociażby tylko zaczęta.

5. Grzywny konwencyonalne.

Nadający przedmioty, które według przepisów wykluczone są od nadania jako pakunek, podlega karom policyjnym, lub przez prawo karne oznaczonym; odpowiada za wszelkie szkody przez nadanie tych przedmiotów powstałe i płaci w każdym razie 6 zł. w. a. od kilograma wagi nadanych przedmiotów.

Przesyłka psów.

Jako pakunek można także psy przysyłać i płaci się od psa i od kilometra po 0.7 centa, a co najmniej 10 centów. Należytość zapłacić trzeba zaraz przy przesyłce.

Psy muszą być zaopatrzone w kagańce i w sznurek do przywiązania; w porze zimowej kocyk lub t. p. dodać należy.

Wartości deklarować nie można.

Termin dostawy można sobie zapewnić i płaci się od 10 kilometrów i od 30 zł. w. a. po 0.1 centa, a co najmniej 15 centów.

Kwota deklarowana musi być uwidocznioną w potwierdzeniu przez zarząd wydanem.

Psy przesyła się w ekspedycie pakunkowym.

Zaraz po przyjeździe trzeba psa odebrać, albowiem zarząd nie jest obowiązany do zatrzymania psa. W razie gdyby zarząd psa utrzymywać był zmuszonym, należy zapłacić po 5 centów za każdą godzinę, nie licząc pierwszych dwóch godzin.

Małego psa wolno jadącemu wziąć ze sobą do przedziału, jeżeli towarzyszy podróży temu się nie sprzeciwiają, lecz i za takiego psa opłacić trzeba należytość taryfową.

Ceny biletów jazdy na przestrzeniach karciwej trakwenowanyc — obliczone wedlug taryfy strefowej — odnoszace się do kolei galicyjskich i bukowinskiich.

Ze stacyi		Poc. osob. III. Kl.	Ze stacyi		Poc. osob. III. Kl.	Ze stacyi		Poc. osob. III. Kl.
D o s t a c y i	lub odwrotnie		D o s t a c y i	lub odwrotnie		D o s t a c y i	lub odwrotnie	
Lwów — dworzec główny								
Zimnawoda	10	Lwów — dworzec główny	Sichów	10	Lwów — pod zamkiem	Barszczowice	20	
Miszana	20		Staresiolo	30		Zadworze	40	
Gródek	40		Bóbrka	40		Krasne	50	
Przemysł	100		Bukaczowce	100		Zloczów	80	
Jarosław	150		Halicz	125		Brody	100	
Rzeszów	200		Stanisławów	150		Tarnopol	150	
Dębica	250		Kołomyja	200		Podwołoczyska	200	
Tarnów	300		Sniatyn	250				
Kraków	300		Czeruiowce	300				
Mielec	300		Suczawa	400				
Rozwadów	350		Szezerzec	30				
Tarnobrzeg	350		Mikołajów	50				
Nizankowice	125		Stryj	80				
Zagórz i Sanok	200		Skole	125				
Kupków	250		Kawoczne	150				
Iwonicz	250	Morszyn	100					
Rymanów	250	Bolechów	100					
Jasioł	300	Dolina	125					
Nowy Sącz	350	Katusz	150					
Muszyna-Krynica	400	Drohobycz	125					
Zegestów	400	Sambor	150					
Chabówka (Zakopane)	450	Buczacz	250					
Rabka	450	Husiatyn	300					
Żywiec	450							

Wyciąg

z Taryfy premij na ubezpieczenia życiowe

Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie.

I. Zabezpieczenie kapitałów pośmiertnych.

Tab. I. i II.

Tab. III.

Wiek zabezpieczonego		Zwykłe zabezpieczenie kapitału pośmiertnego w kwocie 100 złr.											
		Premia płatna do 85 roku				Wiek zabez- pieczonego		Premie opłaca się przez pewien z góry oznaczony czas n. p. przez lat					
		rocznie	pół- rocznie	kwartal- nie	mie- sięcznie			5	10	15	20	25	30
roczna premia złr. w. a.													
20	2.01	1.04	—,52	—,18	20	8.69	4.88	3.64	3.03	2.69	2.47		
25	2.18	1.12	—,57	—,20	25	9.16	5.15	3.85	3.21	2.85	2.62		
30	2.39	1.23	—,62	—,21	30	9.64	5.41	4.04	3.38	3.—	2.78		
35	2.79	1.44	—,73	—,25	35	10.26	5.76	4.31	3.61	3.22	3.—		
40	3.19	1.64	—,83	—,28	40	11.06	6.24	4.68	3.95	3.56	3.33		
45	3.79	1.95	—,99	—,33	45	12.20	6.92	5.24	4.47	4.07	3.85		
50	4.70	2.42	1.22	—,42	50	13.81	7.93	6.09	5.27	4.85	—, —		
55	5.94	3.06	1.54	—,52	55	15.71	9.19	7.18	6.31	—, —	—, —		
60	7.51	3.87	1.95	—,66	60	17.68	10.56	8.43	7.61	—, —	—, —		

Tab. IV.

Tab. V.

Wiek zabezpieczonego	Czasowe zabezp. 100 zł. kapitału pośmiertn. t. j. ubezpieczenie ma trwać lat			
	1	3	5	10
	roczna premia zł. w. a.			
25	1.55	1.58	1.58	1.57
30	1.64	1.63	1.63	1.62
35	1.66	1.67	1.68	1.67
40	1.68	1.72	1.72	1.76
45	1.80	1.86	1.92	2.16
50	2.15	2.30	2.49	2.98
55	3.22	3.44	3.65	4.22
60	4.47	4.75	5.02	5.64

Wiek zabezpieczonego	Zabezpieczenie 100 zł. kapitału pośmiertnego, względnie na dożycie, jeżeli zabezpieczony dożyje wieku lat				
	50	55	60	65	70
	roczna premia zł. w. a.				
20	3.16	2.72	2.41	2.21	2.08
25	3.86	3.18	2.75	2.47	2.29
30	4.89	3.83	3.19	2.79	2.54
35	6.69	4.86	3.84	3.25	2.88
40	10.43	6.66	4.90	3.95	3.40
45	—, —	10.45	6.78	5.11	4.23
50	—, —	—, —	10.73	7.17	5.58
55	—, —	—, —	—, —	11.25	7.78
60	—, —	—, —	—, —	—, —	11.88

Tab. VIII.

Wiek osoby starszej	Wzajemne zabezpieczenie 100 zł. kapitału pośmiertnego płatnego po śmierci jednego z dwóch zabezpieczonych temu, który przy życiu pozostaje.									
	Wiek osoby młodszej									
	20	25	30	35	40	45	50	55	60	
	roczna premia złr. w. a.									
20	3.24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	3.36	3.48	—	—	—	—	—	—	—	—
30	3.48	3.58	3.85	—	—	—	—	—	—	—
35	3.69	3.78	4.03	4.23	—	—	—	—	—	—
40	4.01	4.08	4.33	4.50	4.81	—	—	—	—	—
45	4.53	4.60	4.84	4.99	5.26	5.72	—	—	—	—
50	5.34	5.40	5.66	5.78	6.02	6.44	7.10	—	—	—
55	6.46	6.51	6.80	6.89	7.10	7.48	8.10	9.05	—	—
60	7.86	7.92	8.25	8.31	8.48	8.82	9.39	10.28	11.42	—

Tab. IX.

Wiek zabezpieczonego	Zabezpieczenie 100 złr. kapitału pośmiertnego płatnego pewnej naprzód oznaczonej osobie, jeżeli ta osoba obdarowana, mająca odebrać kapitał, przeżyje osobę zabezpieczoną.									
	Wiek osoby obdarowanej, mającej odebrać kapitał									
	20	25	30	35	40	45	50	55	60	
	roczna premia złr. w. a.									
20	1.83	1.80	1.77	1.73	1.70	1.67	1.64	1.60	1.56	
25	1.99	1.95	1.91	1.87	1.83	1.79	1.75	1.72	1.67	
30	2.45	2.11	2.05	2.—	1.95	1.90	1.86	1.81	1.76	
35	2.41	2.36	2.30	2.23	2.17	2.10	2.04	1.98	1.92	
40	2.79	2.73	3.25	2.57	2.49	2.41	2.33	2.26	2.17	
45	3.38	3.31	3.23	3.13	3.03	2.93	2.83	2.73	2.62	
50	4.28	4.21	4.11	4.—	3.89	3.77	3.64	3.52	3.38	
55	5.1	5.43	5.33	5.21	5.07	4.94	4.79	4.64	4.46	
60	7.05	6.97	6.86	6.72	6.58	6.42	6.26	6.08	5.86	

Tab. XIII.

Wiek osoby starszej	Wzajemne zabezpieczenie 100 złr. renty dożywotnej płatnej od śmierci którejkolwiek z dwojga zabezpieczonych osób, pozostajej przy życiu aż do jej zgonu								
	wiek osoby młodszej								
	20	25	30	35	40	45	50	55	60
	roczna premia złr. w. a.								
20	46.41	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
25	46.86	47.10	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
30	47.51	47.15	46.93	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
35	49.62	48.55	47.45	47.58	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
40	53.76	52.—	49.96	48.86	49.62	—.—	—.—	—.—	—.—
45	61.32	58.85	55.82	53.38	52.42	53.94	—.—	—.—	—.—
50	73.89	70.70	66.64	62.75	59.88	59.02	61.28	—.—	—.—
55	91.86	87.91	82.76	77.30	72.31	68.82	67.87	70.73	—.—
60	114.85	110.10	103.83	96.69	89.40	82.99	78.50	77.21	78.87

Tab. XIV.

Wiek zabezpieczającego	Zabezpieczenie renty dożywotnej 100 złr. płatnych pewnej naprzód oznaczonej osobie, jeżeli ta osoba obdarowana, mająca rentę pobierać, przeżyje osobę zabezpieczoną								
	wiek osoby obdarowanej, mającej rentę pobierać								
	20	25	30	35	40	45	50	55	60
	roczna premia złr. w. a.								
20	25.81	24.21	22.57	20.89	19.19	17.50	15.84	14.23	12.66
25	27.89	26.—	24.03	22.03	20.04	18.10	16.24	14.49	12.83
30	30.27	28.03	25.67	23.24	20.83	18.51	16.33	14.33	12.48
35	34.15	31.52	28.67	25.68	22.68	19.78	17.08	14.63	12.43
40	40.21	37.15	33.74	30.06	26.27	22.57	19.09	15.93	13.10
45	49.82	46.27	42.21	37.70	32.93	28.14	23.57	19.38	15.51
50	64.61	60.50	55.68	50.18	44.19	38.02	31.97	26.34	21.23
55	84.96	80.21	74.50	67.81	60.33	52.43	44.48	36.90	29.91
60	110.53	105.03	98.33	90.25	80.99	70.98	60.69	50.65	41.15

4. Zabezpieczenie dzieciom kapitałów na dożycie (posagów) i rent (pensji) dożywnych.

Tab. VII.

Wiek dziecka	Zabezpieczenie dziecka 100 złr. kapitału na dożycie, (posagu) gdy dożyje wieku lat		
	18	20	24
	roczna premia złr. w. a.		
0	3.85	3.26	2.39
1	4.19	3.53	2.57
2	4.59	3.84	2.77
3	5.04	4.19	3.—
4	5.55	4.58	3.25
5	6.15	5.03	3.52
6	6.85	5.55	3.83
7	7.69	6.15	4.18
8	8.69	6.85	4.57
9	9.92	7.68	5.02
10	11.46	8.69	5.54
11	—.—	9.92	6.14
12	—.—	11.46	6.84
13	—.—	—.—	7.68
14	—.—	—.—	8.68
15	—.—	—.—	9.91
16	—.—	—.—	11.46
17	—.—	—.—	13.45
18	—.—	—.—	16.11

Tab. XI.

Wiek dziecka	Renta natychmiastowa dożywnia			
	Od wkładki jednorazowej 100 złr.		Jednorazowa wkładka dla uzyskania 100 złr. renty rocznej	
	Roczna renta w kwocie złr.	Półroczna renta w kwocie złr.	płatnej w ratach rocznych	płatnej w ratach półrocznych
10	5.01	2.47	1996.92	2023.17
11	5.02	2.47	1992.06	2018.31
12	5.04	2.48	1983.95	2010.20
13	5.07	2.50	1973.46	1999.71
14	5.10	2.51	1961.17	1987.42
15	5.13	2.53	1947.68	1973.93
16	5.17	2.55	1934.—	1960.25
17	5.21	2.57	1920.83	1947.08
18	5.24	2.58	1908.21	1934.49
19	5.27	2.60	1896.16	1922.41
20	5.31	2.61	1884.75	1911.—

Tab. XII.

Wiek dziecka	Zabezpieczenie dziecka 100 złr. rocznej renty dożywniej, której wypłata rozpoczyna się w oznaczonym terminie									
	gdy dziecko dożyje wieku lat									
	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
roczna premia złr. w. a.										
0	31.63	21.34	14.57	9.94	6.71	4.43	2.82	1.71	—,98	—,54
1	35.18	23.60	16.06	10.92	7.36	4.85	3.08	1.87	1.07	—,56
2	38.21	25.51	17.26	11.74	7.89	5.20	3.30	2.—	1.14	—,62
3	41.44	27.53	18.55	12.60	8.45	5.56	3.53	2.13	1.22	—,66
4	44.95	29.69	19.91	13.45	9.—	5.91	3.75	2.26	1.29	—,70
5	48.78	32.01	21.37	14.34	9.58	6.28	3.97	2.40	1.37	—,74
6	53.—	34.53	22.93	15.30	10.19	6.66	4.22	2.54	1.45	—,79
7	57.69	37.28	24.61	16.32	10.83	7.07	4.47	2.69	1.54	—,83
8	62.94	40.30	26.43	17.40	11.52	7.51	4.74	2.85	1.64	—,88
9	68.85	43.62	28.41	18.57	12.26	7.97	5.02	2.99	1.74	—,93
10	75.56	47.29	30.56	19.82	13.04	8.46	5.32	3.20	1.85	—,99
11	—.—	51.37	32.92	21.18	13.88	8.99	5.64	3.39	1.97	1.04
12	—.—	55.94	35.50	22.64	14.85	9.54	5.98	3.58	2.09	1.10
13	—.—	61.09	38.25	24.24	15.76	10.14	6.35	3.80	2.23	1.17
14	—.—	66.93	41.51	25.97	16.81	10.74	6.71	4.03	2.37	1.24
15	—.—	73.60	45.03	27.87	17.95	11.38	7.09	4.27	2.52	1.31
16	—.—	—.—	48.96	30.02	19.22	12.06	7.50	4.53	2.67	1.39
17	—.—	—.—	53.39	32.39	20.62	12.80	7.93	4.80	2.83	1.47
18	—.—	—.—	58.39	35.01	22.14	13.59	8.40	5.10	3.—	1.56
19	—.—	—.—	64.07	37.91	23.80	14.57	8.98	5.42	3.19	1.65
20	—.—	—.—	70.57	40.96	25.62	15.64	9.61	5.76	3.38	1.75

Tab. X.

Zabezpieczenie dziecka 100 złr. kapitału na dożycie (posagu) jeżeli dożyje pewnego naprzód oznaczonego wieku, nawet wtedy, gdyby przypadające premie z powodu wcześniejszej śmierci osoby zabezpieczonej (ojca, matki, opiekuna) do kasy Towarzystwa wpływać przestały.

W razie wcześniejszej śmierci dziecka **złożone premie przepadają na korzyść Stowarzyszonych.**

Wiek		Zabezpieczenie posagu w kwocie 100 złr. płatnego przy osiągnięciu			Wiek		Zabezpieczenie posagu w kwocie 100 złr. płatnego przy osiągnięciu			Wiek		Zabezpieczenie posagu w kwocie 100 złr. płatnego przy osiągnięciu		
dziecka	zabezpieczającego	18	20	24	dziecka	zabezpieczającego	18	20	24	dziecka	zabezpieczającego	18	20	24
		roku życia dziecka					roku życia dziecka					roku życia dziecka		
		Roczne premie w zł. ct. w. a.					Roczne premie w zł. ct. w. a.					Roczne premie w zł. ct. w. a.		
0	20	3.54	3.01	2.22	3	45	5.08	4.26	3.09	7	30	7.68	6.15	4.17
	25	3.56	3.02	2.23		50	5.24	4.41	3.23		35	7.69	6.15	4.18
	30	3.56	3.03	2.23		55	5.49	4.65	3.45		40	7.71	6.18	4.21
	35	3.57	3.04	2.24		60	5.81	4.96	3.74		45	7.79	6.26	4.30
	40	3.60	3.07	2.28	4	25	5.50	4.55	3.21		50	7.95	6.43	4.46
	45	3.67	3.15	2.35		30	5.50	4.55	3.21		55	8.24	6.70	4.70
	50	3.81	3.27	2.46		35	5.51	4.56	3.23		60	8.58	7.03	5.02
	55	4.01	3.47	2.64		40	5.54	4.59	3.27		8	30	8.70	6.86
60	4.28	3.73	2.88	45		5.62	4.67	3.35	35	8.70		6.86	4.57	
1	27	4.05	3.42	2.49		50	5.78	4.83	3.50	40		8.73	6.89	4.61
	30	4.05	3.42	2.49		55	6.05	5.08	3.72	45		8.80	6.97	4.69
	35	4.06	3.43	2.51		60	6.37	5.39	4.02	50		8.96	7.13	4.86
	40	4.09	3.47	2.55	5	25	6.12	5.01	3.50	55		9.25	7.41	5.10
	45	4.17	3.55	2.62		30	6.12	5.01	3.50	60		9.60	7.75	5.42
	50	4.32	3.69	2.75		35	6.13	5.02	3.51	9		30	9.93	7.69
	55	4.56	3.91	2.95		40	6.16	5.05	3.55		35	9.93	7.69	5.02
	60	4.85	4.21	3.22		45	6.24	5.13	3.63		40	9.96	7.73	5.05
2	25	4.48	3.76	2.71		50	6.40	5.29	3.78		45	10.03	7.80	5.14
	30	4.48	3.76	2.72		55	6.67	5.55	4.01		50	10.18	7.96	5.30
	35	4.49	3.77	2.73		60	7.—	5.87	4.32		55	10.48	8.25	5.56
	40	4.52	3.81	2.77	6	30	6.84	5.54	3.81		60	10.84	8.59	5.88
	45	4.61	3.88	2.85		35	6.84	5.55	3.83		10	30	11.48	8.69
	50	4.76	4.04	2.98		40	6.87	5.58	3.86	35		11.48	8.70	5.53
	55	5.—	4.27	3.19		45	6.95	5.66	3.95	40		11.50	8.72	5.56
	60	5.31	4.57	3.47		50	7.11	5.82	4.10	45		11.57	8.80	5.65
3	25	4.96	4.13	2.96		55	7.39	6.09	4.34	50		11.72	8.95	5.81
	30	4.96	4.13	2.96		60	7.73	6.41	4.65	55		12.02	9.25	6.08
	35	4.97	4.14	2.97		7	30	11.48	8.69	5.53		60	12.38	9.60
	40	5.—	4.18	3.01	35		11.48	8.70	5.53					
					40		11.50	8.72	5.56					
				45	11.57		8.80	5.65						
				50	11.72		8.95	5.81						

Tab. X. a.

Zabezpieczenie dziecka 100 złr. kapitału na dożycie (posagu), jeżeli dożyje pewnego naprzód oznaczonego wieku, nawet wtedy, gdyby przypadające premie z powodu wcześniejszej śmierci osoby zabezpieczonej (ojca, matki, opiekuna) do kasy Towarzystwa wpływać przestały.

W razie wcześniejszej śmierci dziecka **zostaną opłacone premie zwrócone** (bez procentu).

Wiek		Zabezpieczenie posagu w kwocie 100 złr. płatnego przy osiągnięciu			Wiek		Zabezpieczenie posagu w kwocie 100 złr. płatnego przy osiągnięciu			Wiek		Zabezpieczenie posagu w kwocie 100 złr. płatnego przy osiągnięciu		
dziecka	zabezpieczającego	18	20	24	dziecka	zabezpieczającego	18	20	24	dziecka	zabezpieczającego	18	20	24
		roku życia dziecka					roku życia dziecka					roku życia dziecka		
		Roczne premie w zł. ct. w. a.					Roczne premie w zł. ct. w. a.					Roczne premie w zł. ct. w. a.		
0	20	4.19	3.63	2.76	3	40	5.90	5.10	3.81	7	27	8.54	6.96	4.89
	25	4.23	3.66	2.78		45	6.04	5.22	4.03		30	8.58	7.—	4.92
	30	4.28	3.70	2.80		50	6.39	5.56	4.34		35	8.64	7.08	4.96
	35	4.35	3.76	2.87		55	6.85	6.01	4.83		40	8.70	7.16	5.06
	40	4.42	3.86	3.—		60	7.43	6.65	5.45		45	8.84	7.30	5.29
	45	4.54	4.01	3.18		4	24	6.29	5.29		3.87	50	9.13	7.62
	50	4.82	4.28	3.45	25		6.30	5.30	3.88		55	9.64	8.11	6.11
55	5.21	4.69	3.87	30	6.33		5.33	3.90	60	10.18	8.68	6.79		
60	5.76	5.23	4.21	35	6.38		5.38	3.94	8	28	9.57	7.68	5.31	
1	21	4.74	4.07	3.07	40	6.47	5.49	4.08		30	9.60	7.72	5.33	
	25	4.78	4.10	3.09	45	6.59	5.65	4.31		35	9.64	7.78	5.38	
	30	4.82	4.14	3.12	50	6.94	5.99	4.63		40	9.70	7.88	5.46	
	35	4.88	4.20	3.18	55	7.42	6.45	5.05		45	9.84	8.02	5.69	
	40	4.95	4.30	3.31	60	7.99	7.08	5.77		50	10.14	8.33	6.05	
	45	5.10	4.47	3.52	5	25	6.93	5.78		4.18	55	10.66	8.83	6.53
	50	5.42	4.78	3.81		30	6.96	5.80	4.23	60	11.20	9.38	7.18	
55	5.87	5.22	4.28	35		7.—	5.84	4.30	9	29	10.83	8.54	5.78	
60	6.45	5.84	4.81	40		7.08	5.89	4.37		30	10.84	8.55	5.79	
2	22	5.21	4.44	3.32		45	7.22	6.12		4.61	35	10.87	8.60	5.84
	25	5.25	4.48	3.34		50	7.57	6.47		4.94	40	10.98	8.70	5.92
	30	5.28	4.53	3.37		55	8.06	6.94		5.42	45	11.12	8.82	6.14
	35	5.32	4.60	3.43	60	8.61	7.55	6.09		50	11.37	9.16	6.51	
	40	5.38	4.68	3.55	6	26	7.57	6.33		4.52	55	11.89	9.67	6.99
	45	5.55	4.83	3.77		30	7.65	6.36	4.55	60	12.43	10.22	7.45	
	50	5.89	5.16	4.07		35	7.74	6.41	4.60	10	30	12.40	9.56	6.31
55	6.33	5.60	4.56	40		7.84	6.50	4.70	35		12.48	9.60	6.34	
60	6.93	6.24	5.13	45		7.98	6.65	4.93	40		12.56	9.68	6.43	
3	23	5.72	4.84	3.59		50	8.29	7.01	5.28		45	12.68	9.80	6.65
	25	5.75	4.91	3.60		55	8.79	7.49	5.74		50	12.90	10.15	7.04
	30	5.78	4.94	3.63	60	9.39	8.07	6.43	55		13.41	10.67	7.51	
	35	5.82	5.—	3.70	6	26	7.57	6.33	4.52		60	13.96	11.21	8.11
	3	25	5.75	4.91		3.60	30	7.65	6.36	4.55	30	12.40	9.56	6.31
30		5.78	4.94	3.63		35	7.74	6.41	4.60	35	12.48	9.60	6.34	
35		5.82	5.—	3.70		40	7.84	6.50	4.70	40	12.56	9.68	6.43	
3		23	5.72	4.84		3.59	45	7.98	6.65	4.93	45	12.68	9.80	6.65
		25	5.75	4.91	3.60	50	8.29	7.01	5.28	50	12.90	10.15	7.04	
	30	5.78	4.94	3.63	55	8.79	7.49	5.74	55	13.41	10.67	7.51		
	35	5.82	5.—	3.70	60	9.39	8.07	6.43	60	13.96	11.21	8.11		
	3	23	5.72	4.84	3.59	6	26	7.57	6.33	4.52	10	30	12.40	9.56
25		5.75	4.91	3.60	30		7.65	6.36	4.55	35		12.48	9.60	6.34
30		5.78	4.94	3.63	35		7.74	6.41	4.60	40		12.56	9.68	6.43
35		5.82	5.—	3.70	40		7.84	6.50	4.70	45		12.68	9.80	6.65
3		23	5.72	4.84	3.59		45	7.98	6.65	4.93		50	12.90	10.15
	25	5.75	4.91	3.60	50	8.29	7.01	5.28	55	13.41	10.67	7.51		
	30	5.78	4.94	3.63	55	8.79	7.49	5.74	60	13.96	11.21	8.11		
	35	5.82	5.—	3.70	60	9.39	8.07	6.43	10	30	12.40	9.56	6.31	
	3	23	5.72	4.84	3.59	6	26	7.57		6.33	4.52	35	12.48	9.60
25		5.75	4.91	3.60	30		7.65	6.36		4.55	40	12.56	9.68	6.43
30		5.78	4.94	3.63	35		7.74	6.41		4.60	45	12.68	9.80	6.65
35		5.82	5.—	3.70	40		7.84	6.50		4.70	50	12.90	10.15	7.04
3		23	5.72	4.84	3.59		45	7.98	6.65	4.93	55	13.41	10.67	7.51
	25	5.75	4.91	3.60	50	8.29	7.01	5.28	60	13.96	11.21	8.11		
	30	5.78	4.94	3.63	55	8.79	7.49	5.74	10	30	12.40	9.56	6.31	
	35	5.82	5.—	3.70	60	9.39	8.07	6.43		35	12.48	9.60	6.34	
	3	23	5.72	4.84	3.59	6	26	7.57		6.33	4.52	40	12.56	9.68
25		5.75	4.91	3.60	30		7.65	6.36		4.55	45	12.68	9.80	6.65
30		5.78	4.94	3.63	35		7.74	6.41		4.60	50	12.90	10.15	7.04
35		5.82	5.—	3.70	40		7.84	6.50	4.70	55	13.41	10.67	7.51	
3		23	5.72	4.84	3.59		45	7.98	6.65	4.93	60	13.96	11.21	8.11
	25	5.75	4.91	3.60	50	8.29	7.01	5.28	10	30	12.40	9.56	6.31	
	30	5.78	4.94	3.63	55	8.79	7.49	5.74		35	12.48	9.60	6.34	
	35	5.82	5.—	3.70	60	9.39	8.07	6.43		40	12.56	9.68	6.43	
	3	23	5.72	4.84	3.59	6	26	7.57		6.33	4.52	45	12.68	9.80
25		5.75	4.91	3.60	30		7.65	6.36		4.55	50	12.90	10.15	7.04
30		5.78	4.94	3.63	35		7.74	6.41	4.60	55	13.41	10.67	7.51	
35		5.82	5.—	3.70	40		7.84	6.50	4.70	60	13.96	11.21	8.11	
3		23	5.72	4.84	3.59		45	7.98	6.65	4.93	10	30	12.40	9.56
	25	5.75	4.91	3.60	50	8.29	7.01	5.28	35	12.48		9.60	6.34	
	30	5.78	4.94	3.63	55	8.79	7.49	5.74	40	12.56		9.68	6.43	
	35	5.82	5.—	3.70	60	9.39	8.07	6.43	45	12.68		9.80	6.65	
	3	23	5.72	4.84	3.59	6	26	7.57	6.33	4.52		50	12.90	10.15
25		5.75	4.91	3.60	30		7.65	6.36	4.55	55	13.41	10.67	7.51	
30		5.78	4.94	3.63	35		7.74	6.41	4.60	60	13.96	11.21	8.11	
35		5.82	5.—	3.70	40		7.84	6.50	4.70	10	30	12.40	9.56	6.31
3		23	5.72	4.84	3.59		45	7.98	6.65		4.93	35	12.48	9.60
	25	5.75	4.91	3.60	50	8.29	7.01	5.28	40		12.56	9.68	6.43	
	30	5.78	4.94	3.63	55	8.79	7.49	5.74	45		12.68	9.80	6.65	
	35	5.82	5.—	3.70	60	9.39	8.07	6.43	50		12.90	10.15	7.04	
	3	23	5.72	4.84	3.59	6	26	7.57	6.33	4.52	55	13.41	10.67	7.51
25		5.75	4.91	3.60	30		7.65	6.36	4.55	60	13.96	11.21	8.11	
30		5.78	4.94	3.63	35		7.74	6.41	4.60	10	30	12.40	9.56	6.31
35		5.82	5.—	3.70	40		7.84	6.50	4.70		35	12.48	9.60	6.34
3		23	5.72	4.84	3.59		45	7.98	6.65		4.93	40	12.56	9.68
	25	5.75	4.91	3.60	50	8.29	7.01	5.28	45		12.68	9.80	6.65	
	30	5.78	4.94	3.63	55	8.79	7.49	5.74	50		12.90	10.15	7.04	
	35	5.82	5.—	3.70	60	9.39	8.07	6.43	55	13.41	10.67	7.51		
	3	23	5.72	4.84	3.59	6	26	7.57	6.33	4.52	60	13.96	11.21	8.11
25		5.75	4.91	3.60	30		7.65	6.36	4.55	10	30	12.40	9.56	6.31
30		5.78	4.94	3.63	35		7.74	6.41	4.60		35	12.48	9.60	6.34
35		5.82	5.—	3.70	40		7.84	6.50	4.70		40	12.56	9.68	6.43
3		23	5.72	4.84	3.59		45	7.98	6.65		4.93	45	12.68	9.80
	25	5.75	4.91	3.60	50	8.29	7.01	5.28	50		12.90	10.15	7.04	
	30	5.78	4.94	3.63	55	8.79								

4 1/2 %										5 %										6 %									
-50	-	-	0 ₁	0 ₆	1 ₁	2 ₂	-	-	-50	-	0 ₂	0 ₆	1 ₃	-	-	-	-	-	-50	-	C ₂	C ₆	0 ₇	1 ₅	-	3			
1	0 ₅	0 ₄	0 ₅	1 ₁	2 ₄	4 ₅	1	1	1	0 ₄	1 ₂	2 ₅	3	5	10	15	20	25	2	1	-	-	1 ₅	3	6	6			
2	0 ₄	0 ₄	1 ₁	2 ₂	4 ₅	9	2	3	2	0 ₄	1 ₂	2 ₅	3	5	10	15	20	25	3	3	-	-	3	6	12	12			
3	0 ₄	0 ₄	1 ₁	2 ₂	4 ₅	9	3	4	3	1 ₂	2 ₅	3	5	10	15	20	25	30	4	4	-	-	4 ₅	9	18	18			
4	1 ₁	1 ₁	3 ₃	4 ₅	9	16	4	5	4	1 ₂	2 ₅	3	5	10	15	20	25	30	5	5	-	-	6	12	24	24			
5	1 ₁	1 ₁	3 ₃	4 ₅	9	16	5	6	5	1 ₂	2 ₅	3	5	10	15	20	25	30	6	6	-	-	6	12	30	30			
6	1 ₁	1 ₁	3 ₃	4 ₅	9	16	6	7	6	2 ₅	6 ₂	12 ₆	15	20	25	30	35	40	7	7	-	-	7 ₅	15	36	36			
7	2 ₂	2 ₂	6 ₇	11 ₃	13 ₅	27	7	8	7	2 ₅	7 ₆	15	20	25	30	35	40	45	8	8	-	-	10 ₅	21	42	42			
8	2 ₂	2 ₂	6 ₇	11 ₃	13 ₅	27	8	9	8	3 ₅	8 ₇	17 ₅	20	25	30	35	40	45	9	9	-	-	10 ₅	18	36	36			
9	3 ₃	3 ₃	9	10 ₁	20 ₂	40	9	10	9	0 ₁	3 ₅	10	20	25	30	35	40	45	10	10	-	-	12 ₆	27	54	54			
10	3 ₃	3 ₃	9	10 ₁	20 ₂	40	10	11	10	0 ₁	3 ₅	11 ₃	20	25	30	35	40	45	11	11	-	-	13 ₅	30	60	60			
20	0 ₂	0 ₂	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	20	20	20	0 ₁	4 ₁	12 ₆	25	30	35	40	45	50	20	20	-	-	15	30	60	60			
30	0 ₂	0 ₂	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	30	30	30	0 ₂	8 ₃	37 ₅	50	50	50	50	50	50	30	30	-	-	15	30	60	60			
40	0 ₂	0 ₂	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	40	40	40	0 ₂	10 ₆	50	50	50	50	50	50	50	40	40	-	-	15	30	60	60			
50	0 ₂	0 ₂	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	50	50	50	0 ₂	10 ₆	50	50	50	50	50	50	50	50	50	-	-	15	30	60	60			
60	0 ₂	0 ₂	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	60	60	60	0 ₂	10 ₆	50	50	50	50	50	50	50	60	60	-	-	15	30	60	60			
70	0 ₂	0 ₂	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	70	70	70	0 ₂	10 ₆	50	50	50	50	50	50	50	70	70	-	-	15	30	60	60			
80	1 ₁	1 ₁	30	90	180	360	80	80	80	1 ₁	33 ₁	1	2	3	4	5	6	7	80	80	-	-	15	30	60	60			
90	1 ₁	1 ₁	30	90	180	360	90	90	90	1 ₁	33 ₁	1	2	3	4	5	6	7	90	90	-	-	15	30	60	60			
100	1 ₁	1 ₁	30	90	180	360	100	100	100	1 ₁	33 ₁	1	2	3	4	5	6	7	100	100	-	-	15	30	60	60			
200	2 ₅	2 ₅	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	200	200	200	2 ₅	41 ₆	1	2	3	4	5	6	7	200	200	-	-	15	30	60	60			
300	2 ₅	2 ₅	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	300	300	300	2 ₅	41 ₆	1	2	3	4	5	6	7	300	300	-	-	15	30	60	60			
400	2 ₅	2 ₅	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	400	400	400	2 ₅	41 ₆	1	2	3	4	5	6	7	400	400	-	-	15	30	60	60			
500	2 ₅	2 ₅	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	500	500	500	2 ₅	41 ₆	1	2	3	4	5	6	7	500	500	-	-	15	30	60	60			
600	2 ₅	2 ₅	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	600	600	600	2 ₅	41 ₆	1	2	3	4	5	6	7	600	600	-	-	15	30	60	60			
700	2 ₅	2 ₅	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	700	700	700	2 ₅	41 ₆	1	2	3	4	5	6	7	700	700	-	-	15	30	60	60			
800	2 ₅	2 ₅	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	800	800	800	2 ₅	41 ₆	1	2	3	4	5	6	7	800	800	-	-	15	30	60	60			
900	2 ₅	2 ₅	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	900	900	900	2 ₅	41 ₆	1	2	3	4	5	6	7	900	900	-	-	15	30	60	60			
1000	2 ₅	2 ₅	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	1000	1000	1000	2 ₅	41 ₆	1	2	3	4	5	6	7	1000	1000	-	-	15	30	60	60			
2000	2 ₅	2 ₅	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	2000	2000	2000	2 ₅	41 ₆	1	2	3	4	5	6	7	2000	2000	-	-	15	30	60	60			
5000	2 ₅	2 ₅	7 ₅	11 ₃	22 ₅	45	5000	5000	5000	2 ₅	41 ₆	1	2	3	4	5	6	7	5000	5000	-	-	15	30	60	60			

TARYFA i ROZKŁAD JAZDY KOLEI KONNEJ (Tramway) we LWOWIE.

Za przejazd jednej sekcji I-szą klasą 4 cnt., za przejazd jednej sekcji II-gą klasą 3 cnt.

SEKCYE:

1) Dworzec Karola - Ludwika	Ulica Leona Sapichy (Nowy Świat)	Koszary Ferdynanda
2) Koszary Ferdynanda	kościół św. Anny	Plac Gołuchowskich
3) Plac Gołuchowski	Kasa oszczędności	Plac Cłowy
	Pl. Krakowski	Podzamecze
4) Podzamcze	ulica Zborowskich	Rogatka Żółkiewska

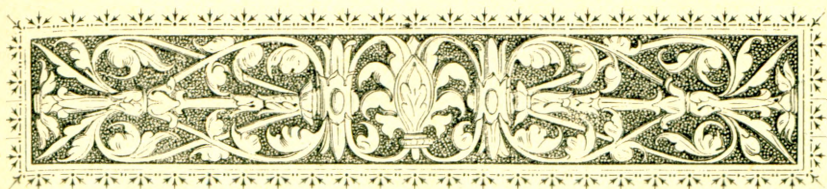
PRZESTANKI:

SEKCYE:

Za jazdę pod górę w sekcji I, wsiadając koło koszar Ferdynanda lub wyżej płaci się 6 a względnie 8 cnt.

Przejeżdżając część sekcji, opłaca się należytość za całą sekcję.

P przedmiotów ulegających opłacie akcyzowej, przed uiszczeniem takowej nie należy brać z sobą do wagonu.

Banki krajowe.

Bank krajowy

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Komisarz bankowy: Edward Jędrzejowicz, członek Wydziału krajowego; **Zastępcy:** Dr. Damian Sawczak, członek Wydziału krajowego, Dr. Józef Ekielski, rada Wydziału krajowego.

Rada Nadzorcza: Hipolit Bochdan (prezes), August Gorayski (wiceprezes), Adam Jędrzejowicz, Henryk Kieszkowski, Karol Kiselka, Józef hr. Meciński, Dr. Gustaw Romer, Karol hr. Scipio, Dr. Klemens Żywicki; **Zastępcy:** Adolf hr. Brunicki, Dr. Władysław Kraiński, Dr. Stanisław Krzyżanowski, Karol Schayer.

Dyrekcya: Dr. Alfred Zgórski, Dr. Wacław Domaszewski. Jedna posada nie zajęta.

Prokurzyści: Bogusław de Berier Longchamps, Julian Horoszkiewicz, Michał Majewski, Andrzej Romaszkan.

Firme, w polskim, niemieckim i francuskim języku protokołowana, podpisuje dwóch dyrektorów lub jeden dyrektor i prokurzysta.

Zastępstwa: Biecz, Bóbrka, Bochnia, Borszczów, Brzesko, Brzeżany, Cieszanów, Dąbrowa, Delatyn, Dobromil, Drohobycz, Gliniany, Jarosław, Jasło, Jaworów, Kamionka strumiłowa, Kołomyja, Kraków, Krosno, Lwów (powiat), Łańcut, Limanowa, Maków, Mielec, Mościska, Myślenice, Nowy Sącz, Nadwórna, Oświęcim, Podhajce, Przemyśl, Przemyślany, Radziechów, Rohatyn, Ropczyce, Rzeszów, Rudki, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnobrzeg, Tarnopol, Tarnów, Tlumacz, Trembowla, Wadowice, Wieliczka, Zaleszczyki, Zbaraż, Złoczów, Żółkiew. Dalsze Zastępstwa są w organizacji tak, że z czasem ustanowi Bank dla poszczególnych 74 powiatów swe pomocnicze i wykonawcze organa. Zastępstwo spełniają dobrze akredytowane instytucje miejscowe, jak powiatowe, zaliczkowe i kredytowe Towarzystwa, lub Kasy oszczędności i przy każdym urzęduje komisarz bankowy i jego zastępca. Zastępstwa stoją pod nadzorem Reprezentacyi powiatowej.

Bank krajowy składa się z trzech oddziałów: hipotecznego, komunalnego i bankowego.

A. Oddział hipoteczny uprawia interes pożyczkowy hipoteczny, wydaje listy zastawne w 5-ciu seryach (I. do V.) w sztukach po zł. 50, 100, 500, 1000 i 5000 zł. w. a. opatrzonych dwoma półrocznymi, każdego roku dnia 30 czerwca i 31 grudnia, płatnymi kuponami przedstawiającymi $4\frac{1}{2}\%$ odsetki, płatne w dwóch równych ratach z dołu.

Za wypłatę odsetek i kapitału poręcza posiadaczom listów zastawnych w pierwszym rzędzie Bank swemi wierzytelnościami hipotecznymi i innym majątkiem, następnie galicyjski fundusz krajowy po myśli postanowienia Wysokiego Sejmu z 21 października 1881 (§. 25 statutow.)

Kupony zadawniają się po upływie lat trzech, wylosowane listy zastawne po upływie lat trzydziestu (§. 22 statutow.)

Listy zastawne Banku krajowego mogą być użyte jako kapitały zakładowe i fundacyjne instytucyj stojących pod nadzorem publicznym niemniej jako kapitały pupilarne, fideikomisowe i depozytowe, wreszcie po kursie giełdowym jako kaucyje służbowe i umowne (§ 35 stat.)

Kurs listów zastawnych z końcem r.1891: $98\frac{50}{100}\%$ — 99%
Miejsca płatności dla zapadłych kuponów i wylosowanych sztuk: we Lwowie kasa Banku krajowego, we Wiedniu c. k. uprz. austriacki Bank dla krajów koronnych i w Pradze Zivnostenska Banka pro Cechy a Moravu (i filiach tejez instytucyi w Bernie i Pilźnie); prócz tego u wszystkich zastępstw Banku w Galicyi.

Pożyczki na dobra ziemskie udziela się na przeciąg czasu najdłuższy lat 51, zresztą na lat $37\frac{1}{2}$, $30\frac{1}{2}$, 23, $18\frac{1}{2}$, $15\frac{1}{2}$, $13\frac{1}{2}$, na domy na lat $30\frac{1}{2}$, 23, $18\frac{1}{2}$, $15\frac{1}{2}$ i $13\frac{1}{2}$ zwrotne w półrocznych każdego roku dnia 30 czerwca i 31 grudnia z góry płatnych ratach. Pożyczki na grunta włościańskie udziela się na lat 23, $18\frac{1}{2}$, $15\frac{1}{2}$ i $13\frac{1}{2}$, zwrotne w ratach półrocznych o różnych terminach, według wskazówek Wydziałów powiatowych.

Pożyczki te bywają bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem instytucyj miejscowych udzielane. Pożyczki udzielone na podstawie osobnego oszacowania, wymagają zezwolenia Rady nadzorczej, skoro takowe przy dobrach ziemskich kwotę 50.000 zł., zaś przy domach kwotę 25.000 przekraczają. (§. 7 stat.)

W myśl ustawy z 21 czerwca 1882 (Dz. p. P. N. 8) jest Bank uprawnionym żądać egzekucyi politycznej, celem ściągnięcia zapadłych odsetek i rat półrocznych.

B. Oddział komunalny wydaje obligi komunalne na podstawie i do wysokości pożyczek udzielanych gminom i powiatom (§. 41 statutu) a II. emisya tych obligacyi obejmująca 5 milionów w 5% sztukach po zł. 100, 500, 1000, i 5000 została unormowaną postanowieniami Wydziału krajowego z dnia 8 marca 1890.

Emisya I. 5% komunalnych obligacyi została w roku 1889 zamkniętą, zaś emisya II. w ciągu roku 1890 w obieg puszczoną. Do ściągnięcia obligacyi komunalnych I. emisyi ustanowiony jest termin 30 czerwca 1909 jako termin nieprzekraczalny.

Obbligacye komunalne są opatrzone półrocznymi na dniu 1 kwietnia i 1 października każdego roku płatnymi kuponami. Za wypłatę procentów i kapitału poręcza Bank posiadaczom obligacyi komunalnych, przedewszystkiem szczegółowo dla tych obligacyi utworzonym funduszem rezerwowym, następnie swoimi aktywami, a o ileby te fundusze na pokrycie zobowiązań płynących z tej emisji nie wystarczały, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju w myśl postanowien Sejmu z 21 października 1884 i 21 października 1889 (§. 3 B. al. 3 i § 37 al. c. stat.)

Pożyczki komunalne mogą być udzielane tylko za uchwałą Rady Nadzorczej, powziętą na wniosek Dyrekeji a zatwierdzoną przez Wydział Krajowy.

Kupony i obligacye komunalne zadawniają się podobnie jak kupony i listy zastawne krajowe w 3, względnie w 30 latach.

Kurs obligacyi komunalnych z końcem r. 1890: 101—101 $\frac{1}{2}$ %

C. Oddział bankowy obejmuje następujące interesa:

a) nabywanie wierzytelności i ściąganie tychże na własny i obcy rachunek, umawianie się z dłużnikami i wierzycielami o ich spłatę w ratach;

b) kupno i sprzedaż własnych listów zastawnych, obligacyi komunalnych i obligacyi krajowych;

c) eskontowanie wylosowanych własnych listów zastawnych, obligacyi komunalnych, oraz kuponów od tych listów i obligacyi;

d) udzielanie zaliczek na własne listy zastawne, obligacye komunalne, urzędownie na giełdzie notowane listy zastawne innych w kraju istniejących zakładów hipotecznych, na obligacye krajowe i w ogóle na papiery wartościowe, w których kapitały pupilarne lokowane być mogą;

e) eskontowanie weksli, w szczególności weksli przedkładanych przez kasy oszczędności, powiatowe i gminne kasy pożyczkowe, stowarzyszenia zaliczkowe i inne oparte na ustawie z 9 kwietnia 1873 D. u. p. N. 70 jak również przez kółka kredytowe, tudzież reeskontowanie weksli;

f) udzielanie pożyczek gminom i powiatom, kasom pożyczkowym gminnym i powiatowym stowarzyszeniom zaliczkowym (jak pod e) na skrypta dłużne;

g) udzielanie zaliczek na plody rolnicze, górnicze i przemysłowe na podstawie listów składowych (warrantów) wystawionych przez zarządy składów publicznych, oraz udzielanie pożyczek na zastawy;

h) przyjmowanie gotówki na wkładki oszczędności, asygnaty kasowe i na rachunek bieżący. Przy wkładkach oszczędności, najmniejsza wkładka może wynosić 5 zł. a. w. Wkładki z odsetkami do wysokości jednego miliona zł. w. a., posiadają gwarancyą funduszu krajowego. Asygnaty nie mogą na mniejsze od 100 zł. kwoty opiewać, a suma wydanych asygnat nie może przekraczać kwoty 1,000.000 zł. w. a.

i) przyjmowanie depozytów;

k) prowadzenie towarowego interesu komisowego;

l) pośredniczenie w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych oraz udzielanie im pożyczek;

m) udzielanie pożyczek na przedsiębiorstwa melioracyjne, ułatwianie na drodze kredytu tworzeniu się spółek melioracyjnych, a względnie wykonywanie robót melioracyjnych na rachunek osób trzecich.

Bank krajowy wyposażony z funduszków krajowych kapitałem zakładowym w kwocie jednego miliona podlega zwierzchnictwu Wydziału Krajowego, któremu Dyrekcya Banku z końcem każdego roku przedstawia zamknięcia rachunkowe, bilans i inwentarz, opatrzone sprawozdaniem Rady Nadzorczej dla udzielenia absolutoryum, — celem przedłożenia onychże na najbliższej sesyi sejmowej.

Nadwyżka dochodów obliczona w myśl postanowień prawa handlowego obracaną będzie zgodnie z § 62 stat.: a) w $\frac{4}{10}$ na pomnożenie zakładowego majątku Banku, dopóki ten majątek nie osiągnie wysokości 2,200.000 zł. w. a.; b) w $\frac{3}{10}$ na utworzenie funduszu rezerwowego; c) w $\frac{2}{10}$ na utworzenie specjalnej rezerwy dla listów zastawnych; d) w $\frac{1}{10}$ na utworzenie specjalnej rezerwy dla obligacyi komunalnych II. i następnych emisyi.

Skoro kapitał zakładowy Banku dojdzie do wyżej wspomnianej kwoty 2,200.000 zł. a. w. nadwyżka coroczna przychodów Banku krajowego, o ile nie będzie potrzebną na utrzymanie w powyższej wysokości kapitału zakładowego, oddaną będzie do dyspozycyi Sejmowi krajowemu.

Rok obrotowy 1891. W ciągu roku 1891 umieścił Bank 3,330,600 swoich emisyi z zyskiem 18,919.37 zł. w. a.; zajmował się w dalszym ciągu dewinkulacją 4% obligacyi gal. funduszu propinacyjnego na rachunek syndykatu, utworzył syndykat w kraju dla objęcia emitowanych na mocy uchwały Sejmowej 4% obligacyi pożyczki krajowej z r. 1891 w sumie $1\frac{1}{2}$ miliona zł. w. a. i wysprzedał te obligacje; pod koniec roku zawiązał łącznie z kraj. funduszem przemysłowym, Gal. Bankiem Kredytowym i gronem najważniejszych obywateli w kraju: Galicyjskie Akcyjne Towarzystwo handlowe.

W roku 1891 wpłynęło 875 podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę 6,781.650 zł. a. w., wydano promes 722 na kwotę 4,989.450 zł. w. a. Wyplacono 517 pożyczek w kwocie 2,858.350 zł. co łącznie z pożyczkami w poprzednich latach wyplaconymi czyni 3250 pożyczek w ogólnej sumie 22,675.250 zł. a. w.

W oddziale komunalnym udzielił Bank w r. 1891: 43 pożyczek w obligacyach komunalnych w ogólnej sumie 648.600 zł., co łącznie z pożyczkami w poprzednich latach wyplaconymi czyni 190 pożyczek w ogólnej sumie w. a. zł. 2,394.100.

Całkowity obrót z wszystkich operacyi Banku w r. 1891 wynosi sumę 293,361.397 zł. 98 ct.

Obrót kasowy wynosił 74,519.237 zł. 93 ct.

Eskontowano 10,681 weksli na sumę 8,661.498 zł. 47 ct.

Czysty zysk w r. 1891 wynosił 101.650 zł. 49 ct.

Obecny majątek Banku w kapitale zakładowym i rezerwach wynosi 1,657.180 zł. 20. ct.

Stracając kwotę 27.348 — będącą własnością dłużników komunalnych, wynosi zwiększenie majątku Banku po nad pierwotną jednomilionową dotacyę krajową kwotę 629.832 zł. 20 ct. uzbierana przez Bank w ciągu 8-miu lat swego istnienia.

Bilans Banku z 31 grudnia 1891.

Stan czynny.

Stan bierny.

<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>Kasa</td><td style="text-align: right;">206.842.90</td></tr> <tr><td>Efeka fund. rezerw.</td><td style="text-align: right;">263.956.38</td></tr> <tr><td>„ „ emeryt.</td><td style="text-align: right;">20.015.92</td></tr> <tr><td>„ własne eskont. i w kom.</td><td style="text-align: right;">1.539.469.86</td></tr> <tr><td>Pożyczki 4½% list. zast.</td><td style="text-align: right;">19.513.570.91</td></tr> <tr><td>„ w oblig. kom. I. II. Ems.</td><td style="text-align: right;">1.532.870.71</td></tr> <tr><td>Weksle i warranty</td><td style="text-align: right;">2.981.079.37</td></tr> <tr><td>Zaliczki na zastaw efektów</td><td style="text-align: right;">81.179.—</td></tr> <tr><td>Rachun. bież. pokryty efekt.</td><td style="text-align: right;">517.457.74</td></tr> <tr><td>Dłużnicy w rach. bież.</td><td style="text-align: right;">2.126.789.49</td></tr> <tr><td>Ruchomości</td><td style="text-align: right;">7.896.65</td></tr> <tr><td>Różne rachunki z oddz. hip.</td><td style="text-align: right;">138.925.11</td></tr> <tr><td>„ „ „ kom.</td><td style="text-align: right;">21.834.72</td></tr> <tr><td>„ „ „ bank.</td><td style="text-align: right;">455.422.94</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">Razem</td><td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">29.407.311.70</td></tr> </table>	Kasa	206.842.90	Efeka fund. rezerw.	263.956.38	„ „ emeryt.	20.015.92	„ własne eskont. i w kom.	1.539.469.86	Pożyczki 4½% list. zast.	19.513.570.91	„ w oblig. kom. I. II. Ems.	1.532.870.71	Weksle i warranty	2.981.079.37	Zaliczki na zastaw efektów	81.179.—	Rachun. bież. pokryty efekt.	517.457.74	Dłużnicy w rach. bież.	2.126.789.49	Ruchomości	7.896.65	Różne rachunki z oddz. hip.	138.925.11	„ „ „ kom.	21.834.72	„ „ „ bank.	455.422.94	Razem	29.407.311.70	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>Kapitał zakładowy z zyskiem r. 1891</td><td style="text-align: right;">1.198.520.62</td></tr> <tr><td>Rezerwy</td><td style="text-align: right;">458.659.58</td></tr> <tr><td>Fundusz emerytalny</td><td style="text-align: right;">20.015.92</td></tr> <tr><td>Emisyje Banku</td><td style="text-align: right;">20.934.000.—</td></tr> <tr><td>Wyłos. efekta włas. emis.</td><td style="text-align: right;">259.350.—</td></tr> <tr><td>Kupony w obiegu</td><td style="text-align: right;">285.768.81</td></tr> <tr><td>Obce kapitały</td><td style="text-align: right;">5.020.490.79</td></tr> <tr><td>Lokacyje Zastępstw</td><td style="text-align: right;">100.513.51</td></tr> <tr><td>Żyro obligo</td><td style="text-align: right;">482.555.96</td></tr> <tr><td>Różne rachunki</td><td style="text-align: right;">512.063.82</td></tr> <tr><td>Procenta przenośne</td><td style="text-align: right;">135.372.69</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">Razem</td><td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">29.407.311.70</td></tr> </table>	Kapitał zakładowy z zyskiem r. 1891	1.198.520.62	Rezerwy	458.659.58	Fundusz emerytalny	20.015.92	Emisyje Banku	20.934.000.—	Wyłos. efekta włas. emis.	259.350.—	Kupony w obiegu	285.768.81	Obce kapitały	5.020.490.79	Lokacyje Zastępstw	100.513.51	Żyro obligo	482.555.96	Różne rachunki	512.063.82	Procenta przenośne	135.372.69	Razem	29.407.311.70
Kasa	206.842.90																																																						
Efeka fund. rezerw.	263.956.38																																																						
„ „ emeryt.	20.015.92																																																						
„ własne eskont. i w kom.	1.539.469.86																																																						
Pożyczki 4½% list. zast.	19.513.570.91																																																						
„ w oblig. kom. I. II. Ems.	1.532.870.71																																																						
Weksle i warranty	2.981.079.37																																																						
Zaliczki na zastaw efektów	81.179.—																																																						
Rachun. bież. pokryty efekt.	517.457.74																																																						
Dłużnicy w rach. bież.	2.126.789.49																																																						
Ruchomości	7.896.65																																																						
Różne rachunki z oddz. hip.	138.925.11																																																						
„ „ „ kom.	21.834.72																																																						
„ „ „ bank.	455.422.94																																																						
Razem	29.407.311.70																																																						
Kapitał zakładowy z zyskiem r. 1891	1.198.520.62																																																						
Rezerwy	458.659.58																																																						
Fundusz emerytalny	20.015.92																																																						
Emisyje Banku	20.934.000.—																																																						
Wyłos. efekta włas. emis.	259.350.—																																																						
Kupony w obiegu	285.768.81																																																						
Obce kapitały	5.020.490.79																																																						
Lokacyje Zastępstw	100.513.51																																																						
Żyro obligo	482.555.96																																																						
Różne rachunki	512.063.82																																																						
Procenta przenośne	135.372.69																																																						
Razem	29.407.311.70																																																						

Depozyta obce: 6,737.950 zł. 08 ct.

Czysty zysk przydzielony do kapitału zakładowego i rezerw: 101.650.49

C. k. uprz. galic. akcyjny Bank hipoteczny we Lwowie.

C. k. uprzyw. galic. akcyjny Bank hipoteczny został otwarty dnia 15. lipca 1867 roku na mocy statutów przez Najjaśn. Pana dnia 12. stycznia 1867 roku zatwierdzonych.

Kapitał zakładowy wynosi 3,000,000 zł. w. a., potrzebny jest na 15.000 akcyj po zhr. 200 w. a. od końca lipca 1873 roku pełno wpłaconych.

Dwuziesty drugi bilans sporządzony z dniem 31. grudnia 1891 roku wykazuje 471.196 zł. 91 ct. w. a. czystego dochodu, czyli nad 157⁶/₁₀₀ kapitału akcyjnego.

Zakład działa także przez filie, mianowicie utworzoną w roku 1868 filię w Krakowie i w roku 1869 filię w Czerniowiecach i Tarnopolu.

Galicyski akcyjny Bank hipoteczny zajmuje się udzielaniem pożyczek hipotecznych, w 4½% listach hipotecznych i w 5% listach hipotecznych premiowanych, wypłacalnych w razie wylosowania po 110 zł. za każde 100 zł. (dalsza emisya 5% listów hipotecznych [bez premii] została zastanowioną) nabywaniem wierzytelności hipotekowanych, tudzież wszelkimi interesami bankowymi, wekslarskimi, zaliczkowymi, niemniej wydawaniem asygnacyj kasowych i udzielaniem zaliczek na produkta gospodarskie.

Działalność jego rozciąga się na cały obszar Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, na Księstwo Szląskie i Bukowińskie, oraz Margrabstwo Morawskie. Ma prawo zakładać filie i ustanawiać ajeneyę w innych miastach krajów, na które się rozciąga jego działalność, a oprócz tego ajeneyę we Wiedniu.

Z Bankiem hipotecznym połączona jest kasa zaliczkowa, która za poręczeniem lub na zastawy udziela pożyczki od 5 do 1000 zł. w. a. za spłatą kapitału w ratach tygodniowych, miesięcznych lub kwartalnych.

Każdy $4\frac{1}{2}\%$ list hipoteczny musi być wylosowany w przeciągu 50 lat, zaś każdy 5% list hipoteczny, jakoteż 5% premiowany list hipoteczny w przeciągu 40 lat od daty wystawienia. Kupony $4\frac{1}{2}\%$ listów hipotecznych płatne są dnia 1. maja i 1. listopada każdego roku.

Kupony 5% premiowanych listów hipotecznych płatne są dnia 1. marca i 1. września, zaś kupony 5% listów hipotecznych dnia 1. maja i 1. listopada każdego roku.

Kupony listów hipotecznych wolne są od podatków.

Kupony listów hipotecznych w przeciągu 6 lat po terminie do wypłaty nieprzedstawiane, ulegają przedawaniu.

Rada nadzorcza: Prezydent. Siemieński-Lewicki Wilhelm, hr., j. w.

Wiceprezydent. Czajkowski Jan, dr. pr., j. w.

Komisarz rządowy. Kleeberg Juliusz, dr. pr., j. w.

Zastępca komisarza rządowego. Klusik Tadeusz, j. w.

Członkowie rady nadzorczej. Chamiec-Jaxa Antoni, j. w. Horowitz Samuel. Niezabitowski Włodzimierz, wł. d. Roiński Emanuel, dr. pr. Smolka Franciszek, dr. pr., j. w. Stadnicki Tomasz, hr., wł. d. Tehórnicki Kazimierz, kaw. ord. żel. kor. III. kl., wł. d. Torosiewicz Emil, wł. d.

Dyrekcya. Lazarus Mauryey, dyr. oddz. handl. Rybicki Alojzy, dr. pr., dyr. oddz. hipot.

Sekretarz. Lewakowski Aleksander.

Prokurzyści. Bielański Bolesław, nac. kancel. wym. Blumenfeld Adolf, nac. buchalt. Herschmann Edwin, dr., nac. biur oddz. hip. Jędrzejowski Franciszek, nac. likwid. oddz. hipot. Miłaszewski Jan, główny kasyer. Sekler Wilhelm, nac. oddz. weksl.

Urzednicy. A. Oddział hipoteczny. a) Biuro hipoteczne. Herschmann Edwin, dr., nacelnik biura, prokurzysta. Rutkowski Wojciech, koncep. Boziewicz Maryan, koncep. Rudyński Jan, koncep. Morawiecki Kazimierz. Kolischer Karol, praktykant.

b) Likwidatura hipoteczna. Jędrzejowski Franciszek, nac. biura, prokurzysta. Lipiński Roman. Baczewski Arnold, kasyer. Mendrochowiez Wiktor. Teppa Michał.

c) Protokół. Kostro Władysław.

B. Oddział handlowy. a) Kasa główna. Miłaszewski Jan, kasyer, prokurzysta.

b) Kantor wymiany. Bielański Bolesław, nacelnik, prokur. Dołycki Karol. Mościsker Simel. Wohlfeld Mauryey.

c) *Kasa depozytów*. Hoppen Herman.
d) *Likwidatura weksli i asygnat kasowych*. Sekler Wilhelm, naczel., prokur. Czapelski Kazimierz. Armatys Gustaw.

e) *Korespondencya*. Baslewy Marek (z prawem podpisywania firmy filii „per procura“). Mokrzycki Wit. Glixelli Juliusz. Feiles Karol dr., praktykant.

f) *Kewizya*. Damask Adolf. Mehrer Aron.

g) *Buchalterya*. Blumenfeld Adolf, naczel., prokur. Winiarz Wincenty. Simon Rudolf. Szydłowski Marcei. Borzęcki Antoni.

h) *Likwidatura kuponów*. Karlsbad Izydor.

i) *Kasa zaliczkowa*. Mravinesic Czesław, naczel. Orzechowski Feliks, kasyer. Kolischer Herman. Bartmański Józef, praktykant. Sędzimir Zdzisław, praktykant. 12 woźnych.

Filia w Krakowie. Cenzorowie. Grosse Juliusz. Kaufmann Józef, dr. pr. j. w. Straszewski Maurycy, dr.

Biuro. Dyryg. Tehórznicki Konstanty.

Współfirm. Szancer Zygmunt.

Urzednicy. Theobald Teodor, br., buch., prokur. Weissmann Maksymilian. Stein Artur, kasyer. Szumski Kazimierz. Stroynowski Alfred, prakt. Ryszard Stanisław, prakt. 2 woźnych.

Filia w Czerniowcach. Cenzorowie. Barber Leibuka. Rott Józef, dr. pr. adw. kraj. Stefanowicz Stefan, dr., Tittinger Dawid.

Biuro. Dyryg. Mayer Ferdynand.

Współfirm. Tittinger Wilhelm.

Urzednicy. Kindler Jakób, prokur. Góra Wilhelm, buchhalter. Birnberg Filip. Braun Gabryel, kasyer. Gruder Jerzy. Bodenstein Gustaw. Neschel Herman. Ruckenstein Jakób. Barasch Marcei. Barasch Edward. Mester Szymon. Maun Dawid, prakt. Kotlar Maksymilian, prakt. Grünberg Gustaw, prakt. Beiner Leon, 3 woźnych.

Filia w Tarnopolu. Cenzorowie. Korytowski Juliusz wł. d. Kwiatkowski Alfred, dr. pr., j. w. Łuczakowski Włodzimierz, dr. pr., j. w.

Biuro. Dyryg. Winiarz Jan. *Współfirm.* Nikorowicz Antym.

Urzednicy. Brandeis Henryk, buchh., prokurysta. Kahane Maurycy. Frenkel Leon. Tapkowski Mieczysław. Hauswald Edmund. Patraszewski Wacław, kasyer. Rieger Kazimierz. Praun Paweł. Markheim Jakób. Parnes Jakób. Zazuliński Leonard, prakt. 2 woźnych.

Galicyjski Bank kredytowy.

założony w r. 1873.

Prezes. Adam ks. Sapięha, tajny radca.

Zastępcza. Dr. Piotr Gross j. w.

Członkowie Wydziału. Hr. Borkowski Jerzy, wł. dóbr. Brycezyński Stanisław, wł. dóbr. Jabłonowski Józef, wł. dóbr. Marchwicki Zdzisław dr.

Dyrekcya. Marchwicki Zdzisław, dr., j. w. Gross Piotr, dr., j. w. Krzyżanowski Stanisław, dr., adwokat krajowy.

Prokurzyści. Goldmann Bernard, dr., poseł na Sejm krajowy. Grzybowski Edward, Marynowski Edward.

Naczelnik. Dąbezański Leszek.

Urzednicy. Bayer Franciszek, Czermiński Feliks, Frumot Ryszard, Garczyński Franciszek, Hrabak Franciszek, Kinelski Franciszek, Kisslinger Henryk, Lam Józef, Pinder Karol, Petrykiewicz Antoni, Senkowski Włodzimierz, Skrowaczewski Wł., Zieliński Jan.

Ogólny obrót w r. 1890:

Weksle	złr. w. a.	6,331.781
Wkładki na książeczki	" " "	2,598.996
Zaliczki na zastawy	" " "	997.148
Asygnaty kasowe	" " "	660.000
Przekazy i dewizy	" " "	937.619
Obrót w efektach	" " "	49,926.824
Dłużnicy i wierzyciele	" " "	97,087.163
Obrót kasowy	" " "	117,494.330

Galic. Zakł. kredytowy ziemski w likwidacyi założony w r. 1872.

Likwidacyą od 1. lipca 1888 objął Bank krajowy, ustanawiając kuratorem dla listów zastawnych Dr. Stanisława Krzyżanowskiego, syndykem Dr. Teobalda Semilskiego.

Naczelnik biura. Karol Jaskłowski.

Urzednik przy syndyku. Dr. Tadeusz Tarasiewicz.

C. k. uprz. galic. Zakład kredyt. włościański od 28. stycznia 1884 w likwidacyi.

Kurator dla listów zastawnych: Dr. Jan Czaykowski.

Zastępca. Dr. Ferdynand Krater.

Komitet likwidacyjny. Dr. Zdzisław Marchwicki, Dr. Alfred Zgórski, Franciszek Zima.

Zastępcy. Dr. Władysław Gorecki, Dr. Stanisław Krzyżanowski, Dr. Józef Pająk.

Naczelnik biura. Jerzy Klein.

Buchalter. Zygmunt Majewski.

Bank zaliczkowy we Lwowie

stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

ulica Hetmańska liczba 12, I. piętro.

Prezes Rady nadzorczej. Dr. Tadeusz Skałkowski.

Zastępca. Wybranowski Leoncyusz.

Członkowie dyrekcji. Dr. Adam Czyżewicz. Władysław Terenkoewy. Franciszek Kuczyński.

Urzednicy. Karol Bielański. Karol Gilatowski. Marcin Grodzicki. Karol Koerber. Mieczysław Ławski. 2 woźnych,

Bank zaliczkowy we Lwowie (poprzednio Towarzystwo zal. we Lwowie, stow. zarej. z nieogr. por. założone w r. 1881) zmienił porękę na ograniczoną i pod firmą Bank zaliczkowy od 1. stycznia 1891. czynności rozpoczął.

Bank zaliczkowy udziela pożyczek na skrypta i weksle, przyjmuje wkładki oszczędności, oprocentowuje takowe po $4\frac{1}{2}\%$ od sta rocznie.

Bank rolniczy we Lwowie.

Stowarzyszenie zarejestrowane o porękę ograniczonej.

Rada nadzorcza uzupełniona w d. 23. kwietnia 1882. *Prezes.* Bolesław Augustynowicz.

Wiceprezes. Władysław Tustanowski.

Członkowie. Włodzimierz hrabia Dzieduszycki. Józef Gizowski. Seweryn Henzel. Aleksander Hulimka. Józef Kellerman. Emil hr. Potocki. Roman hr. Potocki. Ksawery Porcieri. Mieczysław hr. Rey. Władysław Rieger. August Schellenberg. Bolesław Śmiałowski. Dr. Józef Wereszezyński.

Przychody i rozchody kasy w r. 1891.

Przychód wynosił w ogóle	w. a. zł. 421.449 ct. 66	
Rozchód " " " " " " " " " " " "	" " " 412.550 " 61	
Ogólny obrót kasowy " " " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " " "	834.000 ct. 27
Zapas gotówki z d. 1. grudnia 1891	w. a. zł. 8.899 ct. 05	

Uprz. Zakład zastawniczy »Pius Mons«

założony w r. 1792 przy kościele archikatedralnym ormiańskim we Lwowie.

Cel zakładu. Wspieranie ubogich narodowości ormiańskiej.

Dyrektor. X. Mardyrosiewicz Jan, kanonik kap.

Kontrolor. X. Steindl Jan.

Kasyer. X. Szymonowicz Grzegorz.

Bank galicyjski dla handlu i przemysłu w Krakowie.

założony w roku 1869.

Prezes. Hr. Zamoyski Andrzej.

Zastępca. Wenzl Konrad.

Dyrektor. Hr. Scipio Karol.

Prokurzyści. Morelowski Ludwik. Woysyn-Antoniewicz Bolesław.

Buchalter. Antoniewicz Bolesław.

Korespondent. Morelowski Ludwik.

Kasyer. Wańkowiec Jan.

Urzednicy. Miszkiewicz Wiktor. Wojnarowski Franciszek. Bienenfeld Juliusz. Riedl Stanisław. Tiemberg D.

Filia: w Tarnowie (Dom komisowy).

Prokurzyści. Mianowski Juliusz. Starzewski Mieczysław.

Galicyjskie Towarzystwo kredytowe ziemskie we Lwowie (ul. Karola Ludwika 1. 1.)

Rada Nadzorcza: *Prezes:* Pietruski z Siemuszowy Oktaw;
Członkowie: Wybranowski Leoncyusz, Lecezyński Czesław.

Dyrekcya: *Prezes:* Dembowski Zygmunt j. w.

Zastępca Prezesa: Gniewosz Stanisław.

Dyrektorowie: Golejewski hr. Antoni, Lępkowski Rafał. Rozwadowski Franciszek.

Syndyk: Dr. Skałkowski Tadeusz.

Zastępcy Syndyka: Dr. Krzyżanowski Stanisław, Dr. Ostrożyński Władysław.

Sekretarz: Dr. Budzynowski Włodzimierz.

Buchalter: Welichowski Jan.

Likwidator: Posada opróżniona.

Kasyer: Deryng Władysław.

Ofcyalowie: Biliński Teodor, Biliński Edmund, Lang Justyn, Obertyński Julliusz

Adjunkci: Borkowski Oktaw, hr. Dzieduszycki Leon, Girtler Ernest, Jadowski Kazimierz, Kluczenko Bolesław, Leszczyński Bronisław, Lewicki Julian, Łuczakowski Stanisław, Mazanowski Aleksander, Mrozowiecki Stanisław, Ramułt Stefan, Reindl Włodzimierz, Sadowski Stefan, Smutny Jan, Dr. Wiktor Artur, Wiktor Władysław.

Urzednicy manipulacyjni: Kulezycki Edward, Miśniakiewicz Włodzimierz, Müller Rudolf, Wallek Alojzy, Wojtowicz Julian.

Galicyjskie Towarzystwo kredytowe ziemskie założone w r. 1841. obchodziło w r. 1892. jubileusz swego 50-letniego istnienia. Działalność tegoż t. j. udzielanie pożyczek w listach zastawnych na dobra

tabularne ziemskie, w urzędach hipotecznych przy sądach kollegialnych, jako wielka własność zapisane, ograniczone do r. 1890. na Galicyę z Wielkim Księstwem Krakowskiem, od r. 1891. rozszerzone zostało także i na Bukowinę.

Od r. 1841. do końca 1868. wydawało Towarzystwo tylko 4% listy zastawne na mon. konw. później walut. austr. opiewające bez oznaczonego okresu obiegu. — Emissya ta w r. 1868. zamknięta, ściągana bywa w miarę umorzenia odnośnych pożyczek przez losowanie, w czerwcu i grudniu każdego roku odbywające się. Od r. 1868 aż do r. 1886. wydawano 5% listy zastawne, i to do r. 1874. bez oznaczenia okresu obiegu, zaś od r. 1874 tylko z okresem 37 letnim. Wszystkie te 5% listy zastawne przez ogólną konwersyę odnośnych pożyczek na 4½% zostały w czerwcu r. 1890 z obiegu wypowiedziane z terminem płatności na 31go grudnia 1890 i od tego dnia, o ile się jeszcze w obiegu znajdowały, zupełnie nie są oprocentowane.

Obecnie wydają się na pożyczki: 4% listy zastawne z okresem 56 letnim a z ½% amortyzacyą, 4% l. z. z okresem 41 letnim a 1% amortyzacyą i 4½% z okresem 52 letnim a ½% amortyzacyą, to znaczy, że zaciągający pożyczkę w 4% 56 letn. l. z. płaci na prowizyę i kapitał razem 4½% rocznie, umarzając cały dług w 56 latach, zaciągający w 4% 41 letnich l. z. płaci razem 5% rocznie i umarza dług w 41 latach, w końcu zaciągający w 4½% l. z. płaci również tylko 5% rocznie i umarza dług w 52 latach. Wszystkie te listy zastawne ściągane bywają z obiegu po połowie przez wykupno i przez losowanie. Losowanie odbywa się dwa razy na rok, a mianowicie: 4% 56 letnie i 4½% 52 letnie w kwietniu i październiku z terminem zapadłości 3 miesięcznym t. j. 30 czerwca i 31 grudnia, 5% 41 letnie i 4% bez okresu w czerwcu i grudniu, z terminem zapadłości 6 miesięcznym t. j. 31 grudnia i 30 czerwca. Listy zastawne, wylosowane od dnia zapadłości bezwarunkowo nie będą oprocentowane; natomiast kapitał za nie należny jako też i kupony zadawniają się dopiero w 30 lat, licząc od dnia zapadłości.

Siedziba Towarzystwa jest we Lwowie i tu też tylko wszystkie interesy pożyczkowe mogą być zalatwione. Pożyczki udzielane bywają w listach zastawnych. Dyrekcji jednak przysługuje prawo zastrzec sobie wypłatę waluty w gotówce, po kursie naprzód oznaczyć się mającym. Wymiar pożyczki następuje albo na podstawie opłacanych podatków gruntowych albo też na podstawie oszacowania przez zaprzysięgłych detaksatorów, ze strony Dyrekcji ku temu wyznaczyć się mających. Celem uzyskania pożyczki przedłożyć należy: wyciąg hipoteczny zupełny, arkusze posiadłości gruntowych, police asekuracyi budynków, wykaz urzędowy opłacanych podatków, przy zarządzić się mającemu oszacowaniu; szczegółowy opis dóbr i zaliczkę na koszt oszacowania.

Towarzystwo kredytowe ziemskie jest jedyną w Austrii instytucyą, która nie pobiera jakiegokolwiek dodatków na zarząd i koszt administracyi, to też i pożyczki tegoż Towarzystwa są bezwarunkowo najtańsze.

Z dniem 31go grudnia 1891 było w obiegu:

4 %	l. zast. bez okresu w mon: konw:	106.300 zł. czyli w. a.	111.615 zł.
4 %	" " " " " wal. austr.		3.985.300 zł.
4 ⁰ / ₀	" " 56 letnich " " "		1.948.600 zł.
4 ⁰ / ₀	" " 41 " " "		4.218.100 zł.
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	" " 52 " " "		67,070.100 zł.
Razem więc			77,333.715 zł.

podczas gdy stan czynny Towarzystwa wykazuje resztę na dobrach ciężających wierzytelności w sumie: 77,410.275 złr, 32 centów, wskutek czego stan listów zastawnych w obiegu będących, jest o przeszło 76.000zł. w. a. mniejszym od odpowiedniej zahipotekowanej pretensyi Towarzystwa, czyli, że Towarzystwo przeszło 76.000 zł. listów zastawnych więcej z obiegu ściągnęło, aniżeli przez regularne losowania było obowiązane.

Bilans Towarzystwa za r. 1891 przedstawia się jak następuje: (Zobacz tabelę na stronnicy 13.)

Towarzystwo kredytowe ziemskie, którego listy zastawne mają własność pupilarną, na żądanie interesowanych winkuluje listy zastawne na różne cele, a do tej pory jest około 15 milionów zawinkulowanych listów zastawnych na różne fundacye, pozostających pod zarządem władz państwowych, autonomicznych i duchownych.

Nadto przyjmuje Towarzystwo depozyty prywatne do przechowywania za opłatą 5 ct. na miesiąc od 1000 zł. w. a., przegląda takowe, czy nie zostały wylosowane, realizuje wylosowane efekty i zapadłe kupony, w końcu na takie depozyty udziela zaliczek w gotówce.

Na rachunek Towarzystwa wypłacają wylosowane listy zastawne i zapadłe kupony następujące:

Domy bankowe:

- W Warszawie: Leopold Kronenberg,
- „ Krakowie: Blau & Epstein,
- „ „ August Raczyński,
- „ Poznaniu: Bank rolniczo-przemysłowy, Kwilecki, Potocki i Spl. Hartwig Mamroth i Spl.
- „ Wiedniu: C. k. uprz. austr. Bank dla krajów koronnych.

Niższo-austryackie Towarzystwo eskontowe.

- „ Berlinie: Bank niemiecki, Bank drezdeński.
- „ Frankfurcie nad Menem: Erlanger i Synowie.
- „ Rzeszowie: Matzner & Holzer.
- „ Przemyśle: Towarzystwo zaliczkowe rolne.
- „ Stanisławowie: S. Kornblüh & Kaner.
- „ Kołomyi: Spółka handlowa rolniczo-przemysłowa.

Towarzystwo kredytowe ziemskie w Bukowinie.

(Bukoviner Boden-Credit-Anstalt) założone w r. 1882 w Czerniowcach.

Prezes: Aleksander br. Petrino.

Zastępca: Wiktor br. Styreea.

Dyrekcya: Langenham Frydryk, Bruck K.

Prokurzyści: Demand M., Gorczyński E.

Syndyk: Dr. Pasehki M.

Kapitał akcyjny: 8,000.000.

Galicyjskie akcyjne Towarzystwo handlowe

Galizische Handels-Actien-Gesellschaft

Société anonyme galicienne de commerce

Lwów, rok założenia 1891.

Rada zawiadowcza: Prezes: Franciszek Zima, Wiceprezesi: Stanisław hr. Badeni, Leon ks. Sapieha. Członkowie: Dawid Abrahamowicz, Hipolit Bohdan, Jan Bertemilian Breuer, Dr. Wacław Domaszewski, August Gorayski, Dr. Stanisław Krzyżanowski, Dr. Zdzisław Marchwicki, Stanisław Matkowski, Stanisław Polanowski, Tadeusz Romanowicz, Dr. Alfred Zgórski.

Komitet wykonawczy: Jan Bertemilian Breuer, Dr. Zdzisław Marchwicki, Dr. Alfred Zgórski.

Dyrektor: Władysław Terenkoczy.

Sekretarz: Dr. Henryk Baczewski.

Firma jest protokołowaną w polskim, niemieckim i francuskim języku; podpisuje ją dwóch członków Rady zawiadowczej lub też jeden członek Rady zawiadowczej i prokurysta, ten ostatni z dodatkiem „per procura“ pod wydrukowaną lub wypisaną firmą.

Kapitał akcyjny ustanowiono na razie do wysokości 500.000 zł. w. a. Akcje opiewają na imię, każda po tysiąc zł. w. a. — Kapitał ten może być podwyższony w miarę potrzeby do wysokości 2,500.000 zł. w. a.

Celem Towarzystwa jest według § 3. statutu w szczególności:

- 1) Kupno i sprzedaż surowców i towarów na rachunek własny;
- 2) Komisyjne kupno i sprzedaż surowców i towarów;
- 3) Zajmowanie się dostawami dla skarbu państwa, krajów, powiatów i gmin, jak niemniej dla osób prywatnych i dla firm krajowych i zagranicznych, czy to na własny rachunek, czy też w spółce lub na rachunek osób trzecich;
- 4) Organizowanie i prowadzenie spółek producentów celem korzystniejszego zbytu ich produktów i przetworów;
- 5) Zakładanie bazarów, agencji i biur komisowych dla zbytu w kraju i po za krajem wyrobów przemysłu krajowego, urządzenie domów akcyjnych, składów wzorowych okazów, organizowanie wystaw krajowych, albo też branie udziału w tych czynnościach;

	Ctn. metr.	Ctn. metr.	Ztr. a. w.
Wydano zboża krajowego	21,007		
„ „ zakrajowego	2,997	24,004 w ubez. wart.	218,717
Obrót		<u>62,392</u>	<u>590,797</u>

II. Oddział spirytusowy.

Przyjęto spirytusu	8,743 Hl.	¹⁰⁰ / ₁₀₀ w ubez. wart. zhr.	165,254
Wydano	8,292	„ „ „ „	155,853
Obrót	<u>17,035</u>	„ „ „ „	<u>321,107</u>

III. Poświadczeń składowych.

Wydano	32	w wartości ubezpiecz. zhr.	72,957
Ściągnięto	14	„ „ „ „	13,087
Obrót	<u>46</u>	„ „ „ „	<u>86,044</u>

IV. Urzędnicy Składu krajowego.

Dyrektor: Ksawery Porceni.

Buchalter: Franciszek Granatowski.

Likwidator: Stanisław Strzembosz.

Kasyer: Ludwik Zbyszewski.

Magazynier składu spirytusowego: Władysław Hordyński.

Magazynier składu zbożowego: Jan Ortyński.

Zakres działania i bliższe warunki podane są osobno w dziale anonsowym.

Krajowy Skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Założony w myśl uchwał sejmowych z funduszków krajowych. Rozpoczął działalność w r. 1890. Przyjmuje w przechowanie wszelkiego gatunku zboża gospodarskie tak krajowe, jak i zagraniczne. Przyjmuje do żelaznych hermetycznych cystern spirytus, nie ulegający opodatkowaniu na czas przechowania. Taryfy opłat tak składowego, jak wszelkich manipulacji jak najniżej obliczone. Zarząd Składów opłaca na rachunek przesyłających, frachty i należności kolejowe, wynajmuje i wysyła worki na żądanie. Zarządowi Składów nie wolno pośredniczyć w sprzedaży ani też takową się zajmować. Wydaje jednak poświadczenia składowe (warranty), które przyjmują w zastaw wszystkie prawie instytucje finansowe, udzielając tym sposobem zaliczek pod przystępnymi warunkami na złożone w Składzie towary. Przed przysłaniem zboża lub spirytusu należy zapytać zawczasu o miejsce w magazynach.

Wszelkich bliższych wyjaśnień udziela

Zarząd Składów krajowych.

Dyrektor: Dyrekeya Towarz. Wzaj. Kredytu.

Zastępa i Buchalter: Antoni Długołęcki.

Kontrolor: Adolf Sokolnicki.

Magazynier: Mieczysław Brzozowski.

Korespondent i Kasyer: Bazyli Łosztyn Zyblikiewicz.

Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie

(Założone w Krakowie w r. 1850.)

Firma zaprotokolowaną jest w języku polskim i w języku niemieckim.

Dział ubezpieczeń od ognia. Rok XXXI.

Fundusz asekuracyjny ogniowy na rok 1891|92

Przychód.

	zł.	ct.
W roku 31. ubezpieczono wartość złr. 496,082.653		
Zaliczka przeniesiona z roku 1890. po potrąceniu prowizyi agencyjnej i kontrasekuracyi	796.846	18
Zaliczka zebrana w roku 31-szym	3,308.995	96
Procenta od papierów wartościowych, od gotówek lokowanych w Bankach i Zakładach i procenta od weksli stron ubezpieczonych.	126.557	25
Dochód z realności netto	8.186	55
Z ewaluacyi monet	564	48
Fundusz asekuracyjny, przeniesiony z roku 1890.	6.000	—
Fundusz na szkody nieuregulowane, przeniesiony z roku 1890.	83.065	68
	4,330.216	10

Rozchód

	zł.	ct.
Premia kontrasekuracyjna	950.723	17
Szkody i koszta likwidacyi po potrąceniu udziału Towarzystw kontrasekuracyjnych	1,229.142	45
Fundusz na szkody nieuregulowane po potrąceniu udziału Towarzystw kontrasekur.	139.959	61
Do przeniesienia	2,319.825	23

	zł.	ct.
Z przeniesienia	2,319.825	23
Zaliczka na dalsze lata po potrąceniu, prowizyi agencyjnej i kontrasekuracyi	878.349	11
Koszta administracyjne	339.581	84
Subwencye dla straży ogniowych	5.916	—
Odpisy z wartości inwentarza	2.804	62
Prowizya agencyjna po strąceniu prowizyi, otrzy- manej od Towarzystw kontrasekuracyjnych	125.501	60
Podatki rządowe	14.312	23
Restauracya domów i odpis z wartości domów	4.475	50
Na cele humanitarne z fund. dyspozycyjnego Rady Nadzorczej	5.000	—
Odpis przypadłych zaległości	555	49
Fundusz na remuneracye	22.634	70
Czysta pozostałość	611.259	78
	4,330.216	10

Bilans z dniem 31. marca 1892.

Stan czynny.

	zł.	ct.
Zapas gotówki w kasie z dniem 31. marca 1892 r.	155.135	89
W Bankach i Zakładach na rachunku bieżącym	475.678	58
Weksle od stron ubezpieczonych	149.737	80
Zaległości u Agentów i Reprezentacyi	605.634	03
Na rachunku stron różnych	124.060	49
Towarzystwa asekuracyjne	258.099	64
Lokacya funduszu rezerwowego ogniowego.		
Wydział krajowy	367.411	79
Udział w Towarzystwie wzajemnego Kredytu	50.000	—
W towarzystwach zaliczkowych, spółkach rolni- czych i tow. ochrony własności	200.472	90
Gminy i Członkowie Towarzystwa za dostarczone sikawki	17.720	32
Papiery wartościowe po kursie z d. 31 marca 1891 z kup. bież.	1,378.773	06
Wartość realności w Krakowie, ulica Basztowa l. 126 i we Lwowie	431.000	—
Wartość inwentarza	11.057	83
Papiery wartościowe funduszu emerytalnego po kursie z dnia $31/3$ 1892 z kup. bież.	209.598	62
Książeczka wkładowa Towarzystwa wzajemnego kredytu (własność funduszu kalek Straży ogniowych)	2.579	17
Efakta funduszu Pawła Przedpelskiego	8.614	49
Efakta funduszu „Białego Krzyża“	6.006	52
	4,451.581	13

Stan bierny.

	Zł.	ct.
Rezerwa zaliczki na dalsze lata mniej prow. agen. i prem. kontrasekuracyjne	878.349	11
Rezerwa na szkody nieuregulowane netto	139.959	61
Fundusz na zwroty z lat poprzednich	132.758	97
Fundusz kalek straży ogniowych	2.579	17
Fundusz na należności skarbowe	11.096	25
Fundusz emerytalny	214.554	97
Fundusz dla straży ogniowych	4.874	62
Fundusz na różnicę kursu papier. wartościowych	68.639	85
Fundusz na remuneracye	22.661	31
Fundusz Pawła Przedpełskiego	8.614	49
Fundusz „Białego Krzyża”	6.006	52
Fundusz rezerwowy ogniowy.		
Stan z dniem 1 kwietnia 1891 roku zł. 2,263.692·10		
Przybyło w roku 31. z 10 ⁰ / ₀ od zaliczek z zysku na wylosowanych papierach wartościowych i niepodniesionego zwrotu zł. 86.534·38	2,350.226	48
Saldo { 24 ⁰ / ₀ zwrotu dla członków zł. 600.703·73		
do funduszu emerytalnego „ 3.556·05		
przeniesienie na rok 32-gi „ 7.000—	611.259	78
	4,451.581	13

Przychód: Zaliczka, przeniesiona z roku 1890 (po odtrąceniu prowizyi agencyjnej i premii kontrasek.) zł. 796,846·18; zaliczka zlr. 3.308,995·96; procenta od papierów, od gotówek w Bankach i Zakładach i % od weksli stron ubez. zlr. 126,557·25; dochód z realności zlr. 8.186·55; z ewaluacyi monet zlr. 564·48; fundusz asek. z roku 1890 zlr. 6000; fundusz na szkody nieuregul. zlr. 83,065·68 Razem zlr. 4.330,216·10

Rozchód: Premia kontrasek. zlr. 950.723·17, szkody i koszta likw. zlr. 1.229,142·45 Fundusz na szkody nieuregul. zlr. 139,959·61 zaliczka na dalsze lata po strąceniu prowizyi agen. i kontrasekur. zlr. 878.349·11 koszta administracyjne zlr. 339,581·84; subwencye dla straży ogniowych zlr. 5916, odpis inwentarza zlr. 2804·62, prowizya agen. (379,517·26 po strąceniu prow. od tow. kotrasekur. zlr. 254,015·66) zlr. 125.501·60, podatki 14.312·23, restauracya i odpis z domów 4475·50, fundusz dyspoz. 5.000, odpis przepadłych zal. 555·49, fundusz na remuneracye zł. 22.634 = razem zlr. 3,718,956·32 pozostałość zlr. 611,259·78, z której członkowie otrzymali 24% zwrotu od wpłaconej zaliczki.

Dział ubezpieczeń od gradu: Rok XXVIII.

Przychód: W roku 1891. ubezpieczono wartość zł. 25,001,813; zebrano zaliczki 515,973·30; procenta od gotówki i weksli 2,698·49;

zysk z ewaluacji rubli 460·87, odpisanych zaległości odzyskano 27·99 niedobór za rok 1891. 191.343·76; Razem 710.504·41.

Rozchód: Premia asekuracyjna zlr. 268.719·61, wynagrodzenia za szkody i koszta likwidacji zlr. 842.187·25, zwrot od Towarzystw kontrasekuracyjnych zlr. 453.006·20 prowizya agencyjna zlr. 33.537·35 koszta administracji zlr. 41.220·38, prowizya kontrasekuracyjna zlr. 22.153·98 Razem zlr. 710.504 et. 41.

Rachunek bilansu z dniem 31. marca 1892 r.

Stan czynny.

	Zł.	ct.
Zaległość u Agentów	22.194	02
Pocztowa Kasa Oszczędności i na rachunku bieżącym w Bankach	25.255	43
Weksle od stron ubezpieczonych	24.405	87
4 $\frac{1}{2}$ ^o / _o Listy zastawne Towarzystwa Kred. nom. 251.600 po zlr. 99,50	250.342	—
Kupony bieżące	2.830	50
5 ^o / _o Listy Zastawne Banku hip. prem. Nom. 22.000 po zlr. 107,50	23.650	—
Kupony bieżące	91	64
Niedobór za rok 1890 zlr. 153,354,36)		
Niedobór za rok 1891 „ 191,343,76)	344.698	12
	693.467	58

Stan bierny.

	Zł.	ct.
Fundusz na zwroty z roku 1889	946	10
Towarzystwo ogniowe	60.839	65
Fundusz na należytości skarbowe	340	—
Różnica kursu papierów	3.612	75
Różni wierzyciele	641	37
Fundusz rezerwowy gradowy		
Stan z dniem 1 kwietnia 1891 zlr. 579.155,83		
Przybyło w roku 1891 „ 47.931,99	627.087	71
	693.467	58

Dział ubezpieczeń na życie XXII.

Rachunek zysków i strat za rok 1891.

Przychód: Przeniesienie rezerw i premij z r. 1890. zł. 4,876.047·50
Przeniesienie funduszu na nieuregulowane szkody z roku 1890. zł. 42.275. Przeniesienie funduszu na dywidendę z r. 1890. zł. 56.148·90
Przeniesienie funduszu na różnicę kursu z r. 1890. zł. 180.000. Ze-

brane premie i wpisowe z polie. 809.028·40. Procenta, czynsze z nieruchomości itd. 258.935·81 Razem zł. 6,222,435 ct. 61.

Rozchód: Premie kontrasekuracyjne 47,649·72. Wyplacone szkody, renty; zwrot premij i fundusz na szkody nieuregulowane 342,598·63. Wykup polie 52,715·53. Rezerwy i przeniesienia premij od kapitalów i rent 5,312,042,64. Koszta administracyi 139,580,14 Należytości rządowe i stemple 12,358·94. Wyplacona dywidenda i fundusz na nie wyplaconą dywidendę 55,042·38. Fundusz emerytalny urzędników 800— Strata na kursie rubla i papierów publicznych i fundusz na różnicę kursu 181,709·17. Fundusz amortyzacyi domów 2·429·43 **Saldo zysk:** 75,509·03 Razem 6,222,435·61 zł.

Bilans działu ubezpieczeń na życie

Stan czynny.

	Zł.	ct.
Zapas gotówki na dniu 31. grudnia 1891	11,399	63
Rozporządzalne należytości w instytucjach kredytowych	124,540	53
Papiery wartościowe według kursu z dnia 31 grudnia 1891 r.¹	1,832,930	67
Wartość nieruchomości	1,944,000	—
Pożyczki	2,299,450	12
Różni debitorowie	363,892	83*)
Wartość urzędzenia	500	—
Rezerwa premij u Tow. reasek.	259,136	67
	6,835,850	45

*) Do 15. maja 1892. r. spłacono przeszło $\frac{2}{3}$ części zaległości.

Stan bierny.

	Zł.	ct.
Rezerwy i przeniesienia premij zabezpieczonych kapitalów i rent	5,571,179	31
Fundusz na nieuregulowane szkody	49,900	—
Fundusz na dywidendę	8,214	08
Fundusz na różnicę kursu	66,000	—
Fundusz rezerwowy i inne fundusze	676,938	43
Różni kredytorowie	86,122	84
Obciążenie dóbr ziemskich	301,986	76
Saldo zysk	75,509	03
	6,835,850	45

Rok administracyjny 1891 — 92. W roku administracyjnym od 1-go kwietnia 1891 do 31. marca 1892 wydano ważnych polie 299,700 (+ 24,402) Zabezpieczono wartości za zł. 496,082,653

(+ 36,648.195), zebrano zaliczki zł. 3,308.995.96 (+ 228,474.14), fundusz rezerwowy powiększył się o zł. 86,534.38 i wynosi zł. 2,350,226.48. Pozostałość wynosi zł. 611,259.78 (+ 64,114.99). **W dziale gradowym** w roku 1891 wydano ważnych polic 9,828 (+ 1049), zabezpieczono wartości za złr. 25,001.813 (+ 1,939.675), zebrano zaliczki złr. 515,973.30 (+ 53,219.03) niedobór zł. 191,343.76 (+ 37,989.40), pokryto pożyczkę z funduszu rezerwowego gradowego, który nominalnie z dniem 31/3 1892 wynosi zł. 627.087 ct. 71 — a obciążony jest pożyczką złr. 344.698 ct. 12 — **W dziale ubezpieczeń na życie** z końcem roku 1891. było ważnych polic 12.259 (+ 829), któremi zabezpieczono kapitał 23,571.724.39 (+ 1,550.150) i renty 85.085.36 (+ 69.577.86). Pozostałość w tym dziale wynosi zł. 75.509.03, z której przypada zł. 49.164.45 na dywidendę dla członków ubezp. w pierwszych 18 latach, przydzielono zł. 15101.80 na fundusz rezerwowy zł. 8.270.83 na rezerwę zysków, a zł. 2,971.95 na rezerwę specjalną.

Towarzystwo Wzajemnego Kredytu

w KRAKOWIE (1874).

Liczba członków z końcem 1891 r. 1094.

Wkładki na książeczki w porównaniu z r. 1890. + zł. 94,571.20

Bilans za rok 1891.

Stan czynny.

Stan bierny.

Weksle eskontowane	zł. 2474966.01	Udziały członków	zł. 783324.56
Rachunek bieżący	158159.60	Wkładki na książeczki	1446262.29
Gotówka w kasie	39900.21	Weksle reeskontowane	337315.—
		Procent od weksli, po-	
		brany na r. 1892.	15568.16
		Fundusz rezerwowy	17581.21
		Zysk za rok 1891.	72974.60
	<hr/>		<hr/>
	zł. 2,673,025.82		zł. 2,673,025.82

Ogólny obrót kasowy złr. 38,493,002.56

Personalia Tow. Wzaj. Ubezpieczeń w Krakowie.

Rada nadzorcza.

Prezes: **Zygmunt Dembowski**, prezes Tow. kr. ziem., poseł na Sejm kr. wł. dóbr.

Wice-Prezes: **Józef hr. Męciniński**, poseł na Sejm kr., wł. dóbr.

Członkowie Rady nadzorczej:

Hr. Badeni St., Człon. Izby panów.	Homolaes St., wł. dóbr.
Balięki L., wł. dóbr.	Komornicki St., wł. dóbr.
Benoë A., pos. do Rady p., wł. d.	Dr. Kraiński Wł., p. do Rady
Bielański J., wł. dóbr.	p., wł. dóbr.
Bohdanowicz G., wł. dóbr.	Dr. Marchwicki Z., pos. na Sejm
Cieński L., wł. dóbr.	krajowy.
Dobrzyński A., wł. dóbr.	Obertyński Z., wł. dóbr.
Garapich M., wł. dóbr.	Prek St., wł. dóbr.
Głazewski Ig., wł. dóbr.	Starowieyski S., wł. dóbr. Czł.
Gnoiński W., poseł na Sejm kr.	I. p.
właśc. dóbr.	Dr. Straszewski M. p. do R. p.,
Gniewosz F., wł. dóbr.	wł. dóbr.
Gniewosz Wł., pos. do Rady p.,	Hr. Wodziński A., wł. dóbr, pos.
wł. dóbr.	do Rady p.
Gostkowski A., wł. dóbr.	Żaba Stanisław, wł. dóbr.
Henzel S., poseł do Rady p.	

Dyrekcya Towarzystwa:

Dyrektor I. **Stonecki Zenon.**

Dyrektor II. **Hr. Scipio del Campo Karol.**

Dyrektor-Referent **Kieszkowski Henryk.**

Zastępca Dyrektora I. **Dr. Paszkowski Franciszek.**

Zastępca Dyrektora II. **Dr. Lisowski Władysław.**

Pełnomocnik we Lwowie: **Dr. Gross Piotr.**

Syndycy Towarzystwa:

Dr. **Lisowski Władysław**, w Krakowie, adw. kraj.

Dr. **Bieliński Stanisław**, we Lwowie, adw. kraj.

Urzednicy Towarzystwa.

przy Dyrekcji w Krakowie i przy Reprezentacyach we Lwowie
i w Czerniowcach.

w dziale ogniowym i gradowym.

Przełożeni i urzednicy do specjalnych czynności:

Sekretarz i Naczelnik wydziału ogniowego i gradowego w Krakowie: **Mrazek Józef.**

Naczelnik centralnego wydziału rachunkowego w dziale ogniowym i gradowym w Krakowie: **Geisler Jan.**

Naczelnik wydz. szkód w Krakowie: **Hubaczek Adolf.**

Naczelnik centralnej statystyki w Krakowie: **Langie Kazimierz.**

I. Sekret. Repr. we Lwowie: **Klipunowski Karol.**

II. Sekret. Repr. we Lwowie: **Krasucki Mikołaj.**

Adjunkci II. klasy.

Cwiklicer Ignacy, w Krakowie.	Pilecki Mateusz we Lwowie.
Gablentz Wiktor, „	Prebendowski Ludw. we Lwowie.
Gaydziez Teodor „	Szatkowski Henryk „
Gebhard Ksawery, we Lwowie.	Toth Dyonizy „
Gollob Edward „	Weyda Stan. w Czerniowiecach.
Górnisiewicz Antoni w Krakowie.	Żarliński Antoni w Krakowie.
Malik Wincenty „	Żelechowski Witołd w Krakowie

Asystenci I. klasy.

Bereżyński Ludwik, we Lwowie.	Łonicki Ludwik w Krakowie.
Biłozor Jan, „	Mikucki Jul. w Czerniowiecach.
Büttner Ignacy w Krakowie.	Piotrowski Kazim. w Krakowie.
Chudzikiewicz Teofil we Lwowie.	Romański Franc. we Lwowie.
Chwalibogowski Wł. w Krakowie.	Szabelski Władysł. w Krakowie.
Gałdeński Aleks. „	Szołginia Kazim. we Lwowie.
Goliński Adam „	Szukiewicz Bolesł. w Krakowie.
Kamiński Czesław „	Turski Stanisław w Krakowie.
Kamiński Józef „	

Asystenci II. klasy.

Biernacki Mikołaj, we Lwowie.	Romaszkan Antoni, w Krakowie
Bocheński Antoni w Krakowie.	Rutkowski Stefan, „
Butrymowicz Tadeusz „	Rybicki Mieczysław, we Lwowie.
Faliszewski Wład. we Lwowie.	Rydel Jan, w Krakowie.
Fedorski Władysław „	Sapalski Władysław w Krakowie.
Gulkowski Jan, w Krakowie.	Sierodzki Franciszek „
Kwieński Józef, „	Tyszkiewicz hr. Janusz „
Kodreński Julian we Lwowie.	Ulmann Edmund we Lwowie.
Korytko Adam „	Weneck Julian „
Kuźmierz Jan, „	Wysocki Szczesny w Krakowie.
Lewicki Bolesław „	Zaleski Kazimierz „
Małuszyński Juliusz „	

Praktykanci egzaminowani.

Bieńkowski Witołd we Lwowie.	Horodyski Roman „
Biskupski Ignacy we Lwowie.	Jarosz Bronisław w Krakowie.
Borecki Tadeusz w Krakowie.	Köhler Gustaw we Lwowie.
Dąbrowski Piotr „	Komorowski Józ. hr. we Lwowie.
Demetrykiewicz Miecz. „	Kuczyński Stan. w Czerniowiecach.
Faszczewski Tyt. w Czerniowiecach.	Leszczyński Tad. we Lwowie.
Filipkiewicz Jan w Krakowie.	Liptay Maks. „
Gołkowski Andrzej „	Łęczyński Zdzisław „
Haniszewski Lud. we Lwowie.	

Majewski Tadeusz w Krakowie.	Rogawski Jan, w Krakowie
Miński Stefan „	Sroczyński Józef we Lwowie.
Olszewski Bolesł. we Lwowie.	Truszkowski Konst. w Krakowie.
Plutyński Teofil „	Wajda Kazimierz we Lwowie.
Podlewski Celestyn „	Wannenmacher Lud. „
Podwin Jan w Krakowie.	Wiewiórowski Maryan w Krak.
Podwyszyński Gust. we Lwowie.	Żarnowiecki Ludwik „
Ritterschild Zdzisł. w Krakowie.	Żurowski Maryan we Lwowie.

Dział życiowy.

Naczelnik działu ubezp. na życie: Kieszkowski Czesław.
Naczelnik biura ubezp., matematyk: Jaugustyn Franciszek.
Zast. Naczelnika biura rach.: Homolaes Edward.
Saldokontysta: Cmikiewicz Jan.
„ (korespondent): Traczewski Gustaw.
Adjunkt I. kl. Gąsiorowski Władysław.
„ „ „ Krasucki Antoni.
Adjunkt II. kl. Steibelt Adolf.
„ „ „ Szczerbiński Ludomir.
Likwidator (kasowy): Szancer Edward.
Asystent I. kl. Bukowski Ignacy.
„ „ „ Kostecki Władysław.
„ „ „ Skwirezyński Mieczysław.
Asystent II. kl. Baumann Bolesław.
„ „ „ Cybulski Apolinary.
„ „ „ Rogowski Walery.
„ „ „ Szyszkiewicz Andrzej.

Naczelnny lekarz Towarzystwa:

Dr. Zarewicz Aleksander, Kraków, docent Uniw. Jag.

Praktykanci egzaminowani:

Bielecki Stanisław.	Morawetz Stanisław.
Elterlein Zdzisław.	Stasicki Tadeusz.
Jurasiński Jozefat.	Żuliński Edward.
Korzeniowski Zygmunt.	

Kierownik biura agencyjnego w Dyrekcji.

Rozmarynowicz Teofil, Kraków.

Akwizytorzy.

Małecki Ludwik, Kraków.	Menczyński Meliton, Lwów.
Loria Szymon, „	Teleżyński Alojzy „
Werner Franciszek „	Lewandowski Artur, Cieszyn.

Kłosiński Bronisław, Brzesko.
Preyer Franciszek, Kołomyja.
Żurowski Józef, Tarnopol.

Sygieriez Emanuel, Podhajec.
Brablec Feliks, Nowy-Sącz.
Reimann Maurycy, Sucha.

Towarzystwo Wzaj. kredytu w Krakowie.

Dyrekcya j. w.

*Etatowi urzędnicy: *)*

Pełnomocnik Dyrekcji we Lwowie: **Dr. Gross Piotr.**

Naczelnik Wydziału w Krakowie: **Kroebl Franciszek.**

Naczelnik biura we Lwowie: **Słotwiński Wiktor.**

I. Korespondent we Lwowie: **Micha'ewski Kazimierz.**

II. „ w Krakowie: **Bitterschild Włodzimierz.**

I. Kasyer we Lwowie: **Henze Tadeusz.**

II. Kasyer w Krakowie: **Kozubowski Wincenty.**

Likwidator w Krakowie: **Broniowski Teofil.**

Spis agentów i lekarzy**)

działu ubezpieczeń na życie

Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń
w Krakowie.

Miejscowość	Nazwisko Agenta	Nazwisko Lekarza
Andrychów	ad Biała	Zborowski Józef Żędzianowski Stan.
„		
Baranów	ad Tarnobrzeg	
Bełz	Milkowski Aleksander	
Biała	Dołkowski Jan	Bogdanik Józef Nycz Wincenty
„		
Biecz	ad Jasło	Januskiewicz Ignacy
Bireza	ad Przemyśl	Nycz Henryk
Bóbrka	ad Przemyślany	Głowiński Wincenty Górski Czesław
„		
Bochnia	Romanowski Romuald	Roth Alojzy
Bogumin	ad Cieszyn	

*) Nadto w miarę potrzeby przydzielani są urzędnicy z działu ogniowego.

***) Z dnia 1. czerwca 1891.

Miejscowość:	Nazwisko Agenta:	Nazwisko Lekarza:
Bołszowce	Limanowski Romuald	Leiblinger Wilhelm
Borszczów	Michniewski Józef	Sołtysik Stanisław
Brody	Tatarkowski Alojzy	Strumieński Adam
"		Bernadzikowski Sz.
"		Skibiński Adam
Brzesko	Merak Michał	Teitelbaum Melech
Brzeżany	Wiszniewski Michał	Uranowicz Tadeusz
"		Zauderer Albert
"		
Brzostek	ad Jasło	Lie Henryk
Brzozów	Korczyński Józef	Hirschler Mieczysław
Buczacz	Czeżowski Jan	
Bukaczowce	ad Bołszowce	
Busk	Tokarzewski Michał	Prochaska Teofil
Bursztyn		Płochocki Tad.
Bystrzyca	ad Cieszyn	Fizia
"		Fischer
"	"	Markowicz
Chorkówka	ad Jasło	
Chorostków	ad Grzymałów	Auerbach Wilhelm
Chmielów	ad Tarnobrzeg	
Chrzanów	Janowski Józef	Klein Leon
Chyrów	ad Przemyśl	Mężyk Jan
Cierliczko górne	Michejda Józef	
Cieszanów	Olszański Józef	Jabłoński Jacek
Cieszyn	Macura Andrzej	Mentel Guido
Ciężkowice	ad Nowy Sącz	Mikołajski Szczepan
Czermin	ad Mielec	Kluczenko Bazyli
		Mitkiewicz Eugeniusz
Czerniowce	Reprezentacja	Rohmer August
"		Pizaro Antoni
"		Wągrowski Karol
Czortków	Czekoński	
Czudec	ad Rzeszów	
2 Dąbrowa	ad Tarnów	Bentkowski Zygmunt
2 Dębica	ad Tarnów	Grabowski Marian
	ad Wieliczka	
Dobczyce	ad Przemyśl	Bieńczewski Aleks.
Dobromil		Ćwiklicer Ludwik
"		Krzyształowicz Adam
"	ad Stryj	Antoniewicz Włodz.
Dolina	Barański Adolf	Jurkiewicz Kazim.
Drohobycz		Leehowski W.
	ad Lwów	
Drohowyże		
Dubiecko	ad Przemyśl	Gąsiorek Franciszek

Miejscowość	Nazwisko Agenta:	Nazwisko Lekarza:
Dukla	ad Jasło	Reiss Karol
Dynów	ad Brzozów	
Dz. ków	ad Tarnobrzeg	
Felsztyn		Nazarkiewicz Antoni
Frysztak	ad Jasło	
Gdów	ad Wieliczka	
Gliniany	ad Busk	
Głogów	ad Rzeszów	
Goleszów	ad Mielec	
Gorlice miasto	Rogalski Walery	Grzybezyk Stanisł.
„ Ropica rus.	Katylla Szymon	Przesmycki Jan
Grębów	ad Rzeszów	
Gródek	ad Lwów	Danielski Jan
Grybów	Muszyński	Jakubowski Adam
„		Kronenberg Karol
Grzymałów	Juhre Jan	Wojkowski Jan
Gwoździec	ad Kołomyja	
Halicz	ad Stanisławów	Konarzewski Jan
Horodenka	Neuburg Julian	Możekowski Dyon.
„		Schmidt Filip
„		Jastrzębski Julian
Husiatyn	Czerski Witold	Przetocki Kazimierz
Jabłonków	ad Cieszyn	Eitler
Jakobeny		Rosenstock A. (chir).
Janów	ad Trembowla	Marynowski Mieczysł.
Jarosław	Leszczyński Konst.	Plech Aureliusz
„		Trzaskowski Bronisł.
„		Kadyi Józef
Jasło	Dębiński Stanisław	Macudziński Waler.
„		Hordyński Andrzej
Jaworów	Lachowicz Władysł.	
Jaworzno	ad Chrzanów	
Jazłowiec	ad Buczacz	
Jezierna	ad Tarnopol	
Jordanów	ad Myślenice	
Kalusz	Zaleski Stanisław	Wurst Adolf
Kalwarya	ad Podgórze	Bersohn
Kamionka strum.	Szawłowski Jan	Kołychanowski Józef
„		Stupnicki Władysł.
Kańczuga	ad Łańcut	Mach Sebastyan
Kęty	ad Biała	Długołęski Ferdyn.
Kimpolung		Okuniewski

Miejscowość:	Nazwisko Agenta:	Nazwisko Lekarza:
Knihyniec	ad Brzeżany	Filewicz Jan
Kolbuszowa	ad Sędziszów	Piaskiewicz Władysł.
Kołomyja	Jasiński Al. i Preyer Fr.	Rosner Maksymilian
"		Sysak Gabryel
"		
"		
Koemań	ad Czerniowce	Tittinger
Komarno	ad Rudki	
Kopeczyńce	Karwowski Tadeusz	Wilson Ryszard
Końska	ad Cieszyn	
Korolówka		Dorożyńska
Kossów	Bursa Stanisław	Tarnański Apolinary
Kozowa	ad Brzeżany	
Kraków	Loria Szymon	Jordan H. (dla kob.)
"	Tokarski i Spółka	Junger Salamon
"		Paręński Stanisław
"		Wiszniewski Ludwik
"		Zarewicz Aleksand.*)
"		Dura Józef
"	Kaczyński Manswet	Najedło Feliks
Krościenko		Mazurkiewicz Dyon.
Krosno		
Krzeszowice	ad Chrzanów	
Kuczurnik	ad Czerniowce	
Łopatyn		Strumiński Adam
Łańcut	Kahane F. i Żardecki B.	Fleszar Jan
Leżajsk	ad Łańcut	Nidecki Apolinary
Ligotka	Cichy Adam	
Limanowa	Zubrzycki Waleryn	Kruk Kazimierz
Lisko	ad Sanok	Dembowski Mieczysł.
Łopatyn	ad Brody	
Lubaczów	ad Cieszanów	Szymański Henryk
Lubień	ad Myśleniee	
Lubzina	ad Sędziszów	
Lutowiska	Raszowski Wojciech	Dulemba Aleksander
Lwów	Kruszewskii i Strusińsk	Berezowski Kazim.
"		Krobicki Tadeusz
"		Krokiewicz Antoni
"		Łachowicz Zdzisław
"		Merunowicz Józef
"		Smitowski Mieczysł.
"		Strojnowski E. (dlak.)
Maków	Wroński Karol	Obtułowicz Ferdyn.
Mielec	Reczowska Janina	Uhacz Błażej
		Schafer Władysław

*) Lekarz naczelny Towarzystwa.

Miejscowość:	Nazwisko Agenta:	Nazwisko Lekarza:
Mielnica	ad Zaleszczyki	Dawidowicz Emil
Mikołajów	ad Lwów	Kraetschmar Feliks.
Miżyniec	ad Przemyśl	
Monasterzyska	ad Buczacz	
Mościska	ad Przemyśl	
Mosty wielkie	ad Żółkiew	
Myślenice	Finik Henryka	Knihynicki Klemens
„		Łodziński Wiktor
Muszyna	ad Nowy Sącz	Dziembowski
Nadwórna	ad Stanisławów	
Niemirów	ad Rawa ruska	
Niepołomice	ad Bochnia	
Nisko	Majer Maciej	Loewy Alojzy
Nowy-Sącz	Szyrajew Antoni	Kijas Tadeusz
„		Kozubski Ludwik
„		Przybylski Wacław
Nowy-Targ	Goldfinger Jakób	Blumenfeld Henryk
„		Sehein Herman
Obertyn	ad Kołomyja	Bujalski Marian
Obroszyn	ad Lwów	
Olesko	ad Złoczów	
Osiek	ad Jasło	
Oświęcim	Maykowski Jan i Sp.	Ślosarczyk Antoni
		Schlenek Maurycy
		Marynowski Józef
Pakoszkówka	ad Sanok	
Peczeniżyn	ad Kołomyja	
Pilzno	ad Tarnów	Mydlarski Wład.
„		Januszkiewicz Ignac.
Podgórze		Skakański Eugeniusz
Podgórze		Świątek Wincenty
Podhajce	Lysakowski Jan	Dzikowski Zygmunt
Podwoleczyska	ad Skałat	Świdorski Jan
Pomezany	ad Złoczów	
Przemysł	Ritterschild Mieczysł.	Dukiet Józef
„		Kiebuziński Bazyli
„		Smolarski Zygmunt
„		Ziemiański Leon
Przemysłany	Tęczarowski Henryk	Waligórski Albin
Przeworsk	ad Łańcut	Koncowicz Jan
Putilla		Getzlinger
Radomyśl	ad Tarnów	Lorenski Jędrzej
Radowce	Ustyanowicz Mikołaj	Offner Karol
„		Poras
Radymno	ad Jarosław	
Radziechów	Mrozowski Franc.	Ciuk Aleksander
Rajeza	ad Żywiec	

Miejscowość:	Nazwisko Agent:	Nazwisko Lekarza:
Rawa ruska	Górka Władysław	Dadlez Julian
"		Lisiński Józef
Rohatyn	ad Brzeżany	Wasylewski Tytus
"		Węgrzynowski Wł.
Ropezyce	ad Sędziszów	Wyszatycki Franc.
Rozwadów	ad Nisko	Hochstein Adolf
Rudki	Żyboriski Incek	
Rymanów	ad Sanok	Krzyszkowski Erazm
"		Szajna Józef
Rzeszów	Czermińska Marya	Barzycki Józef
"		Bujniewicz Jakób
"		Jabłoński Stanisław
"		Zagórski Adam
Sadogóra		Geller
Sądowa Wisznia	ad Przemyśl	Pordes Majer
Sambor	Olszański Władysław	Markiewicz Henryk
"		Skalski Władysław
Sanok	Ryłski August	Czyżewicz Władysł.
"		Lenert Tytus
"		Zaleski Karol
Sędziszów	Mizerski Jan	Sędziewski Franc.
Sereth		Perl
Sieniawa	ad Jarosław	
Skafat	Czarnecki Jan	
Skawina	ad Podgórze	Nawrat Stanisław
Skoczów	Moticzko Józef	
Skole		Michalski Wiktor
Śniatyn	Czarkowski Antoni	Werner Karol
Sokal	Strzelecki Albert	Broniowski Antoni
Stanisławów	Ulmer Narcyz	Maehnowski Wład.
"		Gąsiorowski Leotgard
"		Konholniak Jerzy
"		Wnękowiec Stanisław
Stare-miasto	ad Sambor	Balicki Stanisław
Starożyńiec	ad Czerniowce	Rudnik
Strumień	ad Cieszyn	
Stryj	Puzyna Włodzimierz	Jeż Andrzej
"		Lachowicz Eugeniusz
"		Serkowski Bolesław
Strzyżów	ad Rzeszów	Patryn Józef
Sucha	ad Maków	Niezabitowski
"		Gawlik Jan
Suczawa	ad Czerniowce	Brunstein
Szczerzec	ad Lwów	
Szczurowa	ad Bochnia	Michalik Józef
Tarnobrzeg	Giżyński Stanisław	Orzechowski Leonard

Miejscowość :	Nazwisko Age	Nazwisko Lekarza:
Tarnobrzeg		Machalski Leon
"		Reifer Adolf
Tarnopol	Wszelaczyński Kajet.	Leiblinger Izidor
"		Świstun Atanazy
"		Zgórski Kazimierz
Tarnów	Smolik Karol	Józefczyk Tadeusz
"		Kaczkowski Witold
"		Pochroń Józef
"		Skowroński Włodz.
"		Walezyński Józef
"		Litwinowicz Orest
Tłumacz	ad Stanisławów	
Tłuste	ad Zaleszczyki	
Trembowla	Paszkowski Jarosław	Grünhard Bernard
Trzyniec	ad Cieszyn	
Tuchów	ad Tarnów	
Turka	ad Lutowiska	
Tyśmienica	ad Stanisławów	
Ulanów	ad Nisko	
Ustroń	ad Cieszyn	
Ustrzyki	ad Sanok	
Wadowice	Bieńkowski Edmund	Bukowski August
"		Gedl Franciszek
"		Opydo Franciszek
Wareż	ad Sokal	
Warszawa	Hassfald Michał	Kosiewicz Antoni
"	Małachowski	Kosiński Aleksander
"	Epstein Edward	Kosiński Julian
"		Śliwieki Wilhelm
Wieliczka	Sokołowski Józef	Kownacki Józef
"		Podobiński Antoni
Wiedeń		Stockmar Karol
"		Horoch Kajetan
Wielopole	ad Sędziszów	
Wojnicz	ad Brzesko	
Wyżnica	Kapri Antoni	Götzlinger
Zakliczyn	ad Brzesko	
Załośce	ad Brody	Bujalski Maryan
Zaleszczyki	Bieleński Antoni	Jaworski Bolesław
Zator	ad Oświęcim	Tarehalski Józef
Zakopane	ad Nowy-Targ	
Zbaraż	Dzierżanowski Zygm.	Węgrzynowski Wł.
Zborów	Raciborski Władysł.	Skórski Maryan
Złoczów	Jakubowski Karol	Stein Elias
"		Wysocki Aleksander
"		Zaleski Eustachy

Miejscowość:	Nazwisko Agenta:	Nazwisko Lekarza:
Żmigród	ad Jasło	Pavlieki Teodor
Żółkiew	Michalski Franciszek	Drzymalik Sylwester
”	ad Stryj	Muszkiet Karol
Żurawno	Bośniacka Michalina	Gozdecki Józef
Żywiec*		Seidler Antoni
”		Blumenfeld.

Zakład ubezpieczenia robotników

od wypadków dla Galicji i Bukowiny

we Lwowie.

Zakład ten, powołany do życia ustawą państwową z dnia 28. grudnia 1887. l. 1. dz. p. p. z r. 1888, ma na celu ubezpieczenie robotników i urzędników, pracujących w pewnych przedsiębiorstwach przeciw następstwom wypadków, zdarzających się w tych przedsiębiorstwach.

Przedsiębiorstwami, które muszą ubezpieczać swoich robotników i urzędników w Zakładzie, są: wszystkie fabryki, (w przeciwstawieniu do rękodziel), huty, kopalnie mineralów, (o ile personal w nich zatrudniony nie jest już ubezpieczonym od wypadków w t. z. kasach brackich), kamieniołomy, cały przemysł budowniczy w najszerszym zakresie, t. j. ze wszystkimi pobocznymi robotami przy budowach, n. p. kamieniarstwem, blacharstwem, ślusarstwem i t. p., dalej zakłady, które wyrabiają materyały wybuchające lub ich używają, wreszcie te przedsiębiorstwa przemysłowe, albo rolne i leśne, w których używa się kotłów parowych lub motorów poruszanych siłą żywiołu, (wiatr, woda, para, gaz do oświetlania, powietrze gorące, elektryczność, i t. p.) Do rzędu tych przedsiębiorstw przemysłowych, rolnych i leśnych zaliczyć należy: Młyny parowe i wodne, tartaki parowe i wodne, gorzelnie, młocarnie i siewczkarnie parowe, wodne i konne i t. d. i t. d. Wszyscy robotnicy i wszyscy urzędnicy, zajęci w powyżej wyliczonych przedsiębiorstwach i ich zakładach ubocznych (jak n. p. przy tartakach parowych, wszyscy robotnicy zatrudnieni przy t. z. manipulacyi leśnej, przy wywozie drzewa z lasu i materyału z tartaku do kolei że-

*) **UWAGA:** a) W myśl § 5. Instrukcyi są pp. Agenci obowiązani do uwiadomienia Dyrekcyi o zmianie miejsca pobytu lekarzy Towarzystwa w rejonie dotyczącej Agencji.

b) Jeżeli w jakiej miejscowości nie ma lekarza Towarzystwa, a potrzeba nie cierpi zwłoki, można za poprzednio uzyskanem zezwoleniem Dyrekcyi (nawet w drodze telegraficznej) zwrócić się o wystawienie świadectwa lekarskiego do lekarza w miejscu ordynującego.

laznej, przy składach drzewa z tartaku), są z mocy ustawy z d. 28.*
grudnia 1887. l. l. dz. p. p. z r. 1888 ubezpieczeni od wypadków.

Przedmiotem ubezpieczenia od wypadków jest wynagrodzenie szkody, powstającej przez uszkodzenie ciała lub śmierć ubezpieczonego, a zadaniem Zakładu ubezpieczenia jest: robotnikowi, który wskutek wypadku staje się przemijająco albo trwale niezdolnym do zarobkowania, a względnie rodzinie robotnika zabitego w skutek wypadku wynagrodzić w pewnej mierze stratę materyjalną stąd powstałą.

To wynagrodzenie szkody polega na następujących świadczeniach:

Jeżeli wypadek spowodował cielesne uszkodzenie, a w ślad za tem niezdolność do pracy zawodowej, wypłaca Zakład ubezpieczenia robotnikowi przez czas trwania niezdolności do zarobkowania, więc bardzo często przez całe życie rentę, której wymiar jest następujący:

1) w razie zupełnej niezdolności do zarobkowania 60 od sta zarobku rocznego.

2) w razie częściowej niezdolności do zarobkowania część ułamkową renty pod 1), obliczoną stosownie do stopnia niezdolności do zarobkowania, a wynoszącą najwyżej 50 od sta zarobku rocznego.

W razie śmierci robotnika wskutek wypadku otrzymuje rodzina następujące wynagrodzenia:

1) koszta pogrzebu aż do kwoty 25 zlr.

2) wdowa tytułem renty aż do śmierci, a względnie powtórnego zamężcia, 20 od sta zarobku rocznego męża.

3) każde dziecko ślubne rentę wynoszącą 15 od sta, każde dziecko nieślubne rentę wynoszącą 10 od sta zarobku rocznego ojca, a to aż do skończenia piętnastego roku życia, (z tem atoli ograniczeniem, że renty wdowy i dzieci nie mogą razem przenosić 50 od sta zarobku rocznego; przy większej ilości dzieci następuje tedy stonkowa redukcya rent).

4) rodzice i prarodzice, (ojciec i matka, dziadek i babka), otrzymują tytułem renty aż do śmierci 20 od sta zarobku rocznego, syna lub córki, wnuka lub wnuczki, jeżeli stwierdzonem zostanie, że zmarły wskutek wypadku descendent był ich „jedynym żywicielem“, t. j. że utrzymanie ich było wyłącznie od pomocy zmarłego zawisłe.

5) mężowi, (wdowcowi) zmarłej wskutek wypadku robotnicy, jeżeli i dopóki jest niezdolnym do zarobkowania, należy się renta w wysokości jak pod 4).

Dochodzenia poprzedzające wymiar renty przeprowadzają władze polityczne I. instancyi, (Starostwo, Magistrat), a wysokość renty, jakoteż sposób jej obliczenia podaje Zakład ubezpieczenia do wiadomości strony interesowanej rezolucją pisemną.

Przeciw odmówieniu renty, a względnie przeciw jej wymiarowi wolno odwołać się do Sądu rozjemczego, ustanowionego w siedzibie Zakładu ubezpieczenia t. j. we Lwowie przy c. k. Sądzie krajowym dla spraw cywilnych. Przeciw orzeczeniu Sądu rozjemczego niema dalszego środka prawnego.

*) Koleje żelazne ubezpieczają swój personal w specjalnym kolejowym Zakładzie ubezpieczenia od wypadków w Wiedniu.

Każda renta, stale przez Zakład ubezpieczenia wypłacana, jest udotowana swą wartością kapitalową, obliczoną na zasadzie reguł matematyczno-asekuracyjnych.*)

Na pokrycie powyższych wynagrodzeń, na opędzenie kosztów administracji i utworzenie funduszów rezerwowych, pobiera Zakład ubezpieczenia od przedsiębiorstw podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków opłaty czyli t. z. premię asekuracyjną. Opłaty te wymierza Zakład ubezpieczenia na podstawie ogłoszonego przez c. k. Rząd szematu, w którym każdy rodzaj przedsiębiorstwa przydzielono do pewnej kategorii niebezpieczeństwa, (kategorij tych jest 12), zaliczając nadto każde poszczególne przedsiębiorstwo do pewnej klasy procentowej, (12 kategoriom niebezpieczeństwa odpowiada 100 klas procentowych). Taryfa również przez c. k. Rząd wydana wskazuje kwotę, (opłatę asekuracyjną) odpowiadającą poszczególnym kategoriom niebezpieczeństwa i klasom procentowym jaką należy uiszczyć od każdego 100 złr. zarobku (płać) robotnikom i urzędnikom przedsiębiorstwa wypłaconych.

Wyjaśnimy to na przykładach:

Budownictwo cywilne należy do VIII kategorii niebezpieczeństwa, a Zakład ubezpieczenia zalicza je zwykle do 39. klasy procentowej. Według taryfy, przedsiębiorstwa zaliczone do VIII kategorii i 39 klasy opłacają 2 złr. 21 ct. od każdego 100 złr. zarobków wypłaconych robotnikom i urzędnikom zajętym w przedsiębiorstwie. Ponieważ opłatę asekuracyjną uiszcza się z dołu półrocznie, przeto przedsiębiorca oblicza z końcem półroczia**) na podstawie swych ksiąg, jaką sumę wypłacił w ciągu ubiegłego półroczia robotnikom i urzędnikom. Jeżeli wypłacił n. p. 5000 złr., to opłata asekuracyjna wynosić będzie :

$$\frac{5000 \times 2 \cdot 21}{100} = 110 \text{ złr. } 50 \text{ ct.}$$

Młocarnie kieratowe (konne) i młyny wodne przydzielono we wspomnianym szematcie do VII kategorii niebezpieczeństwa, a Zakład ubezpieczenia zalicza je do 31. klasy procentowej. Tym cyfrom odpowiada w taryfie opłata asekuracyjna 1 złr. 76 ct., jaką należy uiszczyć od każdego 100 złr. zarobków (płać) wypłaconych robotnikom w czasie ruchu młocarni a względnie młyna. Jeżeli więc właściciel młocarni czy młyna obliczył, że w ciągu ubiegłego półroczia

*) Według stanu z końcem roku 1891. (Zakład istnieje od 1. listopada 1889) wypłacał lwowski Zakład ubezpieczenia stale następujące renty:

a) 48	rent wdowich, w kwocie rocz.	1942 złr. 80 ct.	wart. kap.	24678 złr. 44 ct
b) 91	" sierocych, " " "	2885 " 55 "	" "	19271 " 34 "
c) 11	" ascendent. " " "	309 " 48 "	" "	3515 " 44 "
d) 170	" trw. niezł. " " "	10012 " 80 "	" "	132839 " 35 "
raz. 320	" stałych " " "	15150 " 63 "	" "	180304 " 57 "

Nadto wypłacił Zakład w czasie od 1. listopada 1889 do 31. grudnia 1891 tytułem rent dla przemijających do zarobkowania 9469 złr. 10 ct.

**) Premie asekuracyjne opłacać należy zawsze za ubiegłe półrocze; premie są płatne zawsze 30. czerwca i 31. grudnia każdego roku, za ubiegłe półrocze, a nadsyłać je należy wraz z obliczeniami wprost do Zakładu najdalej do 14. lipca i 14. stycznia.

suma robocizny wypłaconej robotnikom i urzędnikom (oficyalistom), których przy młocarni a względnie przy młynie zatrudniał, wynosiła

np. 75 złr., to opłata asekuracyjna wynosić będzie: $\frac{75 \times 1.76}{100} =$

= 1 złr. 32 ct.

W ciągu 14 dni po upływie każdego półrocza winni przedsiębiorcy uiszczyć w Zakładzie ubezpieczenia opłatę asekuracyjną, przedkładając równocześnie obliczenie sumy płac i zarobków urzędników i robotników przedsiębiorstwa, w stosunku do którejto sumy opłatę uiszczają. Zakład ubezpieczenia sprawdza przez swoje organa czy obliczenie jest dokładne, tj. czy odpowiada faktycznemu stanowi rzeczy.

Z kwoty opłacanej tytułem premii asekuracyjnej przypada 90 od sta na przedsiębiorcę, 10 od sta wolno mu potrącić sobie od robotników i urzędników przy regularnych wypłatach.

Ubezpieczenie robotników od wypadków jest przymusowem, a przedsiębiorca niezgłaszający w Zakładzie ubezpieczenia przedsiębiorstwa podlegającego temu ubezpieczeniu, albo nie opłacający premii asekuracyjnej w terminie, ulega karom, których nakładanie należy do władz politycznych.

Ubezpieczenie robotników od wypadków jest zbiorowem nie zaś indywidualnem, to znaczy, że wszyscy robotnicy zatrudnieni w przedsiębiorstwie podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, ipsa lege są ubezpieczeni od wypadków w ten sposób, iż robotnik chociażby tylko chwilowo n. p. dzień jeden w takim przedsiębiorstwie pracował i uległ wypadkowi, ma prawo do wynagrodzenia szkody (renty). Dlatego też do ubezpieczenia od wypadków nie zgłasza się robotników imiennie, jak to się dzieje n. p. w kasach dla chorych, lecz zgłasza się przedsiębiorstwo jako takie np. młyn parowy firmy N. N., podając tylko przeciętne daty co do personelu robotniczego, a premię asekuracyjną oblicza się, jak to wyżej wykazaliśmy, *ex post*, na podstawie dat konkretnych z ksiąg fabrycznych, a względnie z zapisków przedsiębiorcy z łaskawością zebrać się dających.

Obecnie ubezpiecza lwowski Zakład w Galicyi i na Bukowinie razem przedsiębiorstw 8406, a robotników i urzędników 83363, suma ich zarobków czyli płac wynosi w przybliżeniu 8,100.000. Nadzór nad lwowskim Zakładem ubezpieczenia wykonuje c. k. Namiestnictwo we Lwowie i c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych*).

*) Ustawę o ubezpieczeniu robotników od wypadków wraz ze wszystkimi odnośnemi rozporządzeniami rządowemi i statutem lwowskiego Zakładu ubezpieczenia wydał w bardzo starannem opracowaniu Dr. Aleksander Małaczynski. Lwów. I. Związkowa drukarnia 1889.

Z a r z ą d:

Przewodniczący. Dr. Wacław Domaszewski, dyrektor Banku krajowego.

Zastępca przewodniczącego. Mikołaj Krasucki, sekretarz krakowskiego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń.

Członkowie.

1. mianowani przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych:

Dr. Wacław Domaszewski, j. w. Mikołaj Krasucki j. w. Dr. Juliusz Kleeberg c. k. Radaea Namiestnictwa, jako komisarz rządowy. Henryk Seiche, c. k. radea rachunkowy gr. or. funduszu religijnego w Czerniowcach. Ignacy Schnireh, kupiec w Czerniowcach. Dr. Tadeusz Skałkowski, adwokat krajowy, poseł na Sejm krajowy, i t. d.

2. Wybrani z grona przedsiębiorców:

Franciszek Rozwadowski, dyrektor galicyj. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, właściciel dóbr ziem. Dr. Mikołaj Fedorowicz, właściciel kopalni nafty. Stanisław Niezabitowski, właściciel dóbr. Alojzy Leopold, budowniczy w Czerniowcach. Franciszek Strzygowski, właściciel fabryki sukna, poseł na Sejm krajowy. Michał Fischer, właściciel tartaku parow. w Stulpikanach.

3. Wybrani z grona ubezpieczonych.

Gustaw Peltz, maszynista w młynie p. Thoma. Tadeusz Zima, kierownik techniczny fabryki nafty. Alojzy Kleszczyński, c. k. nadzorca fabryki tytoniu w Winnikach. Antoni Gruszczyński, murarz. Karol Rödler, ikacz. Antoni Mańkowski, drukarz.

Wydział administracyjny.

Dr. Wacław Domaszewski, j. w. Mikołaj Krasucki, j. w. Antoni Mańkowski, j. w. Franciszek Rozwadowski, j. w. Dr. Tadeusz Skałkowski j. w. Dr. Juliusz Kleeberg j. w. komisarz rządowy.

Urzędnicy.

Dyrektor: Henryk Lam.

Technik asekuracyjny: Jakób Szczyrbała.

Buchalter: Ludwik Pogórski.

Urzędnik buchalteryczny: Karol Witkowicki.

Delegaci: Gustaw Horodeński, Dr. Stanisław Dunikowski.

Referent: Jan Prokopowicz.

Inspektor związku kas dla chorych: Ludwik Pogórski.

Adjunkt conceptowy: Stanisław Ehrlich.

Archiwista: Józef Białoskórski.

Likwidator: Szymon Chanderys.

Adjunkt: Władysław Zelechowski.

Asystenci: Zygmunt Kępiński, Maryan Górski.

Praktykanci: Izydor Kuncewicz, Kazimierz Borkowski, Bazyli Choynacki, Robert Aigner.
Kancelista: Józef Ludwicki.

Ze statystyki za rok 1891.

Z końcem roku 1891. było w Galicyi i Bukowinie przedsiębiorstw 8406 z liczbą robotników i urzędników 83.363 i sumą rocznych zarobków 8,100.000 zł.

Stowarzyszenie Przemysłowców

celem ubezpieczenia od wypadków nieszczęśliwych

(założone w r. 1890)

*Główne zastępstwo dla Galicyi i Bukowiny w gmachu
Towarzystwa wzajem. ubez. w Krakowie.*

Do przyjmowania wniosków na ubezpieczenie upoważnieni są wszyscy Agenci Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie.

Stowarzyszenie przemysłowców oparte jest na wzajemności, wskutek czego połowa corocznych zysków zwraca się zabezpieczonemu Członkom. Gdy fundusz rezerwowy dojdzie do wysokości 300.000 zł., będzie cały zysk Członkom zwracany.

Prospekt ubezpieczenia pojedynczych osób od wypadków, powodujących kalectwo lub śmierć.

Za pomocą tej kombinacyi mogą pojedyncze osoby ubezpieczać kapitał odpowiedni na tę ewentualność, gdyby przez *jakikolwiek* nieszczęśliwy wypadek zostali uszkodzeni na ciele i zdrowiu na przykład: *wskutek uderzenia piorunu, powodzi, pożaru, eksplozyi i wybuchów, zderzenia się pociągów i wszelkich wypadków na kolei, przejechania przez konie, zawalenia się budynków, uszkodzenia cielesnego przez spadające z góry odłamy cegieł, gżemsów i t. p. ciężkich przedmiotów, przez broń palną; uszkodzeń cielesnych, spowodowanych przez gotoleż lub na ślizgawce, spadnięcie z budynku, ze schodów, z konia, upadnięcie do wody, do dołu przy podejmowaniu wycieczek na szczyty górskie, przy ćwiczeniach fizycznych, gimnastyce, przy służbie wojskowej w czasie pokoju, w czasie służby i przy ćwiczeniach straży ogniowych ochotniczych, przy zwykłym polowaniu z amatorską, przy jeździe łódką, w czasie podróży morskich na morzu Śródziemnem i Czarnem parowcami osobowymi na liniach regularnych, jakoteż z jednego do drugiego portu Europejskiego, podczas przejażdżek welocepedowych itd., nadto lekarze ubezpieczeni są na wypadek zakażenia krwi przy sekcjach; następnie objęte są ubezpieczeniem wypadki, spowodowane uprawnioną obroną własną, jako też ratowaniem cudzego życia lub mienia.*

Można się ubezpieczyć:

<p>a) na wypadek śmierci albo
b) na wypadek kalectwa albo
c) łącznie na wypadek śmierci i kalectwa</p>	}	<i>Przy każdej z tych kombinacyj można nadto ubezpieczać odszkodowanie na wypadek przejściowej niezdolności zarobkowania.</i>

Towarzystwo wypłaca:

1) *W razie śmierci*: Całą sumę ubezpieczoną do rąk osoby wskazanej w polisy, jako uprawnionej do odbioru tej sumy, a w razie niewskazania takiej osoby, do rąk uprawnionych spadkobierców.

2) *W razie kalectwa*: Na wypadek zupełnego kalectwa, będzie cała suma na tę ewentualność ubezpieczona, wypłaconą. Jeżeli kalectwo jest tylko częściowe, to ocenienie i skonstatowanie stopnia kalectwa, a względnie wysokości odszkodowania zawisło od tego, czy i w jakiej mierze została ograniczoną przez nieszczęśliwy wypadek zdolność zarobkowania ubezpieczonego, z uwzględnieniem jego zawodu, jego zdolności, wiedzy i wieku.

3) *W razie przejściowej niezdolności zarobkowania*, spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem, wynagradza się dziennie odszkodowanie na tę ewentualność ubezpieczone, począwszy od najbliższego dnia po nieszczęśliwym wypadku, jednak nie dłużej jak przez dni 200.

Wysokość premii za ubezpieczenie unormowaną jest wedle prawdopodobnego niebezpieczeństwa uszkodzeń cielesnych, na które ubezpieczony ze względu na swój zawód jest narażonym.

PRZYKŁADY.

Przykład 1) Adwokat, profesor, kupiec, notaryusz, urzędnik biurowy itp., jeżeli nie jest narażony na nadzwyczajne wypadki kalectwa, miałby na przykład do zapłacenia:

za ubezpieczenie kwoty 10.000 na			
wypadek śmierci po	0·50 ⁰ / ₁₀₀	= zlr. 5—	rocznie
za ubezpieczenie kwoty 10.000 na			
wypadek kalectwa po	0·80 ⁰ / ₁₀₀	= zlr. 8·00	rocznie
Razem na wyp. śmierci lub kalectwa		zlr. 13—	rocznie

Gdyby sobie życzył ubezpieczyć się na wypadek przejściowej niezdolności zarobkowania np. w kwocie 5 zlr. dziennie, miałby do zapł. à zlr. 1·20 za zlr. 1— = czyli zlr. 6— rocznie

Przeto razem na wypadek śmierci, kalectwa, lub przejściowej niezdolności zarobkowania zlr. 19— rocznie

Przy ubezpieczeniu, zawartem na lat 10 z opłatą roczną, obniża się premia o 10⁰/₁₀₀ rocznie i wynosi tylko zlr. 17·10. Gdyby jednak

premia za cały czas trwania zabezpieczenia naprzód złożoną została, natenczas zniża się takową przy 10-letniem ubezpieczeniu o 25^{0/0} i wynosiłaby wedle powyższego przykładu zlr. 128·25 za lat 10.

Przykład 2) Lekarz, architekt, drzeworytnik, rzeźbiarz, litograf, wyższy urzędnik leśny, optyk, fabrykant fortepianów, budowniczy lub geometra, podróżujący pomocnik handlowy, chcący ubezpieczyć się na śmierć i kalectwo bez odszkodowania za przejściową niezdolność zarobkowania, miałby do zapłacenia:

za ubezpieczoną kwotę zlr. 10.000			
w razie śmierci po	0·70 ^{0/00}	= zlr. 7.—	rocznie
za ubezpieczoną kwotę zlr. 10.000			
na wypadek kalectwa	1·20 ^{0/00}	= zlr. 12.—	rocznie
	Razem	<u>zlr. 19.—</u>	rocznie

Przy 10-letniem ubezpieczeniu obowiązują te same opusty, jak wyrażono w przykładzie 1.

Prócz ubezpieczenia osób pojedynczych przyjmuje także Stowarzyszenie ubezpieczenia zbiorowe takich osób, które nie należą do obowiązkowego ubezpieczenia państwowego, a mianowicie: ubezpieczenia służby rolnej, o ile z maszynami nie mają do czynienia, ubezpieczenie służby leśnej, ubezpieczenie robotników we wszelkich warstwach rękodzielniczych, ubezpieczenie osób, należących do straży ogniowych i t. p.

Przy ubezpieczeniach tego rodzaju są premie stosunkowo niższe, a ubezpieczenie nie opiewa na nazwisko osób ubezpieczonych, lecz na ilość osób zabezpieczyć się mających, lub na sumę rocznej płacy lub pensyi urzędnikom, a względnie robotnikom wypłacanej.

Stowarzyszenie Przemysłowców jest przeto w tym kierunku niejako prywatnem uzupełnieniem urzędowej ustawy o zabezpieczeniu robotników od wypadków. Gdy bowiem z dniem 1. listopada 1889 weszły w życie prawne ubezpieczenia w klasie robotniczej, gospodarka wiejska i leśna doznała z ramienia tejeż ustawy całkiem odrębnego traktowania. Obowiązek należenia i przystępowania do rządowego Stowarzyszenia robotników, celem zabezpieczenia od wypadków, ciąży na wszystkich robotnikach *bez wyjątku*, tylko w gospodarce wiejskiej i leśnej, obowiązek ten spada na tych robotników, którzy zatrudnieni są przy maszynach.

Wedle „Wiadomości urzędowych Nr. 1.“ zabezpieczano w wiejskiem i leśnem gospodarstwie w całej Austrii w 35.148 wypadkach, 127.238 robotników z placą 2.771.000 zlr. w. a., z czego widzimy, że jest to nadzwyczaj mała część ogólnego stanu robotniczego.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że w razie wypadku nieszczęśliwego zarówno robotnicy nieobowiązani do ubezpieczenia, potrzebują wsparcia lub zapomogi tak samo, jak zabezpieczeni, że wypadki ciężkiego uszkodzenia zdarzają się nietylko w zajęciu przy maszynach, ale przy czynnościach innych, szczególnie w służbie lasowej w czasie polowań, w walkach z klusownikami itp., musimy przyznać, że ubezpieczanie nieuwzględnionych przez ustawę robotników jest konieczną

potrzebą, której zadość uczynić należy zarówno we własnym, jak i w interesie ustawą pominiętych robotników.

Pragnąc w tej mierze zwolnić od odpowiedzialności właścicieli, ziemian i właścicieli lasów za wypadki nieszczęśliwe, którymi mogą być dotknięci urzędnicy lasowi i agronomiczni, dalej robotnicy rolni i leśni, przyjmuje Stowarzyszenie przemysłowców (na wzajemności oparte), celem zabezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków, ten personal do ubezpieczenia, pod następującymi warunkami:

1. Wszystkich, pracujących w jednym majątku lub państwie, a nie obowiązanych do ubezpieczenia urzędników i robotników, ubezpiecza stowarzyszenie za pomocą policy zbiorowej.

2. Dla każdego nowo wstępującego Członka towarzystwa, zabezpiecza się suma pewna, płatna przez Stowarzyszenie albo całkowicie, lub częściowo na wypadek całkowitego lub częściowego uszkodzenia cielesnego, *które stale, albo chwilowo, lub też na czas dłuższy czyni Członka niezdolnym do pracy*. Jeśli wypadek uszkodzenia sprowadza tylko chwilową niezdolność do pracy, to wyznacza się dziennie odszkodowanie w stosunku do pobieranej dziennej płacy Członka.

3. Wysokość sumy zabezpieczonej ustanowioną jest na podstawie rocznej płacy Członka, która to płaca może być zabezpieczoną pojedynczo lub kilkakrotnie.

4. Premia od zabezpieczonych zlr. 1000, płatnych w razie śmierci lub niezdolności do pracy w skutek kalectwa, wynosi zlr. 1.50 w gospodarstwie wiejskim, a zlr. 2.40 w gospodarstwie leśnym. Premia zaś za ubezpieczenie na wypadek chwilowej niezdolności do pracy, w skutek nieszczęśliwego wypadku, wynosi w gospodarstwie wiejskim zlr. 1 od zlr. 1.000, a w gospodarstwie leśnym zlr. 1.60 od zlr. 1.000.

Na podstawie tych cyfr podajemy tu przykład obliczania premii.

Zarząd pewnych dóbr zatrudnia 50 robotników z przeciętną placą dzienną 60 ct. Licząc 300 dni roboczych w roku, wynosi to rocznie zlr. 180 dla jednego, a zlr. 9,000 dla wszystkich 50 robotników. Zarząd tych dóbr życzy sobie, aby ubezpieczenie zawarte było na lat 5 i żeby każdy robotnik na wypadek śmierci lub niezdolności do pracy, otrzymał jako wynagrodzenie pięciokrotny swój zarobek roczny, tj., zlr. 900., zaś w razie chwilowej niezdolności do pracy, dziennie jedną tysięczną część swego dwóletniego zarobku, tj. po 36 ct. dziennie.

Obliczenie premii:

Zabez. suma zł. 45.000 na wypadek śmierci lub zupełnej niezdolności	à 1.50 = zlr. 67.50
zabezp. suma zł. 18.000 na wypadek chwili- owej niezdolności do pracy	à 1.— = zlr. 18.—
Roczna premia w gospod. wiejskim wynosi	<u>zlr. 85.50</u>

W gospodarstwie natomiast leśnem wynosić będzie premia:

Zabezp. suma zł. 45.000 w razie śmierci lub nieudolności do pracy	à 2.40 = zlr. 108.—
zabez. suma zł. 18.000 w razie chwilowej nieudolności do pracy	à 1.60 = zlr. 28.80
Roczna premia w gospodarstwie leśnem	<u>zlr. 136.80</u>

W ten sam sposób mogą być ubezpieczeni nie tylko zwykli robotnicy, ale także leśniczowie, gajowi, ekonomowie, karbownicy i t. d.

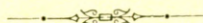
Ztąd widzimy, że koszta ubezpieczenia w Stowarzyszeniu przemyslowem w porównaniu z kosztami ubezpieczeń państwowych są znacznie mniejsze.

Obecnie są w Towarzystwie przemyslowem ubezpieczone pomiędzy innymi następujące wiejskie i leśne gospodarstwa:

Nr. policy	Ubezpieczeni	Suma ubezp.	Premia roczna
951	Król. węgier. zakład stadników rządowych w Mezöhegyes	577.155	2.233.96
269	Jan Motyka w Zofsen	5.658	45.26
527	Zarząd cukrowni w Dux	stała kwota	427.42
334	„ „ w Eidlity	„ „	291.07
456	„ „ w Szaplanitz	31.900	446.41
837	Dyrekcya domen w Czeminie	31.900	223.33
1022	Zarząd lasów margrabii Aleksandra Pallaviciniego w Sandorfalwa	stała kwota	978.93
1024	Inspektorat dóbr hr. Nakos w Gross-Szent-Miklos		381.01

Uwaga: Kto zamierza zawrzeć ubezpieczenie od nieszczęśliwych wypadków, raczy się zgłosić do najbliższego *Agenta Tow. wzaj. ubezpieczeń w Krakowie*, którzy to PP. agenci mają upoważnienie do przyjmowania ubezpieczeń tego rodzaju. PP. agenci udzielą wszelkich wymaganych objaśnień, dostarczą warunków ubezpieczenia i druków na deklaracje, a na żądanie sporządzą sami deklaracje.

Postępowanie przy zawarciu takiego ubezpieczenia jest bardzo pojedyncze. Oględzin lekarskich nie wymaga się a opłaty są bardzo skromne, jakto powyższe przykłady udowadniają.

Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń „Dniester“ we Lwowie

zalożone na mocy udzielonej koncesyi i statutu potwierdzonego re-
skryptem e. k. Namiestnictwa z dnia 20 stycznia 1892. l. 372 na
podstawie upoważnienia e. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych
z dnia 8 grudnia 1891 l. 22751, ukonstytuowało się na walnem
zgromadzeniu dnia 29 czerwca 1892

Cel: Ubezpieczenie nieruchomości i ruchomości przeciw szko-
dom ogniowym.

Kapitał zakładowy wynosi zlr. 50.000 w gotówce.

Rada nadzorcza:

Prezydent honorowy: J. Ekse. ks. metr. Dr. Sylwester Sem-
bratowicz.

Prezydent: Teofil Bereźnicki e. k. Radea wyższ. sądu kr.

Wice-Pezydent: Ks. Aleksy Toroński gr. k. metr. Radea kons.
i e. k. profesor religii.

Członkowie Rady nadzorczej:

Dr. Stefan Fedak, adwokat krajowy we Lwowie, Józef Huryk,
włościanin z Uhrynowa i poseł na Sejm kr. Dr. Michał Korol, adwo-
kat kraj. w Żółkwi i poseł na Sejm kr. Dr. Teofil Kormosz, kan-
dydat adwokacki w Przemyślu, Dr. Konstanty Lewicki, adwokat
krajowy we Lwowie, Bazyl Nahirny, dyrektor »Narodnej Torhowli«
we Lwowie, Dr. Eugeniusz Oleśnicki adwokat kraj. w Stryju, Józef
Onyszkiewicz e. k. notarysz w Zborowie, ks. Miron Podoliński ka-
nonik gr. k. kapituły w Przemyślu, Longin Rożankowski e. k. em.
Radea sąd. poseł na Sejm krajowy i adwokat krajowy w Złoczowie,
Dr. Damian Sawczak, członek Wydziału kr. we Lwowie, Teodor
Stachewicz, kupiec w Stanisławowie, Włodzimierz Szuchiewicz, e. k.
profesor w szkole realnej we Lwowie, ks. Szymon Tkaczunyk, kanonik
gr. k. kapituły w Stanisławowie, ks. Leon Turkiewicz, kanonik gr. k.
kapitały we Lwowie, Anatol Wachnianin e. k. profesor wyższ. gimn.
we Lwowie.

Dyrekeya:

Dyrektorowie wybrani z pośród członków Rady nadzorczej:

Dr. Damian Sawczak j. w. Dr. Stefan Fedak j. w.

Dyrektor kierujący:

Dr. Antoni Horbaczewski.

Zastępca Dyrektora kierującego:

Józef Jarzębecki.

„Dniester“ rozpoczyna swoją czynność na Galicyę i Bukowinę
z dniem 1 września 1892.

Towarzystwo ubezpieczeń na życie i rentę „Anker“ (Kotwica) *)

założone w r. 1858 we Wiedniu z kapitałem 1,000.000 zlr. w 500 akcyach po 2.000 zlr.

Reprezentacya we Lwowie:

Szef: August Schellenberg. Sekretarz: Karol Hanke

C. k. uprz. austr. Towarzystw ubezpieczeń „Dunaj“ *)

zał. we Wiedniu w r. 1867 z kapitałem akcyjnym 1,000.000 w 5.000 akcyach.

Reprezentacya we Lwowie:

Szef: Henryk Penzias. Sekretarz: Sokal Jakób.

Reprezentacya w Krakowie:

Szef: L. Epstein.

Reprezentacya w Czerniowcach:

Szef: J. Jakowetz.

**Ces. król. uprz. Towarzystwo ubezp. „Phönix austriacki“
we Wiedniu.**

Prezydent honorowy: Jego Królewska Wysokość książę Ludwik Bawarski

Prezydent: Książę Hugo Salm-Reiffenscheid.

Wiceprezydent: Książę Kalikst Poniński

Prezydent: Baron Ernest Herring.

Wiceprezydent: Alfred de Barry.

Reprezentacya we Lwowie:

1-szy sekretarz Goldberg Izidor.

2-gi sekretarz: Hrabia Poniński Alfred.

Zast. Sekretarza: Marek Franciszek.

Zast. Sekretarza: Woliński Józef.

Likwidator: Arbesbauer Ksawery.

18 urzędników przy Reprezentacy.

Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń „Slavia“ *)

zał. w r. 1869 w Pradze.

Cel: Ubezpieczenie na życie ludzkie — od ognia i gradobicia.

Reprezentacya we Lwowie:

Sekretarz: Czapek Antoni. Likwidator: Swoboda Fryderyk

*) Oznaczone *) nie otrzymaliśmy sprawozdanie za rok 1891.

**Reichenbersko-Berneńskie Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń
„CONCORDIA“**

założone w r. 1867 w Reichenbergu

Cel: Ubezpieczenie budynków, ruchomości, zboża itp. od ognia, kapitałów na życie i rent.

Fundusz rezerwowy 1.300.000 zł. w. a.

Reprezentacya we Lwowie:

Naczelnik: J. K. Lewicki. Inspektor: Aleksander Karol Nadwodzki. Sekretarz: Józef Steinberger. Buchalter: Antoni Laurecki.

Od czasu istnienia Towarzystwa wypłacono:

w działach elementarnych	8.352,611 złr. 47 ct.
w dziale życiowym . . .	377,557 „ 57 ct.
Razem do 31 grudnia 1891	<u>8.730,169 złr. 04 ct.</u>

Ces. król. uprz. Towarzystwo „Adriatica di Sicurta“ *)

zał. w r. 1838 w Tryjeście z kapitałem akcyjnym 4,000.000 złr.

Fundusz rezerwowy wynosi 12,000.000 złr.

Reprezentacya we Lwowie

Szef: Kohn Jakób. Inspektor: Heller Ernest. Prokurzyści: Braun Józef, Diamand Maurycy.

Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń kapitałów i renty „Janus“ *)

założone w r. 1839 we Wiedniu.

**Jeneralna Ajencya Foncière, Peszteńskiego Zakładu Ubezpieczeń
we Lwowie.**

Rok założenia 1864.

Zakres działania: Galicya i Bukowina. Ubezpieczenia od ognia, na życie ludzki, od wypadków, oraz przeciw szkodom, pochodzącym ze stłuczenia szyb lustrowych.

Bióro Ajencji we Lwowie: ul. Hetmańska l. 12

Główne Ajencye w miastach: Kraków, Tarnów, Stanisławów, Brody, Tarnopol, Czerniowce.

*) Oznaczone *) nie otrzymaliśmy sprawozdania za rok 1891.

Personal jeneralnej Ajencji we Lwowie:

Sekretarz i kierownik Tenner Juliusz. Urzędnicy: Stand Juliusz, Stand Karol, Awin Adolf, Feldstein Józef, Schrenzel Fryderyk. Inspektorowie działu życiowego: Rosenfeld Emanuel, Schweitzer Adolf.

Towarzystwo asekuracyjne „Equitable“

Założone w Nowym Yorku w roku 1859.

Cel: Ubezpieczanie kapitałów i rent na życie ludzkie.

Jeneralna Ajencya dla Galicyi i Bukowiny we Lwowie ul. Wałowa 23, pod kierownictwem *Jakóba Piepesa*.

Zamknięcie rachunków za rok 1891.

Ubezpieczenia z końcem r. 1891	zł. 2,012.236.392-50
Nowe w r. 1891 zawarte ubezpieczenia	„ 582.795.827-50
Ogół dochodu w r. 1891	„ 97.637.359-63
Fundusz własny Towarzystwa z końcem r. 1891 „	340.496.295-95

Towarzystwo asekuracyjne w Nowym Yorku „Mutual“

założone w r. 1843.

Cel: Ubezpieczanie kapitałów i rent na życie ludzkie.

Reprezentacya we Lwowie:

M. Jonasz, Dom bankowy, we Lwowie, Jagiellońska l. 3.

Kasy Oszczędności w Galicyi

z końcem roku 1891

Kasy Oszczędności przeszłość niezbyt dawna: pierwsza instytucja tego rodzaju powstała w północnych Niemczech, w roku 1778. W Austrii widzimy „Pierwszą Austryacką Kasę Oszczędności w Wiedniu“ dopiero w 1819. roku, a w Galicyi „Galicyjską Kasę Oszczędności we Lwowie w r. 1844.“

Przez następne lat szesnaście nie pojawia się u nas żadna więcej instytucja tego rodzaju. Dopiero od roku 1861. zaczynają przybywać stale, tak, że z końcem roku 1891. dochodzą do liczby 25 (1. Biała, 2. Bochnia m., 3. Bochnia p., 4. Dolina, 5. Drohobycz, 6. Jasło, 7. Kalusz, 8. Kołomyja, 9. Kraków m, 10.. Kraków p., 11. Lwów, 12. Myślenice, 13. Nowy Sącz, 14. Przemyśl, 15. Ropczyce, 16. Rzeszów, 17. Sambor m., 18. Sambor p., 19. Stanisławów, 20. Stryj, 21. Tarnopol, 22. Tarnów, 23. Trembowla, 24. Wadowice, 25. Wieliczka).

W miarę ustępowania nieufności do tego rodzaju instytucji podnoszą się składane w nich oszczędności. Kiedy w roku 1844. przypadało w Galicyi wkładek na głowę ówczesnej ludności 22 centy, to w roku 1870. było już zł. 1.35, w roku 1881. zł. 4.86, a z końcem roku 1891. licząc ludności w Galicyi 6,600.000, przypada na głowę zł. 8 ct. 70

Stan wkładek z końcem roku 1891. wyniósł w owych 25 Kasach przeszło 57.2 mil. zł., a fundusze rezerwowe przeszło 5.1 mil. zł. Prócz tego dziesięć Kas miało „Fundusz emerytalny“, wynoszący z górą pół miliona zł.

Lokacya złożonych wkładek praktykuje się w pożyczkach hipotecznych, zaliczkach na zastaw papierów publicznych, w efektach, eskoncie wekslowym, pożyczkach u gmin i towarzystw finansowych itp. Głównie zaś odbywa się w trzech pierwszych rodzajach.

Z końcem roku 1889. lokacya w pożyczkach hipotecznych, zaliczkach na zastaw walorów i w efektach wynosiła 77.80% ówczesnego stanu wkładek, z końcem zaś r. 1891. wynosi 80.34%, a zatem lepiej o 2.54%, co odpowiada kwocie około półtora miliona zł.

W ślad za tem zmniejszyła się mniej korzystna lokacya weksłowa schodząc z 14.61% na 13.75⁰/₁₀, w czem daleko jeszcze do tego stanu rzezczy, jaki istnieje gdzie indziej.

Pożalowania godnem jest również, że lokacya u gmin i Towarzystw zaliczkowych, która za najpewniejszą pod względem finansowym uważać się musi, a za najpożądanszą ze względu ekonomicznego odrodzenia kraju — że lokacya ta, mówimy, wynosi od dłuższego

czasu, niemal bez zmiany, bardzo skromną część, bo zaledwie 2·54 % stanu wkładek.

Na zakończenie powyższego rysu przytaczamy niektóre spostrzeżenia o Kasach Oszczędności z pracy Dr. A. M., które, sądzimy — jako cenne wskazówki dla Członków Zarządu przydać się mogą — mianowicie:

1. „Fundusze rezerwowe są wystarczające, gdy 10⁰/₀ stanu wkładek wynoszą“;

2. „Jeżeli lokacya na hipotekach i w walorach (w zaliczkach na zastaw walorów i w zakupie efektów) wynosi niżej 60⁰/₀ wkładek, a na wekslach wyżej 25⁰/₀ wkładek — to taki stan Kasy Oszczędności jest nieprawidłowym“;

3. „Jeżeli procenta zaległe od pożyczek hipotecznych wynoszą większy kwocient, niż połowę stopy procentowej od tychże pożyczek, to plynność ich jest bardzo nieprawidłowa“;

4. „Przynajmniej jeden członek Dyrekeyi powinien być fachowo w rachunkowości wykształconym“;

5. „Likwidatorowie powinni składać większe kaucye i większą być otoczeni kontrolą od kasyerów“;

6. „Zarządy Kas Oszczędności powinny tworzyć i corocznie alimentować fundusz emerytalny“ (ten, dotąd tylko 10 Kas zaprowadziło);

7. „Stopa procentowa powinna być w każdorocznem sprawozdaniu dyrekeyjnym podana na widocznem miejscu, a to tak od wkładek, jak od wszelkiego rodzaju pożyczek“.

Kasa Oszczędności miasta Biały.

Rok założenia: 1883

Prezes Wydziału: Strzygowski Karol.

Dyrekeya: Nahowski Franciszek, Kühn Henryk, Pfister Edward.

Urzędnicy: Schlittermann Antoni, Kolarzik Wincenty, Zagórski Józef, Jaloweczarski Wiktor, Hanzaleh Józef, Kettner Henryk.

Stan funduszków z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 26.832·34 zł. Pożyczki hipoteczne 1,849,547·84 zł. Pożyczki gminne (m. Biała) 180.000. Zaliczki na zastaw realności 19.034·68 zł. Weksle 15.437·44 zł. Efekty funduszu obrotowego 199.580 zł. Procenta zaległe 47.077·04 zł. Oddział Zastawniczy 12.300 zł. Walory funduszu rezerwowego 81,498·50 zł. Reszta pożyczki czynnych zł. 58.763·96 zł. Razem 2.490,069·80 zł.

w Pasywach:

Władki 2.312,990·18 zł. Kaucye służbowe 2.000 zł. Fundusz rezerwowy 133.967·66 zł. Zysk z roku 1891. 28.151·37 zł. Reszta pożyczek biernych 12.960·59 zł. Razem 2.490.069·80 zł.

Stopa procentowa: od wkładek 4 %, od pożyczek hip. 5 %, od weksli i zaliczek na zastaw walorów 5¹/₂ %.

Kasa Oszczędności miasta Bochni.

Rok założenia 1873.

Prezes Wydziału: Dr. Antoni Serafiński.

Dyrekeya: Karpiński Władysław, Góra Franciszek, Dr. Zakrzewski Ferdynand i Michnik Jakób.

Urzednicy: Borkowski Jan, Christ August, Kaczmarczyk Jakób.

Stan funduszów z końcem roku 1891:

w Aktywach:

Gotówka 6.169·85 zł. Pożyczki hipoteczne 321.778·30 zł. Zaliczki na zastaw efektów 16.046·44 zł. Weksle eskontowane 240.924·08 zł. Walory funduszu obrotowego 5.000 zł. Oddział Zastawniczy 10.487·93 zł. Procenta zaległe 16.556·09 zł. Walory funduszu rezerwowego 53.846·20 zł. Reszta pozycyij czynnych 31.661·48 zł. Razem 702.470·37

w Pasywach:

Wkładki 614.126·83 zł. Fundusz rezerwowy 57.773·97 zł. Kaucye służbowe i depozyta 5.682·72 zł. Zysk z roku 1891 4.439·16 zł. Reszta pozycyij biernych 20.447·69 zł. Razem 702.470·37 zł.

Stopa procentowa: od wkładek 5⁰/₀, od pożyczek hipot. 6⁰/₀, od zaliczek na zastaw efektów 6⁰/₀, od weksli 8⁰/₀.

Powiatowa Kasa Oszczędności w Bochni.

Rok założenia 1885.

Prezes Wydziału: Zdzisław Włodek.

Dyrekeya: Chrzanowski Wojciech, Dembowski Jan, Dr. Serafiński Antoni.

Urzednicy: Lopaeki Andrzej kasyer, Ossoliński Adolar, likwidator.

Stan funduszów z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 2484 zł. Pożyczki hipoteczne 197.049·80 zł. Eskont wekslowy 133.117 zł. Pożyczki komunalne 19.305 zł. Zaliczki na zastaw papierów wart. 2090 zł. Efekta funduszu obrotowego 9.850 zł. Walory funduszu rezerwowego 5.682·95. zł. Reszta pozycyij czynnych 7.358·49 zł. Razem 376.937·24 zł.

w Pasywach:

Wkładki 349.310·07 zł. Weksle reeskontowane (!) 7.500 zł. Fundusz rezerwowy 5.682·95 zł. Kaucye służbowe 5000 zł. Zysk z roku 1891 4.128·91 zł. Reszta pozycyij biernych 5.315·31 zł. Razem 376.937·24 zł.

Stopa procentowa: w „Sprawozdaniu dyrekcyjnym“ nie podana.

Powiatowa Kasa Oszczędności w Dolinie.

Rok założenia 1890.

Prezes Wydziału: Witoslawski Wincenty.

Dyrekcya: Dr. Dobrowolski Józef, Grabowieński Adam, Minkusiewicz Marian.

Urzednicy: Jaworowski Hilary, Kossakiewicz Wladyslaw.

Stan funduszów z roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 4.891·99 zł. Pożyczki hipoteczne 30.908·24 zł. Pożyczki gminne 500 zł. Zaliczki na zastaw walorów 3.407 zł. Pożyczki na skrypta notaryal. 25.802·15 zł. Weksle eskontowane 33.029·67 zł. Procenta zaległe 77·72 zł. Walory funduszu rezerwowego 1.664 zł. Reszta pozycyij czynnych 577·21 zł. Razem 100.857·98 zł.

w Pasywach:

Wkładki 90.569·27 zł. Reeskont wekslowy 4.890 zł. Fundusz rezerwowy 1.772·85 zł. Zysk z roku 1891 2.391·53 zł. Reszta pozycyij biernych 1.234,33 zł. Razem 100.857,98 zł.

Stopa procentowa: w Sprawozdaniu dyrekcyjnym nie podana.

Kasa Oszczędności miasta Drohobycza.

Rok założenia 1879.

Prezes Wydziału: Ochrymowicz Ksenofon.

Dyrekcya: Goldhammer Hersch, Dąbrowski Karol, Lindenbaum Maurycy.

Urzednicy: Wierzbicki Ignacy, Lopuszański Ludwik.

Stan funduszów z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 12.602·69 zł. Pożyczki hipoteczne 94.928·32 zł. Zaliczki na zastaw walorów 22.889·60 zł. Pożyczki na skrypta 2.700 zł. Weksle eskontowane 124.970·50 zł. Walory funduszu obrotowego 61.914 zł. Procenta zaległe 7.753·19 zł. Walory funduszu rezerwowego 35.300·40 zł. Reszta pozycyij czynnych 21.242,25 zł. Razem 384.300·95 zł.

w Pasywach:

Wkładki oszczędności 340.142·93 zł. Fundusz rezerwowy 36.828·97 zł. Zysk z roku 1891 5.977·62 zł. Reszta pozycyij biernych 1.351·43 zł. Razem 384.300·95 zł.

Stopa procentowa: od wkładek $4\frac{1}{2}\%$, od pożyczek „Sprawozdanie dyrekcyjne“ nie podaje.

Kasa Oszczędności miasta Jasła.

Rok założenia 1868.

Prezes wydziału: Metzger Aloizy, burmistrz miasta.
Dyrekeya: Przyłęcki Apolinary, Palch Romuald, Dr. Wiediger Franciszek i Zacharyasz Michal.
Urzednicy: Basiński Cezar i Rząca Franciszek.

Stan funduszów z roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 59.062·03 zł. Pożyczki hipoteczne 532.923·35 zł. Pożyczki gminne 31.260 zł. Zaliczki na zastaw walorów 24.663 zł. Weksle eskontowane 91.583 zł. Odsetki zaległe 3.879·88 zł. Walory funduszu rezerwowego 44.071 zł. Reszta pozycyij czynnych 2.521·10
Razem 789.963·36 zł.

w Pasywach:

Wkładki oszczędności 728.022·97 zł. Fundusz rezerwowy 44.098·12 zł. Fundusz emerytalny 205·12 zł. Zysk z roku 1891 9.632·41 zł. Reszta pozycyij biernych 8.004·74 zł. Razem 789.963·36 zł.

Stopa procentowa: od wkładek 4⁰/₀ od pożyczek hip. 4³/₄ 5¹/₂, 6⁰/₀, od pożyczek gmin. 6 i 7⁰/₀, od lombardu 6⁰/₀, od weksli 6⁰/₀.

Powiatowa Kasa Oszczędności w Kałuszu.

Rok założenia 1883.

Prezes Wydziału: Komornicki Stanisław.
Dyrekeya: Dr. Stanecki Mieczysław, X. Hubezak Ignacy, Zalewski Stanisław.
Urzednicy: Leskovits Michał, Hellebrand Stanisław.

Stan funduszów z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 9.012·85 zł. Pożyczki hipoteczne 99.499·29 zł. Zaliczki na zastaw walorów 3.141 zł. Pożyczki gminne 4.771 zł. Weksle 100.301·80 zł. Odsetki zaległe 336·89 zł. Reszta pozycyij czynnych 3.046·09
Razem 220.108·92 zł.

w Pasywach:

Wkładki oszczędności 211.504,98 zł. Fundusz rezerwowy 1.352,29 zł. Reeskont wekslowy 2.000 zł. Zysk z roku 1891 1.520,64 zł. Reszta pozycyij biernych 3.731,01 zł. Razem 220.108,92 zł.

Stopa procentowa: w „Sprawozdaniu dyrekcyjnym“ nie podana.

Kasa Oszczędności miasta Kołomyi.

Rok założenia 1875.

Prezes Wydziału: X. kan. Koblański Jan.

Dyrekcya: Hr. Starzeński Edmund, Dr. Trachtenberg Maksymilian i Jakubowski Henryk.

Urzednicy: Lopatyński Leopold, Sanojea Marcei, Kropaczek Franciszek, Jolles Zygmunt, Leibschang Ludwik, Laskewski Jan Funkenstein Mojżesz i Lukaszewicz Jan.

Stan funduszków z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 315.982·69 zł. Pożyczki hipoteczne 683.438·37 zł. Pożyczki na akta notaryalne 160.582·60 zł. Zaliczki na zastaw walorów 9.498 zł. Weksle eskontowane 224.331·17 zł. Walory funduszu obrotowego 5.958 zł. Odsetki zaległe 20.414·09 zł. Walory funduszu rezerwowego 114.491·71 zł. Reszta pozycej czynnych 206.688·55 zł. Razem 1,741.385·18 zł.

w Pasywach:

Wkladki oszczędności 1.410,177·65 zł. Fundusz rezerwowy 124.729·21 zł. Fundusz emerytalny 8.104·84 zł. Kaucye urzedników 6.300 zł. Zysk z roku 1891 6.414·38 zł. Reszta pozycej biernych 185.659·10 zł. Razem 1,741.385·18

Stopa procentowa w „Sprawozdaniu dyrekcyjnym“ nie podana.

Kasa Oszczędności miasta Krakowa.

Rok założenia 1866.

Prezes Wydziału: Dr. Szlachetowski Feliks, prezydent miasta. Dyrekcya: Jawornicki Marcei i Słęk Franciszek.

Urzednicy: Opieński Józef, Walter Roman, Kowalski Zyg. Kadlewicz Karol, Onyszkiewicz Tadeusz, Ostrowski Stanislaw, Krzykowski Jul. Studziński Adam, Brzeski Jan, Popielecki Marcel, Krzyżanowski Kazim., Szymański Jan, Stankiewicz Kazim., Olearski Ksawery, Srokowski Władys., Chęciński Jan, Kowalski Stefan i Milaszewski Adam.

Stan funduszków z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 352.690·64 zł. Pożyczki hipoteczne 7,090.650·93 zł. Pożyczki na skrypta gminne 113,109·77 zł. Zaliczki na zastaw walorów 423.624 zł. Weksle eskontowane 612.010·31 zł. Papiery wartościowe 2,005.496·70 zł. Oddział zastawniczy 483.647·95 zł. Odsetki zaległe 113.352·89 zł. Walory funduszu rezerwowego 997.402·50 zł. Reszta pozycej czynnych 268.995·81 zł. Razem 12,460.981·50 zł.

w Pasywach:

Wkładki oszczędności 11,027.585·49 zł. Fundusz rezerwowy 1,054.258·76 zł. Kaucyje służbowe 16.951·61 zł. Fundusz emerytalny 71.928·04 zł. Zysk z roku 1891. 70.006·57 zł. Reszta pozycej biernych 220.251·03 zł. Razem 12,460.981·50 zł.

Stopa procentowa w „Sprawozdaniu dyrekeyjnym“ nie podana.

Powiatowa Kasa Oszczędności w Krakowie.

Rok założenia 1882.

Prezes Wydziału: Milieski Alfred.

Dyrekeya: Gawroński Sobiesław, Mikucki Stanisław, Szumańczański Ludwik.

Urzednicy: Hordyński Stanisław, Bereźnicki Julian, Gadomski Alfred, Geppert Jan, Mikucki Jan.

Stan funduszów z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 80.182·37 zł. Pożyczki hipoteczne 1,141.120·04 zł. Pożyczki na skrypta gminne 18.192·34 zł. Zaliczki na zastaw walarów 12.324·— zł. Weksle eskontowane 295.416·39 zł. Procenta za-
ległe 8.728·32 zł. Walory funduszu obrotowego 386.639·50 zł. Walory funduszu rezerwowego 54.844·— zł. Reszta pozycej czynnych 16.104·31 zł. Razem 2,013.551·27 zł.

w Pasywach:

Wkładki 1,907.802·78 zł. Reeskont wekslowy 10.280·— zł. Fundusz rezerwowy 61.884·05 zł. Kaucyje służbowe 5.683·50 zł. Zysk z roku 1891. 13.720·82 zł. Reszta pozycej biernych 14.180·12 zł. Razem 2,013.551·27 zł.

Stopa procentowa w „Sprawozdaniu dyrekeyjnym“ nie podana.

Galicyjska kasa Oszczędności we Lwowie.

Rok założenia 1844.

Prezes wydziału: Dr. Malecki Antoni.

Dyrekeya: Naczelný Dyrektor: Jasiński Aleksander; I. Dyrektor urzedujący: Żima Franciszek; II. Dyrektor: Smolka Karol.

Urzednicy: Gąsiorowski Ferdýnand, likwidator; Wędrychowski Eugeniusz, buchalter; Pelezyński Antoni, kasyer; Grużewski Antoni i Czerwiński Władysław, rewidenci; prócz tego; 6 Adjunktów I. klasy; 4 Adjunktów II. klasy, i 2 Asystentów III. klasy.

Stan funduszów z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 451.230·29 zł. Pożyczki hipoteczne 15,037.430·47 zł.

Zaliczki zabezpieczone walorami 4,804,872·36 zł. Pożyczki gminne 735,833·50 zł. Pożyczki towarzystwom zaliczkowym 128,186·11 zł. Weksle eskontowane 2,946,664·86 zł. Budowa nowego gmachu 483,470·19 zł. Odsetki zaległe 115,689·53 zł. Walory funduszu rezerwowego 2,042,517·40 zł. Reszta pozycej czynnych 995,693·74 zł. Razem 27,741,588·45 zł.

w Pasywach:

Wkładki 23,358,637·53 zł. Fundusz rezerwowy 2,339,059·88 zł. Fundusz emerytalny 330,141·82 zł. Kaucyje urzędników 9,473·03 zł. Zysk z roku 1891. 135,133·18 zł. Reszta pozycej biernych 1,569,143·01 zł. Razem 27,741,588·45 zł.

Stopa procentowa: w „Sprawozdaniu dyrekeyjnem“ nie podana.

Powiatowa Kasa Oszczędności w Myślenicach.

Rok założenia 1882.

Prezes Wydziału: Schmidt Wincenty.
Dyrekeya Dr. Adelman Emil, Romowicz Leon.
Urzędnicy: Schally Gustaw, Brylak Bartłomiej.

Stan funduszów z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 7,941·12 zł. Pożyczki na hipotekę 99,502·86 zł. Pożyczki na skrypta gminne 13,651·86 zł. Zaliczki na zastaw walorów 1,448 zł. Weksle 34,999 zł. Walory funduszu obrotowego 43,602·63 zł. Procenta zaległe 4,133·80 zł. Walory funduszu rezerwowego 4,701·50 zł. Reszta pozycej czynnych 12,364·21 zł. Razem 222,344·98 zł.

w Pasywach:

Wkładki 204,517·43 zł. Kaucyje służbowe 1,800— zł. Fundusz rezerwowy 5,074·02 zł. Zysk z roku 1891 1,422·77 zł. Reszta pozycej biernych 9,530·76 zł. Razem 222,344·98 zł.

Stopa procentowa: w „Sprawozdaniu dyrekeyjnem“ nie podana

Kasa Oszczędności miasta N. Sącza.

Rok założenia 1870.

Prezes Wydziału: Dr. Slavik Karol.
Dyrekeya: Gutkowski Karol, Nalepa Karol, Nebenzahl Aron, Wiśniowski Julian.
Urzędnicy: Kusz Józef, Dobrowolski Ludwik, Kumor Józef, Lachecki Władysław.

Stan funduszów z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 22,100·75 zł. Pożyczki hipoteczne 862,946·23 zł. Za-

liczki na zastaw papier. wart. 49.525.— zł. Pożyczki gminne 10.443.22 zł. Weksle eskontowane 108.164.96 zł. Walory funduszu obrotowego 143.528.— zł. Procenta zaległe 21.935.39 zł. Walory funduszu rezerwowego 89.570.93 zł. Reszta pozycyj czynnych 21.597.67 zł. Razem 1,329.812.15 zł.

w Pasywach:

Wkładki oszczędności 1,202.587.41 zł. Fundusz rezerwowy 100.898.02 zł. Kaucyje służbowe 3.835.60 zł. Fundusz emerytalny 3.632.— zł. Zysk z roku 1891 11.165.16 zł. Reszta pozycyj biernych 7.694.96 zł. Razem 1,329.812.15 zł.

Stopa procentowa: od wkładek 4⁰/₀, od pożyczek hip. 5⁰/₀, od pożyczek na zastaw walorów 5¹/₂⁰/₀, od weksli, 6¹/₂⁰/₀.

Kasa Oszczędności miasta Przemyśla

Rok założenia 1868.

Prezes Wydziału: Dr. Aleksander Dworski

Dyrekeya: Frankowski Ignacy, Dr. Rosenbach Wilhelm, Monne Karol.

Urzednicy: Amort Adolf, Blocki Kazimierz, Goebel Jozef, Markowski Kazimierz, Kuleczycki Magazynier, Filarski Wladyslaw.

Stan funduszów z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 24.577.76 zł. Pożyczki na hipotekę 1,641.962.79 zł. Pożyczki na skrypta gminne 1.086.72 zł. Zaliczki na zastaw walorów 83.662.— zł. Weksle eskontowane 190.060.83 zł. Oddział zastawniczy 18,055.61 zł. Odsetki zaległe 25.267.97 zł. Papiery wartościowe funduszu obrotowego 359.794.60 zł. Walory funduszu rezerwowego 144.087.53 zł. Reszta pozycyj czynnych 87.465.95 zł. Razem 2,576.021.76 zł.

w Pasywach:

Wkładki oszczędności 2,323.843.50 zł. Fundusz rezerwowy 173.386.35 zł. Kaucyje służbowe 16.141.77 zł. Fundusz emerytalny 2.003.34 zł. Zysk z roku 1891. 15.594.93 zł. Reszta pozycyj biernych 45.041.87 zł. Razem 2,576.021.76 zł.

Stopa procentowa: w „Sprawozdaniu dyrekeyjnem“ nie podana.

Powiatowa Kasa Oszczędności w Ropczycach.

Rok założenia 1882.

Prezes Wydziału: Michałowski Józef.

Dyrekeya: X. Dr. Jan Krzysiak, Dr. Stanislaw Strzelbicki, Dr. Gustaw Ujejski.

Urzednicy: ?.

brakuje bilansa — i K. O. Ropczowskiej

Stan funduszków z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 17.463·58 zł. Pożyczki hipoteczne 752.511·71 zł. Pożyczki gminne 163.908·48 zł. Zaliczki na zastaw walorów 40.646·92 zł. Pożyczki w Tow. Zalicz. 11.300— zł. Weksle eskontowane 536.319— Procenta zaległe 38.184·88 zł. Walory funduszu rezerwowego 91.580·99 zł. Reszta pozycej czynnych 31.243·13 zł. Razem 1,683.158·69 zł.

w Pasywach:

Wkładki oszczędności 1,559.143·15 zł. Kaucyje służbowe i depozyta 17.530·67 zł. Fundusz rezerwowy 91.970·45 zł. Zysk z roku 1891. 5.464·81 zł. Reszta pozycej biernych 9.049·61 zł. Razem 1,683.158·69 zł.

Stopa procentowa: w „Sprawozdaniu dyrekeyjnym“ nie podana.

Kasa Oszczędności powiatu samborskiego

w Samborze.

Rok założenia 1890.

Prezes Wydziału: Serwatowski Maciej.

Dyrekeya: Balicki Ludwik, Baraniecki Jan, Jwanczyszak Jan,

Urzędnicy: Glogowski Adam, Lambor Michał.

Stan funduszków z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 196·48 zł. Pożyczki hipoteczne 556·98 zł. Pożyczki gminne 1.902·29 zł. Weksle eskontowane 51.700— zł. Reszta pozycej czynnych 857·67 zł. Razem 55.213·42 zł.

w Pasywach:

Wkładki oszczędności 52.662·82 zł. Fundusz rezerwowy zł. 233·59 Zysk z roku 1891. 864·08 zł. Reszta pozycej biernych 1.452·93 zł. Razem 55,213·42 zł.

Stopa procentowa: w „Sprawozdaniu dyrekeyjnym“ nie podana.

Kasa Oszczędności miasta Stanisławowa.

Rok założenia 1868.

Prezes Wydziału: Zdrassil Ignacy, c. k. Notaryusz

Dyrekeya: Kopernicki Franciszek, Rembacz Michał, Halpern Hersz, Kiesler Kassiel.

Urzednicy: Milerowicz Felicyan, Nemetz Franciszek, Suchanek Antoni, Biliński Antoni, Baczyński Teofil, Maksymowicz Stanisław, Trinezer Jakób, Danda Waclaw.

miasto Sambor

Stan funduszków z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 51.492·81 zł. Pożyczki hipoteczne 1,002.359·49 zł. Zaliczki na zastaw walorów 8.823·— Weksle eskontowane 235.562·44 zł. Pożyczki na akta notaryalne 6.287·29 zł. Zaliczki gminom i powiatom 10.425·72 zł. Walory funduszu obrotowego 353.581·10 zł. Oddział zastawniczy 71.000 zł. Procenta zaległe 20.598·02 zł. Walory funduszu rezerwowego 187.402·89 zł. Reszta pozycyij czynnych 79.397·84 zł. Razem 2,026.930·60 zł.

w Pasywach:

Wkładki oszczędności 1,741.156·66 zł. Fundusz rezerwowy 210.054·86 zł. Fundusz emerytalny 23.317·43 zł. Kaucyje służbowe 6.818·50 zł. Zysk z roku 1891. 12.959·23 zł. Reszta pozycyij biernych 32.613·92 zł. Razem 2,026.930·60 zł.

Stopa procentowa: od wkładek 4⁰/₁₀₀, od poz. hipot. miejscowych 5¹/₂ ⁰/₁₀₀, zamiejscowych 6 ⁰/₁₀₀, od pożyczek notar. i komunalnych 6 ⁰/₁₀₀, od zaliczek na zastaw walorów 5¹/₂ ⁰/₁₀₀, od weksli 6—7 ⁰/₁₀₀ w oddziale zastaw. 10 ⁰/₁₀₀.

Kasa Oszczędności miasta Stryja.

Kasa ta nie nadesłała nam Sprawozdania swego na rok 1891 dnośnie więc daty podajemy z roku 1890.

Rok założenia 1867

Prezes Wydziału: Zatwarnicki Zygmunt.

Dyrekeya: Stojalowski Aleksander, Dr. Seweryn Popiel, Długasz Stefan.

Urzednicy: Borodajkiewicz Teodor, Czech Tomasz.

Stan funduszków z końcem roku 1890.

w Aktywach:

Gotówka 2.745·11 zł. Pożyczki hipoteczne 100.089·— Zaliczki na zastaw walorów 5.167·— zł. Pożyczki gminne 560·— zł. Weksle 52.174·65 zł. Papiery wartościowe 84.228·80 zł. Odsetki zaległe 32.093·81 zł. Walory funduszu rezerwowego 19.634·21 zł. Reszta pozycyij czynnych 1.250·43 zł. Razem 297.933·01 zł.

w Pasywach:

Wkładki oszczędności 267.822·13 zł. Fundusz rezerwowy i specjalny 27.456·46 zł. Zysk z roku 1890 1.071·41 zł. Reszta pozycyij biernych 1.583·01 zł. Razem 297.933·01 zł.

Stopa procentowa: w „Sprawozdaniu dyrekeyjnem“ nie podana.

Kasa Oszczędności miasta Tarnopola.

Rok założenia 1870.

Prezes Wydziału: Pohorecki Rzezesny.

Dyrekeya: Dr. Koźmiński Leon, Dr. Horowitz Jakób, Dr. Łuczakowski Włodzimierz, Puntschert Ludwik, Schütz Bernard.

Urzednicy: Jungwer Józef, Raczyński Władysław, Drzymuchowski Mieczysław, Skowronski Aleksander.

Stan funduszów z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 21.245·34 zł. Pożyczki hipoteczne 511.090·43 zł. Pożyczki gminne 3.501·46 zł. Zaliczki na zastaw walorów 10.120.— zł. Weksle eskontowane 513.794·86 zł. Walory funduszu obrotowego 685.349·10 zł. Oddział zastawniczy 38.511.— zł. Procenta zaległe 18.532.— zł. Walory funduszu rezerwowego 206.513.— Reszta pozycyij czynnych 135.413·47 zł. Razem 2,144.070·66 zł.

w Pasywach:

Wkładki oszczędności 1,849.483·63 zł. Fundusz rezerwowy 214.555·11 zł. Fundusz emerytalny 24.600·93 zł. Zysk z roku 1891 1.526·09 zł. Reszta pozycyij biernych 53·904·90 zł. Razem 2,144.070·66 zł. Stopa procentowa: w „Sprawozdaniu dyrekeyjnem“ nie podana.

Kasa Oszczędności miasta Tarnowa.

Rok założenia 1861.

Prezes Wydziału: Ks. Walezyński Stanisław.

Dyrekeya: Dr. Malawski Alojzy, Kaczkowski Michał, Breitseer Jan, Kowalski Ludwik.

Urzednicy: Opałowicz Stanisław, Bigo Mateusz, Podolecki Stanisław, Martusiewicz Jan, Szafarz Alojzy, Kozubowski Stanisław

Stan funduszów z końcem roku 1891:

w Aktywach:

Gotówka 21.108·44 zł. Pożyczki hipoteczne 2,310.247·49 zł. Zaliczki na zastaw walorów 19.412.— zł. Weksle eskontowane 414.958·99 zł. Pożyczki udzielone korporacyom 25.932·44 zł. Papiery wartościowe 277.929·30 zł. Oddział zastawniczy 43.500.— zł. Procenta zaległe 50.639·42 zł. Walory funduszu rezerwowego 222.292·26 zł. Reszta pozycyji czynnych 107.101·09 zł. Razem 3,493.120·43 zł.

w Pasywach:

Wkładki oszczędności 3,150.887·02 zł. Fundusz rezerwowy 227.123·67 zł. Kaucyje i depozyta 18.727.— zł. Fundusz emerytalny

65.247·84 zł. Zysk z roku 1891 14.871·03 zł. Reszta pozyceyi biernych 16.263·87 zł. Razem 3,493.120·43 zł.

Stopa procentowa: od wkładek 4⁰/₀ od poż. hipot, komunal. 5⁰/₀, od zaliczek na walory 6⁰/₀, od weksli 6⁰/₀, w oddziale zastaw. 8⁰/₀,

Powiatowa Kasa Oszczędności w Trembowli.

Rok założenia 1883.

Prezes Wydziału: Hr. Borkowski Jerzy.

Dyrekeya: Dr. Olpiński Julian, X. Biliński Jan, Paszkowski Jarosław.

Urzednicy: Tomaszewski Teofil, Sabałowicz August, Serafiński Stanisław.

Stan funduszów z końcem roku 1891.

w Aktywach:

Gotówka 7.845·88 zł. Pożyczki hipoteczne 38.343·31 zł. Zaliczki na zastaw walorów 1.442·08 zł. Pożyczki wekslowe 126.536·80 zł. Efekta funduszu obrotowego 8.175·40 zł. Procenta zaległe 3.314·47 zł. Walory funduszu rezerwowego 9.487·75 zł. Reszta pozycej czynnych 2.851·69 zł. Razem 197.997·38 zł.

w Pasywach:

Wkłádki 163.907·07 zł. Reeskont wekslowy 19.315— zł. Fundusz rezerwowy 9.907·86 zł. Zysk z roku 1891 3.064·95 zł. Reszta pozycej biernych 1.802·50 zł. Razem 197.997·38 zł.

Stopa procentowa: od wkładek 4¹/₂ — 5%, od pożyczek: „Sprawozdanie dyrekeyjne“ nie podaje.

Powiatowa Kasa Oszczędności w Wadowicach.

Kasa ta nie nadesłała nam Sprawozdania swego za rok 1891 odnośnie więc daty podajemy z roku 1890.

Rok założenia 1876.

Prezes Wydziału:

Dyrekeya: Dr. Jan Iwański, Przeclaw Sławiński, Ignacy Dobrodzicki.

Urzednicy: Soltys Karol, Grabowski Marcin.

Stan funduszów z końcem roku 1891.

w Aktywach

Gotówka 21.134·07 zł. Pożyczki hipoteczne 291.294·14 zł. Pożyczki gminne i powiatowe 28.181·25 zł. Zaliczki na zastaw papierów 19.805·65 zł. Walory funduszu obrotowego 50.360·57 zł. Weksle eskontowane 389.342·14 zł. Odsetki zaległe 22.433·97 zł. Walory funduszu rezerwowego 55·954·68 zł. Reszta pozycej czynnych 8.196·50 zł. Razem 886.703·97 zł.

w Pasywach:

Wkładki 808.252·64 zł. Fundusz rezerwowy 59.862·18 zł. Kaucyje służbowe 1.500— Zysk z roku 1890. 7.120,61 zł. Reszta pozycyj biernych 9.968·54 zł. Razem 886.703·97 zł.

Stopa procentowa: w „Sprawozdaniu dyrekcyjnym“ nie podana.

Powiatowa Kasa Oszczędności w Wielicze.

Kasa ta nie nadesłała nam Sprawozdania swego za rok 1891, odnośnie więc daty podajemy z roku 1890

Rok założenia 1879

Prezes Wydziału: Dr. Stanisław Larysz Niedzielski
Dyrekcya: Czecz Karol, Koch Wilhelm, Nowacki Floryan.
Urzednicy: Zieliński Józef, Estreicher Aleksander.

Stan funduszów z końcem roku

w Aktywach:

Gotówka 7.254·94 zł. Pożyczki hipoteczne 326.156·44 zł. Zaliczki na zastaw wolorów 1.174— Weksle eskontowane 116.864·50 zł. Procenta zaległe 14.681·78 zł. Walory funduszu rezerwowego 19.409·42 zł. Reszta pozycyj czynnych 20.350·50 zł. Razem 505·891·58

w Pasywach:

Wkładki oszczędności 478·836·54 zł. Fundusz rez. 19.738·80 zł. Kaucyje służbowe 4.275— zł. Zysk z roku 1890. 327,47 zł. Reszta pozycyj biernych 2.713·79 zł. Razem 505.891·58 zł.

Stopa procentowa: od wkładek 5%, od pożyczek hip. 6%, od zaliczek na zastaw wolorów 8⁰/₀, od weksli 8⁰/₀.

I. Stowarzyszenia zaliczkowe i kredytowe.

ANDRYCHÓW.

Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek, założone w r. 1877.
Bilans 1891 roku.

Prezes Rady nadzorczej: M. Koloszek.

Dyrekeya: J. Israeli, F. Zachradnik i F. Szczerki.

Członków 466. Udziały członków 33.463. Fundusz rezerwowy 5.157. Czysty zysk: 3.565.

B E Ł Z.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1880. Bilans 1891 r.

Prezes Rady nadzorczej: ks. Z. Lubomęski.

Dyrekeya: ks. dr. P. Paślawski, A. Gross i E. Jachimecki.

Członków: 1204. Udziały członków: 15.157. Fundusz rezerwowy: 2.931. Czysty zysk: 1.965.

B I A Ł A.

Stowarzyszenie pożyczkowe i oszczędności „Wzajemna pomoc“ w Białej. Założone w r. 1879. Bilans 1891 r.

Prezes Rady nadzorczej: B. Strzelbiecki.

Dyrekeya: W. Gajczak, A. Fischer i I. Krzemiński.

Urzędnik: J. Kowalewski.

Członków: 644. Udziały członków: 21.112. Fundusz rezerwowy: 4.126. Czysty zysk: 950.

B I E C Z.

Towarzystwo wzajemnego kredytu, założone w r. 1884. Bilans 1891 r.

Prezes Rady nadzorczej: A. Skrzyński.

Dyrekeya: Dr. I. Januskiewicz, J. Olszewski, i W. Chmielowski.

Urzędnicy: A. Semeniuk i J. Juruś.

Członków: 498. Udziały członków: 13.419. Fundusz rezerwowy: 1.239. Czysty zysk: 773.

B I R C Z A.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1876. Bilans 1891 r.
Prezes Rady nadzorczej: W. Löffler.

Dyrekeya: K. hr. Łódzia Czarniecki, Mally i K. Baranowicz.

Członków: 1314. Udziały członków: 16.220. Fundusz rezerwowy: 4.775. Czysty zysk: 753.

B O C H N I A.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1880. Bilans 1891 r.
Prezes Rady nadzorczej: K. Markiewicz.

Dyrekeya: W. Pachucki, W. Machnicki i W. Gębica.

Urzędnik: K. Iwelski.

Członków: 746. Udziały członków: 17.090. Fundusz rezerwowy: 452. Czysty zysk: 720.

B O L E C H Ó W.

Bank dla handlu i przemysłu, założony w r. 1889. Bilans 1891 r.

Prezes Rady nadzorczej: M. Hauptmann.

Dyrekeya: A. Goldschlag, H. Roth, A. Kurzer i I. Weissbard.

Urzędnicy: I. Goldschlag, Ch. Krämer i D. Jäger.

Członków: 184. Udziały członków: 7.805. Fundusz rezerwowy: 468. Czysty zysk: 986.

BOŁSZOWCE.

Kasa zaliczkowa „Nadzieja“, założona w r. 1880. Bilans 1891 roku.

Prezes Rady nadzorczej: ks. B. Gromadka.

Dyrekeya: A. Wąsowicz, D. Schneider i W. Kostyk.

Urzędnik: D. Kiesler.

Członków: 206. Udziały członków: 5.227. Fundusz rezerwowy: 1.515. Czysty zysk: 271.

B Ó B R K A.

Towarzystwo zaliczkowe, założone r. 1874. Bilans 1891 r.

Prezes Rady nadzorczej: K. Rudnicki.

Dyrekeya: W. Niezabitowski, A. Godle i ks. E. Dżerowicz.

Urzędnicy: T. Brzuchowski.

Członków: 544. Udziały członków: 7.629. Fundusz rezerwowy: 1.922. Czysty zysk: 690.

BORSZCZÓW.

Towarzystwo zaliczkowe, założone r. 1883. Bilans 1891 r.
Prezes Rady nadzorczej: K. Dobrowolski.
Dyrekcya: ks. M. Gułła, B. Drozdowski i M. Zieliński.
Członków 175. Udziały członków: 3.191. Fundusz rezerwowy 539. Czysty zysk: 293.

BORYSŁAW.

Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu, założone w roku 1890.

Prezes Rady nadzorczej: O. Weiss.

Dyrekcya: H. Heschel, M. Lindenbaum, S. Freund i I. Rothenberg.

Towarzystwo oszczędności i kredytu. (Spar- und Credit-Verein), założone w r. 1890.

Prezes Rady nadzorczej: M. Gottesman.

Dyrekcya: J. B. Wagmann, dr. Löw, M. J. Kornhaber, M. Pomeranz i M. A. Hauptmann.

Urzędnik: J. Moldauer.

BRZESKO.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1874. Bilans 1891 r.
Prezes Rady nadzorczej: Z. Włodek.

Dyrekcya: R. Niwicki, dr. S. Bernadzikowski i J. Götz.

Urzędnik: B. Kłosiński.

Członków: 706. Udziały członków: 56.222. Fundusz rezerwowy: 13.546. Czysty zysk: 4.100.

BRZEŻANY.

Miejskie Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1864. Bilans 1891 roku.

Prezes Rady nadzorczej: K. Merl.

Dyrekcya: P. Ogonowski, S. Radecki, J. Sojka i J. Maślij.

Urzędnicy: J. Chełmiński, (kasyer) i M. Wierzbicki (kontrolor).

Członków 403. Udziały członków: 9080. Fundusz rezerwowy; 2.619. Czysty zysk: 286.

Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe, założone w roku 1889.
Bilans: 1891 r.

Prezes Rady nadzorczej: J. Jędrzejowicz.

Dyrekcya: dr. A. Zauderer, F. Maresch i W. Turcki.

Członków: 381. Udziały członków: 7.590. Fundusz rezerwowy: 417. Czysty zysk: 961.

BRZOZÓW.

Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1888.

Prezes Rady nadzorczej: M. Urbański.

Dyrekeya: ks. M. Biały, K. Charzewski i L. Chlebiński.

Bilans 1891 r.

Członków: 925. Udziały członków: 10.184. Fundusz rezerwowy: 1.443. Czysty zysk: 2.535.

B*U C Z A C Z.

Credit-Anstalt*), (Zakład kredytowy), założony w r. 1885.

Prezes Rady nadzorczej: M. Heller.

Dyrekeya: N. Pohorile, H. Aberdam i N. Segel.

Stowarzyszenie komercyjno-kredytowe, (Commerzieller Credit-Verein), założone w r. 1885.

Prezes Rady nadzorczej: S. Herzmann.

Dyrekeya: J. Neumann, H. Herzmann, S. Andermann i J. Bergman.

Urzędnicy: S. Schöchter i T. Salisermann.

Bilans 1891 r.

Członków: 257. Udziały członków: 11.057. Fundusz rezerwowy: 1.987. Czysty zysk: 1.004.

Kasa oszczędności i zaliczek, (Spar- und Vorschusskasse), założona w roku 1889.

Dyrekeya: W. Byk i W. Zeimer.

BUDZANÓW.

Towarzystwo kredytowe, (Credit-Verein), założone 1883 r

Prezes Rady nadzorczej: M. Schutzman.

Dyrekeya: R. Schutzman, S. L. Bergmann i P. Hessel.

Bilans 1891 r.

Członków: 184. Udziały członków: 4.336. Fundusz rezerwowy: 2.079. Czysty zysk: 201.

Vereins-Bank für Handels und Gewerbe-Credit, założony w r. 1884.

Prezes Rady nadzorczej: W. Koffer.

Dyrekeya: M. Dressler, M. Hammer i O. Getter.

Bilans 1891 r.

Członków: 241. Udziały członków: 4.562. Fundusz rezerwowy: 1.081. Czysty zysk —.

BURSZTYN.

Handels- und Gewerbe-Verein, założone w r. 1884.

Prezes Rady nadzorczej: A. Kletter.
Dyrekeya: Leib Hammer, M. J. Tobias, T. Weinert, B. Hor-
nik, J. B. Hammer i A. Pineles.
Urządник: M. Tobias.
Bilans 1891 roku.
Członków: 197. Udziały członków: 9.722. Czysty zysk: 840.

CHOROSTKÓW.

Towarzystwo kredytowe, założone w r. 1889.
Prezes Rady nadzorczej: A. Liebster.
Dyrekeya: I. Katz, S. Messite, S. Katz, J. Tenenbaum,
M. Weisselberg i A. Aszkenase.
Bilans 1891 r.
Członków: 196. Udziały członków: 1.361. Fundusz rezer-
wowy: 923. Czysty zysk 13.

CHRZANÓW.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1881.
Prezes Rady nadzorczej: A. hr. Potocki.
Dyrekeya: J. Walkowski, J. Janowski i E. Janikowski.
Urządnicy: S. Słomiński, (buchalter) i Ł. Bytomski, (aplikant),
Bilans 1891 r.
Członków: 2.236. Udziały członków: 18.115. Fundusz re-
zerwowy 10.667. Czysty zysk 1988.

CIESZANÓW.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1875.
Prezes Rady nadzorczej: J. Książ Puzyna.
Dyrekeya: dr. J. Jabłoński i M. Gilewicz.
Bilans 1891 r.
Członków: 1.716 Udziały członków: 16.357. Fundusz rezer-
wowy: 3.548. Czysty zysk 1.678.

CZERNICHÓW.

Spółkowa Kasa oszczędności i pożyczek, założona w r. 1890.
Prezes Rady nadzorczej: dr. L. Birkenmajer.
Dyrekeya: ks. E. Królikowski, J. Topolski, P. Cichoń.
I. Mika i F. Michno.
Urządник: dr. Stefczyk (kasjer).
Bilans 1891 r.
Członków: 242. Udziały członków: 237. Fundusz rezerwowy:
85. Czysty zysk: 287.

CZORTKÓW.

Darlehens und Handelsverein*), założone r. 1883.
Prezes Rady nadzorczej: S. Braade.
Dyrekeya: S. Schor, H. Axelrad i M. Lande.

Vorschuss- & Credit-Verein*), założone r. 1887.
Prezes Rady nadzorczej: C. Hellman.
Dyrekeya: A. Schwarz, B. Salzmann i S. Bader.

Bank kredytowy i przemysłowy*) (Credit- und Gewerbe-Bank),
założony w r. 1887.

Prezes Rady nadzorczej: M. Margulies.
Dyrekeya: J. Bikel, M. M. Sälzinger, L. Rathhauser i M.
Margulies.

Zakład kredytowy dla przemysłu i rękodzielnictwa*) (Gewerbe
und Handwerker Credit-Anstalt), założony w r. 1889.

Prezes Rady nadzorczej: J. O. Hochdorf.
Dyrekeya: H. Platzmann, N. Pohorile, M. Hellerbach i S
Bader.
Urzędnik: Is. Dratler.

Towarzystwo kredytowe*), (Credit-Verein), założone w r. 1889.
Dyrekeya: D. Reich, B. Meinhard i U. Lande.

Towarzystwo oszczędności i kredytowe*) (Spar- & Credit - Ve-
rein), założone w r. 1889.

Prezes Rady nadzorczej: M. Margules.
Dyrekeya: C. Fränkel, H. Rosenzweig, A. Ohrenstein i So-
merschwebel.

C Z U D E C .

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1885.

Prezes Rady nadzorczej: K. Pawlikowski.

Dyrekeya: L. Śmiałowski, M. Dąbek i W. Margulies.

Bilans 1891 r.

Członków: 291. Udziały członków: 1.795. Fundusz rezer-
wowy: 991. Czysty zysk 319.

D A B R O W A.

Towarzystwo zaliczkowe założone w r. 1870.

Prezes Rad / nadzorczej: ks. L. Kozik.

Dyrekeya: J. Rogaliński, L. Zakrzewski i K. Michniewski.

Bilans 1891 r.

Członków: 2.534. Udziały członków: 71.372. Fundusz rezer-
wowy: 21.528. Czysty zysk: 4.717.

DELA T Y N.

Bank zaliczkowy „Nadzieja“, założony w roku 1875.

Prezes Rady nadzorczej: ks. T. Błoński.

Dyrekeya: ks. J. Bochdan, M. Ryziewicz i A. Schyma.

Bilans 1891 roku.

Członków 354. Udziały członków: 16.420. Fundusz rezerwowy: 2.212. Czysty zysk: 835.

D E B I C A.

Towarzystwo wzajemnego kredytu, założone w r. 1886.

Prezes Rady nadzorczej: I. Pieniążek.

Dyrekeya: H. Zauderer, ks. E. Wolski i H. Weiss.

Urzędnik: S. Zgórek.

Bilans 1891 r.

Członków: 802. Udziały członków: 16.420. Fundusz rezerwowy 2.99. Czysty zysk: 2.464.

D O B C Z Y C E.

Stowarzyszenie pożyczkowe i oszczędności „Wzajemna pomoc“, założone w r. 1881.

Prezes Rady nadzorczej: J. Glazer.

Dyrekeya: J. Buła, S. Michalski i L. Paszkowski.

Bilans 1891 r.

Członków: 329. Udziały członków: 3.506. Fundusz rezerwowy: 919. Czysty zysk: 372.

D O B R O M I L.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1878.

Prezes Rady nadzorczej: M. Tustanowski.

Dyrekeya: J. Piątkowski, L. Steciak i F. Szanek.

Bilans 1891 r.

Członków: 865. Udziały członków: 24.990. Fundusz rezerwowy: 3.356. Czysty zysk: 2.529.

Vorschuss und Credit-Verein für Handel und Gewerbe*), założone r. 1890.

Dyrekeya: H. Blumenfeld, dr. N. Kohn, N. Boval i Meyer.

D R O H O B Y C Z.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1867.

Prezes Rady nadzorczej: M. Wolski.

Dyrekeya: dr. W. Lechowski, J. Niewiadomski i K. W. Szufa.

Urzędnik: J. Malanowski.

Bilans 1891 r.

Członków: 1045. Udziały członków: 34.717. Fundusz rezerwowy: 7.726. Czysty zysk 4.255.

Spar- & Credit-Verein*), (Towarzystwo oszczędności i kredytowe), założone w r. 1877.

Prezes Rady nadzorczej: T. Friedmann.

Dyrekeya: dr. H. Gelehrter, J. Sternbach i I. Reich.

Urzędnicy: J. Lauterbach, (kasyer) i A. Lauterbach, (kontrolor i prokurzysta).

Bilans 1891 r.

Członków: 476. Udziały członków: 43.799. Fundusz rezerwowy 36.487. Czysty zysk: 4.297.

Bank kredytowy dla handlu i przemysłu*) (Creditbank für Handel & Gewerbe), założony w r. 1888.

Prezes Rady nadzorczej: H. Goldhammer.

Dyrekcya: M. Gartenberg, W. Goldhammer, A. Schorr, J. Schreier i S. Segal.

Towarzystwo kredytowe Zgoda*), założone r. 1890.

DUBIECKO.

Towarzystwo zaliczkowe, założone r. 1889.

Prezes Rady nadzorczej: ks. M. Karakulski.

Dyrekcya: dr. F. Gąsiorek, A. Weiss i F. Ficowski.

Urzędnik: J. Reinfuss.

Bilans 1891 r.

Członków: 365. Udziały członków: 7.663. Fundusz rezerwowy: 633. Czysty zysk: 723.

G A Ć.

Spółkowa Kasa oszczędności i pożyczek*), założona w r. 1890.

GLINIANY.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1876.

Prezes Rady nadzorczej: F. hr. Potulicki.

Dyrekcya: ks. F. Reszycielowicz, A. Bałtarowicz i S. Burliga.

Urzędnicy: J. Wolf i M. Szczerba.

Bilans r. 1891.

Członków: 2.726. Udziały członków: 69.537. Fundusz rezerwowy: 16.023. Czysty zysk: 9.277.

Towarzystwo kredytowe*), założone r. 1882.

Prezes Rady nadzorczej: L. Wolf.

Dyrekcya: J. Rosen, M. Mehlmann i M. Schaffer.

G Ł O G Ó W.

Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1885.

Prezes Rady nadzorczej: K. Doliński.

Dyrekcya: R. Menerka, J. Rymar i M. Kłeczek.

Bilans 1891 r.

Członków: 2.384. Udziały członków: 21.939. Fundusz rezerwowy: 4.134. Czysty zysk: 2.544.

G O R L I C E.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1870.

Prezes Rady nadzorczej: W. Płocki.

Dyrekeya: W. Biechoński, K. Dr. Neumann, W. Rogaski i Dr. C. Ślęczkowski.

Urzędnicy: A. Borowski (kasyer i prokurzysta), J. Chmielewski (likwidator), L. Łaszcz (adjunkt), S. Błoński (praktykant).

Bilans 1891 r.

Członków: 946. Udziały członków: 80.288. Fundusz rezerwowy: 20.700. Czysty zysk: 6.977.

G R Ó D E K.

Powiatowe Towarzystwo kasy zaliczkowej*), założone w r. 1874.

Prezes Rady nadzorczej: J. Smyk.

Dyrekeya: B. Dmuchański, W. Świszczowski i J. Szturma.

Towarzystwo oszczędności i kredytowe, założone w r. 1881.

Prezes Rady nadzorczej: N. Karp.

Dyrekeya: M. Mandelkern, E. Raab i A. Landau.

Urzędnik: D. Bigeleisen.

Bilans 1891 r.

Członków: 597. Udziały członków: 9.232. Fundusz rezerwowy: 3.193. Czysty zysk: 567.

G R Y B Ó W.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1876.

Prezes Rady nadzorczej: ks. F. Jaworski.

Dyrekeya: K. bar. Brunieki, A. Dr. Jakubowski i J. Kordecki.

Bilans 1891 r.

Członków: 428. Udziały członków: 14.807. Fundusz rezerwowy: 3.586. Czysty zysk: 2.507.

G R Z Y M A Ł Ó W.

Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu, założone w r. 1884.

Prezes Rady nadzorczej: B. Genser.

Dyrekeya: S. Gottesmann, L. Weinberger i I. Francos.

Urzędnicy: J. Seiden i I. Gottesmann.

Bilans 1891 r.

Członków: 225. Udziały członków: 6.892. Fundusz rezerwowy: 1.033. Czysty zysk: 503.

H A L I C Z.

Towarzystwo zaliczkowe i oszczędności, założone w r. 1881.

Prezes Rady nadzorczej: S. Kirschen.

Dyrekeya: B. Fadenhecht, S. Weinreb i A. Messing.

Urządnik: H. Fisch.

Bilans 1891 roku.

Członków: 165. Udziały członków: 7.951. Fundusz rezerwowy: 1.695. Czysty zysk: 5162.

Kasa zaliczkowa „Nadzieja“ założona w r. 1886.

Prezes Rady nadzorczej: M. Segin.

Dyrekeya: K. Kłakowicz, P. Segin i J. Juszkiewicz.

Bilans 1891 r.

Członków: 108. Udziały członków: 5498. Fundusz rezerwowy: 564. Czysty zysk: 436.

Towarzystwo kredytowe*) założone w r. 1890.

H U S I A T Y N.

Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu*), (Credit-Verein für Handel und Gewerbe), założone w r. 1888.

Dyrekeya: N. Wechsler, M. Eisen, J. Eisen i A. Grünberg.

Zakład kredytowy, (Credit-Anstalt), założony w r. 1889.

Prezes Rady nadzorczej: P. Kowabek.

Dyrekeya: N. Czoban, F. Weitmann i L. Auerbach.

Urządnik: A. Rauch.

Bilans 1891 r.

Członków: 248. Udziały członków: 7.616. Fundusz rezerwowy: 814. Czysty zysk: 816.

Stowarzyszenie kredytowe komercyjne*), (Commercieller Credit-Verein), założone w r. 1890.

Dyrekeya: Z. Wagehall, S. Łopater i J. Schwager.

J A R O S Ł A W.

Towarzystwo zaliczkowe założone w r. 1873.

Prezes Rady zawiadowczej: E. Miecowski.

Dyrekeya: M. Marynowski, B. Drohojowski, W. Baczyński i J. Stephan.

Urządnik: Władysław Semeniuk.

Bilans 1891 r.

Członków: 4.383. Udziały członków: 60.005. Fundusz rezerwowy: 15.887. Czysty zysk: 6.233.

Spar-Vorschuss- und Credit-Verein für Handel und Gewerbe*), założone w r. 1883.

Dyrekeya: K. Chamaidēs i K. Maschler.

JARYCZÓW NOWY.

Kasa zaliczkowa „Nadzieja“, założona w r. 1879.
Prezes Rady nadzorczej: A. Boroski.
Dyrekcya: P. Andres, T. Harlos i J. Szemlei.
Bilans 1891 r.
Członków: 448. Udziały członków: 4.192. Fundusz rezerwowy: 1.000. Czysty zysk: 299.

Towarzystwo zaliczkowe „Jedność“, założone w r. 1884.
Prezes Rady nadzorczej: M. Berliner.
Dyrekcya: H. Handelsmann, A. Zigler, Ch. Biller i M. Handelsmann.
Urzędnik: S. Lande.
Bilans 1891 r.
Członków: 777. Udziały członków: 3.795. Fundusz rezerwowy: 2.213. Czysty zysk: 352.

J A S Ł O.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1874.
Prezes Rady nadzorczej: S. Kotarski.
Dyrekcya: R. Dr. Adamski, B. Steinhaus i F. Bochniewicz.
Urzędnik: M. Kusiak.
Bilans 1891 r.
Członków: 970. Udziały członków: 45.369. Fundusz rezerwowy 13.947. Czysty zysk: 4.030.

Stowarzyszenie dla oszczędności i zaliczek I. ogólnego Towarzystwa urzędników austro-węgierskiej Monarchii, założone w r. 1884.
Prezes Rady nadzorczej: R. Gabryszewski.
Dyrekcya: A. Dr. Graczyński, J. Stekiewicz, A. Kostakowski, A. Kuskowski, F. Znamirowski i M. Gross.
Bilans 1891 r.
Członków: 31. Udziały członków: 1.343. Fundusz rezerwowy: 164. Czysty zysk: 131.

J A W O R Ó W.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1880.
Prezes Rady nadzorczej: J. Konopka.
Dyrekcya: G. Szczyrba, F. Sienicki i J. Pytlik.
Urzędnicy: F. Kuszelewski, W. Freidenberg i J. Carewicz.
Bilans 1891 r.
Członków: 1.077. Udziały członków: 25.582. Fundusz rezerwowy: 4.502. Czysty zysk: 2.692.

J O R D A N Ó W.

Stowarzyszenie pożyczkowe „Praca i Oszczędność“, założone w r. 1880.

Prezes Rady nadzorczej: J. Kempner.

Dyrekeya: M. Köhler, J. Borowiec i J. Kaczyński.

Bilans 1891 r.

Członków: 912. Udziały członków: 16.646. Fundusz rezerwowy: 2.872. Czysty zysk: 1695.

K A Ł U S Z.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1874.

Prezes Rady nadzorczej: K. Rojowski.

Dyrekeya: A. Dr. Wurst, L. Fuss i A. Karpiński.

Bilans 1891 r.

Członków: 993. Udziały członków: 20.397. Fundusz rezerwowy: 4.779. Czysty zysk: 1370.

KAMIONKA STRUMIŁOWA.

Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1885.

Prezes Rady nadzorczej: Vacat.

Dyrekeya: S. hr. Badeni, ks. M. Cegielski i A. Thullie.

Urzędnik: J. Szawłowski (zast. dyrektora) i A. Daniłowicz.

Bilans 1891 r.

Członków: 1.173. Udziały członków: 10.173. Fundusz rezerwowy: 3.350. Czysty zysk: 1.246.

K A Ń C Z U G A.

Kasa zaliczkowa „Nadzieja“, założona w r. 1880.

Prezes Rady nadzorczej: T. Zaklika.

Dyrekeya: J. Chmura, M. Swistek i M. Wołoszyński.

Bilans 1891 r.

Członków: 181. Udziały członków: 2.701. Fundusz rezerwowy: 828. Czysty zysk: 191.

K E T Y.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1875.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. K. Dmorzawski.

Dyrekeya: Z. Kłodziński, E. Krzysztoforski i W. Morawetz.

Bilans 1891 r.

Członków: 104. Udziały członków: 3.360. Fundusz rezerwowy: 356. Czysty zysk: 530.

K N I H Y N I C Z E.

Towarzystwo wzajemnego kredytu*), założone w r. 1883.
Prezes Rady nadzorczej: L. Banner.
Dyrekeya: D. Zimmer i Beif.

K O L B U S Z O W A.

Towarzystwo zaliczkowe „Szczęść Boże“, założone w r. 1884.
Prezes Rady nadzorczej: J. Długosz.
Dyrekeya: F. Bemben, A. Rewakowicz i A. Protymiński.
Bilans 1891 r.
Członków: 519. Udziały członków: 13.836. Fundusz rezerwowy: 4.541. Czysty zysk: 1.019.

K O Ł O M Y J A.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1875.
Prezes Rady nadzorczej: Dr. K. Maramorosz.
Dyrekeya: K. Baliński, G. Liebhardt i M. Żurkowski.
Bilans 1891 r.
Członków: 1.270. Udziały członków: 31.374. Fundusz rezerwowy: 9.100. Czysty zysk: 2.513.

Kołomyjskie stowarzyszenie zaliczkowe urzędników, założone w r. 1876.

Prezes Rady nadzorczej: A. Czuby.
Przewodniczący Dyrekeyi: G. Kuleczycki.
Urzędnik: K. Baliński.
Bilans 1891 r.
Członków: 71. Udziały członków: 5372. Fundusz rezerwowy: 992. Czysty zysk: 353.

Credit- und Spar-Verein, (Stowarzyszenie kredytowe i oszczędności), założone w r. 1881.

Prezes Rady nadzorczej: Ch. Hülles.
Dyrekeya: J. Brettler, M. Seidmann, Ch. Rosen, S. Knäpper i Isaak Brettler.

Bilans 1891 r.
Członków: 794. Udziały członków: 48.818. Fundusz rezerwowy: 27.572. Czysty zysk: 9.644.

Zakład kredytowy komercyjny, (Commerzielle Credit-Anstalt), założony w r. 1886.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. M. Trachtenberg.
Dyrekeya: S. Wieselberg, J. Funkenstein, S. Kohn, S. Breier i B. Krin.

Urzędnicy: J. Krebs i F. Hermann.

Bilans 1891 r.

Członków: 935. Udziały członków: 45.617. Fundusz rezerwowy: 19.634. Czysty zysk: 11.451.

Kupieckie stowarzyszenie eskontowe, założone w r. 1888.

Prezes Rady nadzorczej: E. Teicher.

Dyrekeya: M. Hermann, S. Chajes, S. Horowitz i C. Lachs.

Bilans 1891 r.

Członków: 529. Udziały członków: 22.113. Fundusz rezerwowy: 2.383. Czysty zysk: 2.677.

Credit-Genossenschaft für Handwerk und Gewerbe, (Stowarzyszenie kredytowe dla rękodzieł i przemysłu*) założone w r. 1889.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. E. Schuster.

Dyrekeya: Dr. L. Goldfarb, J. S. Friedmann, W. Goldschlag, E. H. Schreier, A. Knöpper, E. Kriss i C. Brettler.

K O M A R N Ó.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1876.

Prezes Rady nadzorczej: A. Kowarzyk.

Dyrekeya: H. Wąsowski, M. Utrysko i D. Olehowy.

Urzędnik: T. Sałaban.

Bilans 1891 r.

Członków: 2.715. Udziały członków: 22.654. Fundusz rezerwowy: 6.539 Czysty zysk: 1.279.

K O P Y C Z Y Ń C E.

Darlehens- und Handels-Verein, założone w r. 1883.

Prezes Rady nadzorczej: I. Schwarzbach.

Dyrekeya: M. Schwarz i S. Rosenberg.

Urzędnik: A. Freisinger.

Bilans 1891 r.

Członków: 162. Udziały członków: 768. Fundusz rezerwowy: 815. Czysty zysk: 42.

Handels- & Gewerbe-Bank, (Bank dla handlu i przemysłu), założony w r. 1886.

Dyrekeya: C. Thaler, M. Stoeckel i H. Halbreich.

Bilans 1891 r.

Członków: 374. Udziały członków: 3.154. Fundusz rezerwowy: 1.397. Czysty zysk: 9.

Towarzystwo kredytowe*), (Credit-Verein), założone w r. 1889.

Dyrekeya: N. Siebner, M. Nagler i I. Aschkenas.

K O S S Ó W.

Towarzystwo komercyjno-kredytowe*), (Commerzieller Credit-Verein), założone w r. 1888.

Prezes Rady nadzorczej: S. Schieber.

Dyrekeya: D. Eltiss, J. Tannenzapf i J. Schutzmann.

Towarzystwo dla kredytu i oszczędności, (Credit- & Spar-Verein), założone w r. 1888.

Prezes Rady nadzorczej: M. Jaegermann.

Dyrekeya: S. Jägermann, C. Eltiss i M. Kamil.

Bilans 1891 r.

Członków: 409. Udziały członków: 17.092. Fundusz rezerwowy: 2.097. Czysty zysk: 2.266.

Spar- und Vorschuss-Verein für Handel und Gewerbe (Stowarz. oszczęd. i kredytowe dla handlu i przem.*), założone w r. 1889.

Dyrekeya: M. Tennenrapf, D. Jannerapf i M. Jägermann.

K O Z O W A.

Kasa zaliczkowa „Opatrzność“, założona w r. 1882.

Prezes Rady nadzorczej: W. Kulmatycki.

Dyrekeya: S. Newelicz, M. Świżewski i R. Durst.

Bilans 1891 r.

Członków: 254. Udziały członków: 2.506. Fundusz rezerwowy: 700. Czysty zysk: 286.

Towarzystwo kredytowe „Wzajemna Pomoc“, założone w r. 1883.

Prezes Rady nadzorczej: L. Blumenfeld.

Dyrekeya: M. B. Kurzrok, M. W. Liebreich i J. Jekel.

Bilans 1891 r.

Członków: 330. Udziały członków: 14.952. Fundusz rezerwowy: 2087. Czysty zysk: 1766.

K R A K Ó W.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1870.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. A. Asnyk.

Dyrekeya: P. Kotarski, K. Rząca i M. Gołąb.

Urzednicy: E. Szpieberg (kontrolor), J. Trzetrzewiński (likwidator), S. Gutowski (manip.).

Bilans 1891 r.

Członków: 1.699. Udziały członków: 94.395. Fundusz rezerwowy: 14.732. Czysty zysk: 6.192.

Towarzystwo wzajemnego kredytu, założone w r. 1874.
Rada zawiadowcza, Dyrekcya i skład urzędników na str. 27.
Bilans za rok 1891 na str. 22.

Towarzystwo kredytowe rękodzielników i przemysłowców, założone w r. 1877.

Prezes Rady nadzorczej: T. Baranowski.

Dyrekcya: W. Jachimowicz, W. Łysakowski, J. Maszczyński,
I. Miarczyński, S. Michałowski, S. Rehman i Z. Wańkowski.

Urzednicy: W. Bruśnicki, A. Jachimowicz.

Bilans 1891 r.

Członków: 710. Udziały członków 47.123. Fundusz rezerwowy: 21.641. Czysty zysk: 7.586.

Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu, założone w r. 1884.

Prezes Rady nadzorczej: F. Epstein.

Dyrekcya: Dr. L. Horowitz, J. Przeworski, M. Ehrenpreis,
Dr. H. Brummer i J. Bober.

Urzednicy: W. Merz (szef biura) i M. Ameisen (kasyer).

Bilans 1891 r.

Członków: 265. Udziały członków: 64.650. Fundusz rezerwowy: 10.750. Czysty zysk: 7.381.

KRAKOWIEC.

Stowarzyszenie zaliczkowe*), założone w r. 1879.

Prezes Rady nadzorczej: W. Adamko.

Dyrekcya: J. Popławski, J. Szczepak i L. Szeremet.

KRASICZYN.

„Własna Pomoc“, Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1887.

Prezes Rady nadzorczej: L. Wiśniowski.

Dyrekcya: M. Tomżyński, S. Tarnawski i H. Borzdżyński.

Bilans 1891 r.

Członków: 288. Udziały członków: 2.320. Fundusz rezerwowy: 1.007. Czysty zysk: 295.

KROSNÓ.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1874.

Prezes Rady nadzorczej: S. Biechoński.

Dyrekcya: F. Kaczorowski, W. Suryń i K. Fidelis.

Bilans 1891 r.

Członków: 1.022. Udziały członków: 49.943. Fundusz rezerwowy: 19.664. Czysty zysk: 4.144.

KRZESZOWICE.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1877.

Prezes Rady nadzorczej: Hr. A. Potocki.

Dyrekcya: J. Walkowski, B. Janicki.

Urzędnicy: J. Stokłosiński, buchalter. W. Kamecki, zastępca.
Bilans 1891 r.

Członków: 3.335. Udziały członków: 21.930. Fundusz rezerwowy: 29.500. Czysty zysk: 1.218.

KRYNICA.

Stowarzyszenie pożyczkowe i oszczędności „Wzajemna pomoc“, założone w r. 1880.

Prezes Rady nadzorczej: J. Znamirowski.

Dyrekcya: Ks. I. Daniec, B. Babel i J. Konarski.

Urzędnicy: B. Babel, kasyer. A. Głowacki, buchalter.

Bilans 1891 r.

Członków: 390. Udziały członków: 12.830. Fundusz rezerwowy: 1.016. Czysty zysk: 1.217.

KRYSTYNOPOL.

Spar- und Darlehens-Verein für Handel und Gewerbe, (Towarz. oszczęd. i pożycz. dla handlu i przemysłu *), założone w r. 1883.

Dyrekcya: F. Weber i M. Brüh.

Urzędnik: A. Bauer (buchalter).

KULIKÓW.

Kasa zaliczkowa „Nadzieja“, założona r. 1880.

Prezes Rady nadzorczej: J. Obertyński.

Dyrekcya: F. Szoffer, D. Hoszowski i ks. K. Gruszkiewicz.

Bilans 1891 r.

Członków: 623. Udziały członków: 8.648. Fundusz rezerwowy: 1.585. Czysty zysk: 442.

KUTY.

Towarzystwo kredytowe, zaliczkowe i oszczędności, (Credit-Vorschus- und Spar-Verein), założone w r. 1888.

Prezes Rady nadzorczej: M. Sender.

Dyrekcya: M. Mehr, S. Gottlieb i J. Soicher.

Urzędnicy: W. Mehr, (likwidator). H. Fleis, (buchalter).

Bilans 1891 r.

Członków: 742. Udziały członków: 31.150. Fundusz rezerwowy: 2.952. Czysty zysk: 1.589.

L I M A N O W A.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1878.

Prezes Rady nadzorczej: ks. A. Kmietowicz.

Dyrekeya: J. Mars, W. Jaworski i J. Macharski.

Urzednicy: J. Kubliński, W. Potocki i J. Lesiecki.

Bilans 1801 r.

Członków: 1.490. Udzial członków: 47.782. Fundusz rezerwowy: 13.926. Czysty zysk: 1.954.

L I S K O.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1873.

Prezes Rady nadzorczej: A. Kokurewicz.

Dyrekeya: A. Maksymowicz, J. Gromnicki i F. Moszczeński.

Bilans 1891 r.

Członków: 1.373. Udziały członków: 17.102. Fundusz rezerwowy: 3.245. Czysty zysk: 2.118.

Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu*), założone w r. 1890.

Dyrekeya: I. Lauder, A. Dym i Ramzas.

L U B A C Z Ó W.

Towarzystwo kredytowe miejskie, założone w r. 1882.

Prezes Rady nadzorczej: E. Fränkel.

Dyrekeya: L. Lehrfreund i E. Riss.

Urzednik: Noe Rost.

Bilans 1891 r.

Członków: 487. Udziały członków: 18.929. Fundusz rezerwowy: 3.822. Czysty zysk: 1.747

L W Ó W.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1871.

Prezes Rady nadzorczej: T. Dr. Skalkowski.

Dyrekeya: A. Dr. Czyżewicz, W. Terenkoczy i F. Kuczyński.

Urzednicy: K. Bielański (buchalter), K. Gilatowski (rewident), K. Koerber (likwidator), i M. Lawski (manipulant).

Bilans 1891 r.

Członków: 939. Udziały członków: 40.345. Fundusz rezerwowy: 21.824. Czysty zysk: 4.817.

Lwowska spółka zaliczkowa urzedników, założona w r. 1865.
Prezes Rady nadzorczej: F. Kiernig.

Dyrekcya: K. Gracka i J. Biczaj.

Bilans 1891 r.

Członków: 2.770. Udziały członków: 242.945. Fundusz rezerwowy: 31.187. Czysty zysk: 13.161.

Towarzystwo zaliczkowe urzędników i sług gal. dróg żelaznych założone w r. 1873.

Prezes Rady nadzorczej: R. Br. Gostkowski.

Dyrekcya: A. Kerekjarto, E. Hauser i M. Vogel.

Bilans 1891 rok.

Członków: 468. Udziały członków: 18.970. Fundusz rezerwowy: 4.036. Czysty zysk: 1.491.

Towarzystwo wzajemnego kredytu, założone w 1874.

Prezes Rady nadzorczej: O. Kreysler.

Dyrekcya: W. Kuźniewicz, Dr. K. Krygowski i B. Mrazek.

Bilans 1891 r.

Członków: 662. Udziały członków: 31.431. Fundusz rezerwowy: 2.105. Czysty zysk: 2.636.

Towarzystwo zaliczkowe urzędników pocztowych,*) założone w r. 1878.

Prezes Rady nadzorczej: L. Pikor.

Dyrekcya: J. Czaczka, L. Więckowski i L. Korytowski.

Towarzystwo eskontowe i zaliczkowe, założone w r. 1881.

Prezes Rady nadzorczej: E. Heseheles.

Dyrekcya: R. Kroch i J. Lewin.

Urzednicy: A. Beiner, M. Keller, S. Bigeleisen i D. Nass.

Bilans 1891 r.

Członków: 721. Udziały członków: 28.568. Fundusz rezerwowy: 4.830. Czysty zysk: 1949.

Stowarzyszenie wzajemnej pomocy rękodzielników mieszczańskich pod wezwaniem błog. Jana z Dukli,*) założone w r. 1860.

Dyrekcya: M. Walichiewicz, B. Mikuliński i F. Getritz.

Stowarzyszenie oszczędności i kredytu urzędników i służby c. k. uprz. kolei Karola Ludwika,*) założone w r. 1870.

Prezes Rady nadzorczej: S. Dębiński.

Dyrekcya: J. Lux, M. Frank i A. Filewicz.

Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1884.

Prezes Rady nadzorczej: D. Abrahamowicz.

Dyrekcya: W. Terenkoczy, T. Merunowicz i W. Chaberski.

Urządnik: A. Wiszniewski (likwidator).

Bilans 1891 r.

Członków: 1.080. Udziały członków: 11.685. Fundusz rezerwowy: 1.233. Czysty zysk: 1.022.

Ł A Ń C U T.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1872.

Prezes Rady nadzorczej: J. Kellermann.

Dyrekcya: W. Oborski, B. Żardecki i J. Gawel.

Urządnicy: S. Kęskiewicz, K. Peszkowski i J. Rochacki.

Bilans 1891.

Członków: 3.181. Udziały członków: 54.390. Fundusz rezerwowy: 26.072. Czysty zysk: 4.237.

M A K Ó W.

Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“, założone w r. 1879.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. B. Uchacz.

Dyrekcya: K. Wroński, L. Koecyan i E. Ullrich.

Bilans 1891 r.

Członków: 1.940. Udziały członków: 48.632. Fundusz rezerwowy: 12.018. Czysty zysk: 5.837.

M A R Y A M P O L.

Kasa zaliczkowa, założona w r. 1878.

Prezes Rady nadzorczej: ks. B. Motiuk.

Dyrekcya: I. Spirydowicz, B. Krauzowicz i J. Czerniawski.

Bilans 1891 r.

Członków: 311. Udziały członków: 5.323. Fundusz rezerwowy: 1.602. Czysty zysk: 357.

M I E L E C.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1874.

Prezes Rady nadzorczej: J. hr. Tarnowski.

Dyrekcya: ks. J. Knutelski, H. Szanecki i F. Leyko.

Urządnik: J. Turczynowicz.

Bilans 1891 r.

Członków: 894. Udziały członków: 15.614. Fundusz rezerwowy: 6.856. Czysty zysk: 1.480.

M I K O Ł A J Ó W.

Kasa zaliczkowa „Nadzieja“, założona w r. 1881.

Prezes Rady nadzorczej: J. Starkel.

Dyrekcya: P. Łabowski, M. Pitulej i W. Lawrowski.

Bilans 1891 r.

Członków: 232. Udziały członków: 2.973. Fundusz rezerwowy:
667. Czysty zysk: 163.

M I K U L I Ń C E.

Credit-Verein, założone w r. 1885.

Prezes Rady nadzorczej: F. Vogel.

Dyrekeya: F. Vogel i S. L. Bomze.

Bilans 1891 r.

Członków: 226. Udziały członków: 8.944. Fundusz rezerwowy:
1.496. Czysty zysk: 420.

M I L Ó W K A.

Sądownie wpisane stowarzyszenie oszczędności i pożyczek.
„Opatrzność“; założone w r. 1878.

Prezes Rady nadzorczej: R. Dr. Janota.

Dyrekeya: J. Fox, J. Milewski i A. Omasta.

Bilans 1891 r.

Członków: 949. Udziały członków: 18.268. Fundusz rezer-
wowy: 3.428. Czysty zysk:

M O N A S T E R Z Y S K A.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1890.

Prezes Rady nadzorczej: S. Nowosad.

Dyrekeya: W. Lifschitz, J. Motrycz i W. Kopacz.

Handels- und Darlehensbank,*) założony w 1890.

M O Ś C I S K A.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1891.

Prezes Rady nadzorczej: B. Śmiałowski.

Dyrekeya: Ł. Masiuk, A. Witek i M. Lebedyński.

Bilans 1891 r.

Członków: 1.507. Udziały członków: 20.990. Fundusz rezer-
wowy: 9.515. Czysty zysk: 1.526.

N A D W Ó R N A.

Kasa zaliczkowa, założona w r. 1882.

Prezes Rady nadzorczej: J. Döller.

Dyrekeya: Ł. Wojkowski, M. Garbiak i B. Chmurowicz.

Urzędnik: L. Schwegler.

Bilans 1891 r.

Członków: 799. Udziały członków: 27.816. Fundusz rezerwowy: 4.465. Czysty zysk: 2.019.

Zakład kredytowy dla handlu i przemysłu, (Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe), założony w r. 1889.

Prezes Rady nadzorczej: Ch. S. Griffel.

Dyrekcya: S. Griffel, J. Sekler, S. Wittels i L. Griffel.

Urzednicy: O. Bursztyn i C. Kern.

Bilans 1891 r.

Członków: 508. Udziały członków: 18.615. Fundusz rezerwowy: 2.700. Czysty zysk: 2.391.

N O W Y S A Ą C Z.

Kasa zaliczkowa, założona w r. 1877.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. W. Olszewski.

Dyrekcya: J. Kosman, Dr. W. Barbacki i W. Wyszyński.

Urzednik: W. Sekowski.

Bilans 1891 r.

Członków: 1.042. Udziały członków: 49.232. Fundusz rezerwowy: 20.216. Czysty zysk: 4.970.

N O W Y T A R G.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1877.

Prezes Rady nadzorczej: ks. P. Krawczyński.

Dyrekcya: J. Goldfinger, H. Dr. Schein i M. Kwieciński.

Urzednik: J. Chlebowski, (likwidator).

Bilans 1881 r.

Członków: 2.278. Udziały członków: 87.387. Fundusz rezerwowy: 15.330. Czysty zysk: 11.248.

O L E S K O.

Towarzystwo kredytowe,*) założone w r. 1883.

Prezes Rady nadzorczej: S. Mayer.

Dyrekcya: Ch. Gelbtuch, A. Knoll i N. Hecht.

O Ś W I E Ą C I M.

Towarzystwo oszczędności i pożyczek, założone w r. 1877.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. L. Gąsiorowski.

Dyrekcya: J. Maykowski i F. Knihinicki.

Urzednicy: E. Jaškiewicz (zastępa dyrektora i kasyer) i J. Zabrzski (rachmistrz).

Bilans 1891 r.

Członków: 894. Udziały członków: 39.831. Fundusz rezerwowy: 7.562. Czysty zysk: 3.913.

PECZENIŻYN.

Towarzystwo kredytowe i oszczędności,*) założone w r. 1888.
Prezes Rady nadzorczej: M. Zweig.
Dyrekcya: M. Hessel, M. N. Rottenstreich, I. Kahane, M. Baron i S. Luft.
Urzednicy: F. Baron, L. Taubes i G. Lieberman.

P I L Z N O.

Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek, założone w r. 1877.
Prezes Rady nadzorczej: M. Biestek.
Dyrekcya: J. Jurczyński, W. Hubicki i L. Pawlus.
Bilans 1891 r.
Członków: 754. Udziały członków: 6.454. Fundusz rezerwowy: 3.379. Czysty zysk: —.—.

P O D G Ó R Z E.

Stowarzyszenie pożyczkowe i oszczędności „Wzajemna pomoc“, założone w r. 1879.
Prezes Rady nadzorczej: P. Prysak.
Dyrekcya: W. Bednarski, W. Cichocki i R. Klein.
Bilans 1891 r.
Członków: 2.610. Udziały członków: 42.206. Fundusz rezerwowy: 10.250. Czysty zysk: 5.410.

P O D H A J C E.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1881.
Prezes Rady nadzorczej: E. Hohendorff.
Dyrekcya: K. Zaremba, A. Kraus i Dr. K. Pawlikowski.
Urzednik: E. Sygiericz (buchalter).
Bilans 1891 r.
Członków: 1.456. Udziały członków: 17.783. Fundusz rezerwowy: 2.267. Czysty zysk: 1.561.

P O T O K Z Ł O T Y.

Stowarzyszenie zaliczkowe rzemieślników i rolników,*) założone w r. 1883.
Prezes Rady nadzorczej: A. Ciolek.
Dyrekcya: J. Bartel, J. Zawiański i S. Kamiński.

P R O B U Ż N A.

Darlehens- und Handelsverein, (Stowarzyszenie pożyczkowe i handlowe), założone w r. 1883.
Dyrekcya: A. Bartfeld, I. Gottesfeld, D. L. Unger i J. M. Rosenzweig.

Bilans 1891 r.

Członków: 120. Udziały członków: 8.433. Fundusz rezerwowy: 465. Czysty zysk: 691.

P R Z E M Y Ś L.

Towarzystwo zaliczkowe rolne, założone w r. 1875.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. W. Skórski.

Dyrekcya: M. Ritterschild i H. Slotwiński.

Urzędnicy: W. Horodyski i R. Paprocki.

Bilans 1891 r.

Członków: 1.455. Udziały członków: 60.341. Fundusz rezerwowy: 19.673. Czysty zysk: 5.042.

Stowarzyszenie dla oszczędności i zaliczek I. Ogólnego stowarzyszenia urzędników austro-węgierskiej Monarchii, założone w r. 1869.

Prezes Rady nadzorczej: J. Kościński.

Dyrekcya: W. Nennel, W. Przybylski, ks. Dr. J. Drozd i Dr. M. Szyszkiewicz.

Urzędnicy: P. Glaser (skarbnik), G. Wilecki (kontrolor).

Bilans 1891 r.

Członków: 344. Udział członków: 34.885. Fundusz rezerwowy: 4.236. Czysty zysk: 2.079.

Przemyska kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników, założona w r. 1869.

Prezes Rady nadzorczej: M. Władczyński.

Dyrekcya: A. Rejner Janeczek, M. Osiński i F. Giebultowicz.

Urzędnik: Stanisław Wunsch.

Bilans 1891. r.

Członków: 1.207. Udziały członków: 85.140. Fundusz rezerwowy: 12.222. Czysty zysk: 4.365.

Stowarzyszenie bankowe dla handlu i przemysłu,*) założone w r. 1882.

Prezes Rady nadzorczej: Ch. Grossman.

Dyrekcya: A. Dawid, L. Feuer, I. Gans, E. Laufer, A. Manelles i Ch. Wolf.

Urzędnicy: O. Schor i P. Tannenbaum.

P R Z E M Y Ś L A N Y.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1881.

Prezes Rady nadzorczej: R. Wybranowski.

Dyrekcya: A. Harasiewicz, J. Rudnicki i J. Grosmann.

Urzędnik: S. Franków.

Bilans 1891 r.

Członków: 1.387. Udziały członków: 24.969. Fundusz rezerwowy: 8.196. Czysty zysk: 1840.

Kasa handlowa i przemysłowa, założona w r. 1883.

Prezes Rady nadzorczej; J. Sternberg.

Dyrekeya; J. Adler, D. L. Pulver, J. Wachs, J. Schreiber i S. Pulver.

Bilans 1891 r.

Członków: 2.644. Udziały członków: 10.303. Fundusz rezerwowy: 6.809. Czysty zysk: 880.

R A D Ł Ó W.

Towarzystwo zaliczkowe,*^o) założone w r. 1880.

Prezes Rady nadzorczej: W. Dąbski.

Dyrekeya: H. Majkowicz, W. Maziarski, A. Juszcakiewicz.

R A D O M Y Ś Ł.

Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek, założone w r. 1877.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. A. Kopyciński.

Dyrekeya: W. Łada Zablocki i F. Kurzneil.

Bilans 1891 r.

Członków: 317. Udziały członków: 5.179. Fundusz rezerwowy: 1361. Czysty zysk: 553.

R A D Y M N O.

Kasa zaliczkowa, założona w r. 1889.

Prezes Rady nadzorczej: B. Lewicki.

Dyrekeya: ks. L. Pastor, A. Smoleński i A. Reiss.

Bilans 1891 r.

Członków: 352. Udziały członków: 2.968. Fundusz rezerwowy: 710. Czysty zysk: 258.

R A D Z I E C H Ó W.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w roku 1876.

Prezes Rady nadzorczej: A. Stecki.

Dyrekeya: St. hr. Badeni, J. Brand i R. Ujejski.

Urzędnicy: F. Mrozowski (likwidator), S. Sadowski (kasyer) i J. Salamon (manipulant).

Bilans 1891 r.

Członków: 2.927. Udziały członków: 42.842. Fundusz rezerwowy: 12.930. Czysty zysk: 2.837.

ROHATYN.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1875.

Prezes Rady nadzorczej: F. Hirsch.

Dyrekcya: I. Kowalewski, S. Manasterski i F. Marx.

Bilans 1891 roku.

Członków: 1339. Udziały członków: 20.771. Fundusz rezerwowy: 4.702. Czysty zysk: 2018.

R O Z D Ó Ł.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w roku 1873.

Prezes Rady nadzorczej: J. Kloper.

Dyrekcya: K. Pile, J. Bedlewicz i J. Czarny.

Bilans 1891 r.

Członków: 291. Udziały członków: 4.929. Fundusz rezerwowy: 1032. Czysty zysk: 305.

R U D K I.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1875.

Prezes Rady nadzorczej: M. Lewicki.

Dyrekcya: A. Rayski, P. Zbrożek i J. Paraszcak.

Urzędnik: A. Terenkoczy.

Bilans 1891 roku.

Członków: 982. Udziały członków: 14.913. Fundusz rezerwowy: 4.099 Czysty zysk: 1488.

R Y M A N Ó W.

Towarzystwo zaliczkowe *) założone w roku 1875.

Prezes Rady nadzorczej: ks. A. Koleński.

Dyrekcya: A. Iwański, J. Kaczorowski i W. Wojtynkiewicz.

Urzednicy: J. Jayko i F. Nowotarski.

Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu, założone w r. 1884.

Prezes Rady nadzorczej: S. Galler.

Dyrekcya: L. Chill, J. Wolf i S. Katz.

Urzednik: H. Goldberg.

Bilans 1891 r.

Członków: 691. Udziały członków: 11.924. Fundusz rezerwowy: 3.329. Czysty zysk: 3.818.

R Z E S Z Ó W.

Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe, założone w r. 1870.

Prezes Rady nadzorczej: W. Jędrzejowicz.

Dyrekcya: L. Schott, F. Schaitter, Dr. R. Als i A. Karpiński.

Urzednik: M. Birnbaum (buchalter).

Bilans 1891 r.
Członków: 523. Udziały członków: 54.307. Fundusz rezerwowo-
16.730. Czysty zysk: 6.724.

Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu, założone w r. 1882.
Prezes Rady nadzorczej: M. Geschwind.
Dyrekcya: Dr. J. Fechtdegen, I. Holzer i M. Ekstein.
Urzędnik: P. Geschwind.
Bilans 1891 r.
Członków: 116. Udziały członków: 12.150. Fundusz rezerwowo-
1.451. Czysty zysk: 2.362.

Towarzystwo kredytowe i oszczędności, założone w r. 1883.
Prezes Rady nadzorczej: J. Hornung.
Dyrekcya: S. T. Münz i M. Ekstein.
Urzędnicy: S. Fett, (kierownik biura) i L. Elsner.
Bilans 1891 r.
Członków: 591. Udziały członków: 17.475. Fundusz rezer-
wowy: 3.368. Czysty zysk: 3.338.

S A M B O R.

Towarzystwo zaliczkowe*), założone w r. 1871.
Prezes Rady nadzorczej: L. Balicki.
Dyrekcya: J. Haisig, J. Sobota i B. Bukietyński.
Urzędnik: M. Karwaeki.

S A N O K.

Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe, założone w roku 1871.
Prezes Rady nadzorczej: F. Gniewosz.
Dyrekcya: C. J. Ladyżyński, ks. B. Czermanik i L. Świrczyński.
Urzędnicy: F. Ruczka, A. Wituszyński i P. Hydzik.
Bilans 1891 r.
Członków: 4.109. Udziały członków: 29.768. Fundusz rezer-
wowy: 15.100. Czysty zysk: 4.328.

Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu, założone w r. 1891.
Prezes Rady nadzorczej: O. Silber.
Dyrekcya: N. Hager, S. Schönbach i M. Iron.
Urzędnik: A. Südwerts.
Bilans 1891 r.
Członków: 352. Udziały członków: 6.942. Fundusz rezerwowo-
299. Czysty zysk: 439.

SĄDOWA WISZNIA.

Kasa zaliczkowa „Nadzieja“, założona w r. 1879.

Prezes Rady nadzorczej: Z. Gottlieb.

Dyrekeya: S. Torski, A. Neusser i J. Rozborski.

Bilans 1891 r.

Członków 550. Udziały członków 8.202. Fundusz rezerwowy: 1.690. Czysty zysk: 454.

SĘDZISZÓW.

Towarzystwo wzajemnego kredytu, założone w r. 1881.

Prezes Rady nadzorczej: ks. P. Sapecki.

Dyrekeya: Dr. F. Sędzielowski, I. Deisenberg, H. Sługórski i J. Podoski.

Urządźnik: A. Weisser (sekretarz) i J. Szczepanik (kasyer).

Bilans 1891 r.

Członków: 933. Udziały członków: 23.417. Fundusz rezerwowy: 4.046. Czysty zysk: 2022.

S I E N I A W A.

Towarzystwo zaliczkowe założone w r. 1877.

Prezes Rady nadzorczej: F. Kwieciński.

Dyrekeya: W. Rybotycki, H. Ruebenbauer i F. Stelmachnie-wicz.

Urządźnik: S. Myszkowski (likwidator).

Bilans 1891 r.

Członków: 1291. Udziały członków: 12669. Fundusz rezerwowy: 7.508. Czysty zysk: 1.344.

S K A Ł A T.

Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe „Praca“,*) założone w r. 1877.

Prezes Rady nadzorczej: M. Barski.

Dyrekeya: H. Miączyński, E. Veith i M. Eichenkatz.

Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe, założone w r. 1883.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. A. Ehrlich.

Dyrekeya: L. Halpern, S. Halpern i J. Sass.

Bilans 1891 r.

Członków: 251. Udziały członków: 14.755. Fundusz rezerwowy: 2.467. Czysty zysk: 1.453.

Ś N I A T Y N.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1876.

Prezes rady nadzorczej: A. Wagner.

Dyrekeya: T. Niemezewski, J. Kosowski i F. Schmidt.

Bilans 1891 r.

Członków: 497. Udziały członków: 15.087. Fundusz rezerwowy: 4.542. Czysty zysk: 2.097.

Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe dla handlu, przemysłu i gospodarstwa, założone w r. 1881.

Prezes Rady nadzorczej: M. Hermann.

Dyrekcya: I. Hermann, D. Chamajdes i J. Rosenkranz.

Urzędnik: M. Rosenkranz.

Bilans 1891 r.

Członków: 361. Udziały członków: 21.243. Fundusz rezerwowy: 8.090. Czysty zysk: 1.070.

Credit-Sparverein für Handel und Gewerbe,*) (Towarzystwo oszczęd. i kredyt. dla handlu i przem.), założone w r. 1883.

Prezes Rady nadzorczej: S. Klugmann.

Dyrekcya: H. Goldes, B. Sternberg i M. Nachmann.

Komercyalno-kredytowy Zakład dla handlu i przemysłu,*) (Commerzielle Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe) założone w r. 1889. Prezes Rady nadzorczej: D. M. Schlossberg.

Dyrekcya: E. Schnireh, M. Wechsler i L. Brener.

S O K A L.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1874.

Prezes Rady nadzorczej: W. Kruszewski.

Dyrekcya: A. Doening, P. Karpiuk i J. Semetkowski.

Urzędnik: J. Siedmiograj.

Bilans 1891 r.

Członków: 1.028. Udziały członków: 21.766. Fundusz rezerwowy: 11.098. Czysty zysk: 2.187.

S O K O Ł Ó W.

Kasa zaliczkowa założona w roku 1881.

Prezes Rady nadzorczej: S. Jędrzejowicz.

Dyrekcya: B. Chodziński, B. Kramer i W. Partyka.

Bilans 1891 r.

Członków: 769. Udziały członków: 11.192. Fundusz rezerwowy: 2.342. Czysty zysk 1.042.

S T A N I S Ł A W Ó W.

Bank zaliczkowy, założony w 1871:

Prezes Rady nadzorczej: J. Zdrassil.

Dyrekcya: N. Ulmer, W. Doboszyński i A. Czołowski.

Urzędnicy: J. Klimuntowski, W. Brodmann i S. Stesłowicz.

Bilans 1891 r.

Członków: 817. Udziały członków: 39.349. Fundusz rezerwowy: 5.807. Czysty zysk: 2.217.

Stanisławowskie stowarzyszenie zaliczkowe, założone w r. 1874.

Prezes Rady nadzorczej: M. Rembacz.

Dyrekeya: I. Cybulski, F. Aksentowicz, ks. Dąbrowski i F. Graczyński.

Bilans 1891 r.

Członków: 152. Udziały członków: 11.152. Fundusz rezerwowy: 1.288. Czysty zysk: 754.

Towarzystwo oszczędności i kredytowe*), założone w r. 1876.

Prezes Rady nadzorczej: P. Horowitz.

Dyrekeya: H. Halpern, K. Kesler i D. Landy.

Urzednicy: S. Lowitz, D. Zins i E. Ehrlich.

Bank dla handlu i przemysłu, założony w r. 1880.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. E. Fischler.

Dyrekeya: M. W. Aschkenazy, J. Czechowski, L. Halpern, A. H. Weisshaus, O. Blumenfeld i Boral.

Urzednicy: Weintraub, A. Weisberg, I. Kornblüh, S. I. Landy i Kolnik.

Bilans 1891 r.

Członków: — — Udziały członków: 69.132. Fundusz rezerwowy: 54.912. Czysty zysk: 7.270.

Towarzystwo wzajemnego kredytu mieszczan, założone w r. 1884.

Prezes Rady nadzorczej: J. Merunowicz.

Dyrekeya: S. Horoszkiewicz, J. Ogiegło i L. Ziarkiewicz.

Bilans 1891 r.

Członków: 469. Udziały członków: 24.718. Fundusz rezerwowy: 2.543. Czysty zysk: 2.500.

Commerzielle Creditanstalt, (Komercyjalny Zakład kredytowy*), założony w r. 1885.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. Z. Zins.

Dyrekeya: H. Sprecher, J. Kiesler, A. Horowitz i A. Byk.

Credit- und Escompte-Bank, (Bank dla kredytu i eskontu), założony w r. 1884.

Prezes Rady nadzorczej: K. Brenner.

Dyrekeya: S. Dr. Gelehrter, C. Kaner, J. Kaufman, L. Mondschein i A. Wittels.

Urzednicy: L. Kauer i A. Brenner.

Bilans 1891 r.

Członków: 542. Udziały członków: 25.180. Fundusz rezerwowy: 6.171. Czysty zysk: 2.035.

Bank związku właścicieli realności i gruntów, (Bank des Haus- und Grundbesitzer-Vereines),*) założone w r. 1889.

Prezes Rady nadzorczej: P. Sedlmayer.

Dyrekeya: Ch. Zecher, B. Herzel, Dr. J. Mandyczewski i H. Schorr.

Urzednicy: D. Bass, L. Flintenstein, i F. Kupferberg.

Stanisławowskie Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu, (Stanislauer Credit-Verein für Handel und Gewerbe),*) założone w r. 1889.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. M. Fischler.

Dyrekeya: Goldfeld, Ebner, Anderman, Horowitz, Lindenbaum i Lieberman.

S T A R E M I A S T O.

Towarzystwo zaliczkowe,*) założone w r. 1876.

Prezes Rady nadzorczej: ks. G. Wasylkiewicz.

Dyrekeya: Dr. S. Balicki, K. Łuczko i A. Grudnicki.

Spar- & Credit-Verein, (Towarzystwo oszczędności i kredytowe,*) założone w r. 1888.

Prezes Rady nadzorczej: J. Thumin.

Dyrekeya: A. Aberdam, E. Lam i M. Halpern.

Urzednicy: E. Schneider i O. Lehrman.

S T A R Y S A C Z.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1876.

Prezes Rady nadzorczej: J. Zagórowski.

Dyrekeya: F. Schmidt, W. Pawlikowski i A. Kumów.

Bilans 1891 r.

Członków: 282. Udziały członków: 21.192. Fundusz rezerwowy: 3.000. Czysty zysk: 1.901.

S T R Y J.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1878.)*

Prezes Rady nadzorczej: W. Książ Puzyna.

Dyrekeya: E. Praxmajer, J. Mierczuk i F. Zapłatyński.

Bilans 1891 r.

STRZYŻÓW.

Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe, założone w roku 1874.

Prezes Rady nadzorczej: J. Czajowski.

Dyrekcya: O. Harmata, A. Schmue, F. Patryn i J. Koczela.

Bilans 1891 r.

Członków: 879. Udziały członków: 10.957. Fundusz rezerwowy: 5.788. Czysty zysk: 2.820.

SZCZERZEC.

Towarzystwo kasy zaliczkowej, założone w roku 1874.

Prezes Rady nadzorczej: W. Lucek.

Dyrekcya: P. Müller i C. Malicki.

Bilans 1891 r.

Członków: 266. Udziały członków: 2.755. Fundusz rezerwowy: 662. Czysty zysk: 139.

TARNOBRZEG.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1886.

Prezes Rady nadzorczej: JE. J. hr. Tarnowski.

Dyrekcya: A. Dr. Reifer, L. Dzieżyński i W. Gryglewski.

Bilans 1891 roku.

Członków: 654. Udziały członków: 8.905. Fundusz rezerwowy: 2.203. Czysty zysk: 1.359.

Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu*), (Creditorenverein für Handel und Gewerbe), założone r. 1890.

Prezes Rady nadzorczej: E. Wolfgang.

Dyrekcya: A. Ekstein, J. Mozes i M. Last.

TARNOPOL.

Tarnopolskie stowarzyszenie zaliczkowe*) urzędników, założone w r. 1878.

Prezes Rady nadzorczej: A. Dr. Delinowski.

Dyrekcya: A. Promiński, J. Kaszyński i M. Czerny.

Urzędnik: W. Gabryel.

Bank powiatowy założony w r. 1882.

Dyrekcya: St. Dr. Glogier, A. Dr. Kwiatkowski i W. Dr. Luczakowski

Urzędnik: A. Studziński.

Bilans 1891 r.

Członków: 441. Udziały członków: 9.540. Fundusz rezerwowy: 6.041. Czysty zysk: 1.065.

T A R N Ó W.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1868.

Prezes Rady nadzorczej: A. Dobrzyński.

Dyrekeja: J. Stojowski, K. Smolik i T. Fusiarski.

Bilans 1891 r.

Członków: 1.450. Udziały członków: 44.162. Fundusz rezerwowy: 15.677. Czysty zysk: 3.637.

Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu*), (Credit-Verein für Handel und Gewerbe), założone w r. 1890.

Prezes Rady nadzorczej: H. Merz.

Dyrekeja: Dr. Ringelheim, W. T. A. Wielogórski i H. Ringelheim.

Towarzystwo eskontowe,*) założone w r. 1888.

Prezes Rady nadzorczej: J. Maschler.

Dyrekeja: Dr. E. Goldhammer, M. Orange, F. Lord, J. Margulies i D. Żins.

Urzednicy: K. Quadratstein, E. Damask i J. Hirsch.

T Ł U M A C Z.

„Oszczędność“ Towarzystwo kredytowe, założone w r. 1875.

Prezes Rady nadzorczej: A. Orski.

Dyrekeja: ks. I. Tychowicz, A. Fuchs i K. Jasiński.

Bilans 1891 r.

Członków: 358. Udziały członków: 8.037. Fundusz rezerwowy: 3.224. Czysty zysk: 597.

T Y Ś M I E N I C A.

Kasa zaliczkowa »Wiara«, założona w r. 1873.

Prezes Rady nadzorczej: L. Harasymowicz.

Dyrekeja: P. Malaniuk, P. Wołoszczuk i F. Tehórznieki.

Członków: 327. Udziały członków: 7.014. Fundusz rezerwowy: 2.782. Czysty zysk: 277.

U S T R Z Y K I D O L N E.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1883.

Prezes Rady nadzorczej: W. Piotrowski.

Dyrekeja: M. Nadziak, K. Jastrzębski i F. Kuczkar.

Bilans 1891 r.

Członków: 279. Udziały członków: 3.093. Fundusz rezerwowy: 500. Czysty zysk: 333.

W I E L O P O L E.

Towarzystwo zaliczkowe *), założone w r. 1889.

Dyrekeya: B. Sturm, A. Katz, S. Braff, O. Teitelbaum i M. Schlesinger.

W Y K O T Y.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1876.

Prezes Rady nadzorczej: K. Barański.

Dyrekeya: Ł. Balicki, F. Barański i K. Jędrzejowicz.

Bilans 1891 r.

Członków: 231. Udziały członków: 3.190. Fundusz rezerwowy: 355. Czysty zysk: 131.

Z A B Ł O C I E a d Ż Y W I E C.

Spar- und Vorschuss-Verein, założone w r. 1874.

Prezes Rady nadzorczej: S. Kohn.

Dyrekeya: M. Kohn, S. Moses, S. Aufricht, A. Werber i M.

Seifter.

Bilans 1891 r.

Członków: 58. Udziały członków: 29.150. Fundusz rezerwowy: 4.404. Czysty zysk: 1.956.

Z A K L I C Z Y N n a d D U N A J C E M.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1877.

Prezes Rady nadzorczej: ks. A. Ochmański.

Dyrekeya: Ż. Maksymowicz, K. Baliński i J. Krankay.

Bilans 1891 r.

Członków: 102. Udziały członków: 1.256. Fundusz rezerwowy: 102. Czysty zysk 55.

Z A K O P A N E.

Towarzystwo zaliczkowe założone w r. 1882.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. A. Chramiec.

Dyrekeya: Ż. J. Tyszkiewicz, J. Hye i J. Krzeptowski.

Bilans 1891 r.

Członków: 234. Udziały członków: 3.420. Fundusz rezerwowy: 372. Czysty zysk: 556.

Z A L E S Z C Z Y K I.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1884.

Prezes Rady nadzorczej: T. Cieński.

Dyrekeya: A. Bielański, E. Knauer i J. Stroner.

Bilans 1891 r.

Członków: 151. Udziały członków: 5.427. Fundusz rezerwowy: 630. Czysty zysk: 452.

Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe dla handlu i przemysłu, (Vorschuss- und Credit-Verein, für Handel & Gewerbe), założone w roku 1885.

Prezes Rady nadzorczej: M. D. Korn.

Dyrekeya: M. Kohn, F. Nissbrauch i A. Harnik.

Urzędnik: J. Wagner.

Bilans 1891 r.

Członków: 337. Udziały członków: 24.820. Fundusz rezerwowy: 3.878. Czysty zysk: 2.521.

Z A Ł O Ś C E.

Towarzystwo kredytowe*), założone w r. 1883.

Prezes Rady nadzorczej: M. Alezer.

Dyrekeya: B. Frisch i I. Diamand.

Z B A R A Ż.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1874.

Prezes Rady nadzorczej: I. Sochanik.

Dyrekeya: Ż. Dzierżanowski, W. Prytyka i J. Kruh.

Urzędnik: J. Binder.

Bilans 1891 r.

Członków: 1.196. Udziały członków: 21.997. Fundusz rezerwowy: 7.291. Czysty zysk: 2.007.

Towarzystwo kredytowe*), (Credit-Verein), założone w r. 1890.
Dyrekeya: I. Perl, N. Schutzmann, J. Schlosser i J. Reichmann.

Z B O R Ó W.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1881.

Prezes Rady nadzorczej: A. Mazaraki.

Dyrekeya: W. Raciborski, ks. J. Rudnicki i M. Onyszkiewicz.

Bilans 1891 r.

Członków: 1.327. Udziały członków: 9.373. Fundusz rezerwowy: 1.827. Czysty zysk: 1.034.

Z Ł O C Z Ó W.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w r. 1875.

Prezes Rady nadzorczej: Z. Dr. Uranowicz.

Dyrekeya: K. Jakubowski, J. Mironowicz i K. Podgórski.

Urzędnik: A. Miksiewicz.

Bilans 1891 r.

Członków: 5.299. Udziały członków: 58.549. Fundusz rezerwowy: 14.026. Czysty zysk: 5.540.

Kasa zaliczkowa, założona w r. 1882.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. E. Zaleski.

Dyrekeya: M. Mütter, P. Sienkiewicz i J. Trembecki.

Urządźnik: J. Mütter.

Bilans 1891 r.

Członków: 1.947. Udziały członków: 9.278. Fundusz rezerwowy: 3.146. Czysty zysk: 639.

Towarzystwo kredytowe i oszczędności (Spar- und Credit-Verein), założone 1881 r.

Prezes Rady nadzorczej: B. Kofler.

Dyrekeya: J. Horowitz, J. Schor i J. Schönfeld.

Urządźnicy: D. Dietrich i M. Schönfeld.

Bilans 1891 r.

Członków: 305. Udziały członków: 16.498. Fundusz rezerwowy: 2.872. Czysty zysk: 2.033.

Bank dla handlu i przemysłu (Handels- u. Gewerbe-Bank), założony w r. 1884.

Prezes Rady nadzorczej: L. Halpern.

Dyrekeya: D. Ballaban, H. Ettinger, D. Halpern, A. Müntz, M. Schaff.

Urządźnicy: J. Müntz, J. Weinbaum.

Bilans 1891 r.

Członków 218. Udziały członków: 8.195. Fundusz rezerwowy: 584. Czysty zysk: 268.

Ż A B I E.

Gewerbs- und Wirthschafts-Bank, Genossenschaft mit beschränkter Haftung,*) założone w r. 1890.

Prezes Rady nadzorczej: A. Schüßel.

Dyrekeya: D. Menschulem, M. Drimer, I. Gärtner i L. Katz.

Urządźnik: M. Finder (buchhalter).

Ż Ó Ł K I E W.

Towarzystwo zaliczkowe, założone w 1877.

Prezes Rady nadzorczej: A. Micewski.

Dyrekeya: E. Rozwadowski i A. Dadlee.

Bilans 1891 r.

Członków: 526. Udziały członków: 13.374. Fundusz rezerwowy: 17.889. Czysty zysk: 1.242.

Towarzystwo kredytowe,*) założone w r. 1880.

Prezes Rady nadzorczej: S. Spritzer.

Dyrekeya: A. Taube, L. Reitzfeld i O. Plapler.

Ż Y W I E C.

Stowarzyszenie zaliczkowe, założone w r. 1878.
Prezes Rady nadzorczej: L. Böhm.
Dyrekeya: J. Łazarski, A. Niklewicz i K. Hałaciński.
Członków: 864. Udziały członków: 29.561. Fundusz rezerwowy: 7.797. Czysty zysk: 4.266.

Inne stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze.

I. Stowarzyszenia spożywcze.

B O C H N I A.

Towarzystwo spożywcze,*) założone w r. 1885.
*Prezes Rady nadzorczej: Dr. F. Zakrzewski.
Dyrekeya: F. Miklas i F. Mrozowski.

G R O D Z I S K O D O L N E.

Towarzystwo spożywcze,*) założone w r. 1889.
Dyrekeya: ks. J. Chmurowicz, M. Tarbowski i J. Ołowiecki.

K A Ń C Z U G A.

Spółka spożywcza, założona w r. 1884.
Prezes Rady nadzorczej: ks. A. Dymnicki.
Dyrekeya: A. Kamecki, E. Sierpniewski i P. Świstek.
Bilans 1891 r.
Członków: 25. Fundusz rezerwowy: 32. Czysty zysk: 507.

L A T A C Z.

Narodnyj Bazar,*) założony w r. 1890.
Prezes Rady nadzorczej: ks. J. Gawański.

L W Ó W.

Narodnaja torhowla,*) założona w r. 1883.
Prezes Rady nadzorczej: ks. E. Dudkiewicz.
Dyrekeya: B. Nahirny, i A. Niezaj.
Urzędnicy: A. Wołoszynowicz (buchalter) i E. Wasilkowski
(koresp.).

Krajowe Towarzystwo spożywcze,*) założone w r. 1887.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. E. Till.

Zarząd sprawuje komitet wykonawczy, w skład którego wchodzi: W. Terenkoczy i Dr. W. Zajączkowski; dyrektorem jest J. Zgórski.

Urzędnik: W. Marszałkiewicz (buchalter).

MIKUSZOWICE.

Towarzystwo spożywcze w fabryce sukna w Mikuszowicach,*) (Consum - Verein in der Mikuszowitzer Tuchfabrik), założone w r. 1886.

Prezes Rady nadzorczej: A. Zipser.

Dyrekeya: E. Lasota, J. Hoffinan i K. Hermann.

NOWY SĄCZ.

Spółka spożywczo-oszczędnościowa na stacyi Nowosądeckiej c. k. kolei państwowej,*) założona w r. 1887.

Prezes Rady nadzorczej: W. Krempner.

Dyrekeya: I. Drewnowski, J. Bystricky, S. Szpieberg, L. Wodziński i J. Regiec.

Urzędnik: E. Reiner (zarządca).

RUSKA WIEŚ.

Stowarzyszenie spożywcze dla urzędników i służby kolei Karola Ludwika stacyi Rzeszowa,*) założone w r. 1885.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. Drobner.

Dyrekeya: Cholewkiewicz, Pierzechała i Silberstein.

SANOK.

Okružnaja narodnaja torhowla,*) założona w r. 1886.

Prezes Rady nadzorczej: A. Dr. Iskrzycki.

Dyrekeya: F. Kuszczak, A. Witoszyński i A. Czernecki

UBIESZYN.

Towarzystwo spożywcze,*) założone w r. 1885.

Prezes Rady nadzorczej: M. Czeszyk.

Dyrekeya: J. Czeszyk, J. Tkaczyk i F. Sobota.

II. Spółki rolnicze.

Cel spółek rolniczych: Pośredniczenie w zakupnie i sprzedaży produktów rolnych i leśnych; pośredniczenie w zakupnie maszyn i narzędzi rolniczych; udzielanie zaliczek na produkty rolnicze i leśne — w ogóle finansowa pomoc i pośrednictwo we wszelkich interesach gospodarstwa rolnego i leśnego.

K O Ł O M Y J A.

Spółka handlowa, rolniczo-przemysłowa, założona w r. 1885.
Prezes Rady nadzorczej: S. Szczepanowski.
Dyrekeya: K. Bubella, Dr. M. Krobieki i W. Krzyckiński.
Urzędnicy: A. Maślakiewicz (buchalter i kierownik biura)
W. Derkacz (kasyer), S. Miziewicz (likwidator) i A. Jakubowski.
Bilans 1891 r.
Członków: 837. Fundusz rezerwowy: 2.718. Czysty zysk:
3.628.

L W Ó W.

Bank rolniczy, założony w r. 1881.
Prezes Rady nadzorczej: B. Augustynowicz.
Dyrekeya: W. Bogdański, Dr. P. Dąbrowski i K. Porceri.
Bilans 1891 r.
Członków: 109. Fundusz rezerwowy: 4.620. Czysty zysk: 1.867.

S O K A L.

Spółka rolnicza, założona w r. 1885.
Prezes Rady nadzorczej: Z. hr. Lanekoroński.
Dyrekeya: A. Doening, H. Karczewski i W. Kruszewski.
Bilans 1891 r.
Członków: 34. Fundusz rezerwowy: 1.296. Czysty zysk: 547.

S T A N I S Ł A W Ó W.

Spółka handlowo-rolnicza,^{*)} założona w r. 1878.
Prezes Rady nadzorczej: S. Brykezyński.
Dyrekeya: N. Ulmer, A. Czołowski i L. Pogorski.

III. Stowarzyszenia ochrony własności ziemskiej.

Cel stowarzyszeń ochrony własności ziemskiej: Gospodarskie i finansowe porządkowanie stosunków majątkowych właścicieli ziemskich, przez radę i pomoc pieniężną.

B I E C Z.

Towarzystwo ochrony własności ziemskiej, założone w r. 1888.
Prezes Rady nadzorczej: E. Miłkowski.
Dyrekeya: ks. S. Ziemiański, J. Olszewski i S. Meus.
Bilans 1891 r.
Członków: 31. Fundusz rezerwowy: 130. Czysty zysk: 203.

J A R O S Ł A W.

Towarzystwo wzajemnej obywatelskiej pomocy,*) założone w r. 1881.
Prezes Wydziału: Z. Dembowski, zastępca: K. hr. Scipio.

L I M A N O W A.

Towarzystwo ochrony własności ziemskiej, założone w r. 1880.
Prezes Rady nadzorczej: ks. A. Kmietowicz.
Dyrekeya: J. Mars, W. Jaworski i J. Macharski.
Urzednicy: J. Kubiński, W. Potocki i J. Lesiecki.
Bilans 1891 r.
Członków: 733. Fundusz rezerwowy: 9.293. Czysty zysk: 885.

M I E L E C.

Towarzystwo ochrony mniejszej własności ziemskiej,*) założone w r. 1882.
Prezes Rady nadzorczej: ks. A. Grębosz.
Dyrekeya: M. Szymberski i W. Sroczyński.

W A D O W I C E.

Ludowe Towarzystwo zaliczkowe i ochrony własności ziemskiej,*) założone w r. 1889.
Prezes Rady nadzorczej: ks. I. Sablik.
Dyrekeya: F. Zalański, ks. T. Bryniarski i F. Wiśniowski.

IV. Stowarzyszenia handlu skór.

Celem stowarzyszeń handlu skór jest objęcie handlu skórami i innymi artykułami potrzebnymi dla szewców.

D A B R O W A.

Towarzystwo szewców,*) założone w r. 1880.
Prezes Rady nadzorczej: ks. L. Kozik.
Dyrekeya: J. Młynarski, S. Michoń i J. Gołonka.

D O B C Z Y C E.

Towarzystwo handlu skór i wyrobu obuwia,*) założone w r. 1887.
Prezes Rady nadzorczej: S. Walas.
Dyrekeya: J. Szerech, K. Orzechowski, A. Bednarski i A. Stoch.
Bilans 1891 r.
Członków: 57. Fundusz rezerwowy: — — — Czysty zysk: 173.

D R O H O B Y C Z.

Towarzystwo handlu skór,*) założone w r. 1881.
Prezes Rady nadzorczej: Dr. W. Lechowski.
Dyrekeya: J. Łobos, A. Nakoneczny i J. Schwarz.
Magazynier: K. Schwabowicz.

K R A K Ó W.

Towarzystwo handlu skór, (Leder-Handlungs-Gesellschaft,*)
założone w r. 1885.

Członkowie Dyrekeyi: K. Weigel, A. Markiewicz i K. Flank.

Ł A Ń C U T.

Towarzystwo dla handlu skór, sukna i wyrobów tkackich,
założone w r. 1883.

Prezes Rady nadzorczej: B. Żardecki.

Dyrekeya: J. Krzan, K. Peszkowski i A. Rużek.

Urzędnik: Ludwik Pusz.

Bilans 1891 r.

Członków: 55. Fundusz rezerwowy: 139.

P R U C H N I K.

Towarzystwo szeweów i garbarzy, pod wezwaniem Matki
Boskiej Pocieszenia,*) założone w r. 1885.

Prezes Rady nadzorczej: J. Pietraszek.

Dyrekeya: M. Gardziel, W. Gardziel i M. Zając.

V. Spółki tkackie.

Celem tych stowarzyszeń jest podniesienie produkcji tkackiej
przez dostarczanie członkom potrzebnych materiałów i produktów
surowych do wyrobu płótna — a z drugiej strony pośredniczenie
w sprzedaży tych wyrobów.

B Ł A Ź Ó W A.

Towarzystwo tkaczy,*) założone w r. 1882.

Prezes Rady nadzorczej: Z. Skrzyński.

Dyrekeya: W. Ścibor Ryłski, F. Grochmalicki, J. Sienko
i M. Brzek.

G L I N I A N Y.

Towarzystwo tkaczy, założone w r. 1885.

Prezes Rady nadzorczej: F. hr. Potulieki.

Dyrekeya: ks. F. Reszetyłowicz, J. Wolf i J. Baltarowicz.

Kierownicy warstatu: F. Hyblik.

Bilans 1891 r.

Członków: 33. Fundusz rezerwowy: 112. Czysty zysk: 16.

K O M A R N O.

Towarzystwo tkaczy, założone w r. 1886.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. J. Tekliński.

Dyrekcya: H. Wąsowski, G. Leszczyński i M. Pruchnicki.

Urzędnik: A. Harhala.

Bilans 1891 r.

Członków: 112. Fundusz rezerwowy: 468. Czysty zysk: 231.

K O R C Z Y N A.

Towarzystwo tkaczy pod opieką św. Sylwestra, założone w r. 1881.

Prezes Rady nadzorczej: J. hr. Szeptycki.

Dyrekcya: M. Jórasz, J. Bogacki i A. Mięrowicz.

Bilans 1891 r.

Członków: 63. Fundusz rezerwowy: 1,000 Czysty zysk: 1377.

K O S S Ó W.

Towarzystwo tkaczy, założone w r. 1882 r.

Prezes Rady nadzorczej: A. dr. Tarnawski.

Dyrekcya: S. Bursa, A. Pyptiuk i E. Windakiewicz.

Bilans 1891 r.

Członków: 66. Fundusz rezerwowy: 170. Czysty zysk: 840.

Ł U Ź N A.

Towarzystwo tkaczy,*) założone w r. 1885.

Prezes Rady nadzorczej: ks. T. Machowski.

Dyrekcya: L. Świniarski, J. Brach i J. Waląg.

R A B K A.

Towarzystwo tkaczy,*) założone w r. 1888.

Dyrekcya: ks. S. Twardowski, ks. A. Jurkowski i A. Rączka.

R Y C H W A Ł D.

Spółka tkacka,*) założona w r. 1889.

Prezes Rady nadzorczej: A. Michałowski.

Dyrekcya: J. Gąsiorek, F. Mrozek i J. Wróbel.

W I L A M O W I C E.

Towarzystwo tkaczy*), założone w r. 1889.

Prezes Rady nadzorczej: A. Kondolewicz.

Dyrekcya: J. Kuzmierczyk, J. Kaleta i J. Mika.

VI. Spółki produkcyjne, handlowe i inne zarobkowe.

Do tej kategorii zaliczamy wszelkie inne stowarzyszenia, nie objęte poprzednimi rozdziałami. Cele takich spółek wskazuje już sama firma.

B I A Ł A.

Towarzystwo gospodarzy stawowych*) w obrębie górnej Wisły z siedzibą w Białej, założone w r. 1889.

Dyrekeya: H. Czecz de Lindenwald, R. Gasch, M. Naimski, W. Zwilliag, W. Heinrich i P. Loneyk.

G L I Ń S K O.

Towarzystwo garncarzy*), założone w r. 1886.

J A B Ł O N Ó W.

Karpacka kramnica*), założona w r. 1888.

Dyrekeya: K. Gacyk, A. Ślusareczuk i S. Pawluk.

K O Ł O M Y J A.

Pierwsze Towarzystwo eksploatacyi nafty i wosku ziemnego*), założone w r. 1881.

Prezes Rady nadzorczej: C. Domain.

Dyrekeya: K. Głuchowski i W. Schayer.

Urzędnik: Z. Lewicki (zarządca kopalni).

Huculska spółka przemysłowa*), założona w r. 1888.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. M. Fedorowicz.

Dyrekeya: H. Harysomowicz i P. Korezyński.

K R A K Ó W.

Drukarnia Związkowa*) założona w r. 1876.

Prezes Rady nadzorczej: J. Meus.

Dyrekeya: A. Szyjewski i T. Machalski.

Związkowa pracownia robotników stolarskich „Nadzieja“, założona w r. 1885.

Prezes Rady nadzorczej: K. Bańka.

Dyrekeya: M. Woroniecki i F. Chorąży.

Bilans 1891 r.

Członków: 22. Fundusz rezerwowy: 67 Czysty zysk: 150.

Spółka wyrobów ślusarskich, nożowniczych, pilnikarskich i rusznikarskich*), założone w r. 1889.

Dyrekeya: S. Szymkiewicz, S. Setkowiec i T. Gramatyka.

K R O S N O.

Gal. Towarzystwo dla krajowego przemysłu tkackiego*), założone w r. 1887.

Prezes Rady zawiadowczej: S. Szecepanowski.

Dyrekeya: H. Gruszecki i W. Szydłowski.

L W Ó W.

Pierwsza Związkowa drukarnia*), założona w r. 1872.

Prezes Rady nadzorczej: A. Wierzbiański.

Dyrekeya: A. Todschilder F. Piątkowski.

Pierwsza krajowa fabryka tkacka*), założona w r. 1888.

Prezes Rady nadzorczej: W. Szykowski.

Dyrekeya: D. Koźnierski, W. Kaniewski i W. Camil.

I. Galicyjskie i Wielkiego Księstwa Krakowskiego Towarzystwo dostaw rękodzielniczych dla c. k. armii*), założone w r. 1889.

Prezes Rady nadzorczej: S. Niemieczynowski.

Dyrekeya: B. Mikuliński, J. Spożarski i J. Boliński.

Spółka udziałowa dla przemysłu naftowego w Galicyi, założona w r. 1890.

Prezes Rady nadzorczej: Henryk hr. Skarbek.

Dyrekeya: W. Terenkoczy, Dr. B. Dulęba i E. Łoziński.

Bilans 1891 r.

Członków: 39. Fundusz rezerwowy: 333. Czysty zysk: 1.586.

Towarzystwo krajowego wyrobu obuwia*), założone w r. 1890

Prezes Rady nadzorczej: J. Günter.

Dyrekeya: M. Drabik, A. Helm i F. Maciołek.

R A D Y M N O.

Towarzystwo powroźnicze, założone w r. 1884.

Prezes Rady nadzorczej: Dr. B. Warzycki.

Dyrekeya: ks. L. Pastor, M. Popkiewicz i M. Swiechowski.

Urzędnik: W. Hajdukiewicz.

Bilans 1891 r.

Członków: 34. Fundusz rezerwowy: 890. Czysty zysk: 559

R Z E S Z Ó W.

Pierwsza związkowa garbarnia, założona w r. 1887.
Prezes Rady nadzorczej: S. Jędrzejowicz.
Dyrekeya: O. Jabłoński, I. Wurm i A. Kaczorowski.
Bilans 1891 r.
Członków: 76. Fundusz rezerwowy 756. Czysty zysk: —.—

S T A R Y S A Ć Z.

Spółka wyrobu i handlu towarów kuśnierskich, założona w r. 1883.
Prezes Rady nadzorczej: J. Borecki.
Dyrekeya: S. Pawlikowski i F. Pawlikowski.
Bilans 1891 r.
Członków: 8. Fundusz rezerwowy: 17. Czysty zysk: 100.

S U Ł K O W I C E.

Towarzystwo kowali, założone w r. 1887.
Prezes Rady nadzorczej: ks. A. Opidowicz.
Dyrekeya: Dr. M. Klakurka, W. Garbień, J. Galus, W. Zarazik i M. Prefie.
Urzędnik: W. Gancarczyk.
Bilans 1891 r.
Członków: 184. Fundusz rezerwowy: 1.002. Czysty zysk: 179.

Ś W I A T N I K I G Ó R N E.

Spółka ślusarska*), założona w r. 1888.
Prezes Rady nadzorczej: H. br. Konopka.
Dyrekeya: K. Bruchnański, J. Symoniec i S. Maryanowicz.

Z A K O P A N E.

Towarzystwo gospodarcze dla przemysłu drzewnego*) założone w r. 1885.
Dyrekeya: F. Neuzil, W. Regiec, A. Swiech i J. Kaspruś.

Ż M I G R Ó D.

Wyrób i sprzedaż szat liturgicznych towarzystwa chrześcijańskiego*), założony w r. 1887.

VII. Stowarzyszenie ku celom humanitarnym.

Stowarzyszenie to nie powinno opierać się na ustawie z 9. kwietnia 1873. Dz. p. p. l. 70.

T A R N Ó W.

Stowarzyszenie rękodzielników chrześcijańskich „Gwiazda Tarnowska“*), założone w r. 1881.

Przewodniczący Wydziału: ks. A. dr. Kopyciński; zastępca; S. Boczkowski.

*) Stowarzyszenia oznaczone *) nie nadesłały nam swego sprawozdania za r. 1891.

**) Cyfry podane w bilansach stowarzyszeń zarokowych i gospodarczych, rozumieją się w złr. waluty austriackiej.

Spis stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, powstałych w r. 1891.

I. Stowarzyszenia zaliczkowe.

Borszczów, Towarzystwo kredytowe, stowarzyszenie zarejestr. z ograniczoną 5-krotną poręką.

Drohobycz, Commercieller Credit-Verein, registr. Genoss. mit beschr. Haftung (Towarz. handlowo-kredytowe).

Dynów, Towarzystwo zaliczkowe, stow. zarej. z ograniczoną poręką.

Jarosław, Towarzystwo eskon.owe i zaliczkowe w Jarosławiu, stow. zarejestrowane z ograniczoną poręką

Kołomyja, Handlowy zakład kredytowy, tow. zarej. z ogr. poręką.

Mielnica, Commercieller Spar und Credit-Verein, reg. Genoss. mit beschr. Haftung, Towarzystwo oszczędności i kredytowe komercyjne).

Monasterzyska, Zakład kredytowy, stow. zarej. z ogr. poręką w Monasterzyskach.

Peczeniżyn, Commercieller Verein, registr. Genoss. mit beschränkter Haftung, (poręka 5-krotna).

Stanisławów, Kaufmännischer Vorschuss- & Credit-Verein zu Stanislaw, (Towarz. zal. i kred. kupieckie).

Tumacz, Kasa oszczędności i zaliczkowa, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

Turka, Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe.

Zakliczyn, Towarzystwo wzajemn. kredytu, stowarz. zarejestr. z ograniczoną poręką.

Zaleszczyki, Credit-Verein für Handel und Gewerbe, stowarzyszenie zarejestrowane z 5-krotną poręką.

Zarszyn, Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu w Zarszynie, stow. zar. z potrójną odp. ogr.

II. Inne stowarzyszenia.

Czernichów, Bazar kółka rolniczego, spółka zarejestr. z ogr. poręką.

Jezierzany, Towarzystwo koszykarskie, spółka zarejestr. z ogr. poręką.

Kolbuszowa, „Piaca“, Towarzystwo stolarsko-tokarskie, stowarzyszenie zarejestr. z ograniczoną poręką.

Kraków, Spółka wydawnicza polska, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

Spółka wiertnicza krakowska, stowarzyszenie zarej. z ogr. odpowiedzialnością w Krakowie.

Lwów, „Pierwsze galicyjskie stowarzyszenie wzajemnej pomocy lokatorów miejskich“, stowarzyszenie zarejestr. z ogr. poręką.

Tarnobrzeg, Skład towarów kótek rolniczych, tow. zarejestr. z ogr. poręką.

Zakopane, Spółka handlowa w Zakopanem, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

Spis stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych,

które w ciągu roku 1891 zgłosiły rozwiązanie i likwidację do rejestrów handlowych.

Biała, Towarzystwo zaliczkowe w Białej (w likwidacji).

Brody, Powitowaja narodnaja Torhowla w Brodach w likwidacji, (wykreślona z rejestru).

Kałuż, »Spółka spożywcza w Kałuzu«.

Lwów, Pierwsza galicyjska związkowa pracownia robotników szewskich »Równość« we Lwowie, stowarz. zarejestr. z nieogr. poręką.

Roźniatów, Towarzystwo zaliczkowe w Roźniatowie, zarejestrowane z ograniczoną poręką.

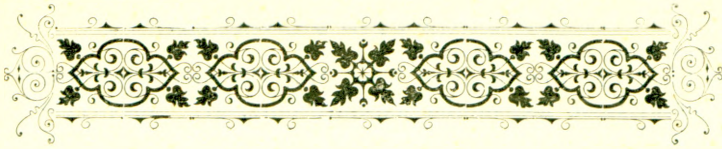
Rzeszów, Kasa zaliczkowa w Rzeszowie, stowarzyszenie z ograniczoną poręką, (wykreślone z rejestru).

Zmiany firm towarzystw zarobkowych i gospodarczych, dokonane w ciągu r. 1891.

Borysław, Towarzystwo rzemieśnicze kredytowe w Borysławiu uzyskało wpis zmienionej firmy do rejestru stowarzyszeń uchwałą c. k. sądu obw. jako handl. w Samborze z d. 19 sierpnia 1891 l. 8, 899. Od daty tej uchwały firma tego stow. brzmi: Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu w Borysławiu, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

Rohatyn, Towarzystwo zaliczkowe na powiat rohatyński w Rohatynie, stow. zarejestrowane z nieograniczoną poręką zmieniło statuta i firmę, która brzmi obecnie: »Towarzystwo zaliczkowe na powiat rohatyński w Rohatynie, stow. zarejestr. ograniczoną poręką«.

Towarzystwo „Kółek rolniczych”

we Lwowie.

Cel: podniesienie dobrobytu, oświaty i moralności ludu przez zakładanie „Kółek rolniczych“ i dawanie im opieki i pomocy. Pouczanie ludu ustne i za pomocą pism o rolnictwie i przemyśle domowym. Zakładanie czytelni, bibliotek, kas oszczędności, spółek przemysłowo-handlowych i sklepików po miasteczkach i wsiach. Ułatwianie nabycia doborowych nasion, maszyn i narzędzi rolniczych. Branie udziału w wystawach gospodarczych i przemysłowych, zwiedzanie dobrych gospodarstw w okolicy i zwiedzanie kolejno gospodarstw członków „Kółka rolniczego“. Zachęcanie do lepszego gospodarowania, budzenie zamiłowania do oszczędności i pracy i w ogóle przedsięwzięcie czynności wszelkich, które do podniesienia oświaty, moralności i dobrobytu ludu przyczynić się mogą.

Towarzystwo założone w r. 1881, a zatwierdzone reskryptem c. k. Namiestnictwa z dnia 1. sierpnia 1882 r. l. 44.701 rozciąga swoją działalność na całą Galicyę wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, liczyło w r. 1892 776 „Kółek rolniczych“ z 37.764 członków, między tymi 5 członków założycieli i 297 członków wspierających.

Organem Towarzystwa jest „Przewodnik Kółek rolniczych“.

Zarząd główny:

Prezes: Augustynowicz Bolesław, wł. dóbr.
Wiceprezes: Mandybur Tymoteusz, emer. kraj. insp.
Skarbnik: Zabłocki Feliks, ks. infułat.
Sekretarz: Dulęba Bronisław dr., sekr. Wydziału krajowego.

Członkowie:

Baranowski Bolesław, c. k. Rada szkolny.
Barański Antoni dr., profesor weterynaryi.

Bieleński Władysław, szef biura Tow. Wzaj. Ubezp. we Lwowie.
Bisanz Gustaw, profesor politechniki.
Czecz-Lindenwald Herman dr., pos. do Rady państwa.
Gnoiński Jan, właściciel dóbr.
Gross Piotr dr., Reprezentant Tow. Wz. Ubezp.
Hoterowski Leon ks., infułat kapituły obrz. gr.
Kamiński Michał ks. prob., kanonik w Rudkaeh.
Kramarczyk Franciszek, poseł na Sejm kraj.
Lewiecki Henryk, sekretarz c. k. Tow. roln. w Krakowie.
Łoziński Edmund, wł. d.
Lubomirski Andrzej książę.
Mazurak Andrzej, ks. kanonik.
Merunowicz Teofil, poseł na Sejm kraj.
Onyszkiewicz Mieczysław, wł. d.
Onyszkiewicz Zdzisław, wł. d.
Olszewski Stanisław, c. k. Radea szkolny.
Pawlikowski Walenty ks., proboszcz w Jaworznie.
Porceri Ksawery, dyr. skład. kraj.
Romanowicz Tadeusz, członek Wydziału krajowego.
Rylski Tomasz, profesor w Dublanach.
Szczebanowski Stanisław, poseł do Rady państwa
Szymonowicz Jan, ks. kanonik kapit. orm.
Toroński Seweryn ks., Wiceprektor sem. duch. gr. kat.
Turkiewicz Leon, ks. kanonik kap. metr. ob. gr.
Wąsikiewicz Wincenty ks., kanonik w Wiśniczu.
Wiesiołowski Adolf, właśc. dóbr.
Wilezyński Albert, literat, adjunkt Wydziału kr.

Kancelarya.

Kier. biura: Zielonka Ludwik.
Koneyp.: Dudrewicz Zygmunt.
Lustr. gosp.: Gawarecki Zygmunt.
" " Mielecki Karol.
" " Korol Bazyli.
" " Neustein Feliks.
" " Bochniewicz Andrzej.

C. k. Galicyjskie Towarzystwo gospodarskie

Założone w r. 1845 we Lwowie.

Protector: (vacat).

Prezdyum:*) Exc. Sapięha Adam, ksiąę, prezes, Stadnieki Stanisław, hr. I. wiceprezes. Dr. Gross Piotr, II. wiceprezes. Koziebrodzki Władysław, hr. III. wiceprezes.

Członkowie Komitetu: Pp.: Abrahamowicz Dawid, Breuer Jan, Brykczyński Stanisław, Dr. Barański Antoni, Czajkowski Władysław, Gizowski Józef, Gniewosz Włodzimierz, Henzel Seweryn, Dr. Kozłowski Włodzimierz, Dr. Lubomirski Włodzimierz, ksiąę, Langie Tadeusz, Lubomęski Władysław, Dr. Pilat Tadeusz, Sapięha Leon, ksiąę, Sapięha Władysław, ksiąę, Schelenberg August, Dr. Skałkowski Tadeusz, Tyniecki Władysław, Wybranowski Leoncyusz.

Kancelarya Komitetu: Sekretarz Towarzystwa: Hipolit Morgenbesser. Adjunkt: Stanisław Amirowicz. Inspektor chowu bydła: Adam Konopka.

Celem Towarzystwa jest podniesienie krajowego gospodarstwa wiejskiego, chowu bydła, niemniej ogrodnictwa, pszczelnictwa, leśnictwa itp.

Towarzystwo działa przez czynną pomoc z udzielanych subweney rządowych i krajowych, niemniej przez nauczanie, zbiory naukowe, nagrody, wystawy i pisma.

W roku 1890 liczyło 1328 członków w ogóle, a to 15 honorowych, 84 korespondentów i 1229 czynnych w 23 oddziałach gospodarczych. Obreń działalności Towarzystwa obejmuje 39 powiatów wschodniej Galicyi.

Komisya krajowa dla spraw przemysłowych we Lwowie

weszła w życie 4. marca 1888 na podstawie statutu wydanego przez Wydział krajowy 21. lutego 1888 do l. 3481 w myśl uchwały Sejmu z dnia 19. stycznia 1888.

Skład komisyi:

Przewodniczący: Ksiąę Sanguszko Eustachy, marszałek kraj. Zastępcę przewodniczącego: Hr. Dzieduszycki Włodzimierz, ksiąę Czartoryski Jerzy, Romanowicz Tadeusz.

Członkowie: Baranowski Bolesław, Chrzanowski Leon, Fedorowicz Władysław, Franke Jan, Laskowski Kazimierz, Michalski Michał, Mochnacki Edmund, Nawratil Arnulf, Rotter Karol, Szczepanowski Stanisław, Weigel Ferdynand, Dr. Wereszczyński Józef, Wierzbicki Ludwik, Zachariewicz Julian, Zgórski Alfred, Zima Franciszek. Zieleniewski Leon. Sekretarz: Starkel Juliusz.

*) Podług zamknięcia z roku 1891.

Galicyjskie Towarzystwo Leśne we Lwowie

Zawiązane w roku 1878.

(Sprawozdania nie otrzymaliśmy).

Galicyjskie Towarzystwo Łowieckie we Lwowie.

Prezes: Roman hr. Potocki.

Zastępca prezesa: Stefan hr. Szembek.

Członkowie Wydziału: pp. Hipolit Bohdan, Tadeusz Golejewski-Czarkowski, Zygmunt Dembowski, Józef Glanz, Andrzej ks. Lubomirski, Stanisław Matkowski, Edward Oczosalski, Juliusz Starkel, Franciszek Szczerbicki, Stefan hr. Zamoyski, Edward Ziegelbauer i Władysław Zontak, sekretarz Towarzystwa.

CZEŚĆ LITERACKA

Wiwat bankowe zakłady!

Go, że dobrobyt jest siłą
Na której stoją narody,
Że nadto rzeczą jest miłą,
Wie o tem stary i młody.

Lecz również wie o tem dziecię,
Że zdobyć go rzecz nie łatwa,
Zwłaszcza dziś, kiedy na świecie,
Wszystko się szkaradnie gmatwa.

Gdy ciężka, wytrwała praca
Nie wiedzie do dobrobytu,
Gdy i rozum nie popłaca,
Jeżeli brak mu — kredytu.

Pomysły, chęci ofiarne,
Energia, zapał, ochota...
Wszystko to idzie na marne
Bez nerwu rzeczy — bez złota.

Więc te, co siłą kredytu
Wspierają nasz przemysł błądy,
Krzewicielki dobrobytu —
Wiwat bankowe zakłady!

Ubezpieczenia na życie, ich rozwój i stan dzisiejszy.

Historia ubezpieczeń na życie w dzisiejszem pojęciu tej ważnej instytucji ekonomicznej sięga zaledwie ubiegłego stulecia. Ale idee, które stanowią zasadniczą treść ubezpieczeń na życie, tkwią już w niektórych instytucjach starożytności, pojawiają się na nowo u gild i cechów średniowiecznych, w 17 wieku zużytkowuje je państwo do swych celów fiskalnych, aż nareszcie pod koniec tegoż wieku z rozkwitem nauk matematycznych i statystycznych powstają trwałe fundamenta rozwoju. Wiek 18-ty — to okres pierwszych prób nieśmiałych. Dopiero w bieżącym stuleciu stanęła budowa potężna, w której nie tylko gromadzą się skarby przekazane przyszłym pokoleniom przez możnych i bogaczy, ale i krwawo zapracowany dorobek nędznych i maluczkich, groszowe oszczędności, składane żmudnie, a skrzętnie ku ulżeniu niedoli wdów i sierót. Zanim jeszcze państwo pomyślało o objęciu humanitarnej roli opiekuna tych nieszczęśliwych, którym śmierć przedwcześnie wydarła żywiciela, rozwija się samodzielnie bez pomocy rządów, instytucja, która urzeczywistniając w życiu ekonomicznem najszlachetniejsze tendencye altruizmu, ogarnęła w naszych czasach najszersze warstwy, przynosząc nie tylko milionom materialną pomoc, ale krzewiąc nadto umoralniające zasady przezorności i troskliwej miłości rodzinnej.

Ubezpieczenia na życie, w dzisiejszem ich pojęciu, są jak już wspomnieliśmy, dziełem epoki najnowszej, ale w najdawniejszych już czasach spotykamy instytucye o pokrewnych dążeniach i celach, choć nie ujętych jeszcze w umiejętną organizacyę, która stanowi najważniejszą podstawę wszelkiego ubezpieczenia, i nieświadome potęgi, jaka spoczywa w solidarności, opartej na szerokich stowarzyszeniach.

Jeżeli rozważymy materialne następstwa śmierci, to pierwszą myślą, która nasunie się niezamożnemu, będzie troska o kosztą urządzenia pogrzebu. Troska ta będzie tem żywszą, i większe zna-

czenie jednostka ze względów religijnych lub socyalnych temu aktowi nadaje, a im słabszą dla niej nadzieja, że znajdzie się ktoś, coby miał chęć i możność dopełnić go własnym staraniem i kosztem. Wiadomo, jak ważne znaczenie miały obrzędy pogrzebowe w pojęciach religijnych ludów starożytnych. Grecy i Rzymianie mniemali, że zmarły, którego ciała nie złożono do ziemi, 100 lat błąkać się musi nad brzegami Styksu. Nad godnem pochowaniem ciał obywateli wolnych czuwało państwo, jeżeli brakło rodziny lub przyjaciół; ale dla wydziedziczonej z wszelkich praw, nieszczęsnej klasy niewolników bolesną czestokroć musiała być niepewność, czyli po śmierci znajdzie się litościwa ręka, która bodaj rzuceniem trzech garści ziemi zapewni cieniom zmarłego spoczynek. Łączą się więc niewolnicy w stowarzyszenia, których zadaniem zabezpieczenie członkom przyzwoitego pogrzebu. O istnieniu takich stowarzyszeń, dochowały się do naszych czasów dość liczne ślady. Najdawniejszą datę wskazuje napis na tablicy marmurowej, odkrytej pod gruzami łaźni publicznej w Lanuvium, a zawierający ustawy kasy pośmiertnej, noszącej nazwę kasy Diany i Antinousa z roku 133 po narodzeniu Chrystusa. Według ustaw tej kasy obowiązany był każdy nowo wstępujący złożyć jednorazowo 100 sestercyi i 1, amforę dobrego wina, oprócz tego opłacać musiał miesięcznie po 5 assów. Po śmierci członka wypłacano na koszta pogrzebu 400 sestercyi. Jedno z postanowień statutu orzeka, że właściciel niewolnika i wierzyciel jego nie mają prawa do ubezpieczonej sumy. Odkryto jeszcze kilka napisów, zawierających ustawy kas pogrzebowych we Włoszech, oraz ślady istnienia kas takich za czasów imperium rzymskiego w Grecyi, w kopalniach portugalskich, w Budzie i w siedmiogrodzkim Verespetaku, miejscu sławnych dackich kopalni złota.

Wędrówki ludów, niszcząc klasyczną cywilizacyę, wstrzymały rozwój wszelkich instytucyi ekonomicznych. Dopiero w 11 stuleciu pojawia się na nowo idea ubezpieczeń na życie, a wskrzeszenie jej zawdzięczamy gildiom. Członkowie gild uważali się za braci, tworzyli niejako jedną rodzinę i zobowiązywali się przysięgą na relikwie patrona do udzielania sobie pomocy we wszelkiej potrzebie. Zasłabł członek takiego stowarzyszenia, to bracia czuwali przy nim, — jeżeli wskutek wypadku stał się niezdolnym do pracy, to otrzymywał zapomogę, — gdy umarł, brać sprawiała mu pogrzeb. Te same obowiązki spełniają później w swoim zakresie cechy rzemieślnicze i związki czeladników (Gesellenbünde), a z upadkiem organizacyi cechowej objęły te zadania liczne samoistne lokalne lub zawodowe kasy chorych i kasy pogrzebowe, z których wiele dotrwało aż do naszych czasów.

Nie możemy pominąć w historycznym poglądzie wzmianki o odrębnym rodzaju ubezpieczeń, jaki rozwinął się z ubezpieczeń od wypadków w czasie podróży (casualty assurance), uprawianych począwszy od 14 stulecia przez izby ubezpieczeń morskich. Celem tych ubezpieczeń było początkowo zapewnienie podróżnym i pielgrzymom wykupu na wypadek niewoli tureckiej lub maurytańskiej.

Wkrótce jednak znika zupełnie pierwotny cel pożyteczny, a w miejsce jego wstępnie namiętność do zakładów. Weszło bowiem w zwyczaj, że przed rozpoczęciem niebezpiecznej podróży deponowano pewną sumę. Kto szczęśliwie powrócił, odbierał 2 lub 3 razy tyle, natomiast przepadały na korzyść depozytariusza depozyta tych, którzy w czasie podróży zginęli. Później stawiano sumy pieniężne nie tylko na szczęśliwy powrót z podróży lub na przeżycie pewnego terminu, lecz także na życie cesarza, papieża lub innych znakomych osób. Zakłady szły nieraz o grube sumy, a namiętność do tej gry hazardowej ogarnęła tak szerokie warstwy, że rządy niektórych państw były zmuszone wydać przeciw ubezpieczeniom na życie ludzkie (tak te zakłady wówczas nazywano) surowe zakazy, tak w Niderlandach w r. 1570, w Anglii w r. 1774 (gambling act, skierowany wyraźnie tylko przeciw zakładom powyższym).

Na hazardzie opierają się także tontiny, które powstają na schyłku 17 stulecia. Formą swoją zbliżają się ówczesne tontiny do teraźniejszych ubezpieczeń rent dożywotnich, uwzględniają już nawet szanse śmiertelności, ale z celem właściwych ubezpieczeń na życie mijają się zupełnie, bo nie służą interesom ubezpieczonych, ale skarbowi państwa, któremu chciano ułatwić napełnienie wiecznie pustych skrzyń. Wynalazcą tontin jest Włoch Lorenzo Tonti, lekarz neopolitański, który przedkładając w r. 1653 swój pomysł kardynałowi Mazariniemu, mniemał, że wynalazł dogodny sposób zaciągania korzystnych pożyczek państwowych.*) Nieograniczona liczba osób miała złożyć do skarbu państwa jednorazowo pewną sumę, skarb zaś zobowiązywał się wypłacać rentę dopóty, dopóki ostatni z tych, co pieniądze złożyli, nie umrze. Uczestników podzielono na 10 grup podług wieku, przeznaczając dla każdej grupy $\frac{1}{10}$ część ogólnej rocznej prowizji. W miarę, jak wymierają uczestnicy, towarzysze, którzy dłużej żyją, dziedziczą po nich rentę; a kto wszystkich przeżyje, całą rentę dla grupy przeznaczoną pobiera. Po wymareniu zaś wszystkich, skarb państwa nie tylko rentę płacić przestaje, ale i kapitał cały odziedzicza po nieboszczykach. Pomysł Tontiego Mazariniemu bardzo się podobał, ale parlament ówczesny odmówił swej sankcyi temu projektowi, dopiero 36 lat później w r. 1689, steroryzowany przez Ludwika XIV, z wielu innymi ustępstwami i zezwolenie na otwarcie pierwszej tontiny uchwalił. Ostatnia uczestniczka tejeż umarła w r. 1726 jako 96 letnia staruszka, pobierając przy końcu życia rentę roczną w kwocie 73.500 liwrow. Tontiny stały się wkrótce ulubioną formą pożyczek państwowych nie tylko we Francyi, ale także w Holandyi, Anglii

*) Nadzieja uzyskania za swój sprytny pomysł sowitej nagrody zawiodła Tontiego najzupełniej. Mazarin wyznaczył mu wprawdzie pensję ze skarbu państwa, ale następca jego, Colbert, nie chciał jej dalej wypłacać. Gdy zaś Tonti, przyciśnięty nędzą, zaczął się zbyt natarczywie o dalszą wypłatę upominać i posunął się w swoim rozgoryczeniu aż do ogłoszenia pamfletu przeciw dworowi francuskiemu, wtrącono go do Bastylii. W więzieniu tem był on jeszcze w roku 1675 i zakończył w nim prawdopodobnie wkrótce po tym czasie swój awanturniczy żywot.

i w Niemczech. Za przykładem państwa poszły przedsiębiorstwa prywatne. Często nie rozdzielano wcale uczestników na grupy, stopę procentową przyrzekano znacznie wyższą od pierwotnej, a kombinacye tontinowe budowano na najdziwaczniejszych hipotezach. Tak np. urojono sobie we Francyi z końcem 18 wieku, że liczba urodzeń do wypadków śmierci jest w stosunku 7 do 12, wskutek czego, jak zauważył Segoffin, w ciągu lat 822 wymarłaby cała ludzkość. W tych warunkach musiało się oczywiście zdarzać, że ostrze gry zwracało się niejednokrotnie przeciwko wyzyskującemu przedsiębiorcy. Czasy rewolucyi francuskiej i najbliższe po nich lata, stanowią epokę największego rozkwitu przedsiębiorstw tontinowych we Francyi. Dopiero w r. 1809 zniósł państwo te gorszące spekulacye. Ostatni uczestnik tontiny zmarł dopiero przed kilku laty w Paryżu w wieku bardzo podeszłym. Powodzenie swoje zawdzięczały tontiny tej okoliczności, że zaspakajały rozpowszechnioną namiętność do gry hazardowej i żądze osiągnięcia wysokich zysków bez trudu i pracy. Zwycięską ich współzawodniczką stała się dopiero loterya. Podstawa tontin jest z gruntu niemoralna, jest to spekulacya na rychłą śmierć bliźniego przy zupełnym podporządkowaniu troski o dobro spadkobierców własnym, egoistycznym interesom.*)

Kasy pogrzebowe czasów rzymskich i średniowieczne związki gild i cechów mają raczej charakter dobroczynnych stowarzyszeń, ubezpieczenia na życie oparte na zakładach zaledwie nazwą, a tontiny tylko formą swą zbliżają się do właściwych ubezpieczeń na życie.

Dopiero ku schyłkowi 17 wieku wytknęła nauka drogę właściwym ubezpieczeniom na życie.

Fermat i Pascal tworzą pierwsze podstawy rachunku prawdopodobieństwa. Wielki pensyonarz holenderski de Wit gromadzi spisy urodzeń i śmierci różnych miast holenderskich i ogłasza pierwszą rozprawę o zasadach ubezpieczeń rent. W r. 1692. wydaje doktor teologii Kaspar Neumann dzieło, traktujące o stosunkach śmiertelności w Wrocławiu w latach 1687—1691, opracowane już na podstawie dokładnych i pewnych spisów zgonów w parafiach wrocławskich. Dzieło Neumana obudziło wielkie zajęcie wśród ówczesnych uczonych i posłużyło sławnemu matematykowi Halleyowi do ułożenia pierwszej tablicy śmiertelności, ogłoszonej w rozprawie pod tytułem: „An estimate of the degrees of the mortality of mankind“. Praktycznego zastosowania doczekała się ta praca dopiero po 50 latach.

Pierwsze towarzystwa ubezpieczeń na życie założono w Londynie w r. 1698 i 1699. Działalność tych towarzystw była jednak tak krótką i nieznaczną, że jako pierwsze towarzystwo ubezpie-

*) Tontiny uprawiane obecnie przez niektóre towarzystwa amerykańskie różnią się wprawdzie swą formą od tontin 17 i 18 wieku, ale opierają się na tych samych niemoralnych podstawach i temi samymi środkami wabią łatwo-wierną publiczność.

czeń na życie wymieniane bywa dopiero towarzystwo „Amicable“ albo „Perpetual assurance“, założone w r. 1705, a zatwierdzone aktem parlamentu z 25/7 1706, które prowadziło samoistnie swe czynności do r. 1866. Urządzeniom pierwszych towarzystw brakowało z początku wszelkich podstaw racjonalnych. Liczba członków towarzystwa „Amicable“ nie mogła przekraczać 2.000. Wszyscy członkowie w wieku 12—45 lat opłacali jednakową premię po 5 f. st. rocznie. Osoby starsze i kobiety płaciły więcej. Przy wymiarze premii uwzględniano także rodzaj zatrudnienia. Najwyższą premię opłacali szynkarze, bo w wysokości 16%.

Około połowy 18 stulecia okazały się nowe prace o stosunkach śmiertelności. W latach 1738 i 1742 ogłosił Holender W. Kerseboom trzy rozprawy z tablicami śmiertelności, a w r. 1741 wydał Jan Piotr Süßmilch znane swe dzieło pod tytułem: „Die göttliche Ordnung in den Veränderungen des menschlichen Geschlechtes“ — wraz z tablicą śmiertelności, poprawioną następnie przez Baumana, na której jeszcze w drugiej połowie bieżącego stulecia niektóre towarzystwa opierały swe obliczenia. Wszystkie poprzednie prace przewyższa znakomite dzieło Antoniego Deparcieux: „Essai sur les probabilités de la durée de la vie humaine“, wydane w Paryżu w r. 1746, a uzupełnione w r. 1760. Tablice śmiertelności, które opracował Deparcieux, doczekały się dopiero w naszym stuleciu należytego ocenienia i służą do dziś dnia za podstawę obliczeń wielu towarzystw. Deparcieux jest twórcą teorii o średniej długości życia ludzkiego. W r. 1742 przypomniał publiczności Tomasz Simpson, zapomnianą tablicę Halleya, a James Dodson obliczył na podstawie metody Halleya pierwszą tablicę premiową z zwrastającą skalą premii. Właściwością tej tablicy premiowej były wygórowane premie, spowodowane przyjętą na podstawie obliczeń Halleya krótką przeciętną trwałością życia, oraz znacznie wyższe premie dla kobiet, aniżeli dla mężczyzn.

Bezpośrednim następstwem tych postępów naukowych było założenie pierwszego, opartego na umiędzynych podstawach towarzystwa ubezpieczeń na życie: „The equitable society for the assurance of life and survivorships“. Towarzystwo to było oparte na zasadzie wzajemności, co założyciele w podaniu wystósowanem do parlamentu o udzielenie koncesyi (charter) wyraźnie podnoszą, dodając, że „instytucya taka będzie bezstronniejszą (more equitable) „od wszystkich dotychczasowych ponieważ obliczoną jest wyłącznie „na korzyść ubezpieczonych, czego dotychczas nie bywało“. Towarzystwo to rozwijało się szybko i pomyślnie dzięki racjonalnym podstawom, na których oparto swe operacye, wydoskonalonym wkrótce przy pomocy doktora teologii Ryszarda Price, twórcy tablicy śmiertelności, znanej pod nazwą: „The Northampton table“.

Pomyślne rezultaty osiągnięte przez „Equitable“ stały się pobudką do założenia kilku nowych towarzystw angielskich, tak że w r. 1806 operowało ich już 8.

Za przykładem Anglii poszła najprzód Francya. Założono tam już w r. 1787 towarzystwo ubezpieczeń na życie: „Compagnie

royale d'assurance“, ale wybuch rewolucyi nie pozwolił mu się rozwinąć. Dopiero w r. 1819 powstało nowe towarzystwo: „Compagnie d'assurances générales sur la vie“, a już w roku następnym towarzystwo „Royale“ późnij „Nationale“ nazwane.

W Niemczech założył najprzód bankier Benecke w Hamburgu w r. 1806 akeyjne towarzystwo ubezpieczeń na życie, które istniało zaledwie lat kilka. Następnem towarzystwem, założonem dopiero w r. 1827, było towarzystwo wzajemne: „Lebensversicherungs-Bank für Deutschland in Gotha“.

W Ameryce założono w r. 1812 towarzystwo „Pennsylvania“.

W Rosyi w r. 1835. „Rosyjskie towarzystwo ubezpieczeń kapitałów i rent“ w Petersburgu.

W Austrii w r. 1840. „Allgemeine wechselseitige Kapitalien- und Renten versicherungs-Anstalt in Wien“.

Pierwszą instytucją, uprawiającą ubezpieczenia na życie w ziemiach polskich, był Rządowy Zakład Ubezpieczeń w Królestwie Polskiem. Postanowieniem z dnia 30 lipca 1844 r. upoważniła Rada Administracyjna Królestwa Dyrekeyę Ubezpieczeń do przyjmowania zabezpieczeń na życie „od wszelkich mieszkańców Królestwa“. Ubezpieczenia te rozwijały się jednak bardzo słabo, a to głównie z powodu braku usiłowań o ich spopularyzowanie wśród społeczeństwa, co tylko prywatne instytucye czynić zwykły i umieją. Po zamknięciu pierwszego pięcioletniego okresu t. j. po koniec r. 1849 wykazuje urzędowe sprawozdanie tylko 93 ubezpieczonych, w ostatnim zaś roku działania Dyrekeyi Ubezpieczeń t. j. w r. 1866, a więc po 22 latach istnienia działu ubezpieczeń na życie, było zaledwie 349 ubezpieczeń na kapitał 1,068.342 rbs. 75 kop. i rentę 640 rbs. Po zniesieniu Dyrekeyi Ubezpieczeń przekazano powyższą skromną garstką ubezpieczeń na życie akeyjnemu Towarzystwu Petersburskiemu, nieposiadającemu żadnego zaufania w społeczeństwie polkiem.

Pierwsze prywatne polskie towarzystwo ubezpieczeń na życie powstało w Krakowie przy istniejącem tam już od roku 1860 Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń. Na podstawie projektu, opracowanego przez dyrektora referenta, Henryka Kieszkowskiego, przedłożyła Dyrekeya w listopadzie 1867 r. Radzie nadzorczej wniosek założenia działu ubezpieczeń na życie jako odrębnej instytucyi, pozostającej jednak z działem ogniowym i gradowym pod tym samym zarządem. Projekt ten przyjęła Rada nadzorcza przychylnie i postanowiła go przedłożyć Zgromadzeniu ogólnemu do zatwierdzenia. W motywach odnośnej uchwały podniesiono: „że do „uzupełnienia dzieła wzajemnych ubezpieczeń tylko najdoniośniejszego „może ubezpieczenia, bo ubezpieczenia życia dla najmniej dostatecznych brakuje“ i że celem nowej instytucyi będzie także: „zapobieżenie przenoszeniu się krajowych oszczędności do podobnych „zagranicznych instytucyi“. Po zatwierdzeniu statutu i tabel premiiowych przez ministerium rozpoczął dział życiowy działalność swoją z dniem 1 listopada 1869 r. Niełatwo przyszło młodej instytucyi spełnić doniosłe swe cele. Trzeba było walczyć nietylko

z konkurencją towarzystw zagranicznych, nieprzebijających niekiedy w środkach konkurencyjnych, ale i z ciężkim położeniem ekonomicznym społeczeństwa, w którym nie wyrobił się jeszcze zmysł oszczędności i przeczności, oraz z różnemi przesadami. Ale wytrwałą i umiejętną pracą pokonano przeszkody. Rozwój instytucji jest stale pomyślny i ciągły. Dzięki racjonalnym podstawom, na których to towarzystwo się opiera, i oszczędnej gospodarce, wykazują rachunki co roku pozostałości, które pomiędzy członków w stosunku do wniesionych premii rozdzielane bywają, a nagromadzone fundusze gwarancyjne, bezpiecznie ulokowane, przedstawiają obecnie poważną sumę, dającą członkom zupełne ubezpieczenie dla ich zaoszczędzonego mienia. Zamknięcia rachunkowe za rok 1890 wykazują 11,430 polic, 22,021.573 złr. kapitałów ubezpieczonych i 26,498 złr. rent. *) Fundusze gwarancyjne wynoszą blisko 5,000.000 złr. Z pozostałości rocznych rozdzielono w ciągu 21-letniej działalności pomiędzy ubezpieczonych sumę przeszło 375.000 złr. Stan ubezpieczonych kapitałów zwiększył się w r. 1890 o przeszło 1,500.000 złr.

Wkrótce po rozpoczęciu działalności Krakowskiego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w dziale życiowym zawiązało się (w r. 1870) we Lwowie akcyjne: „Ogólne Galicyjskie Towarzystwo ubezpieczeń“, które także przez kilka lat swego istnienia przyjmowało ubezpieczenia na życie. Towarzystwo to zlikwidowało w r. 1877 swoje interesa, a zawarte ubezpieczenia objęło po nim Towarzystwo Krakowskie, które wszelkich zobowiązań przyjętych przez Towarzystwo Galicyjskie dopełniło, tak że ubezpieczeni nie ponieśli straty.

W Poznaniu założono w r. 1873 towarzystwo „Westa“ „Bank wzajemnych ubezpieczeń na życie“, które posiadało z końcem roku 1890: 11,844.199 marek ubezpieczonych kapitałów. Przyrost sumy ubezpieczonej wynosił w r. 1890: 297.583 marek, a stan fundusów 1,273.008 marek.

Uznanie doniosłości celów, które spełniają instytucje ubezpieczeń na życie, szczególnie takie, które przypuszczają ubezpieczonych do udziału w zyskach, oraz pomyślne rezultaty osiągnięte przez Towarzystwo Krakowskie, pobudziły już przed 10 laty dyrektora Warszawskiego Towarzystwa ubezpieczeń od ognia, Konstantego Górskiego, do przedsięwzięcia starań, celem rozpowszechnienia ubezpieczeń na życie w zachodnich guberniach cesarstwa. P. Górski udał się po radę do zarządu Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, którego sekretarz, Józef Mrazek, skreślił w r. 1883 pierwszy projekt statutu towarzystwa ubezpieczeń na życie, założyć się mającego w Warszawie, z kapitałem akcyjnym, jako gwarancją dla ubezpieczonych i zasadą udziału w zyskach coraz się zwiększających, jako zachętą dla ubezpieczających się. Projekt ten, poparty planem finansowego rozwoju Towarzystwa, wykazującym, że Towarzystwo przy miernem powodzeniu prawdopodobnie już po 20 latach cały zysk

*) Bilans za rok 1891 wykazuje 12.259 polic, 23,571.724 złr. kapitałów ubezpieczonych i 98.214 złr. rent.

będzie mogło oddawać ubezpieczonym, znalazł uznanie wśród grona wybitnych osób ze sfer finansowych i obywatelstwa ziemskiego. Wypracowany na podstawie tego projektu statut, przedłożono rządowi, który przy udzieleniu wskazówek co do ostatecznej redakcyi poparł wszelkie postanowienia, które mają na względzie zapewnienie ubezpieczonym jak największych korzyści. Dnia 5 września 1891 r. uzyskała ustawa Towarzystwa sankcyę, a w kwietniu b. r. zostały zatwierdzone warunki policowe. Działalność swoją rozpoczęła nowa instytucya w lipcu b. r. Firma opiewa: »Towarzystwo ubezpieczeń „Przezorność“ w Warszawie». Kapitał zakładowy wynosi rbs. 500.000. Według ustawy Towarzystwa, które jest akcyjno-wzajemnem, ubezpieczeni są członkami Towarzystwa i uczestniczą w zarządzie i w zyskach.

Druga połowa bieżącego stulecia jest okresem ogólnego, zwrotającego z każdym rokiem rozwoju ubezpieczeń na życie i rozpowszechnienia się ich po całej kuli ziemskiej. Wszędzie, dokąd dotarła europejska cywilizacya, powstają nietylko reprezentacye wielkich europejskich i amerykańskich towarzystw, ale i krajowe instytucye. Kraje wyższej cywilizacyi posiadają obecnie po kilkadziesiąt własnych instytucyi ubezpieczeń na życie, a ubezpieczonych miliony.

Nie brak jednakże w tym czasie ogólnego rozkwitu i faktów ujemnych. Te kraje mianowicie, w których ubezpieczenia na życie najbardziej się rozpowszechniły, miały lata gorączkowej twórczości, wśród której nieraz nie przestrzegano ani racjonalnych zasad w urzędzeniach technicznych, ani bezpieczeństwa przy lokacyi funduszków; w zarządzie zaś brakło zbyt często nie tylko oszczędności, ale co gorsza — i uczciwości. Następstwem tego braku kardynalnych podstaw zdrowego rozwoju musiały być liczne bankructwa, narażające tysiące ubezpieczonych na utratę zaoszczędzonego grosza.

Między rokiem 1844 a 1867 upadło w Anglii 230 towarzystw ubezpieczeń na życie. Są to czasy gospodarki tak zwanych „Bubble companies“. Zakładanie nowych towarzystw stało się niemal rzemiosłem, do którego garnęły się różne niepewne osobistości. Wśród założycieli ówczesnych nie brak ani zbankrutowanych drobnych przemysłowców i kupeców, ani czeladników rzemieślniczych. Dopuszczano się gorszących nadużyć. Pod nazwą amalgamowania t. j. łączenia różnych towarzystw prowadzono istny handel ubezpieczonymi. Zdarzały się wypadki, że ubezpieczeni w przeciągu kilku lat dostawali się do 4 towarzystw — ostatecznie spotykali się z bankructwem i zupełną utratą swoich składek.

Niepodobna pominąć doniosłych usług, jakie w tym czasie oddało fachowe dziennikarstwo społeczeństwu angielskiemu. W r. 1840 założył J. Hooper Hartnoll pierwsze fachowe pismo asekuracyjne: „Post Magazine“. Był to maleńki tygodnierek, sprzedawany po cenie 1 penny. Z niestrudzoną energią wykrywał on podstępne kombinacye, wymyślone na łowienie zbyt łatwowiernej publiczności i nie

ustał w walce, dopóki zarządzenia ustawodawcze nie położyły kresu wyzyskowi i oszustwom.

W Stanach Zjednoczonych pojawiają się pierwsze bankructwa w r. 1847. Z 7 towarzystw założonych w tym roku istnieje zaledwie jedno, z 5 założonych w roku następnym funkcjonują dotąd dwa. Wprawdzie sejmy niektórych stanów uchwały bardzo surowe ustawy co do kontroli towarzystw ubezpieczeń na życie, ale wykonanie tych ustaw pozostawia wiele do życzenia. To też bankructwa i milionowe malwersacye nie schodzą tam z porządku dziennego — a co najsmutniejsze, to że wypadki te dotyczą zbliska wszystkich państw europejskich, wszędzie bowiem posiadają amerykańskie towarzystwa swoje reprezentacye i armie sprytnych agentów, którzy z niezrównaną zręcznością umieją łowić ubezpieczonych. Ponętną zachętę do usilnych zabiegów stanowią dla agentów wygórowane prowizye. To też połowa rocznych premii idzie nieraz na prowizye agencyjne i inne koszta administracyi. Tak n. p. wykazuje towarzystwo „New-York“ za rok 1890 premii, pobranych w Rosyi 1,032.442 rbs., a wydatków administracyjnych 465.770 rbs., a więc 45·1% całej rocznej premii, podczas gdy u przeważnej części europejskich towarzystw, stosunek ten przedstawia około 13%.

Skutkiem tych nadużyć jest występujący coraz silniej ogólny prąd do zaprowadzenia surowej, sprężyscie wykonywanej kontroli rządowej. Na czele tego ruchu stanęła Szwajcarya, która posiada już urządzenia wzorowe.

Smutne objawy, o których wspomnieliśmy poprzednio, nikną na szczęście wobec rezultatów dodatnich. Rozpowszechnienie ubezpieczeń na życie wzmaga się z każdym rokiem i ogarnia coraz szersze warstwy społeczeństwa. Prawie każdy rok przynosi nowe ulepszenia techniczne, nowe ustępstwa i udogodnienia dla ubezpieczonych. O olbrzymim rozwoju ubezpieczeń na życie świadczą najwymowniej następujące cyfry:

Bilanse 211 towarzystw w 8 państwach wykazują z końcem r. 1890: 4,254.839 polie, 32,314,633.700 marek ubezpieczonych kapitałów i 68,000.000 marek ubezpieczonych rent, mianowicie: (Patrz tab. na str. 122).

Zestawienie to obejmuje jednak tylko tak zwane regularne towarzystwa, nie obejmuje zaś rezultatów osiągniętych przez drobne lokalne stowarzyszenia, ani przez związki robotnicze, szczególnie w Anglii bardzo liczne. Ponieważ znaczna część towarzystw operuje w kilku państwach, nie można więc z powyższego zestawienia sądzić o rozpowszechnieniu ubezpieczeń na życie w pojedynczych państwach. W tej mierze podaje interesujące daty Assecuranz-Jahrbuch Ehrenzweiga za r. 1890. Według obliczeń przytoczonych w tym roczniku przypada na głowę ludności w Anglii 120 zhr., w Stanach zjednoczonych północnej Ameryki 60 zhr., w Kanadzie 40 zhr., w Niemczech 30 zhr., we Francyi 22 zhr., w Austrii 11 zhr. ubezpieczonej sumy. Podczas gdy w Anglii łącznie z Szkocją i Walią liczba osób ubezpieczonych w, nosi przeszło 10 milionów

t. j. $\frac{1}{3}$ całej ludności, to w Austrii ubezpiecza się zaledwie 1·5% ludności.

Nadzwyczaj pomyślnym objawem są szybkie postępy ubezpieczeń na życie wśród najuboższych warstw ludności, a więc tam, gdzie te ubezpieczenia najdonioślejsze spełniają zadanie, wyrywając miliony wdów i sierót ze szponów nędzy moralnej zagłady. W Anglii, Ameryce północnej, a w ostatnich czasach także w Niemczech, we Francji i Austrii powstały specjalne instytucje ubezpieczeń na życie, które stosując urządzenia swoje do stosunków i środków warstw najuboższych, imponujące wykazują rezultaty.

Towarzystwa		Stan ubezpieczon. z końcem r. 1890.		Przyrost ubezpieczonych kapitałów w roku.		
		rent	kapitałów	1890	1890	1886
milionów marek *) niemieckie.						
30	amerykańskich **)	7 ₄	15.057 ₆	1.692 ₈	1.628 ₂	1.220 ₀
83	angielskich	15 ₃	8.725 ₈	110 ₇	301 ₁	79 ₅
39	nie ieckich	6 ₈	3.991 ₇	215 ₅	193 ₅	187 ₁
17	francuskich	33 ₅	2.511 ₂	69 ₇	0 ₉	40 ₈
16	austriackich	2 ₁	1.128 ₅	66 ₁	50 ₉	61 ₇
14	skandynawskich	1 ₆	359 ₁	40 ₀	35 ₄	30 ₀
5	rosyjskich	0 ₂	317 ₅	31 ₂	18 ₃	28 ₃
7	szwajcarskich	0 ₀	223 ₃	12 ₀	7 ₀	5 ₇
211		68 ₀	32.314 ₇	2.238 ₀	2.235 ₃	1.653 ₁

Najświetniej przedstawia się stan ubezpieczeń robotniczych w Anglii. Na tem polu rozwijają bardzo rozległą działalność stowarzyszenia robotnicze t. z. „Friendly societies“, których było w r. 1890: 12.848. Rezultatów jednak osiągniętych przez te stowarzyszenia nie podobna dokładnie ocenić, ponieważ nie ogłaszają bilansów i komplikują ubezpieczenia kapitałów pośmiertnych z ubezpieczeniami na wypadek choroby, bezrobocia i t. p. Ale pomijając nawet działalność tych towarzystw zdumienie wywołać muszą cyfry, do których doszły regularne towarzystwa. Towarzystwa te wykazują bowiem w r. 1890 blisko 5,000,000 funtów szterlingów

*) Poszczególne waluty zamieniono na marki niemieckie na podstawie wartości targowej.

** *) Tylko te, które operują w stanie nowojorskim.

przychodu z premii od ubezpieczeń robotniczych. Przyrost nowych premii jest w tym dziale nawet o wiele większy, jak przy zwykłych ubezpieczeniach na życie, bo podczas gdy premie od tychże zwiększyły się w r. 1890. o 285.385 funt. szt., to premie od ubezpieczeń robotniczych zwiększyły się w tym samym czasie o 493.297 f. szt. Pierwsze miejsce wśród towarzystw, poświęcających się specjalnie ubezpieczeniom robotników, zajmuje towarzystwo „Prudential“, które pobrało w r. 1890 przeszło 3,500.000 f. szt. premii. Prawie każda większa katastrofa sprowadza obecnie dla tego towarzystwa obowiązek wypłacania sum ubezpieczonych na życie nieszczęśliwych ofiar. Tak np. pokazało się po wypadku kolejowym pod Tanuton, że z 11. zabitych 4 osoby zabezpieczone były w towarzystwie „Prudential“, pomimo że pociągiem jechali prawie sami robotnicy powracający z południowej Afryki. Gdy 10. listopada 1890 r. zatonał na wybrzeżu hiszpańskim angielski okręt wojenny „Serpent“, to wśród 173 osób, które zginęły przy tej katastrofie, znalazło się 58 (a więc przeszło trzecia część) zabezpieczonych towarzystwa „Prudential“. Sumy ubezpieczone, wynosiły od 1 f. szt. 11 szt. do 105 f. szt. 5 szt.

Świetne rezultaty, osiągnięte przez towarzystwa ubezpieczeń na życie skromnymi środkami i umiarkowanym kosztem, to wymowne stwierdzenie zdania które wypowiedział Leroy-Beaulieu w znakomitem dziele o państwie nowożytnem i jego zadaniach, że inicjatywa prywatna na polu ekonomicznym może być równie skuteczną, jak działalność aparatu państwowego, a tem go przewyższa, że szanuje swobodę jednostki.

Edmund Ginwill-Piotrowski.

Wzrost na kampanię gradową

TOWARZYSTWA WZAJEMNYCH UBEZPIECZEŃ

w Krakowie, w roku 1892

i niektóre uwagi o ubezpieczeniu od gradu.

Kampanię gradową roku 1892 rozpoczynało Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie pod przygnębiającem wrażeniem rezultatów ujemnych dwóch lat ostatnich, które spowodowały brutto niedobór (t.j. bez potrącenia sum zwróconych przez Towarzystwa reasekuracyjne) wynoszący przeszło 700.000 złr. Wskutek strat tak olbrzymich, wszystkie Towarzystwa reasekuracyjne odmówiły współdziałania Towarzystwu krakowskiemu przy ubezpieczeniach gradowych, ograniczone przeto na własne siły i na resztki znacznie nadszarpanego funduszu rezerwowego, który wynosił ledwie złr. 280.000, można było truchleć z obawy na myśl, że po dwóch latach klęsk gradowych, może nastąpić jeszcze rok trzeci nieszczęśliwy, a w takim razie resztki funduszu rezerwowego przez lat 28 skrzętnie gromadzonego, zostałyby nie tylko uronione, ale przy powtórzeniu się klęski tak dotkliwej, jakiej doznaliśmy w roku 1891, w którym strata w dziale gradowym wynosiła bez uwzględnienia reasekuracyi okragło 400.000 złr., nie pozostałoby nic innego, jak rozpisanie dopłat u wielu tysięcy członków — i egzekwowanie tychże w drodze sądowej od tych ubezpieczonych, którzyby dopłat dobrowolnie uiścić nie chcieli. Ewentualność taka byłaby w kraju naszym klęską moralną dla Towarzystwa, a dla członków klęską materialną, gdyż przeprowadzenie tylu tysięcy procesów w drodze cywilnej, pochłonęłoby na kosztą sporne kilkadziesiąt tysięcy złr.

Kładziemy tu nacisk na zdanie wyżej przytoczone, że ewentualność taka byłaby u nas klęską moralną dla Towarzystwa. W innych bowiem krajach wypadki tego rodzaju powtarzają się bardzo często bez najmniejszych wstrząśnień i bez żadnej dla Towarzystwa szkody. W Niemczech np. jest przeszło 20 Towarzystw gradowych na wzajemności opartych, a niema prawie jednego roku, żeby kilka Towarzystw nie rozpiśało dopłat, dochodzących często do 100 % pierwotnej zaliczki i wyżej.

I tak np.

W roku 1875	rozpiśało dopłatę	5 Tow.	w wysokości	15— 90 %
" 1877	"	" 2	"	około 20 %

W roku	rozpisało	dopłatę	6	Tow.	w wysokości	20
1878	"	"	6	"	"	70—180
1880	"	"	6	"	"	70—180
1881	"	"	3	"	"	15—130
1882	"	"	4	"	"	25—140
1883	"	"	2	"	"	20—40
1884	"	"	6	"	"	60—150
1885	"	"	6	"	"	25—180
1886	"	"	5	"	"	15—75
1887	"	"	5	"	"	15—70
1888	"	"	1	"	"	20
1889	"	"	7	"	"	15—120
1890	"	"	7	"	"	10—120

Mieliśmy sposobność zainterpelować dyrektora „Norddeutsche Hagel-Vers. Gesellschaft“ najpoważniejszego Towarzystwa gradowego w Niemczech, liczącego około 80.000 członków, w jaki sposób urządzają się, aby dopłaty tak znaczne i tak często się powtarzające, ściągając od członków, przyczem zapytaliśmy, ile też procesów muszą co roku przeprowadzać, aby dopłaty ściągnąć.

Na to odpowiedział pan dyrektor z wyrazem zdziwienia pewnego, że mu zadano takie zapytanie: „Jakto? czyż Pan przypuszczasz że „w Towarzystwie naszym jest chociażby jeden rolnik, któryby nie „wiedział, że korzystając w latach pomyślnych ze zniżenia premii, „musi w latach niepomyślnych brak ewentualny uzupełniać?“

„Procesów mamy zaledwie kilkaset rocznie i to procesów z ludźmi „lekkomyślnymi lub podupadłymi, nigdy zaś z ludźmi, którzyby się nie poczuli do obowiązku niszczenia dopłat w latach nieszczęśliwych“.

Na te wywody powiedzieliśmy sobie w duszy: Daj Boże, aby i u nas to zrozumienie praw i obowiązków wynikających z zasady wzajemności tak się rozpowszechniło jak w Niemczech, co niewątpliwie do spokojnego i korzystnego prowadzenia tak trudnego interesu niezmiernie przyczynić by się musiało.

Z takiego pojęcia solidarności i odpowiedzialności wynika bowiem w pierwszym rzędzie, że nikt nie ma prawa do wynagrodzenia wyższego, jak mu się istotnie należy, i członkowie w Niemczech sami przestrzegają tego i baczą na to bardzo, aby jednostki nie odnosiły niesłusznych korzyści kosztem ogółu.

Spółceństwo nasze jest przeważnie obojętnem na to, czy kto nieprawe korzyści odnosi, i takie nadużycia, chociaż niepochwalone, bywają jednak często usprawiedliwiane frazsem: „Towarzystwo jest bogatsze jak jednostka“. Drugim powodem trudności niemałej przy operacji gradowej w naszym kraju jest ta okoliczność, że większość członków, a w szczególności klasa posiadaczy mniejszej własności jest tak niedowierzającą, tak podejrzliwą i pierwszej lepszej pogłosce ufającą, że fakt rozpisania dopłat w kraju naszym, zostałaby niewątpliwie wyzyskany przez nieprzychylnych nam ludzi, rozpuszczeniem pogłoski, że Towarzystwo jest niewypłacalnym, że bankrutuje, i że zobowiązań swych dopełnić nie może, co byłoby z najgorszymi następstwami dla innych działów ubezpieczeń, mianowicie: działu ogniowego i działu życiowego połączonym.

Uwzględniając przeto to usposobienie naszego społeczeństwa,

uwzględniając dalej fakt, że uszczuplony fundusz rezerwowy nie wystarczyłby na pokrycie strat w nieszczęśliwym roku gradowym, musiało być staraniem zarządu Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, wprowadzić takie środki ostrożności, aby naprzód o ile to będzie możliwym doprowadzić równowagę w dochodach z wydatkami, co tylko za pomocą podwyższenia zaliczki albo też redukcji wynagrodzeń skutecznie można, a w dalszym ciągu, gdyby nawet podwyższona zaliczka na wypłatę wynagrodzeń nie wystarczyła, zapewnić się, iż ewentualnie rozpiścić się mające dopłaty bez procesów i wielkich trudów zrealizowane zostaną. Aby ten cel osiągnąć, postanowiono zażądać od każdego ubezpieczonego wekslu kaucyjnego na sumę równającą się 2% czyli $\frac{1}{50}$ części ubezpieczonej przez niego wartości od gradu.

Wspomnieć tu także należy o trzecim środku zaprojektowanym przez Dyrekcyę, tj. że na pokrycie niedoboru gradowego służyć miał w pierwszym rzędzie zwrot z działu ogniowego. Ten środek przezorności miał być użytym tylko w tym wypadku, gdyby ewentualna dopłata gradowa była tak nieznaczna, iż snadnie zwrotem z działu ogniowego pokrytą byćby mogła, wskutek czego uciekanie się do realizowania weksli kaucyjnych byłoby zbyt bezczemem. Ten przepis został jednak wskutek niezbyt jasnej stylizacji po większej części źle zrozumiany i spotkał się z powszechną w kraju opozycją, tak, że Rada nadzorcza czuła się zniewoloną zmodyfikować go o tyle, aby tylko ci członkowie, którzyby wyraźnie tego zażądali, mogli zwrotem ogniowym kompensować ewentualny niedobór gradowy.

Czwarty środek przezorności wprowadzony przy kampanii gradowej roku 1892 przez zarząd Towarzystwa zasadał się na tem, że tylko ci rolnicy mogą być przyjęci do ubezpieczenia od gradu, którzy przynajmniej swoją krescencję od ognia w Towarzystwie wzaj. ubezpieczeń w Krakowie ubezpieczają.

Nie można też pominąć milezieniem i tego zaostrożenia, że czas ubezpieczenia rzepaku ograniczono po ścięciu tylko do 6-ciu dni, a innych ziemiopłodów kłosowych i strączkowych tylko do tej chwili, dokąd te płody w kopy, mandle, krzyże i t. p. związane nie będą.

Tak przygotowane Towarzystwo krakowskie stanęło w roku 1892 do zapasów nietylko z tym najstraszniejszym wrogiem rolnika, który w jednej chwili niszczy najpiękniejsze jego nadzieje i złote łany zamienia często w ściernisko, ale także w stokroć przykrzejsze zapasy z wielu członkami Towarzystwa, którzy nie chcieli tego zrozumieć, że tylko ostateczna konieczność, a szczególnie wypowiedzenie Towarzystwu wszelkiej pomocy reassekuracyjnej zmusiła je do postawienia tych niezaprzeczenie trudnych warunków.

Opatrzność była jednak w roku 1892 dla kraju naszego łaskawą — i tylko lata 1864, 1865, 1866, 1870 i 1873 mogą być porównane z rokiem 1892 co do pomyślnych rezultatów operacji gradowej. Pozostałość w tym dziale wynosić będzie w przybliżeniu około 200.000 zł., którą to sumą pokryje się większa połowa pożyczki zaciągniętej w latach 1890 i 1891 z funduszu rezerwowego,

tak, że pozostanie jeszcze do umorzenia w następnych latach szczęśliwych pożyczka około 140.000, a realny fundusz rezerwowy gradowy wzrósł do pół miliona zhr. Jestto rezultat tak świetny, o którym przy rozpoczęciu kampanii marzyć nawet nikt nie śmiał, a który mógłby być jeszcze o wiele świetniejszym, gdyby wszyscy nasi członkowie byli wytrwali przy sztandarze wzajemności, i nie opuścili go, przejęci nieusprawiedliwioną trwogą wywołaną żądaniem weksłów kaucyjnych! Zysk, jaki wskutek odstępstwa tych ziemian od naszego Towarzystwa przypadnie w udziale jednemu Towarzystwu akcyjnemu operującemu jeszcze w Galicyi w dziale gradowym, posłużyłby był na dalszą spłatę pożyczki zaciągniętej z funduszu rezerwowego, a co najważniejsze, realny fundusz rezerwowy wzrósłby był niewątpliwie znowu do tej wysokości przewidzianej statutem, któraby dozwalała, aby członkowie ci, którzy 5 lat ubezpieczali w Towarzystwie naszym, byli uwolnieni w roku przyszłym od opłaty na fundusz rezerwowy, aby ciż członkowie otrzymali pełne wynagrodzenie bez jakiegokolwiek potrąceń na fundusz rezerwowy, oraz żeby przy pomyślnym znowu roku otrzymali pełny zwrot, który przy takim samym wyniku jak w roku bieżącym osiągnąłby 40% zaliczki! Czy na wprowadzenie tych ulg zezwoli stan funduszu rezerwowego, okaże się dopiero po ostatecznym zamknięciu rachunków działu gradowego; ulgi te byłyby jednak niewątpliwie wprowadzone, gdyby nie odstępstwo od sztandaru wzajemności wielu członków.

Odstępstwem tem skrzywdzili ci członkowie samych siebie, gdyż w razie jeżeliby byli ubezpieczeni w Towarzystwie krakowskiem, a gradu nie doznali, byłiby w roku 1893 skorzystali z przewidzianego w takim razie niżenia zaliczki, a to niżenie wynosi dla takich członków, którzy już poprzednio 4 lata ubezpieczali a ani w ubiegłych 4 latach, ani w roku 1892 gradu nie mieli 11 do 43%! Ci zaś członkowie, którzy dopiero 4 lata ubezpieczali się od gradu w Towarzystwie krakowskiem, a w roku 1892 ubezpieczenia zaniechali lub do innego Towarzystwa przeszli, stracili wszystkie te korzyści, które możliwie 5-cioletnim członkom w roku 1893 przyznane będą, a o których wspomnieliśmy w poprzednim ustępie.

I jakież przyczyny spowodowały to odstępstwo? Oto przede wszystkim obawa składania weksłów kaucyjnych. Na tem miejscu wypada wyjaśnić, czy ten przepis zawiera w sobie chociażby cień jakiego niebezpieczeństwa lub straty.

Każdy przystępujący do zabezpieczenia w Towarzystwie na wzajemności opartem, musi sobie uprzytomnić to, co powiedział Dyrektor Towarzystwa „Północno-niemieckiego“, a co wyżej przytoczono, mianowicie, że członek należący do Towarzystwa na wzajemności opartego, winien dzielić jego dobre i złe losy; korzystając przeto w latach pomyślnych z ulg doznawanych, a wypływających z zasady wzajemności, ma w latach niepomyślnych obowiązek do ponoszenia większych ciężarów.

Gdyby więc Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie znalazło się kiedykolwiek w położeniu, iż straty poniesione nie mogłyby być pokryte pożyczką z funduszy rezerwowych, to i bez

weksłów kaucyjnych każdy ubezpieczony byłby obowiązany na podstawie §. 38 statutu złożyć dodatkową zaliczkę. Ludzie sumienni wnieśliby tę zaliczkę dodatkową bez wahania na pierwsze wezwanie Dyrekeji nawet bez weksłów kaucyjnych, ludzie zaś niesumienni, niezłożywszy weksłu, doprowadziliby do uciążliwego i kosztownego procesu w drodze cywilnej, a posługując się przy takim procesie zwykłemi w podobnych razach zarzutami, że albo wniosku nie podpisali, albo że agent działał bez ich upoważnienia, uniemożliwiliby wyegzekwowanie tej należitości, wskutek czego ciężar pokrycia spadłby znowu na tych sumiennych, którzy bez procesu opłatę uiszcili. Z tego wynika, że weksle kaucyjne nie tylko żadnemu członkowi straty nie przynoszą, ale są przeciwnie dla Towarzystwa środkiem rychłego wyegzekwowania należitości od członków niesumiennych, a nadto są one ochroną dla członków sumiennych, aby ci, za niesumiennych, uchylających się od spełnienia obowiązku, ofiar nie ponosili.

Leży przeto w interesie tak Towarzystwa jakoteż wszystkich członków działu gradowego, aby ten środek przezorności, zaprowadzony przez Dyrekeję w chwili koniecznej potrzeby, i nadal zachowanym został.

Były także utyskiwania, że zaliczka od ubezpieczeń gradowych jest zbyt wysoka. Biorąc miarę z rezultatów roku 1890 i 1891 należałoby było zaliczkę podwyższyć przynajmniej o 60 %, gdy temczasem ogólne podwyższenie zaliczki w roku 1892 nawet 20 % nie wynosiło. Pomijając ten fakt, że Towarzystwo na wzajemności oparte ubezpiecza swych członków „po cenie kasztu“, to znaczy, że tyle tylko od Członków wymaga, ile na wynagrodzenie szkód i kosztu administracyi potrzebuje, — wypada się zastanowić, jak wygląda ta pozornie tańsza premia u innych Towarzystw. Przewszystkiem uwzględnić należy, a jestto kwestya bardzo ważna, że kiedy Towarzystwo krakowskie wynagradza każdą szkodę gradową, inne Towarzystwa, szkód wynoszących mniej jak 8 % na łanie, weale nie wynagradzają. Ileż to mamy gospodarstw składających się z 6-ciu przynajmniej łanów z plonem przeciętnym na każdym łanie wartości 1.500 złr. Jeżeli emioplody w takim gospodarstwie uszkodzone zostały na wszystkich łanach po 7 %, szkoda zatem 630 złr. wynosi, i dla ziemianina bardzo jest dotkliwą, Towarzystwa akeyjne nie wypłacają, gdy Towarzystwo krakowskie realną szkodę w sumie 630 złr. wynagradza. Przypuśćmy przeto, że premia u tych Towarzystw byłaby nawet o 20 % tańszą, co w rzeczywistości nie istnieje, i że zamiast 250 złr. wynosiłaby tylko 200 złr. Czyż oszczędność 50 złr. jest tak znaczną, aby ryzykować stratę 630 złr.? Ale nie przypuszczajmy tej najgorszej ewentalności, że wszystkie łany będą uszkodzone w 7 %, lecz przypuśćmy ten najszczęśliwszy wypadek, że tylko jeden łan w takich rozmiarach uszkodzony zostanie, — to i w takim razie właściciel oszczędziwszy złr. 50 na premii, traci 105 złr. na wynagrodzeniu!

Takto wygląda ta oszczędność na premii, jeśli jej się z bliska przypatrzemy i sprawę pod kredkę weźmiemy!

Jest jeszcze drugi system praktykowany przez niektóre Towarzystwa akcyjne przy ubezpieczeniach gradowych. Zasada on się na tem, że jeżeli ubezpieczony nie zgłosi szkody, Towarzystwo zwraca mu po skończonej kampanii gradowej połowę opłaconej premii.

Zobaczmy jak się tu rachunek przedstawia dla ziemianina, który dał się zwać na tę przynętę.

Premja bywa przy ubezpieczeniu wedle tej kombinacji normalnie o 60% wyższą od zaliczki ustanowionej w Towarzystwie krakowskiem, a podwyższenie to dochodzi nawet do 70%. (Rzecz jasna, że gdzie tego względy konkurencyjne wymagają, tam zniża się premia wedle potrzeby).

Autentycznym jest jednak faktem, opartym na oryginalnych taryfach, że w miejscowościach, w których Towarzystwo krakowskie pobiera premie

240,	to	wedle	tej	kombinacji	wynosi	premia	408,	tj.	+ o	70%
270,	"	"	"	"	"	"	432,	"	+ o	60%
300,	"	"	"	"	"	"	480,	"	+ o	60%
330,	"	"	"	"	"	"	540,	"	+ o	63%

Przypuśćmy przeto, że ziemianin, który ubezpiecza ziemiopłody za 10.000 złr., i któremu zaliczka Towarzystwa krakowskiego w kwocie złr. 330 zdaje się za wysoką, wybiera kombinację wyżej wspomnianą, i płaci złr. 540 z tym warunkiem, że w razie jeśli szkody gradowej nie zgłosi, będzie mu połowa premii, tj. złr. 270 zwróconą. W takim razie kosztowałoby go ubezpieczenie gradowe złr. 270 a nie złr. 330 jak w Towarzystwie krakowskiem. Ziemianin ten zyskuje przeto złr. 60 i twierdzi z najgłębszym przekonaniem, że zrobił dobry interes.

Gdyby jednak ten ziemianin był przeczytał dokładnie warunki ubezpieczeń obowiązujące w Towarzystwie krakowskiem, byłby się przekonał, że te same ziemiopłody, w tej samej wartości mógłby był ubezpieczyć za opłatą zaliczki złr. 240, a nie złr. 270 w razie niezgłoszenia szkody. A gdyby szkodę zgłosił, dopłaciłby 90% dodatku do opłaconej zaliczki, t. j. złr. 216. Byłby przeto zapłacił razem w Towarzystwie krakowskiem złr. 456 a nie złr. 540 jak w Towarzystwie obcym, a co najważniejsza byłby miał prawo do wynagrodzenia za każdą szkodę, a nie tylko za te szkody, które przynoszą 8% wartości ubezpieczonej na łanie.

Przypatrzmyż się teraz, ile taki ziemianin traci w razie doznanej szkody gradowej.

Szkody nie przynoszące 8% wartości ubezpieczonej na łanie, nie bywają wcale wynagradzane, jak to wyżej wspomniano, ale weźmy przykład, że łan wartości złr. 1.000 został w $\frac{1}{5}$ części, t. j. w 20% uszkodzony, tak, że szkoda istotna na tym łanie 200 złr. w. a. wynosi. Czy ubezpieczony wedle kombinacji powyższej w Towarzystwie akcyjnym może donieść o tej szkodzi i żądać wynagrodzenia za takąową? Biada mu, jeśli to zrobi, gdyż Towarzystwo wypłaci mu wprawdzie 200 złr. wynagrodzenia, ale z premii pobranej nie zwróci, tak, że zamiast złr. 330, któreby był zapłacił w Towarzystwie krakowskiem, zapłaci w Towarzystwie akcyjnym złr. 540, t. j. o złr. 210 więcej jak w Towarzystwie krakowskiem.

Jeżeli zaś o takiej 20 procentowej szkodzie nie doniesie, to zyskuje wprawdzie na opłacie premii różnicę pomiędzy 330 a 270, t. j. zhr. 60, ale traci natomiast wynagrodzenie zhr. 200. Traci przeto w najlepszym razie zhr. 140. Dawne przysłowie mówi, że każdy kij ma 2 końce, ale ten kij ma tylko jeden koniec, którym zawsze ubezpieczony bywa bity.

W tem miejscu słusznie zauważyć należy, że pp. agenci Towarzystwa krakowskiego zbyt mało o to się troszczą, aby poznać warunki ubezpieczeń Towarzystw konkurencyjnych, zaznajomić się z nimi i wyjaśniać członkom te sprawy, przedstawiając je rachunkowo w należytem świetle. Dyrekeya zrobić tego nie może, gdyż taryfy gradowe są w każdym powiecie, a niemal w każdej miejscowości inne; zadaniem przeto tylko agenta być może i być powinno poznać taryfy obcych Towarzystw w okręgu swego działania, aby na tej podstawie udzielać właściwych wyjaśnień. Gdyby pp. agenci byli spełnili ten obowiązek, to Towarzystwo krakowskie nie miałoby z pewnością powodu użalania się na dezeryę z pod sztandaru wzajemności!

Gdy mowa o taryfie gradowej, wypada na tem miejscu przypomnieć przepisy uprawniające członków Towarzystwa krakowskiego do żądania zniżenia zaliczki w niektórych wypadkach.

Wykazaliśmy już wyżej, że każdy członek, który ubezpiecza w miejscowości należącej do wyjątkowej taryfy, może opłacać taryfę normalną powiatową, gdy się zobowiąże na wypadek szkody gradowej dopłacić pewien dodatek do premii; nadto obowiązują następujące przepisy:

1) Jeżeli w roku 1892 były ubezpieczone ziemiopłody w takiej miejscowości, która zaliczoną została do wyższego wyjątkowego stopnia niebezpieczeństwa, a nie do normalnej taryfy powiatowej, i za ubezpieczenie opłacono tę wyjątkową, a nie normalną powiatową taryfę, a szkody gradowej nie było, ma właściciel ziemiopłodów prawo żądać zniżenia zaliczki o 3% za ubezpieczenie w roku 1893 i takiegoż opustu w każdym dalszym roku, w którym ziemiopłody będą ubezpieczone, a gradobicia nie będzie.

Dyrekeya i Reprezentacya zwraca na to baczną uwagę, aby ten opust zaliczki był rzeczywiście robiony i na policy uwidoczniiony, gdyby jednak w wyjątkowych wypadkach przeoczono to zrobić, winien ubezpieczony zażądać przez Agencyę sprostowania rachunku, co bezwarunkowo nastąpi.

2) Jeżeli w takiej miejscowości do wyjątkowej taryfy zaliczonej, (a nie do taryfy normalnej powiatowej) przez 5 lat z rzędu gradu nie będzie, zaliczoną zostanie ta miejscowość w roku 6-tym do normalnej taryfy powiatowej. Wyjaśniamy tutaj, że miejscowości w tych powiatach, które należą do normalnego IV. i V. stopnia niebezpieczeństwa, a które wskutek częstszych gradobić tylko o 1 stopień wyżej nad normalną taryfę zaliczone zostały, zejda już po 4 latach bez gradu przebytych do normalnej taryfy, a to skutkiem corocznego zniżania premii o 3%. Miejscowości zaś takie, które taryfę o 2 lub 3 stopnie wyższą nad taryfę

normalną opłacają, musiałyby 7—9 lat przebyć bez gradu, żeby coroczne 3 procentowe niżenia doprowadziły je do taryfy normalnej. Tymczasem wystarcza wedle uchwały Rady nadzorczej 5 lat, ubezpieczenia bez gradu przebytych, aby każda miejscowość, nawet do najwyższego stopnia niebezpieczeństwa zaliczona, już w 6-tym roku taryfę normalną opłacała.

Zwracamy szczególniejszą uwagę członków Towarzystwa na to, że te „5 lat bez gradu przebytych“ nie liczą się od roku 1892 począwszy, lecz mogą być liczone nawet od roku 1880, lub jeszcze wcześniej. Zdarzają się bowiem wypadki takie, że ziemianin ubezpieczał swoje ziemiopłody od gradu począwszy od roku 1864 do roku 1880 corocznie, i w tym przeciągu czasu został w 10 latach gradem nawiedzony.

Miejscowość ta zaliczoną przeto została do taryfy wyjątkowej, o 3 stopnie wyższej nad taryfę normalną. Jeżeli zaś ten ziemianin ubezpieczał się począwszy od roku 1880 do r. 1892 przynajmniej 5 razy lub częściej w Towarzystwie naszym, a przez ostatnich 5 lat ubezpieczenia gradu nie doznał, natenczas ma prawo żądać, aby zaliczka w r. 1893 była mu policzoną wedle taryfy normalnej. Żądanie takie należy jednak przy podaniu ubezpieczenia gradowego uwidocznić we wniosku i wykazać, w których ostatnich 5-ciu latach było ubezpieczenie dokonane, a gradu nie było.

Jeżeli daty podane zostaną sprawdzone jako zgodne z istotnym stanem rzeczy, natenczas zaliczka policzoną będzie wedle taryfy normalnej powiatowej, a różnica ta jest bardzo znaczną, gdyż wynosić może najmniej 9% a najwyżej 43% premii. Są to przeto zasady tak sprawiedliwe i ulgi tak znaczne jak je konkurencyjne Tow. gradowe nie przedstawiają.

Co do postanowienia, że ci tylko mogą być ubezpieczeni od gradu w Towarzystwie wzaj. ubezpieczeń w Krakowie, którzy ubezpieczają także swój majątek od ognia, to przepis ten uzna każdy za usprawiedliwiony, kto tylko zważy, że operacja gradowa przedstawia tyle trudności w manipulacyi i likwidacyi, a ryzyko gradowe przedstawia tak minimalne szanse korzyści, a grozi ciąglą obawą strat, że Towarzystwo ogniowe zajmujące się także zalatwianiem spraw gradowych, które nadto znacznym kosztem przygotowuje i kształci urzędników do wypełniania trudnych zadań operacyi gradowej, nie powinno poświęcać swych funduszów na korzyść i ku bezpieczeństwu tych ludzi, którzy majątku swego od ognia albo wcale ubezpieczać nie chcą, albo ubezpieczają go u obcych Towarzystw.

Nadzwyczaj wiele zarzutów wywołało postanowienie, aby włościanie pragnący ubezpieczać się od gradu przedkładali kopie z map katastralnych, odnoszące się do parcel w ich posiadaniu będących. Na usprawiedliwienie tego surowego zresztą przepisu, musimy to przytoczyć, że włościanin zgłasza najdrobniejszą szkodę, żądając jej likwidacyi. I tak np. w r. 1891 wypłaciło Towarzystwo wynagrodzenie w 468 takich wypadkach, gdzie szkoda wynosiła 80 centów, 1 zlr., 2 zlr., 3 zlr. i t. p. a najwyższa z tych szkód wynosiła 20 zlr. Koszta podróży, koszta likwidacyi i praca zalatwienia tych 468

szkód, przedstawiała kilkakrotnie wyższą cyfrę jak wszystkie te wynagrodzenia razem wzięwszy. Co zaś najważniejsza, to to, że sprawdzenie tożsamości włościańskich niw, o objętości $\frac{1}{4}$ morga, $\frac{1}{2}$ morga lub 1 morga, rozrzuconych nieraz na półmilionowym obszarze, przedstawia trudności nie do przeczywienia, a zdarzały się i takie wypadki, że żądano wynagrodzenia za grad na niwach takich, które nie były ubezpieczone, twierdząc, że to są właśnie te niwy które A lub B ubezpieczył. Tego rodzaju nadużyciom należało koniecznie zapobiedz, a środkiem ku temu miały być kopje map katastralnych. Towarzystwo pragnie przyciągnąć do siebie wszystkie klasy społeczeństwa, pragnie być w całym znaczeniu tego wyrazu Towarzystwem krajowym, i chociaż ryzyka gradowe włościańskie przynosiły dotąd Towarzystwu zawsze znaczne straty, nie usuwa wcale włościan od ubezpieczenia, ale musi przedsięwziąć odpowiednie środki, aby te straty wedle możliwości zredukować a przede wszystkim nie może dopuszczać, aby przez podstęp wyludzano grosz publiczny i krzywdzono tem samym innych członków; nie może dopuszczać, aby za czynny podstępne i niemoralne udzielano niejako premii w formie wynagrodzenia za szkodę nieubezpieczoną. Aby więc chociaż częściowo temu niebezpieczeństwu zapobiedz, wprowadzono warunek przedkładania planików, który to warunek zmodyfikowany został przez Radę nadzorczą w ten sposób, że w gminach, w których albo zarząd gminny, albo obszar dworski, albo wreszcie agenci przyjmą na siebie obowiązek dostarczenia mapy katastralnej całej miejscowości w razie gradobicia, włościanie od obowiązku przedkładania map swoich pól będą uwolnieni. Natomiast jednak zażądała Dyrekcya, aby do wniosku na ubezpieczenia takie, był dołączony odpis arkusza gruntowego, poświadczony przez urząd katastralny lub urząd gminny, albo też przez Delegata lub Agentą.

Od tego przepisu nie odstąpi prawdopodobnie Towarzystwo i w roku bieżącym, byłoby więc wskazaniem, aby w tych gminach w których kilku lub kilkunastu włościan chce ubezpieczyć swe ziemniopłydy od gradu, kosztem tychże wcześniej, to jest przed miesiącem Majem mapa katastralna sprawioną i w urzędzie gminnym albo w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń złożoną została.

W tym kierunku powinni Pp. agenci pouczać i informować włościan już w jesieni lub w zimie, aby na wiosnę ubezpieczenie od gradu bez trudu dokonane być mogło.

Większy kłopot przedstawia uzyskanie weksłów kaucyjnych, szczególnie od tych włościan, którzy pisać nie umieją.

W takich wypadkach zastąpiony być może weksel tylko gotówką. Zadaniem Pp. agentów być powinno objaśniać takich włościan, że gotówka ta jest własnością ubezpieczonego i na jego rachunek zostaje złożoną w kasie oszczędności, gdzie mu się liczy od tej kwoty skromny procent. Tylko w takich nadzwyczajnie nieszczęśliwych latach, w których Towarzystwo musiałoby żądać dopłaty, uprawnionem będzie ono użyć stosunkową część tej gotówki na pokrycie strat. Jeżeli zaś z końcem któregośkolwiek roku gradowego włościanin taki oświadczy, że nadal od gradu ubezpieczyć się nie chce, to gotówka ta wraz z procentem, o ile na straty uszczuploną nie zo-

stała, zwróconą mu będzie. Tym tylko sposobem usunie się powoli niechęć włościan wywołana przepisami jak wyżej udowodniono, niezbędnymi dla bezpiecznego i stałego rozwoju działu gradowego.

Dodamy jeszcze kilka uwag o przepisie dotyczącym terminu ekspiracyi ubezpieczenia gradowego. Przepis ten brzmi od uchwały Rady nadzorczej. „Ubezpieczenie kończy się: W winnicach przy „rozpoczęciu zbioru, przy lnie i konopiach trwa ubezpieczenie, póki „te plody na pniu zostają, przy tytoniu ustaje ubezpieczenie z chwilą „odłączenia liści, przy rzepaku po 6 dniach po odłączeniu od pnia, „przy wszystkich innych ziemiopłodach kończy się ubezpieczenie, skoro „zboże w kopy (mandle, krzyże) i t. p. złożone zostanie“.

Przepis ten uznany został również przez wielu ziemian jako zbyt surowy, w skutek czego nadmieniamy, że Węgierskie Towarzystwo ubezpieczeń w Peszeie, które, jakkolwiek akcyjne, utworzyło dla swych członków gradowych odrębną organizacją, opartą niejako na zasadzie wzajemności, — przestaje być odpowiedzialnem za szkody gradowe z chwilą ścięcia ziemiopłodów. Wszystkie zaś inne Towarzystwa gradowe w Austrii operujące, o tyle uciążliwszy warunek od warunków obowiązujących w Towarzystwie krakowskiem stawiają, że termiu złożenia w snopy, kopy, mandle, krzyże i t. p. ograniczają na 8 dni po ścięciu, poczem ubezpieczenie absolutnie ustaje.

Warunek ten brzmi u wszystkich Towarzystw austriackich gradowych jak następuje: „Ubezpieczenie kończy się: Przy wszystkich ziemiopłodach kłosowych, strączkowych i rzepaku z chwilą związania w snopy, *najpóźniej jednak w ósmym dniu po zcięciu, skoszeniu, lub wyrwaniu tychże*; przy nasieniu buraczanem, dziesiątego dnia po ścięciu; w chmielnikach, winnicach i na drzewach owocowych z chwilą wyrwania ich lub ścięcia. O wiele jeszcze surowszym jest ten warunek u jedyne go Towarzystwa akcyjnego operującego jeszcze w dziale gradowym w Galicyi. Warunek ten brzmi bowiem: „Ubezpieczenie kończy się z chwilą związania ziemiopłodów „w snopy“ (a zatem bez uwzględnienia zboża na pomieci leżącego) „*najpóźniej jednak szóstego dnia po odłączeniu ich od ziemi*; „przy lnie, konopiach, konieczynie nasiennej jakiegokolwiek gatunku, „kończy się ubezpieczenie z chwilą odłączenia ich od ziemi, przy tytoniu ze zbiorem liści, a przy chmielu z oberwaniem szypulek“.

„ Na każdy wypadek kończy się wszelkie ubezpieczenie w polu „dnie 30 Września, *zaś przy chmielu już 15 Września* w roku „zawarcia ubezpieczenia.“

„ I pomimo tych o wiele surowszych przepisów od przepisów istniejących w Towarzystwie krakowskiem, dają się slyszec liczne głosy, że warunki gradowe Towarzystwa krakowskiego są o wiele surowsze od warunków wszystkich innych Towarzystw.

Na te zarzuty można tylko to odpowiedzieć, że przed wydaniem wyroku należy sprawę poznać i dokładnie ją zbadać.

Nie można nakoniec pominąć milezeniem ważnej bardzo okoliczności, której nie przestrzeganie naraża ubezpieczonych na dotkliwe straty; a mianowicie chcemy tu rozebrać kwestyę, czy leży w interesie ubezpieczonych żądać wynagrodzenia za bardzo nieznaczne szkody gradowe. Na to pytanie odpowiadamy stanowczo: „Żądanie

wynagrodzenia, za szkody nieznaczne jest dla ubezpieczonego szkodliwym gdyż pociąga często za sobą w latach następnych podwyższenie taryfy dla tej miejscowości, a nadto przy drugim znacznym gradobiciu *w tym samym roku*, powoduje potrącenie 10% od wynagrodzenia które to potrącenie często więcej wynosi jak całe wynagrodzenie odebrane za 1-szą nieznaczną szkodą.

Przytoczmy przykład: Pan A. ubezpiecza ziemniaki w wartości 10.000 zlr. i opłaca zaliczkę wedle II stopnia niebezpieczeństwa po 150 od 100 t. j. zlr. 150.

Przypuśćmy że ma szkodę nieznaczną wynoszącą około 5% na 2 łanach pszenicy ubezpieczonych po zlr. 1.000, — czyli że na każdym łanie wynosi szkoda około zlr. 50. Żąda likwidacyi szkody i wynagrodzenie zostanie mu przyznane w wysokości zlr. 100 a po potrąceniu należności na fundusz rezerwowy w wysokości zlr. 95.

Jeżeli w tej miejscowości był już w latach poprzednich grad 3 razy, policzonym będzie to 4-te gradobicie jako powód do zaliczenia tej miejscowości do wyższego stopnia niebezpieczeństwa i zaliczki w roku następnym, tak, że zaliczka przypuśćmy w roku 1893 wynosić już będzie

W r. 1894 (gdyby w 1893 gradu nie było)	wyniesie zaliczka	174.60
„ 1895	„ 1894	169.20
„ 1896	„ 1895	163.80
„ 1897	„ 1896	158.40
„ 1898	„ 1897	150.—

W tych 6 latach zapłaci przeto Pan A. zaliczki razem zlr. 996,00 gdy tymczasem byłby zapłacił tylko zlr. 900, gdyby nie był podniósł wynagrodzenia 95 zlr. wynoszącego.

Jestto najszcześliwszy wypadek, gdyż przypuściliśmy, że w tych 6 latach nie było ani jednego gradobicia, a pomimo tego członek ten zapłacił o 96 zlr. wyższą zaliczkę, jakby był opłacił, gdyby tego skromnego wynagrodzenia zlr. 95 nie pretendował. Gdyby jednak w którymkolwiek z powyższych lat ponowiło się gradobicie, dopłata wyższej zaliczki byłaby o wiele znaczniejszą.

Lecz gorzej daleko wyszedłby ten ubezpieczony, gdyby w tym samym roku, w którym pretendował wynagrodzenie 95 zlr., dotknięty został powtórnie gradobiciem dotkliwym, któreby mu wyrządziło szkodę przypuśćmy na 5.000 zlr. W takim bowiem razie musiałby zapłacić od obudwu wynagrodzeń t. j. od zlr. 100 i od zlr. 5.000

razem przeto od	5.100
10% na fundusz rezerwowy tj.	510
i otrzymalby netto wynagrodzenie tylko	4.590

gdy tymczasem w razie doniesienia o pierwszej szkodzie, ale nieżądaną likwidacyi takowej, otrzymalby wynagrodzenie za obadwa gradobicia zlr. 5.100.

z potrąceniem 5% na fundusz rezerwowy zlr. 255 przeto zlr. 4.845

czyli więcej o zlr. 255

jak w takim razie, gdyby był żądał likwidacyi i pretendował wynagrodzenie za pierwszą nieznaczną szkodę.

Wynika z tego, że ubezpieczony powinien donieść To-

warzystwu o każdej szkodzie gradowej, ale jeżeli szkoda jest drobnostkową, powinien w doniesieniu wyraźnie zaznaczyć, że nie żąda likwidacyi takowej, gdyż bez tego zaznaczenia może się znaleźć przy drugim a nawet 3-ciem dotkliwym gradobiciu w tym samym roku, w tem położeniu, że straci kilkaset złr. w. a.

Każde Towarzystwo ubezpieczeń od gradu obawia się największej tych drobnych szkód, one to bowiem są najczęściej powodem strat dla Towarzystwa, gdyż nie tylko że powodują znaczne bardzo stosunkowo koszta likwidacyi, ale wymagają z reguły wypłaty wynagrodzenia znacznie wyższego jak się słusnie należy. Któryż agronom, który najbardziej zawołany gospodarz zdoła rozróżnić czy szkoda wynosi 1, 2, lub 3 %.

Potrzebaby zbadać ile kłosów przeciętnie uszkodzonych, czy wszystkie uszkodzone są jednakowo, — ile ziarn mniej więcej w każdym kłosie uszkodzonych, — czy ziarna te zupełnie zniszczone, lub czy tylko upośledzone. — Od tych upośledzonych ziarn lub zupełnie zniszczonych należy potrącić te szkody, które nie przez grad ale przez inne przypadłości zrzadzone zostały. Jednem słowem, przy tak drobnej szkodzie jest tyle odcieni zaledwie dostrzedz się dających, że takowe rachunkowo oznaczyć jest prawie niepodobieństwem, w wskutek czego przy szkodach tak drobnych oznacza się zawsze wyższy procent szkody od szkody istotnej, a to najczęściej dla milej zgody. Przy znacznej ilości drobnych szkód stanowi jednak ta różnica nadwyżki ogromną sumę w pieniądzech, która w znacznej części na niepomyślnie wyniki operacyi gradowej wpływa, i co w koniecznem następstwie podwyższenie zaliczki za sobą pociągać musi.

Z tego wszystkiego co wyżej przytoczono, wynika, że żądanie wynagrodzenia za drobne, mało znaczące szkody jest bezwarunkowo szkodliwem dla ogółu członków, a bywa często najszkodliwszem dla tego, który uzyskaniem wynagrodzenia zaledwie obliczyć się mogącego, pragnie przynajmniej część premii zapłaconej odzyskać.

Dyrekeya Towarzystwa robi właśnie bardzo obszerne i gruntowne studia nad tą sprawą — i zamierza przedstawić wnioski Radzie nadzorczej, jak traktować należy drobne szkody gradowe. — Przy tych studjach wychodzi Dyrekeya z zasady, że każda szkoda wynagrodzoną być powinna, ale korekturę zakorzenionego złego w tem znaleźć pragnie, że tylko dotkliwe szkody gradowe w całej pełni wynagradzane być powinny, im zaś szkoda jest mniejsza, z tem mniejszem uwzględnieniem powinna być traktowana.

Jeżeli rachunek oparty na doświadczeniach długoletnich wykaże, że taka redukeya drobnych wynagrodzeń przedstawi znaczną oszczędność w wydatkach, natenczas możemy mieć niepłonną nadzieję, że chorobliwy stan interesu gradowego w znacznej części uzdrowionym zostanie, czego zarówno w interesie kraju, jako też Towarzystwa i wszystkich członków gorąco życzyć sobie należy.

J. Mrazek.

Galicja w budżecie państwa.

(Zestawienie ważniejszych pozycji).

Według ustawy finansowej na rok 1892 wynosi ogół wydatków państwowych 583,947,553 zł.; ogół dochodów 585,954,126 zł. w. a. Z tego przypadają na nasz kraj następujące ważniejsze pozycje:

I. Budżet ministerstwa spraw wewnętrznych.

A) W *dziale budowy dróg* wstawiono tytułem wydatków zwyczajnych taką samą kwotę, jak zeszłego roku, a mianowicie: 940.000 zł. (Rozdz. 7. tyt. 5. § 12); w bieżącym roku więc nie miało miejsca podwyższenie takie, jak zeszłego roku, który w stosunku do r. 1890. wykazuje nadwyżkę o 34.000 zł. a. w.

Tytułem nadzwyczajnych wydatków na cele drogowe wstawiono w budżet br. następujące pozycje:

1. Budowa mostu z drewnianą konstrukcją nadwodną na Sanie pod Przemyślem (1 rata)	25.000 zł. w. a.
2. Rekonstrukcja beskidzkiej drogi państwowej w kilometrach 203—208, 211, 224, 225 i 228 w pow. nadworniańskim (1 rata)	5.000 „ „
3. Rekonstrukcja podolskiej drogi państwowej w kilometrach 130, 162—164 w powiatach, tarnopolskim, trembowelskim, husiatyńskim i czortkowskim (1 rata)	5.000 „ „
4. Rekonstrukcja drogi gminnej, Knihynicze-Żurawno i budowa mostu na Dniestrze pod Żurawnem (1 rata)	20.000 „ „
5. Dodatek ze skarbu państwa na rekonstrukcję drogi gminnej Zembrzyce-Biertowice w pow. wadowickim i myślenickim (1 rata)	10.000 „ „
6. Rekonstrukcja drogi gminnej Jarosław-Górzycze, pow. jarosław. (1 rata)	20.000 „ „

do przeniesienia 85,000 zł. w. a.

	Z przeniesienia	85.000 zł. w. a.
7. Dodatek ze skarbu państwa na rekonstrukcyę drogi gminnej Rudki-Rawa pow. rud.	10.400
8. Dodatek ze skarbu państwa na częściową rekonstrukcyę drogi krajowej Kopeczyńce-Husiatyn w pow. husiatyńskim	7.000
9. Budowa mostu Nr. 624, z żelazną konstrukcyą nadwodną na Dunajcu pod Nowym Sączem na tatrzańskim gościńcu (2 rata)	10.000
10. Budowa mostu na Sanie pod Iskaniem na drodze Jarosław-Iskań-Bireza w pow. dobromilskim (2 rata)	5.000
11. Dodatek ze skarbu państwa na budowę drogi krajowej Kańczuga-Dynów, w pow. łańcuckim, rzeszowskim i brzozowskim (2 rata)	20.000
12. Rekonstrukcyę drogi gminnej Gorzyce-Tryneza w pow. łańcuckim (2 rata)	10.000
13. Dodatek ze skarbu państwa na rekonstrukcyę drogi gminnej Lwów-Gliniany-Uciszków w pow. lwow. (2 rata)	6.000
14. Dodatek ze skarbu państwa na rekonstrukcyę drogi gminnej Olszany-Melsztyn pow. brzeski (2 rata)	10.000
15. Budowa mostu na Sanie przy Zarzeczu pow. niski (2 rata)	20.000
16. Dodatek ze skarbu państwa na naprawę drogi gminnej Leżajsk-Tarnogóra, pow. łańcucki (2 rata)	10.000
17. Rekonstrukcyę drogi gminnej Siwka-Mielnicz, odbudowa mostu na Świecy pod Żurawnem, wraz z drogą dojazdową w pow. kałuskim i żydaczowskim (3 rata)	10.000
18. Rekonstrukcyę drogi gminnej Błażowa-Łańcut. pow. Rzeszów i Łańcut (3 rata)	10.000
19. Dodatek ze skarbu państwa na naprawę drogi Gródek-Stradeż-Dąbrowica pow. gródecki (3 rata)	12.000
20. Dodatek ze skarbu państwa na naprawę drogi Tryneza-Leżajsk pow. łańcucki (3 rata)	15.000
21. Podwyższenie samborskiej drogi państwowej pod Koniuszkami i rekonstrukcyę mostu Nr. 48. na Strwiążu pow. samborskiego i udeckiego (3 rata)	15.000

Razem więc wynoszą nadzw. wydatki na drogi 255.400 zł. w. a.

Jeżeli te daty tak co do zwyczajnych, jakoteż i nadzwyczajnych wydatków na drogi galicyjskie porównamy z takimiż wydatkami dla innych prowincyj, okaże się, że nadzwyczajne wydatki są stosunkowo bardzo znaczne; zwyczajne natomiast są w stosunku do obszaru Galicyi bardzo jeszcze niskie, o czem przekonać się

możemy, jeśli zestawimy np. dotyczące cyfry budżetowe Austrii dolnej (447.000 zł.) i Czech (1,050.000 zł.), krajów pod względem obszaru nie stosunkowo mniejszych od Galicji, z sumą odnośnych wydatków zwyczajnych, przeznaczonych dla naszego kraju.

Do przebudowy dróg gminnych: Gorzyce-Tryneza, Lwów-Gliniany-Uciszków, Olszany - Melsztyn, Leżajsk-Tarnogóra, Siwka-Mielnicz i Błażowa-Łańcut przyczynia się skarb państwa przeważnie ze względów strategicznych. Postęp w stosunku do lat ubiegłych jest już w każdym razie widoczny, a należy spodziewać się, że z czasem ustali się rubryka stałych wydatków w wysokości odpowiedniej; rubryka zaś wydatków nadzwyczajnych, będzie służyć na wydatki wywołane nadzwyczajnymi wypadkami.

B) W dziale „Budowle wodne“ wstawiono na r. 1892. tytułem wydatków zwyczajnych kwotę 179.500 zł.*), a zatem o 8.000 zł. więcej, aniżeli w 1891 roku, który znów w stosunku do poprzedniego (1890) wykazywał powiększenie tych wydatków o 5.000 zł. Postęp wobec lat poprzednich jest widoczny, atoli wobec innych krajów przy odpowiednim stosunku ich sieci wodnej postęp ten okazuje się tylko jako bardzo powolny i nieśmiały krok naprzód, a wydatek na konserwację budowli wodnych przedstawia się w Galicji jako stosunkowo najmniejszy. (Por. zestawienia pos. Dr. W. Lewickiego w rozpr. „Budżet Austro-Węgier na r. 1891, w Ekon. Polsk. r. II. Tom VII. str. 186. i 187.)

Pozycje wydatków nadzwyczajnych na budowle wodne przedstawiają się w zestawieniu z rokiem poprzednim następująco:

	rok 1891	rok 1892	Różnica	
Wisła	180.000 zł.	183.500 zł.	3.500 zł.	
Dunajce	45.000 „	47.000 „	2.000 „	
San	115.000 „	128.200 „	13.200 „	
Dniestr	80.000 „	71.100 „	— „	8.900 zł.
Wisłoka	10.000 „	10.200 „	200 „	
Razem	430.000 zł.	440.000 zł.	18.900 zł.	8.900 zł.

W ogóle okazuje się podwyższenie na rok bieżący wydatków nadzwyczajnych w tym dziale o kwotę 10.000 zł. w. a. atoli tych dziesięć tysięcy nie przedstawia wcale gotówki, lecz tylko wartość łożyny z plantacji skarbowych, mającej się użyć przy budowlaach wodnych. Na te plantacje łożyny w Galicji wyznaczono tak samo jak w poprzednim roku kwotę 10.000 zł. w. a.

II. Budżet Ministerstwa wyznań i oświaty.

A) Wydatki zwyczajne na cele wyznaniowe w Galicji wynoszą według Rozdz. 9. tyt. 11. § 16. 1,378.000 zł. w. a.; jako wydatek zaś nadzwyczajny wstawiono kwotę 22.000 zł. na budowy,

*) W tem zawartą jest także kwota 8.000 zł., jako wartość łożyny z plantacji skarbowych przeznaczonej na utrzymanie budowli wodnych.

przebudowy i dobudowania. Pomiędzy wydatkami na zarząd dóbr funduszu religijnego znajdujemy kwotę 42.900, jako ratę przeznaczoną na budowlę w zakładzie zdrojowym Krynica.

B) Wydatki na cele oświaty w naszym kraju zawierają następujące pozycje:

	Wydatki zwyczajne, zł.	nadzwyczajne, zł.	ogół wydatków zł.
1. Uniwersytet Jagielloński: 317.400			
Uposażenie farmakologicznego zakładu		500	
Ogród przy nowej klinice chirurgicznej		650	
Aktywowanie 2. roku agronomicznego oddziału wydz. filozofii	10.000		
Budowa patologiczno-anatomicznego instytutu (2 rata)	10.000		
Sprawienie bielizny i innych utensyliów na medycznej, chirurgicznej, okulistycznej i ginekologicznej klinice (3 rata)		1.000	
Suma	317.400	32.150	350.550
2. Uniwersytet we Lwowie: 160.800			
Uposażenie chemicznego laboratorium (1 rata)		1.000	
Adaptacje w zabudowaniu uniwersytetu		4.100	
Budowa chemicznego instytutu (4 i ost. rata)		4.000	
Wewnętrzne urządzenie chemiczn. instyt. (2 rata)		5.000	
Suma	160.800	14.100	174.900
3. Politechnika we Lwowie: 101.900			101.900
Na gimnazya i gimnazya realne w całym państwie wyznaczono tytułem wydatków zwyczajnych 3,827.900 zł. a. w.			
Z wydatków nadzwyczajnych na Galicyę przypadają:			
1. Budowa nowego gimnazyum w Przemyślu (1 rata)	60.000	zł.	
2. Adaptacje w budynku gimnazyum stanisławowskiego	700	„	
3. Adaptacje w budynku gimnazyum tarnopolskiego	560	„	
4. Wewnętrzne urządzenie i sprawienie przyborów naukowych dla gimn. V. we Lwowie	2.500	„	
5. Kupno gruntu pod budowę państwowego gimnazyum wyższego w Przemyślu (2 i ost. rata)	12.000	„	
Suma	75.760	zł.	

Na szkoły realne wyznaczono w całym państwie tytułem wydatków zwyczajnych 1,360.672; nadzwyczajnych nie wyznaczono niestety na Galicyę wcale (podczas gdy n. p. między innymi na wyższą

realną szkołę niemiecką w Pradze wyznaczono jako 1. ratę 35.000 zł. a. w.).

Na szkoły przemysłowe dla grup zawodowych wyznaczono tytułem zwyczajnych wydatków w całym państwie 910.600 zł.; w wydatkach nadzwyczajnych na ten cel, wynoszących ogółem 35.762 zł. partycyduje Galicya kwotą 6.500 zł., a mianowicie:

Państwowa szkoła przemysłu we Lwowie:

Wewnętrzne urządzenie warsztatów naukowych (1 rata)	3.000 zł.
Wewnętrzne urządzenie lokalów szkolnych (1 rata)	2.500 „
Przybory naukowe (1 rata)	1.000 „

Na szkoły przemysłowe dla pojedynczych zawodów wyznaczono ogółem 721.100 zł., jako wydatek zwyczajny; tytułem zaś nadzwyczajnych wyznaczono ogółem 28.577 zł., z czego na Galicyę przypada 8.200 zł., a mianowicie:

Na filialną szkołę zawodową wyrobów żelaznych w Sułkowicach	3.200 zł.
Na szkołę zawodową dla ślusarstwa w Świątnikach (Pierwsze urządzenie; 2 rata)	5.000 „
Pod 2. tyt. 18 rozdz. 9. „Środki ku podnoszeniu i popieraniu przemysłowego wykształcenia znajdujemy w wydatkach nadzwyczajnych, tytułem subwencji dla miejskiego muzeum przemysłowego we Lwowie kwotę	3,000 „
W wydatkach nadzwyczajnych na specjalne zakłady naukowe znajduje się, jako 1 rata na uzupełnienie biblioteki i urządzenie weterynaryi we Lwowie kwota	700 „
Pomiędzy wydatkami nadzwyczajnymi na szkoły ludowe (zwyczajne w całym państwie preliminowano na rok 1892 w kwocie 1,334.100 zł.) znajdujemy przeznaczoną dla Galicyi łączną kwotę na kupno i adaptację budynku dla seminarjum nauczycielskiego w Stanisławowie	38.000 „

Budżet ministerstwa wyznań i oświaty wykazuje nadto jeszcze 20.300 zł., jako wydatek zwyczajny na szkołę sztuk pięknych w Krakowie, tudzież 2.000 zł., jako przyczynkę do założenia krajowej mechanicznej stacyi doświadczalnej przy politechnice we Lwowie.

III. Budżet ministerstwa handlu.

Podajemy tu kilka ważniejszych pozycy, a mianowicie:

Na budowę kolei Jasło-Rzeszów wyd. nadzwycz.	5.000 zł.*)
Na budowę kolei lokalnej Lwów-Rawa ruska (5. i ost. rata)	180.000 „

*) Wstawione do preliminarza 500.000 na budowę linii Stanisławów-Woronia skreślono ze względów formalnych, zaznaczając, iż wydatek ten można będzie pokryć kredytem dodatkowym.

Kolej Areyks. Albrechta (Roz. 27 tyt. 14 § 4. h.)	1,009.070 zł.
Kolej Karola Ludwika	2,570.100 „
Pierwsza kolej Węgiersko-Galicyjska	2,152.690 „
	(+ 70 „
Kolej Lwowsko-Czerniowiecko-Jaska	2,660.200 „

IV. Budżet ministerstwa sprawiedliwości.

1) Budowa sądu w Mościskach (1 rata)	5.500 zł.
2) Budowa gmachu sprawiedliwości we Lwowie (3 rata)	70.000 „
3) Urządzenie tegoż (1 rata)	6.000 „
4) Budowa więzienia w Tarnopolu (reszta)	9.000 „
5) Kupno domu na sąd i więzienie w Jasle (5 rata)	20.000 „
6) Kupno realności Nr. 54 w Nowym Sączu (4 rata)	6.240 „
7) Budowa więzienia w Nowym Sączu	8.560 „

V. Budżet ministerstwa rolnictwa.

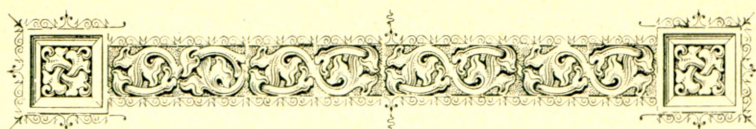
Budżet ten zestawiony jest krótko i ogólnikowo; tak n. p.:
Przyczynek państwa do funduszu melioracyjnego (8 rata) 750.000 zł.
Wydatki z funduszu melioracyjnego, na podstawie pre-

liminarza 368,564 zł.
Subwencye (zwyczajne i nadzwyczajne) 618,700 „

Ile jednak z tego, choćby tylko w przybliżeniu — przypaść ma na Galicyę, nie oznaczono bynajmniej, i to stanowi właśnie ów „błąd piękności“, który budżetowi ministerstwa rolnictwa zarzucił poseł Czech, przy budżetowej rozprawie.

Nie mogąc w obec tego podać w tym dziale dat, odnoszących się do naszego kraju, podajemy uchwałoną podczas rozprawy budżetowej przy rozdziale 28, (min. rol.) rezolucyę: *„Wzywa się wysoki rząd, aby wobec tego, że góraska ludność Galicyi w hodowli koni i bydła rogatego znajduje niemal wyłączne źródło dochodu ustanowił na koszt państwa stacyę wzorowej hodowli bydła rogatego i koni“.*

„Galicya w spisie ludności Austrii“

na podstawie ostatecznych wyników spisu ludności z dnia 31. grudnia 1890.

Obliczone w c. k. centralnej komisji statystycznej i ostatecznie stwierdzone wyniki spisu na podstawie dat urzędowych (zobacz tabelkę na następnej stronie) są następujące:

Austria:

Budynków mieszkalnych	3,339.750
Partyj (mieszkań)	5,029.919
Ludności obecnej	23,895.413

Galicya:

Budynków mieszkalnych	1,034.404
Partyj (mieszkań)	1,316.032
Ludności obecnej	6,607.816

W Galicyi było mieszkalnych budynków w r. 1880, w porównaniu z rokiem 1869 o 12-10% więcej, w roku 1890 zaś w porównaniu z rokiem 1880 o 7-77% więcej.

W Galicyi było:	w r. 1880	w r. 1890.
Miast o własnym statucie	2	2
Powiatów politycznych	74	74
Powiatów sądowych	172	177
Gmin	6.253	6.274
Obszarów dworskich	4.724	5.067
W ogóle miejscowości	11.376	15.399

II. Ludność według płci.

W Austrii:	1869	1880	1890	
Mężczyzn	9,814.038	10,819.737	11,689.129	
Kobiet	10,403.493	11,324.507	12,206.284	
Wzrost zatem 1869 — 1890.			1880 — 1890	
u męskiego rodzaju	absolutny	procentowy	absolutny	procentowy
u żeńskiego >	1,005.699	10.25	869.392	8.04
	921.014	8.58	881.777	7.79
W Galicyi:	1869	1880	1890	
Mężczyzn	2,660.518	2,934.595	3,260.433	
Kobiet	2,737.498	3,024.312	3,347.383	

I. Wynik sumaryczny spisu ludności z 31. grudnia 1890.

Kraj	Liczba domów w r. 1890	Liczba mieszkań (partyj) 1890	Ludność obecna 1890			Stosunek do całego państwa	Wzrost 1880 — 1890		Na 1 km. przyjmuje lud- ność		Na 1000 męż- czyzn przy- pada kobiet.
			mężczyzn	kobiet	Razem		absolutny	w pro- cent	1880	1890	
Austria dolna	210.435	566.997	1.307.042	1.333.912	2.661.854	11.14	331.233	14.21	118	134	1035
Austria górna	115.742	176.357	388.762	397.069	785.831	3.29	26.211	3.45	63	66	1021
Salzburg	27.088	36.426	85.948	87.562	173.510	0.73	9.940	6.08	23	24	1019
Słwacja	195.147	257.257	635.967	646.741	1.282.708	5.37	69.111	5.69	54	57	1017
Karyntya	49.663	70.723	176.473	184.535	361.008	1.51	12.278	3.52	34	35	1046
Kraina	84.144	101.359	238.011	260.947	498.958	2.09	17.715	3.68	48	50	1096
Tyrost i Wybrzeże	102.493	137.125	351.844	343.540	695.384	2.90	47.450	7.32	81	87	976
Tyrol z Vorarlbergiem	154.514	198.985	454.769	474.000	928.769	3.89	16.220	1.77	31	32	1042
Czechy	725.226	1.289.608	2.822.145	3.021.105	5.843.250	2.446	282.431	5.08	107	112	1071
Morawa	324.993	504.835	1.087.340	1.189.530	2.276.870	9.54	123.463	5.73	97	102	1094
Śląsk	72.101	135.023	288.908	316.741	605.649	2.53	40.174	7.10	110	118	1096
Galicja	1,034,404	1,309,048	3,260,433	3,347,383	6,607,816	27.64	648,909	10.89	76	84	1027
Bukowina	128,088	145,639	324,469	322,122	646,591	2.70	74,920	13.12	55	62	993
Dalmacja	115,740	93,563	266,303	261,123	527,426	2.21	51,325	10.78	37	41	981
Razem	3,339,758	5,022,945	11,689,314	12,206,310	23,895,624	100.00	1,751,380	7.91	74	80	1044

Na 1000 mężczyzn przypadło kobiet:

w roku 1869 w Galicyi	1036	w Austrii	1060
" " 1880 " "	1031	" "	1047
" " 1890 " "	1027	" "	1044

Spadek przewyżki kobiet nad mężczyznami jest zatem stały, jednak nie we wszystkich krajach, wyjątek w tej mierze stanowią: Austria dolna, Śląsk, Kraina, Tryest, Gorycja, Gradyaska i Tyrol.

III. Ruch ludności, wzrost i ubytek z powodu przesiedlenia się.

W całej Austrii ubyło w czasie 1880—1890 razem 243.753 osób, w tem 149.072 mężczyzn i 94.681 kobiet.

W Galicyi ubyło 67.745 osób, w tem 44.186 mężczyzn i 23.559 kobiet.

IV. Ludność według wieku w Galicyi.

wiek	mężczyzn	kobiet
0—5 lat	492.205	495.058
" 5—10 "	393.837	393.097
" 10—15 "	356.158	369.096
" 15—20 "	317.859	342.286
" 20—25 "	292.481	305.602
" 25—30 "	259.915	269.321
" 30—35 "	230.965	240.239
" 35—40 "	174.685	177.397
" 40—45 "	173.753	180.374
" 45—50 "	158.300	160.790
" 50—55 "	140.987	148.994
" 55—60 "	100.899	98.496
" 60—65 "	72.648	77.673
" 65—70 "	47.165	43.869
" 70—75 "	30.549	29.094
" 75—80 "	12.127	10.069
" 80—85 "	4.362	4.353
" 85—90 "	1.174	1.134
" 90—95 "	275	232
" 95—100 "	65	82
powyżej 100 "	24	27

W stanie niezamężnym było na 1000 kobiet:

	w Austrii	w Galicyi
w roku 1869	587	563
" " 1880	577	563
" " 1890	587	602
Żonatyh było na 1000 mężczyzn:		
	w Austrii	w Galicyi
w roku 1869	354	375
" " 1880	355	372
" " 1890	342	335
Zamężnych było na 1000 kobiet:		
	w Austrii	w Galicyi
w roku 1869	336	363
" " 1880	341	362
" " 1890	339	328

VI. Ludność według wyznania.

	Austria	Galicya
Rzymsko-katol.	18,934.166	2,997.430
Grecko-kat.	2,814.072	2,790.449
Ormiańsko-kat.	2.611	1.739
Staro-kat.	8.240	13
Grecko-orient.	544.739	1.429
Ormiańsko-orient.	1.275	491
Ewang. Augsb. Conf.	315.828	38.289
Ewang. Helw. Conf.	129.524	4.990
Herrnhuter	368	3
Anglikańsko kośc.	1.296	63
Mennonitów	490	454
Unitaryuszów	147	5
Lippowanów	3.218	3
Mahometan	81	6
Innych wyznań	745	120
Bezwyznaniowców	4.308	119
Izraelitów	1,143.305	772.213

V. Ludność cywilna według stanu.

	W stanie bezżennym było na 1000 mężczyzn	
	w Austrii	w Galicyi
w roku 1869	616	603
" " 1880	615	605
" " 1890	628	644

W porównaniu z poprzednim spisem ludność w r. 1880:

rzymsko-kat. wyznania w Galicyi	o 282.450	czyli o 10.40% więcej
grecko-kat.	" 280.041	" 11.16 " "
izraelskiego	" 85.617	" 12.47 " "

Szczegółowe daty co do Izraelitów.

W Austrii obliczono Izraelitów 1,143,305;	
z tego przypada na Galicyą	772.213
„ „ „ Austryę dolną (Wiedeń)	128.729
„ „ „ Czechy	94.479
„ „ „ Bukowinę	82.717
„ „ „ Morawy	45.324
„ „ „ Śląsk	10.642

Wzrost ludności wyznania izraelskiego w Galicyi przedstawia się w porównaniu ze spisem r. 1880, obecnie następująco: przybyło 85.617 czyli 12.47%.

W okresie poprzednim 1869—1880 przybyło izraelitów: w Galicyi 110.678 czyli 19.22%.

Na 1000 ludności obecnej w Galicyi przypadało:	
rymsko-kat.	453.63
grecko-kat.	422.29
ormiańsko-kat.	0.26
Ewangelistów Augsburg.	5.79
„ Helw.	0.76
Izraelitów	116.86
innych wyznań	0.41

Na 1000 Izraelitów w Austrii przypada: 675 na Galicyą.

VII. Ludność według narodowości.

Ustęp 19-ty wyjaśnić do przygotowań spisu ludności podaje jako wskazówkę narodowości język towarzyski „*Umgangssprache*“. Rezultat spisu pod tym względem jest uader doniosty i tę część podajemy w obszerniejszem streszczeniu.

Język towarzyski	1880	1890	+ absol.	+ w pr.
Niemiecki	8,008.864	8,461.997	+ 453.133	+ 5.66
Czesko-morawsko-słowacki	5,180.908	5,473.578	+ 292.670	+ 5.65
Polski	3,238.534	3,726.827	+ 488.293	+ 15.08
Ruski	2,792.667	3,101.497	+ 308.830	+ 11.06
Słoweński	1,140.304	1,176.535	+ 36.231	+ 3.18
Serbsko-kroacki	563.615	644.769	+ 81.154	+ 14.04
Włosko-latyński	688.653	674.701	+ 6.048	+ 0.90
Rumuński	190.799	209.026	+ 18.227	+ 9.55
Węgierski	9.887	8.139	— 1.748	— 17.68
Razem	21,794.231	23,477.069	1,682.838	7.72

Słowianie w Austrii.

	Rok 1890	Rok 1880
Czesi	5,473.578	5,180.908
Polacy	3,726.827	3,238.534
Rusini	3,101.497	2,792.667
Słoweńcy	1,176.535	1,140.304
Serbo-Kroaci	644.769	563.615

Razem w r. 1890 14,123.206 w r. 1880 12,916.028

czyli okazuje się wzrost Słowian o 1,207.178 czyli o 9.35%, podczas gdy liczba Niemców wzrosła z 8,008.764 na 8,461.997, tj. o 453.133 czyli o 5.66%.

Ilość używających języka towarzyskiego w roku 1890 w Galicyi: niemieckiego 227.600, czesko-morawsko-słowackiego 5.827, polskiego 3,516.793, ruskiego 2,831.946, słoweńskiego 208, serbsko-kroackiego 2, włosko-latyńsk. 58, rumuńskiego 283, razem 6,582.717; **na Bukowinie:** niemieckiego 133.565, czesko-morawsko-słowackiego 536, polskiego 23.604, ruskiego 268.371, słoweńskiego 28, serbsko-kroackiego 1, włosko-latyńskiego 18, rumuńskiego 208.217, węgierskiego 8.139, razem 642.479.

W rozszerzeniu się językowem największy postęp ze wszystkich języków uczynił w Austrii język polski, wzmógł się bowiem o 488.293 czyli o 15·08%. Ten znaczny wzrost języka polskiego, podczas gdy ludność w Galicyi wzrosła tylko 10·89%, przypisać należy innym wpływom aniżeli naturalnemu wzrostowi narodowości polskiej.

Zaważył tu głównie na szali znaczny postęp w unarodowieniu wyznawców religii izraelskiej, którzy dotychczas uważali się za niemców i podawali przy poprzednim spisie jako swój język towarzyski język niemiecki.

Dzięki usiłowaniam z obydwu stron, dzięki pracy jednostek poświęcających się idei unarodowieniu żydów w Galicyi, mamy do zapisania ten świetny rezultat w postępie zdobyczy języka polskiego. Że tak jest, że żydzi przyznali się w znacznej mierze jako polacy, udowadnia prosty rachunek:

Na 6,607.816 ludności w Galicyi jest mówiących:

po polsku	3.516.793
„ rusku	2,831.946
„ niemiecku	227.600
„ czesku	5.827.

Żydzi tkwią w przewyżce, jaka się okazuje po zestawieniu wyników spisu według wyznania, z wynikami spisu wedle języka. I tak:

rzymsko-kat. wyznania liczymy	2,997.430
po polsku mówiących	3,516.793

Przewyżka 519.363

Tych 519.363 są z małymi wyjątkami żydzi, którzy się przyznali do języka polskiego.

grecko-katol. wyznania liczymy	2,997.430
do języka ruskiego przyznało się Rusinów	2,831.946

Przewyżka 41.497

W tej przewyżce są także z małym wyjątkiem żydzi, którzy podali język ruski jako towarzyski.

Ewangielików liczymy	43.279
do niemieckiego języka przyznało się	227.600

Przewyżka 184.321

tu są także co najmniej w połowie żydzi, którzy podali język niemiecki jako język towarzyski.

A teraz odwróćmy rachunek i zestawmy te przewyżki:

- a) polskiego języka nad rzymsko-kat. wyzn. 519.363
- b) ruskiego języka nad wyznaniem grecko-kat. 41.497
- c) niemieckiego języka nad ewang. wyzn. 184.321

Razem 745.181

cyfra bardzo podobna do obligowej cyfry izraelitów w Galicyi (772.213).

Przypatrzmy się teraz, jakie postępy i jakie szczyby pozachodziły w stosunku poszczególnych języków, albo co na jedno wychodzi poszczególnych narodowości w Austrii.

1. Język polski.

W Galicyi	wzrósł o 458.393 = 14·99 %
na Śląsku	„ 23.212 = 14·99 „
„ Bukowinie	„ 5.353 = 29·33 „
„ Morawach	„ 1.976 = 63·45 „
Ubył w Czechach o 62 i w Austrii dolnej o 805 jednostek.	

2. Język ruski

w Galicyi	wzrósł o 282.239 = 11·11 %
na Bukowinie	„ 28.631 = 11·97 „

3. Język czeski

w Czechach	wzrósł o 174.763 = 3·04 %
na Morawach	„ 83.043 = 5·51 „
w Austrii doln.	„ 32.224 = 5·26 „
na Śląsku	„ 3.451 = 2·73 „

4. Język słoweński

(wzrósł bardzo słabo)

w Krainie	o 8.891 = 1·94 %
„ Styrii	„ 11.948 = 3·08 „
„ Tryeście	„ 1.462 = 5·57 „
„ Gorycyi	„ 5.179 = 3·99 „
Ubył w Karyntyi o 1.222 jednostek = 1·20 %.	

5. Język serbsko-kroacki.

wzrósł w Dalmacyi	o 60.988 = 13·85 %
„ w Istrii	„ 18.864 = 15·55 „

9. Język włoski

wzrósł w Tryeście	o 10.510 = 11·82 %
„ „ Isaryi	o 3.745 = 32·77 „
„ „ Gorycyi	o 3.308 = 4·51 „

ubył w Dalmacji o 11.305 = 41.40 %

„ „ Tyrolu o 1.824 = 0.45 „

7. Język węgierski.

ubył na Bukowinie o 1.748 = 17.69 %

8. Język rumuński

przybył na Bukowinie o 18.212 + 9.59 %

9. Język niemiecki

cofnął się w Galicji o 96.736 = - 29.83 %

W Galicji postępuje język polski	+ 14.99 %
„ „ „ ruski	+ 11.11 „
„ „ „ czeski	= 5.16 „
cofa się język niemiecki	- 29.83 „
Na Śląsku postępuje język polski	14.99 %
„ „ „ czeski	2.73 „
„ „ „ niemiecki	4.54 „
Na Bukowinie postępuje język polski	29.33 %
„ „ „ niemiecki	22.74 „
„ „ „ ruski	11.97 „
„ „ „ rumuński	9.59 „
„ cofa się „ węgierski	17.69 „

IX. Ludność według stopnia oświaty.

	w Austrii	w r. 1880	w r. 1890
Umiało czytać i pisać		10,930.099	13,258.452
„ tylko czytać		1,345.781	1,031.624
Analfabetów		9,858.364	9,605.337

powiększyła się liczba umiejących czytać i pisać o 2,328.353, czyli o 21.30 %.

Cyfra analfabetów zaś zmniejszyła się o 253,026 = 2.57 %.

Jeżeli się jednak potrąci dzieci niżej lat 6, to cyfra analfabetów

w r. 1880 wynosić będzie 6,428.731

„ 1890 „ „ 6,029.215

czyli mniej o 399.516 = 6.21 %.

W Galicji umie czytać i pisać	736.333 mężczyzn
„ „ „ „	502.789 kobiet

Razem 1,239.122

Tylko czytać umie: mężczyzn 207.934

„ „ „ „ kobiet 284.146

Razem 492.080

Analfabetów mężczyzn 2,316.166

„ „ „ „ kobiet 2,560.448

Razem 4,876.614

W cyfrach procentowych zaś, w stosunku do ludności liczącej ponad 6 lat życia, przedstawia się następujący stan rzeczy w Galicji:

	N a s t o			
	mężczyzn		kobiet	
	liczących	wyżej	sześciu	lat życia
	w r. 1880	w r. 1890	w r. 1880	w r. 1890
umie czytać i pisać	17.29	27.39	10.33	18.14
„ tylko czytać	8.47	7.74	9.75	10.26
nie umie ani czytać ani pisać (analfabetów)	74.24	64.87	79.92	71.60

W porównaniu z innymi prowincjami państwa stoi Galicja pod względem stopnia oświaty na samym szarym końcu — tylko Bukowina i Dalmacja mają cyfry gorsze.

Nie potrzebujemy rozpisywać się nad tem — jak straszliwą nędzę kraju cyfry te odsłaniają! Gdy w Czechach na 1000 mężczyzn tylko 46 nie umie czytać i pisać — w bratnim nam Śląsku 82 — to u nas na 1000 ludności płci męskiej ponad 6 lat jest 648 pozbawionych najelementarniejszego warunku oświaty. Jest wprawdzie w ostatnim 10-leciu pewien postęp do zaznaczenia — procent analfabetów spadł prawie o 10 — ale łatwo obliczyć, że jeśli postęp ten i nadal będzie tak powolny, zaledwie za 60 lat staniemy tam, gdzie stoją dzisiaj Czechy.

Żydzi w Polsce i Rosyi.

Według »rocznika« centralnego komitetu statystycznego w Petersburgu i tomu III. prac komitetu statystycznego w Warszawie liczbą żydów w Królestwie Polskiem i guberniach sąsiednich, jest następująca:

gubernie	ludność wogóle	żydów	%
besarabska . . .	1,385.743	167.827	12.1
charkowska . . .	2,160.263	8.474	0.4
chersońska . . .	1,479.303	140.162	9.5
czernihowska . . .	1,896.450	83.117	4.4
ekaterynosławska	1,459.066	47.304	3.2
grodzińska . . .	1,163.525	229.574	19.7
kijowska . . .	2,332.421	339.557	14.6
kowieńska . . .	1,419.493	269.399	19.0
mińska . . .	1,410.754	283.194	20.1
mohylowska . . .	835.244	151.055	18.1
podolska . . .	2,239.514	418.858	18.7
połtawska . . .	2,399.400	84.041	3.5
taurycka . . .	858.545	21.197	2.5
wileńska . . .	1,191.992	175.996	14.8
witebska . . .	1,037.892	133.789	12.9
wołyńska . . .	1,946.438	289.820	14.9
miasta Odessa . .	209.130	73.389	35.1
„ Kercz . . .	31.933	3.136	9.8
„ Sewastopol . .	24.750	750	3.0
kaliska . . .	867.299	76.914	8.9
kielecka . . .	716.578	80.871	11.3
lubelska . . .	989.666	135.554	13.7
łomżyńska . . .	632.923	109.451	17.3
piotrzkowska . . .	1,003.319	122.731	12.2
płocka . . .	626.892	68.964	11.0
radomska . . .	745.092	106.501	14.3
siedlecka . . .	701.670	116.943	16.6
suwalska . . .	661.818	108.265	16.3
warszawska . . .	1,242.891	208.074	16.7

Tu dodać wypada, że statystyka urzędowa oblicza jedynie mieszkańców, do ksiąg ludności stałej wpisanych, nie zaś mieszkańców wogóle. Różnice te jednak, poważne dla pojedynczych gubernii, drobne są dla całego kraju: ludność Królestwa stała wynosi 8,188.148, ogólna zaś 8,256.562 mieszkańców.

Reasumując dane, otrzymujemy, iż w roku 1882 było w 16 tu gub. cesarstwa 2,843.369 żydów na 25,216.043 mieszkańców, w 3-ch miastach było 77.275 żydów na 265.813 mieszkańców, w r. 1890 w 10-ciu gub. Królestwa było 1,134.268 żydów na 8,188.148 mieszkańców.

W ciągu więc 8-miu lat ludność powiększyła się w 16-tu guberniach o 3,494.905, a w 3-ch miastach o 37.187.

Jeżeli skalę tego powiększenia zastosujemy do ludności żydowskiej, wyprawdzimy cyfrę dla 1890 r., mianowicie: w 16-tu guberniach 3,162.138, w 3-ch miastach 88,081, w Królestwie 1,134.268, razem 4,384 487.

Tak więc w państwie rosyjskiem mieszka około 4 $\frac{1}{2}$ milionów żydów. Dodając do tego ludność, przebywającą poza linią osiedlenia, tj. korzystającą z przywileju nauki, fachu lub kapitału, możemy bez obawy popełnienia błędu przyjąć liczbę żydów ogólną na 5 milionów głów.

Potęga działalności stowarzyszeń.

W czerwcu roku 1892. odbyło się w Rochdale zgromadzenie stowarzyszeń zarobkowych, opartych na zasadzie wzajemności w Wielkiej Brytanii i Irlandyi. Jestto miejscowość znana i sławna w całym świecie jako kolebka ruchu stowarzyszeń. Bogate w przemysł angielskie miasto prowincjonalne Rochdale leży w pobliżu Manchester i posiada około 70.000 ludności robotniczej, która posłużyć może jako wybitny przykład rezultatów, osiągniętych ekonomiczną samopomocą i samodzielnością. W tem to mieście założyli w r. 1844 historyczni już dzisiaj tak znani pionierzy *) z Rochdale, których było siedemnastu, pierwsze angielskie stowarzyszenie spożywcze, pod firmą „Rochdale Equitable Pioniers Society“. Kapitał zakładowy tego stowarzyszenia był ciężko zapracowanym groszem owych 17-stu ludzi i wynosił 28 funtów szterlingów! To skromniutkie stowarzyszenie spożywcze, dało jednak początek jednemu z najpotężniejszych przewrotów w całym ekonomicznym rozwoju Wielkiej Brytanii.

Prezydent kongresu tegorocznego w Rochdale Mr. Mitchell wykazał w swej przemowie, jak ważnym czynnikiem ekonomicznym stały się w Anglii świetnie zorganizowane stowarzyszenia. Z dniem 31. grudnia 1891 roku wynosiła liczba angielskich stowarzyszeń 1.600, a liczba członków 1,500.000; rodziny zaś osób należących do tych stowarzyszeń tak zwanych „Cooperativ-Socie-

*) Słynni pionierzy z Rochdale byli biednymi robotnikami, zatrudnionymi przeważnie wyrobem flaneli. Stowarzyszenie, które zawiązali, zobowiązując się do wkładek po 2 pensy tygodniowo, było właściwie stowarzyszeniem spożywczem; oprócz tego jednakże postanowiono sobie inne, bardzo daleko sięgające zadania. Program stowarzyszenia wskazuje jako cel i dążenie: »przeprowadzenie »urządzeń ku podniesieniu materialnego bytu i polepszeniu socyalnego i ekonomicznego położenia swych członków« i wylicza następnie szereg dążeń, które w r. 1844 uchodziły wprawdzie za urojenia i utopie, ale do dnia dzisiejszego w większej części z powodzeniem przeprowadzone zostały. Pierwszą nowością, wprowadzoną w stowarzyszeniu rochdalejskiem było unormowanie rozdziału zysków nie w stosunku do udziałów, lecz stosunku do ceny zakupionych w stowarzyszenia towarów. Wprowadzenie tej zasady okazało się w praktyce bardzo zbawiennem, ponieważ przykuwało kupujących stale do stowarzyszenia spożywczego.

tes“ liczą około $6\frac{1}{2}$ miliona głów, tak, że obecnie jeden na siedmiu mieszkańców Wielkiej Brytanii należy do tej organizacyi gospodarczej, lub odnosi z niej korzyści. Nie może przeto zadziwić, że kwota uzyskana ze sprzedaży w tych stowarzyszeniach wzrosła w r. 1891 do olbrzymiej sumy 48,571.000 funtów szterlingów oraz, że czysty zysk osiągnięty w roku ubiegłym przedstawia okrągłą sumę 4,800.000 funtów, czyli przeszło 57 milionów zfr. w. a. Ponięważ cały kapitał tych stowarzyszeń wynosi około 16,000.000 funtów szterlingów, przeto oprocentowanie uzyskane na korzyść członków przedstawia około 30% rocznie.

Rochdale zawdzięcza stowarzyszeniom nietylko swą sławę, ale i swój wzrost. Z małego miasteczka, liczącego w r. 1888 mniej jak 20.000 mieszkańców wzrosło miasto o przeszło 70.000 mieszkańców, w którem zakłady przemysłowe i kupieckie, gazownia, wodociągi, tramwaje, koleje lokalne etc., w ogóle całe życie ekonomiczne pozostaje w rękach stowarzyszeń. Na każdym kroku spotkać można wymowne dowody pomysłnych wyników, jakie wydała zasada stowarzyszeń. Miasto nie posiada ani domów ubogich, ani domów przymusowej pracy, gdyż żebraków i włóczęgów tam nie ma; istnieje natomiast wielki teatr miejski, kilka bibliotek publicznych i zakładów naukowych technicznych, utrzymywanych przez stowarzyszonych. Mieszkańcy tego miasta słusznie mogą się chlubić, że pierwsi zrozumieli korzyści tej nowej idei ekonomicznej i że najlepiej ją wyzyskali.

W tych czasach, gdy powstało stowarzyszenie pionierów w Rochdale. Widoki klas robotniczych były bardzo smutne, środki pożywienia drogie i niedostateczne, a śmiertelność wśród robotników przerażająca. Wskutek zniesienia ceł zbożowych potaniała wprawdzie żywność, ale równocześnie nastąpiło tak znaczne zmniejszenie płac, że w rezultacie stosunki klas robotniczych tylko bardzo nieznacznie się polepszyły. Wówczas to pionierzy z Rochdale postanowili szukać środków poprawienia smutnych stosunków w drodze stowarzyszeń i przy pomocy kapitału. Ale skąd wziąć ten kapitał? Prócz 28 funtów szterlingów nie posiadali oni żadnych funduszy, nie mieli nigdzie kredytu i znikąd nie mogli się spodziewać pomocy. Własną więc pracą i oszczędnością postanowiono zebrać potrzebny kapitał i rzeczywiście już w ciągu pierwszego roku istnienia stowarzyszenia uciulano 145 funtów szterlingów, którymi można już było coś począć. Takie były początki stowarzyszonej samopomocy w Anglii. Nie można było wówczas marzyć o tych gigantycznych cyfrach, którei dzisiaj błyszcą statystyczne daty tych stowarzyszeń.

Dziś całe szeregi domów w wielkich miastach, całe wie i małe miasteczka są ich własnością. Prócz tego posiadają te stowarzyszenia wielkie handle i składy towarów w Londynie w Manchester, Liverpool, Glasgow etc. oraz składy i filie na wszystkich znacznych placach handlowych na całej kuli ziemskiej. Własne ich parowce krążą po wszystkich morzach, a własny bank, którego roczne transakcyje dochodzą przeciętnie do kolosalnej sumy 20,000.000

funtów szterlingów przyjmuje oprocentowane wkładki od stowarzyszonych. Ich fabryki sucharków, mydła i obuwia należą do najpotężniejszych zakładów przemysłowych w całej Anglii. Wszechnice w Oxford i Cambridge zawdzięczają stowarzyszeniom spożywczym kilka najlepszych stypendyów. We wszystkich częściach kraju wspierają te stowarzyszenia czynnie biblioteki,**) kościoły, szkoły, szpitale i domy ubogich oraz przyczyniają się do zakładania studni publicznych. Założyciele pierwszego stowarzyszenia z r. 1844, z których wielu do dzisiejszego dnia stoi na czele ruchu w Anglii, z usprawiedliwioną dumą spoglądać mogą na owoce swych zabiegów; stowarzyszenia bowiem, którym dali początek, są dziś bezsprzecznie jednym z najpotężniejszych czynników socyalno-ekonomicznych w kraju.

Z powyższego sprawozdania wynika, że nie bezcelowemi hałaśliwemi narzekaniami ale wytrwałą pracą i silną organizacją w stowarzyszeniach zarobkowych i spożywczych, kierowanych przez ludzi zacnych i rozumnych zdobyć można najpewniej świetne polepszenie bytu wszystkich klas pracujących.

(*Knapp'sche Wochenschrift* nr. 13. ex 1892).

*) W r. 1891 zajmowały czytelnie stowarzyszenia w Rochdale 18 sal, a biblioteka składała się z 16.850 tomów. 2½ czystego zysku idzie według statutu stowarzyszenia na cele oświaty.

ŚRODKI BEZPIECZENSTWA,

jakie zachować należy przy świeceniu lampami naftowymi.

1. Do świecenia w lampach użytą być może tylko dobrze oczyszczona nafta, która przy rozgrzaniu do 30 stopni Reaumura nie jest zapalna. (Próbę tak się odbywa, że wlewa się około 45 gramów nafty w blaszane naczynko wązkie, a głębokie i ogrzewa się je przez wstawienie w większe naczynie, napełnione gorącą wodą tak długo, dopóki termometr w naczynku z naftą zanurzony, nie pokaże blisko 40 stopni Reaumura. Wtedy przybliży się do powierzchni nafty w naczynku zapałkę zapaloną — a ani nafta, ani gazy nad nią nie powinny się od zetknięcia z płomieniem zapalić — przeciwnie, zapałka w naftę zanurzona zgasnąć powinna).

2. Lampy muszą być tak zbudowane, żeby, oprócz otworu przeznaczonego na przyjęcie knota, nigdzie powietrze zewnętrzne z wnętrzem rezerwoaru naftowego komunikować się nie mogło.

3. Knot ma być z miękkiej tkaniny i nie sztywny, lecz rzadko utkany. Powinien on szczelnie otwór lampowy wypełniać, ale łatwo się w nim posuwać. Nie należy też nigdy wilgotnego knota zakładać do lampy, bo knot zbyt twardy i mokry nie ciągnie należyście nafty, a knot za szczupły i wilgotny dopuszczając do rezerwoaru parę wodną i powietrze, łatwo powodem eksplozji stać się może.

4. Nafta przechowywaną być powinna w naczyniach blaszanych, zamkniętych, w miejscu chłodnym, z daleka od pieców.

5. Nalewać naftę do lamp, należy zawsze za światła dziennego. W każdym razie z daleka od wszelkiego światła — a nigdy i pod żadnym warunkiem nie dolewać lampy w czasie palenia się jej knota.

6. Lampę nalewać należy zawsze blisko do pełności, i nie dopuszczać by się w lampie wypaliła nafta do samego ostatka.

7. Najpospolitszą przyczyną eksplozji i rozerwania rezerwoaru w lampie, bywa zapalenie się gazów, jakie w rezerwoarze nad naftą się gromadzą. Unikać więc należy przedewszystkiem znacznego nagromadzenia się tych gazów w rezerwoarze, a unikać się tego, przez zapalenie lampy zawsze pełno dolanej. Unikać też należy stawiania lampy przez dzień w pobliżu pieca, bo nafta rozgrzewając się, wydziela z siebie eksplozujące gazy.

Dalej unikać należy zetknięcia się tych gazów z powietrzem

okolicznem i parą wodną, a przede wszystkim z płomieniem i z gorącym zbytnim. Tym celem nie należy nigdy lampy zapalanej kołysać, ani przy przenoszeniu jej w gwałtowny ruch płynu w niej wprawiać

Nie należy używać knota cieńszego, niż otwór nań przeznaczony, bo gdy takowy szczelnie knotem miękkim wypełniony nie jest, to przez szparę pozostałą mogą gazy u góry rezerwoaru zebrane, chwycić płomień od knota. Nie należy zbyt głęboko wkręcać knota przy gaszeniu lampy, bo można wciągnąć wraz z nimi i płomień do rezerwoaru. Nie należy gasić lampy silnym dmuchnięciem w cylinder z góry — bo jeżeli knot nieszczelnie tulejkę wypełnia, to płomień może być wdmuchnięty do wnętrza rezerwoaru. Nie należy celem przyciemniania lampy na czas długi wkręcać knota zbyt mocno na dół, bo mylnem jest mniemanie, że przez to oszczędza się nafty, a szkodliwy dla zdrowia wywiązuje się przez to czad, i palnik w lampie rozpala się od wgniecionego weń płomienia tak mocno, że od tego rozpalenia gazy w rezerwoarze mogą się zapalić i wybuchnąć.

8. W lampie zaświeconej nie powinno się zbytnio w górę podkręcać knota, bo, pomijając już że wywiązuje się ztąd bardzo niezdrowy dla płuc ludzkich kopeć — to nadto od wielkiego płomienia rozpala się mocno mosiężna tulejka knotowa, a to może wybuch gazów w rezerwoarze spowodować.

9. Gdy nafta się w lampie wypali, to cały rezerwoar napełniony jest gazem. Knot w takim razie pozbawiony wilgoci naftowej może tlić się wewnątrz tulejki i doprowadzić ogień do wnętrza rezerwoaru, co niezawodny wybuch gazów sprowadzi.

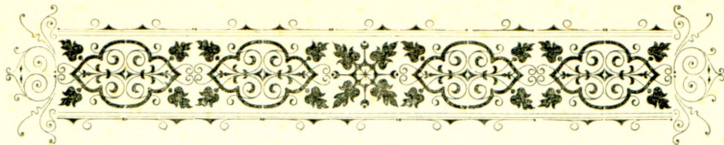
10. Knot nie powinien w rezerwoarze być o wiele dłuższy, niż potrzeba, aby końcem dno rezerwoaru pokrywał. Ale również nie powinien być za krótki. Bo jeżeli knot nie dostaje do dna, to nawet przed zupełnem wypaleniem się nafty knot się przez palenie wysuszy i eksplozyę spowodować może.

11. Codziennie za widoku dziennego lampa oczyszczoną starannie być powinna zarówno z sadzy, osadzającej się na knocie na palniku i wewnątrz cylindra szklanego, jak niemniej i z nafty, która przy nalewaniu, rezerwoar z wierzchu zawilgościła. Knot też dokładnie równo z palnikiem obcięty być musi.

12. Przy zapalaniu lampy nie powinno się od razu wielkiego płomienia wytwarzać, żeby się palnik zbyt raptownie nie rozgrzewał. Po chwili dopiero można światło przez podkręcenie knota powiększyć.

13. Przy gaszeniu lampy, należy najprzód knot miernie przykręcić, a potem dmuchnąć: nie w cylinder z góry, lecz przez siatkę metalową pod cylindrem z boku płomienia.

Do wszystkich tych.

Do wszystkich tych, którzy nie posiadając, majątku dążą do zbierania jakiegoś kapitałiku na stare swoje lata lub pragną zapewnić przyszłość swych dzieci; oraz do tych szczęśliwszych, którzy posiadając jakiś majątek pragną tenże powiększyć.

Oto tytuł broszurki wydanej niedawno w Paryżu, której treść interesującą podajemy czytelnikom naszym w głównych zarysach:

Kapitał stał się w dzisiejszych czasach o wiele potrzebniejszym, niż kiedykolwiek dawniej. Naturalną więc jest rzeczą, że każdy ojciec rodziny dąży do utworzenia dla siebie i swych dzieci jakiegoś kapitału; tej w nowoczesnych stosunkach najpotężniejszej dźwigni. Lecz jak zdobyć kapitał? Czy istnieje jaki absolutnie pewny środek ku temu? Tak jest — i to środek przystępny dla każdego człowieka zdrowego i na tyle przezornego, by nie wydał do ostatniego grosza tego, co zarobi.

Każdy człowiek, bez wyjątku, poświęcający się jakiegokolwiek pracy produktywnej przedstawia *pewien kapitał* i to kapitał tem większy, im skuteczniejszą jest jego praca i im ten człowiek jest młodszy. Człowiek pracujący podobny jest do maszyny, która dopóty przynosi dochody, dopóki funkcjonuje. Gdy maszyna się zużyje, ustaje wszelki dochód i wszelka jej wartość. Dlatego nakazuje przezorność właścicielowi maszyny nie wydawać całego uzyskanego z niej dochodu, lecz zaoszczędzać eo roku jakąś część, aby po zużyciu maszyny starej zakupić mógł nową i w ten sposób nadal dochody pobierać. Jeżeli maszyna zużyje się prawdopodobnie w 15—20 latach, to kapitał na zakupno nowej maszyny musi być w przeciągu tych 15—20 lat zbierany. Operacya ta nazywa się amortyzacyą. Każdy przemysłowiec prowadzi osobny rachunek amortyzacyi maszyn. Otóż i człowiek, którego działalność zużywa się z biegiem czasu tak samo, jak działalność maszyny i którego praca także tylko czasowy dochód przynosi, powinien w ten sam sposób postępować i część dochodu z własnej pracy odkładać, aby w ten sposób utworzyć nowy kapitał trwały, w miejsce kapitału znikomego, reprezentowanego przez życie ludzkie, którego trwałości nikt oznaczyć nie zdoła.

Ale oszczędność sama przez się nie prowadzi koniecznie do tego celu, gdyż oszczędność jest wprawdzie pierwszym warunkiem, zapewniającym uzbieranie kapitału, ale nie jest warunkiem jedynym. Drugim koniecznym warunkiem do uzbierania kapitału jest czas. Gdyby ten, który jest żywicielem rodziny, mógł liczyć na pewno, że pożyje jeszcze 10, 15, 20 lub więcej lat, wówczas wystarczyłoby składać co roku pewne kwoty do kasy oszczędności lub zakupywać papiery procentowe, aby spadkobiercom posiadanie potrzebnego kapitału zapewnić. Lecz któż przewidzieć może godzinę swej śmierci: A jakżeż straszne są te dni żałoby, które następują po przedwczesnej śmierci ojca — żywiciela! Każdy troskliwy ojciec rodziny przejęty jest nieustanną trwogą na samą myśl, że odwołanym być może z tego świata, zanim zadanie swoje spełnić zdoła. Jakżeż obronić się tej myśli strasznej? Czyż istnieje środek jaki, aby uchronić te istoty, dla których praca ojca jedynym była źródłem utrzymania, od rozpacz i nędzy, w razie wcześniejszej jego śmierci? — Tak jest, środek taki istnieje i to środek pewny, nieomylny, niezawodny, a jest nim zabezpieczenie życia. Ktokolwiek podpisze umowę na zabezpieczenie życia, z tem stałem postanowieniem, że warunków tej umowy ściśle przestrzegać będzie, i pierwszą premią na zabezpieczenie życia swego zapłaci, osiągnął natychmiast ten rezultat, do którego inną drogą mógłby dojść dopiero po 20, 25 lub 30 latach. Z chwilą podpisania tego kontraktu został utworzony kapitał. Przez podpisanie tego kontraktu zobowiązał się, zabezpieczony oszczędzać punktualnie pewną kwotę, gdyż w oznaczonym terminie musi płacić premię; oszczędności swych nie naruszy, bo ich nie ma do dyspozycji; tak jak się ma do dyspozycji książeczkę kasy oszczędności lub list zastawny, a chociaż kontrakt zabezpieczenia na życie przedstawia pewną wartość, chociaż go i zastawić i sprzedać może, nie uczyni tego lekkomyślnie, gdyż kontrakt ten jest zapewnieniem egzystencji jego żony i dzieci, na wypadek, gdyby go śmierć przedwczesna z ich grona wyrwała, kontrakt ten jest posagiem jego córki, jest przyszłością syna. A jeśli rzeczywiście spotka go nieszczęście śmierci przedwczesnej, to rodzina otrzyma pełny zabezpieczony kapitał, chociażby dopiero jedna tylko premia zapłaconą była, podczas gdy bez polisy na zabezpieczenie życia rodzina ta nie mogłaby otrzymać nic więcej, prócz szczupłych oszczędności jednego roku. Przez zabezpieczenie na życie usuwa się przeto główny i najtrudniejszy warunek oszczędzenia kapitału, w zwykłej drodze, t. j. czas, gdyż niezabezpieczony na życie potrzebuje niezbędnie żyć pewną ilość lat, by oszczędził kapitał naprzód oznaczony, gdy tymczasem ubezpieczony na życie, chociażby umarł w pierwszym miesiącu po zawarciu tego kontraktu, już ma zapewniony cały ten kapitał, na oszczędzenie którego nieubezpieczonemu 10, 15 20 lat lub i dłuższego czasu potrzeba.

Zabezpieczenie na życie obfituje w liczne kombinacje, które wszelkim potrzebom zadość czynią. Jeżeli chodzi o uzyskanie kapitału, któryby wypłacony został samemu ubezpieczonemu w pewnym oznaczonym terminie, lub po jego śmierci, gdyby ta przed tym ter-

minem nastąpiła, to celowi temu służą tak zwane ubezpieczenia mieszane i ubezpieczenia posagowe. Jeżeli ktoś utrzymuje pracą swoją osobę starszą n. p. ojca lub matkę, a pragnie zapewnić jej dożywotni dochód na wypadek swej wcześniejszej śmierci, to cel ten osiągnie przez zabezpieczenie renty dożywotniej. Prócz tego istnieje mnóstwo innych kombinacji, które wszelkim potrzebom zadość czynią. Ubezpieczenie życia daje właścicielowi gruntu lub domu możliwość uchronienia spadkobierców od konieczności podzielenia lub sprzedaży odziedziczonej realności. Ubezpieczenie umożliwia tworzenie fundacji dobroczynnych bez uszczuplenia spadkobierców. Jednym słowem posłużyć ono może do osiągnięcia najróżnorodniejszych celów pożytecznych.

Dla niemającego ubezpieczenie życia jest nie tylko rzeczą pożyteczną, ale obowiązkową, a premię wciągnąć należy do budżetu domowego tak samo jak czynsz, podatki i t. p. Niechaj się nie wymawia ojciec rodziny, że i tak zbyt wiele ma już trosk, bo czemuż są te troski w porównaniu z temi troskami, na które narażoną będzie pozostała rodzina, gdy straci w ojcu — żywicielu jedyną swą podporę? Niechaj nie odkłada swego zamiaru z dnia na dzień, gdyż stan jego zdrowia pogorszyć się może, a wtedy do ubezpieczenia nie będzie już mógł być przyjętym. Chociażby suma, którą zabezpieczyć może, była bardzo nieznaczna, to i ten kapitalik oddać może znakomite usługi, gdyż wypłacony zostanie w chwili najkrytyczniejszej kiedy wydatki największe, a położenie najeźźsze.

Niechaj więc każdy ubezpiecza się według swych środków na wielką lub małą sumę; premia płacona na ubezpieczenie życia jest bowiem najlepszą wkładką oszczędnościową, a ubezpieczenie życia jest oszczędnością, wydoskonaloną. I niechaj nikt nie odkłada tego zamiaru na później, niech go nie odkłada nawet do jutra, bo któż wie, co to jutro przyniesie?

Zalesienie ziemi naszej.

A klubie gospodarzy i leśników we Wiedniu miał naczelnik technicznego oddziału lasowego przy c. k. Ministerstwie rolnictwa, radca ministerjalny L. Dinitz, wykład o lasach i gospodarce lasowej u schyłku 19. wieku, urozmaicony nader ciekawymi datami statystycznymi.

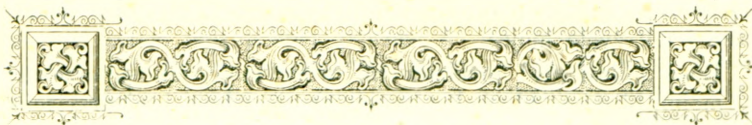
Powierzchnia łądu stałego całej kuli ziemskiej wynosi okrągło 135,470.000 kilometrów kwadratowych. Z tej przestrzeni jest zalesionych około 29 milionów kilometrów kwadratowych, czyli przeszło 21%. Z tego przypada w Europie na 9,900.000 kilometrów kwadratowych stałego łądu 30% zalesionej powierzchni czyli 2,970.000 kilometr. kwadrat., w Azji na 44,800.000 kilometrów kwadratowych 20%, czyli około 9,288.000 kilometr. kwadrat. lasu, w Afryce i Australii, na 30,900.000 i 8,870.000 kwadratowych kilometrów 20%, czyli 6,180.000, a włącznie 1,774.000 kilometr. kwadrat. lasu, a w Ameryce na 41,000.000 kilometrów kwadratowych stałego łądu 21% zalesionej przestrzeni, czyli 8,610.000 kilometrów kwadratowych.

W Europie, Bośnia i Hercegowina stoją w pierwszym rzędzie ze względu na przestrzeń zalesioną, wynoszącą w tych krajach 2,665.390 hektarów, czyli 51%, stałego łądu; za nimi zajmuje miejsce Serbia, mająca 48% przestrzeni zalesionej, Finlandya 38%, reszta europejskiej Rosji 36%, Szwecya 34.1%, Austria 32.2%. Norwegia 31.5%, Węgry 28.8%. Niemcy 25.8% Rumunia 22.2%, wreszcie Włochy 22%. Reszta krajów figuruje z zalesieniem niżej 20%, ostatnie miejsce zajmuje Dania, w której jest tylko 3.4% zalesionej powierzchni.

Zjednoczone Stany północnej Ameryki pochłaniają rocznie 11,095.000 hektarów lasu, z których około 4,160.000 hektarów, jak wykazuje obliczenie z roku 1880, pada ofiarą pożarów. Major Pawell, mąż naukowej sławy opowiada, że był on świadkiem dwóch pożarów lasu w Colorado, które więcej lasu zniszczyły, aniżeli mieszkańcy tego kraju od czasu swego osiedlenia się tamże zużytkować byli w stanie. Wedle zdania tego uczonego, kwestya ochrony lasów w Stanach zjednoczonych zawiera się jedynie w tem pytaniu: »W jaki sposób należy zapobiegać pożarom lasów«?

Po nader ścisłym i zajmującym wywodzie o obszarze właściwych lasów gospodarczych, doszedł prelegent do konkluzji, że upamiętnienie lasów ochronnych jest już teraz jasnym do przewidzenia zadaniem dwudziestego stulecia.

Testament ubogiego człowieka.

Dziewięć najznakomitszych pisarzy obejmuja nieraz tomy, aby skreslic charakter osoby dzialajacej w dramacie lub w powiesci, i zglebic moralne i psychologiczne tegoz przymioty wady i zjawiska. Komentatorowie zapisuja znou dziesieckroć tyle bibuly, aby wyswiecac intencje autora i badac, o ile konsekwentnie przeprowadzona jest dzialalnosc osoby przy pewnych zakreslonych danych faktach i okolicznosciach.

Nieraz wszakze kilka kartek pisanych przez osobe dzialajaca w waznej chwili zycia sa wymowniejsze, jasniejsze, prawdziwsze, bardziej wzruszajace i do glebi duszy przemawiajace, jak najslynniejsze dzieła dramatyczne lub powiesciowe. Taki list, pamietnik lub testament zawiera w sobie czesto dramat calego zycia, rzuca jaskrawe swiatlo na polozenie pewnej klasy spoleczenstwa, odzwierciedla stan duszy i charakteru osoby piszacej i jego otoczenia, a jest czestokroć wiecj pouczajacym, jak znakomite dzieła slawnych pisarzy.

W zawodzie asekuracyjnym stykamy sie na kazdym niemal kroku z ludzmi znajdujacymi sie w polozeniu wyjatkowym, z ludzmi dotknietymi klęskami elementarnymi, lub oplakujacymi strate osoby ukochanej, ojca, matki, opiekuna, — spotykamy sie czesto z ostatnia wola tych, ktorzy rozporzadzaja kapitałem przez Towarzystwo ubezpieczen wyplicic sie majacym. Otóz jedno z takich pism, ostatnie rozporzadzenie ubogiego czlowieka, podajemy tu bez komentarzy, w autentycznej tresci, zmieniawszy jedynie nazwiska osob.

Tych kilkadziesiat wierszy przedstawia w jasnym zwierecidle dramat calego zycia biednego czlowieka, który poczytanym byc musi jako wzór zaenosci, skromnosci, uczciwosci i przezornosci.

Znajac stan swego zdrowia i nieuleczalny charakter mojej choroby, a czujac z dniem kazdym co raz wiekszy upadek sil, pozuwam sie do obowiazku zrobic obrachunek sumienia swego z Wszecchnym Stworem i najmilosierniejszym Bogiem, oraz obrachunek z ludzmi przesyلاج z loza smiertelnego wyrazy serdeczne dziekczynne tym, ktorzy mi byli zyczliwi i w ciezkiej drodze zycia pomocni,

a przebacząc z całej duszy tym, którzy nieraz troską nakarmili smutne i tak życie moje.

Boże miłosierny! przebac mi winy moje, jak ja przebaczam winy moim bliźnim, błogosław moim przyjacielom i nieprzyjacielom i racz otoczyć świętą swoją opieką te istoty, które złączywszy los swój i życie swoje z mojem życiem i moim losem, pozostają na ziemi same, opuszczone, ufając jedynie Twemu nieprzebranemu miłosierdziu i Twej nieskończonej dobroci.

Uspokojony tą modlitwą, jak gdyby przeczuwając, że te słowa dotarły do stóp Twego tronu, i że prośba moja błagalna wysłuchana zostanie, przystępuję do spisania mej ostatniej woli i rozporządzenia tą okruszyną majątku, który mej rodzinie pozostawiam. Majątek ten stanowi polica na zabezpieczenie życia opiekująca na zlr. 1200 w. a., która to suma wskutek pożyczki zaciągniętej na tę policę redukuje się do zlr. 1032.

Błogosławię tę chwilę, w której zawarłem tę umowę, przekonany przez Pana . . . Agenta Tow. wzaj. Ubezpieczeń w Krakowie o obowiązku zabezpieczenia wedle możności, bytu rodziny po mej śmierci. Bóg mi świadkiem, że nie mogłem się zdobyć na większą oszczędność nad 3 do 4 zlr. miesięcznie, a tem samem nie mogłem ubezpieczyć większego kapitału nad 1200 zlr. — Ten kapitał jednak, chociaż tak skromny zapewnia zapłacenie wszystkich moich zobowiązań wobec wierzycieli, tak, że pamięć moja po śmierci szarpaną nie będzie; zapewnia sprawienie mi skromnego pogrzebu, a rodzinie mej będzie nieocenioną pomocą, gdy zostanie sama bez żywiciela i bez grosza zasobów pieniężnych. Przebac mi żono najdroższa i wy dzieci moje ukochane, że tak szczupłą spuściznę po sobie zostawiam, ale Wy wiecie o tem najlepiej, że pomimo usilnej i wytrwałej pracy dochody moje nie wystarczały, aby nie zbaczając z drogi uczciwości i cnoty, skarbić większe zasoby. Zostawiam Wam prócz tego skromnego zasilku uczciwe imię, zostawiam Wam wszczepione przezemnie i matkę, zasady moralności, uczciwości, pracy i bojaźni Boga, i ufam, że przy tych cnotach i zaletach zyskacie pomoc Pana Boga i miłość ludzi.

Uprosiłem przyjaciela mego pana Edmunda . . . do zajęcia się wywindykowaniem po mojej śmierci kapitaliku, jaki Krakowskie Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń na życie w kwocie zlr. Tysiąc trzydzieści dwa ma wypłacić.

W kwestyi odbioru powyższej kwoty pozostawiam niniejszem panu Edmundowi następujące objaśnienia:

Polica Nr. 9211 na ubezpieczony w Krakowskiem Towarzystwie Wzajemnych Ubezpieczeń kapitał pośmiertny w kwocie zlr. 1200, płatne po śmierci mojej, jak załączony dowód wskazuje, znajduje się u pana Wiktora . . . dom pana . . . jako rekojmia dla należnej odemnie panu Wiktorowi . . . resztującej kwoty zlr. 70.

W razie mej śmierci trzeba napisać do p. Wiktora . . . z prośbą, ażeby rzeczoną policę zaraz przysłał, gwarantując mu, że po odebraniu pieniędzy z asekuracyi, natychmiast weksel na zlr. 70 za-

placonym mu zostanie.*) Znając pana Wiktora i długoletnią jego życzliwość jestem najzupełniej pewna, że do prośby Waszej i żony mej lub córki Maryi bezzwłocznie zastosuje się. Zanim p. Wiktor . . . policę nadeśle, trzeba się zaopatrzyć w następujące dokumenta:

a) Świadcstwo doktora z opisem przebiegu ostatniej choroby, która śmierć moją spowodowała,

b) z parafii wyjąć akt zejścia urzędowy,

c) moją metrykę urodzenia, którą pozostawiam i

d) kwity z ostatniego roku na opłaconą premię asekuracyjną, które do niniejszego testamentu dołączam.

Z dokumentami tymi, oraz samą oryginalną policą udać się należy do pana Agenta Krakowskiego Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń na życie i złożyć mu te wszystkie papiery za odpowiednim pokwitowaniem, ażeby przesłał je do Dyrekyi w Krakowie i jak najprędzej uzyskał wypłatę kapitału, który po odtrąceniu dłużnych przemennie Towarzystwu zlr. 168 wyniesie zlr. Tysiąc trzydzieści dwa.

Ponieważ moja metryka urodzenia, jaką do złożenia dla Towarzystwa pozostawiam, jest splamiona, gdyby więc z tego tytułu robiono jaką kwestwę i nie chciano jej przyjąć, w takim razie proszę pana Edmunda napisać do mego stryjecznego brata Leona, urzędnika w ażeby z tamtejszej parafii, jako miejsca mego urodzenia wyjął nową metrykę i takową niezwłocznie przysłał.

Nadmieniam przytem, że policia opiewa na okaziciela, t. j., że obdarowanym jest okaziciel policy, a nie prawni spadkobiercy, jak pierwotnie było zrobione — zatem bez żadnych kwestyi, legitymacyi, tłumaczeń etc. kapitał panu Edmundowi wypłacony zostanie. Tyle w kwestyi formalnej tyczącej odbioru ubezpieczonej kwoty.

A teraz ostatnia moja wola i rozporządzenie co do użycia wyż rzezonej kwoty zlr. 1032, do których spadkobiercy moi ściśle zastosować się powinni, a wykonanie których panu Edmundowi pozostawiam.

Przedewszystkiem następujące długi, jakie wspólnie z żoną zaścignęliśmy, mają być zapłacone zaraz po odebraniu sumy asekuracyjnej.

1) M. Weisbergerowi	zlr. 150
(za zwrotem trzech weksli po zlr. 50 poręczonych przez p. K.	
2) Kupcowi I. H. Grünzweigowi	„ 100
(za zwrotem dwóch weksli na 70 i 30 zlr.	
3) Wujowi memu Józefowi	„ 100
(za osobnem pokwitowaniem)	
4) Panu Edmundowi	„ 25
dłużne przemennie bez dowodu,	
Drowi Aleksandrowi który mnie leczy, wypłacić	„ 50
Na koszt mego jak najskromniejszego pogrzebu	
przeznaczam najwyżej	„ 70
Razem wydatki konieczne wyniosą	zlr. 495
wyraźnie Czteryście dziewięćdziesiąt pięć zlr.	

*) P. Wiktor zrezygnował z odbioru kwoty zlr. 70 zlr., przeto polecenie powyższe stało się bezprzedmiotowem.

Tym sposobem z kapitału	zlr.	1032
potracając powyższe	„	495
pozostaje	„	<u>537</u>

Ponieważ według wszelkiego prawdopodobieństwa, w chwili mej śmierci nie będzie ani grosza w domu i rodzina moja znajdzie się bez środków do zaspokojenia najpierwszych potrzeb, przeto usilnie proszę p. Edmunda bezpośrednio lub przez kogoś z życzliwych, ażeby do czasu odebrania kapitału przyszedł z pomocą mej rodzinie pożyczką w drobnych kilkuguldenowych kwotach li tylko do wysokości 37 zlr., tak by po zapłaceniu długów, kosztów pogrzebu i zlr. trzydziestu siedmiu przewidywanego awansu, pozostały czyste kapital wynosił zł. 500 wyraźnie Pięćset zł.

Kwotę tę 500 zlr. usilnie proszę p. Edmunda złożyć na rachunek do Towarzystwa wzaj. kredytu na imię córki mej Maryi i swoje własne, tak, by każdy czek czyli przekaz do odbioru jakiejbądź kwoty wspólnie przez córkę moją i pana Edmunda był podpisany i bez wiedzy pana Edmunda jeden grosz nie mógł być podniesionym.

Pieniądze te dla tego proszę, by były złożone na imię córki mej Maryi, a nie żony, ponieważ żona moja po kilkurazowych krwotokach płucnych przez najmniejszą nieostrożność uledez ponownym atakom i śmierci w skutek takowych, następstwem czego byłaby trudność w odebraniu pieniędzy, bez sądowego udowodnienia spadku i tytułu własności.

Ze złożonej w banku kwoty zlr. 500 asygnować będzie pan Edmund miesięcznie po zł. dwadzieścia, do dwudziestu pięciu zł. najwyżej na rzecz mojej rodziny tj. żony, córki i najmłodszego syna, gdyż starszy swoją pracą powinien pokrywać koszta co najmniej swego wikt.

W wyjątkowych tylko razach, jak choroby lub śmierci zostawiam uznaniu p. Edmunda o asygnowanie odpowiedniej na cel powyższy kwoty — w normalnych zaś warunkach ani grosza więcej ponad 20 do 25 zł. miesięcznie, a to stosownie do uznania p. Edmunda aż do wyczerpania całkowitej sumy.

Te miesięczne zasilki wraz z dochodami z pracowni kwiatów, jaką żona lub córka moja Marya prowadzi są obowiązane, stanowić powinny dostateczne choć skromne utrzymanie, do sześćset zlr. rocznie wynoszące, gdyż pracownia kwiatów w skromnych nawet rozmiarach prowadzona da niezawodnie około 400 zlr. rocznie. Kapitałik ten wystarczy na uzupełnienie utrzymania rodziny przez lat dwa, to jest właśnie na tak długo, jak długo starszy syn mój czekać musi na uzyskanie posady stałej, zapewniającej mu taki dochód, że przy niejakiiej oszczędności będzie mógł taką samą kwotą zasilać matkę, siostrę i młodszego brata.

Rozstając się przeto uspokojony z tym światem, gdyż składam losy mej rodziny w ręce doświadczonego przyjaciela i szlachetnego syna.

Wracając do mego pogrzebu, ponieważ w chwili mej śmierci nie będzie na takowy funduszu, sędzę, że któryś z przedsiębiorców pogrzebowych po przedstawieniu mu stanu rzeczy, przy protekcyi p. Edmunda o którą usilnie go proszę, załatwi pogrzeb na weksel, który mu przez p. Edmunda, zapłaconym będzie po odebraniu pieniędzy z asekuracyi.

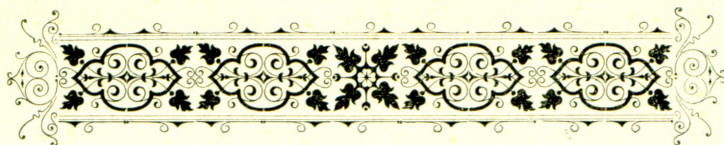
Nadto mam na cmentarzu opłacone na własność miejsce, w którem pochowani są moi rodzice i dwoje mych dzieci — tam życzyłbym sobie być pochowanym; gdyby to jednak w obec nowych przepisów pociągało za sobą znaczne koszta — przez wzgląd na oszczędność życzenia mego zrzekam się i proszę pochować me ciało na bylektórym cmentarzu, aby jak najtaniej. Trumna niech będzie drewniana, ksiądz jeden, byle jak najmniej kosztów.

Całą powyższą sprawę, rodzinę moją i pozostały fundusik z zupełnem zaufaniem powierzam p. Edmudowi, z tem głębokiem przekonaniem, że tej przyjacielskiej i obywatelskiej przysługi nie odmówi mnie i sierotom i wedle sił i możności, nie angażując jednak w niczem swoich osobistych obowiązków — łaskawie zaopiekować się raczy, moralnego poparcia, pomocy, rady swej i w razie potrzeby protekcyi nie odmówi, o co gorąco błaga i prosi

Przyjaciel

Ludwik.

ZE STATYSTYKI WYPADKÓW NIESZCZĘŚLIWYCH.

Ubezpieczenie od wypadków nieszczęśliwych jest jedną z najmłodszych gałęzi ubezpieczeń, a jednak rozpowszechniło się ono w Niemczech, Anglii, Francji i Szwajcaryi tak znakomicie, że nie ma tam prawie człowieka, któryby stale lub chwilowo, szczególnie podczas podróży koleją lub statkiem, przeciw wypadkom nieszczęśliwym ubezpieczonym nie był.

Istotę tego ubezpieczenia określiliśmy w kalendarzu w części asekuracyjno-ekonomicznej, wyświecając ten rodzaj ubezpieczeń niektórymi przykładami, i podając zarazem wysokość opłat asekuracyjnych. Opłaty te są nadzwyczaj przystępne, i tej właśnie okoliczności rozwój tych ubezpieczeń w znacznej mierze przypisać należy.

U nas ubezpieczenia przeciw wypadkom są dopiero w kolebce; nikt nie przypuszcza bowiem, ile corocznie, codziennie, — co godziny niemal zdarza się wypadków kończących się śmiercią, kalectwem lub przynajmniej przejściową niezdolnością do pracy.

Ciekawą jest przeto statystyka wypadków nieszczęśliwych, którymi dotknięci zostali w Szwajcaryi w ostatnich latach 15-stu ubezpieczeni w jednym tylko Towarzystwie ubezpieczeń, to jest w Towarzystwie w Winterthur, które wyniki swoich dotychczasowych spostrzeżeń w dziedzinie nieszczęśliwych wypadków w następujący sposób podaje.

W przeciągu lat 15 swego istnienia wypłaciło to towarzystwo ubezpieczonym 20,877.686 fr. i doszło przy starannem gromadzeniu dat eo do zaszłych wypadków w czasie swej działalności od r. 1875 do 1889 do następujących rezultatów statystycznych.

Na 10.000 ubezpieczonych zdarzyło się:

w roku 1875/76	320 wypadków
„ 1877	511 „
„ 1878	680 „
„ 1879	737 „
„ 1880	656 „
„ 1881	597 „

w roku 1882	779 wypadków
" 1883	766 "
" 1884	801 "
" 1885	803 "
" 1886	832 "
" 1887	860 "
" 1888	910 "
" 1889	1090 "

Z zestawienia tego wynika, że od roku 1883 ilość wypadków nieszczęśliwych zwiększa się z każdym rokiem. —

Gdy bowiem w roku 1883 każdy 12-ty z ubezpieczonych dotknięty był nieszczęśliwym wypadkiem, to w roku 1889 już każdy 9-ty ubezpieczony uległ wypadkowi. —

Wynika dalej z tego zestawienia, że przeciętnie w każdym roku na 10.000 osób ubezpieczonych było 821 osób, dotkniętych nieszczęśliwymi wypadkami. —

Z tych 821 osób postradało przeciętnie co roku 6 osób życie — 13 osób zostawało kalekami, a 802 osób było pozbawionych przejściowo możności zarobkowania.

Jak dalece wypadki zawisły od zatrudnienia ubezpieczonych osób, wskazują poniżej przytoczone cyfry i na 10.000 osób ubezpieczonych zostali dotknięci corocznie w przecięciu nieszczęśliwymi wypadkami:

Kowale i kotlarze	.	.	.	2.130	czyli w przybl.	21	na 100
kiperzy	.	.	.	1.940	" "	20	" "
oberżyści	.	.	.	1.798	" "	18	" "
rzeźnicy	.	.	.	1.759	" "	18	" "
rolnicy	.	.	.	1.569	" "	16	" "
ślusarze	.	.	.	1.523	" "	15	" "
dorożkarze	.	.	.	1.402	" "	14	" "
murarze	.	.	.	1.440	" "	14	" "
piekarze	.	.	.	1.349	" "	13	" "
stolarze	.	.	.	1.338	" "	13	" "
handlarze artykułów żywności	.	.	.	1.237	" "	12	" "
blacharze	.	.	.	1.194	" "	12	" "
browarnicy	.	.	.	1.074	" "	11	" "
cieśle i budowniczowie	.	.	.	1.063	" "	11	" "
zegarmistrze	.	.	.	1.030	" "	10	" "
właściciele dóbr ziemskich	.	.	.	992	" "	10	" "
mechanicy	.	.	.	975	" "	10	" "
fabrykanci maszyn	.	.	.	904	" "	9	" "
krawcy	.	.	.	903	" "	9	" "
właściciele hotelów i restauratorowie	.	.	.	863	" "	9	" "
malarze	.	.	.	830	" "	8	" "
właściciele młynów	.	.	.	796	" "	8	" "
lekarze	.	.	.	719	" "	7	" "
agenci	.	.	.	717	" "	7	" "
rentierzy	.	.	.	698	" "	7	" "
kupy w podróży	.	.	.	658	" "	7	" "

właściciele przedsiębiorstw i tkalni	651	czyli w przybl.	7	na 100
gospodynie	628	" "	6	" "
podróżujący agenci kupieccy	533	" "	5	" "
notaryusze	475	" "	5	" "
nauczyciele	461	" "	5	" "
kupcy nie podróżujący	448	" "	4	" "
architekci i inżynierowie	426	" "	4	" "
adwokaci	422	" "	4	" "
urzędnicy pocztowi i telegr. w biurze	400	" "	4	" "
urzędnicy administracyjni	385	" "	4	" "
kantorzyści	380	" "	4	" "

Z tego wynika, że w najbardziej niebezpiecznych zawodach każda 25-ta osoba zostaje co roku dotkniętą jakimś nieszczęśliwym wypadkiem, — gdy w zawodach niebezpieczniejszych j. np. u rolników już każda 7-ma osoba, a u kowali i kotlarzy każda 5-ta osoba co roku nieszczęśliwym wypadkiem dotkniętą zostaje.

Wszystkie pory roku nastroczają niebezpieczeństwa wypadków, najwięcej jednak wypadków wydarza się w styczniu i grudniu, gdyż na 100 wypadków przypadało:

w styczniu	9.13
„ lutym	7.82
„ marcu	7.51
„ kwietniu	7.25
„ maju	8.11
„ czerwcu	8.29
„ lipcu	8.82
„ sierpniu	9.05
„ wrześniu	8.03
„ październiku	8.19
„ listopadzie	8.39
„ grudniu	9.41

Co do pojedynczych dni w tygodniu, to niema wybitnej różnicy, tylko na niedzielę przypada mniej wypadków jak na dni robocze: najwięcej zaś na poniedziałek, (prawdopodobnie w skutek tak zwanych blau-montagów):

Na 100 wypadków wydarzało się bowiem:

w niedzielę	11.50
„ poniedziałek	16.26
„ wtorek	14.70
„ środę	14.27
„ czwartek	14.—
„ piątek	14.34
„ sobotę	14.93

Towarzystwo w Winterthur rozciągnęło swoje obserwacje nawet na godziny, w których wypadki się wydarzają i doszło do następujących spostrzeżeń: W ciągu doby przypada na 100 wypadków.

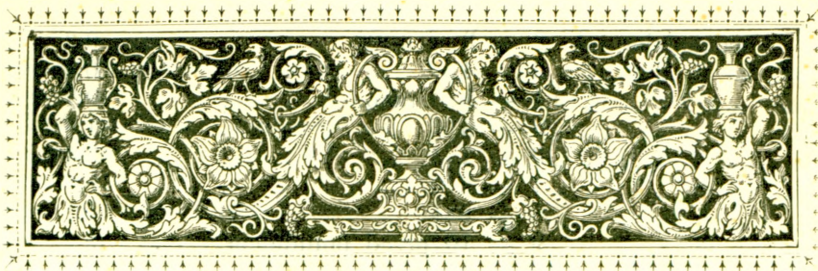
na godzinę od 12 — 1 w nocy	0.7
„ „ „ 1 — 2 „	0.4

na godzinę od	2 — 3	w nocy	.	.	.	0.3
"	3 — 4	"	.	.	.	0.4
"	4 — 5	rano	.	.	.	0.7
"	5 — 6	"	.	.	.	1.8
"	6 — 7	"	.	.	.	3.4
"	7 — 8	"	.	.	.	5.8
"	8 — 9	"	.	.	.	7.1
"	9 — 10	przed południem	.	.	.	8.2
"	10 — 11	" "	.	.	.	7.3
"	11 — 12	w południe	.	.	.	2.7
"	12 — 1	" "	.	.	.	3.7
"	1 — 2	" "	.	.	.	6.3
"	2 — 3	" "	.	.	.	7.3
"	3 — 4	" "	.	.	.	8.9
"	4 — 5	" "	.	.	.	7.8
"	5 — 6	wieczór	.	.	.	7.1
"	6 — 7	"	.	.	.	5.3
"	7 — 8	"	.	.	.	4.6
"	8 — 9	"	.	.	.	3.9
"	9 — 10	w nocy	.	.	.	3.2
"	10 — 11	"	.	.	.	2.4
"	11 — 12	"	.	.	.	0.7

Na każde więc 100 nieszczęść przypada:

4.3	na czas od północy do godziny 6 rano	} a więc w czasie po- za zwykłemi godzi- nami roboczymi.
3.4	" " " " godziny 12 — 1 w południe	
14.8	" " " " " 7 wiecz. do półn.	
22.8	wypadków razem poza zwykłemi godzinami roboczymi.	
34.5	na czas od 6 rano do 12 w południe,	} a więc w czasie ro- boczym.
42.7	" " " " 1 w południe do 7 wieczór,	
77.2	wypadków razem w czasie roboczym.	

Przepisy sanitarne w Anglii i rezultaty tychże

Dyrektor instytucyi dla pielęgnowania zdrowia w Londynie, p. Henryk Mond wydał dzieło pod tytułem powyższym, które daje dokładny obraz świetnych rezultatów, jakie na tem polu osiągnięto w Anglii. Znanem jest powszechnie, że w połączonych królestwach Wielkiej Brytanii i Irlandyi pierwszym krokiem w celu podniesienia stosunków zdrowotnych były wykazy statystyczne bardzo dokładne, wskutek których wzięto się energicznie do obmyślenia środków mających przyczynić się do stopniowego zmniejszenia śmiertelności w państwie.

W r. 1837. wydano ustawę, na mocy której musiano spisywać jak najdokładniej wszystkie zaszłe wypadki śmierci na europejskim obszarze państwa brytyjskiego i przyczyny tychże. (Act for the civil registration of deaths).

W dwa lata później ustanowiono osobny sanitarny urząd dla badania przyczyn śmiertelności, a rezultaty tych badań podawano do wiadomości publicznej. Owe ścisłe wykazy prowadziły wkrótce do poznania miejscowości najbardziej zagrożonych i do określenia chorób pochłaniających najwięcej ofiar.

Wtedy przekonano się najdokładniej, że śmiertelność zależy tylko od warunków zdrowotnych w poszczególnych miejscowościach. W następstwie tych badań zaczęto ulepszać stosunki sanitarne we wskazanych miejscowościach i poświęcono na ten cel 260 milionów franków ze skarbu państwa w czasie od roku 1850—1870 lecz były to tylko do r. 1875 zarządzenia lokalne, przyjmujące się zresztą bardzo powoli. Dopiero w r. 1875 przez założenie *tz. Local Gouvernement Board* i przez równoczesne ogłoszenie prawa pod nazwą *Public Health Act*, doprowadziła Anglia poprawę stosunków sanitarnych do tego stopnia, że dziś stawianą bywa za wzór wszystkim innym krajom; od tego czasu bowiem zarządzenia sanitarne tamże osiągnęły istotnie swój cel właściwy.

Według podań jeneralnego dyrektora instytutu dla pielęgno-

wania zdrowia w Anglii p. M. Thorne-Thorne, wydano w Anglii i w prowincyi Wales z wyjątkiem Londynu w czasie od 1876—1884 r. li tylko na kosztu robót, dążących do poprawy stosunków zdrowotnych w najbardziej zagrożonych miastach i wsiach 9.406.250.000 franków, a na służbę sanitarną 562.500.000 razem 1.168.750.000 franków, więc przecięciowo rocznie 218.750.000 franków.

Po roku 1884. cyfry te nie zmniejszyły się, i śmiało można przypuścić, że w okresie czasu od 1875—1890, a zatem w przeciągu lat 15-tu wydano w Anglii na podniesienie stosunków zdrowotnych sumę, przenoszącą 3 miliardy franków. Sumy te, jak to z poniżej umieszczonych dat zobaczymy, wpłynęły bezsprzecznie na zmniejszenie śmiertelności w połączonych królestwach. Od r. 1866—1875 wynosiła przeciętna śmiertelność w Anglii jeszcze 22·19% na 1000 mieszkańców. W okresie czasu od 1880—1889, stosunek ten wynosi już 19·08% i od roku 1882 zmniejsza się ciągle tak, że śmiertelność z r. 1889 właściwie tylko 17·09% na 1000 mieszkańców wynosi. Z prac tych na polu sanitarnem łatwo ocenić ich wartość rzeczywistą. Jesliby bowiem były pozostały dawne stosunki sanitarne, i jesliby cyfra śmiertelności nie była się zmniejszyła, to dojdziemy do wyniku, że w czasie od r. 1880—1889 byłoby o 876.591 mieszkańców więcej umarło, i że, gdybyśmy podobnie jak W. Farr w dziele swoim p. t. „Vital statistics“ obliczył, oceniali każde życie ludzkie w przeciętnej wartości tylko 3.875 franków, straciłaby Anglia sumę, przenoszącą trzy miliardy fr., czyli mówiąc innemi słowy, to co wydano w celach sanitarnych, to zyskano na zmniejszeniu się śmiertelności. W następstwie tych zarządzeń, unikniono nie tylko wielu chorób i oszczędzono ludności wiele cierpień, ale i stan zdrowotny ogólny znacznie się polepszył.

Zajmującym jest zestawienie, wykazujące, wskutek których chorób w Anglii zmniejszyła się śmiertelność.

W chorobach zakaźnych zmniejszenie śmiertelności w stosunku do ogólnej cyfry wynosi 52%. Trzy z tych chorób, a mianowicie: odra, dyfterya i koklusz zmniejszyły się stosunkowo najmniej; drugie dwie, mianowicie: cholera i ospa o tyle się zmniejszyły, że nie mają prawie wpływu na śmiertelność ogólną. Natomiast dezynteryę, czyli biegunka, dalej skarlatyna i tyfus zmniejszyły się bardzo znacznie. Biegunka, która w statystycznych wykazach bywa także zapaleniem wnętrzości nazywaną, jest właściwie chorobą dzieciinną, ale występuje także u osób starszych. Od 1861—1870 r. wynosi śmiertelność na dezynteryę 9·68 na 10.000 mieszkańców, w peryodzie zaś od 1880—1889 r. wynosi ona tylko 7·12%. Główną przyczyną tej choroby jest zanieczyszczenie powietrza skutkiem miazmatów, substancyi w zgniliznę przechodzących. Szkarlatyna zmniejszyła się z 9·71% do 3·79% na 10.000 mieszkańców. Choroba ta, była dawniej w Anglii bardzo powszechną i występowała równie jak i odra, epidemicznie. Od roku 1876 jednakże traci ona charakter epidemiczny coraz bardziej i śmiertelność wskutek tej choroby ciągle się zmniejsza. Środki ochronne, których Anglicy

przeciw szkarlatynie używają, polegają na zupełnem izolowaniu chorych w osobnych szpitalach i na ścisłem desinfekeyonowaniu. Kilkaset medycznych powag pozakładało w tym celu tak w miastach jak i po wsiach swoich okręgów osobne domy zdrowia z koniecznymi urządzeniami do utrzymania czystości w tych zakładach.

Największe wszakże rezultaty osiągnęły te sanitarne przepisy, które działają przeciw tyfusowi. Od r. 1861—1870, wynosiła śmiertelność wywołana tyfusem 8·86⁰/₀ na 10.000 mieszkańców zaś w czasie od r. 1880—1889 zmniejszyła się aż do 2·50⁰/₀. Jak wiadomo, przepisy sanitarne, walczące przeciw tyfusowi, polegają głównie na dostarczaniu dobrej wody do picia. Pan Mond cytuje w tym kierunku ustęp z odczytu p. M. Bronardel wygłoszonego na na kongresie wiedeńskim, który brzmi dosłownie:

„Zarodek chorób tyfoidalnych znajduje się przedewszystkiem w nieczystej wodzie do picia i w powietrzu, tudzież w nieczystej bieliźnie chorego i na rękach jego dozorców“. Największy haracz, jaki ludność składa w ofierze tyfusowi polega jednak głównie na złej wodzie. Jeżeli w studni znajdują się bakcyle tyfusowe to zarówno wszyscy mieszkańcy tego domu jak i domów sąsiednich, z których woda bywa czerpaną z tej studni ulegają tyfusowi. W taki sposób zaraza może się rozszerzyć na całą miejscowość, szczególnie jeżeli, woda płynąca w niedalekiej rzece, została również zatruta. Anglię zapobiegli już temu złemu przez sprowadzanie wodociągami dobrej wody do picia i przez wyborną kanalizację.

We wszystkich innych nie zakaźnych chorobach zmniejszyła się śmiertelność o 48⁰/₀, a sanitarne zarządzenia wpłynęły przy tych chorobach szczególnie na zmniejszenie śmiertelności wskutek suchoty.

Podczas gdy przeciętna śmiertelność, na suchoty przypadająca, wynosiła w czasie od r. 1861 do 1870 jeszcze 24·89⁰/₀ na 10.000 mieszkańców, to od 1880—1889 r. zmniejszyła się ta śmiertelność na 17·36⁰/₀.

Oto są ogólne świetne rezultaty, które p. Mond do wiadomości podaje i które chyba dostatecznie wykazują, że dobrze zorganizowany i dobrze uposażony zarząd sanitarny zabezpiecza wielu ludziom dobre zdrowie i długie życie. Przykład Anglii, jak twierdzi p. Mond jest tryumfem postępu na polu zdrowotności ogólnej. Wszystkie narodowości, które przykład ten naśladować będą, osiągną te same rezultaty.

Niemieckie Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń od gradu w r. 1891.

Podajemy tu tabelę, zawierającą przegląd najgłówniejszych obrotów finansowych niemieckich, wzajemnych Towarzystw ubezpieczeń od gradu w r. 1891. Od pomniejszych lokalnych Towarzystw niepodobna niestety otrzymać dokładnych wiadomości w tym kierunku i dlatego musimy z tychże zrezygnować, choć z żalem, gdyż wykazy te dla samego pojęcia rozmiaru, do jakiego doszły ubezpieczenia od gradu w państwie niemieckiem byłyby bardzo pożądane.

Podajemy tu zatem tabelę, zawierającą przegląd interesów To-

warzystw nielokalnych, ale największych krajowych Towarzystw, na wzajemności opartych.

Towarzystwa	Suma ubezpiecz. Marek	Zaliczka wstępna Marek	DOPLATA	
			Marek	w $\frac{0}{100}$ do zaliczki wst.
Lipskie	49.493,510	418,457	635,120	152
W Szwedt	113.822,365	900,452	342,172	38
Hanowersko - Brunszwickie	54.952,860	2.378,204	—*)	—
Bank ubez. od gradu z r. 1867	20.228,176	153,604	82,946	54
Północno-niemieckie	582.928,375	3.834,338	4.409,489	115
Borrusia	123.404,484	857,800	1.316,420	153
Ogólno-niemieckie	20.415,911	166,243	187,855	113
Magdeburskie	30.043,930	530,857	—*)	—
Ceres	17.607,020	125,792	119,267	95
Pruskie	55.256,006	433,580	226,276	52
Germania	24.719,993	175,511	351,023	200
Nowo-brandenburg.	44.911,775	540,881	—*)	—
Greifswaldskie	31.389,650	177,011	—*)	—

Wpływ pracy zawodowej na długość życia.

Na niedawno odbytym międzynarodowym VII. kongresie dla higieny i demografii w Londynie, wygłosił Dr. W. Olge odczyt o wpływie pracy zawodowej na długość życia. Odczyt ten przetłumaczony na niemiecki język, wydrukowany został w „Wiener Med. Wochenschrift“ i w nim znajdujemy bogaty materiał poglądowy w tym przedmiocie. Wprawdzie cyfry, podane przez Dr. Olge odpowiadają więcej angielskim stosunkom, mimo to są one tak ogólnej natury, że kwestye tę dostatecznie wyjaśniają.

Jak wiadomo, rozmaite są przyczyny śmierci ludzkiej; więcej jednak jak przypuszczano, wpływa w tym kierunku praca zawodowa. Dr. Olge opiera swoje wykazy statystyczne na porównaniach spisu ludności z r. 1881. i spisu śmiertelności z trzechlecia od 1880. do 1883. Przytem ma on na względzie tylko mężczyzn i to w wieku od 25 do 65 lat, gdyż tylko w tych 40 latach wpływ pracy zawodowej jest najważniejszym. Kobiety dlatego zostały wykluczone, że podane cyfry i co do wieku, i co do zajęć są tak dalece niepewne, że ich w rachunek brać nie można. Z wykazów tych widzimy, że najmniejsza śmiertelność jest u osób stanu duchownego i dlatego Dr. Olge, ażeby mógł łatwiej porównać stosunek śmiertelności w zawodach innych, przyjął za podstawę najniższą cyfrę: 100.

W stosunku do tej cyfry przedstawia się śmiertelność w następujący sposób:

*) Dopłaty niema, gdyż premia ustanawia się po ukończonej kampanii, stosownie do poniesionych wydatków.

1. Osoby stanu duchownego	100
2. Ogrodnicy	108
3. Robotnicy rolni	126
4. Kupcy	139
5. Cieśle i stolarze	148
6. Adwokaci	152
7. Handlarze sukna	159
8. Robotnicy w przędzalniach wełny	160
9. Robotnicy w kopalniach węgla	160
10. Mechanicy	160
11. Szewcy	166
12. Ajenci handlowi	171
13. Piekarze i młynarze	172
14. Snycerze i tapicerzy	173
15. Murarze	174
16. Kowale	175
17. Urzędnicy kantorów	179
18. Robotnicy kolejowi	185
19. Krawcy	189
20. Kapelusznicy	191
21. Drukarze	193
22. Robotnicy w fabrykach bawełny	196
23. Ślusarze i robotnicy ołowiu	200
24. Rzeźnicy	201
25. Lekarze	202
26. Robotnicy przy kamieniołomach	202
27. Introligatorzy	210
28. Malarze i szklarze	216
29. Nożownicy	230
30. Browarnicy	245
31. Dorożkaże	267
32. Właściciele gospód i szynkarze wódek	273
33. Pilnikarze	300
34. Garnarze	313
35. Służba w szynkach i restauracjach	397

Cyfry te statystyczne są pod wieloma względami bardzo wymowne. Po pierwsze wykazują zgubne wpływy rozmaitych zawodów i przyczyny tychże. Każde zatrudnienie, wymagające mało ruchu, wpływa niekorzystnie na zdrowie. Zły wpływ ma także wdychywanie różnych szkodliwych materij, jak prochu, trujących metali, gazów i t. p. Dalej zaliczyć należy w niektórych gałęziach pracy wielkie niebezpieczeństwo uszkodzenia cielesnego, albo wypadków nieszczęśliwych. Znaczna śmiertelność w zawodzie lekarskim pochodzi po części z powodu chorób zakaźnych jak niemniej z powodu pracy nężejającej.

Statystyka ta udowadnia również tak często głoszone twierdzenie, że największą trucizną dla organizmu ludzkiego jest alkohol. Pod jego wpływem powstaje największa śmiertelność. W końcu wskazuje nam praca Dr. Olge jeszcze jeden ważny czynnik. Ogólnem

mniemaniem jest, że praca fizyczna jest bardziej nęieżająca i niszczy bardziej organizm ludzki, niż praca umysłowa. Zamieszczone powyżej cyfry udowadniają, że rzecz ma się inaczej. Pominawszy bowiem uboczne szkodliwe wpływy zewnętrzne przy niektórych zajęciach fizycznych, to śmiertelność u robotników jest znacznie mniejszą, aniżeli u ludzi pracujących umysłowo. Dr. Olge stanowczo twierdzi, że wyteżona praca umysłowa daleko więcej podkopuje zdrowie, aniżeli najwięcej nęieżająca praca fizyczna. Zgodnie z tem twierdzeniem wykazał psycholog, profesor Mosso w Turynie, że cięęła umysłowa praca niszczy bez porównania więcej, aniżeli praca fizyczna.

Wpływ alkoholu na dęęość życia.

Pewien angielski lekarz ogłasza w londyńskim czasopiśmie fachowym „Lancet“ następujące spostrzeżenia swoje, które poczynił, jako sekretarz angielskiego Towarzystwa: „Medikal Temperance Association“.

Roczne sprawozdania instytutyci „Temperance and General Prosidetassociation“, — w którym zarówno prawdopodobnie jakoteż i zasęte wypadki śmieri w r. 1890 są uwidocznione, dają nam sposobność do zbadania w sposób porównawczy dęęości życia u osób nie używających nigdy napojów alkoholicznych, tudzież u tych, którzy napojów tych używają. Doniosłość i waęność tego badania wzrasta coraz bardziej. Sprawozdanie za dwudziesty piąty rok wykazuje ten rezultat, że w oddziałach wstrzemięźliwości t. j. osób nie używających wcale napojów alkoholicznych było prawdopodobieństwo wypadków śmieri 314, a umarło rzeczywiście w tym oddziale tylko 225 osób.

Natomiast w oddziale ogólnym spodziewano się wedle prawdopodobieństwa śmiertelności 382 wypadków śmieri, a umarło 389 osób.

Z tego wynika że w oddziale wstrzemięźliwości, istotna śmiertelność wynosi tylko 71% śmiertelności matematycznie prawdopodobnej, a w oddziale ogólnym wynosi śmiertelność $100\frac{2}{10}\%$ śmiertelności prawdopodobnej.

Oddział wstrzemięźliwości.

	Oczekiwana	śmiertelność	istotna.
1866 — 1870	— 549		374
1871 — 1875	— 723		511
1876 — 1880	— 933		651
1881 — 1885	— 1179		835
1886 — 1890	— 1462		1015
Razem	4846		3386

Różnica ta wykazuje o 29% lepszy stan zdrowia u ludzi, którzy zupełnie nie piją spirytualiów. Stosunek ten jest obecnie cokolwiek lepszy, aniżeli w ostatnich 25 latach, które wykazywały 69·9% przeciw 96·6% śmiertelności, a zatem tylko 26% różnicy.

Odnoszone korzyści z zupełnego nieużywania alkoholu okazują się najdokładniej w pięciu następujących piecioletnich sprawozdaniach.

Oddział ogólny.

Oczekiwana	śmiertelność	istotna.
1008		944
1267		1330
1485		1480
1670		1530
1846		1750
<u>7276</u>		<u>7034</u>

Z powyższej tabeli okazuje się, że podczas gdy w oddziale ogólnym zaszło zaledwie o 242 wypadków mniej śmierci, aniżeli przypuszczano, to natomiast w oddziale wstrzemięźliwości wydarzyło się mniej o 1470 wypadków śmierci. W obliczeniach tych pominięto zupełnie pijaków nalogowych, biorąc w rachubę tylko zdrowe męzkie organizmy, a mimo to, jak widzimy, różnice są tak znaczne.

Porównaweze te zestawienia wykazują najdowodniej, że używanie alkoholicznych napojów wywiera zgubny wpływ na ustrój organizmu, a mianowicie działa szkodliwie na tkanki organizmu i skracca życie ludzkie. Dr. Hardy mówi dalej: „Nietylko ja, ale wszyscy, którzy rzeecz tę badają, dawno już stwierdzili, że zupełne nieużywanie napojów spirytusowych jest bezsprzecznie ważnym moralnym i zdrowotnym czynnikiem dla społeczeństwa.

Zarówno w moich lekarskich, jakoteż i prywatnych doświadczeniach spostrzegłem niejednokrotnie, że każda ciężka praca, bez używania napojów alkoholycznych, prędzej i lepiej wykonywaną bywa. Jestem obecnie przy schyłku mojej półwiekowej pracy, dlatego też śmiało wypowiedzieć mogę twierdzenie, że zupełne nieużywanie spirytualiów pozwala nietylko siły fizyczne jak najdłużej utrzymać i do ostatnich granic je wyzyskać, ale nadto daje w nagrodę dobre zdrowie, bystrość umysłu i długie życie“

Stan ubezpieczeń na życie.

Ubezpieczenia na życie rozwinęły się w ostatnich czasach do rozmiarów, które dawniej uważano za niemożliwe; zajmującym jest przeto postęp w tym względzie w poszczególnych krajach, który w następującej tablicy podajemy: (Tablica patrz strona 175.)

W roku 1890 ubezpieczenia na życie wynosiły 40 miliardów marek wobec 4·8 miliardów w roku 1860; najmniejszy przyrost ubezpieczeń widoczny jest po dziesiątku lat od 1870 do 1880, w którym to okresie wszystkie prawie państwa przechodziły wielką kryzys pieniężną. W ciągu tego czasu widzimy nawet w Stanach Zjednoczonych pewne cofnięcie się wstecz w sumie $2\frac{1}{3}$ miliarda marek. W powyższych cyfrach zaliczono takie ubezpieczenia życiowe robotników, które zresztą dotąd tylko w Wielkiej Brytanii i w Stanach Zjednoczonych doszły do znacniejszego rozwoju; ubezpieczenia te na sumy nieznaczne opiewające wynosiły:

	w r. 1870	1880	1890
	milionów marek.		
w Wielkiej Brytanii	151·19	425·97	1699·76
w Stanach Zjednocz.	—	120·00	1754·73

(National-Oekonom).

Dlaczego się ludzie nie ubezpieczają.

Jedno z najwybitniejszych Towarzystw asekuracyjnych na świecie w Chicago, rozsyła małe cyrkularze, których treść zasługuje na dalsze rozszerzenie. Brzmiały one w formie przykazań jak następuje:

1) Jeśli masz pewność, że nie umrzesz nigdy, nie ubezpieczaj się na wypadek śmierci.

2) Jeśli wiesz o tem, że jesteś niedbałym i obojętnym o tyle, że nie opłacałbyś premii wytrwale — nie ubezpieczaj się nigdy.

3) Jeżeli sądzisz, że możesz być ubezpieczonym, nie opłacając premii asekuracyjnej, nie ubezpieczaj się wcale.

4) Jeżeli wolisz używać pieniędzy na tytoń i spirytualia i jeżeli Cię rodzina utrzymuje, nie ubezpieczaj się wcale.

5) Jeżeli przenosisz osobisty zbytek nad konieczne zaopatrzenie Twojej rodziny, nie ubezpieczaj się również.

6) Jeżeli jesteś tak samolubnym, że nie masz w tem zadowolenia, ażeby innym, a nie jedynie sobie dobrze robić, nie ubezpieczaj się.

7) Jeżeli Ci dobrze z tą myślą, że dzieci Twoje zostaną kiedyś na łasce ludzi obcych, nie ubezpieczaj się.

8) Jeżeli uszczęśliwia Cię ta myśl, że wejdiesz kiedyś do królestwa niebieskiego, a rodzina Twoja zmuszoną będzie równocześnie udać się do domu ubogich, nie ubezpieczaj się.

9) Jeżeli nie posiadasz poczucia godności własnej i nie kochasz Swej rodziny, nie ubezpieczaj się, tylko trwój pieniądze i staraj się pozbyć życia, gdyż ono nie jest warte.

Sumy ubezpieczone w milionach marek.

Kraje	W roku 1860	W roku 1870	W roku 1880	W roku 1890
Niemcy	316·8	1,010·4	2,282·0	4,311·9
Monar. Aust. Węg.	104·0	350·4	927·0	1,500·5
Belgia	16·8	36·8	48·0	60·0
Dania	—	—	27·2	99·6
Franeya	184·0	806·4	2,182·9	3,202·5
Włochy	1·6	12·8	28·8	103·3
Niderlandy	9·6	52·8	86·4	227·4
Rosya	23·2	37·6	117·6	515·9
Skandynawia	12·8	30·4	109·6	378·0
Szwajcarya	5·6	88·0	152·0	223·6
Wielka Brytania . .	3400·0	5,983·2	9,312·8	11,015·6
Stany zjednoczone półn. Ameryki . . .	707·2	8,743·2	6,376·0	16,812·2
Kanada	?	?	151·2	495·0
Australia	?	?	560·0	800·0
Inne kraje	—	10·0	30·0	100·0
	4,781·6	17,162·0	22,391·5	39,834·5

Przedwczesne wycofanie policy życiowej.

Nikt nie powinien się ubezpieczać, kto nie ma zamiaru stale opłacać premii życiowej. Jeżeli przystaje na nalegania agenta jedynie dlatego, ażeby go się pozbyć lub z myślą wycofania policy przy najbliższej sposobności, powinien lepiej od razu na ubezpieczenie nie przysyłać, gdyż w razie przeciwnym popełnia nierzetelność. Wprowadza bowiem w błąd agenta, zwodzi poniekąd samego siebie, a co najgorsze, zwodzi swoją rodzinę, gdyż po największej części pokazuje jej swoje policy, jako dowód, że pomyślał o jej zabezpieczeniu, a tym czasem w razie istotnej śmierci pokazuje się, że polica przepadła!

Również i ten nie powinien zawierać umowy na zabezpieczenie życia, który nie jest w możności opłacać premii. Tu należy zwrócić się także ze słówkiem do tych, którzy wmawiają w siebie, że muszą zaniechać opłaty premii, i tym sposobem doprowadzają do unieważnienia ubezpieczenia. Nie działaj przedko! Namyśl się nad skutkiem swego czynu! Staraj się jak najusilniej o opłatę premii i raczej wyrzec się wszystkich innych przyjemności, zanim dasz przepaść policy. Jeśli Ci się źle powodzi, to właśnie wtedy jak najbardziej powinieneś się starać utrzymać policy w mocy obowiązującej. Jeżeli Ty nie wiesz w chwili krytycznej, jak sobie dać radę, cóż pocznie po Twojej śmierci bezsilna wdowa i małe dziecko, które na chleb zarobić nie potrafią? Mężczyzna, który nie umie się postarać o utrzymanie dla swej rodziny — jest złym lub niedołężnym. Gorszym jest wszakże ten, który, nie mogąc zapewnić przyszłości rodzinie swojej, pozwala przepaść policy życiowej. To już więcej, jak lekkomyślność — to zbrodnia!

(Oesterreichische Revue).

Bibliografia asekuracyjna.

Niedawnymi jeszcze czasy troszczono się tak u nas mało o sprawy ubezpieczeń, że ogłoszenie bibliografii asekuracyjnej wydawałoby się co najmniej zbytecznym, jeżeli nie śmiesznem. Jeżeli którykolwiek z ubezpieczonych przeczytał warunki ubezpieczeń i statut tego Towarzystwa, u którego był ubezpieczonym, było to już bardzo wiele; — większa część ubezpieczonych niezaadawała sobie nawet tego trudu.

A jednak literatura asekuracyjna jest dziś tak bogata, tak rozległa i traktuje tyle kwestyi najwyższej wagi ekonomicznej i socyalnej, iż każdy człowiek interesujący się temi sprawami, znajdzie w tych dziełach wiele poglądów i zasad, których żadna inna nauka tak ściśle nie traktuje.

Szczególniej od czasu, gdy nowoczesne prawodawstwo uznało ubezpieczenia jako jeden z najdzielniejszych środków do załatwienia a przynajmniej

złagodzenia kwestyi socyalnej, ilość dzieł treści asekuracyjnej zwiększyła się niepomrotnie.

Umieszczenie wszystkich dzieł, jakie napisano w przedmiocie ubezpieczeń, przekroczyłoby o wiele objętość niniejszego wydawnictwa, gdyż spory tom druku nie wystarczyłby na ten spis. Umieszczamy przeto tylko najważniejsze dzieła i broszury wydane w latach 1880—1892, a traktujące o zabezpieczeniu wogóle i o ubezpieczeniu w rozmaitych działach.

Spis ten dzielimy na 5 części, a mianowicie:

- I. Dzieła asekuracyjne wydane w języku polskim
- II. " " " " " niemieckim
- III. " " " " " francuskim
- IV. " " " " " angielskim

V. Literatura i ustawy dotyczące ubezpieczenia robotników przeciw wypadkom oraz ubezpieczenia ich bytu na starość i w razie kalectwa. Rozdział ostatni, traktujący li tylko o ubezpieczeniu klas pracujących, umieszczamy oddzielnie, bez względu na język, w którym dzieło było napisane, z tego powodu, aby ludziom zajmującym się tą dziś nader ważną kwestyą socyalną ułatwić pogląd na tę gałąź nowoczesnej literatury.

I. W języku polskim.

Barzycki Józef Dr. Szkice statystyczne o śmiertelności w Austrii z lat ośmiu (1875—1882) ze szczegółowem uwzględnieniem Galicyi i W. Ks. Krakowskiego. Rzeszów 1886, w 8ce, str. 65 i 13 tablic.

Chwatow J. Książka informacyjna o wzajemnem gubernialnem ubezpieczeniu budowli od ognia w Królestwie polskiem. Włocławek 1885, w 8ce, str. IX, 129 i 25 nt.

Ciesielski Władysław. Slavia, bank wzajemnych ubezpieczeń w Pradze czynności w Galicyi. Lwów 1880 w 8ce, str. 21.

Hopcas Józef. Floryanka, jak ona poradziła ludziom w Czarnych Biedach. Lwów 1884, w 16ce, str. 137.

Koryzna W. Poznańskie instytucye wsparcia i zabezpieczenia. Poznań 1883, w 8ce, str. 118.

Langie Kazimierz. Ubezpieczenia atontyny. Odb. z „Przeglądu“. Lwów 1885.

— O ubezpieczaniu od szkód z pożaru i gradu i na wypadek śmierci. Dla członków Kółek rolniczych. Lwów 1887.

— O ubezpieczaniu od szkód z pożaru i gradu i na wypadek śmierci. (Dla braci Szlązaków). Kraków 1889 w 16ce, str. 23.

Linford D. T. Odezwa do pań, z angielskiego. Kraków 1882, w 8ce, str. 15.

Mayzel Bron. Słownko o stanowisku kobiety na polu ubezpieczeń życiowych. Warszawa 1882, w 16ce, str. 27.

— Ubezpieczenia: o nowym podatku. Warszawa 1880, w 16ce, str. 29.

— O konwencyi petersburskiej Towarzystw ubezpieczeń, działających na gruncie tutejszym. Warszawa 1883, w 8ce, str. 19.

— Podręcznik ubezpieczeń od ognia z uwzględnieniem szczególnem naszych stosunków. Warszawa 1882, w 16ce, str. 199.

Merunowicz Teofil. Kilka słów o ubezpieczeniach w banku asekuracyjnym »Slavia«. Lwów 1883, w 16ce, str. 16.

Michalewski Korczak Kazimierz. Ubezpieczenie od gradów i potrzeba reformy ratyfy gradowej. Odbitka z II. tomu, »Ekonomisty Polskiego« z r. 1890.

Mrazek Józef. Monografia Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, skreślona dla upamiętnienia 25-tej rocznicy istnienia tego Towarzystwa, przypadającej w dniu 1 Maja 1886 r. Kraków 1883. w 4ce, str. 5. nl., 415 i 4 tabl.

— Opis obchodu uroczystości jubileuszowej 25-letniej działalności Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, święconej w dniu 8 czerwieca 1886. Kraków 1886, w 4ce, str. 110.

— Nieco o zabezpieczeniu na życie: (Odbitka z Przeglądu). Lwów 1891, w 8ce, str. 15.

Malarski G. Kasy emerytalne czy kasy przezorności? Warszawa 1882, w 16ce, str. 16.

Orłowski M. Przepisy budownicze i ogniowe dla obszarów dworskich i gmin wiejskich, zebrane i uzupełnione orzeczeniami Trybunału administracyjnego. Gorlice 1891, w 8ce, str. 84.

Referat w sprawie asekuracji cerkwi i budynków erekcyonalnych, przedłożony g. k. metropolitalnemu konsystorzowi we Lwowie na posiedzeniu dnia 15. stycznia 1889, w 4ce, str. 8.

Rozejowski E. Czem są wzajemne stowarzyszenia na przeżycie? Warszawa 1879, w 8ce, str. 36.

Rutowski Tadeusz dr. Pożary i ubezpieczenia w Galicyi. Lwów 1887, w 4ce, str. 95.

Świątkowski A. S. O budownictwie włościańskiem. (Przedruk z Czasopisma techn.). Lwów 1887, w 16ce, str. 19.

Żumańczowski L. Vade mecum dla detaksatora ziemskich posiadłości. Kraków 1886, w 8ce, str. 76 i 5 tablic.

Szyszkiewicz Andrzej. Ubezpieczenia jako podstawa dobrobytu indywidualnego i społecznego, Lwów 1891. Odbitka z „*Ekonomisty polskiego*“.

Wrotnowski Antoni. Wynagradzanie urzędników wychodzących ze służby. Odbitka z „*Przeglądu*“. Lwów 1892.

W sprawie asekuracji cerkwi i budynków erekcyonalnych. Lwów 1884, w 8ce, str. 18.

II. W języku niemieckim.

Ahrend E. Die Versicherung der Aussenstände! Schutz gegen Concur-Verluste. 8vo, 16 S. Berlin 1878. Vergriffen.

Ammon E. Tabellen zur Versicherung von Gebäuden gegen Brandschaden in Sätzen nach Quadratfuss und Quadratmeter zum Schutz gegen Ueberversicherung. Gültig für die Provinzen Preussen, Posen und in den Gegenden Hinterpommerns. 8vo, 14 S. Konitz 1871, Wollsdorf.

Amthor Aug. Ueber einige Arten der Aussteuerversicherung, insbesondere die Militärdienstversicherung. Dresden 1882, 8vo, str. 48.

Andersen Th. Die See-Versicherung nach den in den hauptsächlichen Staaten Europas geltenden gesetzlichen und anderen Bestimmungen. Hamburg 1888, 8vo, str. 572.

Arendt O. Allgemeine Staatsversicherung und Versicherungssteuer. Leipzig 1881, 8vo, str. 90.

Bach A. Feuerversicherung. Magdeburg 1887, 8vo, str. 32.

Bauswein M. Die sächsische Hypotheken-Versicherungs-Gesellschaft neben der bayerischen Hypotheken- und Wechselbank. 8vo. 31 S. mit 1 Tabelle. Freising 1863, Datterer.

Beck D. Die Ausgaben-Rückerstattung. Der sicherste Förderer der Barzahlung. gr. 8vo. 47 S. Budapest 1881. G. Szeliński, Wien.

Betrachtungen über das Rechtsverhältniss der Feuerversicherungs-Anstalten zu ihren Versicherten. gr. 8vo. 46 S. Danzig 1864, E. Gruhn's Verlag.

Bischoff D. Die rechtliche Bedeutung der Prämienreserve eines Lebensversicherungs-Betriebes. Bremen 1891, 8vo, str. X. i 104.

Bödiker T. Gewerbe und Versicherungs-Gesetzgebung des deutschen Reiches. 2 Aufl. Berlin 1887, 8vo, str. 658.

— Toż — Nachtrag, Berlin 1890, 8vo, str. IV. i 101.

Brandversicherungsgesetze, die königlich sächsischen. Mit Ausführungsverordnungen, der Verordnung vom 12. October 1886 und einem ausführlichen Sachregister. 8vo, 220 S. Leipzig 1887, Rossberg.

Buchhelm E. Praktischer Leitfaden für Versicherungsärzte. Wien 1875. 8vo, str. 42.

— Aerztliche Versicherungs-Diagnostik. Wien 1889, 8vo, str. 224.

Bütow P. Die Versicherung auf Gegenseitigkeit. Berlin 1882, 8vo, str. 61.

Cohn L. Der Versicherungsvertrag nach allgemeinen Rechtsprinzipien. Breslau 1878, 8vo, str. 78.

Deublick L. Vorschriften ueber das Assekuranzwesen. Prag 1888, 8vo, str. 222.

Egger G. Das System der Ausgaben-Rückgewähr, mit Berücksichtigung der Rabatt-Sparvereine in Stuttgart und Neustadt-Magdeburg und insbesondere des deutschen Central-Sparvereins. 12o. 24 S. Stuttgart 1881, Metzler's Sortiment.

Ehrenberg O. Die Rückversicherung. Hamburg 1885, 8vo, str. 191.

Eisner A. F. Praktische Winke für Lebensversicherer, Lebensversicherte und solche, die es werden wollen. 8vo, Berlin. Vergriffen.

Elster L. Die Lebensversicherung in Deutschland. Jena 1880, 8vo, str. 124.

Falk F. Dr. Rechtsgrundsätze im Versicherungswesen. 2 Theile. Berlin 1885, 8vo. (I. Allgemeines und Binnenversicherung str. 167. II. Seeversicherung, str. 274).

Freytag A. G. Amerikanische und deutsche Lebensversicherungsgesellschaften. Berlin 1890, 8vo, str. 8.

Gallus. Die Grundlagen des gesammten Versicherungswesens. gr. 8vo, 128 S. Leipzig 1874, Jüstel & Götzel.

Gedanken zu einer allgemeinen Reichsversicherungsanstalt. gr. 8vo, 8 S. Berlin 1888, Walther & Apolant.

Gegenseitigkeit die, im Kampfe mit dem System der festen Prämien. Eine Beleuchtung der Broschüre: „Betrachtungen über das Rechtsverhältniss der Feuerversicherungs-Anstalten zu ihren Versicherten.“ 8vo, 23 S. Königsberg 1864. Nürnberg

Günther E. Ein Beitrag zur Kenntnis des Hagelsversicherungswesens in Deutschland. 8vo, 63 S. Leipzig 1889, O. Gracklauer.

Hagmeier. Die Vieh-Versicherung. Strassburg 1881, 8vo, str. 52.

Hamburg F. F. Kritische Untersuchung ueber Militärdienstversicherung. Jena 1881, 8vo, str. 48.

Heck. Die Lebensversicherung zu Gunsten Dritter eine Schenkung a. d. Todesfall. Berlin 1890, 8vo, str. 111.

Hecker H. Die rechtliche Natur der Prämienreserve bei der Lebensversicherung. 8vo, 69 S. München 1890. O. Gracklauer, Leipzig.

Herrmann E. Die Theorie der Versicherung vom wirthschaftlichen Standpunkte. 2. Auflage. gr. 8vo, 103 S. Graz 1869. Leykam.

Heym K. Anzahl und Dauer der Krankheiten in gemischter Bevölkerung. 20 Jahre Erfahrungen den Acten der Leipziger Kranken-, Invaliden- und Lebensversicherungsgesellschaft „Gegenseitigkeit“ entnommen. 4o, 31 S. Leipzig 1878, Strauch.

Hitze F. Was jedermann bez. der Invaliditäts- u. Altersversicherung wissen muss. 110. Tausend. gr. 16o. 56 S. M. Gladbach 1890, A. Riffarth.

Hoffmann Franz. Lebensversicherung. Eine Erzählung für die Jugend. 16o. 91 S. Stuttgart 1861, Schmidt & Spring.

Hopf G. Aufgaben der Gesetzgebung im Gebiete der Feuerversicherung. Berlin 1880, 8vo, str. 115.

Hülßen von u. H. Brämer. Die öffentlichen Feuerversicherungs-Anstalten in Deutschland und ihre rechtliche Stellung gegenüber den Privat-Feuerversicherungsgesellschaften. 4o, 58 S. Berlin 1874, Verlag des königlichen statistischen Bureau.

Jaeger A. Das deutsche Vieh-Versicherungswesen. Köln 1886, 8vo, str. 51. — Geschichte der deutschen Viehversicherung von ihrem Anfange bis zur Gegenwart. Leipzig 1890, 8vo, str. 78.

Karup W. Handbuch der Lebensversicherung. 2. Ausgabe. gr. 8o. 402 S. Leipzig 1885, Jüstel & Götzel. 1. Abtheilung: Geschichte der Lebensversicherung. 2. Abtheilung: Mortalitätsstatistik. 3. Abtheilung: Zinseszins und Versicherungsarten. 4. Abtheilung: Prämien und Reserven der Lebensversicherungsbanken.

— Die Lebensversicherung auf den Todesfall im Kriege. Grundzüge zur Errichtung einer Versicherungs-Anstalt für Offiziere, Militärbeamte, Landwehrmänner und Feldwebel. Lex. 8vo. 55 S. Leipzig 1869, Jüstel & Götzel.

Kihm C. Die Gewinnsysteme mit steigenden Dividenden bei der Lebensversicherung. Anleitung zur Berechnung der Gewinnsrenten und Gewinnsreserven. gr. 8vo. 91 S. Zürich 1886, Orell, Füssli & Co. Verlag.

Koch A. Ueber See-Versicherung für fremde Rechnung. Leipzig 1883, 8vo, str. 77.

Kummer J. Gesetzgebung der europäischen Staaten betr. die Staatsaufsicht und die privaten Versicherungs-Anstalten. Bern 1883, 4o.

Lebens-Versicherungs-Agent. Wie wird man ein guter Lebensversicherungs-Agent? Lankwitz, Berlin 1885, 8vo, str. 77.

Lemcke O. Katechismus des Versicherungswesens. 2. Aufl. Leipzig 1888, 8vo, str. 228.

Leonhardt C. L. Die Hagel-Versicherung. Beiträge zur Beförderung richtiger Ansichten über Hagel-Versicherung etc. gr. 8-vo, 48 S. Berlin 1868. Vergriffen.

Löwenthal W. Die Ausgaben-Versicherung. Mit einem Vorworte von Schulze-Delitzsch. 2. Auflage. gr. 8vo. 39 S. Berlin 1877. E. Staude.

— Die Nutzbarmachung der Ausgaben-Versicherung durch Rabatt-Spar-Vereine. 8vo, 39 S. Berlin 1881, E. Staude.

Mager E. Die Assekuranz oder Büchlein der Versicherung für Jedermann mit Nachweis von der sittlichen Grundlage des Versicherungswesens. gr. 8vo. 59 S. Horb 1888, Christian.

Maneles H. Verjährung und Schadenänderung in See-Versicherungssachen. Wien 1888, 8vo, str. 32.

Masius E. A. Systematische Darstellung des gesammten Versicherungswesens. gr. 8vo, 59 S. Leipzig 1857, Th. Thomas.

Mayet Paul. Landwirthschaftliche Versicherung in organisirter Verbindung mit Sparanstalten, Bodencredit u. Schuldenablösung. gr. 8vo, 449 S. u. 9 Tabellen. Berlin 1889, R. L. Prager.

Mazal C. Die Reclame im Dienste der Versicherung. Wien 1883, 8vo, str. 26.

— Das Versicherungswesen und seine Bedeutung. Wien 1886, 8vo, str. 12.

Meunier E. Die Brandursachen in den Fabriken. Deutsch von Dr. A. F. Eisner. 2. Auflage. gr. 16o. 365 S. mit 1 Steintafel in Imp.-Fol. Berlin 1878, J. Bohne.

Meyer K. Regeln und Beispiele der Brandschaden-Ausmittlung bei Mobilien-Versicherungen. 2. Auflage. 8vo, 39 S. Zürich 1884, Orell, Füssli & Co.

Michalewski Kazimierz (Ritter von Korczak). Neuste Hagelerfahrungen und deren Bedeutung im Versicherungswesen. Odbitka z „Oesterreichische Versicherungs-Zeitung“ Nr. 10 z r. 1880.

Morgenbesser A. Die mathematischen Grundlagen des gesammten Versicherungswesens. 2. Aufl. Berlin 1883, 8vo, str. 412.

Mumm R. Der Personal-Kredit u. die Kredit-Versicherung. 8vo, 31 S. Strassburg 1891.

Müller A. Das Hagelversicherungswesen in Deutschland nach seiner gegenwärtigen Gestaltung erörtert. 8vo, 117 S. Leipzig 1876. E. H. Mayer.

Oldendorf A. Grundzüge der ärztlichen Versicherungs-Praxis. 1882, 8vo, str. 132.

Otto L. Anleitung zur Beurtheilung der Feuergefährlichkeit der Versicherungen insbesondere der industriellen Etablissements. gr. 16o. 127 S. Essen 1868. Radke.

— Zweckmässige Fragestellung über Wirthschaftsverhältnisse bei Regulirung landwirthschaftlicher Brandschäden. 8vo, 29 S. mit 1 Tabelle in qu. 4o. Essen 1868, Radke.

Rellstab E. Der Staat und das Versicherungswesen. Berlin 1882, 8vo, str. 64.

Rietzsch H. Die Grundlagen der Lebens-, Aussteuers- und Altersversicherung. Dresden 1883, 4o, str. 28.

Ritus A. Brandschaden-Regulirung, Hülfsmittel für Feuer-Versicherungs-Beamte. Berlin 1884. 8vo str. 184.

Roghé E. Geschichte und Kritik der Sterblichkeitsmessung bei Versicherungsanstalten. Jena 1890, 8vo, str. VIII i 122.

Ross F. W. Leitfaden für die Ermittlung des Bauwerthes von Gebäuden sowie dessen Verminderung mit Rücksicht auf Alter und Instandhaltung. Hannover 1887, 16o, str. 144.

Sarazzin Ferd. Die Naturgesetze des Hagels und der Hagelversicherung. Leipzig 1890, 8vo, str. 50.

Schimmepfeng V. Das Problem der Credit-Versicherung. Berlin 1888, 8vo, str. 52.

Schramm C. Zur Hagelversicherungsfrage in der Schweiz. gr. 8vo, 26 S. Zürich 1886, Verlags-Magazin.

— Der Hagelschaden. Anleitung zur Beurtheilung und Regulirung von Hagelschäden. 3. Aufl. Zürich 1885, 8vo, str. 73.

Schluck R. Die Natur der Versicherung. Würzburg 1887, 8vo. str. 45.

Spitzer S. Entwurf von Statuten einer Versicherungs-Gesellschaft gegen Verluste in Handelsgeschäften. Wien 1887, 8vo, str. 15.

Stämmeler R. Ueber Versicherung von Rente und Kapital. Berlin 1883, 8vo, str. 46.

Steinbach E. Die Stellung der Versicherung im Privatrechte. Vortrag. 8vo, 40 S. Wien 1883, Manz.

Suchsland H. Die Hagelversicherung in Deutschland, betrachtet vom theoretischen, historischen und kritischen Standpunkte. Jena 1890 8vo, str. VII i 170.

Thieme C. Anleitung zum Taxiren von Hagelschäden für den practischen Landwirth. Mit Vorwort von Dr. Freiherrn von Canstein. gr. 8vo, 32 S. Berlin 1884, R. Kühn.

Thilo E. Zur Geschichte und zur Reform der See-Versicherung. Leipzig 1884, 8vo, str. 18.

Versichere dein Leben! Religiöse Zeugnisse für die Lebensversicherung. 8vo, 54 S. Leipzig 1887, Jüstel & Göstel.

Vorschriften über das Assekuranzwesen. Enthaltend: das Versicherungs-Regulativ, Gesetze betr. Zulassung und staatliche Ueberwachung in- und ausländischer Versicherungs Gesellschaften, Gesetz betr. die Unfall-Versicherung, Bestimmungen materiell-rechtlichen Inhalts, sowie betr. die Gebühren- und Steuerpflicht. Mit Entscheidungen der obersten Gerichtshöfe, des deutschen Reichs-Ober-Handelsgerichts u. Anmerkungen. Herausgegeben von L. Derblich. Mit chronologischem und alphabetischem Register. 8vo, 222 S. Prag 1888, Höfer & Kloucek.

— der Feuerversicherungs-Gesellschaft »Phoenix« in London für elektrische Licht- und Kraft-Anlagen. Autorisirte Uebersetzung nach der 16. englischen Auflage von O. May. gr. 16o, IV. 49 S. Leipzig 1890, von Biedermann.

Wagner Ad. Der Staat und das Versicherungswesen. Sozialökonomische und Sozialrechtliche Studie. Heft 1. Prinzipielle Erörterungen über die Frage der gemeinwirthschaftlichen oder privatwirthschaftlichen Organisation des Versicherungswesens überhaupt. gr. 8vo, 72 S. Tübingen 1881, Laupp.

Wallmann Fr. Zustand der deutschen Hagelversicherungs Gesellschaften. Berlin 1890, 8vo.

— Zur Kritik der Hagelversicherung. Berlin 1890.

— Vademecum des Hagelschaden-Taxators. 12o, 50 S. Lankwitz- Berlin 1885, Wallmann's Verlag.

Weber Jak. Die Bruchsaler Gewerbebank, die erste deutsche Ausgaben-Versicherungsgesellschaft u. ihr Statut. 8vo. 47 S. Karlsruhe 1877, J. Bielefeld's Verlag.

Wiegand A. Die Lebensversicherung und die deutschen Classiker. 4o, 4 S. Halle, H. W. Schmidt

— Zerstreute Aufsätze über Lebensversicherung. Für Lebensversicherungs-Agenten. gr. 8vo, 44 S. Halle 1865, H. W. Schmidt.

— Weitere Belehrungen über wichtige Fragen des praktischen Lebensversicherungsgeschäfts. (Die Schule der Lebensversicherungsagenten IV.) gr. 8vo, 53 S. Halle 1869, H. W. Schmidt.

— Leben-versicherungs-Katechismus. Gespräche aus dem Leben. 10. Auflage. 16o, 48 S. Halle 1871, H. W. Schmidt.

— Die Schule des Lebensversicherungs-Agenten. gr. 8vo. Halle, H. W. Schmidt. I. 1. 2. Abtheilung: Die Lebensversicherungs-Praxis in 2 Theilen. 6. Auflage. 48 und 40 S. 1876. II. Aphorismen über Lebensversicherung. 4. Auflage. 84 S. 1877. III. Zerstreute Aufsätze über Lebensversicherung. 3. Auflage. 44 S. 1876. IV. Weitere Belehrungen über wichtige Fragen des Lebensversicherungsgeschäfts. 56 S. 1869.

— Die Lebensversicherung, belehrende Aufsätze über wichtige Fragen des Lebensversicherungswesens. 4 Auflage. 8vo, 84 S. Halle 1877, H. W. Schmidt.

Wittstein Th. Das mathematische Gesetze der Sterblichkeit. 2 Aufl. Hannover 1883, 8vo, str. 65.

— Das mathematische Risiko der Versicherungsgesellschaften, sowie aller auf dem Spiel des Zufalls beruhenden Institute. Lex. 8. 106 S. Hannover 1885, Hahn.

Wyneken B. Zwangs-Versicherungs-Genossenschaften der Rebcultur-Besitzer gegen den durch die Reblaus (phylloxera vastatrix) drohenden Schaden. Vortrag. gr. 8vo, 40 S. Bonn 1878, Strauss.

Zillmer A. Beiträge zur Theorie der Prämien-Reserve bei Lebensversicherungs-Anstalten. Lex. 8vo, 39 S. Stettin 1863, v. d. Nahmer.

— Die mathematischen Rechnungen bei Lebens- u. Renten-Versicherungen entwickelt 1. Auflage. gr. 8vo, 187 S. Berlin 1837, Nicolai's Verlag.

— Die mathematischen Rechnungen bei Lebens- und Renten-Versicherung. 2. Aufl. Berlin 1887, 8vo, str. 187.

Zur Frage des Versicherungswesens. Wien 1885, 8vo, str. 96.

III. W języku francuskim.

About. Les questions d'argent. L'Assurance. 2 ed.

Adan. Etude sur la nature du contrat d'assurance sur la vie. Bruxelles 2 ed. 1880.

— Les polices tontinières et les polices d'accumulation des Compagnies américaines et leurs promesses. Paris 1889

Alauzet. Traité général des assurances. 2 vol in 8.

Begerem et de Baets. Traité des assurances. Gand 1880.

Bergeron L. Oeuvres sur les assurances.

Bonneville de Marsangy. Jurisprudence générale des assurances terrestres. Paris 1882.

Boré. Ce qu'est l'assurance contre l'incendie. Paris 1889.

Buval Fr. Assurances contre l'Incendie. Entretiens et conseils pratiques. 1889.

Chaufon. Les assurances, leur passé, leur présent, leur avenir. 2 vol. Paris 1884, 1886.

Coulon et Houard. Code pratique des assurances maritimes. 2 vol. Paris 1887, 1888.

Courcy. Précis de l'assurance sur la vie. 3 ed. Paris 1887.

— Essai sur les lois du hasard, suivi d'études sur les assurances.

— Loterie et assurance.

— Commentaire des polices françaises d'assurances maritimes. 2 ed. Paris 1888.

Couteau. Traité des assurances sur la vie. Paris 1881.

Cresp. Cours de droit maritime, ed. Laurin III. et IV. Paris 1882.

Deleclaire. L'assurance contre les accidents. Paris 1882.

Défrénois. Traité pratique du contrat d'assurance sur la vie. Paris 1887.

Dégalle. Assurances populaires. Du développement des assurances sur la vie dans les classes ouvrières. Paris 1883.

Deslandres. De l'assurance sur la vie. Étude des droits de l'assuré, des bénéficiaires, des cessionnaires et des créanciers. Paris 1889.

Dubois. Du bénéfice de l'assurance sur la vie. Paris 1888.

Dumaine. Du contrat d'assurances sur la vie. Paris 1883.

Esselin. Je ne veux pas que mon mari s'assure sur la vie. Lyon 1890.

Ferot. L'assurance à prime contre l'incendie. Paris 1881.

Gauvin. Assurances contre l'incendie. Cours professé à l'association philotechnique. Paris 1887.

— L'État assureur. Paris 1892.

— Manuel de l'Inspecteur. Paris 1889.

Grandais le. Notions pratiques de l'assurance sur la vie. Paris 1882.

Grosjean. De l'assurance sur la vie. Considérations générales sur l'assurance en cas de décès. Paris 1882.

Grun et Joliat. Traité des assurances terrestres et des assurances sur la vie des hommes in 8vo.

Habert. De la résiliation des polices d'assurances mutuelles. Paris 1891.

Hamon. Dictionnaire des assurances. Paris.

Hecht. La prime et la cotisation dans l'assurance contre l'incendie. Paris 1889.

Judenne. L'agent d'assurances sur la vie. Paris.

Juvigny J. B. Coup d'oeil sur les assurances sur la vie des hommes.

- Lafitte.** Essai d'une théorie rationnelle des Sociétés de Secours mutuelles. 2 ed. Paris 1890.
- Lalande et Couturier.** Traité theorique du contrat d'assurance contre l'incendie. Paris 1886.
- Lassaigue.** Le manuel des assurés contre l'incendie. Paris 1882.
— Manuel des assureurs. 3 ed. Paris 1890.
- Lechartier M. E.** Dictionnaire pratique des assurances terrestres. (Principes- Jurisprudence- Statistique- Situation des compagnies- Modèles de propositions et de polices.) 2. édition.
— Le livre d'Or des assurances; 1889.
- Lefort.** Etudes sur les assurances sur la v.e. Paris 1887.
- Legoyt.** Le suicide ancien et moderne. Paris 1881.
- Leroy.** Assurance contre l'incendie. Guide des Agents et des Assures. Paris 1882.
- Levieux.** Peut-on s'assurer aux Compagnies américaines? Paris 1882.
- Majoux M. M.** Projet d'association communale pour les assurances.
- Mareau.** Dictionnaire de Médecine à l'usage des assurances sur la vie. Paris 1890.
- Marie L.** Traité mathématique et pratique des opérations financières.
- Martres.** Manuel pratique de l'Inspecteur et de l'Agent d'assurances sur la vie. Paris 1882.
- Meunier.** Traité des causes des incendies. Lille 1881.
- Mornard.** Du contrat d'assurance sur la vie. Paris 1883.
- Noel.** Manuel arithmétique des assurances sur la vie. Paris.
- Pajpau H. Dr.** De l'application de l'assurance-vie à la garantie absolue du capital et de l'intérêt, ou capitalisation immédiate du travail et de l'intelligence.
- Pascal Badon.** Le Répertoire des assurances contre l'incendie, sur la vie, sur les accidents, la grêle etc. Paris 1884.
- Paulmier.** Etudes sur les assurances sur la vie. Paris 1883.
- Périere E.** Tables de l'intérêt composé, des annuités et des rentes viagères. 3.e.d.
- Perriaud.** Assurances contre la grêle. Paris 1887.
- Pouget Louis.** Dictionnaire des assurances terrestres. Paris 1855.
- Reboul.** Cinquante moyens pour obtenir des assurances. Paris.
- Rehous.** Le contrat d'assurance en cas de décès, Genève 1887.
- Rougier Paul.** Des assurances populaires.
- Saintelette.** Recueil périodique des assurances. Paris 1883.
- Stan.** Petite explication de l'assurance sur la vie. Illustrée par Fraipont. Paris 1888.
- Traité** complet de l'examen médical dans les assurances sur la vie Paris 1887.
- Varenes.** L'assurance contre l'incendie en Mutualité. Paris 1890.
- Vermot.** Catéchismus de l'assurance sur la vie. Paris.
- Violeine.** Tables pour faciliter les calculs des probabilités sur la vie humaine. Paris.
- Zollinger.** L'écroulement de la police tontinière des compagnies américaines. Paris 1890.

IV. W języku angielskim.

- Arnould J. A.** Marine Insurance. 6 ed. London 1887.
- Arthur M.** Contract of Marine Insurance, 2 edit. London 1890.
- Bate George.** The Life Insurance Agents Pocket Handbook.
- Bourne's.** Haudy assurance manual. 1891.
- Brinton W.** On the Medical Selection of Lives for Insurance.
- Browne E. A.** New Life Agency System.
- Bungon Ch. J.** Law of Fire Insurances.
— Law of Life Insurances.
— On the Liquidation of an Insolvent Life Office.
- Crawley.** The law of life insurance. London 1882.
- Cursham W.** Methods and Results of British Life Insurance Offices 1890.

Gray, Smith et Orohand. Assurance and Annuity Tables according to the Rate of Mortality at 3%.

Handy Guide to Premium Rates, applications and Policies of American Life Insurance Companies. New York and Chicago 1891.

Hewat A. On the Principles and Practice of Live Assurance.

— The Investments of Life Insurance Offices.

— Friendly Society.

Hughes W. Practical Information für Life Insurance Agents.

Insurance Yearbook. 1891.

Lowndes R. Practical Treatise on the Law of Maritime Insurance.

— Insurable Interest and Valuations.

May J. W. Law of Insurance as applied to Non-Maritime Risk. 3 edit. 2 vols. Boston 1891.

Owen D. Marine Insurance. Notes and Clauses. 3 edit. London 1890.

Porters of Insurance, Fire, Life Accident and Guarantee. London 1887

V. Literatura i ustawy dotyczące ubezpieczenia robotników przeciw wypadkom oraz zabezpieczenia ich bytu na starość i w razie kalectwa.

Achnelt H. u. M. Cohn. Rechte und Pflichten aus dem Invaliditäts- und Altersversicherungs-Gesetz. Berlin 1891, 8vo, str. 112.

Ajdkiewicz Bron. Podręcznik o ubezpieczeniu robotników od wypadków i o kasach dla chorych, do użytku przedsiębiorców, pomocników i robotników. Część I O ubezpieczeniu robotników od wypadków. Lwów 1890, w 16ce, str. 98.

Algermissen J. L. Uebersichtskarte der XXXI Versicherungsanstalten der Invaliditäts- und Altersversicherung am 1. Januar 1891. Köln 1890. O. Gracklauer. Leipzig.

Arendt O. Die Reichsunfallversicherung, eine Kritik des Gesetzentwurfes betr. die Versicherung der Arbeiter gegen Unfälle. Leipzig 1886. 8vo, str. 88.

Ausdehnung die der Unfall und Krankenversicherung. Würzburg 1886, 8vo, str. 8.

Ausführungsverordnungen. Königl. sächsische, zum Reichsgesetze, betr. die Invaliditäts- u. Altersversicherung vom 22. Juni 1889. 12 S. Leipzig 1890, Rossberg'sche Buchh.

Balck C. W. A Die eingeschriebenen, freien Hilfskassen, systematisch dargestellt. Wismar 1885, 8vo, str. 103.

Beckmann A. u. Niebeur H. Tafeln zur Ermittlung der Invaliden und Altersrenten. Berlin 1891. 8vo, str. XVI i 59.

Becker L. Anleitung zur Bestimmung der Arbeits und Erwerbsunfähigkeit nach Verletzungen. Berlin 1890, 8vo, str. IV. i 144.

Bekanntmachung betr. die Ausführung der Übergangsbestimmungen des Gesetzes, betr. die Invaliden- u. Altersversicherung. 8vo, 12 S. Strassburg 1890, Strassburger Druckerei u. Verlagsanstalt.

Benzagar. Les accidents du travail manuel dans le louage des services. Paris 1891.

Beyer C. Tabelle zur Berechnung der berufsgenossenschaftlichen Jahresbeiträge nach Massgabe der Grundsteueranlage der einzelnen Betriebe. Berlin 1891.

Borghr R. Dr. Die Vertheilung des Risicos in der Unfall- und Altersversicherung. Aachen 1888, 8vo, str. 38.

Bödiker T. Die Unfall-Gesetzgebung der europäischen Staaten. Leipzig 1884, 8vo, str. 172.

Borgien G. Das Versicherungswesen im Dienste der Gesundheitspflege. Berlin 1882, str. 15.

Bruer C. Betr. die Kranken- u. Unfallversicherung der Arbeiter. Verbindlichkeit zum Schadenersatz für bei dem Betriebe von Eisenbahnen etc. herbeigeführten Tötungen u. Körperverletzungen. gr. 8vo, 66 S.

Burelle. La responsabilité des accidents du travail et le régime des assurances contre les accidents industrielles. Lyon 1890.

Ceresole. De l'assurance obligatoire contre les accidents et les maladies spécialement en Suisse. Lausanne 1892.

Dargun L. dr. prof. O zabezpieczeniu robotników w Rosyi i w najnowszym u. tawodawstwie Austrii i Niemiec. Kraków 1888, w 8ce, str. 92.

— O zabezpieczeniu robotników od wypadków. Lwów 1884, w 8ce, str. 49.

Dydyński Antoni. Projekt statutu kasy chorych przy Stowarzyszeniach przemysłowych, na podstawie ustaw z dnia 15. marca 1883 Dz. u. p. nr. 39. i z d. 30. marca 1888 Dz. u. p. nr. 33, jako też na podstawie reskryptów i wskazówek przez ministerium spraw wewnętrznych wydanych. Lwów 1889, w 8ce, str. 16.

Dziędzielewicz A. dr. Uszkodzenia osób na austriackich kolejach. Lwów 1882.

Eger Geo. Das Reichshaftpflicht-Gesetz betr. die Verbindlichkeit z. Schadensersatz für die bei dem Betriebe von Eisenbahnen, Bergwerken, Steinbrüchen etc. herbeigeführten Tödtungen und Körperverletzungen. Vom 7. Juni 1871. Erläutert mit Benutzung der Akten der kgl. pr. Ministerien für öffentl. Arbeiten und für Handel und Gewerbe. Nebst Anhang, enth. A. Das Krankenversicherungsgesetz vom 15. Juni 1883 mit Novelle vom 28. Januar 1885. B. Das Unfallversicherungsgesetz vom 6. Juli 1884. C. Das Gesetz über die Ausdehnung der Unfall- u. Krankenversicherung vom 28. Mai 1885. D. Das Hilfskassengesetz in der Fassung vom 1. Juni 1884. Mit erläuternden Anmerkungen. 3. Auflage. gr. 8vo, 774 S. Breslau 1886, Kern.

Ertl M. Das oesterr. Unfallversicherungs-Gesetz. Wien 1887, 8vo, str. 95.

Fassung des Gesetzes vom 1. Juni 1884 nebst Anmerkungen, Ausführungsbestimmungen und Musterstatut für eingeschriebene Hilfskassen. 8vo, 45 S. Berlin 1885, Siemenroth & Worms.

Fey F. Die wichtigsten Fragen aus dem Invaliditäts- u. Alters-Versicherungsgesetze unter besonderer Berücksichtigung der im Grossherzogtum Hessen erlassenen Ausführungsvorschriften. 4 Aufl. 8vo, 40 S. Manz 1891. Diemer.

Flesch K. Die Ursachen der Armuth und der Krankenversicherung. gr. 8vo, 28 S. Minden 1886, Bruns.

Fuld. Reichsgesetz betr. die Unfallversicherung der bei Bauten beschäftigten Personen. Vom 11. Juli 1887. 8vo, 149 S. Berlin 1887. Vahlen.

Gallus W. Das Gesetz der Haftpflicht und die Assekuranz. Berlin 1871, 8vo, str. 15.

Gebhard H. Unfallversicherung der Seeleute und anderer bei der Seeschiffahrt betheiligten Personen. Vom 13. Juli 1887. 8vo, 41 S. Ebendas 1888.

Gesetz vom 30. März 1888 betr. die Krankenversicherung der Arbeiter. 8vo, 30 S. Wien 1888, Hof- u. Staatsdruckerei.

— über die eingeschriebenen Hilfskassen. Vom 7. April 1876. Abänderung des Gesetzes vom 1. Juni 1884. Mit Beweismitteln, Vollzugsbestimmungen etc. 8vo, 44 S. Koethen 1886, Scheitlers Erben.

— vom 6. Juli 1884 nebst Bekanntmachungen des Reichskanzlers u. des Reichsversicherungsamtes vom 1. Juli 1887, 22. März 1888 u. 17. Mai 1886, Mit Sachregister. 2. Auflage. 8vo, 74 S. Leipzig 1887, Rossberg.

— betr. die Unfall und Krankenversicherung der in land- und forstwirtschaftlichen Betrieben beschäftigten Personen nebst Gesetz über Ausdehnung der Unfall- u. Krankenversicherung vom 28. Mai 1885 und Gesetz betr. die Fürsorge für Beamte und Personen des Soldatenstandes in Folge von Betriebsunfällen vom 15. März 1886. Mit Sachregister. 8vo, Leipzig 1886, Rossberg.

— das, vom 28. Decbr. 1887, Nr. 1. P. G. B. für 1888, betr. die Unfallversicherung der Arbeiter, und das Gesetz vom 30. März 1888, Nr. 33 R. G. B. für 1888, textlich geändert durch die Bestimmungen des Gesetzes von 4. April 1889, R. G. B. 39, betr. die Krankenversicherung der Arbeiter. N. e. Inhalts-Übersicht. 4. Aufl. 12. 64 S. Wien 1889, Manz.

— betreffend die Krankenversicherung der Arbeiter nebst der preussischen Ausführungs-Verordnung vom 26. November 1883 und den vom Bundesrathbeschlossenen Statuten-Entwürfen für eine Orts- und eine Betriebs-(Fabriks-) Krankenkasse. Mit Inhaltsverzeichnis. 8vo, 161 S. Berlin 1884, C. Heymanns Verlag.

— betr. die Krankenversicherung der Dienstboten. Neue Bekanntmachung der Polizeibehörde vom 25. Okt. 1890. Reichsgesetz betr. die Krankenversicherung der Arbeiter § 4 u. 11, Verordnung in Bezug auf das Gesinde im Hamburg. Staate vom 29. April 1881. 12o. 15 S. Hamburg 1890, O. Meissner's Verlag.

Gesetz das, vom 28. Decbr. 1887 betr. die Unfallversicherung der Arbeiter und das Gesetz vom 30 März 1888 betr. die Krankenversicherung der Arbeiter. Mit Durchführungs-Verordnungen. 2. Ausg. 12o, 79 S. Wien 1888, Manz.

— das, betr. die Unfallversicherung der Seeleute und anderer bei der Seeschifffahrt beteiligter Personen vom 13. Juli 1887. Nebst Bekanntmachung des Reichsversicherungsamtes vom 21. Juli 1887. gr. 8vo, 78 S. Berlin 1887, C. Heymanns Verlag.

— vom 28. Dez. 1887 betr. die Unfallversicherung der Arbeiter. 8vo, 40 S. Wien 1888, Hof- und Staatsdruckerei.

Gesetze die betr. die Unfall- u. Krankenversicherung d. Arbeiter vom 28. Dec. 1887 u. 80. März 1888 sammt Vollzugs-Verordnungen vom 30. März u. 3. April 1888 mit Erläuterungen, Formularen u. einem Sachregister. 8vo, 95 S. Prag 1888, Höfer & Klouček.

Gesetze und Verordnungen. Märische, betr. die Landeskultur, enthaltend: die Gesetze, betr. die Hebung der Rindviehzucht und die Rindviehversicherung etc. etc. nebst Register. 8vo, 86 S. Brünn 1883, Winkler.

Glaser G. Wie ist im Canton Bern die Krankenversicherung am zweckmässigsten zu fördern? gr. 8vo, 46 S. Bern 1884, Schmid, Francke & Co.

Golebiewski Ed. Licht- und Schattenseiten des Unfallversicherungs-Gesetzes. gr. 8vo, 305 u. 9 S. mit 3 graph. Tafeln. Berlin 1890, C. Heymanns Verlag.

Graef C. Das Reichsgesetz betr. die Fürsorge für Beamte u. Personen des Soldatenstandes vom 15. März 1886. 8vo, 53 S. Ansbach 1886, Brügel & Sohn.

Haagen G. Die Reichsgesetze über d. Krankenversicherung d. Arbeiter, über d. eingeschriebenen Hilfskassen u. über d. Unfallversicherung. Mit d. württemberg. Vollzugschriften, kurzen Noten u. Sachregistern. gr. 8vo, 170 S. Schwäbisch Gmünd 1884, Roth.

— Das Reichsgesetz betr. die Unfallversicherung der bei Bauten beschäftigten Personen. Vom 11. Juli 1887. Mit Erläuterungen, württembergischen Vollzugsbestimmungen u. einem alphabetischen Sachregister. 8vo, 140 S. Stuttgart 1888, Rieger.

— Die land- u. forstwirtschaftliche Unfall- u. Krankenversicherung im Königreich Württemberg. Mit Erläuterungen und einer Sammlung der wichtigsten Bescheide. Beschlüsse u. Rekursentscheidungen des Reichsversicherungsamtes. 8vo, 204 S. Tübingen 1888, H. Laupp'sche Buchhandlung.

Hallbauer Max. Das neue Gesetz üb. d. Invaliditäts- u. Altersversicherung unter bes. Berücksichtigung der Verhältnisse in Sachsen. In Gesprächsform. 2. Aufl. 73. Tausend. 12o, 96 S. Leipzig 1891, Alb. Berger.

— Dasselbe. Die polnische Uebersetzung. 8vo, IV, 56 S. Graudenz 1891, Jul. Gaebel.

— La nouvelle loi concernant l'assurance contre l'invalidité et la vieillesse. 8vo, 66 S. Metz 1891, Scriba.

Hasbach W. Das englische Arbeiterversicherungswen. Geschichte seiner Entwicklung u. Gesetzgebung. gr. 8vo, 447 S. Leipzig 1883, Dunker & Humblot.

Haushalter Franz. Die Gemeindekrankenversicherung, Unfallversicherung u. gemeindliche Armenpflege. Eine volkswirtschaftliche Studie über die Wirkungen der Reichs-Arbeiter-Versicherungsgesetze. gr. 8vo, 61 S. München 1889, Th. Ackermann.

Hilse K. Das Uofall-Gefahren-Gesetz in den deutschen Strassenbahn-Betrieben. Lex. 8vo, XII, 331 S. Wiesbaden 1889, J. F. Bergmann.

— Versicherungspflicht u. Beschäftigung der Gefangenen. gr. 8o, 23 S. Berlin 1891, C. Heymanns Verlag.

Honegger H. Der Begriff des Unfalls (accident) in der sogenannten Unfallversicherung. 8vo, 65 S. Leipzig 1885, O. Gracklauer.

Huzel. Übersichtliche Darstellung der Bestimmungen des Reichsgesetzes betr. die Invaliditäts- und Altersversicherung vom 22. Juli 1889 u. der württembergischen Ausführungsvorschriften. 8vo, 48 S. Stuttgart 1891, W. Kohlhammer.

Ihr Frz. Die allgemeine Altersversorgung. Eine Studie. gr. 8vo, 20 S. Berlin 1888, Walther & Arolant.

Invaliditäts- u. Alters-Versicherungsgesetz mit sämtlichen Ministerial-Anweisungen herausgegeben vom Vorstand der Invaliditäts u. Altersversicherungsanstalt Posen 8vo, 128 S. Posen 1890. W. Decker.

Jahn G. Ueber die Ermittlung der Beiträge für die Wittwen-Versicherung beim Bergbau-Freiberg 1888. Leipzig 1888, 8vo, str. 86.

Jäger E. L. Katechismus der Unfall-Kranken- u. Krankenpflege-Versicherung der im land- u. forstwirtschaftlichen Betrieb beschäftigten Personen. Für Württemberg bearbeitet. 16o, VIII. 64 S. Stuttgart 1890, W. Kohlhammer.

Kaan J. Zur Beurtheilung des österreichischen Gesetzenwurfes betr. die Unfallversicherung der Arbeiter von Standpunkte der Theorie u. Praxis des Versicherungswesens. gr. 8vo, 28 S. Wien 1884, Franz Deuticke.

Kaiser W. Die Unfallversicherungsgesetze vom 6 Juli 1884, 28. Mai 1885, 15. März 1886, 11. Juli 1887 nebst der Bekanntmachung vom 30. September 1885. Ueber die Erstattungspflicht der Betriebsunternehmer an die Krankenkassen. Nachtrag zu: Der Rechtsanwalt im Hause. gr. 8vo, 74 S. Berlin 1888, H. Liebau.

Klang J. Die Arbeiter-Versicherung u. die österreichische Regierungsvorlage eines „Gesetzes, betr. die Unfall-Versicherung der Arbeiter“. gr. 8vo, 83 S. Wien 1884. Sallmayer'sche Buchhandlung.

— Über Invaliden- u. Altersversicherung. Vortrag. gr. 8vo, 32 S. Wien 1888, Sallmayer'sche Buchhandlung.

Klang R. Zur Arbeiter-Versicherungs-Frage in Oesterreich. 2. Aufl. gr. 8vo, 2 S. Leipzig 1884, Duncker & Humboldt.

Kögler Karl. Katechismus der Arbeiter Unfall-Versicherung in Oesterreich. 8vo, 128 S. Wien 1889, Manz.

Köhne P. Das Reichsgesetz betr. die Krankenversicherung der Arbeiter vom 15. Juni 1883 nebst Gesetz vom 28. Januar 1885 und den die Krankenversicherung betr. Bestimmungen des Gesetzes vom 28. Mai 1885 unter Berücksichtigung der preussischen, bayerischen, sächsischen und württembergischen Ausführungsvorschriften. gr. 8vo, 256 S. Stuttgart 1885, Enke.

König K. G. Ueber den Begriff des Unfalls. Rechtsgutachten. 8vo, 45 S. Leipzig 1882, V. Gracklauer.

Lange E. Reichsgesetz, betr. Unfall- u. Kranken-Versicherung der in land- u. forstwirtschaftlichen Betrieben beschäftigten Personen vom 5. Mai 1886 nebst Ausführungsgesetz für Preussen vom 20. Mai 1887. Mit Erläuterungen u. Sachregister für den practischen Landwirth. Ausgabe für Preussen. 8vo, XXX., 134 S. Berlin 1887, Parey.

Mahlitz R. Das Reichsgesetz, betr. die Krankenversicherung der Arbeiter vom 15. Juni 1883. Text-Ausgabe mit Anmerkungen mit Berücksichtigung der Ausführung des Gesetzes in Hamburg. 12o. 72 S. Hamburg 1884. O. Meisner's Verlag.

Małaczyński Al. dr. Ustawa o zabezpieczeniu robotników od wypadków, wraz ze wszystkimi odnośnemi rozporządzeniami, tudzież statut Zakładu ubezp. robotników od wypadków dla Galicyi i Bukowiny we Lwowie. Lwów 1889, Lwów 1889, w 8vo, str. 130.

Marcinowski F. Das Reichsgesetz über die eingeschriebenen Hilfskassen vom 7. April 1876 in der durch das Reichsgesetz vom 1. Juni 1884 geänderten Fassung mit Erläuterungen. Anhang: Die seit Emanation des Reichsgesetzes vom 1. Juli 1883 zur Ergänzung etc. der deutschen Gewerbeordnung ergangenen Gesetze, Verordnungen, Verfügungen u. Rechtssprüche. gr. 8vo, 114 S. Berlin 1884. G. Peimer.

Martin Jul. Handbuch über die Unfallversicherung der Bauarbeiter im Königreich Bayern. 8. 58 S. Ansbach 1889, Brügel & Sohn.

Meyer. Die land- u. forstwirtschaftliche Unfallversicherung im Herzogthum Oldenburg. 12o. IV. 64 S. Oldenburg 1889, H. Hintzen.

Meyer A. Über Altersversicherung der Arbeiter. gr. 8vo, 25 S. Berlin 1888, L. Simion.

Möbius R. Die Unfallversicherung der in land- u. forstwirtschaftlichen Betrieben beschäftigten Personen im Königreich Sachsen, nach Massgabe des Reichsgesetzes vom 5. Mai 1886, des Landesgesetzes vom 22. März 1888 u. der Verordnung vom 23. Mai 1888. Vortrag gr. 8vo, 27 S. Dresden 1889, G. Schönfeld's Verlag.

Müller L. A. v. Die Krankenversicherung der Arbeiter. Abdruck des Reichsgesetzes vom 15. Juni 1883 betr. Arbeiter-Krankenversicherung, des bayrischen Ausführungsgesetzes vom 28. Februar 1884, der Verordnung vom 14. Mai 1884

u. der Vollzugsbekanntmachung für Bayern etc. Mit einleitenden Bemerkungen u. Sachregister. 2. Aufl. gr. 8vo, XXVI. 168 S. München 1885, C. H. Beck.

Osten M. v. d. Die Arbeiterversicherung in Frankreich. gr. 8vo, 177 S. Leipzig 1884, Duncker & Humblot.

Page Geo. H. Offene Antwort auf die Fragen des Schweizerischen Pändels-u. Industrie-Vereins betr. die Ausdehnung der Haftpflicht u. die Einführung einer obligatorischen Arbeiter-Versicherung. 8vo. 41 S. Zürich 1886, Orell, Füssli & Co. Verlag.

Parey C. Gesetz über die eingeschriebenen Hilfskassen vom 7. April 1876 in der Fassung des Gesetzes vom 1. Juni 1884. Aus den Reichstags-Verhandlungen u. den Aussprüchen höchster Gerichtshöfe etc. erläutert. 2. Aufl. Köthen 1886, Schettler's Eiben.

Petersen Ph. Die Invaliditäts- u. Altersversicherung im Hamburgischen Staatsgebiete. Im amtlichen Auftrage bearbeitet. 8vo, VIII. 230 S. Hamburg 1891. Graefe.

— u. **Philipson.** siehe Entscheidungen etc. (S. 9).

Pfafferoth C. Führer durch die gesetzliche Arbeiterversicherung auf Grund der Reichsgesetze über Kranken-, Unfall-, Invaliditäts- u. Altersversicherung. 2. vermehrte u. verbesserte Auflage. 12. 102 S. Berlin 1891, J. J. Heine.

Piioy R. Das Reichs-Unfallversicherungsrecht, dessen Entstehungsgeschichte und System. 1 B.I. gr. 8vo, VIII. 312 S. Würzburg 1890, G. Hertz.

Pöhl W. Das Invaliditäts- u. Altersversicherungsgesetz vom 22. Juni 1889. Mit Durchführungsbestimmungen, Vollzugsvorschriften, Formularien, Tabellen, Anmerkungen und mit Sachregister. Ausgabe für Bayern. 8vo, IV. 220 S. Regensburg 1891, Fr. Pustet.

Popper E. Gewerbliche Hilfskassen u. Arbeiterversicherung. Leipzig 1880, 8vo, str. 133.

Posadowsky-Wehner. Ueber die Altersversorgung der Arbeiter. Rawitsch, 1883, 8vo, str. 22.

Putzler. Ueber Wittwenkassen. Leipzig 1887, 8vo, str. 37.

Quade G. Das Reichsgesetz betr. die Invaliditäts- u. Altersversicherung vom 22. Juni 1889. Mit Rücksicht auf den praktischen Gebrauch in Mecklenburg besprochen. 2. Aufl. 8vo, 39 S. Wismar 1891, Hinstorff's Verlag.

Raiffeisen F. W. Die Darlehenskassenvereine in Verbindung mit Consum-, Verkaufs-, Viehversicherungs- etc. Genossenschaften als Mittel zur Abhilfe der Noth der ländlichen Bevölkerung. 4. Auflage. gr. 8vo 541 S. Heddesdorf-Neuwied 1883. Leipzig, Haessel.

Rasp C. Die land- u. forstwirtschaftliche Unfall- u. Krankenversicherung nach dem Reichsgesetz vom 5. Mai 1886 u. dem bayerischen Ausführungsgesetz vom 5. April 1888. gr. 8vo, 477 S. München 1889, C. H. Beck.

Rauchberg H. Die Erkrankungs- u. Sterblichkeits-Verhältnisse bei der allgemeinen Arbeiter-Kranken- u. Invalidenkasse in Wien. gr. 8vo, 37 S. Wien 1836, A. Hölder.

Reichsgesetz das. Über Invaliditäts- und Altersversicherung vom 22. Juni 1889. Amtliche Ausgabe für das Grossherzogthum Baden. 8vo, 167 S. Karlsruhe 1891, Braun'sche Hofbuchhandlung.

— Dasselbe nebst der badischen Vollzugsverordnung und den Musterstatuten für eine Orts- und eine Betriebs-(Fabrik-) Krankenkasse. Amtliche Ausgabe. gr. 8vo, 112 S. Karlsruhe 1884, Braun'sche Hofbuchhandlung.

— Dasselbe. gr. 8vo, 24 S. Landsberg a. W. 1883, Volger & Klein.

— Betr. die Unfall u. Krankenversicherung der in land- u. forstwirtschaftlichen Betrieben beschäftigten Personen (6. Mai 1886) sammt dem badischen Gesetz vom 24. März 1888, der Vollzugsordnung vom 25. Juni 1888 und dem Genossenschaftsstatut. 8vo, 130 S. Karlsruhe 1888, Braun'sche Hofbuchhandlung.

Reichsgesetzgebung die. Auf dem Gebiete der Arbeiterversicherung. Erläutert und mit den für das Reich u. Bayern gültigen Vollzugsbestimmungen herausgegeben. Bändchen 1 bis 3 und Ergänzungsbändchen 1 u. 2. 8vo, Ansbach 1884—89, Brügel & Sohn.

Reichs-Haftpflicht-Gesetz das. Betr. die Verbindlichkeit zum Schadenersatz für die bei dem Betriebe von Eisenbahnen, Bergwerken, Steinbrüchen, Gräbereien

u. Fabriken herbeigeführten Tötungen u. Körperverletzungen vom 7. Juni 1891. Mit Anmerkungen unter Berücksichtigung der Gesetzeler. die Unfallversicherung. 8vo, 21 S. Berlin 1886, Siemenroth & Worms.

Rohleder Fr. Hilfskassengesetz mit Novelle nebst den bayrischen Verordnungen: Vollzug der Arbeiterkrankenversicherung, Festsetzung des ortsüblichen Tagelohnes, Verhältniss der eingeschriebenen u. anderen Hilfskassen zur Krankenversicherung, Haftpflichtgesetz, Gesetz über Beschlagnahme des Arbeitslohnes, Freizügigkeitsgesetz. 8vo, 40 S. München 1884, Pollner.

— Musterstatuten für Kranken u. Sterbekassen (eingeschriebene Hilfskassen). Nach den Bestimmungen des neuen Krankenkassengesetzes mit Anmerkungen nebst einem Verzeichniss der z. Z. bestehenden centralisirten Hilfskassen. 8vo, 39 S. München 1884, Pollner.

Rozmarynowicz Teofil. Matematyczne podstawy ubezpieczenia ra wypadku niezdolności do pracy, w zastosowaniu do urzędzenia kas emerytalnych. Warszawa 1886, w 8ce, st. 53.

Fumpelt A. Die Invaliditäts- u. Altersversicherung im Königreich Sachsen. Mit Anmerkungen, Anhang u. Sachregister. Im amtlichen Auftrage bearbeitet. 2. Aufl. 8vo, VII. 239 S. Dresden 1891, Carl Hoeckner.

— Unfall- u. Krankenversicherung für Land- u. Forstwirthschaft im Königreich Sachsen. Handausgabe des Reichsgesetzes vom 5. Mai 1886 u. des sächsischen Landesgesetzes vom 22. März 1888. Mit Anmerkungen, Anhang u. Sachregister. In amtlichem Auftrage bearbeitet. Mit Nachtrag: Ausführungsbestimmungen u. Genossenschaftsstatut, 8vo, 292 u. Nachtrag 79 S. mit Formularen. Dresden 1888, C. Hoeckner.

Sammlung von deutschen Reichs- u. württembergischen Landesgesetzen. 12o. Stuttgart 1888, W. Kohlhammer. Heft 5. enthält die Vorschriften über die Unfallversicherung der gewerblichen Arbeiter. 267 S. Heft 7. enthält die Vorschriften über die Unfall- u. Krankenversicherung der in land- u. forstwirthschaftlichen Betrieben beschäftigten Personen. 216 S.

Sartorius von Waltershausen A. Das Hilfskassenwesen in Nordamerika. 8vo, 58 S. Leipzig 1885, O. Gracklauer.

— Die wirtschaftlich-sociale Bedeutung des obligatorischen Zuschusses der Unternehmer zu den Arbeiter-Versicherungskassen. Dissertation. gr. 8vo, 34 S. Göttingen 1880. Gracklauer, Leipzig.

— Die Stellung des Staats zu der Alters- u. Invalidenversorgung für Lohnarbeiter. gr. 8vo, 96 S. Berlin 1880, Weidmann.

— Das Hilfskassenwesen in Nordamerika. Leipzig 1885, 8vo, str. 58.

Schicker K. Die Reichsgesetze über die Krankenversicherung der Arbeiter- und die eingeschriebenen Hilfskassen, mit Erläuterungen, den württembergischen Vollzugsvorschriften u. Musterstatuten. gr. 8vo, 434 S. Stuttgart 1884, W. Kohlhammer.

— Die Invaliditäts- u. Altersversicherung nach dem Reichsgesetz vom 22. Juni 1889 mit sämtlichen Ausführungsbestimmungen für das Königreich Württemberg. 8vo, XVIII. 383 S. Ebdasselbst 1891.

— Krankenpflegeversicherung. Das württembergische Gesetz vom 16. Dezember 1888 betr. die Krankenversicherung u. die Ausführung des Reichsgesetzes vom 15. Juni 1883 über die Krankenversicherung der Arbeiter nebst Erläuterungen u. Vollzugsvorschriften. 8vo, 152 S. Ebdasselbst 1889.

Seiferth J. Praktischer Führer für Arbeitgeber u. Arbeiter zum Invaliditäts- u. Altersversicherungs-Gesetz in seiner Anwendung in Bayern. Mit Tabellen u. Beispielen. 12o, 112 S. München 1891.

Seydel M. Das Recht der Arbeiterversicherung in seiner Anwendung auf Bayern. 8vo, 147 S. Freiburg 1890, J. C. B. Mohr.

Statut der auf Grund des Reichsgesetzes vom 22. Juni 1889, betr. die Invaliditäts- u. Altersversicherung für das Herzogthum Oldenburg errichteten Versicherungsanstalt Oldenburg. 8vo, 10 S. G. Stalling, Oldenburg.

— der anhaltischen land- u. forstwirthschaftlichen Berufsgenossenschaft betr. die Unfall- und Krankenversicherung der in land- und forstwirthschaftlichen Betrieben beschäftigten Personen vom 5. Mai 1886 sowie Ausführungsverordnung des herzoglich anhaltischen Staatsministeriums vom 30. November 1886 u. 12. December 1887. 8vo, 92 S. Köthen 1888, Scheutler's Erben.

Statut das, der Bezirkskrankenkasse in Wien. 8vo, 21 S. Wien 1889, Hof- und Staatsdruckerei.

Stegmann O. Die Invaliditäts- und Altersrente. Berlin 1890, 8vo, str. 15.

Steinmetz. Was müssen Dienstboten u. Herrschaften vom Invaliditäts u. Altersversicherungs-Gesetz wissen? 4. Tausend. 8vo, 46 S. Berlin 1891, Ecksteins Nachf.

Struckman u. Hebbard. Welche Aufgaben erwachsen den Gemeindebehörden durch das Invaliditäts- u. Altersversicherungsgesetz? 8vo, 47 S. Alenburg 1890, St. Geibel.

Tarbouriech. Des assurances contre les accidents du travail. Paris 1889.

Taschenkalender 1891 zum Gebrauche bei Handhabung der Unfall- und Krankenversicherungsgesetze. Herausgegeben von Buschmann und Götze. 2 Theile. 16o. XXXIV. 514 und 272 S. Berlin 1890, Liebel'sche Buchhandlung.

Tzschoppe W. v. Die landwirthschaftliche Unfallversicherung in der Provinz Hannover. 5. wesentlich vermehrte Auflage mit alphabet. Sachregister. gr. 8vo, 62 S. Hannover 1890, C. Meyer.

Unfallversicherung die. Für das deutsche Reich. Gesetz vom 6. Juli 1884 nebst Bekanntmachungen des Reichsversicherungsamtes, der bayrischen Verordnung vom 14. u. 19. Juli 1884 u. der bayerischen Ministerialentschliessung vom 23. Juli 1884. Mit Sachregister. 8vo, 69 S. Würzburg 1884, Stahel.

— Land- u. forstwirthschaftliche, in Mecklenburg-Schwerin, Textabdruck des Statuts der Berufsgenossenschaft für die Unfallversicherung der land- u. forstwirthschaftlichen Arbeiter des Grossherzogthums sowie des Reichsgesetzes vom 5. Mai 1886 u. der mecklenburg-schwerinschen Ausführungs-Verordnungen vom 12. April u. 19. Dezember 1887, 2. u. 20. Januar 1888 mit Erläuterungen u. Sachregister. 8vo, 216 S. Schwerin 1888, Herbergers Buchdruckerei.

Vogel K. Darlegung u. Beurtheilung des Verhältnisses der Grundlehren von David Riccardo u. J. St. Mill über den Arbeitslohn zu der Gesetzgebung des deutschen Reichs, betr. die Unfall- u. Krankenversicherung der Arbeiter. 8vo, 70 S. Heidelberg 1889. O. Gracklauer, Leipzig.

Widmer R. Beiträge zur Krankenversicherungsfrage in Basel mit Begründung seiner dem grossen Räte eingebrachten Petition betr. die Kranken- u. Altersversicherung. gr. 8vo. 53 S. Basel 1887, Schwabe.

Wolf A. W. Beiträge zur Theorie und Praxis der Invaliden-Versicherung. Leipzig 1889, 4o, str. 40.

Zdziarski Bol. O najważniejszych sposobach wynagradzania robotników wiejskich i oficyalistów, oraz o środkach zapewniających im samym i ich rodzinom byt w razie starości lub kalectwa. Warszawa 1889, w See, str. 92.

Zeerleder Alb. Die Schweizerische Haftpflichtgesetzgebung. Mit besonderer Rücksicht auf das Gesetz vom 26. April 1887. 8vo. 166 S. Bern 1888, Koehler'sche Buchh.

Zeller W. Reichsgesetz betr. die Unfallversicherung der Seeleute und anderer bei der Seeschiffarth beteiligten Personen. Berlin 1890, 8vo, str. 112.

Zeller W. Das Reichsgesetz betr. die Unfallversicherung der bei Bauten beschäftigten Personen Mit Einleitung und Erläuterungen nach d. Motiven, Commissionsberichten u. Peichstagsverhandlungen, sowie einem Sachreg. 16o, 94 S. München 1887, C. H. Beck.

— Das grossherzoglich hessische Gesetz, die Ausführung der Unfall- u. Krankenversicherung der in land- u. forstwirthschaftlichen Betrieben beschäftigten Personen auf Grund des Reichsgesetzes vom 5. Mai 1886 betr., vom 4. April 1888. Nebst der Verordnung vom 11. Juli 1888. den zur Durchführung der land- und forstwirthschaftlichen Unfallversicherung ergangenen weiteren Verordnungen, sowie dem Statut für die land- u. forstwirthschaftliche Berufsgenossenschaft. 16o, 185 S. München 1889, C. H. Beck.

— Reichsgesetz betr. die Unfallversicherung der Seeleute u. anderer bei der Seeschiffahrt beteiligter Personen. Vom 13. Juli 1887. Erläutert. 12o. IV. 112 S. Berlin 1890. J. J. Heine.

— Das Reichsgesetz über die Invaliditäts- u. Altersversicherung vom 22. Juni 1889. Mit Einleitung, praktischen Erläuterungen, den Bekanntmachungen des

Reichsversicherungsamtes u. d. Bundesraths, d. wichtigsten Formularien und einem alphabetischen Sachregister. 2. Auflage. gr. 16o. V, 185 S. München 1891, C. H. Beck.

— u. **Fey**. Die Ausführungsvorschriften zum Reichsgesetz über die Invaliditäts- u. Alters-Versicherung im Grossherzogthum Hessen etc. 8vo, 148 S. Mainz 1891, J. Diemer.

Zimmermann H. Über Dienstunfähigkeits- und Sterbensverhältnisse. Im Auftrage des Vereins deutscher Eisenbahnverwaltungen zu der Dienstunfähigkeits- und Sterbensstatistik desselben vom Jahre 1884 verfasst. gr. 8vo, 109 S. mit lith. Kurventafel. Berlin 1886, Puttkammer & Mühlbrecht.

— Beiträge zur Dienstunfähigkeits- und Sterbensstatistik. II. Heft. Als Fortsetzung der Schrift „Ueber Dienstunfähigkeits- und Sterbens-Verhältnisse“ im Auftrage des Vereins deutscher Eisenbahnverwaltungen zu der Dienstunfähigkeits- und Sterbensstatistik desselben vom Jahre 1885 verfasst. gr. 8vo, 183 S. u. 1 lith. Kurventafel. Berlin 1887, Puttkammer & Mühlbrecht.

Zur Frage der Ausführung der land- u. forstwirthschaftlichen Arbeiter-Unfall-Versicherung in Preussen. gr. 8vo, 32 S. Prenzlau 1883, Mieck.

GLIŃSKO

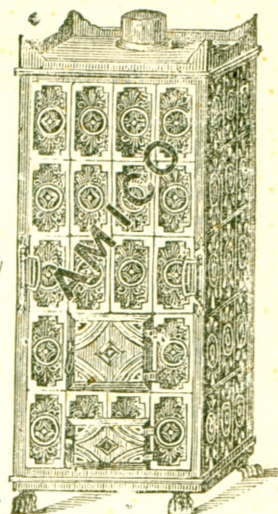
FABRYKA DLA WYROBÓW
ceramicznych.

PIECE KAFLOWE

szamotowane ogniotrwałe.

Arnold Werner

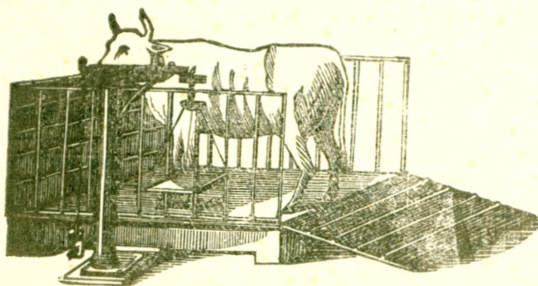
we Lwowie, ulica Sobieskiego l. 3.

Ślusarnia artystyczna i budowlana

J. STANKIEWICZA

we Lwowie, ulica Batorego (przedtem zwana Halicką) l. 32.

Poleca Szan. P. T. Publiczności swoją pracownię robót ślusarskich i budowlanych oraz wszelkich w zakresie wchodzących. — Przyjmuje tak w miejscu, jak i na prowincyi wszelkie zamówienia na okucie okien, drzwi, bram itp. podług najnowszych modeli.

Przyjmuje wszelkie roboty artystyczne, t. j. balkony żelazne kute, balustrady, kroksztyny, sztachety, latarnie grobowe, żelazne ogrodzenia klombów, ławki żelazne ogrodowe itp., oraz wszelkie inne roboty w zakresie tenże wchodzące, również i wszelkie reparacye po jak najumiarkowańszej cenie.

Główna pracownia wag decimalnych.

Polecam Szan. P. T. Publiczności w pracowni mojej wykonane wszelkie wagi dziesiętne decimalne, setne (centimale), najnowszych konstrukcyi i tak: wagi dziesiętne od 26 kg. aż do 2000 kg., wagi do ważenia bydła z mostami otwieranymi do wpychania i wypędzania bydła, również z mostami rozbiernymi, które nadzwyczaj użyteczne są przy gospodarstwie, ponieważ można wrzucić różne inne przedmioty. Mniejsze wagi konstrukcyjne żelazne, wagi do ważenia ziarna, worków i t. p., urządzeniom również wagi mostowe setne do ważenia worów i większych ciężarów, wagi krzyżowe równoramiennie kupieckie, precesyjne (ściśłe) aptekarskie, do ważenia złota itp.

Przyjmuje również reparacye wszelkich wag, jakoteż i ciężarki do tarowania, lub wymiany. Wszelkie obstatunki na nowe lub reparacye przyjmuje tak w miejscu, jakoteż i na prowincyi. Kosztorysy wysyłam franco. Pracując już dłużej w tymże zawodzie, śmiało śmiać mogę z pierwszemi fabrykami zamióscowemi, ręcznie za wyrób dobry rącznej roboty z kutego żelaza, oraz sumienne i dokładnie wykonanie i po jak najumiarkowańszej cenie.

Kreślę się z szacunkiem

J. STANKIEWICZ Lwów, ul. Batorego 32.
Z gwarancją jednoroczną.

Teofila Wańczyckiego

Zakład artystyczny dla reprodukcji fotolitograficznej

Kantor we Lwowie, ul. Lyczakowska liczba 10.

poleca się

w wykonaniu na sposób Angerera i Göschla w Wiedniu,

kliszów cynkowych do druku,

(tańszych jak drzeworyty), w rozmaitych gatunkach, jako to:

Autotypie, cynkografie podług rysunków tuszowych, akwareli, obrazów olejnych i fotografij.

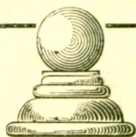
Fototypie, cynkografie podług rysunków piórkowych, pędzlikowych, kredkowych, sztychów miedziodrukowych, stalorytowych i drzeworytów.

Chemigrafie, cynkografie z autograficznych rysunków piórkowych,

kredkowych i z odbitek litograficznych.

Fotolitografie, żelatynowe kopie do przenoszeń na kamień do litografii.

Następnie wykonuje wszelkie klisze dla Pp. Kupców, Przemysłowców i dla Przedsiębiorstw, jako to: **inserteraty**, klisze do inseratów, klisze do cenników i t. p.

Pierwszy krajowy
ZAKŁAD FOTOTECHNICZNY

E. Trzemeskiego

• WE LWOWIE •

przy ulicy Trzeciego Maja l. 7.

Wykonuje fotocynkograficzne płyty, autotypie, fotolitografie i fotodruki.

próby i kosztorysy na ządanie bezpłatnie i franko.

Zalesie, poczta Rzeszów.

Fabryka dachówek maszynowych

i wyrobów ceramicznych

Ignacego Gumińskiego

W

Zalesiu

poczta Rzeszów

poleca

Dachówki falcowane francuskie

po umiarkowanych cenach

a mianowicie:

1000 dachówek czerwonych 1 cm. grubych,
16 sztuk na 1 m. □ po 40 zł.

1000 dachówek czerwonych 1·4 cm. gru-
bych, 13 sztuk na 1 m. □ po 40 zł.

1000 połówek dla wyrównania dachu
po 40 zł.

1 gąsior na kalenicę i narożniki 20 ct.

Podczas gdy dachówki innego wyrobu w kraju i zagranicą
ważą kosztują

1 m. □ (krajowej)	suchej 42 kl. mokrej	47·25	—	75·5	ct.
1 m. □ (niższo-austr.)	" 39 "	" 45·05	—	76·5	"
1 m. □ (krajowej)	" 33·03	" 40·70	—	88·0	"
to 1 m. k. Zalesianek cien. s. 36·0	"	40·80	—	64·0	"
" grubych s. 43·7	"	47·45	—	52·0	"

Zalesie, poczta Rzeszów.

ZALESIE, poczta RZESZÓW.

ZALESIE, poczta RZESZÓW.

EKONOMISTA POLSKI

PISMO MIESIĘCZNE

wychodzi we Lwowie czwarty rok.

Prenumeratę (12 reńskich rocznie)

przyjmuje

Administracya „Ekonomisty polskiego“

we Lwowie, plac Bernardyński 7 (w Drukarni Ludowej), tudzież wszystkie księgarnie we Lwowie i w Krakowie. W Warszawie w księgarni Gebethnera i Wolffa.

Adres Redakcyi: ul. Teatralna 5, telefon 355.

Wszystkim P. T. Inserentom, którym zależy na możliwie największem rozpowszechnieniu ich ogłoszeń w Galicyi i w Krakowie, polecamy wychodzący od lat jedenastu dziennik

NOWA REFORMA

*organ narodowego stronnictwa postępowego
i demokratycznego.*

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt uroczystych.

„NOWA REFORMA“ chociaż istnieje dopiero lat 11, mimoto należy do najpoczytniejszych ze *wszystkich* wychodzących w Galicyi polskich dzienników i jest **najwięcej rozpowszechnioną** w kołach mieszczańskich, inteligencji i rolników.

Prenumerata „NOWEJ REFORMY“ wynosi:

Na prowincyi z przesyłką pocztową rocznie **24** złr., półrocznie **12** złr., kwartalnie **6** złr., miesięcznie **2** złr.

W Państwie niemieckiem rocznie **28** złr., półrocznie **14** złr., kwartalnie **7** złr., miesięcznie **2-50**.

W miejscu **20** złr., półrocznie **10** złr., kwartalnie **5** złr., miesięcznie **1-80**.

Do Włoch, Francyi, Anglii, Belgii, Szwajcaryi, Turcyi i innych krajów rocznie **32** złr., półrocznie **16** złr., kwartalnie **8** złr., miesięcznie **3** złr.

Pojedynczy numer kosztuje **10** ct., z przesyłką pocztową **12** ct.

©ENA INSERATÓW:

Wiersz jednołamowy, drobnem pismem (petitem) za pierwszy raz po **10** ct., za następny raz po **5** ct. Przy większych i częstszych ogłoszeniach odstępuje się odpowiedni rabat. — Załączniki do „NOWEJ REFORMY“ (prospekta, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się za cenę **1** złr., od 100 egzemplarzy dla zamiejscowych prenumeratorów. Należytość uprasza się **naprzód** nadesłać przekazem pocztowym.

Numera okazowe na żądanie darmo i oplatnie.

Adres Redakeyi i Administracyi:

Kraków, ul. św. Jana 1. 13.

KANTOR WYMIANY

c. k. uprz. gal. akcyj.

BANKU HIPOTECZNEGO

kupuje i sprzedaje

wszystkie efekta i monety

po kursie dziennym najdokładniejszym, nie licząc żadnej prowizyi.

jako dobrą i pewną lokacyę poleca:

- 4 $\frac{1}{2}$ % listy hipoteczne
- 5 % listy hipoteczne premiovane
- 5 % " " bez premii
- 4 $\frac{1}{2}$ % listy Towarz. kredytowego ziemskiego
- 4 $\frac{1}{2}$ % „ Banku krajowego
- 4 $\frac{1}{2}$ % pożyczkę krajową galicyjską
- 4 % pożyczkę propinacyjną galicyjską
- 5 % pożyczkę propinacyjną bukowińską
- 4 $\frac{1}{2}$ % pożyczkę węgierskiej kolei państwowej
- 4 $\frac{1}{2}$ % pożyczkę propinacyjną węgierską
- 4 % węgierskie Obligacye indemnizacyjne,

które to papiery Kantor wymiany Banku hipotecznego zawsze nabywa i sprzedaje

PO CENACH NAJKORZYSTNIEJSZYCH.

Uwaga: Kantor wymiany Banku hipotecznego przyjmuje od P. T. kupujących wszelkie wylosowane, a już płatne miejscowe papiery wartościowe, tudzież zapadłe kupony za gotówkę, bez wszelkiego potrącenia, zaś zamiejscowe, jedynie za potrąceniem rzeczywistych kosztów.

Do efektów, u których wyczerpały się kupony, dostarcza nowych arkuszy kuponowych, za zwrotem kosztów, które sam ponosi.

Rok założenia 1849 KRASUCZYN. Rok odnowienia 1891

PIERWSZA Parowa cegielnia

w Krasuczynie.

(Lwów, ul. Snopkowska l. 46.)

wyrabia cegłę zwykłą murową maszynową i ręczną, szte-
lażówkę, cegłę okładzinkową, cyrklową na studnie, ko-
miny i piece, posadzki, gzymsy, kliny sklepieniowe, rury
drenowe, ozdoby na fasady tak według własnych, jakoteż
udzielonych rysunków.

Cegielnia istnieje od roku 1849, a w roku
1891. przeistoczoną została na

 cegielnię parową

o piecu pierścieniowym najnowszej konstrukcyi
i zatrzymaną w własnej administracyi.

Zamówienia przyjmuje się w kancelaryi
zarządu w Krasuczynie (Lwów, ul. Snopkowska
l. 46.), albo u właściciela, Lwów, ul. Trzeciego
Maja l. 16. drzwi nr. 9. parter.

Adres dla korespondencyi:

Zarząd cegielni parowej
KRASUCZYN (Lwów, ulica
Snopkowska l. 46).

Adres dla telegramów:

CEGIELNIA
Krasuczyn
Lwów.

Nr. Telefonu 62.

Rok założenia 1849 KRASUCZYN. Rok odnowienia 1891

GŁÓWNY SKŁAD WE LWOWIE

przy ul. Jagiellońskiej 1. 9.

Fabryka papieru maszynowego

Braci Fiałkowskich

w Bielsku-Białej

poleca

wszystkie gatunki papieru

drukowego, kancelaryjnego, conceptowego
i kolorowego

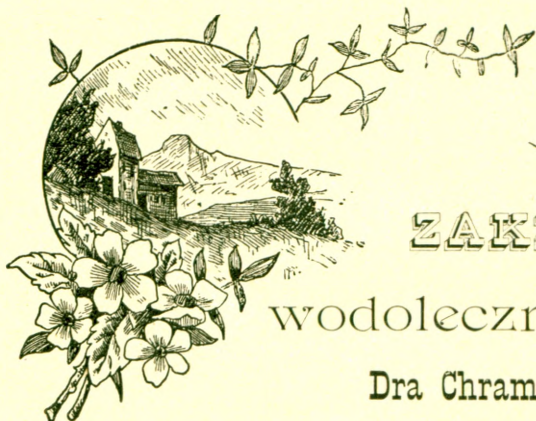
po najniższych cenach fabrycznych.

zastępca fabryki

M. APPERMANN

Lwów, ul. Jagiellońska 1. 9.

ZAKOPANE

ZAKŁAD

wodoleczniczy

Dra Chramca

nagrodzony medalem na wystawie lekarskiej
w Krakowie 1891 r.

położony w uroczej partyi Zakopanego, z przed-
cudnym widokiem na Tatry, jest otwarty
przez cały rok; w porze zimowej pokoje
i korytarze są ogrzewane.

Goście zakładowi mogą korzystać bezpłatnie
z fortepianu, bilardu, biblioteki, gimnastyki itd. po-
mieszczonych w dwu wspólnych salach.

Cenę pokoi, co do urządzenia i wygody
nie ustępujących wcale takimże zakładom za-
granicznym, na sezon zimowy zniża się o 20%.

Z Chabówki dojechać można do Zakładu
na zamówienie, krytymi, odpowiednio ogrza-
nymi saniami.

Poczta i telegraf na miejscu.

JAN BROMILSKI

we Lwowie, ulica Karola Ludwika liczba 11.

Skład papieru, przyborów do pisania i rysowania,

RAM DO OBRAZÓW

Wyłączny skład komisowy ksiąg rachunkowych i kopiających E. ROLLINGERA
poleca:

*Materyały i przybory do potrzeb kancelaryjnych, szkolnych, domowych, biur
technicznych, zarządów gospodarskich i t. p.*

Uskutecznia zamówienia na bilety wizytowe, papiery i kowerty z firmą i inne tego
rodzaju roboty.

A. PRZYSZLAK

ZAKŁAD ARTYSTYCZNY

dla

lito-, chromo- i autografii

ulica Kopernika 1. 9 we Lwowie

poleca się do wykonywania

DRUKÓW ARTYSTYCZNYCH

przy zastosowaniu najnowszych wynalazków na polu litografii.

Piękne bilety wizytowe od 1 zł. 50 ct. Zaproszenia ślubne etc. i wszelkie inne roboty wykonuje starannie, szybko i za umiarkowaną cenę.

Towarzystwo Wzajemnego Kredytu

w Krakowie

I FILIA WE LWOWIE,

założone przez Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie w r. 1874 na podstawie ustawy o stowarzyszeniach z d. 9. kwietnia 1873. Polega ono na zasadzie wzajemności — odpowiedzialność członków jest jednak ograniczoną — a kredyt osobisty jest najważniejszą podstawą tego stowarzyszenia.

Celem Towarzystwa jest dostarczanie Członkom swoim, *szczególnie trudniącym się rolnictwem*, potrzebnych im kapitałów obrotowych.

Na książeczki wkładcowe wolno jest nie tylko Członkom, ale wszystkim osobom, niebędącym nawet Członkami Towarzystwa, oszczędności swoje lokować.

Wkładczy przynoszą stale z góry oznaczony procent, t. z. składany (obecnie 4%.) Wkładczy wyższe nad złr. 10.000 w. a. przynoszą umówiony z Towarzystwem procent i mogą być tylko za umówionem z Towarzystwem wypowiedzeniem odebrane. Najniższa wkładka jest 1 złr. w. a.

Rachunek bieżący

otworzony być może tylko dla członków Towarzystwa na podstawie w zastaw oddanych papierów wartościowych, lub także dla osób, nie będących Członkami Towarzystwa, na podstawie złożonej gotówki.

Jako zastaw przyjmowane być mogą tylko te papiery, które Bank Austro-węgierski lombarduje, zaś zaliczki udzielane być mogą do 70%, na nie-pupilarne, a do 75% kursowej wartości na pupilarne efekta, tudzież listy zastawne Królestwa polskiego, listy zastawne miasta Warszawy i listy likwidacyjne Królestwa polskiego.

Obecnie Towarzystwo płaci 4%, zaś pobiera 6%.

CUKIERNIA

pod firmą

K. KRUSZYŃSKI

we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej l. 5. — poleca

MAZURKI i TORTY: marecypanowe, nugatowe, makaronikowe, daktelowe, karmienne, linckie, (kruche, czekoladowe (suche), mieszane (Alliance), kasztanowe, gryłazowe, jabłkowe à la Reine, czekoladowe à la Sacher, migdałowe pulchne, chlebowe pulchne, ponczowo pulchne, warszawskie, skaliste, ryżowe, Duchesse Marientort, Kremowe (de Prowenie), waflowe — CZEKOLADA w paczkach własnego wyrobu i Massona — LIKIERY i COGNAC francuski wprost sprowadzane, jakoteż rozolisy i wódki krajowe. — CHŁODNIKI Shery Gobler, Granadina, Dejardina Oranżada, Limoniada, Orszada, Kawa mrożona, Mazagan. — LODY w kilku gatunkach przez cały rok prowadzimy i podajemy w poręczach, cegielkach i na salaterkach z forem.

CZYTELNIA zaopatrzona w pisma polityczne i ilustrowane polskie, francuskie, angielskie i niemieckie.

Oddziły gabinet dla palących (fumoir) tak urządzony, że wpływ dymu tytoniowego na wyroby cukrowe jest zupełnie izolowany. — Zanówienia miejscowe lub zamiejscowe wykonują się z wszelką starannością i punktualnością. — Opakowanie liczymy po cenie kosztu, przy większym odbiorze nic nie wliczamy. Cenniki wysyłamy na żądanie franko.

KRAJOWY SKŁAD PUBLICZNY

dla zboża i spirytusu

połączony

ZE SKŁADEM WOLNYM

we Lwowie

poręczony przez Królestwo Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem jest przeznaczony w myśl ustawy z d. 28. kwietnia 1889: do **przechowania zboża** wszelkiego rodzaju, krajowego i zagranicznego, ziarn, roślin strączkowych i olejnych oraz innych nasion, tudzież do **przechowania spirytusu** nieopodatowanego.

Krajowy skład publiczny przyjęte produkta wyładowuje i przechowuje w swoich magazynach z całą starannością: **każdą partję zboża przechowuje oddzielnie**, w razie potrzeby przesypuje, przewietrza elewatorem, czyści na wialni i tryerze; **spirytus przechowuje w oddzielnym magazynie w rezerwoarach żelaznych; wszelkie produkta** przyjęte do magazynów, **ubezpiecza** bezzwłocznie od szkód pożaru; na złożone produkta **wydaje poświadczenia składowe z warantami**, na które to poświadczenia instytucje finansowe udzielają zaliczek; zajmuje się naładowaniem i wysyłką produktów, wydanych ze składu; **w zastępstwie składowych produkta ponosi koszt** przywozu (frachty kolejowe), jak również kosztu połączone tak z przyjęciem jak i z wydaniem złożonych produktów.

DYREKCJA KRAJOWEGO SKŁADU PUBLICZNEGO

w KRAKOWIE, przy ul. Gródeckiej l. 64.

wydają na żądanie regulaminy i taryfy, oraz udziela z całą gotowością wszelkich wyjaśnień.

GAZETA NARODOWA

wychodzi codziennie
jakoteż w święta

tak,

że na prowincję przynosi najwcześniej wiadomości.

Stale pomieszczane są:

DWA FEJLETONY POWIEŚCIOWE

Przedpłata na prowincyi wraz z przesyłką
pocztową wynosi:

kwartalnie 6 zł. — miesięcznie 2 zł.

DZIENNIK POLSKI

PISMO POLITYCZNE

wychodzi we Lwowie od lat dwudziestu pięciu
codziennie, niewylęczając niedziel i świąt.

Prenumeratorzy otrzymują zatem bez przerwy cały rok numeru

„DZIENNIKA POLSKIEGO“

zawierające najnowsze wiadomości z kraju i zagranicy w mo-
żliwie krótkim czasie.

Nadto do numeru niedzielnego dodawany jest arkusz

„DODATKU LITERACKIEGO“

zawierający artykuły treści beletrystycznej i naukowej, nowele,
poezye, oraz dłuższą powieść w odcinku, pióra pierwszorzędných
pisarzy polskich i obcych.

Pomimo znacznych kosztów takiego wydawnictwa
(P. T. Prenumeratorzy otrzymują w roku bez przerwy
355 numerów) cena prenumeraty jest niską, wynosi
bowiem miesięcznie złr. 1·50, kwartalnie złr. 4·50
z przesyłką do domu o 20 ct. więcej. Na prowincyi:
kwartalnie złr. 6, miesięcznie złr. 2.

Pojedynczych numerów można dostać w administracyi i trafikach

po 6 centów.

*Dla dogodności P. T. Prenumeratorów zawarliśmy też ugodę
z wydawcą „BLUSZCZU“ najlepszego pisma polskiego, ilustrowa-
nego dla kobiet z dodatkiem mód, wzorów, haftów, krojów i t. d.
wychodzącego raz na tydzień z każdorazowem dodaniem arkusza
powieści, mocą której możemy doręczać naszym P. T. Prenume-
rantom*

„BLUSZCZ“

za dopłatą do prenumeraty miesięcznie 40 ct., kwartalnie
złr. 1·50; na prowincyi miesięcznie ct. 80, kwart. złr. 2·40.

Nie szczegając trudu i kosztów, ażeby pismo nasze tak pod
względem treści jak i formy odpowiadało dzisiejszym wymogom,
mamy jedynie na celu wytworzenie organu, któryby się stał ogni-
skiem, skupiającem interesa całego naszego społeczeństwa a jako
taki działał skutecznie w obronie praw naszych i z pożytkiem dla
kraju i Ojczyzny.

Wydawnictwo „Dziennika Polskiego“.

Administracya we Lwowie pl. Maryaeki 1. 6.

PIERWSZA KRAJOWA PRODUKCJA
I HANDEL NASION
TEOFILA ŁUCKIEGO

w Melnie (poczta Strzeliska nowe)

poleca

ŚWIEŻE NASIONA NAJLEPSZYCH GATUNKÓW

jarzyn, kwiatów, traw, koniczyn i lucerny oryginalnej francuskiej, buraków pastewnych i olbrzymiej marchwi,

nasiona drzew szpilkowych, liściastych i krzewów

tudzież wszelkich

nasion, roślin pastewnych, ekonomicznych i handlowo-przemysłowych

po umiarkowanych cenach

z gwarancją za prawdziwość i kiełkowanie.

Haarlemskie hyacenty, tulipany i t. d.

Drzewka owocowe i krzewy.

Olbrzymich szparagów sadzonki 2 i 3 letnie.

Truskawki i poziomki miesięczne.

Flance karafiolów karłowatych.

Róże wysoko i nisko sześcienne.

Georginie z dużym i małym kwiatem.

Zaród pieczarek z instrukcją.

Wieńce myrtowe i bukiety ślubne.

Bukiety stołowe z kwiatów zasuszonych.

Manszety do bukietów jedwabne i papierowe.

Noże ogrodnicze i przybory sadowe.

Utrzymuje też

wełniane wyroby krajowe z dóbr J. E. hr. Potockiego.

SUKNA krajowe na bundy i kurtki; bundy gotowe, buty sukienne, koce i derki na konie.

PASY DO MASZYN I MŁOCARŃ

z najlepszych skór belgijskich, tudzież konopne dla młynów itp. użytku rzemyki i spinki do pasów, klucze do spinek.

Oliwę do maszyn i smarowidło belgijskie

Poleca też najlepsze kamienie młyńskie z własnych łomów.

Cennik główny odsyła na żądanie franco.

JÓZEF TILLINGER

INTROLIGATOR

we Lwowie, ul. Karola Ludwika 5.

poleca swoją

PRACOWNIĘ INTROLGATORSKĄ,

w której wykonuje wszelkie roboty,

w zakres introligatorstwa wchodzące

po miernych cenach.

Fabryka dachówek maszynowych

i wyrobów ceramicznych

Jana Lewińskiego, Aleksandra Domaszewicza i Spółki

we LWOWIE

poleca

DACHÓWKI FALCOWANE FRANCUSKIE

po cenach znacznie niższych.

Szczegółowe cenniki darmo i opłatnie.

Zarząd fabryki znajduje się

we fabryce ul. Janowska l. 108.

„Kuryer Polski”

pismo codzienne, poranne w Krakowie i we Lwowie,
największe co do rozmiarów i ilości tekstu ze wszystkich
gazet galicyjskich,

politycznie zupełnie niezależne, bezstronne,
stojące na gruncie czysto narodowym,

bogato uposażone w dziale ekonomicznym, społecznym i literackim,

posiadające korespondentów we wszystkich stoli-
cach Europy, oraz miastach i miasteczkach kraju,
podające najświeższe telegramy własne,

wychodzi w Krakowie i we Lwowie od lat trzech
pod naczelną redakcyą

Dra Józefa Orłowskiego

przy współdziałaniu najznakomitszych piór publicysty-
cznych i literackich polskich.

Obecnie w odcinku »Kuryera Polskiego« drukuje się :

„ZAKLIKA”⁶³

znakomita powieść w trzech tomach

przez słynnego i rozgłośnie znanego powieściopisarza naszego

ZYGMUNTA KACZKOWSKIEGO.

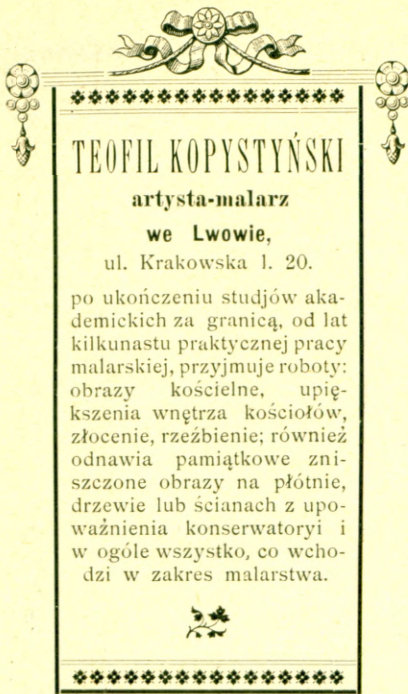
Nadto dział literacko-krytyczny i naukowy, urozmaicany jest nie-
ustannie najświeższymi nowelami wysoce utalentowanych noweli-
stów naszych i obcych.

Prenumerata na prowincyi:

rocznie 20 złr., półrocznie 10 złr., kwartalnie 5 złr., miesięcznie
1 złr. 70 ct.

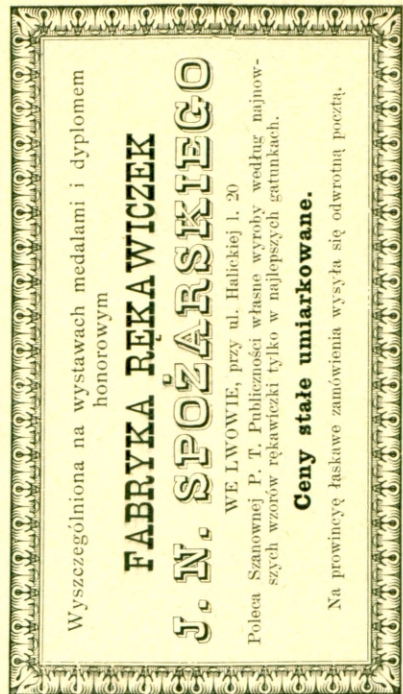
Prenumerata w Krakowie i we Lwowie:

rocznie 16 złr., półrocznie 8 złr., kwartalnie 4 złr., miesięcznie
1 złr. 35 ct.

TEOFIL KOPYSTYŃSKI
 artysta-malarz
 we Lwowie,
 ul. Krakowska l. 20.

po ukończeniu studjów akademickich za granicą, od lat kilkunastu praktycznej pracy malarskiej, przyjmuje roboty: obrazy kościelne, upiększenia wnętrza kościołów, złocenie, rzeźbienie; również odnawia pamiątkowe zniszczone obrazy na płótnie, drzewie lub ścianach z upoważnienia konserwatori i w ogóle wszystko, co wchodzi w zakres malarstwa.

Wyszczególniona na wystawach medalami i dyplomem honorowym

FABRYKA RĘKA WICZEK

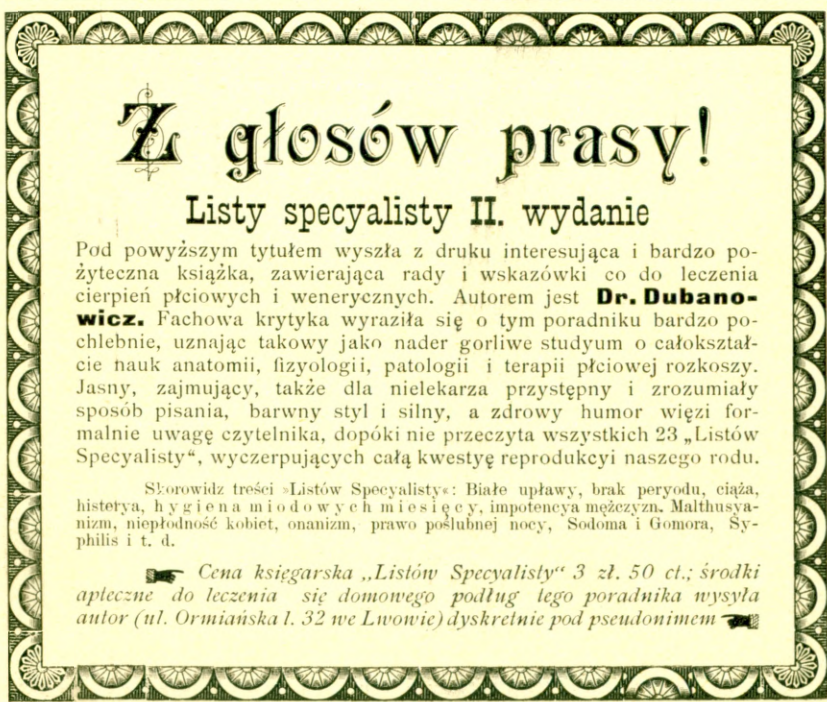
J. N. SPOŻARSKIEGO

WE LWOWIE, przy ul. Halickiej l. 20

Poleca Szanownej P. T. Publiczności własne wyroby według najnowszych wzorów rękawiczki tylko w najlepszych gatunkach.

Ceny stałe umiarkowane.

Na prowincję łaskawe zamówienia wysyła się odwrotną pocztą.

Z głosów prasy!

Listy specjalisty II. wydanie

Pod powyższym tytułem wyszła z druku interesująca i bardzo pożyteczna książka, zawierająca rady i wskazówki co do leczenia cierpien płciowych i wenerycznych. Autorem jest **Dr. Dubanowicz**. Fachowa krytyka wyraziła się o tym poradniku bardzo pochlebnie, uznając takowy jako nader gorliwe studjum o całości kształcie nauk anatomii, fizyologii, patologii i terapii płciowej rozkoszy. Jasny, zajmujący, także dla nielekarza przystępny i zrozumiały sposób pisania, barwny styl i silny, a zdrowy humor więzi formalnie uwagę czytelnika, dopóki nie przeczyta wszystkich 23 „Listów Specjalisty“, wyczerpujących całą kwestyę reprodukeyi naszego rodu.

Słorowidz treści „Listów Specjalisty“: Białe upławy, brak peryodu, ciąża, histerya, higiena miodowych miesięcy, impotencya mężczyzn, Malthusyanizm, niepłodność kobiet, onanizm, prawo poślubnej nocy, Sodomia i Gomora, Syphilis i t. d.

Cena księgarska „Listów Specjalisty“ 3 zł. 50 ct.; *środk* apteczne do leczenia się domowego podług tego poradnika wysyła autor (ul. Ormiańska l. 32 we Lwowie) dyskretnie pod pseudonimem

J. MAURZYCY DIAMAND

we Lwowie, ul. Karola Ludwika 39, telefon 45

poleca

GROSZWICKI

Cement portlandzki

uznany jako najlepszy ze wszystkich w kraju
używanych gatunków.

Najlepsze wapno hydrauliczne.

ALBERT SZKOWRON

HANDEL

towarów kolonialnych,
win, owoców południowych
i delikatesów

we Lwowie,

Plac Maryacki liczba 7.

TOWARY

w najlepszych
jakościach.

Ceny jak najniższe.

PIERWSZA FILIA

Centralnej Pralni Białizny

w Warszawie.

Lwów. Kantor: ul. Sykustka 1. 30.

Przyjmuje wszelkiego rodzaju białiznę od najskromniejszej do najwykwintniejszej, oraz koronki, penioary, kamizelki, krawaty, firanki, portjery, ubrania męskie letnie itp. Wykonanie bez zarzutu, piękne i eleganckie. Ceny możliwie niskie. Również kantor przyjmuje pranie *à la minute* — po dubeltowej cenie.

Henryk Kintzi

Lwów ul. Gródecka l. 79. A. I. piętro

właściciel cegielni

pod nazwą

„Adamów“

w Sygniówce

naprzeciw

Zakładu dla obłąkanych

w KULPARKOWIE.

Wyrabia

cegły we wszelkich gatunkach

zaczawszy od zwykłych czerwonych i żółtych, a kończąc na najdoskonalszych zendrówkach i wiśniówkach — sprzedając takowe w dowolnych ilościach i po jak najtańszych cenach.

„The Equitable”

Największe Towarzystwo ubezpieczeń życiowych świata

z siedzibą w Nowym Yorku,

Koncesyonowane w Austrii i pod każdym względem nadzorowi władz, jak wszystkie krajowe Towarzystwa podlegające.

Przyjmuje wszelkiego rodzaju ubezpieczenia na życie, kapitały i renty.

Cyfry następujące wykazują rozmiary tego Towarzystwa.

Ubezpieczenia z końcem r. 1891	zł. 2,012236.39250
Nowe w r. 1891 zawarte ubezpieczenia	zł. 582.79582750
Ogół dochodu w r. 1891	„ 97.637.35963
Fundusz własny Towarzystwa z końcem r. 1891	zł. 340.49629595

Nadto służy na pokrycie ubezpieczonych w Austrii pałac Towarzystwa Stock im Eisenplatz wartości 2 milionów.

Wzrost ten zawdzięcza „Equitable“ głównie systemowi **Tontyny** (gromadzenia zysków przez 10, 15 lub 20 lat) którą wyłómaczy następujący przykład:

Polica Nr. 66.548 wiek 36 l. na 10.000 zł. z pensją dożywnością, — ubezpieczony zapłaci premii przez lat 30 5450. — Obecnie ma prawo podnieść 7213 — odbiera zatem kapitał z procentem i był przez 20 lat darmo na 10.000 ubezpieczony — albo podnosi udział w zysku 4154 i płaci dalej premię — zwrócono mu zatem 76% wypłaconych premii, albo otrzymuje policę na 13.380, na którą już **żadnej premii płacić** nie potrzebuje.

Jeneralna Ajencya „Equitable“
dla Galicyi i Bukowiny

we Lwowie ul. Wałowa, liczba 23 pod kierownictwem

J. Piepesa.

DOM BANKOWY

i
Kantor wymiany

Sokal i Lilien

we Lwowie

ulica Hetmańska liczba 8 (hotel Langa),

kupuje i sprzedaje listy zastawne Towarzystwa kredytowego, galic. banku krajowego, jakoteż obligacye komunalne banku krajowego i obligacye galic. pożyczki krajowej, wszelkie renty, losy rządowe i prywatne, akcyje kolejowe i obligacye pierwszeństwa, również wszelkie monety krajowe i zagraniczne pod najkorzystniejszymi warunkami.

Przyjmuje za mierną prowizją wszelkie zlecenia, wchodzące w zakres interesów bankowych.

Zlecenia z prowincyi wykonuje jak najrychlej.

Handel delikatesów i win

W. MUSIAŁOWICZA

we Lwowie

przy ul. 3. Maja w dawnym gmachu Kasy Oszczędności
vis à vis hotelu „Imperial“.

Z komfortem urządzone pokoje gościnne do śniadań i kolacyi.

Doborowe zimne i gorące przekąski przez cały dzień do nocy.

Znakomite piwo pilzneńskie oraz wielki wybór win krajowych i zagranicznych.

Majonesy, auspiki, galantyny, pasztety i t. d.

CEGIELNIA w SYGNIÓWCE

„Adamów“

Lwów ulica Gródecka liczba 79. A. I. piętro

poleca

cegły we wszelkich gatunkach.

Zakład
FOTOGRAFICZNY

artysty-malarza

L. Koehlera

we Lwowie

pl. Maryański 3. (wehód z ul.
Krętej).

Wykonuje zdjęcia i po-
większenia po cenach zwy-
czajem tu ustalonych.

„Prawnik“

pismo tygodniowe

poświęcone praktyce, teorii prawa i administracji,
wychodzi od 23. lat we Lwowie, pod redakcją

Dra Ignacego Szczepn. Czerneryńskiego
advokata krajowego

Lwów ul. Sykstuska.

ADOLF ALEKSANDROWICZ

poleca swoją

Pracownię i magazyn

obuwia damskiego, męskiego i dzieciennego

po cenach stałych i umiarkowanych

ulica Batorego liczba 24 we Lwowie.

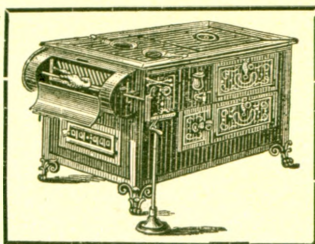
Nowy skład komisowy
kas ogniotrwałych

z fabryki
KAROLA JAHNA w Wiedniu
otworzył

JAN SCHUMANN
we Lwowie, plac Bernardyński liczba 14.

Ceny kas o zwyczajnych
dotychczasowych zam-
kach amerykańskich są
niższe od wszelkiej
konkurencji.

Szczególną zaś
uwagę zwraca się
na najnowsze pa-
tentowane zam-
ki nieprześci-
gnionej do-
broci.

Szczegółowy cennik z do-
kładnym opisem różnorodnych
kas i wszelkich konstrukcyj na
żądanie franko.

**Kuchnie przenośne,
Piecze patentowane**

żelazne do opalania węglem, koksem
i drzewem.

Skład komisowy

u

Jana Schumanna

Lwów, plac Bernardyński l. 14.

Dostawa zamówień franco do każdej stacyi ko-
lejowej — na żądanie.

R. Geburta

„CONCORDIA”

REICHENBERSKO - BERNEŃSKIE

TOWARZYSTWO WZAJEMNYCH UBEZPIECZEŃ

założone w roku 1867.

Zabezpiecza od wszelkich szkód ogniowych realności i ruchomości, wszelkiego rodzaju fabryki, maszyny, meble i urządzenia domowe, składy towarów, handle i urządzenia sklepowe, inwentarze żywe i martwe, zapasy zboża itp. pod warunkami ułatwionemi.

Ogólne fundusze rezerwowe	zł. 1,300.000
Papiery wartościowe i gotówka	„ 812.918
Realności własne i hipoteki	„ 485.849
Wypłacone szkody od czasu istnienia Tow. „	„ 8,730.169

Dywidenda w dziale życiowym za rok 1891/2 wynosi 16%.

Biuro reprezentacji we Lwowie, ul. Trybunalska l. 6.

JULIUSZ AUERBACH

REPREZENTANT FILII

PIERWSZEJ KRAJOWEJ PAROWEJ FABRYKI WAPNA

Liban i Ehrenpreis

w Podgórzu.

Lwów, ulica Krakowska liczba 16.

Telefon Nr. 173.

Księgarnia Polska

we LwowIE

PLAC HALICKI L. 14.

poleca

obficie zaopatrzony skład książek w języku polskim, jakoteż francuskim i niemieckim ze wszystkich gałęzi literatury.

Orzeszkowa Eliza

Dzieła

47 tomów w jednolitej bogato złoconej oprawie.

Cena za pojedynczy tom w oprawie
złr. 1-80.

Na spłaty miesięczne,
od 2 złr. począwszy.

Łoziński Walery

Czarny Matwij , pow. . .	złr. 1-50
Dwie nocy , powieść. . .	» —80
Szaraczek i Karmazyn , pow. . .	» 1-50
Szlachcic chodzący , pow. . .	» —80
Zaklęty dwór , powieść
2 tomy	» 2-40

Poczet królów

POLSKICH

Zbiór 44 portretów historycznych
rysunku

JANA MATEJKI

z tekstem objaśniającym

Stanisława Smółki.

Cena w ozdobynej tece

złr. 28.

Na spłaty miesięczne po 2 złr.

DZIEŁA

Adama Mickiewicza

Pierwsze wydanie krytyczne

(Dra H. Biegeleisena)

obejmuje w czteru tomach całą spuściznę
poetycką wiersza, wiersze w dotychczasowych
wydaniach niepomieszczone, tudzież warianty
z autografów poety.

z jego portretem i podobiznami oryginalów.

Sienkiewicz Henryk

Pisma, 5 t. w opr.	złr. 10.—
Ogniem i mieczem, 4 tomy w opr.	» 8.—
Potop, 6 tom. w opr.	» 12.—
Pan Wołodyjowski, 3 t. w opr.	» 6.—
Ta trzecia, 1 t. w opr.	» 2-10
Na marne, 1 t. w opr.	» 1-60
Bez dogmatu, 3 t. w opr.	» 8-80

Na spłaty miesięczne,

od 2 złr. począwszy.

GALICYA

przedstawiona słowem i ołówkiem

w opracowaniu!

B. Limanowskiego

z rysunkami W. Tetmajera.

Cena złr. 1-56.

LIMANOWSKI. Historia ruchu społecznego
w XVIII. stuleciu	złr. 3-60
— w XIX.	» 3-60
— Historia powstania Narodu
Polskiego r. 1863 i 1864, 2 t.	złr. 5.—

Wielka Encyklopedia powszechna

ILUSTROWANA
wydawana w Warszawie

zawierać będzie około 10.000 drzeworytów w tekście i około 300 tablic obrazowych i map geograficznych. —
Dotychczas wyszło 64 zeszytów czyli 8 tomów.

Warunki prenumeraty: Cena zeszytu 65 ct. Cena tomu złr. 5-20. Dwa tomy
oprawne w jeden, w półskórce bogato złożony złr. 12.

Dla ułatwienia nabycia można dotychczas wyszłe tomy spłacać w ratach, od 2 złr. począwszy.

Dotychczasowa liczba abonentów około 10.000!

KSIĘGARNIA POLSKA

we Lwowie

przyjmuje prenumeratę na
wszystkie tak w kraju, jak
i zagranicą wychodzące pisma we wszystkich językach.

SKŁAD GŁÓWNY

dla

GALICYI
w **KSIĘGARNI**
POLSKIEJ
we Lwowie.

GALICYJSKI

Bank Kredytowy

począwszy od dnia 1. Lutego 1890 r.

wydaje

4⁰/₀ Asygnaty kasowe

z 30-dniowem wypowiedzeniem i

3¹/₂⁰/₀ Asygnaty kasowe

z 8-dniowem wypowiedzeniem,

wszystkie zaś znajdujące się w obiegu

4¹/₂⁰/₀ Asygnaty kasowe

z 90-dniowem wypowiedzeniem oprocentowane będą
począwszy od dnia 1. Maja 1890.

po 4⁰/₀ z 30-dniowym terminem wypowiedzenia.

Przyjmuje:

Wkłádki na książeczki oszczędności

oprocentowując takowe

po 4¹/₂⁰/₀ rocznie

oraz

kupuje i sprzedaje wszelkie papiery wartościowe krajowe
po kursie dziennym.

Nowo założony
HANDEL ŻELAZNY

we Lwowie, Plac Kapitulny 1. (naprzeciw katedry)

pod firmą

PIOTR CHRZĄSTOWSKI

prosi o zażądanie szczegółowego cennika wyrobów żelaznych, metalowych, nożowniczych i poleca się łaskawej pamięci.

DYMITR KOWALSKI

krawiec męzki

wykonuje wszelkie zamówienia w zakres krawiectwa wchodzące a specjalnie dla P. T. Duchowieństwa.

We LWOWIE,

ul. Skarbkowska l. 19.

MICHAŁ WASELICA

pracownia stolarska

wykonuje wszelkie zamówienia w zakresie tego wchodzące po najumiarkowańszych cenach,

we LWOWIE,
ul. Szpitalna l. 15.

M. KORKES

Lwów, ul. Gródecka l. 25.

wyłączne zastępstwo i skład dla Galicyi i Bukowiny
pierwszej fabryki maszyn rolniczych i odlewni żelaza
i modeli

J. i M. Ulricha Następców

w Krasnem (Morawa).

JAN LEWIŃSKI

koncesyonowany budowniczy

we Lwowie, Plac Kapitulny 1. 7.

przyjmuje

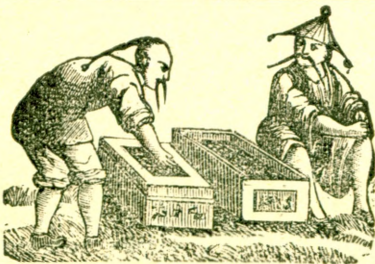
wszelkie roboty w zakresie budownictwa wchodzące,

jako to

budowy domów i kościołów

po bardzo umiarkowanych cenach.

Ma na składzie piece kaflowe w rozmaitych kolorach i wielkości z własnej fabryki; jakoteż majoliki fasadowe, figury terrakotowe i dachówki glazerowane dla podziatu pokoju i ścianki gipsowe. Tudzież dla posadzek w cerkwiach płytki szamotowe w rozmaitych deseniach jako najlepszy materiał dotychczas znany.

Handel Herbaty

EDMUNDA RIEDLA

we Lwowie

poleca najlepsze gatunki

KAWY

o smaku czystym i aromatycznym, które rozsyła franco opłacone do każdej stacyi pocztowej w 5-cio kilowych woreczkach:

Portorico	.	.	.	9—	1/2 kilo	—90
Cuba grubo ziarnista	.	.	.	9-50	" "	—96
Ceylon zielona	.	.	.	10—	" "	1—
" "	przednia	.	.	10-40	" "	1-04
" "	gruboziarnista	.	.	10-75	" "	1-08
" "	perłowa	.	.	10-75	" "	1-08
Moeca arabska bardzo aromatyczna	.	.	.	10-75	" "	1-08
Jawa złota	.	.	.	10-75	" "	1-08

Opakowanie nie liczy się.

Zamówienia z prowincyi wysyła się odwrotną pocztą.

Nakładem i drukiem
księgarni WILHELMA ZUKERKANDLA w Złoczowie

przedtem O. Zukerkandel i Syn

wychodzi

12-centowa Biblioteka powszechna.

Każdy pojedynczy numer tej Biblioteki kosztuje tylko 12 centów.

Nr. 1. **Mickiewicz.** *Konrad Wallenrod.* — Tekst podany według najlepszego wydania; wstęp i objaśnienia zalecają to najtańsze wydanie znakomitego poematu.

Nr. 2—3. **Franklin.** *Droga do majątku i inne pisma.* — Pisma Franklina w milionach egzemplarzy rozeszły się po całej ziemi, zajmują każdego, każdemu korzyść przynoszą; iluż to ludzi zawdzięcza im swe szczęście moralne i materyalne! — Nasze wydanie zawiera oprócz „Drogi do majątku“ znaczną ilość innych pism wielkiego Amerykanina, jak wybór z pamiętników i t. d.

Nr. 4. **Morgenbesser.** *Zwycięstwo książki. Nowela galicyjska* w 24 obrazkach. — Zachwycający wiernością rysunku, dowcipny, a jednak pełen etycznej prawdy utwór znakomitego humorysty, czcigodnego autora „Obrony Sokotowa“ i innych powszechnie cenionych poematów.

Nr. 5. **Grillparzer.** *Klasztor pod Sandomierzem.* Pełna dramatycznych sytuacji, wielce zajmująca powieść; po raz pierwszy na język polski przełożona.

Nr. 6. **Ibsen.** *Upiory.* Dramat w 3. aktach. Za upoważnieniem autora przetłómaczył Ignacy Suesser. — Niezmiernie zajmujący, odsłaniający najskrytsze rany społeczeństwa i tajnie cierpień ludzkich, utwór głośnego poety.

Nr. 7. **Żółkowski.** *Anegdoty i fraszki humorystyczne* z „*Momusa*“ i „*Potpourri*“. — Zbiór najdowcipniejszych facecyj genialnego komika sceny polskiej.

Nr. 8—9. **Shakespeare.** *Romeo i Julia.* Tragedya w 5. aktach. Przełożył Julian Korsak. — „Tragedya miłości“, nie mająca równej sobie w literaturze całego świata, w znakomitym przekładzie.

Nr. 10. **Stinde.** *Mituś i Matus.* Nowela. — Zabawna humoreska ulubienica czytelników Juliusza Stindego, autora znanej „Rodziny Buchholz“.

Nr. 11. **Zahajkiewicz.** *Powinszowania dla dzieci i młodzieży.* Najtańszy zbiorek stosownych powinszowań na imieniny i urodziny rodziców, krewnych i nauczycieli.

Nr. 12. **Molière.** *Grzegorz Fafuła.* Komedya w 3. aktach. — Tryska niestarzejącym się nigdy dowcipem.

Nr. 13. **Chodźko.** *Obrazy litewskie. I.* Domek mojego dziadka. Boryny. Śmierć mojego dziadka. — Są to najpiękniejsze, na najszersze rozpowszechnienie zasługujące z pomiędzy słynnych „Obrazków“ Chodźki.

Nr. 14—15. **Cycero.** *Cztery mowy przeciw Katylinie.* Przełożone przez E. Rykaczewskiego. — Najsłynniejsze mowy Cyncerona w znakomitym przekładzie, z wstępami i objaśnieniami.

Nr. 16. **Maupassant.** *Nowele.* (Tchórz, Klejnoty, Berta, Przechadzka, Czart). — Nadzwyczaj ciekawe i zajmujące tematy, z obserwacją psychologa a piórem artysty przedstawione.

Nr. 17. **Klonowicz.** *Ziemia Czerwonej Rusi (Roxolania).* Przekład L. Kondratowicza. — Znakomity poemat, po raz pierwszy w tak taniej edycji wydany.

Nr. 18—19. **Ibsen**. *Wróg ludu*. Dramat w 5. aktach. Za upoważnieniem autora przetłómaczył Ign. Suesser. — To znakomite dzieło przedstawiały p'erszorzędne sceny z ogromnem powodzeniem.

Nr. 20. **Cycero**. *Mowa za prawem Maniliuszowem*. (De imperio Cn. Pompei.) Przetłózona przez E. Rykaczewskiego.

Nr. 21. **Wilkoński**. *Ramoty i ramotki*. Tomik I. Z portretem autora.

Nr. 22. " " " " " II.

Nr. 23. " " " " " III.

Nr. 24—27. **Göthe**. *Faust*. Tragedya. Część I. i II. Przetłóżył Jenike. Z portretem autora. Najlepszy przekład arcydzieła poezyi. — W pięknej płóciennej (niebieskiej) oprawie. — Cena 70.

Nr. 28. **Tennyson**. *Enoch Arden*. Przetłóżył Stan. Koźmian. — Wzruszająca do głębi powieść, klejnot nowszej poezyi angielskiej.

Nr. 29. **Wilkoński**. *Ramoty i ramotki*. Tomik IV.

Nr. 30. " " " " " V.

Nr. 31. **Morawski**. *Dwórzec mego dziadka*. — Jeden z najpiękniejszych poematów literatury polskiej, z wielu względów dający się porównać z „Panem Tadeuszem“.

Nr. 32. **Wilkoński**. *Ramoty i ramotki*. Tomik VI. — Najcelniejsze utwory pierwszego humorysty polskiego. W pięknej płóciennej (czerwonej) opr. 1 złr.

Nr. 33—34. **Feldman**. *Jak w życiu*. — Realistyczne nowele autora chlubnie znanego z licznych utworów tegoż rodzaju.

Nr. 35—38. **M. M. Dr.** *Czy mówisz Pan po francusku? — Parlez-vous français?* Praktyczny przewodnik do nauczenia się w krótkim czasie języka francuskiego.

Nr. 39—42. **M. M. Dr.** *Czy mówisz Pan po niemiecku? Sprechen Sie deutsch?* Praktyczny przewodnik do nauczenia się w krótkim czasie języka niemieckiego. — Te dwa podręczniki ułożone praktycznie i jasno polecamy pragnącym prędko nauczyć się obcych języków.

Nr. 43. **Chodźko**. *Obrazy litewskie. II*. Ostatnia sesya exdywizyi. Samowar. Powrót dziedzica. — Pisma Chodźki niezmiernie zajmujące są chlubą piśmiennictwa ojezystego.

Nr. 44—45. **Abrahamowicz i Zieliński**. *Dobry Numer*. Komedya w 3. aktach, oryginalnie napisana. — Życie! dowcip! prawda!

Nr. 46—47. **Pobra'ymięc**. *Urzeczona*. Szkiełka z kalejdoskopu. I. Urzeczona. II. Dzwony na Ave-Maria. III. Kartka miłości. — Zajmujące nowele.

Nr. 48—49. **Pierre St.** *Paweł i Wirginia*. Z francuskiego przetłóżył Hipolit Witowski. — Najbardziej rozpowszechniona, niezrównana powieść francuska.

Nr. 50. **Cycero**. *Kato starszy czyli o starości*. (Cato major). Przetłózone przez E. Rykaczewskiego.

Nr. 51. **Cycero**. *Leliusz czyli o przyjaźni*. Przetłózone przez E. Rykaczewskiego.

—♦—♦—♦ **Dalsze tomiki w druku.** —♦—♦—♦

Prócz tego poleca powyższa księgarnia

fanią Biblioteczkę dla dzieci i młodzieży

ku rozrywce i nauce.

Dotychczas wyszło **24 książeczek**; każda w trwałej, pięknej oprawie.

Szczegółowy spis tej Biblioteczki jakoteż i innych nakładów przesyła się na żądanie odwrotną pocztą **gratis i franco**.

Powyższe wydawnictwa można też nabywać w każdej polskiej księgarni tak w kraju jakoteż i zagranicą.

Adresować proszę:

Księgarnia WILHELMA ZUKERKANDLA w Złoczowie.

Fabryka wyróbów asfaltowych Emila Kuźnickiego

w Oświęcimie.

Tektury do okrywania dachów, smoła z węgla kamiennych, pokost dachowy, cement drzewny i pokrewne wytwory.

Podaje się:

Przeprowadzać kompletne pokrycia dachów, asfaltowanie, osuszanie wilgotnych murów i podłóg, jakoteż wszystkie do tego należące roboty.

Reprezentacya i skład u p. *Franciszka Zagórskiego* we Lwowie ul. Pańska liczba 17. Telefon 39.

Fabryka cementu i wapienników

w Szczakowej (Galicya)

poleca swój za doskonały uznany, w r. 1887. dwoma srebrnymi medalami państwowymi, oraz dyplomem honorowym odznaczony

Szczakowiecki Portland-Cement

Wyłączny skład i zastępstwo dla Lwowa i Galicyi wschodniej

u pana

Franciszka Zagórskiego

we Lwowie, ulica Pańska l. 17. Telefon nr. 39.

Ces. król. uprzywilejowane

Towarzystwo ubezpieczeń

Towarzystwo ubezpieczeń na życie

AUSTRYACKI FENIKS we Wiedniu

I. Riemergasse 2. (w własnym domu).

Wpłacony kapitał akcyjny tudzież inne środki gwarancyjne Towarzystwa wynoszą nad 4^{1/2} miliona Złr. w. a. Towarzystwo udziela ubezpieczeń:

a) od szkód, zarządzonych **pożarem** albo **piorunem**, eksplozją pary wodnej lub gazu, tudzież gaszeniem, zrywaniami i wypróżnieniem, na budynkach mieszkalnych i gospodarskich, fabrykach, maszynach, ruchomościach i urządzeniach wszelkiego rodzaju, składach towarów, żywym inwentarzu, gospodarskich sprzętach i zapasach, ziemniopłodach w stodołach lub stertach;

b) od szkód, wskutek przypadkowego **zbiicia** **szyb** **zwieroiadanych**;

c) od szkód na ziemniopłodach, wyrządzonych **gradem**;

d) od niebezpieczeństw przy **transportie towarów** wodą lub lądem;

e) od **wypadków wszelkiego rodzaju**, w każdej żądanej kombinacji (ubezpieczenie pojedynczych osób lub zbiorowe, urzędników, na czas podróży lądem lub morzem).

Premie są niższe, korzyści zaś, jakich Towarzystwo udziela, **znacznie wyższe**, jak dotychczas na tem polu praktykowano.

Na życie człowieka we wszystkich przyjętych kombinacjach

Reprezentacye Towarzystwa znajdują się w następujących miastach:

Berno, Budapest, Czerniowce, Genua, Grac, Hamburg, Innsbruck, Königsberg (Królewiec), w Pr., Kraków, Kronstadt, Linz, Lipsk, Lwów, Monachium, Praga, Szececin, Triest, Wiedeń i Zagrzeb.

Prócz tego znajdują się we wszystkich miastach i znacniejszych miejscowościach austro-węgierskiej monarchii, w Niemczech, Włoszech etc. Agencye główne i powiatowe, które udzielają chętnie informacji, wydają bezpłatnie blankiety wniosków i prospekta i przyjmują zgłoszenia do ubezpieczeń.

Własny kapitał akcyjny tudzież inne środki gwarancyjne Towarzystwa wynoszą nad 9 milionów Złr. a. w. Towarzystwo udziela ubezpieczeń:

Własny kapitał akcyjny tudzież inne środki gwarancyjne Towarzystwa wynoszą nad 9 milionów Złr. a. w. Towarzystwo udziela ubezpieczeń: myślast po śmierci ubezpieczonego tegoż spadkobiercom lub innym obdarowanym;

ubezpieczenia na wypadek śmierci i **mięszane ubezpieczenia**, z uwolnieniem od płacenia premii a względnie z udzieleniem rocznej renty w razie nieudolności do zarobkowania;

ubezpieczenie na dożycie, **zaopatrzenia na starość**, **wywianowania** dzieci, płatne samemu ubezpieczonemu po osiągnięciu oznaczonego wieku;

ubezpieczenia rent dożywoitnich, **pensyi dla wdów** i **rent na wychowanie dzieci** —

po najtanszych premiach i pod najprzystępniejszymi warunkami, a zwłaszcza przy bezwzględnej ważności i nieprzedpłaconej policy, również ubezpieczeniu na wypadek wojny bez osobnej dopłaty, następnie wolności podróży i zatrzymania się we wszystkich częściach świata i zmianie zawodu bez wszelkiej dopłaty premii.

GŁÓWNY SKŁAD MATERJAŁÓW APTECZNYCH

WE LWOWIE

ULICA KAROLA LUDWIKA L. 39.

Wyroby i sprzedaż materiałów aptecznych. Wszelkie artykuły gumowe, kauczukowe i opatrunki chirurgiczne. Wstrzykawkę, waty, gazy, bandaże i t. p. koniaki, maści i wina dla rekonwalescentów i chorych. Artykuły toaletowe i kosmetyczne, perfumy, mydła, kremy itp. specyfika krajowe i zagraniczne. Środki desinfekcyjne, kwas karbolowy, wapno karbolowe itp., środki niezawodne do wytopienia szczurów, myszy, pluskw, szwabów, itp. Skład materiałów dla aptekarzy, chemików, i fotografów.

Świeże wody mineralne i przetwory zdrojowe.

Zlecenia z prowincyi uskutecznią się odwrotną pocztą.

Ceny najtańsze.

Piotr Miaczyński

we Lwowie, ulica Sykstuska L. 47.

Firma istniejąca od 36 lat.

Utrzymuje w swoich składach li tylko

najlepsze gatunki wyłącznie krajowej nieeksploatującej

NAFTY.

Prowadząc swoje magazyny podczas najtańszego letniego sezonu, jest w możności dostarczania swoim odbiorcom rzeczywiście **dobrej nafty** po najniższej cenie.

Oprócz nafty utrzymuje we wszystkich swoich sklepach we Lwowie: **Świece stearynowe i parafinowe, mydło, krochmal i sodę, smarowidło powozowe, oliwę do maszyn gospodarskich, oleje naftowe do pokostowania konserwujące drzewo, tudzież wszelkie przybory do lamp**, które to towary w najlepszej jakości po możliwie najtańszej cenie swoim szan. odbiorcom dostarcza.

Zamówienia z prowincyi uskutecznią jak najrychlej.

Cennik na żądanie dostarcza franco.

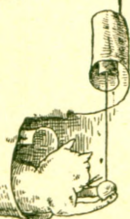

Andrzej Kobielnik

krawiec męski

we Lwowie, ul. Sykstuska l. 10.

Wielki skład i pracownia sukien
męskich i skład sukna.

J. Drexler i Synowie

we Lwowie, plac Kapitulny l. 2. założony w roku 1837.

polecają :

Kompletne wyprawy damskie i dziecinne
od najsukromniejszych do najbogatszych.

Płótna rumburskie (Langnera i Synów).

Stołowa bielizna (Regenharta i Raymana).

Drelichy liberyjne i na materace.

Ręczniki, chustki do nosa.

Bielizna męska.

Bielizna systemu Dra Jägera i księdza
Kneippa

Schirtingi i schiffony (Schrolla i Syna).

Weba King na bieliznę i prześcieradła.

Flanele, Barchany, kolorowe i białe.

Satyny i kretony francuskie.

Pończochy i Szkarpetki (Michla).

Ceraty i gutaperchy.

Firanki i chodniki

Portyery.

Dywany angielskie (S. Grossleja).

Kapy na łóżka wełniane, filcowe i try-
kotowe.

Koce wełniane systemu Dra Jägera i
Stawuckie.

Koce na konie.

Chustki wełniane damskie.

Oweza wełna, bawełna i wata.

Łóżka żelazne i wkładki druciane.

Łóżka dziecinne z siatkami.

Wielki skład najgustowniejszych i najnowszych materyi meblowych
własnego wyrobu

Pościel, kołdry i materace, poduszki pierzane i włosienne. Sien-
niki zwykłe, sprężynowe i t. p.

Skład nasion i herbaty

T. LEWIECKIEJ

w Krakowie, ul. Stawkowska l. 10. naprzeciw Grand-Hotelu
poleca wszelkie nasiona

pastewne, lasowe, warzywne i kwiatowe. — Tamże: Koniak (Cognac)
kuracyjny i herbata chińska, w cenie 2.30 3.30 i 2.80 3.80 złr.,
okruszki herbat 1.70 i 2 złr., kwiat (Pecco) 5 złr. za pół kilo.

Zamówienia z prowincyi uskutecznią się bezzwłocznie.

L. J. MALEWSKI

we Lwowie ulica Ormiańska liczbą 12.

poleca wyrabiane w swej fabryce

korki do beczek i butelek

w lepszej jakości od zagranicznych, jakoteż drzewo korkowe i koła do mienia jagiel, oraz podeszwy i koreczki damskie.

Przytem mam sobie za obowiązek przestrzedz P. T. domy handlowe, aby się nie pozwolili w błąd wprowadzać zewnętrznemi odznakami do mych podobnemi, nawet i formą, któremi posiłkują się indywidua, nie umiejące i nie mogące uczciwym sposobem otrzymać uznania. — jakoteż i przed szumnemi ogłoszeniami o wielkich składach korków zagranicznych, a w ręku ludzi niefachowych, którym dobro kraju naszego pod względem przemysłu jest obojętne.

I. galic. fabryka korków katalońskich, założona w r. 1877.

NARODNA TORHOWLA

stowarz. zarej. z ogran. poręką

poleca składki swoje:

we Lwowie (Dom Narodny), Stanisławowie, Przemyśle, Tarnopolu, Drohobyczu, Kołomyi, Stryju, Sniatynie, Samborze, Rohatynie, Brodach i Sanoku,

zaopatrzone we wszelkie towary kolonialne jak:

Kawę prawdziwą Ceylon, herbatę prawdziwą karawanową i specjalność Ceylońską,

wina węgierskie, austriackie, francuskie i t. d.

przyjmuje zamówienia na:

Wina węgierskie beczkami

wprost od producentów, hegelańskie, począwszy od 70 złr. za 135 litrową beczkę, a południowo-węgierskie od 30 ct. za litr.

Światło kościelne i stołowe wprost z fabryki, począwszy od 30 kilogramów, po każdorazowych cenach fabrycznych.

Przy zamówieniach uprasza się o podanie dokładnego adresu i stacyi kolejowej.

W sezonie letnim utrzymuje się na składach:

Plugi, Sieczkarnie, Kosy i Sierpy.

BANK ROLNICZY we Lwowie

ul. 3. Maja 1. 2.

Pośredniczy w kupnie i sprzedaży wszystkich produktów rolnych i spirytusu; ma zawsze na składzie wszelkie nasiona w najlepszych jakościach, tudzież owies obrocny tak wagonami, jak i w drobnych partyach. — Dostarcza nawozy sztuczne z pierwszorzędných fabryk po najtańszych cenach, oraz maszyny rolnicze i naczynia do gospodarstwa mlecznego.

MICHAŁ BOJARSKI

artysta-malarz

we Lwowie ul. Zielona l. 39.

przyjmuje

roboty kościelne, cerkiewne, dekoracyjne i
w ogóle wszystko co wchodzi w zakres malarstwa
i restauracyi zabytków malarstwa.

LEON KOCZOROWSKI

lakiernik

we Lwowie, ulica Wałowa liczbą 20

przyjmuje :

wszelkie roboty lakiernicze zwłaszcza przy przedsiębiorstwach
budowlanych i wykonuje takowe jak najstaranniej, czego do-
wodem liczne uznania.

Premiowane srebrnym medalem na Wystawie
hygienicznej w roku 1888.

ŁAZIENKI DIANY

przy ulicy Słowackiego l. 8.

(obok ogrodu Jezuickiego).

zostały po zwykłej dorocznej restauracyi oddane
do użytku publicznego.

Zarząd nie szczędził kosztów, by zakład ten przy zastosowaniu naj-
nowszych urządzeń i ulepszeń mógł odpowiedzieć wszelkim wymogom

Woda źródłana ze studni 13 metrów głębokiej.

Przy zakładzie istnieje

osobny oddział hydropatyczny
z oddzielną obsługą.

Cena tygodniowo: za jednorazową procedurę 3 zł. 30 ct., za
dwurazową procedurę 6 zł. 30 ct., w czem zawartą jest płaca sługi
kąpielowego.

Również istnieje osobny oddział dla Pań.

ZARZĄD.

Bank zaliczkowy

we Lwowie

ulica Hetmańska 1. 12

I. piętro.

udziela pożyczki na

SKRYPTA i WEKSLE

przyjmuje

wkładki oszczędności

i oprocentowuje takowe

po $4\frac{1}{2}\%$ od sta rocznie

Dyrekcya.

Ces. król. uprzyw.

RAFINERYA SPIRYTUSU

FABRYKA

rumu, likierów i octu

J. Mikolascha

we Lwowie

poleca

Spirytus najczystszy

dla fabryk likierów i do fabrykacyi

PERFUM

dla panów aptekarzy i t. d.

Rozolisy najprzedniejsze

Wódki mocne i t. p.

Wszystko po cenach
umiarkowanych.

Wspierajmy przemysł krajowy!

Centralny BAZAR KRAJOWY

we Lwowie ul. Karola Ludwika 1. 5 na 1. piętrze
(w domu Wgo Stromengera)

utrzymuje na składzie i przyjmuje zamówienia na wszelkie

wyroby przemysłu krajowego
jako to:

Płótna różnego gatunku, począwszy od najcieńszych tkanin webowych, apretowane i surowe —

Bieliznę stołową i adamaszkową, białą i kolorową; drelichy i dymy, płótna żaglowe, fartuszki, ściereczki i worki, siatki na piece i do suszenia chmielu. — *Płócienna kolorowe* różnych wzorów i najnowszej mody, firanki, portjery, kapy.

Wyroby sławuckie, czysto wełniane, na ubrania męskie: letnie, jesienne i zimowe; na burki, kurtki do polowania, gunie, mundury, liberje i t. p. — *Sukna z sierści wielbłądziej* na dołmany i kołdry. — *Sukna z Kęł* — *Chodniki, kocy, kilimy* różnej wielkości, *Sukna domowe*. — Serdaki, guńki, karazje kościuszkowskie różnej wielkości, dla dzieci i osób dorosłych.

Koronki ręcznego wyrobu począwszy od wstawek i szlerek; aż do koronek na wzór brukselskich w garniturach i sztukach; koronkowe kapy, wachlarze, chusteczki.

Szaty liturgiczne: ornaty, kapy, stuły, komże i t. p.

Wyroby koszykarskie: kosze na kwiaty, na papiery, do robót kobiecych, na bieliznę, podróżne. Stelarze na nuty i książki, parawany, koszyczki różnych rozmiarów. *Meble* plecione, wózki dziecinne, meble bambusowe.

Wyroby powroźnicze: liny, sznury, powrozy, uprzęż na konie, plecionki do wybijania wózków, chodniki, gurty, hamaki, siatki i t. d.

Skóry krajowe. *Obuwie letnie i zwykłe*.

Wyroby ceramiczne: wazy, dzbany, talerze ozdobne, popielniczki, postumenty, kubki. Naczynia kuchenne kamionkowe.

Rzeźbione wyroby z drzewa: figury, meble, talerze, szkatuły, laski, ramki, przedmioty galanteryjne.

Wyroby żelazne, *Laternie weneckie z żelaza, Kłódky ze Świątlik*.

Wyroby platerowane Jakubowskiego i Jarry z Krakowa.

Obok bazaru umieszczoną jest *nieustająca wystawa przemysłowa*, zawierająca okazy przemysłu krajowego, według których poczynić można zamówienia, lub otrzymać bliższe informacje o firmach krajowych.

Bazar i wystawa otwarte są przez cały dzień — Wstęp wolny.

Wyroby krajowe są dobre i tanie!

Kupujemy tylko krajowe wyroby!

Kupujemy co kraj produkuje!

54 zastępstw w kraju.

BANK KRAJOWY

Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Księstw. Krakowskiem.
przyjmuje

Lokacye gotówki

na

KSIĄŻECZKI OSZCZĘDNOŚCI

na

4⁰/₁₀₀ rocznie

500 zł. w. a. wypłaca Bank bez wypowiedzenia.

ASYGNATY KASOWE

- a) z 30 dniowem wypowiedzeniem na . . . 4% rocznie
b) z 14 > > > . . . 3¹/₂% >
c) z 8 > > > . . . 3% >

RACHUNEK CZEKOWY

- a) bez wypowiedzenia na 3% rocznie
b) za 10-dniowem wypowiedzeniem na . . . 3¹/₂% >
(z 3¹/₂% rachunku wypłaca Bank 1000 zł. bez wypowiedzenia.)
c) za 30 dniowem wypowiedzeniem na . . . 4% rocznie
(z 4% rachunku wypłaca Bank 500 zł. bez wypowiedzenia.)

CONTO CORRENTE

- a) bez wypowiedzenia do 20.000 zł. dziennie na 3% rocznie
b) za 3 dniowem wypowiedzeniem całej kwoty na 3¹/₂% >
c) fundusze zakładów dobroczynnych, składkowe i t. p. na 4% >

W oddziale hipotecznym

udziela pożyczki do połowy wartości hipoteki w 4¹/₄% listach zastawnych **bezpośrednio**: na **dobry tabularne** spłacalne w lat: 51, 37¹/₂, 30¹/₂, 23, 18¹/₂, 15¹/₂ i 13¹/₂,

na **domy czynszowe** w miastach przez Wydział krajowy wskazanych, spłacalne w lat 30¹/₄, 23, 18¹/₂, 15¹/₂ i 13¹/₂,

za **pośrednictwem zastępstw** na **posiadłości gruntowe wiejskie** w księgach hipotecznych zapisane spłacalne w lat: 23, 18¹/₂, 15¹/₂ i 13¹/₂

W oddziale komunalnym

udziela pożyczki gminom i powiatom w 5% obligacjach komunalnych a mianowicie:

powiatom i gminom miast, mającym własne statuty

na lat $39\frac{1}{2}$, 29, $19\frac{1}{2}$ i 10

innym gminom miejskim na lat: 29, $19\frac{1}{2}$ i 10

gminom wiejskim na lat: $19\frac{1}{2}$ i 10.

W oddziale bankowym

eskontuje **weksle, warranty i rymessy** z biegiem do 130 dni za opłatą 4% i 5% rocznie,

przyjmuje w **lombard** na czas i w rachunku bieżącym walory o pupilarnem bezpieczeństwie za opłatą $5\frac{1}{2}$ % i 5% rocznie,

eskontuje za zwrotem 4% i 5% **kupony i wylosowane efekta** własne i krajowe,

udziela **zaliczki na produkta naftowe** za opłatą 5% rocznie,

udziela **poręki od podatku spożywczego** od cukru i olejów mineralnych za opłatą $\frac{3}{4}$ % prowizyi od kwoty poręczonej, od wódki, piwa i cukru za opłatą $\frac{1}{2}$ % prowizyi od kwoty poręczonej, przyjmuje w **przechowanie depozyta** za opłatą $\frac{1}{40}$ % półrocznie.

Sprzedaje i kupuje po kursie dziennym

4% obligacje funduszu propinacyjnego, 4% i $4\frac{1}{2}$ % obligacje pożyczki krajowej, 5% obligacje komunalne Banku krajowego i $4\frac{1}{2}$ % krajowe listy zastawne,

wydaje **przekazy** na wszystkie znaczniejsze miasta w kraju i za granicą za opłatą $\frac{1}{20}$ %,

załatwia wszelkie **komisa bankowe**, kupno i sprzedaż efektów, incasso wszelkich należności, domicyle obcych weksli i t. d. za opłatą prowizyi $\frac{1}{10}$ do $\frac{1}{8}$ %.

ROK 1893.

Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń

W KRAKOWIE

— ZAŁOŻONE W 1860. ROKU. —

CEL:

Ubezpieczenie budynków i ruchomości od szkód ogniowych;

Ubezpieczenie ziemiołódów od gradobicia;

Towarzystwo oparte jest na wzajemności, na pokrycie wydatków służą przede wszystkim zaliczki składane przez Członków; na nieprzewidziane wydatki istnieją fundusze rezerwowe, które z końcem 1891 roku wynosiły w dziale ogniowym i gradowym: Złr. 2,977.314 ct. 19.

Czystą pozostałość po zamknięciu rachunków każdego roku rozdziela się pomiędzy stowarzyszonych w stosunku do opłat wnoszonych.

Według rachunków zamkniętych z końcem roku 1891., wynosiła

w dziale ubezpieczeń od ognia: wartość ubezpieczona złr. 496,082.653, zebrana zaliczka złr. 3,308.995 ct. 96, szkody złr. 1,774.381 ct. 44, a czysta pozostałość Złr. 611.259 ct. 78, z której wypłacono Członkom 24% zwrotu od wpłaconych zaliczek; **w dziale ubezpieczeń od gradu** wynosiła wartość ubezpieczona złr. 25,001.813, zebrana zaliczka złr. 515.973 ct. 30, szkody wypłacone złr. 842.187 ct. 25, a niedobór złr. 191.343. ct. 76 pokryty pożyczką z funduszu rezerwowego gradowego.

Wypłacone wynagrodzenia za klęski elementarne w czasie 31-letniego istnienia Towarzystwa wynoszą złr. 39,209.351 ct. 88.

Zwrócono członkom od czasu założenia Towarzystwa w dziale ogniowym i gradowym Złr. **9,014.414** ct. 36.

== Rok 1895. ==

Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń

w KRAKOWIE.

Dział ubezpieczeń na życie

(rozpoczął czynności w roku 1869).

C E L.

Ubezpieczenie życia człowieka we wszelkich kombinacjach, a mianowicie

- Zabezpieczenie kapitałów płatnych natychmiast po śmierci zabezpieczonego, (tab. I. i II.).
- Zabezpieczenie kapitałów pośmiertnych z opłatą premii przez pewien naprzód oznaczony przeciąg czasu (tab. III).
- Zabezpieczenie czasowe kapitałów pośmiertnych (tab. IV).
- Zabezpieczenie kapitału przy osiągnięciu naprzód oznaczonego wieku — a w razie wcześniejszej śmierci sukcesorom lub okazicielowi policy (tab. V).
- Zabezpieczenie kapitału na dożycie ze zwrotem premij złożonych (tab. VI i VII).
- Wzajemne zabezpieczenie kapitału pośmiertnego, płatnego po śmierci jednego z dwóch zabezpieczonych temu, który przy życiu pozostaje (tab. VIII).
- Zabezpieczenie kapitału na przeżycie i kapitału posagowego (tab. IX, X i X).
- Zabezpieczenie renty natychmiastowej, renty od pewnego terminu i wzajemnej renty na przeżycie (tab. XI, XII, XIII i XIV).
- Zabezpieczenie wedle tablic I, II, III, V, VIII, IX, XIII i XIV poddani monarchii austr. węg. w wieku od 19. do 42. roku życia, obowiązani do służby wojskowej lub w pospolitem ruszeniu zabezpieczeni są obligatorycznie

bez opłaty dodatkowej premii także na wypadek wojny do maximum kwoty złr. 5000 kapitału lub 500 renty. W czynnej zaś służbie wojskowej pozostający lub nadwyżki kapitałów nad wymienione wyżej sumy mogą być zabezpieczone na wypadek wojny tylko za uiszczaniem dodatkowej opłaty.

Towarzystwo ubezpieczeń na życie oparte jest na wzajemności; na pokrycie wydatków służą premie składane, przez członków; na nieprzewidziane wydatki istnieją rezerwy nadzwyczajne tj. fundusz rezerwowy, rezerwa zysków, rezerwa specjalna i fundusz rezerwowy wojenny, które z końcem roku 1891. wynosiły złr. 494.577.02.

Czysta nadwyżka po zamknięciu rachunków każdego roku rozdziela się pomiędzy stowarzyszonych w myśl art. 7. statutu.

Według rachunków, zamkniętych z końcem roku 1891, wynosiła czysta pozostałość w dziale ubezpieczeń kapitałów pośmiertnych zł. 57.308.59, z której przypadło członkom 14% zwrotu, a w dziale ubezpieczeń na dożycie złr. 18.200 et. 44, z której wypłacono członkom 6% zwrotu od wpłaconych premij.

Do końca roku 1891. stan ogólny ubezpieczeń kapitałów pośmiertnych, na dożycie i rent zabezpieczonych 12559 policami wynosił złr. 23,669.938.75. Wypłacone kapitały pośmiertne, posagi i renty w czasie 22-letniego istnienia działu ubezpieczeń na życie wynoszą złr. 2,669.702.45, a wypłacona w tym samym czasie dywidenda członkom działu życiowego wynosi złr. 425.141.43.

Fundusze gwarancyjne działu ubezpieczeń na życie z końcem roku 1891. składają się:

z rezerwy premii, wynoszącej . . .	złr. 5,312.042.64
z funduszu rezerwowego	„ 189.985.13
z rezerwy zysków, wynoszącej	„ 227.076.01
z „ „ specjalnej, „	„ 77.515.88

Dyrekcya i jej reprezentanci, oraz agenci Towarzystwa udzielą na żądanie wszelkich wyjaśnień w sprawach ubezpieczeń na życie i dostarczą prospekta, statuty i obowiązujące warunki tychże ubezpieczeń.

Drukarnia

Z. GOLLOBA

← Lwów, ul. Kopernika 17. →

wykonuje

wszelkie roboty drukarskie

gustownie i w jak najkrótszym czasie.

HANDEL HERBATY

chińsko - rosyjskiej

EDMUNDA F. RIEDLA

we Lwowie,

pl. Maryacki liczba 10.

poleca

zbioru majowego:

Congo czarna	$\frac{1}{2}$ kilo	zł. 1-60
Souhong czarna	" "	2-—
" " zbiór majowy	" "	3-—
Kaysów czarna	" "	4-—
Melange de Londres	" "	4-—
Pecco kwiatowej	" "	3-—
" " karawanowej	" "	4-—
" " najprzedniejszej	" "	6-—
Gumpowder zielonej pełkowej	" "	3-—
" " przedniej	" "	4-—
Wysiewki herbaciane	" "	1-30
" " z najlepszych herbat	" "	1-60

Ceny herbaty oznaczone na $\frac{1}{2}$ kilo w paczkach po $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ kilo.

Opakowania nie liczy się. Zamówienia z prowincyi wysła się odwrotną pocztą.

Premiowane na wystawach: przyrodniczo-
lekarzkiej w Krakowie 1881 r. i higieni-
czno-lekarzkiej, dydaktyczno-przyrodniczej
we Lwowie 1888 r.

WINA I INNE ŚRODKI LECZNICZE

wyrobu aptekarza

Henryka Blumenfelda

Małaga z chiną.

Działa niezawodnie przeciw niedokrewności, cierpieniom nerwowym, febrom i osłabieniu. Jako toniczny i pokrzepiający środek wzbudza apetyt i wywiera najznakomitsze skutki w rekonwalescencji po chorobach wycieńczających.

Cena butelki . . . 1 złr. 50 ct.
Butelka podwójna . 2 „ 50 „

Małaga z chiną i żelazem.

Wzbudza apetyt i działa z niezawodną skutecznością przeciw zimnicy, gorączkom tyfoidalnym i w rekonwalescencji po chorobach ciężkich wycieńczających. Przeciw chorobom pochodzącym z niedostatku krwi lub osłabieniu nerwów, jest wino to najznakomitszym środkiem leczniczym.

Cena butelki . . . 1 złr. 50 ct.
Butelka podwójna . 2 „ 50 „

Małaga z Cascary Sagraady.

Znakomity środek rozwalniający, zatem skuteczny przeciw wszelkim chorobom z obstypacją pochodzącym.

Cena butelki . . . 1 złr. 50 ct.
Butelka podwójna . 2 „ 50 „

Małaga z Rebarbarum.

Najlepszy i najskuteczniejszy środek przeciw wszelkim cierpieniom żołądkowym i wątrobianym. Przy wzdęciach, niestrawności, obstrukcji, hemoroidach i kongestjach, środek ten najznakomitsze wywiera skutki.

Cena butelki . . . 1 złr. 50 ct.
Butelka podwójna . 2 „ 50 „

Małaga z żelazem.

Najlepszy środek z preparacji żelazistych przeciw niedokrewności, płacizce, trudnemu odpływowi nieregularności, wyczerpaniu sił, ogólnej niemocy i wszelkim z niedostatku krwi pochodzącym chorobom.

Cena butelki . . . 1 złr. 50 ct.
Butelka podwójna . 2 „ 50 „

Małaga z fosforanem wapniowym.

Wprowadza do organizmu materję potrzebną dla utworzenia kości i zębów. Z nadzwyczajnym skutkiem działa przeciw wycieńczeniu kości, skrofułom, chorobie angielskiej i tuberkułom, posila i odtwarza cały organizm.

Cena butelki . . . 1 złr. 50 ct.
Butelka podwójna . 2 „ 50 „

Małaga z Condurango.

Wedle zdania Doktora Reissa znakomity środek przeciwko cierpieniom żołądkowym i rakowi.

Cena butelki . . . 1 złr. 50 ct.
Butelka podwójna . 2 „ 50 „

Wino Pepsynowe z Diastazą.

Łączy w sobie ferment żołądkowy i ślinowy, zatem najlepszy środek dla trawienia pokarmów animalnych i węglastalnych. Działa przeciw niestrawności, w braku apetytu, przy trudnem trawieniu i we wszystkich chorobach żołądkowych.

Cena butelki . . . 1 złr. 50 ct.
Butelka podwójna . 2 „ 50 „

Malaga z orzechów Kola.

Znakomity środek pokrzepiający. Po użyciu tego wina znika nawet po naj-
większych natężeniach natychmiast wszelkie znużenie.

Cena butelki 1 zfr. 50 ct.

Butelka podwójna 2-zfr. 50 ct.

Phosphate de Fer

czyli roztwór fosforanu żelazowego
wyrobu aptekarza HENRYKA BLUMENFELDA
we Lwowie.

Brak krwi a raczej brak zdrowej krwi
u generacji dzisiejszej, szczególnie zaś
u inteligencji, jest tak powszechnym, że
tylko mała część stanowi wyjątek z tej
ogólnej reguły. Składnikiem najważniej-
szym dla czerstwości krwi i organizmu
całego, jest żelazo, a to w formie żelaza
fosforowego. (Połączenie, w jakim żela-
zo w krwi się znajduje.) Roztwór fosfo-
ranu żelazowego, odtwarza i posila
krew — a zatem mózg i nerwy.

Zażywanie jest łatwe, dowolne, nie
czerni zębów, wylecza szybko upławy
u kobiet, niedokrewność — skrofule,
chudnienia i wszystkie te cierpienia, któ-
rym podlegają niewiasty i dzieci blade,
jak i w ogóle osoby niedokrwiste.

Cena flaszki 50 ct. w. a.

Syrop z podfosforanu wapna

(*Syrop d'hypophosphite de Chaux*)
aptekarza HENRYKA BLUMENFELDA
we Lwowie.

W roku 1857 Dr. Churchill w swej
rozprawie mianej w akademii umiejętności
w Paryżu, wykazał, że podfosforan
wapniowy stanowi jedyny środek prze-
ciw suchotom i tuberkułom, jak w ogóle
dla osób cierpiących na piersi. Od tego
czasu używano tak w szpitalach w Pa-
ryżu, jak w ogóle wszędzie, gdzie tylko
sława tego nowego środka doszła, syro-
pu z podfosforanu wapna, a rezultaty
osiągnięte okazały, że środek ten w po-
czątkach choroby używany, stanowczo
wylecza, w późniejszych zaś stadyach
choroby, takową wstrzymuje i znaczną
ulgę w cierpieniach przynosi.

Kwasów wystrzegać się.

Cena 1 zfr. 20 ct. w. a.

Syrop wapniowo-żelazowy.

wyrobu aptekarza HENRYKA BLUMENFELDA
we Lwowie.

Dla cierpiących na choroby piersiowe.

Pod wpływem tego środka chorzy
wkrótce osiągają zdrowie — powraca
cera zdrowa, ustaje kaszel, duszność,
znikają nocne poty, cierpienia żołądkowe,
które tak często chorobom piersiowym
towarzyszą — a organizm cały napeł-
niony jest nową siłą i energią.

Syrop wapniowo-żelazowy apteka-
rza Henryka Blumenfelda we Lwowie
w następujących chorobach używać na-
leży. W skrofulech, Atrofii (wycieńcze-
niu kości) — Rachitis (chorobie angiel-
skiej) — w niedokrewności, w chorobach
persiowych wszelkiego rodzaju, w katar-
rze krtaniowym, bronchialnym i katarze
płuc, wszędzie we wszystkich cierpieniach
osłabiających i po chorobach wycień-
czających.

Cena 1 zfr. 20 ct. w. a.

Boyveau Roob Laffeteur czyli Sarsa- parylian

aptekarza HENRYKA BLUMENFELDA
we Lwowie.

Sarsaparyla, roślina z rodziny Smi-
lax, przez Hiszpanów do Europy wpro-
wadzona, a zatem prawie od czasów
odkrycia Ameryki znana, doszła do tak
wielkiej sławy jako środek krew czy-
szczący, przeciw chorobom syfilitycznym
i żółzowym, że niesumienni fabrykanci
używają tej dobrej reputacji Sarsaparyli
i zalecają, pod firmą tejsze, publiczności
środki sarsaparylowe, które częstokroć
prócz nazwy żadnej innej styczności
z Sarsaparylą nie mają.

Jak wiadomo powszechnie, rośnie
Sarsaparyla w niedostępnych prawie mo-
czarach Ameryki, a przystęp do tychże
moczarów przez wydzielające się wy-
ziewy dla zdrowia nadzwyczaj szkodliwy.
Takiach przezorności używa natura, aby
najdroższe skarby przed chciwym ramie-
niem człowieka ukryć. Ztąd też nadzwyc-
zaj wysoka cena Sarsaparyli. Wyrabia-
ny przezemnie Sarsaparylian jest sumienn-
ie z najlepszego korzenia przyrządzony
i polecam takowy w chorobach zakaże-
nia krwi — w chorobach syfilitycznych
lub żółzowych jako krew czyszczący
środek.

Cena 1 zfr. 20 ct. w. a.

Pastyłki przeciw niestrawności

wyrobu aptekarza HENRYKA BLUMENFELDA
we Lwowie.

Pastyłki te zawierają części składowe
pastylek Vichi Bilin — Giesshübl i in-
nych tego rodzaju pastylek.

W lekkich formach dyspepsy a szcze-
gólnie w niestrawnościach przejściowych
znakomite odnoszą skutki.

Cena 50 ct. w. a.

Pastyłki pepsynowe z diastazą

wyrobu aptekarza HENRYKA BLUMENFELDA
we Lwowie.

Pastyłki te są najlepszym środkiem przeciw niestrawnościom szczególnie w starych zastarzałych cierpieniach. Dotychczas używano w chorobach tych pastylki, proszki lub wody mineralne, mające za główną podstawę węgiel sodowy. W nowszych czasach dopiero wykazały badania, że węgiel sodowy przy dłuższym użyciu wywołuje przeciwny skutek, a to zamiast uchylania powoduje dyspepsyę, przyczem wytwarza się choroba pęcherzowa.

Tak więc jako jedyny racjonalny na dłuższy czas do użycia przeznaczony środek zostaje pepsyna, która w połączeniu z diastazą stanowi najwyborniejszy środek ułatwiający trawienie i uchylający niestrawności.

Cena 1 złr. 60 ct. w. a.

Pastyłki piersiowe

wyrobu aptekarza HENRYKA BLUMENFELDA
we Lwowie.

Pastyłki te ze składników balsamiczno-roślinnych sporządzone, zawierają części na organa oddechowe nadzwyczaj zbawienne oddziaływające. Są one jedyne w swoim rodzaju — a skutek ich wypróbowany.

Szczególnie zaleca się użycie pastylek piersiowych w kaszlach, załegnięciach, chrypcie i przeciw wszelkim kataralnym niedyspozycjom płuc i krtani. Dla śpiewaków są pastylki te prawdziwym dobrodziejstwem, gdyż po użyciu kilku pastylek głos staje się czystym i pełnym.

Pastyłki piersiowe Blumenfelda różnią się znacznie od wszelkich innych pastylek, zawierających często nie więcej, jak cukier palony lub mieszaninę cukru z klejkami — zwraca się przeto uwagę kupujących na to, z tem, by wyraźnie tylko pastylek Blumenfelda żąłali.

Cena 50 ct. w. a.

Czekoladki z Cascary sagrady

wyrobu aptekarza HENRYKA BLUMENFELDA
we Lwowie.

Czekoladki te nie różnią się w smaku od najwspanialszych czekoladek cakierniczych i działają znakomicie przeciw wszelkim formom obstrukeyi.

Chętnie bywająbrane nawet przez najdelikatwsze w smaku kobiety i dzieci i skutkują bez boleści pewnie i szybko

Cena pudełka 1 złr. 25 ct. w. a.

Wstrzykiwanie z Matico.

aptekarza HENRYKA BLUMENFELDA
we Lwowie.

Najlepszy środek przeciw rzerzącce (Wywiorowi), upływowi nasienia męskiego, nieżyłowi kanału moczowego i upławom kobiecym.

Po licznych poszukiwaniach wynaleziono w Matico (pięper augustifolium), roślinie rosnącej w Indjach, środek który w wyciekach rzerzącki, tak świeżo powstałej, lub też chronicznej, używaną bywa z najlepszym skutkiem. Nawet takie wycieki leczono zapomocą tego środka, które przez dłuższy czas opierały się wszelkim używanym lekoms.

Najstawniejsi lekarze, jakoto: pp. dr. Botinet, Cazenave, Cullerier, Favcot, Hardy, Ricord, Schuster, którzy głównie tego rodzaju leczą słabości, potwierdzili to w swej praktyce.

W samych Indjach używa ta roślina wielkiej sławy, tak np. proszek tejże wyspany po otworzonej arteryi tamuje niezwłocznie krew.

Cena flaszki 50 ct. w. a.

Fabryka i główny skład sprzedaży w aptece pod „Złotym Słoniem“ we Lwowie, przy placu Krakowskim Henryka Blumenfelda.

Apteka ta utrzymuje na składzie suspensorya (woreczki, wstrzykawkki z gutaperki, szkła i me ali dla mężczyzn, tudzież wstrzykawkki maciczne dla kobiet.

Kapsułki z Matico

wyrobu aptekarza HENRYKA BLUMENFELDA
we Lwowie.

W tych samych chorobach co wstrzykiwanie używane mają tę zaletę, że użycie tychże nie wymaga osobnej przeczności i nie przeszkadza w codziennem zajęciu.

Kapsułki te są z części eterycznych roślin „Matico, Santale, Kopaivy i Kubeby“ tak szczęśliwie złożone, że nie sprawiają żadnych dolegliwości żołądkowych, a skutek jest nadzwyczaj pewny i szybki.

Szczególnie zalecają się kapsułki w wypadkach, gdzie zapalenie chorobie towarzyszy.

Cena 80 ct. w. a.

Srodki lecznicze weterynaryjne

wyrobu aptekarza **HENRYKA BLUMENFELDA** we Lwowie.

Regeneracyjny Fluid dla koni.

Fluid regeneracyjny jest mieszaniną samych dobranych i dzielnie działających środków lekarskich, wzmacniających i drażniących, a wypróbowany przez znakomitszych weterynarzy, hodowców, znawców i miłośników koni, został nadzwyczajnie polecony jako cenny i znakomity środek leczniczy i zapobiegawczy przeciw wielu długim i ciężkim chorobom koni.

Długie i forsowne chody, wyciążająca praca, różne szkodliwe wpływy zewnętrzne (zimno, wilgoć itp.), wreszcie starszy wiek koni — przyczyniają się do osłabienia mięśni i ścięgien, przez co konie tracą dawniejszą swoją siłę i dziarskość, smutnieją, źle wyglądają i t. p. — Fluid regeneracyjny pokrzepia ich siłę, wzmacnia osłabione ścięgna, mięśnie, więzadła i torebki stawowe, i rzec można odradza je tak, że zdolnymi się stają na nowo z łatwością znaczne ponosić trudy, przy czem odzyskują lepszy i zdrowszy wygląd.

Wprawdzie fluid nie jest środkiem na wszystkie choroby (uniwersalnym) — wiele jednak chorób może użycie jego zupełnie usunąć, a innym wielu jest w stanie zapobiedz.

I tak — fluid skutkuje znakomicie: w złoгах wapiennych naokoło stawów, które al' o z powodu wieku, albo z powodu chorób powstają niekiedy w tak dużej ilości, że okolica stawu grucielce, a stawy (skołowe, pęcinowe, kopytowe etc.) tracą swą gibkość częściowo — a niekiedy i zupełnie i przez to chód staje się utrudnionym albo nawet niemożliwym bez kulawizny.

Po stosownem użyciu fluidu zgrubienia i zeszywnienia ustępują, złogi wapienne się rozchodzą i stawy nabierają napowrót gibkości i mocy.

Tak samo z niezawodnym skutkiem działa fluid w naciągnięciach i zgrubieniach ścięgien mięśni, więzadeł i torebek stawowych, dalej w zapaleniach gościecowych (rheumatycznych) i w kuczach mięśniowych (po przeziębieniach i przemoczeniach), w zapaleniach urazowych (traumatycznych), powstałych w skutek uderzenia się, potknięcia, upadku; dalej w zwiegnięciach wykreceniach stawów; dalej wzmacnia fluid mięśnie, ścięgna też po uprzednich długich kula-

wiznach, a szczególnie zaleca się użycie fluidu w rekonwalescencji długiej, przyspiesza bowiem powrót do zdrowia i sił i dozwala rychłej używania zwierząt do pracy.

Fluid działając wzmacniająco na mięśnie i stawy, chroni je od nabawienia się różnych chorób, mocniejszy bowiem mięsień lub ustaw nie tak łatwo ulega przeziębieniu, naciągnięciu i t. p. wypadkom, które bardzo szkodliwe za sobą niekiedy pociągają następstwa i narażają właścicieli na dotkliwe straty.

Prócz powyższych własności fluidu należy i tę podnieść, że w każdym wypadku choroby, w pewnej chwili użytym być może z wielką korzyścią, zanim można zasięgnąć pomocy weterynarza; wpłynie bowiem użycie fluidu zawsze korzystnie na przebieg choroby i przyspieszy uzdrowienie.

Sposób użycia i własności każdego ze środków leczniczych weterynaryjskich wyrobu apteki Hensr. Blumenfelda znajdują się przy każdym środku obszernie opisane.

Cena flaszki l ztr. 20 ct.

Karpacki proszek pożywny

dla koni, bydła, owiec i innych zwierząt domowych.

Zdrowie ludzi jak i zwierząt polega na tem, że organizm przyjmuje wiele pierwiastków, w zamian za które dostarcza pracy lub wytwarza z nich mięso, tłuszcz, mleko, wełnę, itp., przez co organizm by się wnet zużył, gdyby pierwiastków potrzebnych z pokarmami nie przyjmował.

Ażebym więc organizm utrzymać w stanie zdrowia, trzeba zużywające się części zastąpić nowymi, z kąd wynika potrzeba przyjmowania pokarmów, które ulegają w przewodzie pokarmowym procesowi chemicznemu (trawieniu) w skutek łączenia się z różnymi sokami pochodzącymi z gruczołów — i to stanowi przemianę materij zdrowego organizmu.

Jeżeli proces ten nie odbywa się należycie, zwierzęta nie przyjmują pokarmów, tracą chęć do jadła, chudną i słabną, przynosząc straty właścicielowi.

Źłe trawienie sprawia liczne choroby — jak zaparcia, kolki, odęcia —

itp. często zabójcze dla zwierząt, dalek krwawy mocz, gorzkie mleko itp. Apte- karz H. Blumenfeld we Lwowie wyrabia dla bydła środek zwany proszkiem kar- packim, złożony z różnych ziół lekar- skich i środków solnych, które podnie- cając gruczoły i błony śluzowe do wy- dzielania soków, przyspieszają ruch ro- baczkowy jelit, chłoną gazy etc. Pro- szek ten zatem leczy katary, zapalenia żołądka i kiszek, wzmacnia organa tra- wiące, reguluje trawienie, zapobiega nagromadzeniu się gazów, kolkom, ode- ciom etc. Nad o przyspieszając i ułat- wiając trawienie, przyczynia się pro- szek karpacki podniecając gruczoły mleczne do obfitszego wydawania mle- ka u krów etc. i leczy wszelkie wady mleka (krwawe i gorzkie mleko itp.) wreszcie proszek ten pobudzając wszyst- kie inne gruczoły do większej czynno- ści, działa czyszcząco na soki — zwi- ąsza w zółcach u koni, jakoteż przy- czynia się wielce do rychłego wzino- czenia sił i utuczenia zwierząt.

Cena I pakietu proszku karpackiego wynosi 35 ct.

Maść na kopyta etc.

Kopyta — aczkolwiek złożone są z twardej i silnej istoty rogowej, — podlegają, jak to powszechnie wiadomo, różnym szkodliwym wpływom, a szcze- gólniej szkodzi im wilgoć i zbyteczna suchość. Wilgoć wnika do komórek ro- gowych i czyni kopyta miękkim i łat- wo się zużywającym. Suchość zbyte- czna zaś wysusza róg i czyni go kru- chym i twardym, wskutek czego róg łatwo łamie się i pęka, przez co nie- kiedy nawet kulawizny lub nieuleczalne kalectwa się wytwarzają. Koń zmuszony chodzić w czasach wilgotnych (błoto itp.) i w czasach posuchy, z trudnością tylko może tych szkodliwych wpływów uniknąć.

Chcąc zabezpieczyć róg kopyta od owych szkodliwości i psucia się, naj- lepiej jest użyć maści na kopyta H. Blu- menfelda — która tak jest złożoną, że chroni skutecznie róg kopyt od wszel- kich szkodliwych wpływów i zapobiega pęknięciu, wyłamaniu się, wyschnię- ciu itd., jak również rozmięczeniu i zbutwieńiu etc. kopyta.

Cena I puszki maści na kopyta wynosi I ztr. 20 ct.

Maść na grudę dla koni i bydła etc.

Właścicielom i hodowcom koni i bydła jest dobrze znaną choroba gru- dą zwana. Jestto wysypka połączona z ropieniem na obrzniętych i zaczerwie- nionych pęcinach, która się często u bydła, (wołów opasowych na brasze stojących) na całe nogi, brzuch, a nawet grzbiet i kark rozszerza. Choroba ta u koni powstaje zwykle z wilgoci, brudu i zimna, a czasem z choroby so- ków, u bydła zaś w stajniach opasowych z kwaśnej brachy, występuje jakby epi- demicznie niekiedy i sprawia oszpeccenie u koni (psi włos) a wychudnienie u bydła opasowego, trwa bowiem zwy- kłe długo. Maść na grudę H. BLUMEN- FELDA usuwa w krótkim czasie zupeł- nie tę szkodliwą i ciężką chorobę, u zdrowych zaś zwierząt użyta zabezpie- cza je tak od zarażenia się grudą, że nawet w jednej stajni z chorymi zwie- rzętami bezpiecznie pozostawać mogą.

Cena I puszki maści na grupę wy- nosi I ztr. 20 ct.

Świadcetwa.

Do Wgo P. H. Blumenfelda aptekarza we Lwowie.

Pańskiego wyrobu proszek karpacki, pożywezy dla koni, bydła, owiec i trzody chlewnej — wielokrotnie używałem w mej praktyce i przekonałem się o jego znakomitem działaniu w niestrawności, katarach żołądka i kiszek, w choro- bach przebiegających z wycienieniem sił i w rekonwalescencji w ogóle jako o środku pokrzepiającym, wzmacniają- cym i dodatnio działającym na mleko. Proszek ten jest mojem zdaniem lepszy od innych tego rodzaju wyrobów, co z przyjemnością stwierdzam.

Lwów d. 30. IV. 1890.

Prof. Dr. A. Barański.

Fluid regeneracyjny wyrobu apte- karza Henryka Blumenfelda we Lwo- wie, sósowałem na Klinice chorób chi- rurgicznych e. k. szkoły weterynaryj w Lwowie u koni i innych zwierząt, w wielu wypadkach chorób gośćcowych (rheumatycznych), urazowych (trauma- tycznych), jakoteż w oślabieniach mięs- ni powstałych po uprzednich długich kulawiznach, z bardzo dobrym skut- kiem, a porównując przetwór ten z in- nymi zagranicznymi — przekonałem się, że działa na skórę bardziej dra- żniąco, wywołuje zatem objawy flu- i-

dom właśnie we ó wiele prędzej i skuteczniej — mogą więc takowy do użytku polecić.

Lwów d. 25. VII. 1890.

Prof. S. Królikowski.

kierownik kliniki chir. c. k. szkoły weter.

Fluid regeneracyjny wyrobu p. Henryka Blumenfelda aptekarza we Lwowie stosowałem w mej praktyce zawsze z dołrym skutkiem u koni chorych na rozmaite cierpienia rheumatyczne, następnie w osłabieniach mięśni i ścięgien w celu wzmocnienia tychże, jak również i w tych wypadkach, w których przejściowe podrażnienie skóry było požądane i przenoszę wyrób ten nad inne podobne przetwory i wyroby zagraniczne.

Lwów w Czerweu 1890.

Faweł Kretowicz.

nauczyciel w c. k. szkole weterynaryj i szkole kucia koni.

Ministerstwo wojny. Sofia L. 36.

Świadectwo (w streszczeniu.)

Miżej podpisany potwierdza na podstawie trzech miesięcznych doświadczeń z preparatami weterynaryjnymi wyrobu aptekarza Henryka Blumenfelda we Lwowie na kilkudziesięciu koniach wojskowych, tudzież na koniach tutejszej straży ochotniczej, że **Fluid regeneracyjny** Blumenfelda użyty przez umiędlone ręce we właściwych chorobowych przypadkach oddaje znakomite usługi.

Masło na grudę Blumenfelda bardzo korzystnie działa przy świeżych i zastarzałych wypadkach gruzy, a oprócz tego może być używaną z dobrym skutkiem przy natarciu od uprząży i przy różnych zmianach skóry. Jako wielką zaletę tej maści pońdnieć muszę: że nie wysusza zbytnio skóry, przez co zapobiega pękaniu, a przeto i ponawianiu kulawizny.

Masło kopytowa wyrobu aptekarza Blumenfelda zasługuje na wszechstronne uznanie z powodu należytego konserwowania zdrowych kopyt i poprawiania wadliwych. (Następuje sposób użycia.)

Masło kopytowa Blumenfelda może być użytą dla leczenia „gnicia szałki” przez wprowadzenie jej na jucie lub pakutaeh.

Stolica Sofia d. 29. września 1890 r.

Major F. Chęchowski.

naczelnik wydz. weter. przy Ministerstwie wojny. Naczelny weterynarz wojsk bułgarskich. Nauczyciel przy szkole wojennej.

Ministerstwo spraw wewnętrznych
I. 469.

Preparaty wyrobu pana Henryka Blumenfelda we Lwowie, a mianowicie Fluid regeneracyjny i masło kopytowa używałem z bardzo dobrym skutkiem w odpowiedzialnych wypadkach, przeto najusilniej je polecam PP. kolegom i ludzowcom.

Sofia 15. grudnia 1890.

L. Tymoffiewicz.

naczelnik oddziału weterynaryjnego przy Ministerstwie spraw wewnętrznych.

C. k. pułk dragonów **Baron Piret** Nr. 9.

C. k. we.erynarz wojsk.

Benedykt Meznik

Do c. i k. Kom. puł. w Czerniowcach. Czerniowce d. 12. Cze-wca 1890.

Donoszę, że wyroby lekarsko-weterynaryjne aptekarza Henryka Blumenfelda we Lwowie, dołączone celem wypróbowania ich, po największej części zostały spotrzebowane. Z tych wyrobów okazał się **Fluid regeneracyjny** środkiem skutecznym. **Masło na grudę** bardzo dobrą, a **karpacki proszek** dla bydła, który składa się z mocno gorzkich i solnych środków lekarskich, **sprawia na trawienie znaczny wpływ okazał się skutecznym** u konia służbowego, który dł. gotwałą chorobą w stanie odżywienia można podupadł.

Zarząd s.ajni

J. W. R. Hr. Potockiego.

Do W. Pana **H. Blumenfelda** aptekarza we Lwowie.

Niniejszem poczytuję sobie za obowiązek przesłać Panu uznanie i podziękowania za wynalezienie przez Niego: **Fluid regeneracyjny, masło na grudę i masło na kopyta**, które to środki w rozlicznych razach z bardzo dobrym skutkiem zastosowywano.

Zamek Łańcut w Sierpniu 1890.

Ed. Sobiraj koniuszy.

Zarząd dóbr Jego Eke. Włodzimierza
hr. Dzieduszyckiego.

Zarządze dnia 28. maja 1891.

Do Wgo Pana Henryka Blumenfelda, aptekarza we Lwowie.

Po przeprowadzonym dłuższem doświadczeniu mogę z przyjemnością donieść, że regeneracyjny Fluid wyrobu Pańskiego okazał się w ogóle a w szczególności przy stłuczeniach i ubewładnieniu bardzo skutecznym, a »masło od gruzy« osuwała tę często uporczywą słabość w bardzo krótkim czasie.

Zyszewski.

Zarząd stada koni Arabskich imienia
J. O. księcia R. E. Sanguszkii, wła-
ność JW. hr. Józefa Potockiego.

Antoniny gub. Wołyńska d. 1. marca 1891.

Fluid wyrobu Pana Henryka Blu-
menfelda aptekarza we Lwowie używa-

liśmy w naszej stajni i okazał się jako
bardzo skuteczny we wszystkich przy-
padkach tam, gdzie tego rodzaju prze-
twory używane bywają.

L. Brzeicki.
zarządzający stadem.

Dla uniknięcia podrobień i naśladownictw uprasza się wyra-
źnie żądać wyrobów weterynaryjnych zaopatrzonych marką
ochronną i podpisem apt. Henryka Blumenfelda.

Główny skład w aptece pod „Złotym Słoniem“

Henryka Blumenfelda

we Lwowie.

Oprócz tego są do nabycia
w następujących aptekach: we
Lwowie u pp. Ruckera i Krzy-
żanowskiego; w Krakowie u pp.
Stockmara i Roznera; w Brodach
w aptece p. Landesberga i p.
D. Popiela; w Budzanowie w
aptece p. Jasińskiego; w Ka-
mionce Strumiłowej w aptece
p. Pilewskiego; w Kopeczyńcach
w aptece p. Redera; w Podwo-
łoczyskach w aptece p. Schnei-
dera; w Pomorzanach w aptece
p. Aleksiewicza; w Stanisławowie
w aptece p. Amirowicza; w Tar-
nopolu w aptece p. Krzyżano-
wskiego; w Stryju w aptece p.
Jahra; w Brzeżanach w aptece
p. Dursta; w Kozłowie w aptece

p. Błachowskiego; w Czernio-
weach w aptece p. Mahla; w
Trembowli w aptece p. Kurkie-
wicza.

Do miejscowości, w których
apteki nie otrzymują na składzie
środków leczniczych weteryna-
ryjnych aptekarza Henryka Blu-
menfelda, wysła apteka pod
„Złotym Słoniem“ we Lwowie
powyższe środki na zamówienia
dosięgające łącznej kwoty 5 złr.,
franko, również nie licząc kosztów
opakowania tak, że strony otrzy-
mują owe środki na miejscu po
cenie oryginalnej, którąto kwotę
w takim razie przy zamówieniu
załączyć należy.

GALICYJSKIE TOWARZYSTWO KREDYTOWE ZIEMSKIE

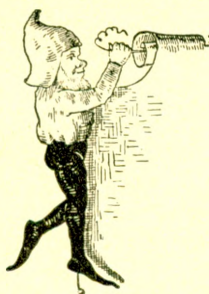
we Lwowie ul. Karola Ludwika 1

wydaje:

cztero procentowe listy zastawne z okresem 56-letnim;
cztero procentowe listy zastawne z okresem 41-letnim;
cztero i pół proc. listy zastawne z okresem 52-letnim;
oraz kupuje i sprzedaje takowe po kursie dziennym.

Nadto przyjmuje
depozyty prywatne do przechowywania za opłatą miesięczną
5 centów od 1000 złr.

Na rachunek Towarzystwa wypłacają wylosowane listy zastawne i zapadłe kupony
następujące domy bankowe:

- W Berlinie: Bank niemiecki;
- „ „ „ drezdeński.
- „ Czerniowcach: Dom bankowy i kantor wymiany, ulica Pańska l. 1.
- „ Frankfurcie nad Menem: Erlanger i Synowie.
- „ Kołomyi: Spółka handlowa rolniczo-przem.
- „ Krakowie: Blau & Epstein;
- „ „ August Raczyński.
- „ Poznaniu: Bank rolniczo-przemysłowy Kwilecki, Potocki i Spółka;
- „ Poznaniu Hartwig, Mamroth i Sp.
- „ Przemyślu: Towarzystwo zaliczkowe rolne.
- „ Rzeszowie: Matzner & Holzer.
- „ Stanisławowie: S. Kornblüh & Kaner.
- „ Warszawie: Leopold Kronenberg.
- „ Wiedniu: C. k. uprz. austr. Bank dla krajów koronnych;
- „ Wiedniu: Niższo-austryackie Tow. eskontowe.

KAROL HORNUNG

Lwów, ul. Cicha 5 przy placu Chorążczyzny

PIERWSZORZĘDNA

PRACOWNIA STOLARSKA

zaszczyconą medalem srebrnym e. k. ministerstwa handlu
i przemysłu na ostatniej wystawie w Krakowie

wykonuje

wszelkie roboty stolarskie

po możebnie niskich cenach.

we Lwowie, ulica Teatralna 1. 16.

Leon Janikowski

ZEGARMISTRZ

we Lwowie, ulica Teatralna 16.

(dawniej Weigel)

poleca swój obfity skład zegarków

złotych, srebrnych i ni-
klowych z pierwszorzę-
dnych fabryk genew-
skich, francuskich; u-
trzymuje na składzie
wielki wybór zegarów
ściennych, stołowych
i pędułowych, budzi-
ków, różnego rodzaju.
po cenach najtańszych.

Przyjmuje wszelkie
naprawy zegarków,
zegarów ściennych,
grających, staroży-
tnych; także odnawia-
nie tychże, uskutecz-
nia w jak najkrót-
szym czasie pod
gwarancją.

GŁÓWNY SKŁAD ROSKOPFÓW.

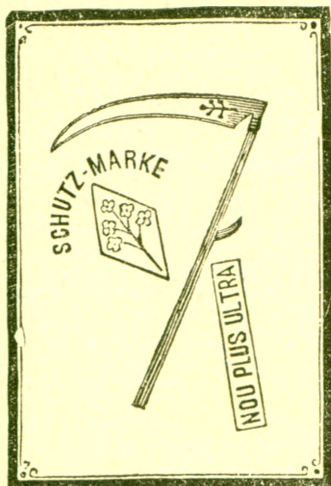
GŁÓWNY SKŁAD ROSKOPFÓW.

we Lwowie, ulica Teatralna 1. 16.

Schäftler & Forscher

w Tarnopolu (Austria, Galicya)

Export kos jedynie zaszczytnie uznanych przez Jego Ces. Król. Mość Cesarza Franciszka Józefa I.

Jego Ces. Król. Mość Franciszek Józef I. raczył odznaczyć osobistym najwyższym swem uznaniem fabrykat kos naszych z godłem „niezapominajka“, co niedostało się nigdy jeszcze w udziale żadnej fabryce, ni. krajowej ni zagranicznej. Fabrykat kos naszych został przez najznakomitszych ludzi fachowych uwieńczony 26 medalami złotymi i srebrnymi na wielu wystawach, tak europejskich w Paryżu, Wiedniu itd. i za morzem (Filadelfia) w Ameryce.

Nasza kosa bywa fabrykowana podług własnych i nowych przepisów, tak, że żadna inna fabryka nie może podobnej stali wyrobić. Jest to stal, której się prawie wcale nie zużywa, z powodu podwójnego hartu i jej wytrwałości.

Dlatego też, ta kosa trwa nierównanie dłużej i jest z tego powodu tańsza niż 3 zwykłe. Raz wyostrzona kosi 120 — 150 kroków a czasem i więcej. — (Z Niemiec pisze nam pan Józef Kirschner 31-go lipca 1892, że kosił naszą kosą 5 dni i ją ani razu nie klepał, a 3 dni ją nawet nie ostrzył, chociaż jego trawa jest bardzo twarda, a oprócz tego mamy już dzisiaj setne podziękowania z całego świata.) — Kosa nasza jest pomimo hartu niełamliwa i elastyczna a przy klepaniu nie wysypuje się ani się nie łami.

Powiedzieć można, że kosa nasza zaoszczędza zdrowie, czas i grosz i usprawiedliwia w zupełności godło „Niezapominajka“, jak nam pan Jan Tylły z Galicyi pisze, że kosa nasza zasługuje być nazwaną «Niezapominajka». — Za wyż wymienione zalety gwarantujemy w zupełności. Przy średniej szerokości dostarczamy kosy różnej długości, po następujących cenach:

Długość kosy w centm.	62	65	70	75	80	85	90	95	100
Cena jednej kosy zlr.	1.05	1.10	1.20	1.30	1.40	1.50	1.60	1.70	1.80

Polecamy jak najusilniej nasze oselki, jako jedynie stosowne do tej jakości stali w cenie 15 centów od sztuki, obstalunki wykonujemy li tylko za gotówkę lub pobraniem koleją lub pocztą.

Przy zamówieniu przynajmniej 10 sztuk dajemy 11-tą rabat a fracht wynosi od sztuki 3 centy.

Prosimy o dokładne podanie adresu ostatniej poczty lub stacyi kolejowej. Zamówienia na kosy z godłem „Niezapominajka“ trzeba wyłącznie adresować do: **Schäftler & Forscher w Tarnopolu, Galicya.**

Rolnicy! miejcie się na baczności, nie dajcie się białmocić obelżywym piśmem konkurencyi naszej, przeciw tym godnym jegomościom przelśniwzięliśmy kroki karne sądowe, które są w śledztwie, używajcie tylko naszych kos a poznacie Swoją korzyść.

KSIEGARNIA i SKŁAD NUT

GUBRYNOWICZA i SCHMIDTA

w Lwowie przy placu Katedralnym

poleca wydawnictwa własne i na składzie będące:

DZIEŁA ADAMA MICKIEWICZA

ułożone w chronologicznym porządku podług wskazówek Dra A. MELECKIEGO.

Cena 4 tomów zhr. 4.60, w oprawie pło.no zhr. 6, ze złotymi wyciskami zhr. 6-60.

Największa w kraju

CZYTELNIA i WYPOŻYCZALNIA

polska, niemiecka, francuska i
angielska

na fortepian i inne instrumenta
do śpiewu

przedtem **KAROLA WILDA**, przeniesiona obecnie do lokalu przy pl. Katedralnym,
poleca największy dobór dzieł najlepszych i najnowszych po cenach bardzo przystępnych.

Katalogi najnowszych tańców i operetek na żądanie gratis i franco.

BIBLIOTEKA POLSKA

każdy tom broszurowany 1 zhr. 80 ct., w oprawie 2 zhr. 30 ct.

El+++y. (Asnyk Adam). Poezye 3 tomy.
Kitowicz A. X. Opis obyczajów i zwy-
czajów za panowania Augusta III. 2
tomy. Wydanie nowe przejrzone z przed-
mową Wład. Zawadzkiego.

— Pamiętniki, 3 tomy. Wyd. nowe przejr-
zane i uporz. przez W. Zawadzkiego.

Krasiński Zym. Pisma. Wydanie zbior-
owe z przedm. St. hr. Tarnowskiego.

Kraszewski J. I. Poezye. Wyd. trzecie.

Małeckie Dr. Ant. Juliusz Słowacki, jego
życie i dzieła w stosunku do współ-
czesnej epoki. 3 tomy, II. poprawione
i pomnożone wydanie.

Mickiewicz Adam. Dzieła. Wydanie zu-
pełne przez dzieci autora dokonane.
6 tomów. Paryż i Lwów, 1880.

— Korespondencya. 3 tomy. IV. wyd.
Paryż i Lwów. 1880.

Niemcewicz J. U. Jan z Tęczyna. Po-
wieść historyczna.

Pasek Jan Chryz. z Gosławic. Pamiętni-
ki z czasów panowania Jana Kazimie-
rza, Mich. Korybuta i Jana III. (656—
88) przejrzał i wstępem i spisem rzeczy
opatrzył prof. Dr. Zym. Węclewski.

Romanowski Mieczysław. Poezye, ze-
brał i ułożył Jan Amborski. 4 tomy.

Słowacki Jul. Listy 2 tomy. Wyd. III.
pomnożone.

— Pisma, chronologicznym porządkiem
do druku ułożone przez Dr. Ant. Małec-
kiego. 4 tomy, 1886.

— Pisma pośmierne. 3 tomy. III. wyd.
przejrzone i znacznie pomnożone.

Wybicki Józef. Pamiętniki.

Zaleski Józef Bohdan. Poezye wyd. zbior-
owe przejrzone przez autora. 4 tomy.

Najnowsze wydawnictwa własne:

Niezapominajki

ZBIÓR PIEŚNI NARODOWYCH

ułożyl na fortepian (z tekstem)

ST. NIEWIADOMSKI

Polonez z r. 1791. — Pieśń dziękczynna za usta-
wę 3-go Maja. — Mazurek 3-go Maja. — Marsz
Kościuszkowski I. — Marsz Kościuszkowski II. —
Polonez Kościuski. — Spiew legionów. — Spiew
rotmistrza. — Warszawianka. — Litwinka. —
Mazur Chłopiński. — Krakowiak. — Pomoc
dajcie mi rodacy. — Gdyby orłem być. — Za
Niemen. — Krakowianka. — Mazur Drewnickiego.
— Boże Ojczy. — Boże coś Polskę. — Z dymem
pożarów. — Czarna sukienka. — Życzenie. — Kra-
kowianka. Cena zhr. 1-80 w 2 zeszy. a zhr. 1-20.

Sabowski Wad.

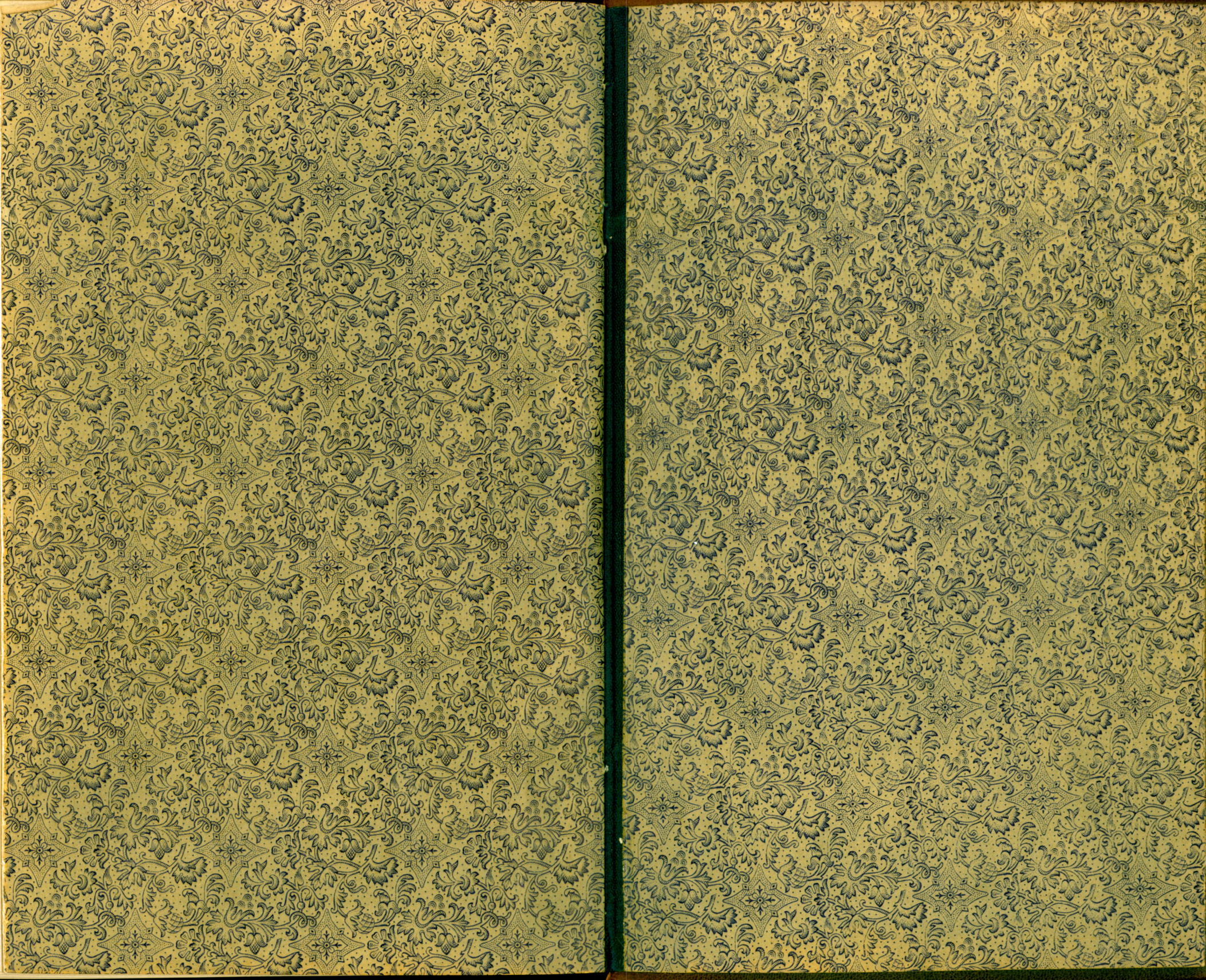
WZOROWY SEKRETARZ

Obejmujący przeszło 300 sposobów pisania listów
w różnych okolicznościach życia; W sprawach
familijnych, poufnych i handlowych; wzorów na
kwity, kontrakta, weksle i umowy prawne, listów
dziękczynnych, proszących i zawiadamiających;
prośb i podań urzędowych; listów z życzeniami,
z powinszowaniem, przedślubnych itp., ze wstęp-
em *** zawierającym ogólne prawidła dla piszą-
cych listy, oraz dodatkiem wzorów listów polskich
z najlepszych autorów zbranych. Wydanie drugie.
1891. 371 str. Swo w karton oprawne zhr. 2-50.

Tanie wydania

NUT

na fortepian, do śpiewu i na wszelkie instrumenta, oraz partye z oper,
oratoria edycyi Petersa, Breitkopfa i innych — zawierające nad
2000 numerów wydawnictw muzyki klasycznej oraz nowszych tego-
czesnych kompozytorów. Katalogi wysyłamy na żądanie.

BIBLIOTEKA KÓRNICKA

Cz

21520

/2
1893

J. TILLINGER INTROLIGATOR WE LWOWIE